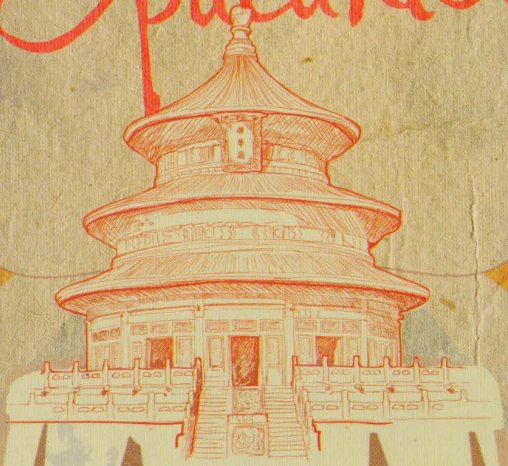
YAN LIANKE

LENİN'DEN Öpücükler

FİNAL
KÜLTÜR SANAT
YAYINLARI

Balou dağlarının eteklerindeki gözlerden uzak bir köyde kendi hallerinde yaşayıp giden Çinli köylülerin tüm geçim kaynakları yaz mevsimi ortasında patlak veren yedi günlük bir kar fırtınası yüzünden mahvolur. Bunun üzerine Komünist Parti'nin atadığı yöneticilerden biri, çaresiz kalan köylülere para, kendisine ise makam kazandıracak kazançlı bir planla çıkagelir. Nüfusunun büyük bölümü engellilerden oluşan bu köyün sakinleri arasından, bir yaprağın düştüğü yeri çıkardığı sesten anlayabilen kör kız veya ayağını şişeye sokup yürüyebilen felçli çocuk gibi özel yeteneklere sahip olanlarla bir gösteri topluluğu kurulmasını öngören planın asıl hedefi ise Rusya'nın satılığa çıkardığı Lenin'in mumyalanmış naaşını getirtip turistik bir anıtmezarda sergileyebilmektir. Gelgelelim, kapitalizm ile komünizm arasında tuhaf bir nikâh kıymaya çalışan bu özel yetenekler topluluğunun elde ettiği başarının çok ağır bir bedeli olacaktır.

Yeni nesil Çinli yazarlar arasında sivri dilliliğiyle ön plana çıkan ödüllü yazar Yan Lianke'nin tartışmasız başyapıtı *Lenin'den Öpücükler*, toplumsal eleştiri ile hicvi üstün bir edebi dilin içinde eritiyor.

***The New York Times* — Editörün Seçimi 2012**
***The New Yorker* — En İyi Kitap 2012**
***Kirkus Reviews* — En İyi Kitap 2012**
***Man Booker* Uluslararası Ödülü 2013 yılı finalisti**
Franz Kafka Ödülü 2014

THG
0659427
CVN
THG

₺ 30

YAN LIANKE

LENİN'DEN Öpücükler

Lenin'den Öpücükler
Özgün Adı: Lenin's Kisses
Yazan: Yan Lianke

Bu kitabın yayın hakları Kalem Ajans aracılığıyla
© Final Yayıncılık Rek. San. Tic. Ltd. Şti.'ye aittir.

© Yan Lianke 2004

Sertifika No: 10876
ISBN: 978-605-374-569-3

1. Baskı: Mart 2015

Türü: Roman 14

Kapak tasarım: İlknur Muştu

Bu kitabın tüm yayın hakları Final Yayıncılık'a aittir.
Yayıncıdan önceden alınmış izin olmadan kısmen veya tamamen
alıntı yapılamaz, hiçbir şekilde kopya edilemez,
çoğaltılamaz ve yayımlanamaz.

Baskı ve Cilt:
Neşe Matbaacılık Yay. San. ve Tic. AŞ
Osmangazi Mah. Mehmet Deniz Kopuz Cad.
No: 17 3-4. Bodrum Esenyurt/İstanbul
Sertifika No: 22861
Tel: 0 212 886 83 30

Genel Dağıtım:
Final Pazarlama
Tel: 0212 604 10 00

Final Kültür Sanat Yayınları
Büyükdere Cad. Cem İş Merkezi No:23 Kat:6 Şişli / İstanbul
Tel: 0212 343 76 00

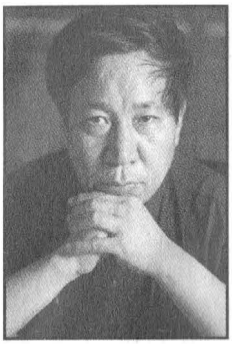
www.finalkultursanat.com
info@finalkultursanat.com
facebook.com/FinalKulturSanat
twitter.com/Final_KSY

YAN LIANKE

LENİN'DEN Öpücükler

İngilizceden çeviren:
Semih Koç

Yan Lianke

Yan Lianke 1958 yılında Çin'in Henan eyaletinde dünyaya geldi. Ailesinin de teşvikiyle üniversiteye gitmek yerine orduya katıldı. İlk dönem yazılarında orduda geçirdiği askeri hayatın izleri görülmekle birlikte, sivil hayata döndükten sonra yazdığı romanların ve kısa öykülerin odağına kırsal hayatı ve köylüleri aldı.

Çin devleti ve toplumsal yapısına yönelik sivri dilli eleştirileri nedeniyle Lianke'nin yazdığı iki roman Çin hükümeti tarafından yasaklandı, pasaportuna el konularak üç yıl boyunca yurtdışına çıkmasına izin verilmedi. Fakat Lianke karşılaştığı tüm baskılara rağmen hükümetin sansür uygulamalarıyla yazarlar üzerinde bıraktığı etkiyi cesurca eleştirmekte asla vazgeçmedi.

2014 yılında Kafka Ödülü'ne layık görülen Lianke, halen Pekin'de yaşamaktadır. *Lenin'den Öpücükler*, romanları çeşitli dillere çevrilen yazarın Türkçedeki ilk kitabıdır.

İçindekiler

Birinci Kitap: KÖKÇÜKLER

Birinci Bölüm:
Sıcak, Kar ve Geçici Zafiyet 11

Üçüncü Bölüm:
Canlanan'lı Köylüler Tekrar İşe Koyuluyor 19

Beşinci Bölüm:
İlave Okuma – Soğuk, Ölü Köpek 29

Üçüncü Kitap: KÖKLER

Birinci Bölüm:
O Adama, O Yetkiliye, O Amir Liu'ya Bakın 41

Üçüncü Bölüm:
Silahlar Ateşleniyor, Bulutlar Dağılıyor ve Güneş Ortaya Çıkıyor 56

Beşinci Bölüm:
Artık Kaplan Yılı'nın *(Uyin)* Beşinci Ayının Canlanma Festivali 74

Yedinci Bölüm:
Cao'er Ayrılıyor ve İnsanların İlgisi İlçe Amiri Liu'ya Dönüyor 115

Dokuzuncu Bölüm:
Tavuk Tüyleri Göğü Delen Bir Ağaca Dönüşüyor 124

Beşinci Kitap: GÖVDE

Birinci Bölüm:
Sanki Birisi Evden Çıkıp Ağaca Toslamış Gibi Kıyamet Kopuyor 135

Üçüncü Bölüm:
Mao Ci Nine Bir Demet Saman Gibi Yuvarlanıp Düşüyor 148

Beşinci Bölüm:
İlave Okuma – Topluluğa Giriş 159

Yedinci Bölüm:
İlave Okuma – Kızıl Dördüncü 171

Dokuzuncu Bölüm:
İlave Okuma – Cennetsel Günler 182

On Birinci Bölüm:
İlave Okuma – Demir Trajedi 187

Yedinci Kitap: DALLAR

Birinci Bölüm:
Ne Var ki Şu Olay Patlak Verdi 195

Üçüncü Bölüm:
Alkışlar Dindikten ve İçkiler İçildikten Çok Sonra 208

Beşinci Bölüm:
Kapının Önünde, Ağaca Asılı Bir Bisiklet 224

Yedinci Bölüm:
İki Özel Beceriler Topluluğu Kuruluyor ve Kaşla Göz
Arasında Çatı Karla Kaplanıyor 241

Dokuzuncu Bölüm:
İlave Okuma - Kutsal Salon 252

On Birinci Bölüm:
Bir Sıra Önemli Adamın ve Arkasında Üvey Babasının
Portresiyle Karşı Karşıya 266

On Üçüncü Bölüm:
Hey, Kimdi O Az Önce Evimizden Çıkan? 281

Dokuzuncu Kitap: YAPRAKLAR

Birinci Bölüm:
Herkes Elini Kaldırıp Bir Kol Ormanı Yaratıyor 289

Üçüncü Bölüm:
İlave Okuma – Büyük Yağmalama Yılı 308

Beşinci Bölüm:
Herkes Onun Önünde Diz Çöktü ve Tüm Dünya
Gözyaşlarına Boğuldu 336

Yedinci Bölüm:
Lenin'in Anıtmezarı Tamamlanıyor ve Açılış Töreni Gösterisi Başlıyor ... 351

Dokuzuncu Bölüm:
Sayısız Becerileri ve Mor Auraları Var 360

On Birinci Bölüm:
Hava Giderek Isınıyor ve Kış Mevsimi Bunaltıcı Bir Yaza Dönüşüyor 378

On Birinci Kitap: ÇİÇEKLER

Birinci Bölüm:
Beyaz Bir Çarşaf Bir Sürü Kırmızı Benekle Kaplanıyor 403

Üçüncü Bölüm:
İlave Okuma – Kara Afetler, Kızıl Zorluklar, Kara Suçlar ve Kızıl Suçlar .. 416

Beşinci Bölüm:
Yaz Kışa Dönüyor, Bahar Gelmek Üzere 436

Yedinci Bölüm:
Kapı Açıldı... Kapı Açıldı... 483

On Üçüncü Kitap: MEYVE

Birinci Bölüm:
İlçe Amiri Liu Akşam Karanlığından Önce Şuanguay'a Dönüyor 493

Üçüncü Bölüm:
Amir Liu, Amir Liu, Önünüzde Eğilebilir miyim? 517

Beşinci Bölüm:
Tüm Dünya Saygıyla Eğiliyor 521

Yedinci Bölüm:
Canlanan'ın Topluluklardan Çekilmesini Kabul Etmeyenler,
Lütfen Sağ Elinizi Kaldırın 535

On Beşinci Kitap: TOHUMLAR

Birinci Bölüm:
Daha Sonra Ne Olacağına Gelecek Olursak, Daha Sonra Olacak 539

Üçüncü Bölüm:
Daha Fazla İlave Okuma – Rahibe Hua Bayırı,
Tatil ve Canlanma Şarkısı 555

Birinci Kitap
KÖKÇÜKLER

Birinci Bölüm:
Sıcak, Kar ve Geçici Zafiyet

Baksana, boğucu bir yazın ortasında, insanların canlanamadığı[1] bir dönemde ansızın kar yağmaya başlamıştı. Sıcak kardı[3] bu.

Kış tek gecede geri dönmüştü. Aslında daha ziyade, yaz göz açıp kapayıncaya kadar bitivermişti; sonbahar henüz gelmediği için kış onun yerine alelacele yetişivermişti. O yılın bunaltıcı yazında zaman çığırından çıkmıştı; akli dengesini yitirmiş, hatta düpedüz delirmişti. Her şeyin düzeni ve kuralı tek gecede bozulmuştu. Ve sonra kar yağmaya başlamıştı.

Sahiden de zamanın ta kendisi hasta düşmüştü. Çıldırmıştı.

Ekinler çoktan olgunlaşmıştı ancak araziyi kaplayan lezzetli buğday kokusu, kar fırtınasıyla sönükleşmişti. Canlanan[5] halkı o akşam uyumaya gittiğinde üstlerini örtme zahmetine girmeden yataklarına çıplak halde tembelce uzanmış, kâğıt ve su kamışından yaptıkları vantilatörlerle serinlemişti. Ancak gece yarısından sonra şiddetli bir rüzgâr esmeye başlamış, herkes delicesine pikelerine saldırmıştı. Ne var ki örtülere sarılmış

haldeyken bile acı soğuğun kemiklerine kadar işlediğini hisseden köylüler, kışlık yorganlarını bir an önce bulabilmek için evlerinin altını üstüne getirmişti.

Ertesi sabah köylüler kapılarını açtıklarında kadınlar, "Ah! Kar yağıyor, sıcak yaz karı!" diye bağırmışlardı.

Erkekler duraksamış ve iç geçirmişlerdi. "Kahretsin, sıcak kar fırtınası. Bu yıl da kıtlık olacak."

Çocuklar ise yeni yıl gelmiş gibi sevinç çığlıkları atmışlardı. "Kar yağıyor! Kar yağıyor!"

Karaağaçlar, akkavaklar, sakız ve pagoda ağaçlarının hepsi göz kamaştırıcı bir şekilde beyaza bürünmüştü. Kışın ağaçların sadece gövdeleri ve dalları karla kaplanır, ancak yazın ise hepsi devasa beyaz şemsiyelere dönüşürdü. Yapraklar karın ağırlığını daha fazla taşıyamadığında ise kar taneleri bir çağlayan misali yere dökülürdü.

Bu sıcak kar, ekinlerin olgunlaşmasının hemen ardından yağmış ve Balou dağları boyunca pek çok mevki[7] kış mevsiminin harikalar diyarına dönüşmüştü. Kar, tüm tarlalardaki buğday saplarını acımasızca yere mıhlamış, bazı buğdayların görünse de büyük çoğunluğu üzerlerinden bir fırtına geçip gitmiş gibi yere yapışmıştı. Yine de, tarlalara bakan tepelerin zirvesinde durduğunuzda buğdayın kokusunu duyabilirdiniz; tıpkı bir tabut kaldırılıp götürüldükten sonra havada asılı kalan tütsü kokusu gibi.

Baksana, bu boğucu yazın ortasında yağan sıcak kar bütün memleketi kış mevsiminin harikalar diyarına çevirmiş, her şeyi el değmemişçesine bembeyaz yapmıştı.

Fazla söze gerek yok; Kaplan Yılı *(uyin)* olan 1998'in beşinci ayında yağan bu kar, Canlanan köyü için gerçek bir doğal afetti.

İlave Okuma

1. Canlanmak: *LEHÇE. (Daha çok Batı Henan ile Doğu Henan'ın Balou dağlarında kullanılır.) Sözcük, "zevk almak, mutlu ve tutkulu olmak" anlamında kullanılır. Ayrıca, huzursuzluk içinde keyif bulmak ya da huzursuzluğu keyfe dönüştürmek anlamlarını da çağrıştırmaktadır.*

3. Sıcak Kar: *LEHÇE. Yazın yağan karı ifade eder. Bu bölgenin halkı yaz aylarını genellikle "sıcak mevsim" olarak adlandırırken, yazın yağan kara da "sıcak kar" der. Bazen, "sıcak sağanak" ve "sıcak fırtına" dedikleri de olur. Yazın kar yağması olağan değildir, ama almanaklardan edindiğim bilgilere göre, sıcak kar yaklaşık her on yılda bir yağmaktadır, ancak birkaç yaz üst üste yağdığı zamanlar da olmuştur.*

5. Canlanan: *Efsaneye göre, Canlanan köyünün kökleri, Ming hanedanının başlangıcına yakın bir zamanda, Hongvu ve Yongle imparatorlarının hükümdarlıkları arasındaki dönemde gerçekleşen Büyük Şansi Zorunlu İskânı'na kadar uzanmaktadır. İmparatorluk kanunlarına göre, dört kişilik bir hanede bir kişi, altı kişilik bir hanede iki kişi, dokuz kişilik bir hanede ise üç kişi zorunlu iskân uygulamasından muaf tutulmuştu. Her hanenin genç ve sağlıklı bireyleri başka şehirlere yerleştirilirken, yaşlılar ve sakatlar geride bırakılmış, toplu göçün ayırdığı insanların feryadı tüm memlekette yankılanmıştı. Zorunlu iskân uygulamasının ilk dalgası hararetli protestolara yol açtığında, Ming mahkemesi işbirliği yapmaktan kaçınanların Şansi eyaletinin Hongdong ilçesindeki dev pagoda ağacının altında toplanmasını, diğerlerinin ise eve gidip çağrılmayı beklemesini duyurmuştu. Bu duyuru, zaptedilemeyen bir yangın gibi bölgeye hızla yayılmış, çok geçmeden neredeyse tüm ilçe halkı pagoda ağacına yönelmişti. Anlatılanlara göre, kör bir babası ve belden aşağısı felçli bir ağabeyi olan bir genç, hayırlı bir evlat gibi*

davranarak babasını ve ağabeyini bir el arabasıyla pagoda ağacına götürmüş, kendisiyse iskân edilmeyi beklemek üzere evine dönmüştü. Gelgelelim, üç gün sonra Ming birlikleri pagoda ağacının altında toplanan yüz bin kişiyi zor kullanarak iskân etmiş, evde bekleyenleri ise oldukları yerde bırakmıştı.

Göç sırasında kör, sakat, yaşlı, hatta kadın ve çocuk ayrımı bile yapılmamıştı. Sonuç olarak, sakat oğlunu sırtına yükleyen yaşlı kör adam güçlükle yürüyerek, diğer herkes gibi çaresizce yollara düşmüştü. Bu manzara, yani sakat evladın, ihtiyar bacaklarıyla onu taşıyan kör babasını yönlendirmesi, tam manasıyla içler acısıydı. Kafile her gün şafak sökerken hareket edip akşam karanlığına kadar yürümüş, Şansi'nin Hondong ilçesinden Henan'daki Balou dağlarına doğru ağır ağır ilerlemişti. Yaşlı adamın bacakları şişmiş, ayakları kanamıştı; oğlu da sürekli ağlamış, defalarca intihara kalkışmıştı. Diğerleri bu durumu çaresizlik içinde izlemiş ve babayla oğlun kafileden ayrılıp eve dönmesine izin verilmesi için yetkililerden ricada bulunmuştu. Her yetkili bu ricayı kendi amirine iletmiş ve sonunda mesele göçten sorumlu bakan Hu Dahai'ye ulaşmıştı. Gelin görün ki Hu'nun cevabı sert olmuştu: Bir kişinin bile ayrılmasına izin veren kişi idam edilecek, ayrıca tüm ailesi de uzak bir vilayete sürülecekti.

Şantung'tan Şansi'ye kadar herkes Hu Dahai'nin kim olduğunu biliyordu. Hu, aslen Şantung'luydu, ancak Yuan hanedanının son zamanlarına doğru kıtlıktan kaçmış ve kendini Şansi'de bulmuştu. Çirkin ama sağlam yapılı, ahlak konusunda hassas ama kötü kalpli, derbeder ama cesur, açıksözlü ama dar görüşlü, güçlü ama tembel olduğu söylenirdi. İnsanlar onu hakir görür, sadaka istemeye geldiğinde ondan bulaşıcı bir hastalık gibi kaçardı. Birisinin evine yemek ortasında çıkagelse bile, içeri buyur edilmezdi. Hu, bir gün aç susuz halde Hongdong'a gelmiş, kiremit ve tuğladan yapılma bir zengin evi görmüştü. Sadaka için elini uzattığında

evin sahibi onu reddetmekle kalmamış, taze pişmiş yeşil soğanlı bir gözlemeyle önce torununun poposunu silip, sonra da onu köpeğine yedirerek Hu'yla dalga geçmişti.

Bunun sonucunda, Hu'nun içinde Hongdong halkına karşı derin ve bitmek bilmez bir nefret oluşmuştu. Bu olaydan sonra Hu, Doğu Henan'daki Balou dağlarının yolunu tutmuştu. Oraya vardığında aç ve susuzdu; ayakta zor duruyordu. Kamıştan yapılmış bir kulübeye rastlamış, içeride yaşlı bir kadının yaban otlarından yapılmış ekmek ve tahıl kabuğundan oluşan basit bir yemek hazırladığını görmüştü. Hu, önce iki arada bir derede kaldıysa da kadından bir şey istememeye karar vermişti. Ancak tam oradan ayrılmak üzereyken, yaşlı kadın içeri gelmesi için Hu'ya işaret etmişti. Bir sandalye uzatıp yüzünü yıkaması için biraz su verdikten sonra, ona lezzetli bir yemek hazırlamıştı. Karnı doyan Hu, yaşlı kadını teşekkür yağmuruna tutmuş, ancak yaşlı kadın cevap olarak tek bir kelime bile etmemişti. Sonradan, kemikleri sayılacak kadar zayıf olan kadının, aynı zamanda sağır ve dilsiz olduğu ortaya çıkmıştı. Bunu gören Hu, cömert Balou ile ahlaksız Hongdong'un birbirinin tam zıttı olduğuna karar vermiş ve birincisine şükranlarını sunmak, ikincisinden ise intikam almak için yemin etmişti.

Hu, sonunda dilenciliği bırakıp müstakbel Ming imparatoru Cu Yuancang'ın komutasındaki orduya katılmış, harp meydanında canını cesurca hiçe saymış ve düşmanlarını ot saplarını biçer gibi biçmişti. Böylece bu eski dilenci, Ming Hanedanlığı'nın kurulmasına katkıda bulunmuştu. Yeni hanedanlığın ilk senesinde, yeni imparator savaş yüzünden harabeye dönmüş toprakları gördüğünde acıyla feryat etmişti. Büyük Ova bölgesinde in cin top oynuyordu ve nüfusun çoğunluğu katledilmişti. Toplu mezarlardaki ceset yığınları ise dağ gibiydi.

Bunun üzerine imparator, ilk iş olarak bu boş bölgelere insan yerleştirmek üzere bir dizi toplu iskân düzenlemesi yapmaya karar vermiş, Hu Dahai'yi de göçten sorumlu bakan olarak atamış-

tı. Şansi'nin yoğun nüfuslu Hongdong ilçesini operasyonlarının karargâhı olarak kullanan Hu, Şansi'den Henan'a doğru toplu bir göçte karar kılmıştı. Ancak Hu'nun asıl hedefi, yeşil soğanlı gözlemeyle önce torununun poposunu silip sonra da onu köpeğine yediren zengin Hongdong'lu adamın ailesiydi. Hu, o adamın köyündeki herkesin –kör ve sakatlar da dahil olmak üzere– zorla yeniden iskân edilmesinde diretmişti.

Hu Dahai yaşlı bir kör adamla sakat oğlunun göç kafilesinde olduğunu duyduğunda anlayışsız davranmakla kalmamış, hınçlı bir öfkeyle dolmuştu. Baba oğlun kafileden ayrılmasına izin verilmesi önerisini dikkate bile almamış, onlara güç bela yürümeye devam etmekten başka şans tanımamıştı. Birkaç ay sonra kafile Henan'ın Balou dağlarından geçerken, kör adam ve oğlu yere yığılmış, onlara acıyanlar da Hu Dahai'den baba oğlun geri gönderilmesi için tekrar ricada bulunmuştu. Hu, ricada bulunanları öldürmek için bıçağına davrandığı sırada Balou bölgesine geldiğinde rastladığı o sağır ve dilsiz kadını görmüş ve derhal bıçağını atıp kadının önünde diz çökmüştü.

Yaşlı kadının yalvaran bakışlarından etkilenen Hu Dahai, sonunda kör adam ve oğlunun kafileden ayrılmasına izin vermişti. Onlara bir yığın gümüş para vermiş, yüz askerini onlara bir ev inşa etmek ve yaklaşık yirmi dört dönümlük çiftlik arazisini işleyip nehir suyuyla sulamalarına yardım etmekle görevlendirmişti. Oradan ayrılmadan önce Hu, sağır ve dilsiz kadına, kör babaya ve sakat oğluna şöyle demişti:

> *Bu vadinin toprağı bereketli, suyu boldur. Buraya yerleşip çiftçilik yapın ve canlanın diye size fazlasıyla gümüş ve tahıl bırakıyorum.*

O günden sonra bu vadi Canlanan Vadisi olarak anılmaya başlamış, sağır ve dilsiz kadının ve kör adamla sakat oğlunun bu vadiyi

mesken edinip cennetsel bir yaşamın keyfini sürdüğünü duyan bölgedeki sakatlar da buraya akın etmeye başlamıştı. Sağır ve dilsiz kadın, gelenlere tarla ve gümüş vermiş, böylece onların rahatça yaşamalarına, çocuklarını büyütmelerine ve bir köy kurmalarına olanak sağlamıştı. Bu köylülerin soyundan gelen çoğu kişi irsi olarak aynı fiziksel sakatlıklara sahip olsa da sağır ve dilsiz kadın onların her türlü ihtiyacını karşılamaya devam etmişti. Köy, Canlanan adıyla tanınmaya başlamış, yaşlı kadın ise ata anne kabul edilmişti.

Bu, zaman içinde herkesçe bilinen bir gerçeğe dönüşmüş olan bir efsanedir.

Diğer yandan, Şuanguay ilçesinin almanaklarından birine göre, Canlanan köyü Ming Hanedanlığı'ndan beri var olsa da kayıtlı tarihi sadece geçen yüzyıla kadar uzanmaktadır. Almanağın iddiasına göre, Canlanan sadece sakat yöre halkının kurduğu bir köy değildir, aynı zamanda Kızıl Ordu'nun Dördüncü Alayı'ndan Mao Ci adındaki bir askerin yerleştiği kutsal bir devrimci mevkidir de.

Fare Yılı'nın (bingzi), *yani 1936'nın sonbaharında, General Cang Guotao'nun Dördüncü Alayı Kızıl Ordu'dan ayrılmış, haliyle Büyük Yürüyüş'ün sonunda orduyla beraber Şensi eyaletinde durmak yerine batıya yönelmişti. Cang ilk başlarda yaralı birliklerinin geride kalacağından endişelenmiş, ama sonra Yan'an şehrine dönüp Kızıl Ordu'dan ayrılmış olduğunu bildirmelerinden korkmuştu. Bu yüzden, yaralı tüm birliklerin dağılmasını ve eve dönmesini emretmişti. Ancak askerler gece gündüz omuz omuza çarpıştıkları yoldaşlarıyla gözyaşları içinde vedalaştıktan kısa süre sonra milliyetçi güçlerin saldırısına uğramış ve yarısından çoğu katledilmişti. Geriye kalanlar ise çaresizce üniformalarını çıkarıp köylü kılığında memleketlerine dönmek zorunda kalmıştı.*

Bu almanakta yazdığına göre Mao Ci, Kızıl Ordu'daki en genç kadın askerdi ve orduya katıldığında daha on bir, Dördüncü

Alay'dan ayrıldığında ise on beş yaşındaydı. Domuz Yılı'nda (guihay), yani 1923'te, bir yaşındaki Mao Ci'nin babası, Çengçou şehrindeki Büyük Trenyolu Grevi sırasında hapse atılıp öldürülünce, annesi kızını devrimci güçlere yazdırmıştı. Annesi de Beşinci Kuşatma Seferi sırasında öldürülmüş, Mao Ci de devrimci bir yetim olup çıkmıştı. Memleketinin Henan'da bir yerlerde olduğunu öğrenmiş, ama hangi ilçe veya köy olduğunu bulamamıştı. Derken, Mao Ci annesinin yoldaşlarıyla Dördüncü Alay'a katılıp, onlarla beraber Büyük Yürüyüş'e başlamıştı. Birlikler karla kaplı dağları aşarken Mao Ci üç ayak parmağını soğuk yüzünden kaybetmiş, bir yarığın içine düşerek bacağını kırmış ve koltuk değneğiyle yürümek zorunda kalmıştı.

Cang Guotao'nun dağılmasını emrettiği yaralı birliklerin çoğu ya ölmüş ya da sırra kadem basmıştı, ancak Mao Ci, açık bir mezarda saklanarak hayatta kalmayı başarmıştı. Daha sonra orduyla irtibatı kopmuş ve dilencilik yapmak zorunda kalmıştı. Sonunda Balou dağlarına ulaşmış ve Canlanan köyünde yaşayan sakat halkı gördüğünde oraya yerleşmeye karar vermişti. Almanakta, Mao Ci'nin Kızıl Ordu'ya resmi olarak katılmış olduğuna dair belge bulunmasa da Canlanan köylülerinin –ve tüm yöre halkının– ona gerçek bir devrimci lider gözüyle baktığı yazar. Balou bölgesi onun sayesinde şanlı bir yer olup çıkmış, Canlanan köylüleri hayatlarına yeni bir yön vermiş, fiziksel sakatlıklarına rağmen bu yeni toplumda mutlu ve tatmin olmuş bir şekilde yaşayabilmişlerdi.

Bu almanağın Fare Yılı (gıngşın) *olan 1980'de basılan gözden geçirilmiş versiyonunda, Mao Ci'nin ve köylülerin mutlu bir hayat sürmüş oldukları yazar. Yani Canlanan köyü, gerçekten de adına layık bir şekilde yaşamıştır.*

7. Mevki: *LEHÇE. Yer, bölge.* ***O mevki****: O yer, o bölge.*

Üçüncü Bölüm:
Canlanan'lı Köylüler Tekrar İşe Koyuluyor

Tanrı aşkına! Kar yedi gün boyunca hiç durmadan yağmıştı; âdeta güneşin canına okuyan yedi uzun gün.

Yedi gün süren bu sıcak kar yağışı, yazı kışa döndürmüştü.

Sonunda kar yağışı azalmaya başladığında, bazı köylüler ekinleri biçmeye çalıştılar. Orak kullanmak yerine, buğday saplarını çıplak elleriyle karın içinden çıkarıp başaklarını makasla kırptılar; onları önce bir çuvala ya da sepete yerleştirdiler, sonra da tarlanın ön tarafına taşıdılar.

O gün tarlalara giden ilk kişi Jumei oldu. Kadın beraberinde üç ikiz fazlası[1] kızını, üç küçük nin'i[3] de getirmişti. Küfelerini, çuvallarını ve hasır sepetlerini çimenler üzerindeki çiçekler gibi etrafa yaymışlardı. Tek elleriyle kalın kar örtüsü altından buğday başaklarını çekip çıkarıyor, diğer ellerindeki makaslarla da onları kırpıyorlardı.

Sonunda tüm köylüler –körler ve sakatlar da dahil– Jumei'ye ayak uydurmuş ve kar altında kalan ekinlerini biçmeye çıkmıştı.

Bu karlı günde herkes çok yoğundu.

Ekinleri toplayan köylüler, beyaz tepeler boyunca bir koyun sürüsü gibi dağılmıştı. Makasların tıkırtısı kar kaplı arazinin her yerinde yankılanıyordu.

Jumei'nin arazisi vadi duvarına bitişikti ve iki tarlayla komşuydu; ayrıca Balou'nun Spirit dağının tepesine uzanan bir patikaya açılıyordu. Üç-dört dönümlük tarlanın şekli garipti, ama kabaca büyük bir kare biçimindeydi. Jumei'nin en büyük kızı Tonghua kördü. Asla tarlada çalışmaya gitmez, her yemekten sonra evin avlusunun bir köşesinde bir süre oturur, sonra tekrar içeri girerdi. Köyün girişinden, dağın tepesine uzanan patikanın başladığı yerden öteye gitmeye hiç cesaret edememişti; zaten nereye giderse gitsin, görebildiği tek şey sisli bir bulanıklıktı. Tam öğle vakti geldiğinde, uçuk pembe bir tabaka görürdü. Aslında gördüğü şeyin pembe olduğunu bilmezdi; bunun, ellerini çamurlu sudan geçiriyormuş gibi bir his olduğunu söylerdi. Ancak sonuçta gördüğü şey, esasen pembeydi.

Tonghua, karın beyaz ya da suyun berrak olduğunu, ağaçlardaki yaprakların baharda yeşile, sonbaharda sarıya dönüp kışın döküldüğünü bilmezdi. Bu yüzden ondan sadece, üstünü başını tek başına değiştirmesi ve yemeğini yardım almadan yemesi beklenirdi; bunaltıcı yazın ortasında başlayan bu sıcak fırtınaya fazla ilgi göstermedi. Bu arada Jumei'nin ikinci ve üçüncü kızları Huayhua ve Yuhua –ve en ufakları Kelebekçik– karla kaplı ekinleri biçmek üzere annelerini bir civciv sürüsü gibi takip etmişti.

Manzara tamamen değişmişti. Tüm dağlar ve vadiler el değmemiş beyaz kar örtüsüyle kaplıydı ve aradan akan nehir, yukarıdan bakıldığında simsiyah görünüyordu. Jumei ve kızları, o karla kaplı tarlalardaki ekinleri biçiyordu; elleri soğuktan kıpkırmızı kesilmişti, ancak alınları döktükleri terle parlıyordu.

Ne de olsa mevsim hâlâ yazdı.

Jumei, kızlarını ekin sıraları arasında yönlendirdi. Üç çatallı bir ekin biçme makinesini andırıyorlardı ve arkalarında bıraktıkları kar kaplı tarla, bir horoz ya da köpek dövüşüne sahne olmuş gibi görünüyordu. Bazı komşular dağın diğer tarafından çıkageldiler ve patika boyunca yığılmış olan buğdayları gördüklerinde Jumei'ye seslendiler.

"Yaşlı Ju, bu yıl sana uğrayıp biraz tahıl ödünç almak istiyorum."

"Eğer artarsa tabii ki alabilirsin," diye yanıtladı Jumei.

Diğer bir komşu lafa girdi: "Eğer artmazsa kızlarından birini gelin olarak verebilirsin."

Jumei mutlulukla gülümsedi ancak cevap vermedi.

Komşular tekrar kendi tarlalarındaki ekinleri biçmeye döndüler.

Karla kaplı dağ sırası boyunca yoğun bir faaliyet sürüyordu. Eğer kör bir adamın ailesinde yeterli kişi yoksa, o zaman kör adam da tarlalara gidip yardım etmek zorunda kalırdı. Gözleri gören biri onu tarlaya kadar götürür, karın içinden bir buğday sapı çıkarıp ona uzatırdı. Böylece, kör adam tüm sapları bitirinceye dek ekin sırası boyunca ilerler ve sonra arkasına dönüp aynı işlemi geriye doğru uygulardı. Sakatlar ve belden aşağısı felçliler de tıpkı bütünler[5] gibi tarlada çalışmak zorundaydılar. Kaygan bir tahta üzerine otururlardı ve ne zaman bir avuç dolusu buğday toplasalar, vücutlarını öne doğru ittirerek tahtayla beraber öne doğru kayarlardı. Bu şekilde, kar üzerinde bütünlerden daha hızlı hareket edebiliyorlardı. Tahtası olmayanlar ise karla kaplı tepelerin üzerinde hasırdan yapılmış bir faraş kullanarak ilerliyorlardı. Sağır ve dilsiz olanların eli ayağı tuttuğu için çalışmalarına engel yoktu. Üstelik konuşamadıkları ve duyamadıkları için dikkatlerini dağıtacak pek bir şey olmazdı; sonuç olarak herkesten daha hızlı ve özenle çalışırlardı.

Öğle vakti geldiğinde, dağ sırasının tümü taze kesilmiş buğday kokusuyla kaplanmıştı.

Jumei ve kızları tarlanın diğer ucuna ulaştıklarında, üç adamın onları beklediğini gördüler. Bunlar şehirden gelen bütünlerdi ve bir yandan karla kaplı tarlalara bakıyor, bir yandan da fısıldaşıyorlardı. Karla kaplı vahşi doğa, adamların seslerini bastırıyordu; tıpkı bir kuyunun başıboş dolaşan bir kar tanesini yutması gibi. "Gidip ne yaptıklarına bakın," dedi Jumei. Bu sözcükler daha ağzından çıkmadan –ve Huayhua da cevap vermeye fırsat bulamadan– Kelebekçik beyaz karın içinden doğruldu ve dağın tepesine doğru süzüldü.

"Kelebekçik, bir ruh gibisin," dedi Huayhua.

Kelebekçik, arkasına dönerek, "Ablacığım, ölmemi ve bir ruh olarak dönmemi mi diliyorsun?" diye sordu.

Kelebekçik, bir böcek veya serçe misali süzülüyordu. Minik bedeni adamları şaşırtmıştı. İçlerinden biri öne çıkıp genç kızın önünde çömeldi.

"Kaç yaşındasın?"

"On yedi."

"Boyun kaç?"

Bu soru Kelebekçik'i utandırmıştı. "Sana ne?"

Adam kıkır kıkır gülmeye başladı. "Bir metreden fazla görünmüyorsun."

Kelebekçik cevabı yapıştırıverdi: "Asıl sen bir metreden fazla görünmüyorsun."

Adam gülmeye devam ederek genç kızın başını okşadı ve ona belde amiri olduğunu söyledi. Diğer iki adamı işaret edip birinin ilçe amiri, diğerinin de onun sekreteri olduğunu açıkladı. Genç kızdan, köyden her kim sorumluysa gidip bulmasını, ona ilçe amirinin köyün sorunlarını incelemek üzere bizzat geldiğini söylemesini ve onu buraya getirmesini istedi.

Kelebekçik gülerek cevap verdi. "Mao Ci Nine benim ninem, annem de orada buğday topluyor."

Belde amiri ona tuhaf bir ifadeyle baktı ve sonra gülmeye başladı. "Gerçekten mi?"

"Gerçekten."

Belde amiri bakışlarını ilçe amirine çevirdi; orta yaşlı adamın beti benzi atmıştı ve dudaklarının köşeleri sanki bir şey yüreğini deşiyormuş ya da yüzünü çekiştiriyormuş gibi seğiriyordu. Bakışlarını Kelebekçik'in başının üstünden dağın yanındaki karla kaplı engin araziye yavaşça çevirdi ve yüzünün rengi yavaş yavaş normale döndü.

İlçe amirinin bebek yüzlü sekreteri uzun ve ince yapılı genç bir adamdı ve dikkatini Yuhua'ya ve özellikle de Huayhua'ya vermişti; genç kız, narin bedenine geçirdiği parlak kırmızı kazakla karın içinde parlayan bir alev topunu andırıyordu. Bu yüzden ilçe amirinin sekreteri bakışlarını yeniden Kelebekçik'e çevirmeyi başaramamıştı. Bunu hisseden Kelebekçik, kızgın gözlerle genç adama baktı ve sonra başını çevirip annesine seslendi.

"Anne, birisi seni soruyor; ninemi arıyormuş!"

Kelebekçik bir kelebek gibi kanat çırparak tarlaya döndü.

Diğer kızlar da annelerine doğru döndüler; sanki birisinin onu aramaya gelmesi, o zamana kadar karşılaşmadıkları uygunsuz bir durumdu. Jumei'nin ön cepleri tıka basa buğday doluydu ve onu hamileymiş gibi gösteriyordu. Kadın ağır ağır yürüdü, omuzlarındaki buğday çuvalını çıkardı ve karın üstüne koydu. Buz gibi soğuk elleriyle alnındaki teri sildi ve Kelebekçik'e döndü.

"Dağın tepesindekiler kim?"

"Belde amiri, ilçe amiri ve onun sekreteri."

Jumei bir an bayılacakmış gibi hissetti, ancak hemen kendini topladı. Alnındaki teri silmiş olsa da hâlâ bir buhar makinesi gibi terlemeye devam ediyordu. Ayağa kalktı ve göğsüne asılı olan buğday çuvalını eliyle destekledi. Kızlarına bakarak soğuk bir ses tonuyla konuştu.

"Kadro üyesi bunlar. Nineyi arıyorlar."

Gelenlerin ilçe ve belde amirleri olduğuna inanamayan Huayhua önce donakaldı, sonra içinin büyük bir sevinçle dolduğunu hissetti. Bu küçük nin'ler, doğal olarak birbirlerine çok benziyorlardı, ancak dikkatlice bakıldığında Huayhua, kız kardeşlerine kıyasla daha açık tenli ve daha çekiciydi. O da bunun farkındaydı ve bu yüzden her zaman grubun lideri olmaya çalışırdı. Dağın tepesinde beklemekte olan adamları uzun bir süre seyrettikten sonra annesine döndü. "Anne, ninem deli. Eğer bu adam gerçekten de ilçe amiriyse, onunla senin görüşmen daha iyi olmaz mı? Neden sen gitmiyorsun? Ben de seninle gelirim."

Kelebekçik, "Eğer ziyaretçilerimiz büyükanneyi istiyorlarsa, o kadar da deli değil demektir," dedi Huayhua'ya.

Jumei, büyükanneyi bulması için Kelebekçik'i köye geri gönderdi.

Huayhua, dağın tepesine bakmaya devam etti ama hayal kırıklığına uğramış gibi görünüyordu. Endişeli ve yanakları kızarmış bir halde kara birkaç tekme savurdu.

Kızların büyükannesi, almanakta bahsi geçen kahraman Mao Ci Nine'ydi. Şimdi Kelebekçik'le beraber tarlada aksaya aksaya yürüyordu. Mao Ci Nine, artık yetmişli yaşlarındaydı ve çoktan birkaç düzine koltuk değneği eskitmişti. Ancak diğer köylülerin aksine, onun koltuk değnekleri hastanelerde kullanılanlar gibiydi. Boyları eşit iki beyaz alüminyum borunun birbirine vidalanmasından oluşan bu koltuk değneklerinin alt taraflarındaki plastik parçalar değneklerin kaymasını engel-

lerken, üst taraflarındaki birkaç kat kumaş da koltuk altlarının rahat etmesini sağlıyordu. Köyde hiç kimsenin bu kadar güzel koltuk değnekleri yoktu. En iyileri bile söğüt veya pagoda ağacının dallarından kesilerek yapılan bastonlardı. Bir marangoz dalın tepesini testereyle keser, yan tarafına bir delik açar ve bu deliğin içine tahta veya demir bir çubuk yerleştirirdi.

Mao Ci Nine'nin koltuk değnekleri gösterişli olduğu kadar sağlamdı da; üstelik ona asil ve otoriter bir hava katıyorlardı. Ne zaman bir kriz yaşansa, yapması gereken tek şey koltuk değnekleriyle yere vurmaktı; bunu yapınca bir anda her şey çözüme kavuşurdu. Örneğin, ilçe yönetimi ulaşım vergisi olarak herkesten yüz yuan toplamak üzere birkaç bütünü Canlanan köyüne gönderdiğinde, o vergi memurları Mao Ci Nine koltuk değneklerini onlara doğru savurunca derhal oradan ayrılmamış mıydı? Ve bir kış, hükümet Canlanan köylülerinden vergi olarak kişi başına bir kilo pamuk talep ettiğinde, pamuktan imal edilmiş ceketini çıkarıp adamların suratına fırlatan ve sarkık göğüsleriyle karşılarına dikilip, "Bu kadarı yeter mi, yoksa pantolonumu da çıkarayım mı?" diye soran ve adamların tepki vermesine bile fırsat vermeden kemerini çözmeye başlayan Mao Ci Nine değil miydi?

Yetkililer büyük bir şaşkınlık içinde, "Mao Ci Nine, ne yaptığını sanıyorsun sen?" diye haykırmışlardı.

Mao Ci, koltuk değneklerini adamlara doğru sallamıştı. "Eğer pamuk istiyorsanız, pantolonumu hemen şimdi çıkarıp size teslim edebilirim."

Yetkililer, koltuk değneklerini savuşturmuş, sonra da oradan ayrılmışlardı.

Koltuk değneği Mao Ci Nine'nin silahıydı, ancak şimdilik onu karın içinde bata çıka yürüyebilmek için kullanıyor, evlat edindiği iki sakat köpeğiyle beraber Kelebekçik'in arkasından

topallayarak ilerliyordu. O aşamada, köydeki herkes ilçe ve belde amirlerinin, krizi incelemek üzere geldiklerini haber almıştı. Balou bölgesine yedi gün boyunca aralıksız sıcak kar yağmasından ve yarım metreye yaklaşan kar seviyesinin ekinleri tamamen kapatmasından sonra, hükümet yetkililerinin köyün sıkıntılarıyla ilgili inceleme yapmaya, onları teselli etmeye, onlara para, tahıl, yumurta, şeker ve giyecek teklif etmeye gelmesi gayet doğaldı.

Canlanan köyü idari açıdan Şuanguay ilçesinin Boşuzi beldesine bağlıydı.

Köylüler, dağın tepesinde beklemekte olan ilçe amirinin sabrının tükendiğini fark ettiler.

Aynı zamanda, Mao Ci Nine'nin de onu karşılamak üzere uzun adımlarla tepeye doğru ilerlemekte olduğunu gördüler.

Yaşlı kadın, dağın tepesinden birbirini yönlendirerek inmekte olan iki kör adamın yanından geçti. Her ikisinin elinde de bir sepet dolusu buğday vardı ve adamlardan biri Mao Ci'ye seslendi: "Mao nine bu! Sen olduğunu koltuk değneğinin sesinden anladım. Diğerlerinin koltuk değneği karda güm diye ses yaparken seninkiler yumuşak bir esinti çıkarıyor."

Mao Ci Nine, "Ekin biçmekten mi dönüyorsunuz?" diye sordu kör adama.

Adam soruya bir taleple cevap verdi. "Lütfen ilçe amirinden daha fazla para iste. Köydeki her aileye on bin yuan versin."

"Bir aile o kadar parayı harcayabilir mi sanki?" diye sordu Mao Ci Nine şüpheci bir tavırla.

"Hepsini harcayamazlarsa torunları için döşeklerin altına saklayıverirler," diye yanıtladı kör adam.

Sağır bir adam, Mao Ci'nin yanına geldi. "Mao nine, lütfen ilçe amirinden Canlanan'daki herkese şehirde çok moda olan şu kulaklıklardan dağıtılmasını iste."

Dilsiz bir adam da Mao Ci'nin yanına geldi ve ailesinin kardan son derece kötü etkilendiğini, ekinlerinin kar seviyesinin çok altında kaldığını ve onları çıkaramadıklarını bir deftere yazarak yaşlı kadına aktardı. Bu yıl da bir eş bulamayacağından kaygılandığını ve Mao Ci'nin ilçe amirinden ona bir eş bulmasını istemesini rica etti.

Mao Ci dilsiz adama sordu. "Nasıl bir eş istiyorsun?"

Dilsiz adam el kol hareketleriyle bir uzun, bir kısa, bir şişman ve bir de zayıf eş istediğini belirtti ve sonra ellerini havada salladı.

Tek kollu bir marangoz yanlarına geldi ve dilsiz adamın ne demek istediğini hemen anlayıp açıkladı. "Kadın olması yetermiş..."

"Doğru mu bu?" diye sordu Mao Ci dilsiz adama dönerek.

Dilsiz adam başıyla onayladı.

Böylece, Mao Ci bütün köyün umutlarını ve dileklerini yanına alıp dağın tepesine ulaştı.

İki amir endişe içinde bekliyordu; sabırsızlıkları yüzlerinden okunuyordu. Belde amiri, Mao Ci'yi aksaya aksaya gelirken görünce, yaşlı kadına yardım etmek için öne doğru bir adım attı, ancak Mao Ci ona ulaşmadan önce ilçe amirinin önünde durdu ve adamı soğuk bir ifadeyle baştan aşağı süzdü. İlçe amiri ise bakışlarını dağ sırasının uzağındaki bir tepeye çevirmeyi tercih etti. Belde amiri, "Mao Ci Nine, bu ilçe amirimiz, bu da onun sekreteri," dedi. Mao Ci'nin beti benzi atmıştı ve koltuk değneğini destek almak için arkasına yerleştirdi. Ne zaman onunla birine vurmak istese, ilk olarak bu hareketi yapardı.

Belde amiri konuşmasına devam etti: "Bu bizim yeni atanmış ilçe amirimiz, Liu..."

Mao Ci ilçe amirine bir süre dikkatle baktıktan sonra bağırmaya başladı: "İlçe amiri bu mu? Aman Tanrım, nasıl olur?

Bu adam tam bir domuz, bir keçi, iğrenç kokulu bir domuzun sırtındaki sinek kurdu! Soğuk ölü[7] köpeğin cesedinde dolaşan bir pire!" Ve sonra... Ve sonra yaşlı kadın dişsiz ağzını büzüp adamın suratına tükürdü. Şaşırtıcı derecede yüksek bir ses çıktı ve bu ses havada bir süre yankılanıp dağın tepesindeki bulutların dağılmasına sebep oldu.

Biraz sakinleştikten sonra Mao Ci birden arkasını döndü ve belde amirini, ilçe amirini ve onun sekreterini arkasında bırakarak, aksaya aksaya köye doğru yürümeye başladı. Arkada kalan Jumei ve ikiz fazlası kızları da yaşlı kadının oradan uzaklaşmasını şaşkınlıkla seyrettiler.

Uzun bir sessizlikten sonra, İlçe Amiri Liu yerdeki bir taşa tekme attı ve küfretti. "Şu nineye lanet olsun! Derdi ne bunun? Burada bir devrimci varsa o da benim!"

Beşinci Bölüm:
İlave Okuma – Soğuk, Ölü Köpek

1. İkiz fazlası: *Balou'da aynı anda doğan üç ya da daha fazla kardeşe ikiz fazlası denir. Fare* (gıngşın) *Yılı'nın on ikinci ayının ortasında ne Balou'da ne de ülkenin genelinde kayda değer bir olay yaşanmıştı. Pekin'de düzenlenen parti liderleri toplantısı haricinde her şey çok normaldi. Ancak bu toplantı daha sonra, televizyonda ve gazetelerde Mao Zedong'un otuz bir yıl önce Çin Halk Cumhuriyeti'ni kurmasıyla kıyaslanmıştı. Toplantı beş gün sürmüş ve Jumei beşinci günde doğum sancıları çekmeye başlamıştı. Karnı davul gibi gerilmiş, acı içinde feryat ederek üç kızını birden doğurmuştu. Bu, Balou'daki herkesin daha önce duyduğu fakat kimsenin şahit olmadığı mucizevi üçüz doğumdu. Bebekler kedi yavrusundan daha büyük olmasa da, üçü de ağlayabilen ve süt emebilen minik birer insandı. Jumei orada, alnı terle kaplanmış halde yatarken ve kanı yatağın ayaklarından aşağı doğru akarken Mao Ci, ebeye coşkuyla sıcak su taşıyıp durmuştu. Ebe, ellerini yıkadıktan sonra Jumei'nin alnına sıcak havlu koymuş ve genç kadına, "Karnın yavaş yavaş canlanıyor mu?" diye sormuştu. Jumei ise, "Canım acıyor ve sanki kasılmalar hâlâ devam ediyor," diye cevap*

vermişti. Mao Ci'nin hazırlamış olduğu bir tabak fasulyeli makarnayı yemekte olan ebe şaşkınlık içinde sormuştu: "Hâlâ kasılma mı var? Kendimi bildim bileli ebelik yaparım ve bu benim gördüğüm ilk mucizevi üçüz doğum. İçinde hâlâ nasıl dördüncü veya beşinci bir çocuk olabilir ki?"

Ebe, makarnasını bitirdikten sonra gitmeye hazırlanırken Jumei'nin içini tekrar yoklamış ve büyük bir şaşkınlık içinde çığlık atmıştı: "Gökler aşkına! Gerçekten de karnında bir bebek daha var!"

Bir süre sonra Jumei dördüncü çocuğunu da doğurmuştu.

Bu, Balou'nun efsanevi ikiz fazlası doğumuydu. Bebeklerin dördü de kızdı. En büyük olanına Tongua ya da "Tung Yağı Ağacı Çiçeği", ikincisine Huayhua ya da "Pagoda Ağacı Çiçeği", üçüncüsüne Yuhua ya da "Karaağaç Çiçeği", dördüncüsüne ise doğum sırasında odaya bir gece kelebeği girdiği için Si'e ya da "Dördüncü Kelebek" adı verilmiş, takma adı da Kelebekçik olmuştu.

3. Küçük nin: *Tam gelişmemiş kız anlamına gelir. Jumei, dördüz doğurduğu için bebekler çok küçük doğmuş ve bu yüzden herkes onlara küçük nin demiştir.*

5. Bütün: *Canlanan'da sağlıklı insanlar için kullanılan bir saygı terimidir. Bu terim çoğu insan gibi kör, sağır, dilsiz ya da herhangi bir uzvu eksik olmayan insanları nitelendirmek için kullanılır.*

7. Soğuk Ölü: *LEHÇE. Bu terim esasen soğuk havadan bahsetmek için kullanılır, ancak burada kalbi bir ölününki gibi soğuk ve sert olan insan anlamında kullanılmıştır.*

Mao Ci'nin ilçe amirini bu şekilde aşağılamasının bir sebebi vardı. Amirin tam adı Liu Yinkue idi ve bir zamanlar o da sıradan bir insandı. Yılan Yılı'ndan (dingci) *önce ilçe merkezinde bir sosokul[1] bebeğiydi; büyüdüğünde ise yine orada, Boşuzi beldesinde*

geçici işçi olarak çalışmaya başlamıştı. Her gün belediye binasının avlusunu süpürür ve yemekhanedeki kazanları doldururdu. Aylık maaşı da yirmi dört buçuk yuandı.

O dönemlerde, ülkedeki hemen herkes kendini Devrim'in dansına kaptırmıştı, ancak ücra Balou'daki insanların en büyük derdi karınlarını doyurmaktı. Ne var ki Balou halkı sonunda bilgiye ve aydınlanmaya da ihtiyaçları olduğunu fark etmişti; tam da tüm ulus bir sos-eğit[3] hareketini teşvik etmeye, rasyonalizme ve pedagojiye ağırlık vermeye ihtiyaç duyarken. Sos-eğit hareketini teşvik edecek bir kadroya ihtiyaç vardı, bu nedenle Liu Yinkue göreve çağrılmıştı. Genç ve sağlıklı olması ve sos-okul bebeği olarak bilinmesinden dolayı, sos-eğit hareketini tanıtmak ve insanlara yardım etmek üzere elli kilometre uzaklıktaki Canlanan'a gönderilmişti.

Liu, Canlanan'da köylülere Vang, Cang, Ciang ve Yao'yu tanıyıp tanımadıklarını sormuştu.

Köylüler Liu'ya boş gözlerle bakmıştı.

Liu; Vang, Cang, Ciang ve Yao'nun, meşum Dörtlü Çete olduğunu açıklamış ve köylülere, "Nasıl olur da onları tanımazsınız?" diye sormuştu.

Köylüler Liu'ya boş gözlerle bakmaya devam etmişti.

Bunun üzerine Liu bir toplantı düzenlemiş ve köylülere bazı resmi belgeler okumuştu. Dörtlü Çete'nin, parti Genel Başkan Yardımcısı Vang Hongvın, komplocu Cang Çuçiav, Genel Başkan Mao'nun eşi Ciang Çing ve holigan Yao Vınyüen'den oluştuğunu açıklamıştı. Bunun üzerine köylüler başlarını sallamış, işini bitiren Liu da komüne dönmek üzere yola çıkmaya hazırlanmıştı. Ancak ayrılmadan hemen önce, köyün diğer tarafından onlara doğru yaklaşmakta olan bir bütün görmüştü. On altı ya da on yedi yaşında görünüyordu ve yürürken saç örgüleri omuzlarına çökmüş bir çift karga gibi bir ileri bir geri sallanıyordu.

Canlanan'da bir toplantı düzenleyip, sahneden kör, sakat, sağır ve dilsiz kalabalığı seyretmenin nasıl bir şey olduğunu tahmin edebilirsiniz. Bu sakat insan denizinde Liu, gözlerini bir çift fener, ayaklarını birer bayrak direği, kulaklarını ise birer uydu anteniymiş gibi hissetmiş olmalıydı. Burada bir cumhurbaşkanı, hatta bir imparator gibiydi, ancak buna rağmen orada daha fazla kalmak istemezdi, çünkü muhtemelen görme duyusunun zayıflamasından, ayaklarının güç kaybetmesinden ve işitme duyusunun bozulmasından korkardı.

Bu, üçüncü kamerî aydı. Bitki örtüsü yeşildi; çiçekler açmış, havayı ferahlatıcı bir koku kaplamıştı. Canlanan'da bir çift yüz yaşında gladiçya ağacı vardı ve tüm köyü gölgeyle kaplıyorlardı. Köy, bir uçurumun tabanındaki bir vadiye kurulmuştu ve geniş bir alana yayılmış olan evler bir yolla birbirine bağlanıyordu. Dağın sırtlarını gören bölge, nispeten düz ve kalabalıktı; sakinlerinin çoğu kördü, ancak dışarı çıktıklarında, evden uzaklaşmadıkları sürece, bastonlarına ihtiyaç duymazlardı. Köyün merkezi ise dağlık arazi üzerindeydi ve nüfusu daha azdı; sakinlerinin çoğu sakattı, ancak görme kabiliyetleri yerinde olduğu için bir yere gitmeleri gerektiğinde, koltuk değneklerine veya duvarlara tutunarak işlerini görebilirlerdi. Köyün en doğu bölgesi ise oldukça dik bir yamacın üzerine kurulmuştu ve yolu çok bozuktu; sakinlerinin çoğu sağır ve dilsizdi, ancak görme kabiliyetleri yerinde, bacakları da güçlü olduğu için yolun bozuk olması çok da umurlarında değildi.

Canlanan'ın ana yolu bir kilometre uzunluğundaydı ve nehirden dağa kadar uzanıyordu. Körlerin çoğunlukta olduğu batı bölgesine kör bölge, sağır ve dilsizlerin çoğunlukta olduğu doğu bölgesine sağır bölge, sakatların çoğunlukta olduğu köy merkezine de doğal olarak sakat bölge adı verilmişti.

Bütün kız, sakat bölgesinden geliyordu, ancak kendisi sakat olmak şöyle dursun, âdeta rüzgârda uçuşan bir yaprak gibi süzülüyordu. Liu Yinkue, dün sabah erkenden idari merkezden yola çık-

mış ve geceyi yolda geçirdikten sonra öğle saatlerinde köye varmıştı. Asıl planı, gladiçya ağaçları altında bir toplantı düzenlemek, resmi belgelerini okumak ve bu sakatlar, körler, sağırlar ve dilsizler dünyasından bir an önce –geceyi yine yolda geçirip ertesi gün idari merkezde olmak üzere– ayrılmaktı. Ne var ki kendilerine doğru yaklaşmakta olan bu genç bütünü gören Liu, Canlanan'da bir gece daha kalmaya karar vermişti. Beyaz gömleği pantolonunun içine sokuşturulmuş halde yolun ortasında durmuş, yaklaşmakta olan genç kızın narin yüz hatlarını, kızaran yanaklarını, cafcaflı gömleğini ve nakışlı ayakkabılarını yakından görmek için beklemeye başlamıştı. Bu ayakkabılar şehirde, yıllık Duanu Festival'inden sonra her yana saçılan zongzi *bambusu yaprağından yapılmış paket kâğıtları gibi oldukça yaygındı, ancak burada, Canlanan'da onları giyen tek kişinin ayağında, bir kış manzarasının ortasında açan bir çiçeği andırıyordu. Yolun ortasında beklemekte olan Liu, kızın yolunu kesmiş ve "Adın ne senin, neden toplantıya gelmedin bugün?" diye sormuştu.*

Genç kızın yanakları kızarmış ve oradan kaçmak istercesine etrafına bakındıktan sonra durumunu açıklamıştı. "Annem çok hasta, ona ilaç almam lazım."

Bunun üzerine Liu kendini komünden gelen Kadro Üyesi Liu olarak tanıtmış ve genç kıza Vang, Cang, Ciang ve Yao'yu tanıyıp tanımadığını sormuştu. Herhangi bir yanıt alamadığında ise kızı bilgilendirmeye başlamış, Çin'de çok önemli bir hareketin başladığını ve tüm ülkede ikinci bir devrim olarak kutlandığını açıklamıştı. Genç kıza Vang Hongvın ve Cang Çuçiav'u nasıl tanımadığını, onlar neyse de Ciang Çing'in Genel Başkan Mao'nun karısı olduğunu nasıl bilmediğini sormuştu. Sonunda Liu köyde birkaç gün daha kalmaya, bu kızı ve her şeyden soyutlanmış olan köy halkını dış dünya –komün, eyalet başkenti ve tabii ki tüm ulus– hakkında bilgilendirmeye karar vermişti.

Liu genç kızı yakından tanıyıp komüne dönene kadar epey zaman geçmişti.

O yılın sonunda Jumei mucizevi bir şekilde dört kız doğurmuştu.

Doğumdan sonra Jumei'nin annesi Mao Ci, Kadro Üyesi Liu'yu bulmak üzere komüne gitmişti. Liu, Canlanan gibi uzak ve dağlık bölgelerdeki köylerde sos-eğit hareketini teşvik etmeye gönüllü olduğu için idari merkezdeki –belki de tüm ilçedeki– en seçkin kadro üyesi haline gelmişti; dolayısıyla artık ona avluyu süpürmek ya da su kaynatmak gibi görevler verilmiyordu. Bu yüzden Mao Ci, Liu'yu aramak üzere belde idaresi binası görevi yapan bu komüne geldikten kısa bir süre sonra aniden eve dönmeye karar vermişti. Yollarda geçen iki günün sonunda kızının yatağının başucuna gelmiş, ona Liu Yinkue'nin öldüğünü, taşrada sos-eğit hareketini teşvik etme görevindeyken bir vadiye düşüp paramparça olduğunu söylemişti.

Daha Fazla İlave Okuma

1. Sos-Okul Bebeği: *Bu, İlçe Amiri Liu'nun çocukluk dönemine özgü bir tabirdi ve ulus tarihinin bazı unutulmaz sayfalarının bir ürünüydü. Yeni Çin'in kurulmasından kısa bir süre sonra, pek çok sayıda sosyalist akademi ve kadro eğitim merkezi kurulmuş, bu merkezler daha sonra siyasi parti kurumlarına ya da Marksist-Leninist akademilere dönüşmüştü. İnsanlar bu kurumlara sosyalist okul adını vermişlerdi ve on yıldan kısa bir süre içinde neredeyse her ilde ve ilçede bunlardan bir tane kurulmuştu; hatta bazı eyaletlerde ve illerde sayıları üç veya dörde kadar yükselmişti. Bazıları sosyalist eğitim kurumu olarak adlandırılmaya devam ederken, çoğu basitçe sos-okul olarak anılıyordu.*

Şuanguay İlçe Enstitüsü, bir sos-okul olarak biliniyordu ve şehrin kuzeyindeki bir arazide bulunuyordu. Kırmızı tuğladan inşa edilmiş birkaç bina, beyaz tuğlayla kaplanmış bir avlunun etrafına

dizilmişti. Bu okul, Çin Halk Cumhuriyeti'nin ilk yıllarında kurulmuştu; ilçedeki parti genel başkan yardımcısı aynı zamanda okul başkanı olarak görev yaparken, ilçe amiri de başkan yardımcısı olarak hizmet veriyordu. Kadro üyeleri ilçenin dört bir tarafından düzenli olarak buraya okumaya gelirdi ve aralarından biri terfi etmek istediğinde üç ila altı ay eğitim almak zorundaydı. Ancak katılımın çok düşük olduğu dönemler de olmuştu. Okulda sadece bir tane tam zamanlı öğretmen vardı ve adı Liu'ydu. Diğer derslerin tümü, parti başkan yardımcısı, ilçe amiri ve çeşitli ziyaretçiler tarafından verilirdi. Tarım sezonunda hükümet yeni uygulamalara ve faaliyetlere ara verir, okul tüm çalışanlarını ekinlerini biçmeleri için eve gönderirdi. Tüm tesisten sorumlu kişi olarak da sadece Liu Hoca kalırdı.

Liu Yinkue bu okulda büyümüştü ve Liu Hoca tarafından evlat edinilmişti.

Fare Yılı olan 1960'ta –ya da insanların sonradan Üç Yıllık Doğal Afetler olarak bahsettiği dönemde– tüm ülkede bir dizi korkunç kıtlık yaşanmıştı. İlçe yönetimi, kadro ve parti üyelerini Şuanguay sos-okuluna göndermeyi bırakmış, orada bulunanların da bir an önce eve dönmesini istemişti. Geriye sadece Liu Hoca ve genç karısı kalmıştı. Bir gün kırk yaşındaki Liu Hoca ve karısı yabani bitki toplamaktan döndüklerinde, buz kesmiş okulun girişinde bir bohça bulmuşlardı. Bohçanın içinde birkaç aylık bir bebek vardı ve o kadar zayıftı ki ayakları ve kolları aynı incelikteydi. Liu Hoca ile karısı, kırlara dönüp küfür etmeye başlamışlardı.

"Kahrolasıca baba! Kahrolasıca anne! Çocuğunuzu kapımızın eşiğine ölmesi için mi bıraktınız?"

"Eğer bir parça vicdanınız varsa çocuğunuzu geri alırsınız. Eğer bunu yaparsanız size bir çeyrek sorgum bile veririz."*

---

* Boyu üç metreye kadar ulaşabilen buğdaygiller ailesine ait bir yem bitkisi. (ç.n.)

"Gerçekten öldünüz mü? Eğer öyleyse iyi bir ölümü hak etmediniz. Cesedinizi aç köpekler ve kurtlar toprağın altından çıkarsın."

Liu Hoca ve karısının küfür seansı sona erdiğinde güneş dağların ardında çoktan kaybolmuş, tüm bölge karanlığa gömülmüştü. Liu Hoca'nın karısı, bebeği tarlaya atmayı teklif etmiş, ancak Liu bunu duymak bile istememişti. Yıllar önce Sekizinci Güzergâh Ordusu, Şuanguay'dan geçtiğinde parti üyeleri için acil bir eğitime ihtiyaç duymuş ve el yazısı güzel olduğu için Liu Hoca'yı –"zengin köylü" geçmişine rağmen– kâtip olarak atamıştı. Liu daha sonra partiye kabul edilmiş, milliyetçilerin yenilgisini ve yeni Çin'in kurulmasını takip eden Öküz Yılı'nda (ciçov) *ise gemisi bu yeni dalgayla beraber yükselmiş, ilçe amiri vekilliğine terfi etmişti. Birkaç yıl sonra Şuanguay Okulu kurulduğunda, Liu okulun tek tam zamanlı hocası olarak atanmıştı. İşte bu yüzden entelektüel bir kadro ve parti üyesi olarak, karısının canlı bir bebeği tarlaya atmasına izin veremezdi. Bunun yerine onu evlat edinip kendi oğlu gibi yetiştirmeye karar vermişti.*

Çocuk hayatta kalmayı başarmış ve kendisine Liu soyadı verilmişti. Liu Hoca bohçayı ilk bulduğunda havada atmacalar uçuştuğu için bebeğe Yinkue, *yani "atmaca" adını vermişti.*

Kıtlık sonunda bitmiş ve Şuanguay ilçesi sos-okulu tekrar yoğun bir biçimde faaliyetlerine girişmişti. Tüm ilçedeki ve bazı komşu ilçelerdeki kadro ve parti üyeleri okula dönmeye başlamıştı. Okulun bacasından kırmızı alevlerin ve dalga dalga kara dumanların yükseldiği günler, Liu Yinkue yemekhaneye gelip yemek yiyebiliyordu. Onun Liu Hoca tarafından okulun önünde bulunan bir yetim olduğunu artık herkes öğrenmişti. Tüm kadro ve parti üyeleri –yani, hayatlarını parti adına mücadeleye adamış aydın, yufka yürekli insanlar– genç Liu'nun yemekhaneye gelip istediği gibi yemek yemesini gayet yerinde buluyorlardı.

Sonuç olarak Liu Yinkue hayata tutunmakla kalmamış, aynı zamanda uygun şartlar içinde büyümüştü.

Yemek zamanı geldiğinde tabağını yemekhaneye götürür, kadro üyeleri yemeklerini bitirdiğinde onlarla beraber sınıfa gidip en arkadaki küçük tabureye otururdu. Akşamları ise okulun depo bölümündeki küçük odaya çekilip uyurdu.

Liu Yinkue altı yaşındayken, Liu Hoca'nın karısı bir kız çocuğu dünyaya getirmişti. Söylentilere göre, genç kadın kendisinden on yaş büyük olan Liu Hoca ile artık çocuk doğuramadığı için evlenmişti. Bu yüzden hiç kimse kırk yedi yaşındaki hocanın, karısını hamile bırakabileceğini aklına getirmemişti. Genç kadın hamile kalır kalmaz Yinkue'ye karşı gitgide soğuk bir tavır takınmaya başlamış, bu yüzden de çocuk her gün yemekhanede yemek zorunda kalmıştı. Tüm kadro ve parti üyeleri küçük Yinkue'yi okulun oğlu olarak kabul etmişti; hatta çoğu ondan bahsederken gerçek adını kullanmak yerine, "sos-okul çocuğu" ya da "sos-okul bebeği" demeyi tercih etmişti. Yinkue on iki yaşına geldiğinde Liu Hoca'nın karısı, kızını bırakarak başka bir erkekle, eğitim için başka bir ilçeden okula gelen bir öğrenciyle kaçmıştı. İşte o zaman Liu Hoca, Yinkue'yi gerçekten kendi evladı gibi kabul etmiş, onu kızının ağabeyi olarak yetiştirmeye karar vermişti.

3. Sos-eğit: *Sosyalist eğitim hareketini ifade eden teknik bir terim.*

Sos-eğit kadrosu: *Sosyalist eğitim hareketini teşvik etmekle görevlendirilmiş kişiler.*

Üçüncü Kitap
KÖKLER

Birinci Bölüm:
O Adama, O Yetkiliye, O Amir Liu'ya Bakın

Kar yağışı sonunda durmuştu. Balou'ya uğrayıp bir haftalığına soluklanmak isteyen bir ziyaretçi gibi sonunda kalkıp ayrılmıştı.

Kimse onun nereye gittiğini bilmiyordu.

Yaz mevsimi dağlara ve köye geri dönmüştü.

Ne var ki bu fırtınaya göğüs geren yaz mevsiminin tam yüzünde[1] mutluluktan eser yoktu. Güneş bir türlü doğmuyordu. Tüm köyün ve dağ sırasının üzeri ağır bir sisle kaplanmıştı; o kadar yoğundu ki, elinizi akan suyun altında tutuyormuşsunuz gibi parmaklarınızın arasından süzülüp gidiyordu. Hatta sabah kalktığınızda, ellerinizi havaya kaldırıp üzerinde toplanan nemle yüzünüzü bile yıkayabilirdiniz. Tek sorun, sis kirli olduğu için ellerinize biraz çamur bulaşması olurdu.

Kar erimişti.

Kar yağdığı sırada toplanamayan ekinler de küflenmeye başlamıştı. Güneş olmadığı için hava rutubet kokuyordu ve buğdayların rengi, buğday kurtları gibi siyaha dönmüştü; insanlar onları yerse, berbat bir ishale yakalanabilirdi.

Buğday sapları da küflendiği için bir sonraki kışa sığırların yiyebileceği hiç kuru ot kalmamıştı.

O sonbaharda ekilebilecek buğday tohumu da yoktu.

İlçe ve belde amirleri ile ilçe amiri sekreterinin köyün yaşadığı sıkıntıları incelemek üzere gelmeleri işte tam bu zamana rastlamıştı. Üç adam köyün içindeki[3] bir avluda beraber kalıyorlardı. Ülke bağımsızlığını kazanmadan önce bu avlu bir Budist tapınağıydı ve her yanı bodhisattva heykelleriyle süslüydü: savaş tanrısı Guan Bey ve köyün kutsal atası Canlandıran Hanım heykelleri. Söylenenlere göre köy, varlığını Hu Dahai için güzel bir yemek hazırlayan sağır ve dilsiz Canlandıran Hanım'a borçluydu. Şansi'nin Hongdong ilçesinde dilenirken aşağılanan Hu, yaşlı kadının ricası üzerine Hongdong'lu kör adam ve oğlunun kafileden ayrılmasına izin vermiş, üstelik onlara arazi, su ve gümüş bırakmıştı. Bu şekilde kör adam, oğlu ve yaşlı kadın cennetsel bir yaşamın keyfini sürmüş, memleketteki pek çok sakatı kendilerine katılmaya davet etmişti. Sonuç olarak, Canlanan köyü ortaya çıkmıştı.

Tüm bunlar, sağır ve dilsiz bir kadın sayesinde gerçekleşmişti.

Ne var ki sonradan, Guan Bey ve Canlandıran Hanım'ın heykelleri de dahil olmak üzere tüm bodhisattva heykelleri kaybolmuştu. Köy avlusunun içi temizlenip süpürülmüş, yataklar kurulmuş ve üç odalı kiremit bina konukevine dönüştürülmüştü. Liu Yinkue, on yedi ya da on sekiz yıl önce, sosokulda hocalık yaptığı dönemde Canlanan'a geldiğinde işte bu tapınakta kalmıştı ve şimdi de orada kalıyordu. Yer aynıydı, ancak insanlar değişmişti. Yıllar göz açıp kapayıncaya kadar geçmiş, ilçe amiri kırk yaşına gelmişti. Buraya gelip eski günlerini hatırlayan İlçe Amiri Liu, içini sızlatan bir nostalji hissetmişti; bir zamanlar yerleri süpürüp su kaynattığı Şuanguay'daki sos-

okulda okulda hocalık yapmış, sonra ilçe kadro üyesi olmuş, ardından belde amiri vekilliği, belde amirliği, ilçe amiri vekilliği ve sonunda ilçe amirliği görevlerine atanmıştı.

Şuanguay daima son derece yoksul bir yer olmuştu. Ülkenin geri kalanı beklenmedik bir ekonomik gelişmenin keyfini sürerken, Şuanguay ilçe idare binasının önündeki yol bile topraktı. Yağmur yağdığında açılan çukurlar o kadar derinleşirdi ki bir öküzü bile yutabilirdi. Bir keresinde bu çukurlardan birine düşen bir çocuk boğularak ölmüştü. İlçe sınırları içinde herhangi bir fabrika ya da maden yoktu. Dağlardan ve vadilerden oluşan bu bölgeye elektrik ve telefon hizmeti getirileli altı üstü birkaç sene olmuştu. Bir keresinde ilçe komitesi ve ilçe idaresi temsilcileri arasında, patlak bir bisiklet lastiğini kimin tamir etmesi gerektiği konusunda hararetli bir tartışma yaşanmıştı. Bu tartışmanın üzerine, zamanın ilçe amiri elinde tuttuğu sebze turşusu kavanozunu yere atıp parçalarken, ilçe komitesi sekreteri de cam temizliğinde kullanılan bir paspasın sapını ortadan ikiye ayırmıştı. Bölge parti komitesi sekreteri Niu araya girmiş, uzlaşma sağlamak için ilçe kadro üyelerinin her biriyle ayrı ayrı konuşmuştu.

Sekreter Niu, önce ilçe amiriyle görüşmüş ve sert bir tavırla sormuştu: "Bu ilçeyi zenginleştirmek için neler yapacaksın?"

İlçe amiri, "Cevabı basit. Kellemi uçurmanız lazım," diye cevap vermişti.

Sekreter Niu, daha sonra ilçe komitesi sekreterine dönmüştü. "Eğer bu ilçeyi fakirlikten kurtaramayacaksan, burada olmana gerek yok."

İlçe komitesi sekreteri utanç içinde başını eğerek, "Eğer beni başka bir yere tayin ederseniz, hemen burada önünüzde secde ederim," diye cevap vermişti

Sekreter Niu adamın isteğini kabul etmişti.

"O zaman seni görevden alıyorum!"

"Beni buradan kurtardığınız sürece, kovulmaktan mutluluk duyarım," demişti ilçe komitesi sekreteri.

Sinirlerine hâkim olamayan Sekreter Niu, ayakta[5] çay fincanını kırmıştı.

Sonra sırayla diğer ilçe kadro üyelerini sorgulamayı sürdürmüştü.

İlçe Amiri Vekili Liu'ya, "Tarlalarınızın bakımını iyi yapmışsınız," demişti.

"Tarlalarımızı ne kadar iyi işlersek işleyelim, hep böyle fakir kalacağız," diye yanıtlamıştı İlçe Amiri Vekili Liu.

"İlçenin zenginleşmesine nasıl yardım edebileceğimiz konusunda tavsiyelerin var mı?" diye sormuştu Sekreter Niu.

"Bu çok kolay," diye yanıtlamıştı İlçe Amiri Vekili Liu.

Sekreter Niu meraklı gözlerle bakmıştı Liu'ya. "Söylesene o zaman."

"Ne bir fabrikamız, ne de bir madenimiz olduğuna göre, bölgemizin manzarasını zevk üretmek için kullanabiliriz."

"Böyle sararmış bir bitki örtüsünden ve çamurlu sudan nasıl bir zevk üretmeyi düşünüyorsun?"

"Sekreter Niu, Pekin'de fazla zevk düşkünü insan var mıdır?"

"Pekin ülkenin başkentidir ve geçmişte pek çok hanedanlığın tarihi başkenti olmuştur," diye cevap vermişti Sekreter Niu.

İlçe amiri vekili, konuşmasına başka bir soruyla devam etmişti: "Sizce Başkan Mao'nun anıtmezarını çok insan ziyaret ediyor mudur?"

"Tabii ki," diye yanıtlamıştı sekreter. "Bir sürü insan ziyaret ediyordur. Eee, ne olmuş?"

"Rusya'ya gidip, Lenin'in mumyalanmış naaşını satın alıp buraya getirmek için büyük bir bütçe ayırmalıyız. Onu Şuanguay'daki Spirit dağında sergileyebiliriz. Sekreter Niu, siz hiç

Spirit dağında bulundunuz mu? Buradan yaklaşık yüz kilometre uzaklıktadır. Selvi, çam ve kivi ağaçlarından oluşan bir ormanı vardır ve içinde geyikler, maymunlar ve yabandomuzları dolaşır. Orası tıpkı bir orman parkı gibidir. Eğer Lenin'in naaşını burada sergilersek, bölge zirve[7] önem kazanır ve ülkenin, hatta dünyanın dört bir yanından insanlar buraya akın etmeye başlar. Bilet başına beş yuan kesersek, on bin ziyaretçi elli bin yuan getirir. Bilet başına on yuan kesersek de, on bin ziyaretçi yüz bin yuan demektir. Ama diyelim ki bilet başına elli yuan gibi bir fiyat kestik, on bin ziyaretçi bize beş yüz bin yuandan fazla getirir. Giriş biletleri doğrudan sıcak para demek değil mi? On bin ziyaretçinin bize ne kadar sıcak para getireceğini bir düşünsenize. Tüm ilçe sadece çiftçilik yaparak nakit yüz bin yuan bile biriktirebilir mi? Hiçbir halt biriktiremez! Hem de hiç! Ama insanlar Spirit dağına akın etmeye başlarsa, günde en az on bin ziyaretçimiz olur. Ciudu, Henan, Hubey, Şantung, Hunan, Guangdong ve Şanghay; ülkenin her yanından, hatta dünyanın dört bir köşesinden insanlar burayı ziyarete gelir. Sonra bu ziyaretçi sayısı düzenli olarak artar. Önce günde on bin ziyaretçi gelirken, sonra günde otuz bin, elli bin, yetmiş bin, hatta doksan bin ziyaretçimiz olur. Üstelik bu doksan bin kişinin yaklaşık yüzde 10'u büyük olasılıkla yabancı olacaktır ve doğal olarak Çin Yuan'ı yerine Amerikan Dolar'ı kullanmayı tercih edecektir. Bilet başına beş, on beş, hatta yirmi beş dolar çok mu pahalı sanki? Lenin'in kalıntılarını görmek için yirmi beş dolar vermek, ziyaretçilere hiç de fazla gelmeyecektir. Eğer kişi başına yirmi beş dolar kesersek, o zaman on bin ziyaretçi iki yüz elli bin dolar demektir."

İlçe amiri vekili, konuşmasına hararetle devam etti: "Ayrıca, ziyaretçilerin yiyecek ve barınma ihtiyaçları da olacak. Binlerce insan, hediyelik eşya ve yöreye ait ürünlerden de satın almak

isteyecek. Hatta o kadar ki, yolların darlığından ötürü trafik sıkışıklığı yaşanmasından ve otel, konukevi gibi konaklama tesislerinin yetersizliğinden dolayı ziyaretçilerin her yeri ziyaret edemeden, dolayısıyla para harcayamadan dönmelerinden endişeleniyorum."

İlçe Amiri Vekili Liu, bu planı Sekreter Niu ile ilçe konukevinde paylaşmıştı. Sekreter Niu bir yandan İlçe Amiri Vekili Liu'yu dinlerken, bir yandan da oturduğu koltuğun kolundaki sigara deliğini kurcalayıp durmuştu. Bir bezelye büyüklüğündeki delik, giderek bir nohut, bir ceviz ve sonunda da bir hurma büyüklüğüne ulaşmıştı. Sekreter Niu altmışına merdiven dayamıştı. Sade giyimliydi ve ufak tefekti. Saçları dökülmüş, geriye kalan bir miktar saç da tamamen beyazlamıştı. Tüm hayatını devrime adamış ve o güne kadar sayısız yetkili ve kadro üyesiyle görüşmüştü. Hatta, bizzat Liu Yinkue, sekreterin ilçe kadro üyeliğinden terfi ettirdiği kişilerden biriydi.

Sekreter Niu birkaç yıl önce ilçeye ilk geldiğinde, yolları asfalt, her evinde elektrik, su ve mutfak, her mutfakta da musluk bulunan bir belde olduğunu duymuştu. Su o kadar boldu ki, musluklar açık bırakılırsa evleri su basabilirdi. Sekreter Niu bu suyun parasının nereden geldiğini sorduğunda, birinin parasını ödemiş olduğu söylenmişti. Bu kişinin kim olduğunu sorduğunda ise bağımsızlık ilan edilmeden önce ilçeden birisinin Güneydoğu Asya'ya taşındığı ve bir banka kurduğu söylenmişti. Bir gün bankacı adam memleketini ziyaret etmeye karar vermiş ve geldiği gün, o zaman belde amiri olan Liu Yinkue çiftçilerin tarlada çalışmasını hasat mevsimi olmasına rağmen yasaklamış, okulları da tatil etmişti.

Böylece, yediden yetmişe herkes bankacı adamı karşılamak için yol boyunca dizilmişti. Beldenin merkezinden bankacının köyüne uzanan yirmi sekiz kilometrelik toprak yol o kadar ça-

murluydu ki, araçlar ve kamyonlar o yoldan geçememişti. Bankacı adam ilçenin merkezinden ayrıldığında, çiftçilerin tüm yol boyunca her iki tarafta dizilmiş olduğunu görmüştü. Yol, bildiğimiz kırmızı halıyla değil, kırmızı renkli kumaş, kâğıt ve köylülerin genelde sadece düğünlerde kullandığı kırmızı ipek parçalarından meydana gelen bir örtüyle kaplıydı. Her köy, yolun farklı bir bölümünü kapamak üzere görevlendirilmişti ve kırmızı ipeği ya da kumaşı olmayan köylüler, kırmızı renkli kadın gömleği ve ceketi kullanmıştı. O gün hava yağmurluydu ve bankacı adam onu oraya kadar getiren araçtan iner inmez kırmızı ipekle kaplanmış bir düğün tahtırevanıyla karşılanmıştı. Bu uçsuz bucaksız kırmızı yolu gören bankacı, önce tahtırevana oturmak istememiş, ancak taşıyıcıların önünde diz çöktüğünü görünce binmekten başka çaresi kalmamıştı.

Ziyaretçi sonunda tahtırevana kurulmuş ve taşıyıcılar Canlanan'a uzanan yirmi sekiz kilometrelik uzun, kırmızı halı kaplı yolda yolculuklarına başlamıştı.

Yol boyunca dizilmiş olan çiftçiler davul zurna çalmış, ritmik bir şekilde alkış tutmuştu.

Ziyaretçi, arada bir aşağı inip kendi başına yürümek istese de taşıyıcılar her defasında derhal adamın önünde diz çökmüşlerdi. Bankacı adam buna rağmen adımda[9] ilerlemeye çalışmış, ama kırmızı kumaşı ya da ipeği çiğnemeye cesaret edememişti, çünkü köylüler davul zurna çalmayı ve alkış tutmayı bir anda bırakıp adamın önünde tekrar diz çöküvermişlerdi. Ona memleketlerini şereflendirdiğini ve eğer kırmızı halı boyunca tahtırevanla gitmezse, bunun hazırlanan karşılama törenini beğenmediği anlamına geleceğini söylemişlerdi. Adam sonunda köye vardığında, gözleri yaşlarla dolu bir şekilde köyün yaşlılarının önünde diz çökmüş, yirmi sekiz kilometrelik bu yolun asfaltla kaplanması ve tüm beldeye elektrik ve su temin edilmesi için ne gerekiyorsa yapacağına dair söz vermişti.

Bu olaydan sonra, Sekreter Niu inceleme yapmak üzere belde yi ziyaret etmiş ve Belde Amiri Liu Yinkue ile görüşmüştü.

"İlçedeki tüm köylere elektrik ve su getirilmesini sağlayabilecek misiniz?" diye sormuştu Sekreter Niu.

"Ben belde amiriyim ve bu beldeden sorumluyum. Tüm ilçeden nasıl sorumlu olabilirim ki?"

Kısa bir süre sonra, Liu Yinkue ilçe amiri vekilliğine terfi etmişti ve böylece ilçedeki tüm köylerden sorumlu olmuştu. Sekreter Niu, köye giden yolun Liu tarafından son derece güzel bir şekilde onarılacağına, araçların denizde ilerleyen gemiler gibi rahatça hareket edebileceğine inanmıştı.

O anda o adama, o yetkiliye, o Amir Liu'ya baktığında, onun tecrübeli bir yetkili olduğunu ve hayret verici bir bilgelik taşıdığını anlamıştı. Ancak buna rağmen Liu'nun, Lenin'in naaşını satın alıp Spirit dağında teşhir etme fikrini duyduğunda, sanki çıplak ayağıyla ya da sadece sesiyle bir taşı parçalayan birini görmüş gibi paniğe kapılıp irkilmişti. Önce, bu kısa boylu ama cüsseli ilçe amiri vekiline, sanki adam kendi idrarıyla yumuşatılmış çamurdan bir heykel yapıyormuş gibi, küçümseyici gözlerle bakmıştı. Gelgelelim, Liu'yu bilet satışlarından gelecek geliri hesaplarken duyduğunda, küçümseyici bakışları yerini kocaman bir tebessüme bırakmıştı. Liu konuşmasına ara verdiğinde, Sekreter Niu koltuktaki sigara deliğini kurcalamayı kesip Liu Yinkue'ye sert bir şekilde bakmıştı; tıpkı eski püskü giyinmiş, üzeri idrar ve çamur kaplı oğlunu kucaklaması mı yoksa pataklaması mı gerektiğine karar veremeyen bir baba gibi.

Sekreter Niu bir süre düşünüp taşınmıştı. Sonra alçak sesle, "Lenin'in asıl isminin ne olduğunu biliyor musun?" diye sormuştu.

İlçe Amiri Vekili Liu, başını öne eğip gülmeye başlamıştı. "Tabii ki biliyorum. Onun adını bilmemek mümkün mü? Ev-

rakları incelerken onun adını ezberlemek için birkaç kez tekrar ettim. On üç Çin karakteri uzunluğunda: *Fuo-la-sai-mi-er Yi-li-ki Vu-li-yan-nuo-fu.* Yani, Vladimir Ilyich Ulyanov." Liu sözlerini sürdürdü: "Lenin, iki altmış yıllık *ciazi* döngüsü önce, At Yılı'nın *(gmğu)* dördüncü kameri ayında doğdu ve Çin Halk Cumhuriyeti'nin on üçüncü yılının on ikinci ayında öldü." Liu detaylara girmişti: "Lenin öldüğünde, elli dördüncü yaş gününe altı ay vardı; yani bizdeki ortalama yaşam süresine oranla en az on yıl az yaşadı."

"Kitaplarını biliyor musun?"

"En tanınmış olanları, *Ne Yapmalı? Materyalizm Ve Ampiryokritisizm; Emperyalizm, Kapitalizmin En Yüksek Aşaması* ile *Devlet ve Devrim*'dir. Lenin ülkemizin sosyalist sisteminin atası, sosyalist devletimizin de babasıydı. Hangi çocuk babasının durumundan haberdar olmaz ki?"

"Peki, Ruslar Lenin'in naaşını neden bize satsınlar?"

İlçe Amiri Liu bu sırada çantasından içi evrak dolu bir poşet çıkarmıştı; içinde *Reference News* gazetesinden kopyaladığı bazı haberler ve sadece ilçe ve üzeri seviyelerdeki kadro üyelerinin görebileceği bir çift resmi evrak vardı. Bu, gazetenin At Yılı *(gmğu)* olan 1990'dan kalma nüshalarından biriydi ve ikinci sayfasının sağ alt köşesinde, "Rusya, Lenin'in Kalıntılarını Yakmak İstiyor" başlıklı, üç yüz bir karakter uzunluğunda bir makale vardı. Yazının anlattığına göre, Sovyetler Birliği'nin dağılmasından sonra ortaya çıkan Rus siyasi partileri, Lenin'in Moskova'daki Kızıl Meydan'da sergilenen mumyalanmış naaşının korunması mı, yoksa yakılması mı gerektiği sorusuyla karşı karşıya kalmıştı ve yakılması taraftarı olanların sayısı daha fazlaydı.

Poşetteki iki resmi evraktan biri, gazetedeki makaleden üç yıl sonra, diğeri ise altı buçuk yıl sonra –Niu ve Liu arasında-

ki toplantıdan üç ay önce– yazılmıştı. Her iki evrak da intihar eden çiftçilerden, aşırı vergilendirmeyi protesto etmek üzere ayaklanan vatandaşlardan ya da yaşanan adaletsizliklerden dolayı ilçe idare binasının kapılarını, mobilyalarını ve araçlarını tahrip etmek üzere toplanan yurttaşlardan bahsediyordu. Resmi evraklarda yazıldığına göre, güneydeki bir ilçeden bir yetkili, vergi toplamak üzere bir köye gittiğinde, ödeme yapacak parası olmayan bir kadın vergiden muaf tutulma karşılığında bu yetkiliyle yatmıştı. O günden sonra vergisini ödeyemeyen tüm köylü kadınlar hükümet yetkilileriyle yatmayı tercih etmiş, seks teklifini kabul etmeyen yetkililere ise gücenmişlerdi.

Sekreter Niu'nun bu resmi evrakları yatmadan önce okuması gerekmişti; tıpkı dünyadaki tüm çocukların yatmadan önce bir bardak süt içmesi gerektiği gibi. Bu altı buçuk yıllık dönemde yaşanan diğer uluslararası şaşırtıcı olaylara dair haberlerle ilgilenmemiş, bunun yerine her biri yüz karakter uzunluğunda olan iki kısa rapora odaklanmıştı. Rusya'nın mevcut ekonomik sıkıntılarından bahseden bu raporlar, Lenin'in mumyalı naaşının bakımı için yeterli kaynağın olmadığını, finansal destek yetersizliğinden dolayı cesedin bazı bölümlerinin çürümeye başladığını ve bu görevden sorumlu olan yetkililerin ek ödenek talep etmek üzere sürekli hükümete başvuruda bulunduğunu anlatıyordu. Yüksek rütbeli Rus yetkililer, Lenin'in naaşının bir şirkete veya siyasi partiye emanet edilmesini teklif etmişti, ancak ne bu göreve gönüllü olan partilerin yeterli kaynağı vardı, ne de kaynağı olan şirketlerin bu görevi üstlenmeye gönlü olmuştu. Yani, bu tekliften bir sonuç alınamamıştı.

Sekreter Niu her iki raporu da dikkatle inceledikten sonra *Reference News* gazetesindeki makaleyi baştan sona bir daha okumuş, sonra tekrar raporlara dönmüştü. Evrakları ve sararmış gazeteyi masanın üzerine koyup İlçe Amiri Vekili Liu'ya

uzun uzun, dikkatle bakmıştı. Bu bakış sonsuza dek sürecekmiş gibi gelmişti, ancak Niu sonunda konuşmuştu.

"Liu Yinkue, bir bardak su alabilir miyim?"

"Sekreter Niu, ilçemizin ekonomik durumu için neden endişe edelim ki? Aslında her yerde bir hazine var. Asıl mesele, birinin bu hazineyi bulmak isteyip istememesi."

"Amir Vekili Liu, sen kaç yaşındasın?"

"Büyük kıtlığın yaşandığı yılda doğdum."

"Bu su biraz soğuk, başka bir tane alabilir miyim?"

İlçe Amiri Vekili Liu'nun su getirmek için odadan çıkmasıyla yalnız kalan Sekreter Niu, gazetedeki makaleye ve resmi evraklara bir kez daha göz gezdirmişti. Onları eline alıp okumaya başlamış, ancak hemen tekrar masanın üzerine koymuştu.

Yaklaşık bir ay sonra ilçe idaresinde yaşanan büyük bir kargaşanın sonucunda ilçe amiri, Ciudu bölge idari merkezindeki bir pozisyona transfer edilirken, bölge parti komitesi sekreteri de eğitim almak üzere başka bir yere gönderilmişti. Sonuç olarak, İlçe Amiri Vekili Liu, ilçe amirliği pozisyonuna terfi etmişti.

İlçenin uzman daimi komitesinin yönlendirmesiyle İlçe Amiri Liu, Lenin'in naaşının satın alınması için uygun bir tarih belirlemiş, kararını derinlemesine düşünmek için geceyi şehir dışındaki bir bölgede geçirmişti. Lenin'in kalıntılarını satın alma fikri, ona soğuk ve trajik gelmişti. Bu duygunun, Lenin'e karşı olan hassasiyetinden mi, yoksa fikre dair kuşkularından mı kaynaklandığından emin olamamıştı. Sonbaharın son günleriydi; hilal şeklindeki ay, hasadı yapılmış tarla uçlarının[11] üzerinde yükselmiş, ekinlerin ve toprağın güzel kokusu her yana yayılmıştı. İlçe Amiri Liu, uyanık kalabilmek için bacağını çimdikleyip yüzüne tokat atarak gecenin koyu karanlığı

içinde oturmuş, sonra da Lenin'in memleketi Rusya'ya doğru beceriksizce diz çökerek başıyla üç kez selam verdikten sonra sessizce özürlerini iletmişti. Bir sonraki gün, "Şuanguay İlçesi, Lenin'in Kalıntılarını Satın Almak İçin Para Toplama ve Yatırım Bulma Yönergeleri" başlıklı resmi bir yazı hazırlamıştı.

Aylar göz açıp kapayınca kadar geçmiş ve ilçenin turizm endüstrisi yaşam belirtileri göstermeye başlamıştı. İlçe idari merkezinden Spirit dağındaki ormana uzanan bir yol açılmıştı. Bu yol ilk aşamada çimentoyla kaplansa da Güney Asya'dan gelen ve ilçeye yol, su ve elektrik temin etmiş olan bankacı adam bütün masrafları üstlenerek, tüm yolun siyah petrol[13] ile kaplanmasını sağlamıştı. Spirit dağındaki çeşitli kayalara ve kanyondaki diğer coğrafi simgelere isimler verilmişti. Bir kaya parçası Kişneyen At Kayası olarak adlandırılırken, bir diğerine Arkasına Bakan Karaca Kayası ismi verilmişti. Gövdesindeki delikten Çin leylağı büyümekte olan bir selvi ağacına Birbirine Sarılan Karı Koca Kayası adı verilirken, diğer coğrafi simgelere Giyotin Uçurumu, Siyah Ejderha Havuzu, Yeşil ve Beyaz Yılanın Mağarası gibi isimler verilmişti.

İnsanlardan isim verilen yerler hakkında ilgi çekici hikâyeler uydurmaları istenmişti. Örneğin Kişneyen At Kayası, Ming Hanedanı'nın sonunun getirilmesine katkıda bulunan asi Li Zicheng'ten esinlenilmişti. Söylenenlere göre, Funiu dağındaki yenilgisinden sonra Li Zicheng, beraberindeki bir düzine insanla Spirit dağına geldiğinde onu hemen oracıkta yok etmeyi planlayan on binlerce askerden oluşan Qing İmparatorluğu birliklerini fark etmemiş, ancak söz konusu kayanın yanına vardığında atı aniden durmuş ve aralıksız kişnemeye başlamıştı. Sonunda, aksi istikamete dönüp batıya doğru ilerlemekten başka seçeneği olmayan Li, Qing birliklerinin pususundan kurtulmuştu.

Arkasına Bakan Karaca Kayası, bir karacayı vuran ve onu üç gün boyunca takip ettikten sonra bir uçurumun kenarında kıstıran bir avcının hikâyesinden esinlenilmişti. Karaca, tam dik ve derin uçurumdan düşmek üzereyken birdenbire güzel bir kıza dönüşmüştü. Avcı, güzel kızla evlenmiş ve avcılığı bırakıp çiftçiliğe başlamıştı. Avcı ve kız, sonsuza dek mutlu bir hayat sürmüşlerdi. Birbirine Sarılan Karı Koca Kayası'nın hikâyesi oldukça dokunaklıyken, Giyotin Uçurumu'nunki trajikti. Siyah Ejderha Havuzu bir zamanlar kötü bir ruhun eviyken, Yeşil ve Beyaz Yılanın Mağarası'nın adı, *Beyaz Yılan Efsanesi* adlı popüler opera oyununun kahramanları Şiao Qing ve Bai Suzhen'den esinlenilmişti.

Tüm bunlara ek olarak, Dokuz Ejderha Çağlayanı olarak adlandırılacak bir şelalenin yapımına başlanmıştı ve her ilçe kurulundan ve komitesinden, klasik Ming-Qing stilinde tasarlanacak ve dağda inşa edilecek yeni otel ve konukevi için maddi destekte bulunması istenmişti. Bu yerel kurulların ve komitelerin başkanları kredi başvurusunda bulunmak için bankalara gitmeye başlamış, bazı zengin kurullar ise direkt kendi yatırımlarını yapmıştı.

Lenin'in anıtmezarının inşaatına başlanmıştı bile ve dışarıdan bakıldığında Başkan Mao'nun Pekin'deki anıtmezarına benzeyecekti. İçinde ise kristal bir tabutta Lenin'in mumyalanmış naaşı yer alacaktı. Anıtmezarın ön bölümünde Lenin'in naaşının, bir fotoğraf galerisinin ve yazdığı kitapların bulunduğu bir oda; arka bölümünde ise onun hayatı ve çalışmalarıyla ilgili filmler gösteren küçük bir sinema salonu olacaktı. Anıtmezarın her iki tarafına da, Lenin'in kalıntılarını muhafaza etmek üzere klima ve nem alıcı cihazlar yerleştirilecekti. İçeride ayrıca, çalışanlar için bir dinlenme odası ve seçkin misafirler

için de bir çay ve toplantı odası yer alacaktı. Binanın dışında, ön tarafında ise bir bahçe olacaktı ve onun da ilerisinde otoparklar, bilet gişeleri ve hediyelik eşya dükkânlarıyla çevrili bir alan yer alacaktı. Anıtmezarın hemen civarında ise elbette bir sürü lokanta ve tuvalet bulunacaktı. Lokantalardaki yemek fiyatları çok pahalı olmayacaktı. Tuvaletlerin bedava mı, yoksa ücretli mi olması gerektiği konusunda ilçe daimi komitesi üyeleri karasız kalmıştı, ancak temiz olmaları gerektiği konusunda herkes hemfikirdi. Dağa giden taş yolda belirli sayıda dönemeç olacaktı ve ormandaki yüz yaşındaki ağaçların üzerine üç yüz, hatta beş yüz yaşında olduklarını belirten levhalar asılacaktı. Beş yüz yaşındaki ağaçlar da etrafları çevrilerek bin yüz, bin dokuz yüz, hatta iki bin yaşındaymış gibi tanıtılacaktı. Bu tür düzenlemelere çoktan başlanmıştı.

O sırada en önemli sorun, Lenin'in kalıntılarını satın almak üzere Rusya'ya gitmek için gerekli paranın nasıl bulunacağıydı. Masrafın yarısını bölge yönetimi karşılayacaktı, ancak diğer yarısını İlçe Amiri Liu'nun bulması gerekiyordu. Liu aylarca elinden geldiği kadar para toplamaya çalışmış, ancak bulması gereken miktarın sadece küçük bir bölümünü toplayabilmişti. Lenin'in naaşı için fiyat pazarlığı yapıp sözleşme imzalayacak kişiyi Rusya'ya göndermek için gereken parayı nasıl bulacağı konusunda kendini yiyip bitiriyordu.

İlave Okuma

1. Tam yüz: *LEHÇE. "Birisinin yüzünün tamamı."*

3. İçindeki: *LEHÇE. "Ortasındaki, merkezindeki."*

5. Ayakta: *LEHÇE. "Ayağının altında."*

7. Zirve: *LEHÇE. "En yüksek."*

9. Adımda: *LEHÇE. "Yürüyerek."*

11. Tarla uçları: *"Bir tarlanın ön ya da yan tarafları."*

13. Siyah petrol: *"Asfalt. Siyah renkli olduğu için yerel halk ona siyah petrol adını vermiştir."*

Üçüncü Bölüm:

Silahlar Ateşleniyor, Bulutlar Dağılıyor ve Güneş Ortaya Çıkıyor

İlçe Amiri Liu, sekreteri ve belde amiriyle birlikte, Lenin'in anıtmezarının inşaatının üç aydır devam ettiği Spirit dağını ziyaret etmek için yola çıkmıştı. Anıtmezarın önündeki zemin kırık döküktü, yapıyı inşa etmek için gerekli olan tuğlalar ve taşlar da aşağıdaki platodan taşınmıştı. Fakat işçiler, platonun her iki ucuna dikilmiş olan bir çift beyaz Çin mermeri levhayı geçici şantiye tuvaletlerinin duvarlarına yaslamış, mermerlerin üzerine idrar ve dışkı sıçramıştı. Spirit dağı, Boşuzi beldesinin yetki alanındaydı ve sonuç olarak İlçe Amiri Liu, sorunu çözmesi için belde amirine talimat vermişti.

"Mermerleri tuvaletlerin duvarından kaldırın," diye emretmişti belde amiri.

"Onları oraya geçici olarak koyduk," diye yanıtlamıştı baş müteahhit. "Ayrıca, neden sorun ediyorsunuz ki? Onları işimiz bittikten sonra yıkayıp durulayınca tekrar yepyeni görüneceklerdir."

"Ananı bellerim senin, onları hemen kaldırın. Bunlar anıtmezarda kullanmak istediğimiz mermerler."

"Anneme hakaret etmenize gerek yok," diye cevap vermişti baş müteahhit. "Ciudu'da bir banka inşa ederken tuvaletlerde altın tuğla kullanmıştık."

"Ananı bellerim senin," diye tekrarlamıştı belde amiri. "Onları kaldıracak mısın, kaldırmayacak mısın?"

"Gerçekten, anneme hakaret etmenize gerek yok," demişti baş müteahhit. "İlçe amiri tüm inşaat planını denetledi. Yapılacak her tür değişikliğin onun onayından geçmesi gerek."

Bunun üzerine belde amiri, ilçe amiriyle görüşmek için ilçe idari merkezine doğru yola çıkmış ve bütün günü yolda geçirmişti. İlçe Amiri Liu'nun evine vardığında, onu Singapur'dan gelen bir adamın annesine küfrederken bulmuştu. Adamın annesi ölmüştü. Kadın ilçenin batı kısmındaki Şiliu Köyü'ndendi ve oğlu yıllar önce orduya katılmış, Tayvan'da bir yere gönderilmişti. Bir süre onun hayatta olup olmadığını öğrenememişlerdi, ancak yıllar sonra, yaşadığı, hatta Singapur'da başarılı bir işadamı olduğu ortaya çıkmıştı. Söylenenlere göre, o kadar zenginleşmişti ki banknotlardan yapılmış tuğlalarla bir bina bile inşa edebilirdi.

Ne var ki tüm parasına rağmen zengin oğul, annesinin kalıntılarını, gömülü olduğu köyden sahil kentine transfer edememişti. Kız kardeşi, erkek kardeşi ve ona iyilik borcu olan pek çok akrabası, annesinin mezarını ziyaret etmişti ama kadın çoktan ölmüş olduğu için kalıntılarının köyde kalmasına karar verilmişti. İlçedeki insanlar adama, annesinin öldüğünü iki ay önce haber vermişti. Adam o sırada altmış yaşındaydı ve erkek olmasına rağmen, tropik muz ve mangolarla kaplı bir hünnap ağacını andıran çiçek desenli kıyafetler giyerdi. Adam Şuanguay'a döner dönmez, İlçe Amiri Liu zengin ziyaretçinin onursal refakatçisi olarak onu Ciudu tren istasyonunda karşılamaya bizzat gitmiş, dönüş yolu boyunca da ilçenin harika

planlarını büyük bir coşkuyla anlatmıştı. Sonunda, "Lenin'in naaşını Rusya'dan satın almayı planlıyoruz," demişti.

Singapur'dan gelen adam hayretler içinde kalmıştı. "Bu gerçekten mümkün mü?"

İlçe Amiri Liu gülmüştü. "Parayla her şey mümkündür."

Zengin ziyaretçi bir süre düşünmüş, sonra da annesinin ölmüş olduğunu üzüntüyle hatırlamıştı. Kadın hayattayken oğluyla bir günün bile tadını çıkaramamıştı ve artık hayatta olmadığı için, adam ona muhteşem bir *Shang* tarzı cenaze töreni düzenlemek istemişti. Böyle bir törenin aslında o kadar da pahalıya patlamayacağını duymuştu; birkaç tuğla ve taşla küçük bir mezar hazırlamak gerekiyordu sadece. Esas sorun, köyde aileden kimsenin olmamasıydı ve tabutu taşıyacak bir akraba bulamazsa tören kasvetli olurdu. Bu yüzden zengin adam, İlçe Amiri Liu'ya bir teklifte bulunmuştu. "Eğer bana cenazeyi taşıyacak bir erkek bulursanız, ilçeye on bin yuan bağışlarım; cenazeyi taşıyacak on bir erkek bulursanız yüz on bin yuan bağışlarım. Bu, Lenin'in naaşını satın almanız için gerekli olan paranın bir kısmını karşılar."

"Ya size cenazeyi taşıyacak yüz bir erkek bulursam?" diye sormuştu İlçe Amiri Liu.

"O zaman size bir milyon on bin yuan bağışlarım."

"Peki, cenazeyi taşıyacak bin bir erkek bulursam?"

"O zaman size on milyon on bin yuan bağışlarım," diye karşılık vermişti zengin adam. Ancak, ilçenin tedarik edeceği cenazeyi taşıyacak erkek sayısı kaç olursa olsun, ödeyebileceği en büyük miktarın elli milyon yuan olduğunu, daha fazlasının şirketini finansal bir krize sokabileceğini izah etmişti. Neyse ki bu elli milyon yuanla, ilçenin yüz milyon yuanlık bir bütçesi olacaktı. Bu parayı toplayabilirlerse üst düzey yöneticiler de yüz milyon yuanlık bir katkıda bulunur ve toplam para iki yüz

milyon yuana ulaşırdı. Bu miktar, Lenin'in naaşını satın almak için bir anlaşma yapmaya yeter de artardı.

İlçe Amiri Liu tüm ümitlerini Singapur'dan gelen bu ziyaretçiye bağlamıştı. Adamın annesinin cenaze töreni için Şiliu Köyü'nden kep ve cüppe giymiş –erkek, kadın, genç, yaşlı karışık– yedi yüz kişi bulmakla kalmamış, komşu köylerden ve beldelerden de binden fazla kişi toplamıştı. Bu şekilde, iki binden fazla kişiden oluşan bir cenaze alayı oluşturmuştu. Kep ve cüppelerin hepsi beldenin kendi imkânlarıyla hazırlanmıştı; beldedeki –ve tabii ki tüm ilçedeki– her dükkân, stokunda ne kadar beyaz kumaş varsa satmak zorunda kalmış, dikimevleri de yedi gün boyunca yirmi dört saat aralıksız çalışmıştı. Buna rağmen, cenaze alayındaki bazı kişilere kep ve cüppe temin edilememişti. Yapılan anlaşmaya göre, cenaze kıyafetleri katılımcılarda kalabilecekti. Onları yıkadıktan sonra normal bir kıyafet gibi giymeleri mümkündü.

Nihayetinde ortaya çıkan, kalabalık bir cenaze alayından çok, dağın yamacına doğru bir sis bulutu gibi alçalan, beyaza bürünmüş insanlardan oluşan bir denize benzemişti. Yolun her iki tarafındaki buğday filizlerine basarak mezarın bulunduğu tepeye ilerlemişlerdi. Kalabalıktan yükselen ağıtlardan korkan dağdaki kargalar ve serçeler, gökyüzüne yükselip bulut gibi dağılmışlardı. Cenazeden sonra zengin ziyaretçi Singapur'a dönmüş, söz verdiği para da hiçbir iz bırakmadan ortadan kaybolmuştu. Sonuç olarak, kumaş dükkânlarının sahipleri ve dikimevlerinin yöneticileri ödeme talep etmek için İlçe Amiri Liu'ya gitmişti.

İlçe Amiri Liu, Singapur'dan gelen ziyaretçinin attığı yemi –kancası, misinası ve kurşunuyla beraber– yutmuştu. Neticede endişeleri o kadar artmıştı ki ağzında yaralar çıkmış, ağrısını dindirmek için ekşi kavun yemek zorunda kalmıştı. Sonun-

da dükkanların cenaze kıyafetlerini yapmak için kullandıkları kumaşların maliyetini karşılamaya gerek olmadığına karar vermişti. Kumaşlar için yapılan masrafı, Lenin Fonu'na[1] toplu bir bağış olarak kabul etmişti. Aynı şekilde, dikimevlerine de ödeme yapmak zorunda olmadığını düşünmüştü. Eğer yöneticileri para talep etmeye gelirse onları kolayca işten çıkarabilirdi. Dikimevlerinin yöneticileri bunu duyduğunda dehşete kapılmış, ödeme konusunu bir daha açmaya cesaret edememişti. Buna karşılık, cenaze alayına katılan diğer herkes kazançlı çıkmıştı; sadece yeni bir beyaz kıyafet kazanmakla kalmamış, birkaç gün boyunca, canları sıkıldığında konuşacak bir konuları da olmuştu. Ne var ki neticede Lenin Fonu hedefine ulaşamamıştı.

Aslında İlçe Amiri Liu'nun bu kadar öfkeli olmasının tek sebebi Singapur'dan gelen ziyaretçi değildi. Onu çileden çıkaran ve nutkunun tutulmasına sebep olan başka bir mesele daha vardı. Önceki gece karısıyla arası açılmıştı; bu, Canlanan'ı bir anda saran yaz fırtınası gibi beklenmedik bir olaydı. İlçe Amiri Liu, Lenin'in kalıntılarını satın almak için bir yardım kampanyasına ev sahipliği yaparken karısı evde televizyon seyretmeyi tercih etmişti. Liu gece yarısı eve dönmüş ve karısıyla beraber yatmaya gitmişti. Hafta sonuydu ve teorik olarak her zamanki karı-kocalık ateşini yaşamaları gerekiyordu. Bu onların kâğıda döktüğü, imzaladığı ve parmak basarak mühürlediği bir anlaşmaydı. Amirin kendini dev aynasında görmesini ve karısını unutmasını engellemek için, her hafta sonu evliliğin gereğini yerine getirmeye karar vermişlerdi. Karısı, Liu'dan yaklaşık yedi yaş küçüktü ve Liu'nun belde amirliğine terfi ettiği günün akşamında onunla beraber olduktan sonra moralinin yerinde olmasından faydalanarak ona bu yemini yazdırmıştı. Bunun üzerine, her hafta sonu ateşli bir gece yaşamaya özen göstermişlerdi.

Ne var ki İlçe Amiri Liu, Lenin'in naaşını satın almak için plan yapmaya başlayıp onu Rusya'dan getirip Spirit dağında sergilemek için büyük miktar para gerektiğini fark edince, hafta sonlarında ifa etmesi gereken kocalık görevini tamamen unutmuştu. Başı[3], Lenin'in naaşına ev sahipliği yapacak bir anıtmezarın planlarıyla doluydu, ancak ne Singapur'dan gelen ziyaretçi, ne de bir dağdan daha büyük ve bir gökdelenden daha yüksek olması beklenen Lenin Fonu ortada yoktu. İlçe Amiri Liu, Singapur'dan gelen ziyaretçi yüzünden yorgun ve öfkeliydi. O hafta sonu, yardım toplama etkinliğinden çıkıp gece yarısı eve döndüğünde başını yastığa koyar koymaz uyumuş, horlama sesi tüm evde yankılanmıştı. Karısı şafak vaktinden hemen önce İlçe Amiri Liu'yu kaldırmış ve şoke edici bir istekte bulunmuştu:

"Liu Yinkue, boşanmak istiyorum."

Liu gözlerini ovuşturup karısına bakmıştı. "Ne?"

"Bütün gece bunu düşündüm," demişti karısı. "Ve boşanmamızın en iyisi olacağına karar verdim."

İlçe Amiri Liu sonunda karısının ne dediğini anlamıştı. Yatağının kenarına oturmuş, omuzları biraz üşümüştü; gecenin serinliği bir kova soğuk su gibi üzerine dökülmüştü. Omzuna kocaman kırmızı bir yorgan sarınca, dalgalanan dev bir bayrak taşıyormuş gibi görünmüştü. Karısı odanın ortasındaki bir sandalyeye oturmuştu. Üzerinde evvelki gün giydiği mehtap rengindeki iç çamaşırı ve Şuanguay'daki kadınlar arasında son zamanlarda moda olan kalın askılı pembemsi atleti vardı. Bu beyaz ve pembe kıyafetin altındaki teni, tertemiz beyaz yeşimtaşı gibi parlak ve pürüzsüzdü. Saçları ise siyaha boyanmış gibi görünüyordu. İlçe Amiri Liu'dan yedi yaş küçük olmasına rağmen, güzelliği ve zarafetiyle on üç yaşında bile göstermiyordu. İlçe Amiri Liu'nun önündeki sandalyede otururken, kendisin-

den çok daha yaşlı ağabeyinin karşısında oturan koket[5] bir kadını andırıyordu.

"Lanet olsun, son zamanlarda sana ateşli bir gece yaşatmadığım için mi bu?" diye sormuştu İlçe Amiri Liu.

"Hayır," demişti genç kadın. "Bu yüzden değil. Ayrıca, ateşli geceler sadece benim için değil."

"Başka hiçbir yerde, ilçe amiri kocasından boşanmak isteyen bir anaokulu öğretmenine rastlayamazsın," demişti İlçe Amiri Liu.

"Boşanmak istiyorum... Gerçekten," diye yanıtlamıştı genç kadın.

Belde amiri, işte tam bu sırada ilçe amiri ve karısının yaşadığı lojmana gelmişti. Önce kapının eşiğinde biraz durup içeriyi dinlemiş, sonra gülümseyerek içeri girmişti. İlçe Amiri Liu'nun yanında durup, "Kızım, unuttun mu?" demişti. "İlçe amirinin ilçenin başı, senin de onun karısı olduğunu unuttun mu? Bölge delegeliğine ya da bölge parti komitesi sekreterliğine terfi ettikten sonra sen de bölge delegesinin ya da bölge parti komitesi sekreterinin karısı olacaksın. Ve eyalet valiliğine ya da eyalet parti komitesi sekreterliğine terfi ederse, sen de eyalet valisinin ya da eyalet parti komitesi sekreterinin karısı olacaksın."

Genç kadın belde amirine, dudaklarının ve gözlerinin kenarlarına gizlenmiş küçümseyici bir gülümsemeyle bakmıştı.

İlçe Amiri Liu da, belde amirinin konuşmasına birkaç şey eklemişti. "Söylüyorum sana, benimle evlenerek servete kondun. Ailen üç kuşak boyunca tütsü yakacak."

Genç kadının cevabı yumuşak ama kesin olmuştu: "Zenginliğin keyfini sürmek ve senin karın olmak istemiyorum."

"Ben Lenin kadar ünlü olduktan sonra, sen ölünce birileri senin adına bir anıt taşı dikecek ve bir anıtmezar inşa edecek. Bunun farkında mısın?"

Kadın bağırarak cevap vermişti. "Ben sadece hayattayken ne olduğuyla ilgilenirim. Öldükten sonra ne olacağı umurumda bile değil."

İlçe Amiri Liu bir süre sessiz kaldıktan sonra sert bir şekilde cevap vermişti. "Ailenin nasıl senin gibi bir çocuğu olabilir?"

Belde amiri araya girmişti. "Amirim, boş verin. Onunla tartışmayın. Ayrıca, o sadece bir kadın. Sizin Spirit dağına gelmeniz gerek. Baş müteahhit, Çin mermerlerini tekrar tuvaletlerin duvarına yaslamış."

"Büyükannesini bellerim onun. Söyle, o gelsin buraya."

"Ben sekiz sülalesini bellerim," demişti belde amiri. "İlçe amirinden başka kimseyi dinlemeyeceğini söyledi."

İlçe Amiri Liu, sekreterine seslenmişti. "Gidelim, Sekreter Şi. Şoför arabamı kapıya getirsin."

"Git tabii, git," demişti İlçe Amiri Liu'nun karısı. "Git ve on gün geri gelme, hatta iki hafta ortadan kaybol."

İlçe Amiri Liu soğuk bir ifadeyle gülmüştü. "Aslında bu eve bir aydan önce dönmeyeceğim."

Kadın sert bir cevap vermişti. "İstersen iki ay gelme."

"Üç ay gelmeyeceğim."

"Eğer dönersen adam değilsin."

"Eğer üç aydan önce şu kapı eşiğinden içeri adım atarsam bana piç kurusu diyebilirsin ve inşa ettiğim şu anıtmezarı yıkabilirsin. Böylece, Lenin'in kalıntılarını getirdiğim zaman biletlerin yarısını bile satamayız. Sokaklarda sürtmeme, kışın güneş parladığında kavrulmama, yazın kar yağdığında ise donmama göz yumarsın."

Ve gerçekten de o yaz kar yağmıştı.

İlçe Amiri Liu evden ayrıldıktan ve yola çıktıktan sonra şoför şikâyet etmişti. "Lanet olsun. Hava giderek daha da soğuyor. Arabanın pencereleri karla kaplandı."

İlçe Amiri Liu ve belde amiri ellerini pencereden çıkarıp kar tanesi yakalamaya çalışmışlardı.

"Burada, Balou'da hava böyledir," demişti belde amiri. "Her yılın üçüncü kameri ayında biraz kar yağar ve her iki üç senede bir fırtına olur."

"Bu korkunç bir şey. İnanamıyorum," demişti Sekreter Şi.

"Sekreter Şi, söylediğim her şey kesinlikle doğrudur," diye yanıtlamıştı belde amiri. "En ufak yalanım varsa bu yaz karında soğuktan öleyim, kış güneşinde yanıp kül olayım."

"Gerçekten mi?" diye sormuştu Sekreter Şi.

"Tabii ki gerçekten. Sen hiç şeftali ağacında yetişen hurma gördün mü? Ya da tek bacaklı bir adamın iki bacaklı bir adamı geçtiğini? Ya da sadece işitme duyusuyla her şeyin yerini bulan bir körü? Bunlar sana inandırıcı geliyor mu? Ya da parmak uçlarıyla kulaklarına dokunup söylediğin her şeyi duyan bir sağırı? Ya da yedi gün önce ölmüş, dört gün önce gömülmüş birisinin hayata geri döndüğünü? Hiç böyle bir şey gördün mü? Ya da tıpkı güvercine benzeyen bir yavruyu doğuran ve büyüten bir kargayı? Eğer bunların hiçbirine inanmıyorsan, Canlanan'a vardığımızda sana göstereceğim ve böylece ufkunu genişleteceğim, tamam mı?"

Belde amiri konuşmasına devam etmişti. "Sekreter Şi, bunlar Balou dağlarında her zaman rastlanan olaylardır. Dua et ki hâlâ bir üniversite öğrencisisin, çünkü gerçekten ders kitaplarının üzerine sıçmak, karatahtanızı idrarımla yıkamak isterdim. Bu kadar yıl eğitim almış olmama rağmen benden daha fazla maaş alıyorsun ve daha çok kadınla yatıyorsun ancak burada, Balou'da hava sıcaklığının yazın eksi dört veya beşe düşebileceğini, kışın ise otuz dört ya da otuz beş dereceye çıkabileceğini bile bilmiyorsun. Sence ders kitaplarının üzerine sıçmayı, karatahtanızı idrarımla yıkamayı istemekte haksız mıyım?"

"Amirim, ağzınız bir tuvaletten farksız," diye yanıtlamıştı Sekreter Şi.

"Doğru söyleyip söylemediğimi ilçe amirine sor," demişti belde amiri.

İki adam da İlçe Amiri Liu'ya dönmüş, yüzünün renginin koyu bir mora döndüğünü ve adamın tepeden tırnağa titrediğini fark etmişlerdi. İlçe Amiri Liu, ilçe idari merkezindeyken genellikle sadece tişört giyerdi, ancak şimdi tüm tüyleri diken diken olmuştu. Omuzlarına sarılmıştı ve dişleri çılgınca tıkırdıyordu. Kar, aracın önüne çok yoğun bir şekilde yağmış ve silecekler ön camı kardan temizlemekte zorlanmıştı.

Tüm dağ, tertemiz bir beyaz kar katmanıyla kaplanmıştı.

"Amir Liu, üşüyor musunuz?" diye sormuştu belde amiri.

Liu soğuktan titremiş ancak cevap vermemişti.

Spirit dağına ulaşmak için Balou dağlarını katetmek, dolayısıyla Canlanan'a giden yoldan geçmek zorunda kalmışlardı. Spirit dağının eteği, Canlanan'ın yaklaşık dokuz-on kilometre ötesindeydi. Tüm pencereleri tamamen açık olan eski bir arabayla seyahat etmelerine rağmen hepsi kan ter içinde kalmıştı. Yola çıktıklarında ılık buğday kokusu aracın üzerinden esmiş, yol kenarındaki çiftçiler buğday tarlalarının içinde kaybolmuştu. İlçe idari merkezinden Balou dağlarına giden yol elli kilometreden fazlaydı ve şoför lastiğin patlamasından korkarak yavaş gittiği için, bu mesafeyi aşmaları yarım günden uzun sürmüştü. Balou dağlarına vardıklarında pagoda ağaçlarından oluşan bir ormanın içinden geçmiş, hafif bir serinliğin keyfini çıkarmışlardı. Ne var ki hava giderek soğumaya başladığında, taze buğday kokusu da giderek azalmıştı. Yaz kokusu yerini sonbahar kokusuna bırakmış, araba dağda hızla ilerlerken hava giderek soğumuş, hatta dondurucu bir hal almıştı. Kapıları ve pencereleri sıkıca kapamamış olsalardı, kara kışta sokakta kalmış gibi hissederlerdi.

"Hava giderek daha da soğuyor. Neler oluyor?" demişti şoför.

"Senin yedi sülaleni bellerim," demişti belde amiri. "Hava burada hep böyledir. Üçüncü kameri ayda, şeftali çiçeklerinin açtığı dönemde kar fırtınasıyla karşılaşabilir, kış ayının ortasında da kavurucu sıcaklara şahit olabilirsin."

"Lanet olsun," demişti şoför. "Eğer gerçekten kar yağıyorsa, karı temizlemek için silecekleri kullanmalıyız."

"Amir Liu, üşüyor musunuz?" diye sormuştu Sekreter Şi.

"Üşüyüp üşümediğini neden dert ediyorsun?" diye sormuştu belde amiri. "Bırak sıcak onu kavursun, soğuk hava ise dondursun."

"Yanımda giyecek başka bir şey getirmedim," demişti İlçe Amiri Liu. "Eğer Şuanguay'da hava bu kadar soğuksa, nereden kalın giysi bulacağım?"

"Eğer kalın bir şey giyerseniz sıcaktan bunalırsınız," demişti belde amiri. "Ama giymezseniz de soğuktan donarsınız."

Belde amiri, konuşmasına devam etmişti. "Kar yağıyor. Acele edelim, ilçe amirimize kalın bir ceket bulmalıyız."

"Biraz ileride bir köy var, orada durabiliriz," demişti Sekreter Şi.

"Lanet olsun," demişti İlçe Amiri Liu. "Havanın kaldıramayacağım kadar soğuduğuna inanamıyorum."

Liu bu sözleri söylerken, araba dağa giden yolun yarısında bulunan bir köye girmişti ve burada bir buğday fabrikasında durup bir ceket ve bir de askeri palto ödünç almışlardı. Şoför yeni kıyafetleri araca yükledikten sonra yolculuklarına devam etmişlerdi. İşte bu karlı günde Jumei ve üç küçük nin'le karşılaşmış, Mao Ci'yi bulmayı başarmışlardı.

Canlanan'ın konukevine varıp geceyi orada geçirmişlerdi.

Kar sonunda durmuştu, ama hava hâlâ inanılmaz derecede soğuktu. Ertesi sabah uyandıklarında hava kapalıydı ve yoğun bir kar yağışı vardı. İlçe Amiri Liu iyi uyumamıştı. Eski bir Budist tapınağı olan odasındaki Guan Bey ve Canlandıran Hanım heykelleri artık yoktu. Üç odalı, kiremit çatılı ev, iki duvarla üçe bölünmüştü. İlçe Amiri Liu evin en kuzey kısmında, sadece kendisine ait bir yatakta uyumuştu. Yatak iki adet şilteden ve iki adet yorgandan oluşuyordu ve yeterince sıcaktı, buna rağmen Liu'yu o gece uyku tutmamıştı. Bunun yerine, on sekiz yıl önce yaşadığı olayları düşünüp durmuştu; Canlanan'da bir sos-okul hocası olduğu günleri ve özellikle, dördüz doğuran bir kadını.

Ayrıca, Lenin'in kalıntılarını Rusya'dan getirip Spirit tepesine[7] yerleştirerek tüm ilçede turizmin desteklenmesine yardım edebileceğini ve bölgeye zenginlik getirebileceğini düşünmüştü. Böyle olursa ilçe amirliğinden bölge komiser vekilliğine ya da bölge komitesi parti sekreteri vekilliğine terfi ederdi. O aşamaya geldikten sonra önemli bir kişi, hatta uluslararası bir şahsiyet haline gelecek, bölge parti sekreteri bile onunla aynı düzeyde sayılmayacaktı. Yaklaşık bir düzine ilçenin beşte dördü fakirdi ve İlçe Amiri Liu, bölge komiser vekilliğine ya da bölge komitesi parti sekreteri vekilliğine terfi ettiğinde ne yapacağına çoktan karar vermişti; o fakir ilçelerin hepsine birer anıtmezar inşa ettirecek ve Lenin'in kalıntılarını ilçeden ilçeye gezdirerek bölgeye ek turizm geliri ve refah getirecekti. Ayrıca, bölge için bir Lenin Günü ilan edecekti. Bu günde, Lenin'in naaşını Ciudu'da, bölge idari merkezinde sergileyecek ve böylece herkes onun önünde saygıyla eğilecek ve onu daha iyi anlayacaktı. Lenin'in çalışmalarını –ayrıca Marx, Engels ve tabii ki Mao Zedong'un kitaplarını– okumak isteyenler bir araya gelebileceklerdi. Stalin'e ve kitaplarına saygı gösterenlerin ziyaretçi

olarak kabul edilip edilemeyeceği konusunda henüz kararını vermemişti, çünkü Çinliler ve yabancılar Stalin hakkında farklı fikirlere sahipti.

Liu dün gece bir sürü şey düşünmüştü; bir yandan da yan odada eski bir *erhu** melodisi gibi horlayan belde amiri ve Sekreter Şi'yi dinlemiş ve içeri gidip ağızlarına kirli çorap, burunlarına da pamuk veya eski ayakkabı tıkmamak için kendini zor tutmuştu.

Ancak bir ilçe amiri olduğunu hatırladığında horlama sesine katlanmaktan başka çaresi kalmamıştı.

Bu yüzden erken uyanmış ve yataktan kalkmıştı.

Tapınağın avlusu üç yüz metre karelik bir alana yayılmıştı ve içinde birkaç selvi ağacı, yeni ekilmiş bir karaağaç ve iki adet orta yaşlı tung yağı ağacı vardı. Tung yağı ağaçlarının dalları ve yaprakları, karın ağırlığını taşıyamadıkları için yere kadar eğilmişti. Selvi ağaçlarındaki eski kuş yuvaları da karın ağırlığı yüzünden aşağı düşmüşlerdi ve avlunun duvarının dibinde bir ağaç dalı yatıyordu. Ayrıca, yaz ortasında yumurtadan yeni çıkmış olan birkaç civciv, soğuk yüzünden donarak ölüp küçük buz toplarına dönüşmüşlerdi. Sadece, küçük kartoplarının içinden yukarı yükselen gagaları görünüyordu; gagalarıyla yumurtayı kırarak dışarı çıkmaya çalışıyor gibiydiler. Avlunun duvarı kerpiçti ve avlu, mısır sapından yapılmış sazdan bir çatıyla kapatılmıştı. Mısır sapları kurumuş ve teker teker avlunun zeminine düşmüştü. Duvarın çeşitli kısımları da kaçınılmaz olarak çökmeye başlamıştı.

İlçe Amiri Liu ceketini omzuna atıp kapının eşiğinde durdu ve avluyu seyretti.

Sokakta yataktan henüz kalkmış, kuyudan su taşıyan bir sakat vardı. Koltuk değnekleriyle topallayarak ilerliyor, ancak

* Doğu Asya'ya özgü, kemençeye benzeyen bir enstrüman. (ç.n.)

ayakları karda yürürken çıkan bilindik sürtünme sesini çıkarmıyordu; bunun yerine, sakat bacağının çıkardığı hafif sürünme sesi ve sağlam bacağının kara batıp çıkışı duyuluyordu. Birbirini izleyen bu hafif sürünme ve ağır batış sesleri melodikti ve bu sesler Liu'ya uzaklarda bir yerlerde karı döven, biri büyük biri küçük bir çift ahşap tokmağın sesi gibi geliyordu. İlçe Amiri Liu, uzaklaştıktan ve her şey sessizleştikten sonra gökyüzüne baktı ve doğu dağlarının üzerindeki bulutların ardında beyaz bir tabaka olduğunu gördü; sanki dağlar onu yerinde tutmasa dışarı sızacaktı. Yine de bulutların arasında, gümüşi beyaz ışınların sıvı gibi sızmasını sağlayan minik çatlaklar vardı.

İlçe Amiri Liu beyaz sıvıya dikkatlice baktı.

Dışarı sızan bu sıvı cıva gibi birikmiş, ancak yavaş yavaş kara bulutların ardında kaybolmaya başlamıştı.

Hızla kaybolmakta olan beyaz sıvıyı izleyen Liu, bakışlarını tekrar avluya çevirdi ve güney tarafındaki duvarın yanında paslı bir kürek olduğunu fark etti. Yanına gidip onu kardan çıkardı ve duvarın üzerindeki bir oyuğa yasladı. Sonra, küreğin sapını göğsüne yaslayıp gümüşi bulutlara nişan aldı ve sanki tetik çekiyormuş gibi işaret parmağını göğsüne doğru çekti. Tetiği her çektiğinde silah sesini taklit ederek *ateş* diye bağırdı.

Hazır, nişan al, *ateş*!

Hazır, nişan al, *ateş*!

Hazır, nişan al, *ateş*!

Hazır, nişan al, *ateş*!

İlçe Amiri Liu *ateş* diye bağırdıkça beyaz sıvının önündeki kara bulutlar dağılarak sıvının daha fazla sızmasına ve küçük bir birikintiye dönüşmesine sebep oldu.

Bulutların arasından dökülen beyaz sıvının sesini duyduğunda Liu'nun yüzü birdenbire kıpkırmızı oldu. Kapsamlı[9] bir şekilde *ateş* demeye devam ederek daha hızlı ateş etmeye başla-

dı. Sonunda, güneş tekrar ortaya çıktı. Gümüşi beyaz sıvı altın sarısına dönerek altın sarısı bir dünya yarattı.

"Amir Liu, hava açtı," diye bağırdı arkadan yaklaşan Sekreter Şi, uykulu gözlerini ovuşturarak. "Siz doğuya doğru ateş ederken hava açtı ve güneş çıktı."

"Güneş ortaya çıkmamaya nasıl cüret eder?" dedi Liu, arkasını dönüp zafer kazanmış bir komutan edasıyla gülümseyerek. "Gel buraya, Sekreter Şi, neden sen de denemiyorsun?"

Sekreter Şi küreği aldı ve onu avlunun duvarına yaslayarak gökyüzünün doğusuna nişan aldı. Ardından, sağ işaret parmağıyla hayali bir tetiği çekerek *ateş, ateş, ateş* diye bağırdı. Ne var ki, o ateş edip bağırırken, bulutlar gökyüzünün ortasına doğru hareket edip altın sarısı ve gümüşi beyaz birikintinin çoğunu tekrar örttü.

"Yapamıyorum," dedi Sekreter Şi.

"Bir de belde amiri denesin," diye teklif etti Liu.

O sırada tuvaletten çıkmış olan belde amiri de çabucak pantolonunu ilikledikten sonra küreği aldı ve doğu dağlarına nişan aldı. On elden fazla ateş etti, ancak bulutlar tekrar bir araya toplandı ve beyaz sıvının üzeri tekrar örtüldü.

Gökyüzü tekrar kara bulutlarla kaplanmıştı.

Tapınağın avlusunda bile hava nemli ve buğulu bir hal almıştı.

İlçe Amiri Liu, belde amirinin omzunu sıvazladı ve "Bu yeteneğinle, Lenin'in naaşını getirdiğimizde seni turizm sekreteri olarak atayacağım," dedi. Sonra küreği tekrar eline aldı, pozisyonunu değiştirdi ve üç el ateş etti. Bulutların arasında gerçekten bir çatlak oluştu.

Silah sesi her duyulduğunda bulutlar biraz daha dağıldı ve sonunda güneş tekrar ortaya çıktı.

Liu on ya da daha fazla atış yaptı ve doğudaki dağların tepesinde gümüş renkli bir örtü belirdi.

Tekrar on ya da daha fazla atış yaptı ve birkaç tane de altın renkli örtü belirdi.

Tekrar on ya da daha fazla atış yaptı ve altın ve gümüş bölgeler bir buğday tarlası gibi kocaman oldu.

Göz açıp kapayıncaya kadar, doğudaki dağların ardında parlak mavi bir gökyüzü belirdi ve henüz dağılmamış olan kara bulutların üzeri altın ve gümüş renkli örtülerle kaplandı. Kar örtüsü güneş ışığının altında ışıl ışıl parlıyordu. Gümüşle kaplanmış ağaç dalları her yöne doğru uzamıştı. Dağ sırası boyunca uzanan karla kaplı tarlaların bazı yerlerinde, buğday kümeleri zemini kaplayan kar beyazı bir yatağı delen dikenler gibi yükselmişti. Hava sıradışı bir şekilde temiz kokuyordu. Birkaç kez derin nefes alıp havayı koklarsanız, ağzınızda farklı bir tat kaldığını hissederdiniz; ancak bu tat önce hoş gelse de sonra midenizi bulandırırdı.

Dolayısıyla, tüm köy öğürme sesiyle dolmuştu.

Öğürmeler bittikten sonra, yataklarından henüz kalkmış olan köylüler ellerini alınlarına vurdu.

Erkekler, "Aa! Hava açtı," dedi. "Şimdi en azından ekinlerin bir kısmını biçip bu doğal afette kaybettiklerimizin bir kısmını kurtarabiliriz."

Kadınlar da, "Aa! Hava açtı," dedi. "Nemli yatak örtülerimizi kuruması için asabiliriz. Doğal bir afet sırasında bile örtülerin küflenmesine izin vermemeliyiz."

Çocuklar da, "Olamaz! Hava açtı," dedi. "Önümüzdeki günler ıstıraplı geçecek. Kar yağdığı zaman yatakta kalıp okula gitmiyorduk. Okula gitmek zorunda olmak, açlıktan ölmekten daha kötü."

Eskiden tapınak olan konukevine bakan bazı insanlar ise, "Aa! İlçe amiri köye gelir gelmez hava açtı. Hava bile amirin bizden farklı olduğunu biliyor," dedi.

İlçe Amiri Liu bu sözleri avlu duvarının diğer tarafından duyduğunda küreği yere koydu ve bir avuç kartopunu *ateş* diye bağırıp durmaktan kurumuş olan ağzına tıktı. Bir süre düşündükten sonra ilçe amirine döndü. "Yaz ortasında kar yağması burada normal bir şey mi?"

"Üç yıllık doğal afetin hemen öncesinde ve bir de kayıp on yıl sırasında böyle bir kar fırtınası yaşamıştık," dedi belde amiri. "Ancak hiçbiri bunun kadar şiddetli değildi. Güneş çıkar çıkmaz eriyip gitmişlerdi."

"Yani, başka bir deyişle," diye araya girdi Sekreter Şi, "bu yaz fırtınası yüzyılda bir meydana gelen bir olay diyebilir miyiz?"

"Lanet olsun, eğer bu mucizevi olay haber niteliği taşımıyorsa, başka ne taşır bilemem," diye yorum yaptı belde amiri.

İlçe amiri, "Afetzedelere maddi yardımda bulunmak istiyorum," dedi belde amirine. "Neden Spirit dağına gidip Çin mermerlerini tuvaletlerin duvarından indirmelerini sağlamıyorsun? İyice yıkasınlar ve yıkama suyuyla yemek pişirsinler." İlçe Amiri Liu sonra sekreterine döndü. "Neden beldeye dönüp tüm komite üyelerinden Canlanan köyüne, aç kalacak olsalar bile on yuan bağışlamalarını istemiyorsun? Sonra, tüm ilçenin kendisini afetzedelere yardım etmeye adadığını yaz ve mektubu bölge ve eyalet idari merkezlerine gönder. Afetzedelere yardım programı tamamlandıktan sonra Canlanan'da birkaç günlük bir canlanma festivali[11] düzenleyeceğim. Bu şekilde köylüler, onlar için çaba sarf eden hükümet yetkililerine minnettarlıklarını sunarlar."

Belde amiri, kahvaltısını bitirdikten sonra karı temizlemek için Spirit dağına hareket etti.

Sekreter Şi ilçe idari merkezine geri döndü.
İlçe Amiri Liu ise Canlanan'da kaldı.

İlave Okuma

1. Lenin Fonu: *Sadece Lenin'in naaşını satın almak için ayrılmış bir fondur. Şuanguay, Lenin'in kalıntılarını almaya karar verdikten sonra en sık kullanılan terim haline gelmiştir.*

3. Baş: *Kafatası.*

5. Koket: *İşveli/fingirdek kadın.*

7. Spirit tepesi: *Spirit dağı.*

9. Kapsamlı: *Aralıksız.*

11. Canlanma festivali: *Hasat sezonu sonrası düzenlenen yıllık bir festivaldir ve sadece Canlanan'da kutlanır.*

Beşinci Bölüm:
Artık Kaplan Yılı'nın *(Uyin)* Beşinci Ayının Canlanma Festivali

Hasat sezonu neredeyse bitmek üzereydi.

Telaşla geçen sezon bitmek üzereydi.

Her şey bittiğinde mevsim hâlâ yazdı. Güneş kısa süreliğine görününce kar hızlı bir şekilde erimiş, toprağı sırılsıklam bırakmıştı; öyle ki, bir avuç dolusu toprak alsanız, yarısının su dolu olduğunu görürdünüz. Güneşe en çok ihtiyaç duyulan anda, üst üste sisli günler olmuştu. Sis o kadar yoğundu ki gündüzler gecelerden çok da aydınlık değildi ve İlçe Amiri Liu, etrafta kimse yokken küreğini her gün gökyüzüne doğru sallasa da sis her yeri kaplamaya devam etmişti. Tuvaletlerin dışkıyla kaplı zeminine çömelerek hayali tüfeğini güneşin olması gereken noktaya doğrultup birkaç el ateş etmiş, ancak sis merhametsizce artmaya devam etmişti. Beşinci güne girildiğinde içi o kadar büyük bir endişeyle dolmuştu ki ağzında uçuklar çıkmıştı. Sonunda gerçek bir tüfek alıp sisin içine üç el ateş etmiş, kurşunların üçü de bulutların ve sisin tam ortasına isabet etmişti.

Nihayetinde sis dağılmıştı.

Sırılsıklam toprak, üzerinde yürünebilecek kadar kurumuştu. Buğdayların içindeki tanecikler küflenmişti. Ortaya çıkan tortu yeşilimtıraktı ve insanlar onu yediklerinde kusmuş ve ishal olmuşlardı. Buğday sapları da küflenmiş, renkleri yeşile ve siyaha dönmüştü; çok kötü bir koku yayıyorlardı. Açlıktan ölmek üzere olmalarına rağmen sığırlar bile onları yemekten kaçınmıştı. O kış, sığırları besleyecek buğday sapı olmayacaktı ve hiçbir ailenin elinde ne tahılı, ne de üç-beş günde bir yiyebilecekleri bir kâse kar beyazı erişteleri olacaktı. Geleneksel olarak yılbaşında yenen düz ekmeği[1] pişirmek için bile yeterli un yoktu. Sonbaharda ekebilecek kadar buğday tohumları da kalmamıştı.

Tüm memleket için bir felaket yılı oluyordu. Köylülerin yüzünde, hasat mevsiminden sonra taşıdıkları o mutluluktan eser yoktu. Geçmişte, Mao Ci Nine her hasat sonrası üç günlük bir festival organize ederdi. Her hane, ocağının ateşini söndürüp arazisi en büyük olana gider, üç gün aralıksız yiyip içmek için bir araya gelirdi. Festival süresince, tek bacaklılar kimin daha hızlı koştuğunu öğrenmek için iki bacaklı insanlarla yarışırdı. Sağırlar, birisinin ne söylediğini sadece o insanın kulak memesine dokunarak, sözlerinin tınısını hissetmek için ellerini kullanarak anlama yeteneklerini sergilerdi. Körler, kimin işitme duyusunun daha güçlü olduğunu göstermek için, birinden bir iğneyi bir taşın, bir tahtanın ya da toprak zeminin üzerine atmasını ister ve iğnenin nereye düştüğünü tespit etmeye çalışırdı. Ayrıca, tek kollu insanlar da kendi yarışlarını düzenlerlerdi.

Bu üç günlük festival yılbaşı gibi kutlanırdı. Genç erkekler ve kadınlar bu festivale katılmak için kilometrelerce uzaktan gelir, kutlamalar sırasında birbirleriyle tanışır; şehir dışından gelen genç erkekler çoğunlukla köyün sakat kadınlarıyla evlenir, köyün genç sakat erkekleri ise dışarıdan gelen genç kadın-

larla hayatlarını birleştirirdi. Ne var ki bazen trajediler de baş gösterirdi. Örneğin bir keresinde, sakat ve sıradan görünümlü genç bir kadın, başka bir köyden kutlamaları izlemeye gelmiş olan yakışıklı ve sağlam genç bir erkeğin dikkatini çekmişti. Genç kadın sakat olmasına rağmen, göz açıp kapayıncaya kadar yetmiş ila doksan çiçek deseni işleyebiliyordu. Genç adam, bu genç kadınla evlenmezse yaşayamayacağını hissetmiş ve ailesi bu evliliği onaylamayınca intihara teşebbüs etmişti. Ancak hikâyenin sonunda, genç adam genç kadınla yaşamaya başlamış, onu hamile bırakmıştı. Genç kadın sonra bir çocuk dünyaya getirmiş ve adamın annesiyle babasının ailelerinin yeni üyesini kabul etmekten başka seçeneği kalmamıştı. Bir keresinde de genç ve güzel bir kadın, kutlamalara katılmak için Canlanan'a gelmiş ve sağır bir adamla tanışmıştı. Adam hem konuşabiliyor hem de insanların söylediklerini yüz ifadelerinden ve dudak hareketlerinden anlayabiliyordu.

"Seninle evlenecek kadına acıyorum," demişti genç kadın.

"Neden acıyacaksın ki?" diye sormuştu sağır adam. "Karımın ayaklarını yıkarım, ona su getiririm, yemek pişiririm, tarlada çalışmasını değil, evde rahat etmesini sağlarım. Neden ona acıyacaksın?"

"Sözlerin bir şarkıdan daha güzel," demişti genç kadın gülerek.

"Bu doğru değil, nasıl şarkı söylediğimi dinle," demişti sağır adam ve sesini alçaltarak kadına bir Balou ezgisi[3] söylemişti. Sözler aşağıdaki gibiydi:

Kışın güneş çıktığı zaman her yer ısınır.
İki kişi yerde yatar güneşlenir.
Genç adam, karısının tırnaklarını keser.
Karısı kocasının kulaklarını temizler.

Doğu köyünde zengin bir ev sahibi var.
Gümüş ve altın yığınlarıyla dolu kiremit çatılı bir evde yaşar.
Ama bir gün ev sahibi karısına sekiz defa vurur.
Sorarım sana, kimin hayatı acı, kimin tatlıdır?

Genç kadın bu sözleri duyduğunda gülmemişti. Bunun yerine, bir süre düşündükten sonra elini yavaşça adamın elinin üzerine koyup, onu duyup duymadığını sormuştu. Sağır adam genç kadının elini tutup cevap vermişti. "Sana dokunduğum sürece sağır sayılmam, çünkü ne dediğini duyabiliyorum." Bunun üzerine genç kadın elini çekmiş ve eve dönüp ailesine danışması gerektiğini söylemişti. Anne ve babası bu evliliğe karşı çıkmış, ancak genç kadın sağır adamla evlenmek üzere Canlanan'a geri dönmüştü.

Ayrıca, bir kadının kalbini sadece bir iki kelimeyle kazanabilen kör bir adam vardı; gözleri karanlık birer çukur olsa da kalbi derindi. Canlanma festivalini dinlemek için tarlalara doğru yola çıkmış, ancak yürürken bir taşa takılıp neredeyse yere düşmüştü. Şans eseri, köyün dışından genç bir kadın onu tutmuştu.

"Neden tuttun beni? Neden düşüp ölmeme izin vermedin ki?" demişti kör adam.

"Kardeşim, böyle yapma. Yaşamak ölmekten daha iyidir her zaman," diye cevap vermişti genç kadın.

"Sana hava hoş. Sen hem görebiliyorsun hem de çok güzelsin. Yaşamak senin için tabii ki iyi."

Kadın hayretle kör adama bakmıştı. "Güzel olduğumu nereden biliyorsun ki?"

"Göremediğim için, dünyada güzel olan her şeyi, dolayısıyla senin güzelliklerini görebiliyorum."

"Ama ben kısa ve şişmanım."

"Ben belinin bir söğüt dalı kadar ince olduğunu görüyorum."

"Göremezsin. Ayrıca kara kuruyum."

"Ben göremediğim için, seni beyaz tenli ve narin biri olarak, kendi kız kardeşim gibi görüyorum. Sen bir peri kızına benziyorsun."

"Beni göremediğin için gözlerin temiz ve lekesiz."

"Sen görebildiğin için tüm dünyayı pismiş gibi görüyorsun. Ben göremediğim için tüm dünyam el değmemiş gibi tertemiz." Kör adam konuşmasına devam etmişti. "Ben göremiyorum ve her zaman, 'Bırakın da düşüp öleyim,' diyorum. Ama aslında ölmek filan istemiyorum. Eminim sen her gün ölümü düşünüyorsundur." Genç kadının sürekli ölümü düşünüp düşünmediği bilinmiyordu, ancak kör adam bunları söylediğinde kadının gözleri dolmuştu. "Kardeşim," demişti. "Seni festivali seyretmeye götüreceğim." Kör adam bastonlarından birini genç kadına uzatmak istemiş, ancak kadının elleri kirlenir diye çekinmişti. Bu yüzden, yere düşen bastonu kendisi kullanmış, az önce kullandığı bastonu da kadına vermişti. Genç kadın, bastonun üzerinde adamın elinin sıcaklığını hissetmişti; dokunduğu yer aşınarak yumuşamıştı.

Sonra birlikte canlanma festivalini seyretmeye gitmişlerdi.

Hikâyenin sonunda, hayatlarının geri kalanını birlikte geçirmişlerdi. Bir oğulları, bir de kızları olmuştu.

Ne var ki bu yılki canlanma festivalinin ev sahipliğini Mao Ci Nine üstlenmemişti. Kutlamanın sebebi hasat döneminin bitişi de değildi. Ev sahipliğini, kendi organize ettiği bir şeyi kutlamak için İlçe Amiri Liu üstlenmişti. Liu, evinin avlusunda köpeklerini kendi çocuklarıymış gibi beslemekte olan Mao Ci Nine'yi görmeye gitmişti. Köpekler engelliydi; bazıları kör, ba-

zıları sakattı. Uyuz oldukları için tüm tüyleri dökülmüş olanlar da vardı; sırtları çamurdan yapılmış pürüzlü bir duvara benziyordu. Ayrıca, nedense kuyruğu ve kulağı olmayan bir köpek de vardı. Bu avlu, toprak bir uçurumla bitişikti ve avlunun her iki yanında küçük birer kulübe vardı. Mao Ci Nine, güney tarafındaki kamıştan kulübeyi mutfak olarak kullanıyordu. Kuzey tarafındaki iki çukur ise köpek evi olarak kullanılıyordu. Çukurların önünde bir domuz yemliği, eski bir lavabo, sapı olmayan bir vok tava ve yeni bir kilden çömlek vardı. Mao Ci bunların hepsini köpeklerini beslemek için kullanırdı. Köpekler, domuzlar gibi yemek için kavga etmezlerdi ve Mao Ci'nin lavaboya, sapı olmayan vok tavaya ve çömleğe koyduğu mısır ezmeli yulaf lapasını yerlerdi. Olgunlaşmış mısırın tatlı kokusu ve mamalarını yiyen köpeklerin çıkardığı ses tüm avluya yayılırdı. Köpeklerden biri çoktan yirmi yaşını geçmişti, yani insan yılına göre aşağı yukarı doksan yaşındaydı. Köpek oldukça yaşlı olduğu için hareket kabiliyetini yitirmişti, bu yüzden Mao Ci Nine yarısına kadar mısır ezmeli yulaf lapasıyla dolu kil çömleği onun tam önüne koymuştu. Köpek yere uzanmış, dilini yavaşça çömleğe doğru uzatarak mamasını yiyordu.

Güneş tepedeydi ve avlu mutlak bir sessizlik içindeydi. Öküzlerine seslenerek tarlalarını süren köylülerin, "Birds Flying" adlı Balou ezgisi gibi bir alçalıp bir yükselen sesini duyabilirdiniz. Köpeklerini beslemekte olan Mao Ci Nine arka kapının açıldığını duyup başını çevirince İlçe Amiri Liu'nun eşikte durduğunu gördü.

Bir süre ona baktıktan sonra arkasını dönüp köpeklerini beslemeye devam etti.

İlçe Amiri Liu, eşikte durmaya devam etti. Yaşlı kadının nasıl davranacağını tahmin ettiği için bozulmamıştı. Önce avlunun iki yanındaki küçük yapılara, sonra da sıra sıra dizilerek

mamalarını yiyen köpeklere baktı. Köpekler de sessizce İlçe Amiri Liu'ya baktılar. Liu içeri girmek istedi, ancak köpeklerin Mao Ci'nin tek bir sözüyle ona saldırmaya hazır olduklarını fark edince eşikte kalmayı tercih etti.

"Ne istiyorsun?" diye sordu Mao Ci arkasını dönmeden.

"Ne kadar çok köpeğin var," dedi İlçe Amiri Liu, öne doğru birkaç adım atmaya çalışarak.

"Köpeklerimi mi görmeye geldin?"

"Afetzedelere yardım için geldim."

"O zaman yardım et."

"Afet fonumuz ve tahıl rezervlerimiz neredeyse tükenmek üzere. İki sene önce Lianşu'ya dolu yağdığında oraya gidip herhangi bir para veya tahıl yardımında bulunmadım. Geçen sene Zaoşu beldesinde kuraklık yaşandığında oraya gitmedim, ancak onlara her bir dönümlük arazi için elli kilo buğday tohumu gönderdim. Ama bu yıl yazın ortasında Canlanan'a kar yağdığında ve pek çok köylü ekinleri karın altından çıkarmak zorunda kaldığında, durumu değerlendirmek ve bizzat para ve tahıl dağıtmak üzere buraya geldim. Şunu kesinlikle söyleyebilirim ki, muhtemelen hasat sezonu sonunda elde edeceğiniz tahıldan daha fazlasını alacaksınız."

Mao Ci Nine, mamanın geri kalanını da köpeklerin kaplarına döktü.

"O zaman tüm köy adına sana teşekkür etmem gerekir."

İlçe Amiri Liu bakışlarını köpek kulübelerinin üzerinde büyümekte olan hurma ağaçlarına çevirdi. Ağaçlar fırtına sırasında tüm yapraklarını dökmüşlerdi, ancak son birkaç gündür yüzünü gösteren güneşin ışıklarıyla bahar gelmiş gibi filiz vermeye başlamışlardı.

"Bana teşekkür etmene gerek yok," dedi İlçe Amiri Liu. "Hükümete teşekkür et. Geçmişte olduğu gibi, bu yıl da canlanma festivalini sen organize etmelisin."

"Ben artık çok yaşlıyım," dedi Mao Ci. "Festival düzenleyecek enerjim kalmadı."

"O zaman ben düzenlerim."

"Gücün yeterse."

Hâlâ Mao Ci Nine'nin arkasında durmakta olan Liu gülmeye başladı. "İlçe Amiri olduğumu unuttun galiba."

Mao Ci Nine de gülmeye başladı ve arkasına dönmeden cevap verdi. "Nasıl unutabilirim ki? Üst düzeylerin[5] bana belde amiri olmam için yaptıkları teklifi reddettiğim günü hâlâ hatırlıyorum. Sen o zaman Boşuzi komününde sosyal eğitim hocası olmaya bırak, henüz doğmamıştın bile." İlçe Amiri Liu cevap vermedi. Bir süre daha Mao Ci'nin arkasında durduktan sonra homurdanarak orayı terk etti.

Aslında Canlanan'da hiç köy kadro üyesi yoktu. Aslında bağımsızlık ilan edildiğinden beri durum böyleydi ve köy, büyük bir aile gibi gevşek bir biçimde yapılanmıştı. Neredeyse kırk yıl önce, Ejderha Yılı *(rınçın)* olan 1952'de, komün üyeleri daha büyük bir teşkilata katılmak istemiş, ancak hiçbir teşkilatın iki yüzden fazla engelliden oluşan bir köyü kabul etmek istemediğini keşfetmişlerdi. Bu yüzden köylüler kendi büyük teşkilatlarını kurmayı teklif etmiş, ancak sayılarının yetersiz olduğunu ve sadece küçük bir üretim teşkilatı kurabileceklerini öğrenmişlerdi. Sonuç olarak ne büyük ne de küçük bir teşkilat olarak kabul edilmiş, Boşuzi'de küçük bir köy olarak kalmışlardı. Bu beldeye ve ilçeye bağımsızlıktan sonra Mao Ci Nine tarafından getirilmiş oldukları için, köyü de onun yönetmesi son derece doğaldı. Örneğin, toplantı düzenlemek, tahıl dağıtımı yapmak, pamuk satmak ve acil siyasi duyuruları üst düzeylere aktarmak onun göreviydi. İki komşu birbirine girdiğinde ya da bir kız kaynanasıyla kavga ettiğinde anlaşmazlığı çözme görevi Mao Ci Nine'ye aitti. Eğer Mao Ci Nine Canlanan'a yerleşme kararı

almasaydı, herhalde çoktan belde ya da ilçe amiri olmuştu. Ne var ki hayatını Canlanan'da geçirmeyi tercih ettiği için doğal olarak köyün direktörü[7] olmuştu.

Eğer Canlanan bir buğday tarlasında bir canlanma festivali düzenleyecekse, bunu Mao Ci'nin organize etmesi beklenirdi. Kıtlık yılları haricinde, yıllık canlanma festivalini son otuz-kırk yıldır o organize etmiş ve küçük veya büyük, köyün tüm faaliyetlerinden o sorumlu olmuştu. Mao Ci Nine, insanların bugünlerde adlandırdığı gibi bir köy veya belde kadro üyesi –köy idari amiri, parti kolu sekreteri, üretim teşkilat lideri ya da köy lideri– değildi, çünkü Canlanan halkı bir köy kadro üyesi seçmediği gibi, bir önceki belde ya da komün ya da mevcut belde hükümeti, Canlanan'a gelip köy kadro üyesinin kim olacağını duyurmamıştı. Gerçi ne zaman bir şey yapılması gerekse, üst düzeyler her zaman Mao Ci'ye başvururdu. Mao Ci talepleri gözden geçirir ve bazılarını kendi başına hallederken, bazılarını da köy halkı adına geri çevirir ve üst düzeyleri evlerine elleri boş gönderirdi. Mao Ci dışında önderlik yapacak kimse yoktu.

Örneğin, bir yol açılması, vadinin zemininden akan derenin üzerine bir köprü kurulması, bir su deposu yapılması, köyün yere düşen yapraklardan ve dallardan iyice temizlenmesi, bir çocuğun şapkası veya ayakkabısı kuyuya düştüğünde çıkarılması ya da birisi bir çaresizlik anında kuyuya atladığında kirlenen kuyunun dibinin taranıp iç duvarlarının ovalanarak temizlenmesi gerektiğinde, tüm bu işleri halletme görevini Mao Ci Nine üstlenirdi, çünkü köyde bunu yapacak başka hiç kimse yoktu.

Ve tabii ki yıllık canlanma festivalini de unutmayalım.

Gelgelelim, bu kıtlık yılında festival İlçe Amiri Liu tarafından organize edilecekti. Mao Ci Nine olmadan bile burası hareketli bir bölgeydi. İlçe Amiri Liu, Mao Ci'nin evine gitti-

ğinde Canlanan'a geleli dokuz gün olmuştu. Bu dokuz günün dört günü güneşli geçmiş, pek çok kişi delik deşik olmuş tarlalarına mısır ekmeye başlamıştı bile. Ancak hem meyilli hem de düz tarlalar fazladan su emdiği için tarlaların ekim öncesi birkaç gün daha kurumaya bırakılması tavsiye edilmişti. İlçe idari merkezinden getirilen tahıllara gelince, Sekreter Şi'nin araştırma sonuçları ve bir miktar nakit parayla akşam karanlığı çökmeden geri dönmesi bekleniyordu. Afet fonu için ayrılan parayı dağıtmak için festivalin hemen düzenlenmesi gerekiyordu. Hükümet halkını korur ve halk da hükümetinin iyiliklerini unutmazdı; bu düzen binlerce yıldır bu şekilde işlemişti.

İşin sonunda, Mao Ci Nine festivali düzenlemek için ortaya çıkmamıştı. Aslında İlçe Amiri Liu, ondan festivale ev sahipliği yapmasını istememişti, çünkü eğer ortaya çıkarsa herkesin kafasını karıştıracak şeyler söyleyeceğinden veya yapacağından korkmuştu. Yine de, iyi veya kötü, yetmiş bir yaşındaki Mao Ci Nine, Fare Yılı (*bingzi)* olan 1936 olaylarında hayatta kalmayı başaran ve Yan'an'da bulunan tek köylüydü. Üst düzeylerin gözünde Mao Ci, Devrim'e katılmış eski neslin üyesiydi ve bu yüzden saygı gösterilmesi gereken biriydi. Sonuç olarak, İlçe Amiri Liu'nun gidip onunla konuşmaktan başka çaresi kalmamıştı. Gelgelelim, Mao Ci'nin neden onun yardımı olmadan küçük bir canlanma festivalini bile düzenleyemeyeceğini düşündüğünü anlayamamıştı.

Bu çok komikti!

İlçe Amiri Liu, Mao Ci'nin evini ziyaret ettikten sonra direkt köy merkezine, yaşlı gladiçya ağacındaki çanı çalmaya gitti. Güneş tam tepedeydi ve bir grup kötürüm, ağacın yanındaki meydanda öğle yemeği için toplanmıştı. Aralarında yaşlı bir marangoz ve birkaç genç adam vardı. Tek bacağı olmayan bir adam dışında hiç kimse koltuk değneği kullanmıyordu. Elle-

rinde pilav kâseleriyle ayağa kalkıp İlçe Amiri Liu'yu selamladılar. Kâseleri havaya kaldırıp gülümseyerek, "Amirim, yemek yediniz mi?" diye sordular.

"Yedim," diye yanıtladı İlçe Amiri Liu. "Ya siz?"

"Biz şimdi yedik," dedi sakatlar. "Neden bir iki lokma yemek için evimize gelmiyorsunuz?"

"Hayır, teşekkür ederim," dedi ilçe amiri ve "Canlanma festivaline katılmak ister misiniz?" diye sordu.

Genç sakatların yüzleri parladı. "Elbette isteriz, kim istemez ki? Mao Ci Nine ne zaman düzenleyecek diye bekliyorduk."

"Ev sahipliğini o yapmazsa gitmeyecek misiniz yani?" diye çıkıştı İlçe Amiri Liu.

"O yapmazsa kim yapar?" diye sordu genç bir sakat.

"Ben yaparım," dedi ilçe amiri.

"Çok şakacısınız," dedi genç sakat.

"Ciddiyim, bu yıl festivalin ev sahipliğini ben üstleniyorum."

Sakat adam, İlçe Amiri Liu'ya hayretle baktı. Bir süre onu inceledikten sonra ciddi olduğunu anlayınca başını başka yöne çevirdi. Yaşlı bir kötürüm bir yandan yemeğini yerken bir yandan da uzaklara bakarak konuştu.

"Amirim, Canlanan'da yüz doksan yedi kişi yaşıyor ve bunun otuz beşi kör, kırk yedisi sağır, otuz üçü topal ve geriye kalan birkaç düzine insanın da ya kolu ya parmağı ya da fazlası eksik. Kiminin büyüme bozukluğu, kiminin başka engeli var. Kendimizi gülünç duruma düşürmemizi mi istiyorsunuz?"

İlçe Amiri Liu'nun hafiften beti benzi atmıştı, ancak yaşlı kötürüme cevap verdi. "Bir marangoz olduğunu ve bir şimşek hızıyla ağaç oyabildiğini biliyorum. Kendini gülünç duruma

düşürmeni elbette istemem. Ben senin resmi amirinim ve bu yüzden aslında sizlerin ebeveyni benim. İlçenin sekiz yüz on bin sakini benim çocuğum sayılır ve onların ne yiyip ne giyeceğinden ben sorumluyum. Yaz ortasında yaşadığınız fırtınadan sonraki gün buraya sizlere para ve tahıl yardımı yapmaya geldim. Bu yüzden yarın bir canlanma festivali düzenlemek istiyorum; festival sırasında hepinize bizzat para ve tahıl dağıtacağım. Büyük olasılıkla normal hasat mevsiminde elde edeceğinizden daha fazlasını alacaksınız, ancak festivale katılmazsanız hiçbir şey alamazsınız."

Herkes İlçe Amiri Liu'ya bakakalmıştı.

İlçe Amiri Liu ise oradan uzaklaşmayı tercih etti.

Yüzündeki ifadeyi görmelerine izin vermeden oradan ayrılmıştı. Bu köyde sadece bu yol vardı ve burası aynı zamanda bir caddeydi. Güneş öfkeyle ortalığı kavuruyor, tavuklar ve domuzlar bile duvarların gölgesine saklanmaya çalışıyordu. İlçe amiri kaslı, ancak oldukça kısa ve şişman bir adamdı. Gölgesi sadece boyunun yarısı uzunluğundaydı. Bu kara gölge ses çıkarmayan bir top gibi onu takip etti. İlçe Amiri Liu, yere vurdukça ses çıkaran sandaletlerini sürüyerek arkasına bakmadan kızgın bir şekilde hızla yürüdü.

Önünde, gladiçya ağacına asılı olan köyün öküz arabasının tekerlek çanı vardı. Ağacın gövdesi bir insan beli kalınlığındaydı ve bu çan, kafa hizasına gelen bir tabak çapındaki bir dalda sallanıyordu. Köylüler çanı tutan teli plastik ayakkabı tabanıyla kaplamışlardı, çünkü telin ağacın dalını kesmesinden korkmuşlardı. İlçe Amiri Liu sadece çanı değil, onu kaplayan plastiği de gördü. Yaşlı gladiçya ağacı taze filiz kokusu yayarken, plastik kaplamadan küf kokusu geliyordu. Zilden, lastik tekerlekten ve metalden keskin, paslı bir koku yükseliyordu. Tabii ki çan

son birkaç yıldır hiç kullanılmamıştı. Herhalde en son At Yılı *(vuvu)* olan 1978'de, yeniden arazi dağıtım seferberliği sırasında çalınmıştı. Diğer köylüler arada bir toplantı düzenlemek istediklerinde, eğer çalacak boruları yoksa, çanı çalarak insanları bir araya toplardı. Gerçi Canlanan ve çevresindeki belde ve ilçelerde herkes toplantı saatlerini ezbere bilirdi ve çanı çalmaları oldukça sıradışıydı.

Gelgelelim, İlçe Amiri Liu'nun herkesi toplamak için çanı çalmaya niyetli olduğu çok açıktı. Yürüyerek çanın asılı olduğu yere geldi ve onu çalmak için kullanılan tuğlaya bakındı. Tam bu sırada, yaşlı kötürümle yemek yiyen Tek Bacaklı Maymun birden koltuk değneklerine sarıldı ve aksayarak ilçe amirinin peşinden gitti.

"Amir Liu," diye bağırdı yüzü kızarmış bir şekilde.

İlçe Amiri Liu arkasına döndü.

"Çanı çalmanıza gerek yok," dedi Tek Bacaklı Maymun. "Ben sizin adınıza kapı kapı dolaşır, herkese haber veririm. Eskiden ne zaman böyle bir etkinlik olsa, Mao Ci Nine bunu duyurma işini bana verirdi." Tek Bacaklı Maymun bunu söyledikten sonra körlerin yaşadığı bölgeye doğru ilerledi. Sol koltuk değneğini hafifçe yere dokundurarak çok hızlı bir şekilde yürüyor, sol ayağının yerden yükselip tekrar aşağı inmesini beklediği arada sağ bacağından destek alıyordu. Yürümekten çok zıplıyor gibiydi, ancak bu şekilde bir bütün kadar hızlı ilerleyebiliyordu. Çok kısa sürede kör bir adamın evine ulaştı ve ana kapıdan içeri girdi.

İlçe Amiri Liu onun tam arkasındaydı ve topal adamın zıplayarak koşmasını büyük bir hayretle izliyordu; sanki bir dağ geçidi boyunca dörtnala giden bir geyiği ya da küçük bir atı seyrediyordu.

Böylece Tek Bacaklı Maymun, canlanma festivalini hanelere tek tek duyurmaya başladı:

"Hey, Önder Kör Adam, yarın canlanma festivali düzenlenecek. İlçe amiri tahıl ve para dağıtmak istiyor. Her kim festivale katılmazsa, açlık riskiyle karşı karşıya kalacak!"

"Hey, Dördüncü Kör Adam, yarın canlanma festivali düzenlenecek. Ama bir sonraki bahara kadar açlıktan ölmeyi planlıyorsan, katılmana gerek yok!"

"Hey, Sakat Teyze, ilçe amirini görmek istediğini söylememiş miydin? O zaman yarın canlanma festivaline katılmalısın."

"Minik Domuz Yavrusu, neden eve gidip annene ve babana yarın şafakla beraber üç günlük canlanma festivalinin başlayacağını haber vermiyorsun?"

Bu şekilde festival haberi tüm köy halkına duyuruldu.

Ertesi gün güneş yükseldiğinde ve gökyüzünün doğusu pembemsi bir kızıllığa büründüğünde herkes kahvaltısını bitirip köyün meydanına doğru ilerledi. Erkekler bol elbise giymeyi tercih ederken, kadınlar da rahat bluzlarını giymişti. Köyün ana meydanı, bir gölün yüzeyi kadar düz olan geniş bir alandı. Bu meydan ilk başta harman dövme yeri olarak kullanılıyordu, ancak yeniden dağıtımdan sonra körlerin harman dövme yeri olarak kullanılmaya başlanmıştı ve bu yüzden köyde ne zaman bir etkinlik olsa körleri de dahil etmeye özen gösterirlerdi. Canlanan'lı körlere, fazladan anne sütü verilen bebekler gibi çok iyi bakılıyordu. Burası körlere ait bir arazi olmasa da, ne zaman herkesin katılması gereken bir etkinlik olsa köy burayı kullanırdı. Bu yüzden bu arazi köyün toplantı meydanı ve gösteri merkezi olarak kullanılmaya başlanmıştı. Alan yaklaşık bir dönümdü ve bir tarafı yolla, iki tarafı birkaç tarlayla, başka bir tarafı da bir metre yüksekliğindeki toprak bir su setiyle bitişikti. Setin hemen arkasında ise çukurlarla dolu meyilli bir tarla vardı.

Bu meyilli tarlanın sahibi elli üç yaşındaydı. Sadece tek kolu vardı; diğer kolu kökünden kesikti. Tek kollu olmasına rağmen toprağı sürebilir, hatta yumuşatmak için çapalayabilirdi. İnsanlar canlanma festivaline geldiğinde meydanda yeterli yer yoksa, bu çukurlu tarlada otururlardı. Festival sırasında meyilli tarlanın toprağı sürüp çapalanmış haldeydi, ancak üç gün boyunca insanların ayakları altında çiğnendikten sonra dümdüz olmuştu. Canlanma festivalinden sonra mal sahibi tekrar toprağı sürüp çapalamak zorunda kalmıştı ve tarlayı bir öküzün yardımıyla sürerken, insanlar tarlasını mahvettiği için öfkeyle söylenmişti. Gerçi gürültülü bir şekilde şikâyet ederken bile kocaman gülümsemesi yüzünden eksik olmamıştı.

Bir keresinde, birisi tek kollu adamın hiç aksatmadan her hasat sezonundan sonra ve canlanma festivalinden önce tarlayı sürdüğünü fark etmiş ve yanına gidip, "Amca, canlanma festivali henüz başlamadı," demişti. "Tarlayı neden şimdi sürüyorsun ki? İnsanların ayakları altında çiğnenerek tekrar dümdüz olacağını biliyorsun." Tek kollu adam etrafına bakınıp kimsenin dinlemediğinden emin olduktan sonra hafifçe gülmüştü. "Yeğenim, bilmez misin ki ben bu tarlayı sürüp sonradan çiğnenmesine izin verdiğimde herkesin ayakkabısından gelen toz ve vücutlarından akan kir direkt olarak toprağın içine karışacak. Böylece yılın kalan kısmında ek gübre kullanmak zorunda kalmayacağım."

Tek kollu adam bu yıl da meyilli tarlasını sürmüştü. İlk başta kar fırtınası yüzünden bu yıl canlanma festivali yapılmayacağını düşünmüş, ancak sonra festivelin İlçe Amiri Liu tarafından düzenleneceğini öğrenmişti. Bu yüzden, tek kollu adam meydana gelen ilk kişiydi, kısa bir süre sonra da diğer köylüler geldi. Yanlarında sandalye, bank ve örtü getirdiler ve bazıları komşu köylerdeki akrabalarına festivalin heyecanına katılmala-

rı için haber verdi. Bu yüzden akrabaları için fazladan sandalye getirdiler ve onlar için yer ayırdılar. Güneş gökyüzünde üç direk boyu yükseldiğinde –normalde herkesin çalışmaya başladığı saatte– meydan dolmuştu bile. Birbirine telle bağlı kalas demetleri bir odun yığınının üzerine kondu, bunun üzerine de kapıdan bozma hasır kaplı tahtalardan iğreti bir sahne yerleştirildi. Sahne, tek bacaklı Topal Marangoz tarafından birkaç genç adamın yardımıyla kuruldu. Yanlarında testere, çekiç, balta ve başka alet edavat getirip çok kısa bir sürede işlerini tamamladılar.

Sahne önündeki banklar düzgün sıralar halinde düzenlendi.

Komşu köylerden Balou ezgileri söylemeleri için erkekler ve kadınlar davet edildi.

Eskiden müzik grupları, alacakları ücreti belirlemek üzere festivalden birkaç gün önce Canlanan'a gelirdi, ancak bu yıl festivale İlçe Amiri Liu ev sahipliği yaptığı için perküsyon ve müzik grupları nasıl organize olacaklarını ve kiminle görüşeceklerini bilemediler. İlçe amirinin canlanma festivaline bizzat ev sahipliği yapacağı haberi, yemek saatlerinde yayılan koku gibi tüm köylere hızla yayılmıştı. O sabah güneş doğduğunda tüm dağ geçidi, festivalin heyecanını tatmak üzere komşu köylerden gelen ziyaretçilerle doldu. Güneş köyün tepesine ulaştığında meydanda büyük bir kalabalık toplandı ve baraj boyunca uzanan meyilli tarla tamamen doldu. Elli üç yaşındaki tek kollu adam etrafta gezinip bağırmaya başladı. "Tarlamı çiğniyorsunuz! Tarlamı çiğniyorsunuz! Bu tarlayı daha yeni sürdüm! Eğer böyle ezeceğinizi bilseydim, hiç uğraşmazdım." Gelgelelim, adam şikâyet ederken bile kocaman gülümsemesi kaybolmuyordu. Diğer köylerden gelen akraba ve tanıdıklarının duracak yer bulamadığını gördüğünde ise onlara şöyle dedi: "Neden gidip benim tarlamda oturmuyorsunuz? Daha sonra tekrar sürebilirim."

Sonuç olarak, adamın tarlasında oturan insan sayısı giderek arttı.

Köyün eczacısı olan kötürüm bir kadın, meydana taşınabilir bir kömür brülörü getirdi ve onu koyu çay yumurtası* hazırlamak için kullandı. Yemeğin kokusu hızla her yere yayıldı.

Sağır bir adam meydanın kenarında fıstık kavuruyordu.

Ayçiçeği çekirdeği satan birisi de hemen onun yanına tezgâh açmıştı.

Komşu köyden bir kadın meyilli tarlada tofu şeritleri pişiriyordu. Tofu şeritlerini önce kızgın yağda kızartıyor, sonra bir şişe geçirip kaynar su dolu bir tencereye batırıyordu. Tenceredeki suya hiç yağ eklemeyip sadece tuz, biber, anason ve Çin baharatı koymasına rağmen tofu şeritleri kilometrelerce uzaktan alınabilecek çok güzel bir koku yayıyordu. Meydanda bir baloncu ve düdük satan biri de vardı. Elmalı şeker ve armut tatlısı satıcıları da oradaydı. Kilden Buda ve şişman çocuk heykelleri satan birisi, uzun bir bankın üzerine su dolu bir leğen koymuştu ve heykelciklerin rengi suya batırıldıktan sonra parlak bir kırmızıya dönüşüyordu. Su çok sıcaktı ve satıcı, şişman oğlan heykelciklerinden birini sudan çıkardığında heykelciğin minik pipisinden su sızdı, bu nedenle havaya işiyormuş gibi göründü. Herkes buna çok güldü ve birisi onu ve hâlâ suyun içinde olan Buda heykelciğini satın almak için paraları söküldü. Meydan, durmadan artan ziyaretçilerle daha gürültülü bir yer haline geliyordu. Dağlarda sanki bir ayin yapılıyordu. Tütsü ve kâğıt para satıcıları da oradaydı.

Genellikle Mao Ci Nine'nin ev sahipliği yaptığı canlanma festivali, yıllık hasat sezonunun bitişini kutlama amacı da taşırdı. Bütün yıl yoğun bir şekilde çalıştıktan sonra, köylülerin üç

* Doğu Asya'ya özgü bir aperatif. Önceden haşlanmış yumurtalar çatlatılır ve baharatlı çay suyu içinde tekrar pişirilir. (ç.n.)

gün boyunca bir araya gelmesine, dinlenmesine ve yiyip içmesine izin verilirdi. Oysa bu yıl, festivalin ev sahipliğini ilçe amiri üstlenmişti ve bu nedenle insanlar deniz gibi aniden kabararak bölgeye akın ettiler. Sadece tek kollu adamın meyilli tarlasını doldurmakla kalmadılar, meydanın dışına da taştılar.

Güneş bir direk boyu daha yükseldi.

Perküsyon topluluğu ve müzisyenlerin tümü sahnenin doğu tarafına yerleştiler.

Jumei ve Mao Ci Nine, bu yılki canlanma festivaline gelmek istemedi, ancak Jumei'nin kızları meydanın dört bir yanına dağıldılar. Güneş ortalığı kavuruyordu. Güneş alan yerlerden birinde oturan bir adam gömleğini ve cübbesini çıkardığında, terle kaplı kafası ve sırtı güneşin altında pırıl pırıl parladı. "Neden festival hâlâ başlamadı?" diye sordu birisi sabırsızca. Bir başkası yanıtladı: "İlçe amiri ve sekreteri henüz gelmedi. Onlar gelmeden nasıl başlayabiliriz ki?" Herkes güneşin kavurucu sıcağı altında çılgına dönerken, uzaktaki dağlarda otlamakta olan keçiler bile aşağıdaki kalabalığı şaşkın şaşkın seyrediyor, kargaşa karşısında hayrete düşüyordu.

Kobalt mavisi gökyüzünde çok az bulut vardı. Gökyüzü derin bir havuz kadar maviydi; bulutlar ise pamuk gibi bembeyazdı. Tüm dünya sınırsız bir sakinlik deposu gibiydi, sadece köyün girişindeki ana meydan son derece hareketliydi. Ortam çok kalabalık, ancak aynı zamanda çok tenhaydı. Sakin bir alanın ortasında kaynayan bir kap su gibiydi. Yol kenarı boyunca uzanan ağaçlara tırmanmış çocuklar, dalları sallamaya ve sıcak kar yüzünden yıpranmış olan ince dalları ve yaprakları yere düşürmeye başladılar. Birden birisi yüksek sesle bağırdı: "İlçe amiri ve sekreteri geldi! İlçe amiri ve sekreteri geldi!"

Kalabalık kendiliğinden kenara çekilip ilçe amiri ve sekreterine yol açtı. Kötürümler ve kolu ya da ayağı olmayanlar sahne-

nin ön tarafında birikmişti. Sağır ve dilsizler ise kötürümlerin hemen arkasına oturmuştu. Bu arada, göremeyen ama duyabilen körler, yer bulma kavgasına girmemiş, bunun yerine Balou ezgilerini dinleyebilecekleri, gözden uzak bir noktaya çekilmişlerdi. Sahne önündeki kalabalığın esas sebebi, elbette yarı sağır ihtiyarlardı. Kısmen sağır oldukları ve yüksek sesleri gayet net duyabildikleri için, köylüler onları sahnenin dibine itmişlerdi. Canlanan'da her zaman, bir toplantıda, bir gösteride veya canlanma festivalinde kimin önde, kimin arkada oturacağını belirleyen sıkı kurallar olmuştu.

Kör bir adam öne doğru ilerlemeye çalıştığında insanlar ona çıkışmıştı. "Görmediğini bildiğin halde neden öne doğru ilerlemeye çalışıyorsun?" Kör adam gülüp meydanın arkasına yönelmişti.

Dilsizlerin çoğu sağırdı. Sağır ve dilsiz bir adam sahnenin önünü işgal ettiğinde insanlar ona, "Duymadığını bildiğin halde neden önden güzel bir yer kaptın?" diye sormuştu. Bunun üzerine sağır ve dilsiz adam koltuğunu başkasına vermişti.

Çok az da olsa duyabilen sağır ve dilsizlere bazı insanlar şöyle seslenirdi: "Üçüncü Amca, burada oturursan daha iyi duyabilirsin."; "Dördüncü Teyze, burada oturursan müzisyenlere daha yakın olursun."

Bu şekilde herkes yerlerini almıştı. Tabii ki tüm bütünler öne oturmuştu; erken gelenler iyi yerler kapmış ya da yer tutmaları için çocuklarını önden göndermişti. Bir yer tutuldu mu kimse bir şey söyleyemezdi. Köylüler birbirlerinin akrabalarına kendi akrabalarıymış gibi davranırdı ve doğal olarak hiç kimse şikâyet etmezdi. Yine de diğer köylerden gelenler bunun bir Canlanan festivali olduğunu –kendilerine ait olmadığını– bilir ve bu yüzden doğal olarak en arka sıralarda oturur ya da ayakta dururlardı.

Aslında bu mesafeden de sahneyi görebilir ya da duyabilirdiniz, ancak seyyar satıcılar daha yakında olduğu için ortalık toz duman olurdu. Çocuklar seyyar satıcıların tezgâhlarının etrafında koşturur, seyircilerin sahnedeki özel beceriler[9] gösterisine odaklanmasını engellerdi. Eğer dokuzuncu sırada veya daha arkada otururursanız, müzisyenlerin kafaları buğday tarlasındaki minik siyah fasulyeler gibi görünürdü. Öte yandan, herkes festivalin heyecanını yaşamak için geldiğinden, arkada durmayı genellikle dert etmezlerdi.

İlçe Amiri Liu ve sekreteri meydana geldiğinde güneş kim bilir kaç direk boyu yükselmişti. İlçe Amiri Liu ve Sekreter Şi'nin yüzlerinde kocaman birer gülümseme vardı. Meydana Tek Bacaklı Maymun'la birlikte girdiler. Kalabalık onlara yol açmıştı. Müzisyenler kamış düdüklerini, bambu flütlerini, davullarını ve üç telli kemanlarını indirdi. İlçe amiri ve sekreterine en iyi koltuklar ayrılmıştı: sadece on santimetre yüksekliğinde iki kırmızı sandalye. Bambu kamışından örülüp kırmızıya boyanmışlardı, ancak altlarındaki sarı renkli evlilik sembolü "çifte mutluluk"* hâlâ görülebiliyordu. Belli ki bu sandalyeler, Canlanan'lı bir erkekle evlenen genç bir kadının çeyizindendi, ancak şimdi ilçe amiri ve sekreteri tarafından kendi özel sandalyeleri gibi kullanılıyorlardı.

İlçe Amiri Liu, askeri üniformasını birkaç gün önce çıkarmıştı ve şu anda üstünde pantolonuna soktuğu yuvarlak yakalı beyaz bir tişört vardı. İlçe amiri kırmızı yüzlü, saçı üç numara tıraşlı ve hafif göbekli bir adamdı. Saçlarına ak düşmüştü; yaşlandığı zaman hakiki bir ilçe amirine benzeyeceği, Balou dağları bölgesindeki çiftçilerden farklı görüneceği kesindi. Gerçi Ciudu'daki önemli şahsiyetlere veya sık sık kaliteli restoranları ziyaret eden ilçe idari merkezindeki görevlilere de benzemi-

* İki adet "mutlu" kelimesinin yan yana yazılmasıyla oluşturulan bir simge. (ç.n.)

yordu. Taşralı gibiydi, ancak Balou'lu çiftçilerle karşılaştırıldığında oldukça batılılaşmış görünüyordu. Yine de bu batılılaşmış görünümü yabancılarla karşılaştırıldığında oldukça taşralı kalıyordu.

Tabii ki önemli olan ne kadar taşralı ya da kozmopolit olduğu değildi. Asıl mesele; uzun, zayıf ve açık tenli sekreterinin, pantolonunun içine soktuğu kar beyazı gömleği ve özenle ortadan ikiye ayırdığı parlak siyah saçlarıyla önemli biri gibi görünmesiydi. Ünlü zannedilebilecek bir sekreterle dolaşmak, ilçe amirinin prestijine büyük katkı sağlıyordu. Bu yüzden, Liu meydana elleri boş girerken, sekreteri onun su bardağını taşıyarak peşinden geliyordu. Aslında bardak bir sebze kavanozuydu, ancak İlçe Amiri Liu festivalde kendi bardağı olan tek kişiydi ve bu yüzden başı dik bir şekilde yürürken, sekreteri de göz ucuyla etrafa bakıyordu. Festivale katılmak için gelmiş olan Canlanan'lıların ve ziyaretçilerin, ilçe amiri ve sekreterini seyretmekten başka seçeneği yoktu. Herkes onların yürüyüşünü izledi. Çay yumurtası, tofu şeritleri ve şekerleme satan tüm seyyar satıcılar birden sessizliğe gömüldüler, hatta çocuklar bile koşuşturmayı bıraktılar. Meydandaki sessizlik o kadar derinleşti ki, yalnızca müzisyenlerin tokmaklarını yere koyuşu duyuldu.

Canlanma festivali başlamak üzereydi.

Önce, birinin bir konuşma yapması gerekiyordu. Birkaç kelime söyleyen hep Mao Ci Nine olmuştu. Örneğin şöyle derdi: "Dün gece kör bir köpek evimize geldi. İki gözü de oyulmuştu. Zavallı havyanın göz yuvalarından irin akıyordu. Benim geri dönüp onu tedavi etmem lazım, ancak bu arada siz şarkı söyleyip gösterileri izleyebilirsiniz. Hiç kimsenin önümüzdeki üç gün boyunca çalışmasına izin yok. Hiç kimsenin yemek pişirmesine de izin yok. Akrabalarınız ziyarete gelirse, onlar da canlanma festivalinde yemek yiyebilirler."

Ya da şöyle bir şey söylerdi: "Bugün konuşma yapmayacağım. Siz ne düşünüyorsunuz? Balou mu, yoksa Siangfu ezgilerinden[11] mi söylemek istersiniz?" Birisi Balou ezgileri söylemek istiyoruz diye bağırır ve sonra aynen bunu yaparlardı. Eğer birisi kalkıp Siangfu ezgileri duymak istiyoruz derse, o zaman da önce Siangfu ezgilerinden söylerlerdi.

Ya da Mao Ci sahneye çıkıp hiç konuşma yapmazdı ve sadece, "Hadi, başlayın," derdi. Bunun üzerine müzisyenler kemanlarını çalmaya, sanatçılar da şarkılarını söylemeye başlardı. Canlanan'ın kendine özgü performanslarına gelince, onlar ana gösteriden sonra yapılırdı.

Oysa bu sefer Mao Ci Nine yoktu. Onun yerine Tek Bacaklı Maymun, İlçe Amiri Liu için açılmış yolu takip ederek ön tarafa doğru yürüdü. Meydanın ön tarafına geldiğinde bir metre yüksekliğindeki sahnenin kenarına gitti ve koltuk değneklerini yere atıp sahneye zıpladı. "İlçe amirimiz birkaç söz söyleyecek," diye bağırdı ve sonra tekrar aşağı zıpladı.

Tek Bacaklı Maymun yere indiğinde, sahneyi izleyen sağır bir adamın sırtını sıvazladı ve oturduğu tabureyi alıp onu bir sahne basamağı[13] olarak kullandı.

İlçe Amiri Liu bu sahne basamağını kullanarak sahneye çıktı ve sonra platformun merkezindeki yükseltilmiş bölgenin üzerinde durarak festivali izlemeye gelmiş olan Balou'lu çiftçilere baktı. İnsanlar tepelerinde parlayan güneş yüzünden ışıldıyormuş gibi görünüyorlardı. Meyilli tarlada ayakta duran insanların hepsi öne doğru eğilmiş sahneyi izliyordu. İlçe Amiri Liu konuşmasına başlamak üzereydi, ancak ağzını açtığı gibi kapadı; yüzlerce garip görünümlü seyircinin onu henüz alkışlamadığını fark etmişti ve bu yüzden konuşmak yerine sadece beklemeyi tercih etti.

Belki de bunun nedeni, Canlanan halkının toplantılara diğer insanlar kadar sık katılmaması ya da ilçe amirini daha önce bir canlanma festivaline ev sahipliği yaparken görmemiş olmasıydı. Yine de, nedeni ne olursa olsun, ilçe amirinin konuşma yapmadan önce mutlaka alkışlanması gerektiğini anlayamamışlardı; bunun yemek başlamadan önce masaya yiyecek getirilmesinden bir farkı yoktu. Belki de tereddüt etmişlerdi, çünkü Mao Ci Nine'nin İlçe Amiri Liu'ya ve ince yapılı sekreterine köylülere birkaç söz söylemek üzere neden eşlik etmediğini anlamamışlardı. Ne de olsa tüm bunlar genellikle onun sorumluluğunda olan şeylerdi, ancak nedense bu kez bunların sorumluluğunu alan kişi, tamamen önemsiz biri olan Tek Bacaklı Maymun gibi görünüyordu. Sonuç olarak, İlçe Amiri Liu ve köylüler kendilerini bir çıkmazın içinde bulmuşlardı; İlçe Amiri Liu köylülerin alkışlamasını beklerken, köylüler de onun ne zaman konuşmaya başlayacağını merak ediyordu. Sekreter Şi'ye gelince, sahnedeki ilçe amirini ve aşağıdaki kalabalığı izlerken yaşadığı kafa karışıklığı yüzünden felç olmuştu.

Bir serçe, meydanın üzerinde kanat çırptı ve sesi kalabalığın üzerinde yankılandı.

İlçe Amiri Liu'nun içi giderek endişeyle doldu ve kalabalığa onlardan beklenen şeyi hatırlatmak için boğazını temizledi.

Kalabalık, amirin boğazını temizleme sesini duyduğunda onun konuşmak üzere olduğunu varsayıp daha da sessizleşti. Hatta o kadar sessizleştiler ki meydanın diğer tarafında kaynamakta olan çay yumurtasının sesi duyuldu. İlçe Amiri Liu sahnede beklerken, kalabalık aşağıda donakalmıştı; zaman durma noktasına gelmiş gibiydi. Sekreter Şi sorunun ne olduğundan emin değildi, bu yüzden sahnenin önüne gitti ve bardağı kaldırarak İlçe Amiri Liu'ya fısıldadı. "Amirim, biraz su ister misiniz?" Yüzü yeşile dönen ilçe amiri cevap vermedi. Bu noktada,

Tek Bacaklı Maymun birden sahneye zıpladı ve tek kelime bile etmeden alkışlamaya başladı. Bunu gören Sekreter Şi aniden neyin yanlış olduğunu fark etti ve o da sahneye atlayıp çılgınca alkışlamaya başladı. "Herkes ilçe amirimizi alkışlasın lütfen."

Yağmurun ardından şimşeğin gelişi gibi, kalabalığın aklı başına geldi ve coşkuyla alkışlamaya başladılar. Önce seyrek ve yumuşak olan alkış sesi giderek daha yoğun ve yüksek bir hal aldı. Sekreter Şi alkışlamayı kesmediği sürece kalabalık da doğal olarak alkışlamaya devam etti. Sekreter Şi avuçlarının içi kızarana dek alkışlamaya devam etti. Tek Bacaklı Maymun ve kalabalık da elleri acıyıncaya kadar alkışlamaya devam ettiler. Meydanın yanındaki ağaçlarda duran serçeler ürkerek uçup gittiler. Köyün domuzları ve tavukları öylesine korkmuşlardı ki hepsi evlerine kaçtı. İlçe Amiri Liu'nun yüzü nihayet normal rengine döndü. İki elini havaya kaldırdı ve alkışlamayı kesmeleri için işaret etti. Sekreter Şi alkışlamayı keser kesmez kalabalığın alkış sesi de aniden kesildi.

İlçe Amiri Liu sahnenin kenarına yaklaştı. Yüzünde hâlâ yeşilin izleri olsa da orijinal kırmızımsı rengine dönmüştü. Boğazını temizlemek için tekrar öksürdü ve yavaşça konuştu.

"Sevgili köylüler ve köy büyükleri, ben İlçe Amiriniz Liu. Çoğunuz daha önce beni hiç görmediniz ve bu nedenle sizi suçlamıyorum." İlçe amirinin sesi konuştukça yükselmeye başladı. "Burada, Canlanan'da doğal bir afet, bir sıcak kar fırtınası yaşadınız. Her aile kendi hasadının bir kısmını koruyabilmiş olsa da köydeki yüz doksan yedi kişinin otuz beşi kör, kırk yedisi sağır, elli kadarının ya kolu ya da bacağı yok. Zekâ özürlü ya da deli olan yaklaşık bir düzine insanı saymıyorum bile. Köyün nüfusunun sadece yüzde yedisi bütünlerden oluşuyor, dolayısıyla bu sıcak kar fırtınası gerçekten de sizin için büyük bir felaket oldu."

İlçe Amiri Liu durdu ve kalabalığa baktı.

"Sevgili köylüler ve köy büyükleri. İlçemizde sekiz yüz on bin kişi yaşamaktadır ve ben onların resmi ebeveyniyim. Bu sekiz yüz on bin kişinin hepsi –soyadları ne olursa olsun, Cao veya Li, Sun ya da Vang– bu ilçede doğmuş oldukları sürece benim çocuğum sayılır. Ben bu sekiz yüz on bin kişinin resmi ebeveyniyim. Nereli olursa olsun, tek bir çocuğun bile aç kalmasına gönlüm razı olmazken, kendi çocuklarımdan birisinin açlıktan ölmesine kesinlikle izin veremem."

İlçe Amiri Liu sahnenin aşağısındaki kalabalığa baktı.

Sekreter Şi de onlara baktı ve o anda Tek Bacaklı Maymun alkışlamaya başladı. Bunun üzere, kalabalık Liu'yu tekrar coşkulu bir alkışa boğdu.

İlçe Amiri Liu durmaları için işaret ederek konuşmasına devam etti. "Bu sıcak kar fırtınası Canlanan'a büyük bir sıkıntı getirdiği ve hasadınızı harap ettiği için her ailenin kaybını telafi etmeye karar verdim."

İlçe Amiri Liu kör, sağır, sakat ve başka engelleri olan köylülerden oluşan kalabalığa tekrar baktı. Bu sefer Sekreter Şi'nin yoğun bir alkış başlatmak için alkışlamasına gerek kalmadı. Alkış tüm köyü saran ve evlerin çatılarına şiddetle yağan bir yağmur fırtınası gibi uzadıkça uzadı. Hatta o kadar uzun sürdü ki sonunda ağaçlardaki yapraklar sesin şiddetiyle sallanarak yere düştüler. İlçe amiri, kalabalığın yüzündeki canlılığı izledi. Kendi yüzünü ele geçiren kasvetli ifade ise kaybolmuş, yerini memnun bir gülümseye bırakmıştı.

"Lütfen alkışlamayın," diye devam etti. "Eğer bu kadar çok alkışlarsanız, elleriniz acıyacak. Doğruyu söylemek gerekirse, dünyanın hiçbir yerinde bir baba çocuklarının açlıktan ölmesine izin vermez. Ben tüm ilçenin ebeveyniyim. Elimde sadece bir adet çörek olsa bile Canlanan'daki herkes ondan bir ısırık

alabilecek. Elimde yarım kap çorba olsa bile, Canlanan'daki herkes ondan bir kaşık içebilecek. Ayrıca, sadece tahıl dağıtmakla kalmayacağım. Bu ilçede maaşlı çalışanların cüzdanlarını açmasını istiyorum. Birkaç gün içinde buraya birini yollayıp tahılı her aileye eşit miktarda dağıtmasını sağlayacağım. Para konusuna gelince, sekreterim parayı çoktan getirdi ve eşit miktarlara böldü bile. Canlanma festivali bittikten sonra herkes elli yuandan fazla alacak. Ailenizde iki kişi varsa, yüz yuandan fazla alacaksınız, üç kişi varsa yüz elli yuandan fazla alacaksınız, dört kişi varsa iki yüz yuandan fazla alacaksınız, yedi veya sekiz kişi varsa..."

İlçe Amiri Liu hesaplamaya devam etmek istedi, ancak kalabalık onu tekrar çılgınca alkışlamaya başladı. Sonuçta sadece canlanma festivaline ev sahipliği yapmak için gelmemişti, aynı zamanda tahıl ve para da dağıtacaktı. Tek Bacaklı Maymun iki elini de başının üzerine koymuş, sahnenin sol tarafında duruyordu; bir şeye uzanıyormuş gibi görünüyordu. Uzaktan seçilebilecek kadar uzun boylu değildi ve ayağa kalktığı zaman, koltuk altına dayadığı söğüt ağacından yapılmış değneğinden destek alırdı; ağırlığının büyük bölümünü bu değneğe verirdi. Gelgelelim şimdi, vücudunu düz tutmaya çalıştığı için koltuk değneği koltuk altından kayıp yere düşmüştü; Tek Bacaklı Maymun'un tek ayak üstünde durmaktan başka seçeneği kalmamıştı. Hiç kimse onun bu kadar uzun süre ayakta durabileceğini tahmin etmemişti. Alkışlar devam ettiği sürece Tek Bacaklı Maymun orada durmaya devam edecek gibi görünüyordu. Kalabalık ise o düşmediği sürece alkışlamaya devam etmeye hazır gibiydi.

Bu sırada güneş neredeyse en yüksek noktaya ulaşmıştı. Herkes kıpkırmızı olmuş, kan ter içinde kalmıştı ve o kadar kuvvetli alkışlıyorlardı ki elleri şişmişti. Alkıştan son derece

etkilenmiş olan ilçe amiri, kalabalığın durması için işaret edip duruyordu, ancak o işaret ettikçe kalabalık daha da coşkuyla alkışlıyordu. Alkış sesi, ritmik bir el çırpmadan tam bir kakofoniye gidip geliyor, âdeta tüm dünyayı dolduruyordu. Dağların tepelerinden vadilerin yamaçlarına kadar yankılanıyor ve oradan da çok daha uzaklara yayılıyordu. Sanki canlanma festivali şovlar ve gösteriler için değil de sadece alkış tutmak için düzenlenmişti. İlçe Amiri Liu'nun kalbinden, kuraklıktan kavrulmuş bir bölgeden geçen taze bir akarsu gibi bir mutluluk hissi geçti. Müzisyenlerden birinin taburesini alıp sahnenin önüne yerleştirdi ve sonra üzerine çıkıp alkış duvarına doğru bağırdı.

"Kimin alkışlamadığını fark ettim. Alkışı sürdürenlerin hepsi Canlanan'lı, alkışlamayanlar ise diğer köylerden."

Liu bunu söylediğinde herkes arkasına döndü ve alkış sesi giderek yok oldu. Canlanan'lılar diğer köylerden gelenlere bakındılar. Meydanda birden derin bir sessizlik ve soğuk bir hava oluştu. Dışarıdan gelenlerin bazıları İlçe Amiri Liu'ya bakmaya devam ederken, bazıları da arkadaşlarının ya da ağaçların arkasına saklanmaya çalıştılar. Fakat İlçe Amiri Liu'nun yüzündeki kocaman gülümseme silinmemişti.

Taburenin üzerinden indi, Sekreter Şi'nin tuttuğu bardaktan bir yudum su aldı ve sonra avazı çıktığı kadar bağırarak konuşmasına devam etti.

"Diğer beldelerden ve köylerden gelen arkadaşlar! Ben Canlanan halkına tahıl ve para veriyorum diye sakın taraf tuttuğumu sanmayın. Canlanan'da bir yaz kar fırtınası yaşanırken sizin belde ve köylerinize de sıcak kar yağdığını biliyorum. Kar yağmayan yerlerde bile bitkiler kuvvetli rüzgârdan etkilendi. Tüm bunlara rağmen, sizlere iyi bir haber vermek istiyorum. Hepiniz, Lenin'in kalıntıları satın almak üzere Rusya Federasyonu'na seyahat edeceğimi duymuş olmalısınız. Spirit

dağında bir milli orman oluşturduğumuzu ve orada Lenin'in anıtmezarının inşaatına çoktan başlamış olduğumuzu biliyorsunuz. Şunu bildirmekten mutluluk duyarım ki, satın alma için gerekli olan paranın bir kısmını çoktan bir araya getirdik ve bölge hükümeti, toplanan para kadar yardım yapmayı kabul etti bile. Eğer biz on milyon yuan toplarsak, hükümet de on milyon bağışlayacak; toplam yirmi milyon olmak üzere. Eğer biz elli milyon toplarsak, hükümet de elli milyon bağışlayacak, böylece toplam yüz milyonumuz olacak. Lenin'in bir dünya lideri olduğu göz önüne alındığında, Rusya bize kesinlikle bir indirim yapmayacaktır. Fiyat yüz milyonlarca yuan olacağı için ilçedeki herkesten daha fazla bağışta bulunmasını rica ettim. Bir köylünün para toplamak için domuzlarını ve tavuklarını sattığını, hatta ailesinin tabutlarını pazara götürdüğünü duydum. Bazı insanlar gelecek yıl ekmeyi planladıkları tahılları satarken, bazıları genç kızlarını evlendirdiler. Hepinize özürlerimi sunmak istiyorum; Balou dağları bölgesindekilere ve ilçedeki herkese. Ben, İlçe Amiri Liu, sizleri de ilçemdeki sekiz yüz on bin kişiyi de hayal kırıklığına uğrattım."

İlçe Amiri Liu konuşurken büyük bir ciddiyetle başını öne doğru eğerek kalabalığı selamladı. Bunu gören kalabalık ise daha büyük bir ciddiyete büründü. İlçe amiri, konuşmasına devam etti. "Şimdi, sizlere neyi müjdelemek istiyorum? Şunu söylemekten büyük bir mutluluk duyarım ki önemli miktarda bir Lenin Fonu oluşturduk. Ne var ki toplam rakamı elli milyona, yani hükümetin desteğiyle yüz milyona çekebilmek için biraz daha para toplamamız gerekiyor."

"Yüz milyon yuan; bu kadar parayı ne omzunuzda taşıdığınız sepete ne de öküz ya da at arabanıza sığdırabilirsiniz. O kadar parayı taşıyabilmek için Dongfeng marka bir kamyon gerekir ve ağzına kadar para dolu o kamyonu Lenin'in naaşını

satın almak için Rusya denen ülkeye kadar sürmeye ant içtim. Yeterli parayı bulamasam bile, ön ödeme yapıp kalan borç için senet imzalayacağım. Sonra hemen Lenin'in naaşını buraya getirip, Spirit dağındaki anıtmezara yerleştireceğim. Sevgili köylüler ve köy büyükleri, o an geldiğinde burada karıncadan çok turist göreceksiniz. Yol kenarında yirmi sente çay yumurtası satanlar, artık onları otuz veya elli sente, hatta bir yuandan fazlaya satabilecekler. Eğer yol kenarında ufak bir lokanta açarsanız, kapınızı asla kapatamadığınızı göreceksiniz; çünkü müşteriler, okul çıkışı sokağa fırlayan öğrenciler gibi içeri hücum edecekler. Diyelim ki bir otel açmak istiyorsunuz; yataklar kirli, tavan sızıntılı, yorganlar pamuk yerine saman dolu ya da yatak takımları bit ve pire içinde olsa, hatta müşterilerin bacaklarını bir sopayla kırmaya kalksanız bile, onları otelinizden uzak tutamayacaksınız.

"Söylüyorum size, bu yılın felaketlerine katlanmak zorunda kaldınız, ama önümüzdeki yılın cennetsel günleri çok yakın. Güneş doğudan doğar, ama artık sadece sizin evlerinize ve avlularınıza doğacak. Diğer ülkelerdeki insanların dağları, ağaçları ve suyu olabilir, ama Lenin'in naaşından mahrumlar. Ne güneş ne de ay onların üzerine parlayacak.

"Bugün beni alkışlamadıysanız sorun değil, ama yarın öbür gün Lenin'in naaşını getirdikten sonra önümde eğildiğinizde iş işten geçmiş olacak.

"Bugün herkes canlanma festivalini izleyebilir. Daha fazla konuşmayacağım; bunun yerine herkesle beraber Balou ezgilerini dinleyeceğim. Bu yılki canlanma festivali açılış konuşmamı bu sözlerle yapmış oldum."

Liu bunu söyler söylemez, sahne derin bir sessizliğe gömüldü.

Gerçi bu çok uzun sürmedi; ancak bir yaprağın yere düşmesine yetecek bir süre sonra kalabalık tekrar büyük bir coşkuyla

Liu'yu alkışlamaya, müzisyenler de davullarını ve gonklarını çalmaya başladı. Kabak kavalı ve perküsyon çalan müzisyenler yukarı doğru bakarken, keman ve davul çalanlar aşağıdaki kalabalığı seyrediyordu, ancak bazen onlar da gökyüzünde sıradışı bir manzara varmış gibi yukarı bakıyordu. *Anka Kuşuna Doğru Uçan Kuşlar* adlı parçayı çalıyorlardı. Müziğin sesi bir ormanda uçuşarak öten milyonlarca kuşun sesine benziyordu.

Güneş parlamaya devam ederek meydanı yoğun bir sıcaklığa boğmuş, herkesi kan ter içinde bırakmıştı. İlçe Amiri Liu ve sekreteri, sahnenin hemen aşağısında kırmızı bambu sandalyelerinde oturuyor, arada bir mendillerini çıkarıp yüzlerini siliyordu. Tek Bacaklı Maymun'un sandalyesi yoktu ve bu yüzden sahnenin köşesinde koltuk değneğine yaslanarak ayakta duruyordu. İlçe Amiri Liu'ya bir yelpaze bulmak için etrafına bakındı ve tam bu sırada Jumei'nin kızı Huayhua çıkageldi; üzerinde pembe bir gömlek, yüzünde ise onu bir çiçek gibi gösteren kocaman bir gülümseme vardı. Elinde sukamışı yaprağından yapılmış iki adet büyük yelpaze vardı ve onlardan birini Liu'ya, diğerini de Sekreter Şi'ye uzattı. Tek Bacaklı Maymun, yelpazeyi alırken Sekreter Şi'nin Huayhua'ya başını eğerek gülümsediğini, Huayhua'nın da ona aynı şekilde karşılık verdiğini fark etti; birbirlerini yüz yıllardır tanıyor gibiydiler.

Tek Bacaklı Maymun ne yapacağını bilemiyor gibiydi; sanki ona ait olan bir sorumluluğu başkası üstlenmişti. Huayhua yanından geçtiği sırada ona seslendi: "Huayhua, bir ruh gibisin." Huayhua şok olmuş bir halde Tek Bacaklı Maymun'a baktı. Sonra dişlerini gıcırdattı ve kızgın bir şekilde cevap verdi: "Ninem burada değil diye kendini köyün resmi görevlisi mi zannettin?" Huayhua bunu söyledikten sonra Tek Bacaklı Maymun'un yanından uzaklaştı. *Anka Kuşuna Doğru Uçan Kuşlar* adlı parça neredeyse bitmek üzereydi. Sırada, herkesi bir

araya getiren hareketli bir müzik parçası vardı. Bunun ardından sıra ana gösteriye geliyordu; Balou ezgileri konusunda uzman, Cao'er adlı bir şarkıcı Canlanan'a özellikle bu amaçla davet edilmişti. Cao'er onun sahne adıydı ve bu ismi *Yedi Baş Dönüyor* adlı müzikalde Co'er karakterini canlandırdıktan sonra almıştı. Şarkıcı Cao'er şu anda kırk yedi yaşındaydı ve *Yedi Baş Dönüyor* adlı müzikalde otuz üç yıl oynadıktan sonra Balou'nun gelmiş geçmiş tüm ilçe amirlerinden daha fazla tanınır olmuştu. Ne var ki ne kadar ünlü olursa olsun, ilçe amirinin emirlerine itaat etmek zorundaydı; Sekreter Şi ve İlçe Amiri Liu onu bir performans sergilemesi için Canlanan'a çağırdığında, teklifi kabul etmekten başka seçeneği kalmamıştı.

Bu yılki canlanma festivalinin heyecanı büyük ölçüde Cao'er'den kaynaklanıyordu.

Sahne kostümleri, genelde özel günlerde kullanılanlarla aynıydı ve geri vokaller Cao'er'in beraberinde getirdiği grubu tarafından icra edilecekti. Cao'er geldiğinde, kalabalık birden alkışlamayı kesti. Herkes başını yukarı doğru çevirdi; mallarını satmak için bağıran seyyar satıcılar bile sahneye kilitlendiler. Tam o anda, fırsat kollayan çocuklar tencereden birkaç çay yumurtası, tofu şeridi ve elmalı şeker aşırdı. Bunu gören seyyar satıcı, çocukların arkasından bağırdı.

"Elma şekerlerimi çaldılar! Elma şekerlerimi çaldılar!"

Seyyar satıcı, gülerek kaçmakta olan çocukların peşinden koşmayı göze alamadı ve arkalarından bağırmakla yetindi, çünkü gösteri başladığı için bir şeylerin çalınacak olması kimsenin umurunda değildi ve tezgâhı bırakırsa, geri döndüğünde kalan ürünler de yerlerinde olmayabilirdi. Dolayısıyla, tezgâhının başında nöbet tutmak zorundaydı ve bu yüzden sahnedeki performansa odaklanamadı.

Sahnede *Yedi Baş Dönüyor* adlı müzikali sergiliyorlardı. Bu müzikal aynı zamanda *Orta Gölgeler'in Yolu*[15] olarak da bilinirdi. Oyun, Cao'er adında belden aşağısı felçli, kör, sağır ve dilsiz bir kadının hayatını anlatıyordu. Kadın hayattayken çok çekmiş olmasına rağmen, ölümünden sonra güzel sesli bir bütün olma fırsatını yakalamış, yani ona cennete gitme şansı verilmişti. Ne var ki, ölümlü dünyadan cennete giden çiçek ve çimle kaplı yolu aşması tam yedi gün sürecekti ve yedi gün boyunca hiç arkasına bakmadan kılavuzunu takip edebilirse, bu acılar denizini geride bırakabilecekti. Ne var ki bu yedi günlük yolculuk sırasında Cao'er kör kocasını, sağır ve dilsiz oğlunu, belden aşağısı felçli kızını terk edemeyeceğini; ailesinin domuzlarından, tavuklarından, kedilerinden, köpeklerinden, sığırlarından ve atlarından vazgeçemeyeceğini fark etmiş, her adımda arkasına bakmıştı. Yedinci günün sonunda cennetin kapılarına ulaştığında yanlış kapıdan geçmiş ve yeni bir bedende doğma şansını kaybetmişti. Sonuç olarak, dünyaya yine bir sürü engeli olan bir kadın olarak dönmüştü.

Cao'er adındaki engelli kadını Cao'er canlandırırken, onu cennete götüren keşişi de ona sık sık sahnede eşlik eden bir adam oynardı. Keşiş ölümlü dünyada, tabutun önünde diz çöküp Budist ilahileri söylerken, Cao'er de öbür dünyada cennete doğru giden yolda şarkı söylerdi. Yürüdükçe birbirleriyle konuşur ve şarkı söylerlerdi:

Yüksek Keşiş Söylüyor:
Bodhisattvalar ve diğer ruhlar, merhamet edin
Acı denizini geçmek isteyen herkesi koruyun.
Cao'er tüm hayatını bir engelli olarak yaşadı
Bu yüzden bu acı dünyadan kurtulup cennete gitmeli.

Sen çiçekli bir yolda yürüyorsun.
İleriye gittikçe arkana bakman yasak.
Bugün, yedi günün ilk günüydü,
Lakin yedi gün sonra karanlık yoldan geçeceksin.

Cao'er Söylüyor:
Aydınlık yol boyunca duyulan güzel koku burun deliklerime hücum ediyor.
Mavi bir aroma.
Rahatça ileriye yürüyorum,
Ama kocam tabutun önünde ağlıyor.
Çiçeklerin ve çimenlerin kokusunu hissediyorum,
Lakin o, tütsünün kokusunu hissediyor.
Ben mutluluğu yakalamak için cennete gidiyorum.
Onu kör haliyle çocuklarımıza bakmak üzere nasıl bırakabilirim?
(Cao'er arkasına bakar) — Ah, kocam!

Yüksek Keşiş Söylüyor:
Cao'er, karanlık yolda yürürken çok iyi duyabilirsin.
Bugün, ilk haftanın ikinci günü oldu bile.
Çiçekler ve çimenler eskisi gibi mis kokulu,
Lakin hâlâ kendini arkaya bakmaktan alamıyorsun.

Cao'er Söylüyor:
Güneş ilk haftanın ikinci gününde yükseliyor.
Güneş altına, ay gümüşe benziyor.
Yolun sol tarafı kırmızı şeftali çiçekleriyle kaplı,
Sağ tarafı ise armut çiçekleriyle.
Bu, cennete giden kırmızı ve beyaz bir yol,
Lakin sağır ve dilsiz oğlum, ona bakacak bir anneden mahrum kalacak.

Annesi olarak nasıl gidebilirim?
Annesiz oğlumu gördüğümde,
Duyamadığında ona kim anlatacak diye endişe ederim.
Konuşamadığında kim onun için konuşacak?
Onlar daha ufakken, onlara kim elbise dikecek?
Büyüdüklerinde kim onlara bir kısmet bulacak?
(Cao'er durur ve arkasına bakar) — Oğlum!

Yüksek Keşiş Söylüyor:
Bugün bu karanlık yolda üçüncü günün.
Cao'er, yol boyunca dikkatlice dinlediğinden emin olmalısın,
Cennete giden bu çiçekli ve çimenli yolda.
Yedi gün sonra cennete gireceksin.
Bu arada, susuz kalırsan tatlı narlar var,
Acıkırsan kızarmış buğday taneleri.
Son üç gündür yılbaşıymış gibi eğlendin.
Lakin arkana bakarsan cennetin kapılarından giremezsin.
Hatırla bunu, hatırla bunu:
Kaderin senin elinde.

Cao'er Söylüyor:
Gölgeli yolda geçirdiğim her gün,
Yeni yılın ilk günü gibi.
Beyaz bulutlar, mavi gökyüzü ve altın bir güneş,
Ama kızım sakat bacaklarıyla yürümek için
mücadele ediyor.
Elbiseleri yırtıldığında onları kim onaracak?
Yemek vakti geldiğinde kim onun çubuklarını getirecek?
Kızıma sesleniyorum:
Annenin tabutu önünde ağlıyorsun.
(Cao'er arkasına bakar) — Ah, sevgili kızım!

Yüksek Keşiş Acilen Söylüyor:

Cao'er, Cao'er, açıkça duydun,
Yedi günün üçünü kullandın bile,
Dördüncünün yarısından fazlası çoktan bitti.
Arkana döndüğünde kıyı ve ışık yok,
Hayattayken yürüyebileceğin bacakların yoktu,
Lakin şimdi gölgelerin içinde rüzgâr gibi esebilirsin.
Hayattayken görebildiğin tek şey bir karanlık tabakasıydı.
Lakin gölgeler içinde bir ışık tabakası görebilirsin.
Hayattayken gök gürültüsünü duyamadın,
Lakin gölgeler içinde, yere düşen bir iğnenin sesini duyabilirsin.
Hayattayken ağzını açtığında hiçbir kelime çıkmazdı.
Şimdi gölgeler içinde ağzından güzel bir şarkı dökülecek.
Hatırla, hatırla, hatırla,
Arkana bakarsan sonsuz acı ve pişmanlık deniziyle karşı karşıya geleceksin.
Kökü olmayan çimen gibi,
Gövdesi olmayan bir ağaç gibi,
Susuz pirinç filizi gibi,
Sahili olmayan bir nehir gibi hareketsiz ve nemsiz.
Arkana bakarsan sonsuz acı ve pişmanlık deniziyle karşı karşıya geleceksin.
Eğer yola devam edersen şans deniziyle karşı karşıya geleceksin.
Hareket etmeden önce iyi düşün,
Ve bu fırsatın gölgeler içinde kaybolmasına izin verme.

Cao'er Söylüyor:

Kalmakla yola devam etmek arasında gidip geliyorum.
Bulanık yağmur ve açık gökyüzü arasında gidip geliyorum.

Çiçeksi bir koku ve yorgunluğun acı gözyaşları arasında gidip geliyorum.
Cennete ulaştığımda doğu denizi kadar mübarek olacak mıyım?
Ölümlü dünyaya döndüğümde sonsuz acı ve sonsuz pişmanlık deniziyle karşı karşıya gelecek miyim?
Kollarım gözyaşlarıyla ıslanacak mı?
Dolaşıyorum, dolaşıyorum ve biraz daha dolaşıyorum.
Bir adım ileri, iki adım geri atıyorum; içim rahat değil.
Kocamın giysileri kirlendiğinde onları kim yıkayacak?
Çocuklarım aç kaldığında onlara kim şehriye çorbası pişirecek?
Domuzlar ahırlarına girdiğinde kapılarını kim kapatacak?
Tavuklara kim yem verecek?
Ördeklere kim lapa verecek?
Öküzlere kim saman kesecek?
Atlara kim arpa verecek?
Kedilere kim biraz su verecek?
Köpeğin kirli kıllarını kim kesecek? Sonbaharda avluyu kim süpürecek?
Yoğun yaz aylarında eve kim göz kulak olacak?
Ah, benim evim, evim, evim,
Evimi terk edip servetimin keyfini tek başıma nasıl sürdürebilirim?
(Cao'er arkasına bakar) —Evim, güzel evim.

Yüksek Keşiş Söylüyor:
Yedi gün boyunca gölgeli yoldan yürüyeceksin.
Bu beşinci gününde yağmur çiseliyor.
Bu fırsatı kaçırmaman gerekiyor.
Tekrar arkana bakarsan bu fırsatı kaçıracaksın.
O zaman, önündeki cennetin kapıları kapanacak.

Cao'er Söylüyor:
Çiçekler, eskisi gibi mis kokulu değil,
Çimenler artık eskisi gibi yeşil değil.
Arkama bakar ve tereddüt edersem bu fırsatı kaçıracağım.
İyice düşündükten sonra, arkaya bakmaya cesaret edemiyorum.

Yüksek Keşiş Söylüyor:
Beş gün çoktan geçti, altıncı güne geldik.
Dün arkana bakmadın ve bugün yağmur ile rüzgâr sona erecek ve hava açacak.
Çimenler hâlâ eskisi gibi yeşil,
Çiçekler hâlâ güzel kokuyor.
Bodhisattvalar ve diğer ruhlar seni kapılarda karşılamayı bekliyor.
Cennetin kapıları yoluna ışık tutuyor.

Cao'er Söylüyor:
Altı gün çoktan geçti.
Güneş battığı zaman pembe bir parıltı bırakacak.
Tereddüt ederek yola devam ediyorum.
Arkama bakıp bakmama konusunda ıstırap çekiyorum.

Yüksek Keşiş Söylüyor:
Yedinci gün geldi çattı.
Mor bulut ve gül renkli şafak.
Cennetin kapıları sonuna kadar açık.
Cao'er, yola devam etmen gerek.
Yola devam edersen ebediyen akan doğu denizi kadar şanslı olacaksın.
Lakin geri adım atarsan sonsuz bir acı denizine göğüs gereceksin.

Cao'er Söylüyor:

Yedinci günün güneşi üzerimize doğdu bile.
Mor bulut ve gül renkli şafak.
Cennetin kapıları sonuna kadar açık.
Tüm karanlık düşüncelerden arındım.
Yola devam edersem ebediyen akan doğu denizi kadar şanslı olacağım.
Lakin geri adım atarsam sonsuz bir acı denizine göğüs gereceğim.
Kapıda bana gülümseyen bodhisattvaları gördüm bile.
Cennetin kapısı çok aydınlık,
Altın kaplı yol çok geniş.
Gümüş kaplı duvarlar çok parlak,
Bodhisattvaların yanında duran çeşitli ruhları görebiliyorum.
Uzun kollarını, geniş kemerlerini ve yüce gönüllü ifadelerini.
Gamzeli çocuklar mutlu bir şekilde beni karşılamaya geliyorlar,
Saçları uzun ve örgülü pırıl pırıl kızlar gülüyorlar.
Devam edersem cennete giden yola girerim,
Geri adım atarsam cehenneme giden yola.
Devam edersem cennetin kapılarını görürüm,
Geri adım atarsam cehennemin derinliklerini.
Devam edersem sonsuz mutluluk var,
Lakin eğer... Lakin eğer...
Kör kocamın mutfağa girdiğini,
İlkbaharda ekinleri tek başına ekip, sonbaharda biçtiğini görmeye nasıl katlanabilirim?
Tahılları tek başına taşırken,
Fasulyeleri keserken yüzünden gözyaşları süzülüyor.
Orağını keskinleştirmesine kim yardım edecek?

Çamaşır yıkamasına kim yardım edecek?
Buna nasıl dayanabilirim, nasıl, nasıl dayanabilirim?
Sağır ve dilsiz oğlumu sokakta tek başına yürürken izlemeye nasıl tahammül edebilirim?
Yol tarifi istediğinde sesi duyulmayacak.
İnsanlar onunla konuştuğunda o sadece kafası karışmış bir şekilde bakacak.
Buna nasıl tahammül edebilirim? Nasıl tahammül edebilirim?
Kızımın yatakta felçli bir şekilde yatmasına nasıl tahammül edebilirim?
Yerde sürünerek ilerlemesine nasıl katlanırım?
Tavuk kümesinin kapısını kapamak istediğinde oraya yürüyemeyecek.
Domuzları beslemeye çalıştığında yarım kova yemi bile kaldıramayacak.
Atları beslemeye çalıştığında saman kesemeyecek.
Atları yönlendirmek istediğinde dizginleri çözemeyecek.
Köpek aç olduğunda yapabileceği tek şey kapının eşiğinde oturmak olacak.
Kedi eve dönen yolu bulamadığında sadece ağlayacak.
Evim, güzel evim!
Bu hasır kulübe köhne ve yıkık dökük olsa da hâlâ benim evim.
Tavuk kümesi ve domuz ahırı da benim evim.
Nasıl unutabilirim ki? Unutmaya cesaretim yok.
Kör, sakat, sağır, dilsiz de olsalar onlar hâlâ benim ailem.
Kocamın karısı, çocuklarımın anasıyım.
Beni bekleyen servet ne olursa olsun, onun keyfini süremem.
Yollar altın ve gümüşle kaplı olsa da ihtişamını göremem.

Zorluklardan ve eziyetlerden keyif almayı tercih ederim.
Sonsuz acı denizidir benim kaderim.
(Cao'er birden arkasına döner ve yüksek sesle bağırır)
—Ah, benim kocam, çocuklarım, öküzüm, atım,
domuzum, keçim ve tavuğum!

İlave Okuma

1. Düz ekmek: *Çin mantısı. Düz olduğu için düz ekmek olarak anılır.*

3. Balou ezgileri: *Balou dağlarında popüler olan yerel bir tiyatro oyunu. Henan operası ve dramasının bir karışımıdır, ancak ağırlık, oyunculuktan ziyade şarkı söylemeye verilmiştir ve bu yüzden kalabalık guruplar tarafından icra edilmeye elverişli değildir.*

5. Üst düzeyler: *Üst düzey devlet daireleri ve kurumları için kullanılır. Bu üst düzey devlet daireleri ve kurumları, Canlanan köyü, Balou dağları bölgesi, hatta tüm ilçe tarafından kısaca üst düzey olarak anılır ve insanlarda saygıyla karışık korku uyandırır.*

7. Direktörler: *Köy kadro üyelerine ya da sorunları çözmek adına onların yetkilerini kullanan insanlara Canlanan'lı köylüler tarafından verilen unvandır.*

9. Özel beceriler: *Özel teknik. Canlanan ve Balou dağları sakinleri, teknik kelimesi yerine beceri kelimesini kullanmayı tercih eder. Bu yüzden karışık teknik, karışık beceri; artistik teknik de artistik beceri olarak anılır. Dolayısıyla, özel beceriler aslında sıradışı yetenekleri olan kişiler tarafından icra edilen bir tür aktivitedir.*

11. Siangfu ezgileri: *Henan operasının bir önceki şeklidir. Bu ezgiler Siangfu beldesinde yazıldığı için Siangfu ezgileri olarak adlandırılmıştır.*

13. Sahne adımı: *Sahne basamakları.*

15. Orta Gölgeler: *Işık ve gölge arasındaki efsanevi bölgeyi belirten terimdir. Orta Gölgeler'i geçen birisi, Gölgeli Bölgeye ulaşır.*

Yedinci Bölüm:
Cao'er Ayrılıyor ve İnsanların İlgisi İlçe Amiri Liu'ya Dönüyor

İlçe Amiri Liu garip bir şekilde öfkeli hissediyordu.

Cao'er'in sesi, *Yedi Baş Dönüyor* adlı şarkıyı bitirdiğinde tamamen kısılmıştı. Gerçek Cao'er şarkı söylerken ağlamış, gözyaşlarıyla iki mendili sırılsıklam etmişti, ancak hayali Cao'er tüm hayatını kör, kötürüm, sağır ve dilsiz biri olarak geçirmişti. Ölmek ve cennete gitmek onun için çok daha kolay bir çözüm olurdu, ancak ölümlü hayatından feragat edemeyip cennetin gümüş ve altın kapılarına geldiğinde ölümlü dünyaya bakmış ve ıstırapla dolu eski hayatına devam etmeye karar vermişti. Böyle bir performans Canlanan'ın engelli sakinlerini nasıl ağlatmazdı? Cao'er, şarkısını bitirdiğinde, kalabalık gözyaşlarına boğulmuş, herkes –körü, sağırı, kötürümü ve başka engelleri olanı– teselli edilemez bir şekilde ağlamıştı. Şimdi ağlamaları bitmişti ve sahneye geri dönen Cao'er'i gürültülü bir şekilde alkışlıyorlardı.

Bu alkış, ilçe amirinin açılış konuşmasını takip eden alkıştan daha kuvvetliydi ve daha uzun sürmüştü. Cao'er sahneden inip İlçe Amiri Liu'yu selamlamaya gitti. Sahne kostümünü

çıkarıp günlük kıyafetlerini giymişti, ancak yine de kalabalık tarafından coşkulu bir şekilde alkışlanmaya devam ediyordu. İlçe Amiri Liu bu duruma pek canlanamamıştı[1]. Onu, Cao'er'i alkışladıkları kadar uzun ve yüksek sesli alkışlamadıklarından emindi, ama yine de o, tavuk göbekli, kaz boyunlu, pısırık bir ezik değildi ve sahnenin önünde dikilip kalabalığa seslendi: "Sevgili belde sakinleri, sevgili belde sakinlerim! Doğal bir afet yaşadınız. Şimdi herkes sıraya girsin; her birinize elli bir yuan vereceğim. Herkes gelip parasını alabilir!"

Elli bir yuanın elli yuandan daha fazla olduğu doğruydu. İlçe Amiri Liu, "elli yuandan fazla" paylarını belde sakinlerine bizzat dağıtmaya başladı; bir adet elli yuanlık, bir adet bir yuanlık banknot. Bir masaya oturdu ve sırayla masaya yanaşan hane reislerine paralarını vermeye başladı. Eğer hanenin iki üyesi varsa hane reisine bir adet yüz yuanlık, iki adet de bir yuanlık banknot verdi; eğer hanenin beş üyesi varsa hane reisine iki adet yüz yuanlık, bir adet elli yuanlık banknot, beş adet de bir yuanlık banknot verdi. Herkese tam elli bir yuan verilebilecek kadar bütçe vardı.

Meydanda büyük bir hengâme vardı; köyde yakını olan yabancılar, akrabalarıyla aynı tencereden haşlama sebze yerken, yakını olmayanlar seyyar satıcılardan yemek alıyordu. Öğle yemeğini bitirenler ise Canlanan halkının sergileyeceği özel beceriler gösterisini seyretmeye gidiyordu. Bu gösterinin sonu, *Yedi Baş Dönüyor* adlı Balou ezgisininkinden farklıydı; insanları ağlatmak yerine, onları büyük bir şaşkınlık içinde, çeneleri yere düşünceye kadar gülmekten kırıp geçirirdi. Örneğin, köyün arka tarafında yaşayan tek gözlü bir adam vardı ve dolayısıyla dünyayı tek gözüyle görmek zorundaydı. Ama beş adet dikiş iğnesini arka arkaya dizerseniz, bir ipliği beşinin de arasından tek seferde geçirebilirdi. Doğal olarak, iğneye iplik geçirmeyi

beceremeyenler sadece gülmekle yetinirken, kalabalığın içindeki kadınlar ve kızlarsa gösteriyi büyük bir şaşkınlık içinde izlerdi. Tek Bacaklı Maymun'u da unutmayalım. Aynı zamanda, Tek Bacak olarak da anılırdı ve İlçe Amiri Liu'yu bir gölge gibi izliyordu. Köyün en hızlı koşan iki bacaklı adamlarıyla yarışmaya cüret eder, iyi bir koltuk değneği olduğu sürece onları her zaman geçerdi. Ayrıca, Belden Aşağısı Felçli Kadın vardı ve bir kumaş parçasının her iki yanına aynı kedi, köpek ya da serçe resmini işleyebilirdi. Buna çift taraflı nakış da denirdi ve yeterince geniş bir yaprak –mesela akkavak ya da tung yağı ağacı yaprağı– temin edilirse, kadın bunun her iki tarafını da nakışla süsleyebilirdi.

Canlanan özel beceriler gösterisi, tüm Balou bölgesinde nam salmıştı.

İlçe Amiri Liu, para dağıtırken bütünlere herhangi bir soru sormuyordu, ama eğer alıcı engelliyse ona ne tür becerileri olduğunu soruyordu.

Parasını almaya gelen bir köylü gülümsedi ve özel becerisini belirtmeden önce şöyle dedi: "Amir Liu, lütfen Cao'er tekrar sahne alsın ve bir tane daha hüzünlü şarkı patlatsın."

İlçe Amiri Liu gücenerek surat astı.

Orta yaşlı kör bir adam Liu'nun yanına geldi ve payını aldığında parayı havaya kaldırıp güneşe doğru tuttu.

"İçin rahat olsun," dedi ilçe amiri. "Ben, ilçe amiriniz olarak size nasıl sahte para verebilirim?"

Kör adam güldü, parayı aldı ve ilçe amirine yalvardı.

"Cao'er'in sesi ruhumuzun derinliklerine işledi. Tekrar sahne almasını sağlayabilir misiniz?"

"Hangisi daha önemli, para mı, yoksa opera dinlemek mi?" diye sordu ilçe amiri.

"Eğer Cao'er'i tekrar şarkı söylemesi için ikna ederseniz, bu paradan memnuniyetle vazgeçerim," dedi kör adam; sanki İlçe Amiri Liu'nun verdiği şey, kör adamın bahar kıtlığında hayatta kalmasını sağlayacak bir para değil de, bir avuç sıradan, yeni faturaymış gibi.

Belden Aşağısı Felçli nakışçı kadın da ailesi adına afet yardım fonundan faydalanmak için köy meydanına gelmişti. Tekerlekli bir kızağın üzerine oturmuştu ve kendini her ileriye itişinde tekerlekler gıcırdıyordu. "Tekerlekleri yağlasan iyi edersin," dedi İlçe Amiri Liu. Felçli kadın cevap verdi: "Göz pınarlarım çoktan kurudu. Lütfen, Cao'er bir şarkı daha söylesin." İlçe Amiri Liu teklifte bulundu: "Cao'er'in tekrar sahne alması için neden şu yaprak nakışı hünerini sergilemiyorsun?" Felçli kadın, "Cao'er'i dinledikten sonra kim nakış izlemeye tahammül edebilir ki?" diye karşılık verdi ve beş kişilik ailesi için iki yüz elli beş yuanlık afet yardım payını aldı. Ne var ki parayı alırken ne hükümete teşekkür etti ne de İlçe Amiri Liu'yu başıyla selamladı; bunun yerine, kostümlü Cao'er'in az önce bulunduğu yöne doğru büyük bir saygıyla baktı.

İlçe Amiri Liu öfkeden kudurmuştu.

Cao'er'i yanına çağırdı. "Çok güzel bir performans sergiledin," dedi. "Ancak şimdi benimle popülerlik yarışına girdin." Liu, kadına yüz yuan uzattı ve konuşmaya devam etti. "Şimdi git buradan. Akşam karanlığı çökmeden Balou dağından ayrılmanı istiyorum."

Cao'er kafası karışmış bir halde Liu'ya baktı. "Amir Liu, yeterince tutkulu söylemedim mi?"

İlçe Amiri Liu kesin bir tavırla emrini tekrarladı. "Hemen git buradan."

Cao'er, İlçe Amiri Liu'nun uzattığı parayı eliyle geri itti. "Yeterince tutkulu söylemediysem, ikinci şarkı olarak *Dou E'ye Yapılan Haksızlık* parçasını seslendireceğim."

İlçe amiri sakince konuştu. "Gidecek misin, kalacak mısın? Sen gitmezsen, ben giderim. İstersen burada kalıp afet yardım konusuyla sen ilgilenebilirsin, ancak gelecek yıl köylülerin yeterince tahılı olmazsa senin peşini bırakmam."

Cao'er, İlçe Amiri Liu'nun yanında beklemekte olan Sekreter Şi'ye baktı ve adamın gizlice başını salladığını gördü. Bunun üzerine hemen sahne kostümlerini toplayıp müzisyenleriyle birlikte oradan uzaklaştı. O sırada güneş tam tepeye ulaşmış, dağı sarı bir hale içine almıştı. Sayısız toz zerreciği, sahnenin ortasında minik yıldızlar gibi uçuşuyordu. Cao'er ayrıldıktan sonra herkes ilgisini tekrar para dağıtmaya başlayan İlçe Amiri Liu'ya yöneltti. Tek Bacaklı Maymun, masaya yaklaşan her hane reisinin adını küçük bir deftere not alıyor ve eğer hane reisi, ailesinde üç kişi olduğunu bildirirse Sekreter Şi, İlçe Amiri Liu'ya yüz elli üç yuan veriyordu.

"Bu paranın çok olmadığını biliyorum," dedi İlçe Amiri Liu. "Siz yine de bunu ilçe idaresinin iyi niyetinin bir göstergesi olarak kabul edin. Tahılınızla beraber bu kışı ve ilkbahar kıtlığını atlatabilirsiniz."

Parayı alan kişi ya son derece müteşekkir bir şekilde İlçe Amiri Liu'ya bakıyor ya da minnettarlığını ifade eden bir iki kelime ediyordu; Liu ise yalnızca kızarmış bir yüzle karşılık veriyordu. Altmış ya da yetmiş yaşına gelmiş bazı insanlar saygıyla eğildiklerinde, İlçe Amiri Liu açmak üzere olan Japon hurması yaprakları kadar renkli bir çiçek misali kızarıyordu. Canlanan'da yaklaşık kırk hane vardı ve Cao'er ayrılmadan önce İlçe Amiri Liu parayı bu hanelerin yarısına dağıtmıştı, bu yüzden Japon hurması rengindeki yüz kızarıklığı fazla uzun sürmedi.

Bu sırada bazı köylüler yemeklerini bitirip meydana dönmeye başladı. Uzun ve kısa tabureler eski konumlarına yerleştirilirken, sandalye niyetine kullanılan tuğlalar ve taşlar da

orijinal yerlerine geri götürüldü. Ancak, meydana ilk dönenler sandalyeleri yangından mal kaçırır gibi tekrar düzenlediler; kısa olanlarını daha yüksek zemine yerleştirirken, dışarıda duranları da meydanın ortasına taşıdılar. Beldede akrabası olmayan ziyaretçiler de meydanın kenarındaki yiyecek tezgâhlarından atıştırmalık bir şeyler satın aldıktan sonra yerlerine döndüler.

Herkes canlanma festivalinin ikinci gösterisini izlemeyi bekliyordu.

İlçe Amiri Liu henüz yemek yememişti. Her haneye parasını verdikten sonra, Canlanan halkının kendisi için hazırladığı haşlanmış tavuk, omlet, tavada frenk soğanı, ördek ve nereden geldiği belli olmayan tavşan eti gibi farklı lezzetlerden oluşan yemek pişirildi. Tüm yemekler, eskiden tapınak olan konukevinin odalarından birinde bir masaya konmuştu. Aslında bu yemekler Cao'er ve müzisyenleri için hazırlanmıştı, ama şimdi tüm masa İlçe Amiri Liu ve sekreterine kalmıştı. İlçe Amiri Liu elini yüzünü yıkadıktan hemen sonra Sekreter Şi, "Amir Liu, yemeye başlayın lütfen," dedi.

İlçe Amiri Liu masada hareketsizce oturdu.

"Sizin için başka bir şeyler hazırlamalarını ister misiniz?" diye sordu Sekreter Şi.

"Böyle iyi," diye yanıt verdi İlçe Amiri Liu.

Ne var ki bunu söyledikten sonra bile yemek çubuklarını kıpırdatmadı. Bir tabureye oturmuştu ve sırtı kapıya dönük bir şekilde ileri bakıyordu. Her iki elini de düşmesinden korkar gibi başının arkasına koymuştu. Elleri ve kafası birbirlerini iterek kavga ederken, gözleri beyaz tapınak duvarına yapıştırılmış gazetelere bakmaya devam ediyordu.

"Cao'er çoktan gitti," dedi Sekreter Şi. "Hâlâ onu düşünüyor olamazsınız."

İlçe Amiri Liu sessiz kaldı.

"İkinci gösteride özel beceriler sergilenecek," dedi Sekreter Şi. "Yemeğinizi yedikten sonra birkaç kelime daha söylemeniz gerekecek."

İlçe Amiri Liu, önünde uçuşan iki arıyı seyretti; arılardan biri yemeklerden birinin üzerine konup bir ısırık aldıktan sonra başka bir yemeğin üzerine kondu ve ondan da bir ısırık aldı.

Sekreter Şi arıları eliyle kovduktan sonra İlçe Amiri Liu'ya döndü. "Amir Liu, yemeğiniz bittiyse neden Spirit dağına gidip Lenin'in anıtmezarının müstakbel konumunu incelemiyoruz? Oraya gidince mutsuz olmak için hiçbir sebebiniz kalmayacaktır."

İlçe Amiri Liu bakışlarını Sekreter Şi'nin yüzüne çevirdi. "Bu adamların her birine elli bir yuan vermedim mi?"

"Az para sayılmaz," dedi Sekreter Şi. "Elli bir yuanla elli kilo tahıl alınır."

"Minnettarlıkla önümde secde ederler sandım, ancak hiçbir şey yapmadılar."

Sekreter Şi o anda sorunun ne olduğunu anlayarak derhal kapıya yönlendi.

"Nereye gidiyorsun?" diye sordu İlçe Amiri Liu.

"Gidip şefe başka bir çorba hazırlamasını söyleyeceğim," dedi Sekreter Şi.

Ve bunu söyledikten sonra oradan ayrıldı.

Kısa süre içinde geri döndü.

Sekreter Şi tekrar göründüğünde elinde bir kâse lezzetli acılı-ekşili çorba vardı; üzerinde frenk soğanı ve kişniş yüzen çorbadan keskin bir biber kokusu yayılıyordu. Sekreter Şi'nin arkasından hepsi kırk yaşın üzerinde, kadın erkek karışık bir düzine köylü geldi. Odaya girdiklerinde derhal İlçe Amiri Liu'nun ve yemek dolu masanın önünde diz çöktüler, hatta bazıları tapınağın dışında, avluda diz çöktü. Onları getiren kişiler

Tek Bacaklı Maymun ve Topal Marangoz'du ve doğal olarak en önde diz çöküp birer sancaktar gibi duyuru yaptılar.

"Amir Liu, bu sabah Canlanan'da herkese kıtlık yardım parası dağıttınız. Gösteri meydanındayken size minnettarlığımızı sunmak için önünüzde eğilmemiz mümkün olmadı, bu yüzden şimdi buraya size şükranlarımızı sunmaya geldik."

Kalabalık İlçe Amiri Liu'nun önünde aynı anda üç kez secde etti.

İlçe Amiri Liu biraz tedirgin oldu ve yemek çubuklarını hemen masanın üzerine bıraktı. Yüzü kıpkırmızı olmuştu ve aceleyle, "Bu da ne? Bu da ne?" diye sordu. Bu kelimeleri sarf ederken marangozu hızla ayaklarının dibine çekti ve sonra aynı şeyi diğer köylülere de yaptı; bir yandan da onları azarlıyordu. Sonunda hepsini kendisiyle oturup yemek yemeleri için davet etti. Köylüler doğal olarak amirleriyle aynı masada yemek yemeye cüret edemedi; bu yüzden Liu onları dışarıya, avluya kadar geçirdi. Geri döndüğünde yüzü parlıyordu ve sekreterini azarlayıp ona bir daha insanları yanına getirip önünde secde ettirmemesini emretti. Bunun ardından, iki adam nihayet haşlanmış tavukları, taze tavşan etlerini ve mantar ile sebze garnitürlü tavuk kanatlarını yemeye başladı.

İlçe Amiri Liu yemeğine aç kurtlar gibi saldırdı ve çok kısa bir sürede midesini doldurdu.

"Çok hızlı yediniz," dedi Sekreter Şi.

"Herkes meydanda beni ikinci gösteri için bekliyor. Onları nasıl bekletiriz?"

İlçe Amiri Liu, bunu söyler söylemez kâsesini ve yemek çubuklarını masanın üzerine bırakıp meydana doğru ilerledi. Oraya vardığında meydanın gerçekten de gösteriyi izlemek için sabırsızlanan köylülerle dolu olduğunu gördü; özel becerilerini sergilemeyi bekleyenler ise sahnenin hemen aşağısında toplanmıştı.

İşte bu gösteri sırasında pek çok şey gün yüzüne çıkmıştı; sanki gösteri, kocaman bir perdeyi aralamıştı. İlçe Amiri Liu aniden bir aydınlama yaşamıştı; köylüleri yaz fırtınasını takip eden altı aylık kıtlıktan kurtarmamıştı. Aslında, bu yaz fırtınası tarafından kurtarılan kişi kendisiydi. Daha açık konuşmak gerekirse, kar fırtınası, Lenin'in naaşını satın almak için hazırladığı muhteşem planı kurtarmıştı.

İlave Okuma

1. Canlanamamak: *LEHÇE. "Tahammül edememek" anlamındadır. "Canlanma" kelimesinin zıt anlamlısıdır.*

Dokuzuncu Bölüm:
Tavuk Tüyleri Göğü Delen Bir Ağaca Dönüşüyor

İkinci gösteri çeşitli uzmanlık becerilerinden oluşuyordu. Kötürümler ve sağlamlar arasındaki koşu yarışı eskiden beri herkesin en sevdiği gösteriydi. Tek Bacaklı Maymun ve Niuzu adlı genç bir adam meydanın kenarında yan yana durdu. Birisi, "Başla!" diye bağırdığında ok gibi yerlerinden fırladılar. Genç adam rüzgâr gibi koşuyordu elbette. Henüz yirmi üç yaşına girmiş olan Tek Bacaklı Maymun ise dışı düz içi esnek olan, kırmızı sandal ağacından yapılmış bir koltuk değneği ödünç almıştı. Değnek yere her dokunduğunda hafifçe esniyordu. Tek Bacaklı Maymun her yüklendiğinde değnek o kadar esniyordu ki kırılacakmış gibi görünüyordu. Herkes koltuk değneğinin ortadan ikiye ayrılacağını ve Tek Bacaklı Maymun'un yere düşeceğini sanmıştı; genç adam ileri doğru adım attığında değneğin esneyerek onu havaya fırlatacağını kim tahmin edebilirdi ki? Tek Bacaklı Maymun bu yöntemle ileri doğru zıplamayı başarabiliyordu. Yarışın büyük bir bölümünde rakibinin gerisinde kalsa da bitiş çizgisine geldiklerinde, kalabalığın cesaret verici alkışlarıyla beraber bir şekilde öne geçmeyi başardı.

İlçe Amiri Liu herkesin önünde Tek Bacaklı Maymun'a yüz yuanlık bir banknot verdi ve ayrıca ailesine de fazladan yüz kilo afet yardım tahılı vermeyi kabul etti. Geçen yıl beş iğne deliğinden tek seferde iplik geçiren Tek Göz, bu yıl iğne sayısını ona kadar çıkarmıştı. Belden Aşağısı Felçli Kadın, kalın kâğıt veya kumaşların üzerine domuz, köpek ve kedi işleyebildiği gibi, bir yaprağın her iki yüzüne birbirine tıpatıp benzeyen kedi veya köpek de işleyebiliyordu. Köyün arka tarafında yaşayan Sağır Adam Ma, yüzünü ince bir tahtayla koruyarak kulağının dibinde maytap patlatıyordu. Ve tabii ki, herkesin bildiği gibi kör olan, Jumei'nin en büyük kızı Tonghua vardı.

Tonghua on yedi yaşına girmişti, ancak yaprakların yeşil, bulutların beyaz, demir küreklerin ve çapaların üzerindeki pasın kahverengi olduğunu bilmezdi. Güneş ışınlarının sabah altın rengi, günbatımında ise kan kırmızısı olduğunu hiç görmemişti. Bir keresinde, kardeşi Kelebekçik, "Kırmızı, kanın rengidir," diye açıklamıştı. Tonghua sormuştu: "Peki, kan ne renktir?" Kelebekçik yanıtlamıştı: "Kan, yılbaşından sonra sokaklarda asılı duran çift-mısra flamalarının* rengidir." Tonghua sormuştu: "Çift-mısra flamaları ne renktir?" Kelebekçik cevap vermişti: "Çift-mısra flamaları, Japon hurması ağacının yapraklarının sonbahardaki rengidir." Tonghua sormuştu: "Japon hurması ağacının yaprakları sonbaharda ne renktir?" Kelebekçik yanıtlamıştı: "Seni kör kız! Japon hurması ağacının yaprakları, Japon hurması ağacının yapraklarının rengindedir."

Kelebekçik bu konuyu daha fazla tartışmamak için oradan uzaklaşmıştı.

---

* İki ayrı kırmızı kumaş veya kâğıt üzerine yazılan, birbiriyle uyaklı beyitler. Genellikle Doğu Asya'da yeniyılda duvarlara ve kapı girişlerine asılır. (ç.n.)

Güneş pırıl pırıl parlayarak etrafı aydınlatıyor olsa da Tonghua zifiri karanlıktaydı. Doğduğu günden beri gördüğü tek şey saf karanlıktı. Gündüz de gece de karanlıktı. Güneş de ay da siyahtı. Son on yedi yıl içinde her şey kapkaranlıktı. Tonghua beş yaşından beri, hurma ağacından yapılmış bir baston yardımıyla –bastonu bir oraya bir buraya vurarak– yürüyebiliyordu. Evden bastonuyla beraber çıkar, kapının eşiğinden köyün merkezine giderdi. Geçmiş canlanma festivallerine annesi ve bastonuyla gelir, meydanın kenarında bir yer bulup pürdikkat Balou ve Siangfu ezgilerini, diğer oyunları, şarkıları ve dans şovlarını dinlerdi; ancak büyük finale geldiklerinde oradan ayrılır, annesinin kalıp onun yerine de seyretmesini isterdi. Ne de olsa Tonghua'nın görebildiği tek şey mutlak karanlıktı.

Gelgelelim, bu sene Jumei evden çıkamayacak kadar meşgul olduğunu söylemişti. Bunun üzerine Tonghua, annesine ilçe amirinin festivali seyretmeye gelen herkese yüz yuan vereceğinden bahsetmişti. Annesi katıldığı eski festivalleri düşünüyormuş gibi bir süre sessiz kalmış, ancak sonunda evden çıkmamak konusunda ısrarcı olmuştu. Tonghua, kız kardeşleri Huayhua, Yuhua ve Kelebekçik evden çıkarken kapının eşiğinde beklemiş, sokaktan geçenlerin ayak seslerini ve gösteri meydanındaki curcunayı dinlemişti. Sonra tıpış tıpış meydanın yan tarafına doğru ilerlemiş ve kalabalığın yanında durup özel beceriler gösterisinin tamamını dinlemişti. İnsanların havada uçuşan kömür kadar siyah bağrışmalarını, kırmızımsı siyah gülüşlerini, beyazımsı siyah alkışlarını duymuştu. İlçe Amiri Liu'nun alkış tutuşunu, Tek Bacaklı Maymun'a, "Bastır! Bastır! Eğer kazanırsan sana yüz yuan vereceğim," diye bağırdığını işitmişti. İlçe Amiri Liu'nun bağrışlarının gözlerinin önünde ve kulaklarının yanında uçuşmasını dinlemiş ve Tek Bacaklı Maymun'a yüz yuanını verişini, genç adamın minnettarlık için-

de ona secde ederken kafasını yere çarpışını ve parlak siyah bir ses çıkarışını duymuştu. İlçe Amiri Liu bundan o kadar etkilenmişti ki ona elli yuan daha vermişti.

Tonghua, Belden Aşağısı Felçli Kadın'ın bir tung yaprağının her iki tarafına da bir serçe işleyişini *duyabildi*. İlçe Amiri Liu, kadına parasını uzattığında, "Akkavak yaprağına da nakış işleyebilir misin?" diye sordu. "Akkavak yaprağı çok küçük, en fazla bir çekirge veya kelebek işleyebilirim," diye yanıtladı kadın. O zaman İlçe Amiri Liu, "Pagoda ağacının yaprağına da nakış işleyebilir misin?" diye sordu. "Pagoda ağacının yaprağı daha da küçüktür, en fazla birkaç bebek yüzü işleyebilirim," diye yanıtladı kadın. Bunun üzerine, İlçe Amiri Liu kadının elini tuttu ve içine kim bilir ne kadar para sıkıştırdı. "İnanılmaz bir beceri," dedi kadına. "Köyden ayrılmadan önce sana bir plaket yaptırıp, üzerine de *Dünyanın En Yetenekli İnsanı* yazdıracağım."

İkinci gösteri sırasında sanki tüm dağ insanla dolmuştu. İtişip kakışmalar ve alkışlar, bütün dünya kara yağmurla dolmuş gibi bir izlenim yaratıyordu. İlçe Amiri Liu özel becerilerini sergileyen köylülere ödüllerini verdiğinde o kara yağmur sesi birden kesiliyor ve kalabalık, derin bir sessizliğe gömülüyordu. O kadar sessizleşiyorlardı ki yere bir iğne atılsa duyulurdu. Bununla birlikte, İlçe Amiri Liu parayı uzattığında onu alan kişi amirin önünde secde edince, o derin, siyah alkış sesi tekrar kara yağmur gibi yankılanmaya başlıyor; dağ sırasını, köyü, ağaçları ve evleri karanlığın içine uçan sivrisinekler gibi sarıyordu.

Kör Tonghua, canlanma festivalini ve köylülerin özel beceriler gösterisini ilk kez bu yıl çok berrak bir şekilde işitmişti: tek bacaklı koşu yarışı, maytap patlatan sağır adam, tek gözle iğneye iplik geçirme, felçli kadının nakışı ve tek kollu bilek güreşi. Köyün arka tarafında yaşayan marangozun yeğeni de özel bir beceriye sahipti. Sadece on yaşındaydı ve bir böcek kadar

ufaktı. Bebekliğinde çocuk felci geçirmişti ve bu yüzden bacaklarından biri bir dal kadar ince, ayağı ise bir kuşun kafası kadar küçüktü. Bununla birlikte, minicik ayağını bir şişenin içine sokabiliyor, onu bir ayakkabı gibi kullanıp yürüyebiliyordu.

Canlanan'ın özel beceriler gösterisi İlçe Amiri Liu'nun gözlerini açmıştı ve o kadar güçlü alkış tutmuştu ki Tonghua, amirin ellerinin mosmor olduğunu işitmişti. Para dağıtışını, sesi simsiyah çatallaşıncaya kadar konuşmasını ve gülmesini duymuştu. İlçe Amiri Liu'nun sesi o kadar çatallaşmıştı ki ağzından çıkan her kelime, bir marangozun testeresinin siyah bıçağı kadar kara ve parlak bir hale gelmişti. Gösterilerin sonunda, güneş batmak üzereyken ve hava giderek serinlerken, köy dışından gelenlerin çoğu kendi aralarında konuşarak ve şakalaşarak beraberce kendi köylerine dönmek üzere hazırlanıyordu. İlçe Amiri Liu sahneye çıkıp zifiri karanlık sesiyle bağırdı: "Başka kimin sergileyecek özel bir becerisi var? Eğer şimdi söylemezseniz, bir daha fırsatınız olmayacak. Yarın sekreterimle köyden ayrılacağız. Ondan sonra burada size ödül dağıtacak kimse kalmayacak!"

Tam bu sırada Tonghua sahneye çıktı ve hurma ağacından yapılmış bastonuyla sahnenin ortasına doğru ilerledi. Sadece özel becerileri olanların durmasına müsaade edilen noktaya geldiğinde, "Tonghua! Tonghua!" diye sevinçle bağırarak sahnenin önüne doğru koşan kız kardeşlerini duydu. Dağ sırasının batısından aşağı doğru parlamakta olan güneş bu sırada kara kırmızıydı ve kavurucu derecede sıcaktı. Tonghua pembe gömleği, mavi pantolonu ve kare şeklindeki ayakkabılarıyla sahnede bir fidan gibi duruyordu. Gömleği ve pantolonu sahne arkasından esen kara-serin esintiyle hışırdıyordu. O güzel kör gözleri, sisle kaplı bir çift üzüm gibi parlak ve siyahtı. Genç kızın el değmemiş ve kusursuz bir endamı vardı. Kız kardeşi Huayhua'nınki kadar göz kamaştırıcı bir güzelliği olmasa da

zarif bir bedene sahipti. Gürültülü kalabalık aniden sessizleşti. Tonghua'nın kız kardeşleri de tezahürat yapmayı kestiler. Herkes İlçe Amiri Liu'nun Tonghua'ya bir şey teklif etmesini, genç kızın da ilçe amirine bir şey vermesini bekliyordu. Sanki tüm dünya sessizliğe bürünmüştü. İlçe Amiri Liu, kavurucu güneş bir anda kaybolmuş da yerini aya bırakmış gibi genç kıza baktı.

Tonghua orada, karanlığın içinde bekledi ve İlçe Amiri Liu'nun sahnenin ortasının güneyinde –yani kendisinin solunda– durduğunu işitti. Arkasında Sekreter Şi'nin, sağında ise Tek Bacaklı Maymun'un durduğunu da duydu. Onların bakışlarını hissettiğinde biraz şaşırdı; sonbahar yaprakları birazdan üzerine düşecekmiş gibi hissediyordu. Kız kardeşlerinin onu seyrettiğini işitti; onların bakışları, penceredeki bir çatlaktan yüzüne esen serin bir meltem gibi sahneye doğru süzülmüştü.

"Adın ne?" diye sordu İlçe Amiri Liu.

"Tonghua," dedi genç kız.

"Kaç yaşındasın?"

"On yedi."

"Kimin kızısın sen?"

"Annemin adı Jumei, ninemin adı Mao Ci."

İlçe Amiri Liu'nun beti benzi attı, ancak hemen kendini topladı. "Senin özel becerin nedir?" diye sordu genç kıza.

"Hiçbir şey göremiyorum ama her şeyi duyabilirim."

"Ne duyabilirsin?"

"Yere düşen bir yaprağın veya tüyün sesini duyabilirim."

Bunun üzerine İlçe Amiri Liu birisinden beyaz saplı, gri bir serçe tüyü getirmesini istedi. Tüyü elinde sıkıca tuttu ve yumruğunu kıza doğru uzatarak onu bir ileri bir geri salladı. "Elimde bir Plymouth Rock tavuğunun tüyünü tutuyorum. Ne renk bu?"

"Siyah," dedi kız.

Bunun üzerine İlçe Amiri Liu beyaz bir dolmakalem aldı ve onu genç kızın önünde salladı. "Bu nedir?"

"Orada bir şey yok."

"Bu bir dolmakalem. Ne renk?"

"Siyah."

İlçe Amiri Liu tüyü diğer eline aldı ve başının arkasında tuttu. "Şimdi bu tüyün nereye düşeceğini duymanı istiyorum," dedi. Tonghua kara gözlerini kocaman açtığında üzerlerine çöken sis kayboldu. O kadar parlak bir hal aldılar ki sahteymiş gibi göründüler; tarif edilemez bir biçimde insanı duygulandıran, çekici bir görünümleri vardı. Meydana tam bir sessizlik hâkimdi. Ayrılmak üzere olan insanlar hemen yerlerine döndüler. Sandalyelerde ya da tuğlaların üzerinde oturmakta olan herkes sahneyi daha iyi görebilmek için ayağa kalktı. Ağaçlardan aşağı inmiş olan çocuklar, gösteriyi izlemek için tekrar ağaçlara tırmandı. Felçliler, kötürümler ve körler sahneyi göremedikleri için hareket etmeden oldukları yerde kalıp etraftaki arkadaşlarının olan biteni anlatmasını bekledi. Tüm dünya o kadar sessizleşmişti ki dağların arkasında batmakta olan güneşin sesi duyulabiliyordu. Herkesin bakışları İlçe Amiri Liu'nun elindeki tüye kenetlenmişti.

Liu tüyü elinden bıraktı; pır pır ederek ve birkaç takla atarak zemine doğru yavaşça ilerleyen tüy, sonunda Tonghua'nın sağ ayağının yanına kondu.

"Nereye düştü?" diye sordu İlçe Amiri Liu.

Tonghua cevap vermedi. Sadece, başı dik bir şekilde yere eğildi ve tüyü düştüğü yerden kaldırdı.

Sahnenin aşağısındaki herkes şaşkına dönmüştü. Yuhua ve Kelebekçik'in suratları kıpkırmızı olmuştu. Huayhua'ya gelince, şaşkın görünse de kıskançlıktan kıpkırmızı kesilmişti. Yüzünün aldığı renk saf bir kırmızı değildi; bir parça sarımtırak

yeşile kaçıyordu. İlçe Amiri Liu ise Tonghua'nın gözlerine dikkatle baktı. Tüyü genç kızın elinden aldı ve onu tekrar yüzünün önünde salladı; kara gözlerinin hâlâ, boş bakan bir güzellik içinde olduğunu gördü. Sonra, tüyü Sekreter Şi'ye uzattı ve yere atması için eliyle işaret etti.

Sekreter Şi nazikçe tüyü yere bıraktı.

"Nereye düştü?" diye sordu İlçe Amiri Liu.

"Önüme, yerdeki bir girintiye düştü," diye yanıtladı Tonghua.

İlçe Amiri Liu, birinin tüyü yerden alıp kendisine getirmesini sağladıktan sonra onu havada tuttu ve yere atmadan genç kıza sordu: "Şimdi nereye düştü?"

Tonghua uzun bir süre düşündü ve sonra üzgün bir şekilde başını iki yana salladı. "Bu sefer bir şey duyamadım." İlçe amiri, genç kızın yanına gidip önünde uzun bir süre durdu ve sonra eline üç yüz yuan sıkıştırdı. "Üç defa da doğru cevap verdin," dedi. "Bu yüzden sana ödül olarak üç yüz yuan veriyorum." Sonra genç kızın parayı alışını ve gıcır gıcır yüzlük banknotları okşarken yüzünün sevinçle parlayışını izledi. Sonra yüzüne dikkatle bakarak, "Başka yeteneklerin de var mı?" diye sordu. Tonghua parayı cebine koydu ve "Bunun için de ödül alacak mıyım?" diye sordu.

"Eğer işitmeyle ilgili bir gösteri olmayacaksa, evet alacaksın," diye yanıtladı Liu.

Tonghua gülerek cevap verdi. "Bastonumu bir ağaca tıklatarak o ağacın söğüt, pagoda, karaağaç, maun veya tung yağı ağacı olup olmadığını anlayabilirim." Bunun üzerine İlçe Amiri Liu kızı meydanın kenarındaki bir karaağacın, bir tespihağacının ve yaşlı iki pagoda ağacının yanına götürdü. Hangi ağaçlar olduğunu tahmin etmesini istediğinde Tonghua gerçekten de hepsini tanıdı ve Liu kıza yüz yuan daha verdi. Sonra, birinden

bir taş, bir adet tuğla ve bir parça da kuvarsit getirmesini istedi. Ardından, genç kıza bastonuyla onlara dokunmasını söyledi. Tonghua gerçekten de taşları ayırt etti. Bunun üzerinde İlçe Amiri Liu kıza yüz yuan daha verdi. Bu sırada sahnede olan ve olmayan herkes ortalığı velveleye verdi. Tonghua'nın göz açıp kapayıncaya kadar beş yüz yuan kazandığını gören herkes hayrete düşmüş, heyecanlı bir şekilde bunu konuşmaya başlamıştı. Huayhua sahneye fırlayıp Tonghua'nın elini tutan ilk kişi oldu. "Kardeşim, kardeşim, yarın seni pazara götürüp ne istersen alacağım."

O sırada güneş dağların ardında batmış, Canlanan'ı kızıl bir renge boğmuştu. Hâlâ becerilerini sergilemek isteyen insanlar olsa da karanlık çöktüğü için artık bunu yapamazlardı. Diğer köylerden gelmiş olan ziyaretçiler yaşadıkları şaşkınlığı ve heyecanı üzerlerinden atıp evlerine döndüler. Köyün ortasındaki dev bir kazanda yemek pişirmekte olan biri, haşlama et ve lahanadan tatmaları için Canlanan halkına seslendi. Bu noktada İlçe Amiri Liu'nun kafasındaki tüm karmaşa dağılmış, yerini kocaman bir belirginlik ağacına bırakmıştı.

Canlanan'da bir özel beceriler topluluğu kuracak, onları tüm ülke çapında turneye çıkaracak ve gösterinin bilet satışlarından elde edeceği gelirle Lenin'in naaşını satın alacak yeterli parayı tedarik edecekti.

Beşinci Kitap
GÖVDE

Birinci Bölüm:
Sanki Birisi Evden Çıkıp Ağaca Toslamış Gibi Kıyamet Kopuyor

Canlanan'da bir çırpıda kıyamet kopmuştu; sanki gecenin ortasında, ay yerine birden güneş yükselmiş ve her gece parlayan ay ışığını kör edici parlak ışığıyla yok etmişti. Canlanan'da, Balou bölgesinin dışında turneye çıkacak bir gösteri topluluğu kurulmasına karar verilmişti. Şehir tiyatrolarındaki sahnelerde kostüm giyecek ve gösteri yapacaklardı. İlçe Amiri Liu, Canlanan'ın özel beceriler sanatçılarına birer unvan verirken, Sekreter Şi de her birinin sahne ismini ve kendisine has yeteneğini yazmıştı:

Tek Bacaklı Maymun: Tek Bacaklı Uçan Sıçrayış
Sağır Adam Ma: Kulakta Maytap
Tek Göz: Tek Gözle İğneye İplik Geçirme
Belden Aşağısı Felçli Kadın: Yaprak Nakışı
Kör Tonghua: Hassas İşitme
Küçük Felçli Çocuk: Şişedeki Ayak

Köyün ön tarafında yaşayan altmış üç yaşındaki Dördüncü Kör Dede'yi de unutmayalım; doğuştan kör olduğu için gözleri nadasa bırakılmış tarlalar gibiydi ve gözbebeklerinin üzerine erimiş mum damlatabilirdi. Köyün ön tarafında yaşayan diğer bir kişi de Üçüncü Teyze'ydi; küçük yaşta elini kırmıştı, ancak bir turpu ya da lahanayı tek eliyle çoğu insanın iki elle başarabileceğinden daha ince ve düzgün dilimleyebilirdi. Köyün arka tarafında yaşayan Altı Parmak ise sol elinde fazladan parmağı olan bir köylüydü; başparmağının üzerinde ikinci bir başparmak vardı. Canlanan için tam olarak engelli sayılmazdı, çünkü neredeyse bir bütündü. Ne var ki küçüklüğünden beri bu fazladan başparmaktan nefret etmiş ve onu bir krizalit kadar sert, tırnaklı bir et parçasına dönüştürünceye kadar ısırmıştı. Onu ısırmaktan korkmazdı, hatta bir keresinde sanki eski bir tahta ya da çekiçmiş gibi onu mangalda közlemeye kalkışmıştı. Köyde genç yaşlı herkesin, engelli olmasından dolayı özel bir becerisi[1] vardı. Hepsi Sekreter Şi'nin defterine kaydedilmiş ve hepsine özel beceriler gösterisi topluluğunda sanatçı olacakları söylenmişti.

Tez elden çiftçilikle ilgilenmeyi bırakıp Canlanan'dan ayrılacak ve aylık maaş alacaklardı. Bu maaş şaşılacak derecede yüksek olacaktı. İlçe Amiri Liu, özel becerisi şova dahil edilebilir olan herkese gösteri başına yüz yuan ödeneceğini duyurmuştu. Bu yüzden eğer her gün bir gösteri sergilerlerse, yirmi dokuz günde yirmi dokuz gösteri sergilemiş olacaklardı. Otuz bir günde ise otuz bir gösteri sergileyeceklerdi. Eğer her gösteri için büyük miktarda para alırlarsa, ay sonunda devasa bir nakit yığınına sahip olacaklardı. İki bütünden oluşan bir aile, arazilerini ekip biçmek üzere Canlanan'da kalsa, tüm yıl boyunca mükemmel bir hava olsa, tüm arazilerini cennetsel alanlara[3] çevirseler ve devrik günlerin[5] keyfini sürseler bile bu kadar parayı kazanmaları mümkün olmayacaktı.

Kim böyle bir özel beceriler topluluğuna katılmak istemezdi ki?

Tek Bacaklı Maymun, marangozdan o özel koltuk değneklerinden yapmasını istemişti bile. Belden Aşağısı Felçli Kadın seyahat kıyafetleri satın alabilmek için borç para istemeye çoktan annesinin evine dönmüştü. Sağır Adam Ma, maytaplarla yüzünün arasına koyabileceği sert sedirden bir tahta bulmaya gitmişti. On üç yaşındaki Küçük Felçli Çocuk'un ailesi, oğullarının çantasını hazırlamıştı bile.

Köyün özel beceriler gösteri topluluğu tek gecede kurulmuştu ve ertesi gün yola çıkacaktı. Topluluk altmış yedi sanatçıdan oluşuyordu ve aralarında on bir kör, üç sağır, on yedi kötürüm, bacağı kırık üç kişi ve deforme elleri ya da kolları olan yedi kişi vardı. Ayrıca, altı parmağı olan bir kişi, tek gözü olan üç kişi ve yüzünde yanık izi olan bir kişi vardı. Kalanlar ise bütün ve neredeyse bütün olanlardan oluşuyordu. Asıl yıldızlar engellilerdi. Bütünler sadece sandık taşımak ya da sahne kurmak gibi yardımcı görevlerde çalışacaktı. Engellilerin kostümlerini yıkayıp, onlara yemek pişireceklerdi. Kırılan sahne gereçlerini onaracak ya da yenileriyle değiştireceklerdi. Bir gösteri bitip başka bir yerdeki gösteriye gitmeye hazırlanıldığında, engellilerin eşyalarını taşımak gibi sıkıntılı bir işten sorumlu olacaklardı.

Tonghua topluluğun yıldızıydı. Huayhua, köyün bir özel beceriler topluluğu kurarak ülke genelinde performans sergileyeceğini duyduğunda derhal Sekreter Şi'yi bulmaya gitmişti. Sekreter Şi ona nasıl bir özel becerisi olduğunu sorduğunda, böyle bir becerisi olmadığını, ancak çok güzel saç taradığını ve dolayısıyla sanatçıların kusursuz bir şekilde bakımlı olmasını sağlayabileceğini söylemişti. Sekreter Şi, Huayhua'nın da adını deftere yazmış ve gülümseyerek genç kızın başını kendi çocuğuymuş gibi şefkatle okşamıştı.

Huayhua bu gülümseme ve okşamadan sonra eve döndüğünde bütün gece uyuyamamış, ertesi sabah yüzünde kocaman bir gülümsemeyle dolaşmıştı. Yüzü bir kelebeğin kanatları kadar güzel ve pembe bir hal almıştı. Tüm günü sokaklarda aylak aylak gezip, yolda rastladığı herkese topluluğun kuaförü olduğunu söyleyerek geçirmişti. Tam bir enerji topu olan Huayhua bir önceki gece de hiç uyumamıştı. Sekreter Şi'yle buluşmasından sonraki sabah güneş yükseldiğinde sonunda uykuya dalmış ve rüyasında kendisini bir uçurumdan aşağı atlarken görmüştü.

"Amca, sence boyum uzadı mı?" diye sormuştu.

Sonra, "Duyduğuma göre rüyada bir uçurumdan aşağı atladığını görürsen, bu senin boyunun uzadığı anlamına gelirmiş. Teyze, sence biraz daha uzamış mıyımdır?" diye sözlerine devam etmişti.

Huayhua'nın amcaları ve teyzeleri gerçekten de onun biraz uzadığını ve Tonghua, Yuhua ve Kelebekçik'ten daha güzel olduğunu fark etmişti. Huayhua'nın üç kız kardeşi çukurlu bir arazide henüz çiçek açmamış bahar çiçeklerini andırırken o, tamamen çiçek açmış bir şakayık ya da güzel bir kırmızı güle benzemişti. O artık bir küçük nin değil, minyon bir bütün, küçük ve çekici bir sinekkuşuydu. Huayhua eve dönüp boyunu Tonghua ve Yuhua'nın boylarıyla kıyasladığında gerçekten de onlardan biraz daha uzun olduğunu fark etmişti. Bu ani boy uzamasının Sekreter Şi'nin okşaması sayesinde olduğunu düşünmüşlerdi. Bu yüzden Huayhua, Sekreter Şi'nin onu tekrar okşamasını, hatta öpmesini, böylece bir küçük ninden bir bütüne dönüşmesine yardım etmesini ümit etmişti. Topluluğun sadece kuaförü değil, sunucusu da olabileceğini hissetmişti.

Takdimci rolünü üstlenecek kişinin güzel bir bütün olması gerekiyordu elbette.

Bu arada Yuhua, Huayhua kadar uzun boylu olmasa da topluluğun bilet satıcısı olmaya kararlıydı. Sadece Kelebekçik annesi ve ninesine itaat etmiş, toplulukla beraber gitmeyeceğini, Canlanan'da kalacağını söylemişti. Köyün yaklaşık iki yüz kişilik nüfusunun yarısı topluluğa katılmaya karar vermiş, geriye sadece çocuklar, yaşlılar ve zihinsel özürlüler kalmıştı; herhangi bir özel beceri geliştirmedikleri için köyde kalıp arazilerini ekip biçmekten başka şansları yoktu.

O gün köyde, birisi tahıl ambarına taarruz etmiş gibi büyük bir kargaşa yaşanmıştı. Sokaktaki herkes bir şeyler ödünç almıştı. İğneden iplik geçirme gösterisine hazırlanan Tek Göz, toplamış olduğu birkaç takım kullanılmamış iğneyle kapı kapı dolaşıp onları kullanılmış olanlarla değiştirmişti, çünkü kıyafet dikiminde veya ayakkabı onarımında kullanılmaktan dolayı körelmiş olan bu eski iğnelerin kayganlaşmış deliklerinden iplik geçirmek daha kolaydı. Küçük Felçli Çocuk'un annesi evlerinin kapısının eşiğinde oturup oğlunun sol ayağı için bir ayakkabı yapmıştı, çünkü oğlu artık sağ ayağına hep şişe giyecekti; dolayısıyla sol ayakkabısının tabanı oldukça sağlam olmalıydı. Çoğu insan yolculuk hazırlıklarını yaptığı sırada, ailesinin birkaç nesil boyunca ilçedeki pazara gitme haricinde evden hiç ayrılmadığını, haliyle bir el ya da sırt çantası, hatta eşyalarını ve diğer şeylerini koyacak bir poşeti bile olmadığını fark etmişti. Sonuç olarak hepsi diğer ailelerden çanta veya torba tarzı bir şey ödünç almak zorunda kalmıştı.

Köyün kadın terzisi yine birbiri ardına elbise dikmekle meşguldü.

Marangozlar da on yedisi kötürüm, üçü kırık bacaklı, on biri kör olmak üzere toplam otuz bir kişi için koltuk değneği ve baston yapmakla meşgul olmuştu. Bu kişilerden on sekizi bastonu olmadan yapamazken, on üçü eski bastonlarını değiş-

tirmek istemişti. Sonuç olarak, marangozların çekiç darbeleri tüm köyde aralıksız olarak yankılanmıştı. Yolculuk için eşya ödünç almaya çalışanların sesi, ardı arkası kesilmeyen bir nehir gibiydi. Bir ailenin yarı kör oğlu, İlçe Amiri Liu ve Sekreter Şi tarafından topluluktan çıkarılmıştı, çünkü özel bir beceriye sahip değildi. Bu yüzden çocuk, yolun ortasına çöküp ağlamaya, devam etmekte olan kargaşaya katkıda bulunmaya, bir yandan da iki ayağıyla yeri tekmeleyip bir toz bulutu yaratmaya başlamıştı.

Köyün o gün içinde bulunduğu durum buydu.

Sabah olmuştu ve hepsine özel birer sahne ismi verilmiş olan Canlanan'ın bu altmış yedi sakini köyden ayrılmaya hazırlanıyordu. Jumei on gün boyunca –İlçe Amiri Liu ve Sekreter Şi tapınağa yerleştiğinden beri– evden hiç çıkmamıştı.

Fakat şimdi, kızları Tonghua, Huayhua ve Yuhua, köyden ayrılacak olan gösteri topluluğunun peşinden gitmek üzere kıyafetlerini ve bavullarını hazırlamak için evin içinde dört dönüyorlardı.

Jumei, öğle güneşinin buhar banyosuna çevirdiği avlunun ortasındaki bir taşta oturuyordu. Hiç esinti olmadığı için yüzü kan ter içindeydi. Ağaçların gölgesi, oturduğu noktadan uzaklaşmış, onu kavurucu sıcağın altında, sıcak vok tavasına atılmış bir tutam yeşil sebze gibi bırakmıştı. Avlunun iki yanında her biri dört odalı iki kulübe vardı; bu kulübelerin arasında ise iki odalı ana bina bulunuyordu. Jumei ve Tonghua ana binada yaşarken, Huayhua ve Yuhua da kulübelerde kalıyordu. Herkesin kıyafeti yatağının başucunda dururdu. Sandık veya çekmeceleri yoktu, eğer olsaydı odada hiç yer kalmazdı. Bu küçük odada, kalabalık bir yuvayı işgal eden kuşlar gibi on yıldan daha uzun bir süredir yaşıyorlardı ve şimdi, sonunda, yuvadan ayrılma vakti gelmişti. Kızlardan biri annesine, "Pembe gömleğimi gör-

dün mü?" diye sordu. "Dün onu katlayıp yatağımın başucuna koyduğumu çok iyi hatırlıyorum, nasıl birden kaybolabilir?" Kız kardeşi de annesine, "Kadife ayakkabılarımı gördün mü?" diye sordu. "Daha iki gün önce onları çıkarıp yatağımın altına koymuştum."

Jumei tek kelime etmeden kızlarının gelip gidişini seyretti. Çalkantılı düşünceler içindeydi; işlenmiş, baharda ekilmiş, sonbaharda hasadı yapılmış ve şimdi onu işlemekle sorumlu kişiler tarafından terk edilmenin eşiğine gelmiş engin bir tarla gibi hissediyordu. Kalbi tıpkı tarla gibi çorak kalacaktı. Geçen birkaç gün içinde köyde muazzam değişiklikler yaşandığının farkındaydı. Gösteri topluluğunun köyün kaderini değiştireceğini biliyordu; tıpkı kendi kaderinin aynı kişi tarafından değiştirilmiş olduğu gibi. Ne var ki bu sefer "köyün tamamı" tehlikedeydi. Sanki kuraklığın ortasında aniden yağmur yağmıştı ve bu yağmur sele dönüşürse kimse köylüleri boğulmaktan kurtaramayacaktı. Jumei, köyden gitmek isteyen kızlarını durduramayacağını biliyordu. Tıpkı suyun akıp yatağını bulduğu ve bir karganın eninde sonunda yuvasından ayrıldığı gibi, onlar da Canlanan'ı terk edecekti. Gelgelim, onları yolculuk için hazırlanırken gördüğünde terk edilmişcesine iç geçirdi ve nihayet, oturmakta olduğu taştan kalktı.

Dışarı çıktı.

Gidip o adamı görmekten başka seçeneği olmadığını hissetti.

Bu nedenle, eskiden tapınak olan konukevine doğru ilerledi.

Bu, öğle uykusu saatine denk gelmişti, ancak bu sıradışı günde, herkes büyük bir gösteriye hazırlanıyormuş gibi sağa sola koşuşturuyordu. Sanki başka biri olacak, başka birinin hayatını yaşayacaklardı. Canlanan sakinleri –kör, kötürüm ya da sağlam fark etmeksizin– heyecandan kıpır kıpırdı.

Biri, yolda Jumei'ye seslendi: "Jumei, nasılsın? Duyduğuma göre kızlarından üçü gösteri topluluğuna katılmış."

Jumei belli belirsiz gülümsedi, ancak bir şey söylemedi.

Bunun üzerine o kişi konuşmasına devam etti: "Jumei, çok yakında ailenin, harcayabileceğinden çok daha fazla parası olacak. Bir miktar borç istemeye geldiğimde umarım canayakın davranırsın!"

Jumei belli belirsiz gülümsedi, ancak bir şey söylemedi.

Konukevine doğru ilerledi ve oraya vardığında evli bir çiftin yerde diz çökmüş olduğunu gördü; bir bütün ve karısı, oğulları için İlçe Amiri Liu'ya yalvarıyordu. İlçe Amiri Liu odanın ortasında bir sandalyede oturuyordu. Gün ortasıydı ve bu yüzden biraz halsiz görünüyordu; bir tembellik dalgası yüzünü ve bedenini sarı bir çamur gibi kaplamıştı. Sekreter Şi bir yerlere gitmiş, İlçe Amiri Liu'yu misafirleriyle yalnız bırakmıştı. Halsiz hissettiğinden olacak, önünde duran çifte kızgın gözlerle baktı. "Söyleyecek bir şeyiniz varsa hemen söyleyin."

Diz çökmüş olan çift daha kararlı bir şekilde öne doğru eğildi.

"Amir Liu, eğer talebimizi reddederseniz ölene kadar burada diz çökeriz."

İlçe Amiri Liu biraz daha sabırlı bir tonla konuştu. ""Eee, oğlunuzun nasıl bir becerisi var?"

"Oğlumuz oldukça çirkin olsa da buğday kokusunu kilometrelerce uzaktan hissedebilir."

"Ne olmuş? Ben de buğday kokusunu kilometrelerce uzaktan hissedebilirim."

Evli çift heyecanla konuştu. "Köydeki hangi ailenin buharlanmış çörek pişirdiğini, hatta çöreğin susamlı mı, yoksa taze frenk soğanlı mı olduğunu bile anlayabilir."

İlçe Amiri Liu bir süre düşündü ve "Gerçekten mi?" diye sordu.

Diz çökmüş çift yanıtladı: "Onu buraya getirelim de kendiniz görün; bu odanın neresinin rutubetli olduğunu, nereye kömür isi bulaştığını ve nerede fare pisliği olduğunu söyleyebilir."

Evli çift, oğullarının yeteneklerini en ince detayına kadar izah etse de, İlçe Amiri Liu elini sallayarak onları göndermek istedi. "Lütfen gidin, biraz dinlenmem gerek. Oğlunuzu sonra getirin, o zaman bakarız." Çift, tekrar İlçe Amiri Liu'nun önünde secde ettikten sonra ayağa kalkıp oradan ayrıldı. Yaşlı selvi ağaçları avluyu gölgeyle kaplıyordu, ancak Jumei onların gölgesinde dururken bile kan ter içindeydi. Konukevininin avlusundan ayrılmakta olan çiftin köyün tuğlacısıyla karısı olduğunu fark etti. Bir şey söylemek istercesine birbirlerine baktılar, ancak sonra hiçbir şey söylemediler. Jumei çiftin mutsuz göründüğünü fark etti ve bunun sebebini hemen anladı: Onun üç kızı gösteri topluluğuna katılırken, onların oğlu kabul edilmemişti. Çift bu yüzden ona içerleyip, soğuk bakışlar atmıştı. Adımları avlunun tuğla zemininde, tung yağı ağacının yumuşak dalı taş bir levhaya çarpıyormuş gibi canlı bir şekilde yankılanmıştı.

Jumei konukevinin kapısında durup içeriyi gözetledi. İlçe Amiri Liu çoktan gözlerini kapamış, öğle uykusuna dalmıştı. Sandalyesine yaslanmış, ellerini kafasının arkasında birleştirmişti. Sandalyeyi hafifçe sallasa da bedeni ve ruhu derin bir uykuya dalma sürecindeydi. Özel beceriler gösteri topluluğunu kurmuş olması, dışarı çıkıp bir para ağacına toslamış gibi hissetmesine sebep olmuştu; Lenin'in naaşını satın almak için gereken para bu ağaçtan dökülmeye başlamıştı sanki. Onu elde etmek için çok büyük bir çaba sarf etmek zorunda da kalmamıştı. Böyle bir şey onu nasıl rahatlatmaz ve canlandırmazdı?

Oda, geçmişte nasılsa şimdi de öyleydi ve üç oda, iki ara bölmeyle ayrılmıştı. Bölmelerin tepesindeki kirişlerin üzerinde ejderha ve anka kuşu resimleri yer alırken, duvarların üzeri eski

gazete kâğıtlarıyla kaplıydı. Ortadaki duvarın üzerinde dört adet portre vardı ve ilk üçü, Marx, Lenin ve Başkan Mao'nun resimleriydi. Bıyıklı olanların bıyıkları, traşlı olanların ise dudakları ve burunları tozlanmıştı. Gazete kâğıdı zaman içinde sararmıştı ve bir dokunuşla yırtılacakmış gibi görünüyordu. Fakat son poster yepyeniydi. Orta yaşlı, düz saçlı ve neşeli bir gülümsemesi olan birinin resmiydi.

Jumei, kapının eşiğinden bu portrelere bakarken şoke oldu. Evden çıkmadan önce saçını taraması ve üzerine yeni bir kıyafet giymesi gerektiğini şimdi fark etmişti. Kendine çeki düzen vermeden geldiği için pişmandı. Gerçekten orada olduğu ve o dört portreye baktığı için içinin derin bir endişeyle dolduğunu hissetti ve aniden dehşete düştü. Duvardaki dördüncü portre İlçe Amiri Liu'ya aitti ve diğer üç portrenin yanında asılı olması Jumei'yi şaşkına çevirmişti. Hayretler içinde portreye bakmaya devam ederken içindeki endişe iyice pekişti. İlçe Amiri Liu'nun önünde, ön kapısının hemen dışında hareketsiz durmaya devam ederken, eski bir tanıdığına rastlamış gibi görünüyordu. Sonunda, kalbinin neden derin bir endişeyle sıkıştığını idrak etti. Birincisi, İlçe Amiri Liu çok kilo almıştı; yüzü şişmanlamış, eski narinliğinden eser kalmamıştı. İkincisi, kendi portresini diğer üç portrenin yanına asmıştı ve bu da Jumei'nin, onunla arasında uçurumlar olduğunu hissetmesine sebep olmuştu.

Jumei kapıda durmaya devam ederken ayaklarının yere yapışmış olduğunu, kendini eşikten içeri itemediğini hissetti. Önce İlçe Amiri Liu'ya, sonra da ortadaki odanın duvarlarına baktı. Hiç bitmeyecekmiş gibi gelen bir aranın ardından boğazını temizledi.

İlçe Amiri Liu henüz uyumamıştı. Jumei'nin öksürüğünü duymuştu ama uyumaya çalıştığı için gözlerini açmadı. Bunun

yerine, sabırsızca sandalyedeki pozisyonunu değiştirdi ve "Her ne istiyorsan, öğle uykumu bitirinceye kadar bekleyemez mi?" diye sordu.

"Benim, Jumei."

İlçe Amiri Liu derhal doğruldu, gözlerini açtı ve etrafına baktı. Bir süre Jumei'ye baktıktan sonra konukevinin girişine soğuk bir ifadeyle baktı.

"Gelmeni istemediğim halde burada ne arıyorsun?" diye sordu.

"Seni görmeye geldim," dedi Jumei.

"Kızlarını gösteri topluluğuna kabul ettim bile. Hepsinin ayrı maaşı olacak ve bundan sonra rahat bir hayat süreceksiniz." Liu bunları söylerken Jumei'ye bakıyordu, konuşmasına devam etti: "Biraz tasarruf yapmaya çalışmalısın. Lenin'in naaşını satın alıp Spirit dağına yerleştirdikten sonra, Canlanan'ın dağ yolu boyunca sabit bir turist trafiği oluşacak. O yol üzerinde bir lokanta, otel ya da herhangi bir şey kurarsan cennetsel yaşamın tadını çıkaracaksın. Benimkinden bile iyi bir hayatın olacak."

Jumei birkaç şey daha söylemek istemişti, ancak bunu duyduktan sonra söyleyecek başka bir şey bulamadı. Tekrar duvarda asılı olan üç portreye baktı, sonra Liu'ya döndü ve yavaş yavaş konukevini terk etti.

İlçe Amiri Liu bir an için tereddüt etti, sandalyesinden kalktı ve o da duvardaki portrelere baktı. Sonra, Jumei'nin arkasından seslendi: "Bunların hepsini bana yağ çekmek isteyen sekreterim astı."

Avluda yürümekte olan Jumei'nin adımları yavaşladı.

Ancak Liu, "Çıkışı kendi başına bulabilirsin," dedi. "Sana daha fazla eşlik etmeyeceğim."

Jumei avludan ayrıldı. Güneş pırıl pırıl parlayıp ısı dalgaları yayarken, karanlık avludan serin bir hava yükseliyordu. Jumei aniden biraz sersemlemiş hissetti, sanki canlı canlı haşlanıyordu. İlçe Amiri Liu'yu görmeye gittiği için pişman değildi, ancak bir yere varamadığı için memnun da sayılmazdı. Evine giden sokağa dönüp etrafta hiç kimsenin olmadığını görünce aniden, teselli edilemeyecek bir şekilde hıçkıra hıçkıra ağlamaya başladı. Bir süre orada durdu ve yüzüne sertçe tokat atıp küfretmeye başladı.

"Ne kadar da aşağılayıcı! Nasıl kendimi bu şekilde küçük düşürebildim?"

Jumei kendine tokat atmaya son verdikten sonra ağlamayı kesti. Bir süre daha orada durduktan sonra eve döndü.

İlave Okuma

1. Özel beceri: *LEHÇE. Sıradışı bir yetenek. Çoğunluğu engelli olan Canlanan halkı, hayatta kalabilmek için eksik oldukları taraflarını telafi etme ihtiyacı duymuştu. Örneğin körler keskin işitme yeteneklerinden yararlanırken, sağırlar hassas dokunma duyularını kullanırdı.*

3. Cennetsel alan: *Cennetsel alan, kelimenin tam anlamıyla cennette bir yerden çok, cennet gibi güzel bir yer anlamındadır. Yıllar önce, Canlanan'ın bulunduğu vadinin toprağı verimli ve suyu boldu. Kuraklık dönemlerinde kolayca sulanabilir düz tarlaları ve sel dönemlerinde kendi suyunu tahliye edebilen engebeli arazileri vardı. İnsanların engeli ne olursa olsun, kendi arazilerinde çalıştıkları sürece her zaman hasat edecek bir şeyleri olmuştu. Canlanan halkının tüm yıl boyunca, yiyebileceğinden daha fazla tahılı olmuştu; bu yüzden bol bol ekip biçmiş, hiçbir zaman doğal afet korkusu yaşamamışlardı. Köylüleri her zaman tarlalarda ekim yaparken*

ya da ekinleri biçerken bulabilirdiniz; yıllar bu şekilde geçmişti. Gelgelelim, Kaplan Yılı (gengyin) *olan 1950'de araziler kolektifleştirildiğinde ve mevcut yaşam şekli nihayet sona erdiğinde her şey değişmişti. Sonuç olarak, topraklar artık rahat rahat ve verimli bir şekilde ekilip biçilememiş, Canlanan halkı bir yaşam biçimini –bir rüyayı, bir fanteziyi– kaybetmişti. Bu cennetsel alanlarda tarıma devam etmek Mao Ci Nine'nin hedeflerinden biri olmuş ve bu, tüm köy için bir amaç ve dirayet kaynağı haline gelmişti.*

5. Devrik günler: *Cennetle yakından ilgisi olan bir nostaljiyi ifade eder. Bu sadece Canlanan sakinlerinin deneyimlediği ve anlayabileceği özel bir yaşam biçimidir. Benzersizliği; özgürlüğün, rahatlamanın, doğruluğun, rekabetçilikten uzaklığın ve bol zamana sahip olmanın altında yatmaktadır. Canlanan sakinleri bu dingin dönemi "devrik günler," "kayıp günler" ya da "düşmüş günler" olarak adlandırmaktadır.*

Üçüncü Bölüm:
Mao Ci Nine Bir Demet Saman Gibi Yuvarlanıp Düşüyor

Mao Ci Nine evden çıktığında yüzündeki derin kırışıklıkların yeşilimsi tonu, kara kışın ortasında bir nehrin kenarındaki donmuş çamurun rengine benziyordu. Taşımakta olduğu hastane tipi koltuk değneği yere her vuruşunda güçlü bir şekilde çınlıyordu. Yaşlı kadın, hızla ve tek kelime etmeden, nehirden aşağı sürüklenen kuru ve sağlam bir bambu parçası gibi yürüyordu. Güneş çoktan batıya doğru hareket etmeye başlamıştı ve sokaklar birkaç gün önceki halinden çok daha sakindi. Yolculuk hazırlıkları için endişeyle koşuşturan özel becerili köylülerin tümü nihayet hazır gibi görünüyordu. Birçoğu seyahat çantası ödünç almış, alamayanlar ise yatak çarşaflarını ortadan ikiye kesip elbiselerini ve diğer eşyalarını sarmak için kullanmıştı. Yeni kıyafet ve ayakkabı yapmak için aceleyle çalışmış olan kadınlar eski, acil olmayan dikim işlerine dönmüştü. Yeni koltuk değneği yapmak için çılgınca çalışmış olan marangozlar, keserlerini ve testerelerini bir kenara atıp ağrıyan sırtlarını gevşetmeye başlamıştı. Her şey çok daha sessiz sakin bir hal al-

mıştı; köpekler ve tavuklar bile eski günlerdeki gibi sokaklarda aylak aylak bir aşağı bir yukarı gezinmeye başlamıştı.

Mao Ci Nine, İlçe Amiri Liu'nun altmış yedi köylüden oluşan bir gezgin gösteri topluluğu kurduğunu evden çıkmaya hazırlandığı sırada öğrenmişti. Bir avuç bütünün haricinde üyelerin hepsi sağır, kör, felçli ya da kötürümdü. Mao Ci Nine on gün önce İlçe Amiri Liu'nun suratına tükürmüş olsa da, Sekreter Şi ve belde amiri köyde kalmak isteyince, konukevini temizleyip toparlayacak birini bulması ve köydeki her hanenin sırasıyla konukevine yemek götürmesini organize etmesi için Tek Bacaklı Maymun'u görevlendirmişti. Eğer bir ailenin evi temizse, yemek hazırlayıp misafirleri yemeğe davet etmeleri gerektiğini; eğer ev temiz değilse konukevine çorba, buharlanmış çörek, vok tavada kızartılmış sebze ve pilav götürmeleri gerektiğini açıkladı.

Mao Ci Nine kendisinin de konuklar için bir şeyler pişirmesi gerektiğini düşünmüştü. Hayatı boyunca ondan nefret etmiş olsa da Liu bir ilçe amiriydi ve Canlanan'ı ziyarete gelmişti. Bu yüzden Tek Bacaklı Maymun'u yemek işlerini organize etmesi için göndermişti. Tek Bacaklı Maymun, Mao Ci Nine'nin tam doğusunda yaşıyordu. Çok hızlıydı ve Mao Ci Nine ne zaman bir duyuru yapmak istese, kapı kapı dolaşarak duyuruyu yaymasını için Tek Bacaklı Maymun'u görevlendirirdi. Fakat Tek Bacaklı Maymun köy çanını çalmayı yeğler, bir taşın üzerinde durup bağırarak haberi duyururdu. Mao Ci Nine bir köy kadro üyesi değildi, ancak çoğu zaman öyle olması gerekirmiş gibi görünürdü. Aynı şekilde, Tek Bacaklı Maymun köyün önemli insanlarından biri değildi, ancak Mao Ci Nine tarafından sürekli görevlendiriliyor olması onu önemli bir şahsiyet yapıyordu.

Mao Ci, "İlçe Amiri Liu ve diğer ziyaretçiler konukevinde kaldıkları sürece tüm ihtiyaçlarını giderin," demişti Tek Bacaklı Maymun'a.

Tek Bacaklı Maymun da onlarla ilgilenmeyi kabul etmişti.

Gelgelelim on gün sonra, ayın üçüncü haftasına girdiklerinde, Mao Ci Nine aniden bir şeyin farkına varmıştı; Tek Bacaklı Maymun'un ziyaretçilerle ilgilendiği on gün boyunca onların nasıl olduğunu hiç sormamıştı. Tek Bacaklı Maymun da uğrayıp onu gelişmelerden haberdar etmemişti. Sanki tüm bunlar onun sorumluluğu altındaydı ve Mao Ci Nine'nin olup biteni bilmesine gerek yoktu. Sanki kendisi, gerçek bir köy ya da belde kadro üyesiydi. Mao Ci Nine'yle evleri sadece bir duvarla ayrılmış olsa da, tek kelime etme zahmetine bile girmemiş, köyün bir gösteri topluluğu kurmaya karar verdiğini haber vermemiş, ertesi gün köyün yarısının turneye çıkacağını, yaşlıları, çocukları ve zihinsel engelleri tarlaları sürmeleri için arkada bırakacağını anlatmamıştı.

Mao Ci Nine tüm bunları Kelebekçik'ten duymuştu. O sırada evde, avlunun ortasındaki bir ağacın altındaki hasır minderine oturmuş, kendine cenaze kıyafeti dikiyordu. Kalın ve ince ipekten, siyah ve yeşil kumaştan, kalın ve kaliteli ithal kumaştan kendisine kıyafet ardına kıyafet dikmişti. Bitirdiği kıyafetleri katlayıp yatağının başucundaki kırmızı kutuya koymuştu. Kaç kıyafet diktiğini ya da kaç tane daha dikeceğini kimse bilmiyordu. On yıl önce, elli dokuz yaşına girdiğinde, kendisi için bir cenaze kıyafeti dikmişti. O zamandan bu yana on iki yıllık cenaze kıyafeti biriktirmiş ve fırsat bulduğunda yeni kıyafetler dikmeye devam etmişti. İlçe Amiri Liu'yu görmek istemediği için kendini eve kapatıp cenaze kıyafeti dikmekle meşgul olmuştu. Son on günü bu şekilde değerlendirmişti. Siyah, ipek bir cenaze kıyafetinin ucunu dikmeye hazırlandığında Kelebekçik koşarak avluya gelmişti.

"Nine! Nine! Gel çabuk! Annem kız kardeşlerimin gösteri topluluğuna katılmasına izin vermiyor. Gitmeye kararlılar ama annem ağladı ve onlarla büyük bir münakaşaya girdi."

Mao Ci Nine elbise dikmeyi bırakmış ve son birkaç gün içinde köyde neler yaşandığını sormuştu. Kelebekçik'i dinledikten sonra, yüzündeki kırışıklıklar donmuş çamura benzemeye başlamıştı.

Sonra evden dışarı çıkmıştı.

Köpekleri bile, yüzündeki kızgın ifadeyi fark etmişti. Normalde onu takip ederlerdi, ancak bu sefer ona öylece bakıp ayağa kalkmış, sonra tekrar yere yayılmışlardı. Mao Ci Nine kapıyı o kadar sert çarpmıştı ki o anda ona eşlik etmekte olan Kelebekçik bile ürkmüştü. Mao Ci Nine, arkasından kanat çırpan Kelebekçik ile yürüyordu. Kelebekçik, ninesinin kendi evlerine gideceğini sanmıştı, ama Mao Ci Nine, Tek Bacaklı Maymun'un evine gitti.

"Tek Bacaklı Maymun, dışarı çık. Gel ve bana neler olduğunu anlat."

Bu ev, üç odalı bir hasır kulübeden, kare şeklinde kerpiç bir avludan ve çökecekmiş ama bir şekilde ayakta kalmayı başarmış gibi görünen bir giriş kapısından oluşan evlerden biriydi. Tek Bacaklı Maymun salonun eşiğinde oturmuş, marangozun yaptığı yeni koltuk değneğini yumuşak, pamuktan bir kumaş yardımıyla temizliyordu, ancak Mao Ci Nine'nin kendisine seslendiğini duyduğunda koltuk değneğine yaslanıp dış kapıya doğru zıpladı.

"Mao Ci Nine, seni kızdıran nedir?"

"İlçe Amiri Liu'nun altmış yedi köylüyü Balou'dan ayrılması ve vakitlerinin tamamını gösteri sergileyerek harcaması için görevlendirdiği doğru mu?"

"Doğru," dedi Tek Bacaklı Maymun. "Altmış yedi köylüyü işe aldı ve topluluğun adını da 'Şuanguay İlçesi Özel Beceriler Gösteri Topluluğu' koydu."

Mao Ci Nine, Tek Bacaklı Maymun'a onu tanıyamamış gibi baktı ve "Neden beni bu kadar önemli bir konu hakkında bilgilendirmedin?" diye sordu.

Tek Bacaklı Maymun da Mao Ci Nine'ye onu tanıyamamış gibi baktı. "İlçe Amiri Liu sana bildirme zahmetine girmememi söyledi; köy kadro üyesi olmadığın için."

Mao Ci Nine bir an için afalladı ve sonra cevap verdi. "Köy kadro üyesi olmadığım doğru, ama o Liu denen adam, benim iznim olmadan altmış yedi köylüyü Canlanan'dan çıkarmayı nasıl başaracak?"

Tek Bacaklı Maymun güldü. "Onları köyden *çıkarmamayı* nasıl başaracak?"

"Sen de mi gidiyorsun?"

"Tabii ki. Ben topluluğun kadro üyesi ve yardımcı direktörüyüm. Nasıl gitmem ki?"

"Köyü terk etmene izin vermezsem nasıl gidersin?"

"Mao Ci Nine, İlçe Amiri Liu senin köy işlerine bakamayacak kadar yaşlandığını, bundan sonra köyde olup bitenlerden benim sorumlu olacağımı söyledi. Canlanan'ın idari bir köy olacağını ve beni de köy amiri olarak başa geçireceğini birkaç güne kadar duyuracağını söyledi; yani köyden kimin ayrılamayacağı emrini ancak ben veririm."

Mao Ci Nine, Tek Bacaklı Maymun'un evinin kapısında şoke olmuş bir vaziyetteydi. Kavurucu ikindi sıcağı yaşlı kadının gri başını âdeta altınla kaplamıştı. Altından yapılmış gibi görünüyordu; hem yüzü hem de bedeni katılaşmış gibiydi. Tek Bacaklı Maymun yaşlı kadına baktı ve aniden bir çocuk gibi gülmeye başladı. "Mao Ci Nine," dedi, "sen çoktan yaşlandın ve kendine cenaze kıyafeti dikip duruyorsun. Neden köy kadro üyeliği pozisyonunu birkaç günlüğüne denememe izin vermiyorsun? Ben bir köy kadro üyesi olur olmaz herkesin hayatı

büyük ölçüde yoluna girecek; hatta sekiz yüz atamızın ektiği şu cennetsel alanlardan bile daha iyi olacak." Bunu söyledikten sonra Tek Bacaklı Maymun arkasını dönüp içeri girdi ve dış kapıyı Mao Ci Nine'nin suratına sanki yaşlı kadın bir dilenciymiş gibi çarparak kapadı.

Dağlık bölge ve köy, bir anda ölüm sessizliğine bürünmüştü.

Tek Bacaklı Maymun'un kapıyı çarpışı, bir baykuşun sesi gibi köy sokakları boyunca yankılanmıştı.

Mao Ci Nine'nin arkasında durmakta olan Kelebekçik'in yüzü yaşadığı şokla bembeyaz olmuştu. "*Nine*!" diye bağırdı ve yaşlı kadını desteklemek için yanına sokuldu; büyükannesinin eskimiş bir tahta parçası gibi çökeceğinden korkmuştu.

Oysaki Mao Ci Nine bir ağaç gibi dimdik duruyordu. Tek Bacaklı Maymun'un evinin söğüt kapısına dikkatle baktı, koltuk değneğini öfkeyle havaya kaldırıp söğüt kapının üzerine birkaç kez vurdu ve sımsıkı kapatılmış olan kapının kanatları arasında bir boşluk oluşturdu. Sonra o boşluktan bağırdı: "Tek Bacak, sen rüya görmeye devam et! Sen ancak öldükten sonra bir kadro üyesi olursun."

Mao Ci Nine bunu söyledikten sonra arkasını döndü ve koltuk değneğine yaslanıp aksaya aksaya sokağın ortasına kadar gitti. Adımlarının sesi biraz daha yüksekti, aksayışı ise çok daha belirginleşmişti. Koltuk değneği yere her çarpışında çınlamış, Mao Ci Nine sanki dikkat çekmek için mahsus topallıyormuş gibi görünmüştü; aksak yürüyüşünü ve koltuk değneğini, köylülere durumun ciddiyetini anlatmak için kullanmıştı âdeta. Köylülerin köyü terk etmesini engellemeye kararlıydı ve işe köyün merkezindeki Sağır Adam Ma'dan başladı. Sağır Adam Ma'nın Kulakta Maytap numarası topluluğun en rağbet gören gösterilerinden biriydi ve o gitmezse topluluk en kilit üyelerinden birini kaybetmiş olacaktı. O sırada, Sağır Adam

Ma ayakkabılarını, çoraplarını, pantolonlarını ve gömleklerini bir çantaya doldurmakla meşguldü. Maytap tahtası, bir küreğin palası kadar büyüktü ve bir masanın ayağına yaslı duruyordu. Mao Ci Nine evin içine girdi, adamın arkasında durdu ve boğazını temizledikten sonra, "Sağır Adam Ma!" diye seslendi.

Sağır Adam Ma yaptığı şeyi anında bıraktı.

"Yüzünü dön," diye bağırdı Mao Ci Nine.

Sağır Adam Ma, az çok işiten sol kulağı Mao Ci Nine'ye dönük bir şekilde yüzünü döndü.

"Sen de mi gösteri topluluğuna katılacaksın?" diye hesap sordu Mao Ci Nine.

Sağır Adam Ma, yaşlı kadının kendisini duyamayacağı endişesiyle boğazını temizledikten sonra bağırarak konuştu. "Ayda birkaç bin yuan paraya nasıl katılmam?"

"Buna pişman olacaksın," dedi Mao Ci Nine.

"Hiç de pişman olmam. Cennetsel alanları ekip biçmekten ya da devrik günleri yaşamaktan çok daha iyi olacak bu iş. Asla pişman olmam."

"Dinle beni, gitmemelisin."

Sağır Adam Ma bağırarak cevap verdi. "Tüm hayatım boyunca seni dinledim ve hiç mutlu bir ânım olmadı. Bu sefer sonunda ölüm de olsa köyden gideceğim."

Bunun üzerine Mao Ci Nine, Tek Göz'ün evine gitti. Tek Göz, eşyalarını çoktan toplanmış, annesinin ona yaptığı ayakkabıları giymekle meşguldü. Mao Ci Nine hemen lafa girdi. "Seyirci karşısında iğneden iplik geçirmek hem senin hem de gözün için son derece aşağılayıcı bir durum. Bu, saygınlığını yitirmekten, bir gösteri maymunu seviyesine inmekten başka bir işe yaramayacak."

Tek Göz cevap verdi. "Asıl aşağılayıcı olan şey yirmi dokuz yaşına gelmiş olmama rağmen hâlâ evlenecek bir eş bulamamış olmam. Nasıl gitmem?"

Mao Ci Nine bunun üzerine Belden Aşağısı Felçli Kadın'ın evine gitti ve "Sen de gitmekten başka çaren olmadığını mı düşünüyorsun?" diye sordu.

Belden Aşağısı Felçli Kadın cevap verdi. "Eğer burada, Canlanan'da kalırsam açlıktan ölürüm."

"Nasıl felç olduğunu unutma," dedi Mao Ci Nine. "Canlanan'a nasıl geldiğini unutma."

"Çok iyi hatırlıyorum ve işte bu yüzden herkes gibi, gitmekten başka çarem olmadığını düşünüyorum."

Bunun üzerine Mao Ci Nine on üç yaşındaki Küçük Felçli Çocuk'un ailesini görmeye gitti ve onlara, "Bu çocuk daha on üç yaşında," dedi.

Çocuğun ailesi cevap verdi. "Birkaç yıl sonra ayağı artık bir şişeye sığmayacak. O kadar da genç sayılmaz, bu yüzden ona evden gitme fırsatı tanımalıyız."

"Çocuğunuzun engelini başkalarına sergileyemezsiniz."

"Eğer bunu görmelerine izin vermezsek, başka ne görecekler?"

Mao Ci Nine, Küçük Felçli Çocuk'un evinden ayrıldı. Köy giderek daha da sakinleşmişti. İkindi güneşi tüm köyde yaz yapraklarının üzerinde parlıyor, yaprakların da parlıyormuş gibi görünmesine sebep oluyordu. Konukevi yıllar içinde bir şeyler söyleme ihtiyacını yitirmiş sessiz bir ihtiyar gibi hâlâ boştu. Yaşlı selvi ağacının gölgesi köyün ana caddesini kaplamış, loş bir hava yaratmıştı. Mao Ci Nine daha yavaş yürümeye başlamış, adımlarının aksayışı giderek daha da belirginleşmişti. Yüzünde katılaşan sert, sarı parıltı dağılmış, yerini gri bir solgunluğa bırakmıştı. Beyaz saçları alnının üzerine düşmüş bir halde yavaşça ve aksayarak ilerliyordu. Konukevinin kapısına geldiğinde durdu, içeri baktı ve sonra içeri girdi.

İlçe Amiri Liu çayını içiyordu. Sekreter Şi ise henüz yıkamış olduğu iç çamaşırlarını katlayıp valizine yerleştiriyordu.

"Kendi iç çamaşırlarımı ben toplarım," dedi İlçe Amiri Liu.

"Gerek yok," diye yanıtladı Sekreter Şi. "Kirli değiller. Bir tencere buharlanmış çöreği örtmek için kullanılmış olsalardı bile kirlenmezlerdi."

Bunun üzerine İlçe Amiri Liu, Sekreter Şi'nin iç çamaşırlarını toplamasına izin verdi ve onu büyük bir keyifle izledi; sanki onun babasıydı ve artık ona yardım etme çağına gelmiş olan oğlunu seyrediyordu. Çayını içmekte olan İlçe Amiri Liu birden bir şey hatırladı. Başını çevirdi, duvarda asılı olan portresine bakıp Sekreter Şi'ye döndü.

"İndir şunu, hiç uygun değil."

"Bence kalsın," dedi Sekreter Şi. "Uygun olmayan bir tarafı yok."

"Eğer kalacaksa, en azından biraz aşağı indirelim. Diğerleriyle nasıl aynı seviyede olabilirim?"

Bunun üzerine Sekreter Şi masanın üzerine çıkarak İlçe Amiri Liu'nun resmini iki yemek çubuğu boyu kadar aşağı indirdi; artık amirin başı, Başkan Mao'nun omuz hizasına geliyordu. "Bu kadar yeterli mi?" diye sordu.

İlçe Amiri Liu biraz düşündükten sonra cevap verdi. "Biraz daha yukarıda kalabilir."

Bunun üzerine Sekreter Şi, portreyi biraz daha yukarı kaldırdı ve kenarlarını tekrar duvara bağladı; şimdi amirin başının yarısı, Başkan Mao'nun omuz hizasına geliyordu.

O sırada Mao Ci Nine içeri girdi ve tek kelime etmeden İlçe Amiri Liu'ya bakmaya başladı. Artık yüzünde, ilçe amirini on gün önce kar kaplı dağda aşağıladığındaki ifade yoktu. Bir çocuğun karşısındaki haşmetli anne görüntüsünden de eser kalmamıştı. Tam tersine, bir çocuktan bir şey isteyecekmiş gibi görünüyordu; daha da kötüsü, çocuk tarafından dikkate alınmayacağından, hatta ondan dayak yiyeceğinden korkan yaşlı

bir kadına benziyordu. Çok zayıf ve ürkek görünüyordu. Koltuk değneğinden destek almasa devrilip gidecek gibiydi. İlçe Amiri Liu, Mao Ci Nine'ye on gün önce kendisine baktığı gibi baktı; tahammülsüz ve aşağılayıcı bir ifadeyle. Tek kelime etmeden ve hareket etmeden, elinde çay fincanıyla masada oturmaya ve yaşlı kadını görmezden gelerek ileri doğru bakmaya devam etti.

"Şu engelli gösteri topluluğunu gerçekten kuracak mısın?" diye sordu Mao Ci Nine.

"O bir özel beceriler topluluğu. Yarın köyden ayrılıyoruz. Önce ilçe idari merkezinde bir gösterimiz olacak. Posterleri asmaları için birkaç kişiyi gönderdim bile."

"Canlanan'ı mahvedeceksin."

İlçe Amiri Liu gülmeye başladı. "Mahvedecek bir şey mi kalmış? Canlanan'daki her ailenin beyaz kiremitli bir evde yaşamasını sağlayacağım ve her engelli köylüye, harcayabileceğinden daha fazla para kazandıracağım. Cennetsel günlerin keyfini yaşayacaklar."

"Onları buradan götürmezsen, sana büyük bir minnettarlık içinde secde ederim."

İlçe Amiri Liu gülümsedi. "Secdelerine ihtiyacım yok. Lenin'in naaşını getirdikten sonra *herkes* önümde secde edecek zaten."

Mao Ci Nine yalvarmaya devam etti. "Canlanan sakinlerinin köyde kalmasını sağlarsan, portreni evimin ana duvarına asacağım. Oraya başka kimsenin resmini koymayacağım ve önünde her gün tütsü yakacağım."

İlçe Amiri Liu tekrar gülümsedi. "Bunu, Canlanan halkının topluluğa girmesine[1] izin verdiğin andan beri biliyorum. Senin için her gün tütsü yakacaklarını hayal ettin, ama sen Canlanan'ı hayal kırıklığına uğrattın ve iyi bir hayatın keyfini sürmelerine

izin vermedin. Senin aksine, ben onların bana tütsü yakmasını sağlamaya çalışmıyorum. Ben şöhret peşinde değilim; sadece beni sevsinler diye ümit ediyorum. Bu arada, sakat bacağınla hava tahmini yapabildiğini biliyorum. Aslında sen de gösteri topluluğuna katılıp hava tahmini numaranı sergileyebilirsin. Bizimle gelirsen sana maaş olarak diğerlerine ödediğimden yüzde elli, hatta yüzde yüz fazla öderim."

İlçe Amiri Liu, bunu söyledikten sonra küçük bir kızı cesaretlendiriyormuş gibi Mao Ci Nine'ye baktı; sanki söylemiş olduğu şey yaşlı kadının kalbine girip onu bir nehrin diğer ucuna taşıyacakmış gibi. Yüzünde yoğun bir mutluluk ifadesi vardı. Oysa Mao Ci Nine, tek kelime etmeden öfkeli bir ifadeyle İlçe Amiri Liu'ya bakıyordu. Ondan tokat yemiş gibi yüzü aniden mosmor olmuştu. On gün önce yaptığı gibi koltuk değneğini ona doğru savurmak istedi, ancak tam bunu yapacakken vücudunun titrediğini hissetti ve koltuk değneğini yerden kaldırmaya bile fırsat bulamadan bir anda bir demet saman gibi yere yığıldı. Yere düşerken yüzü seğirmiş, ağzı köpürmeye başlamıştı. Sadece kendisinin ya da başka bir Canlanan'lının anlayabileceği bir dilde gökyüzüne doğru haykırdı. "Canlanan'ı hayal kırıklığına uğrattım. Canlanan'ı topluluklara sokmaya çalıştım, ama bu süreçte köyü ve insanlarını yüzüstü bıraktım..." Yaşlı kadın sara nöbeti geçiriyor gibiydi.

Konukevinin girişinde duran Kelebekçik, Mao Ci Nine'nin yere düştüğünü gördüğünde koşarak içeri girdi, ancak birden irkildi. Bağırarak eve koştu. "Anne, anne, çabuk gel. Ninem iyi değil!"

"Çabuk, çabuk, ninem iyi değil!"

Köylüler aceleyle konukevine koştular. Jumei ve kızları da hep beraber konukevine koştular. Tüm köyde koşuşturma sesleri yankılanıyordu.

Beşinci Bölüm:
İlave Okuma – Topluluğa Giriş

Topluluğa Giriş: *Bu sadece Canlanan'lıların bildiği tarihi bir kelimedir, çünkü sadece Canlanan'ı ilgilendiren bir hikâyeyle ilgilidir. Yaklaşık 40-50 yıl önce, Öküz Yılı* (ciçov) *olan 1949'da muazzam bir olay yaşanmıştı. O tarihte Mao Ci Nine yirmi yedi ya da yirmi sekiz yaşındaydı. Yine de birkaç yıldır bir taş ustasıyla evliydi, ancak henüz çocuk sahibi olmamıştı. Ayağı çok fazla aksamıyordu; yavaş yürüdüğünde kimse onun topal olduğunu anlayamazdı. Taş ustası, Balou dağlarında taş cilalayıcısı olarak çalışmaya geldiğinde bulmuştu Mao Ci'yi. Kimse genç kadının nereden geldiğini ve nereye gittiğini bilmiyordu. Mao Ci açlıktan iğne ipliğe dönmüş bir haldeydi ve yaşayan bir ölüye benziyordu. Taş ustası onu dağların derinliklerinden köye, on kilometreden uzun bir yol boyunca taşımış, ona su ve çorba vermişti. Birkaç yıl sonra da evlenmişlerdi.*

O yıllarda, seyahatten dönen Balou'lu erkeklerin yanlarında bir kadın getirmesi oldukça yaygındı ve dolayısıyla bu da çok sıradan bir durumdu. Ne var ki Mao Ci'yi özel kılan şey, bir yabancı olmasına rağmen üzerinde köyün geleneksel kıyafetleri olmasıydı. Çoktan on yedi yaşına gelmişse de tarla süremiyor, dikiş

işlerini beceremiyordu, ancak biraz Çince okuyabiliyordu. Taş ustası o sırada otuz bir yaşındaydı –Mao Ci'den neredeyse on beş yaş büyüktü– ve dolayısıyla Mao Ci ile bir an önce evlenmek için sabırsızlanıyordu. Mao Ci genç, taş ustası da nispeten yaşlı olduğu için hemen evlenmemişlerdi. Genç kız onun evinde kalmış, ancak birbirlerinden ayrı uyumuşlardı. Köye yerleştikten sonra bile, Canlanan'ı ve Balou'nun kalbini terk etme olasılığı onlara her zaman cazip görünmüştü. Mao Ci fiziksel olarak Canlanan'da yaşasa da, kalbi Balou bölgesinin ötesindeki dünyada atıyordu. Ne var ki Canlanan'dan ayrılmaya hiçbir zaman karar verememişti ve herkes bunun taş ustasının genç kadına çok iyi davrandığından ötürü olduğunu düşünmüştü.

Aslında durum tam olarak böyle değildi. Mao Ci küçükken, annesi ve Kızıl Ordu'yla beraber binlerce kilometre yürümüştü ve Beşinci Kuşatma Seferi sırasında bir gece o ve annesi bir mağarada uyurlarken annesi bir grup Kızıl Ordu askeri tarafından yakalanmıştı. Ertesi sabah gün doğumuyla beraber annesi ve Kızıl Ordu'nun iki askeri idam edilmiş, kadının cesedi ırmak kenarına bırakılmıştı.

Mao Ci annesinin ve diğer iki askerin vatan haini ilan edilip bir albay tarafından idam edildiğini ancak üç gün sonra öğrenebilmişti; Mao Ci albaya ve iki askere "amca" diye hitap ederdi. Alay birkaç ay boyunca düşman takibinden kurtulamamıştı ve söylenenlere göre bunun sebebi, Mao Ci'nin annesinin ve diğer iki askerin alayın pozisyonunu gizlice düşmana bildiriyor olmasıydı. Mao Ci bir vatan haininin kızı olduğundan askerler ona yemek getirmeye cesaret edememiş ve sonuç olarak Mao Ci hiç yemek yemeden mağarada üç gün geçirmişti.

Nihayet, dördüncü gün gelip çattığında bir tabur komutanı mağaraya girmiş ve küçük kızı dışarı taşımıştı. Ona bir kâse çorba, üç adet katı yumurta vermiş ve gerçek vatan hainlerinin çoktan

idam edilmiş olan başka askerler olduğunu söylemişti. Askeri birlik nihayet düşman takibinden kurtulmuş ve ana orduyla tekrar bir araya gelmişti. Tabur komutanı, Mao Ci'ye annesinin resmen bir devrim şehidi olarak tanındığını ve bu yüzden onun da bir şehidin ve devrimin kızı olduğunu söylemişti. Böylece Mao Ci, Kızıl Ordu'nun en genç kadın askeri olmuştu.

Askeri birliği, Siçuan eyaletinden kuzeybatıya kadar takip etmişti. Yıllar birbirini izlemiş ve Mao Ci büyüyüp dövüşmeyi ve silah kullanmayı öğrenmişti. Askeri birlik nihayet kuzeybatı bölgesine ulaştığında sürpriz bir saldırı yüzünden dağılmış, Mao Ci'nin tüm asker kız kardeşleri diğer bölgelere kaçmıştı. Mao Ci askeri birlikte geçirdiği dönemlerde korkuyla büyümüş, kâbuslarında düşmanın silah seslerini duyup, annesinin idamını görmüştü. Bu akla hayale sığmaz dehşet içinde Canlanan'dan ayrılmak istediğini söylemiş, ancak nihayetinde köyde kalmıştı.

Canlanan'dan ayrılmamıştı, ama bu arzusunu hiç unutmamıştı. Ne zaman boş vakti olsa dağ yoluna gider ve dağın diğer tarafından gelen gezginleri soru yağmuruna tutardı: Dış dünya nasıl bir yer? Savaş hâlâ devam ediyor mu? Japonlar, Şangdong ve Henan eyaletlerine ulaştı mı? Ne var ki rastladığı gezginlerin hiçbiri ona bir şey söyleyemezdi, böylece Mao Ci Balou dağlarının dünyanın geri kalanından ne kadar uzak olduğunu sonunda idrak etmişti; tıpkı derin bir vadinin dibindeki bir taş ya da engin bir ormandaki bir ot parçası gibi. Mao Ci'nin dağ yolu boyunca rastladığı insanların neredeyse hepsi Balou'luydu ve dış dünya hakkında çok bilgileri yoktu. Japonlar hakkında haberler duymuştu ama bu haberlerin güvenilir olup olmadığına karar vermek zordu. Canlanan halkı yavaş yavaş, Mao Ci'nin buraya alayla beraber yürüyerek geldiğini, bu süreçte kalbinin yaralandığını, vücudunda yara izleri oluştuğunu ve ayağının sakatlandığını anlamıştı. Mao Ci, Canlanan'a kök saldıktan sonra istese de fazla uzağa gideme-

mişti. Köy toplumdan o kadar soyutlanmıştı ki devrim hakkında güvenilir bir haber edinmek bile mümkün olmamıştı. Bu da Mao Ci'nin Canlanan'da kalması için en iyi sebep haline gelmişti. Sanki zamanın geçmişi yutmasını sağlamaya çalışmıştı.

Canlanan'ın bereketli arazileri ve bitip tükenmez tahılı vardı. Mao Ci zaman içinde burada yaşamaya iyice ısınmıştı. Tarla sürmeyi ve elbise dikmeyi öğrenmiş, bu süreçte artık bir köylü olmuştu. Taş ustasının yetmiş üç yaşındaki annesinin belden aşağısı felçliydi. Kadın, Canlanan'ın en yaşlı yerlisiydi ve köyle ilgili her şeyi herkesten daha iyi bilirdi. Köyün geçmişi ve efsaneleri hakkındaki her şey onun ağzından çıkmıştı. Mao Ci her gün onunla birlikte vakit geçirmiş, ona nine diye hitap etmişti. Köylülerden biri, "Mao Ci'nin sana anne demesi gerekir," diye itiraz etmişti. Anne ise, "Burnunu seni ilgilendirmeyen işlere sokma. Mao Ci'nin bana nasıl hitap etmesini gerektiğini en iyi ben bilirim," diye karşılık vermişti. Köylü, "Söyle oğluna, onunla yatsın," diye yanıt vermiş ve bunu duyan Mao Ci kızgın gözlerle köylüye bakıp, "Eğer yapacak başka bir şeyin yoksa kapa çeneni ve kendi işine bak," demişti.

Sonuç olarak, köylüler Mao Ci'ye daha fazla saygı duymaya başlamıştı.

Canlanan halkı Mao Ci'nin taş ustasıyla asla evlenmeyeceğini düşünmeye başlamış olsa da, bir kış günü ikili nihayet evlenmişti. Köylüler onların evlendiğini ancak bir yıl sonra, taş ustasının annesinin hasta olduğu kış fark etmişti. Adamın annesi vefat etmeden önce Mao Ci'ye sarılmış ve ağlamıştı. Ağlarken, Mao Ci'ye pek çok şey söylemiş, bunun üzerine Mao Ci de ağlayarak ona bir sürü şey anlatmıştı. Yıllarca hiç kimse iki kadının aralarında ne konuştuğunu öğrenememişti, ancak sonuçta Mao Ci taş ustasıyla evlenmişti.

Mao Ci evlenmeye razı olduktan sonra taş ustasının annesi huzur içinde ölmüştü.

O gece Mao Ci ve taş ustası nihayet birlikte olmuştu.

O yıl Mao Ci on dokuz, taş ustası ise neredeyse otuz beş yaşındaydı.

Ertesi gün taş ustasının annesini toprağa vermişlerdi ve adam bir daha taş cilalamaya gitmemişti. Bunun yerine evde kalıp Mao Ci ile ilgilenmiş, araziyi ekip biçmişti. Mao Ci'ye gelince, bazen köy dışından gelen haberleri –Japonların doksanıncı paralele ilerlediği haberi de dahil olmak üzere– duymuş ve rengi hafifçe solmuştu. Japonların tahıl toplamak üzere şehirden kırsal alanlara ilerlediğini ve rastladıkları çocuklara yabancı şekerleme verdiğini duyduğunda oldukça şüpheli görünmüştü. Hava durumu ve savaşla ilgili haberleri dikkatle dinlemiş, ancak Canlanan'dan ayrılmak istediğinden bir daha asla bahsetmemişti.

Mao Ci artık gerçek bir Canlanan sakini olmuştu. Taş ustası tarla sürmeye gittiğinde Mao Ci öküzleri gütmüş, ekinleri biçmeye gittiğinde ise onu takip ederek biçtiklerini demet halinde toplamıştı. Taş ustası hastalandığında, kasabaya gidip sarımsak ve taze soğan almış, kocasına çorba pişirmişti. Köydeki diğer ailelerden, kör ya da sağır olmamaları haricinde hiçbir farkları olmamış ve aynı onlar gibi özenle ve sebat ederek ekinleri ekip biçmiş, yaz ve sonbahar boyunca meşgul olmuşlardı; öyle ki, nihayetinde yiyebileceklerinden daha fazla tahılları ve sebzeleri olmuştu. Dış dünyadaki olaylar Canlanan halkından çok uzakta yaşanıyordu; sanki köy, her yere yüz bin kilometre uzaktaymış gibi. Yağ ve tuz almak üzere yakın kasabalara seyahat eden –ve bu süreçte doğru ya da yanlış savaş haberleriyle dönen– bir avuç köylünün dışında, Canlanan sakinleri dünyadan tamamen kopmuştu.

Bu şekilde günler birbirini kovalamıştı.

Ve aylar birbirini kovalamıştı.

İlkbahar, yaz, sonbahar, kış; hepsi gelip geçmişti.

Öküz Yılı'nın (ciçov) *hemen ardından Kaplan Yılı* (gengyin) *gelmişti. Yani, cumhuriyetin kuruluşunun otuz dokuzuncu yılı. İşte*

o yıl –tam olarak o yılın sonbaharında– Mao Ci, Canlanan'dan yaklaşık yirmi kilometre uzaklıktaki bir pazara gitmişti. Eskiden sadece erkekler –özellikle bütünler– pazara gider, ailelerin satmak istediği ürünleri götüp satın almak istediklerini getirirdi.

İşte o sonbahar –güz yapraklarının her yeri kapladığı bir dönemde– Mao Ci Japon hurması toplarken Mao kıyafeti giymiş bir adamın dağdan köye doğru yaklaştığını görmüş ve Japon hurması ağacından ona seslenmişti.

"Hey! Dışarıda neler olup bittiğini biliyor musun?"

Adam başını kaldırıp Mao Ci'ye bakmıştı.

"Ne bilmek istiyorsun?"

"Japonların nereye kadar ilerlediğini."

Adam büyük bir şaşkınlık içinde Japonların çoktan eve döndüklerini açıklamıştı. Horoz Yılı'nda –cumhuriyetin otuz küsürüncü yılının sekizinci ayında– teslim olmalarının üzerinden beş yıl geçmişti ve cumhuriyet ortadan kalkmakla kalmamış, bunun yanı sıra Canlanan çevresindeki kasabaların çoğu çoktan kooperatif topluluklara girmişti.

Ağacın dibindeki adamın böylesine basit bir açıklamayla, ağacın tepesindeki insanın içinde nasıl bir şaşkınlık ve kargaşa yarattığını kimse hayal bile edemezdi. Mao Ci, Balou dağlarının ötesindeki toprakları seyrederken adam oradan uzaklaşmıştı. Beyaz güz bulutları gökyüzünde süzülmüş, güneş yeni yıkanmış gibi pırıl pırıl parlamış ve güneş ışığıyla aydınlanan her şey olağanüstü bir dönüşüm geçirmişti. Mao Ci, Mao kıyafetli adamın uzaklaşan gölgesine son bir kez baktıktan sonra ağaçtan inip eve gitmişti.

Ertesi gün kasabanın pazarına gitmek için erkenden uyanmıştı. Canlanan'dan Boşuzi Caddesi'ne uzanan yol gidiş geliş elli kilometreden fazlaydı ve bu yüzden Mao Ci horozun ilk ötüşüyle uyanmış, ikincisiyle yola çıkmıştı. Horozun üçüncü ötüşünde dağlara doğru beş kilometre ilerlemiş, dördüncü ötüşünde ise çoktan dağları aşmıştı.

Hava, görüş mesafesi birkaç metreye ulaşacak kadar aydınlandığında Mao Ci olağanüstü bir manzaraya tanık olmuştu. Bir tepenin üzerinde buğday tarlası olan bir köy görmüştü. Tarla yaklaşık otuz dönüm kadardı ve birkaç düzine adam ve kadın beraberce toprağı çapalıyor, sistematik bir şekilde tarlanın bir ucundan diğer ucuna gidip geliyordu. Mao Ci kimin bu kadar büyük bir araziye sahip olabileceğini ya da kimin ailesinde bu kadar çok insan olabileceğini anlayamamıştı. Canlanan'daki en büyük arazi Sağır Adam Ma'ya aitti ve o da en fazla beş-altı dönümdü. Gelgelelim, bu tarla o kadar büyüktü ki tüm tepeyi kaplamıştı. Bir aile ne kadar büyük olursa olsun, tarlalarda çalışmaya müsait bu kadar –yirmiden fazla– genç ferdi olamazdı. Çocuklar ve yaşlılar da dahil edilirse, böyle bir ailenin elliden fazla ferdi olması gerekirdi.

Elli kişilik bir aile nasıl aile arazisini kendi arasında bölmezdi?

Elli kişilik bir aile nasıl her ferdi için yeterli yemek hazırlayabilirdi?

Elli kişilik bir aile nasıl her ferdi için yeterli kıyafet dikebilirdi?

Elli kişilik bir aile nasıl her ferdin yaşayıp uyuyabileceği büyüklükte bir ev bulabilirdi?

Mao Ci güneş ışığıyla yıkanmış bu arazi parçası karşısında kalakalmıştı. Henüz sürülmüş olan toprak, havanın içinden görünmez bir nehir akıyormuş kırmızı ve nemliydi. Mao Ci tarlanın baş tarafında, bu koyu kırmızı rengin ortasında, Songşu Köyü İkinci Yardımlaşma Grubu *yazan bir tahta tabela olduğunu görmüştü. Rüzgârla devrilmiş ve yağmur suyuyla ıslanmış olan tabelanın üzerindeki yazı biraz silinmişti. Tabela en az iki yıldır orada duruyor gibi görünüyordu. Yardımlaşma grubunun ne olduğu konusunda en ufak bir fikri bile olmayan Mao Ci büyük bir şaşkınlık içinde tabelaya bakakalmıştı. Tam o sırada, tarlanın başındaki hendekten gelen bir genç, Mao Ci'ye seslenmişti. "Hey sen, ne bakıyorsun?"*

"Yardımlaşma grubu nedir?" diye sormuştu Mao Ci.

Adam şaşkın bir ifadeyle Mao Ci'ye bakmıştı. "Okuman yazman yok mu?"

Mao Ci küçümseyici bir ifadeyle tepki vermişti. "Neden okumam yazmam olmasın ki?"

"Eğer okuman yazman varsa, yardımlaşma grubunun ne olduğunu nasıl bilmezsin?"

Mao Ci kıpkırmızı olmuştu.

Adam, "Sizin köyünüz bugüne kadar bir yardımlaşma grubu ya da bir kooperatif topluluk organize etmemiş olabilir mi?" diye sormuştu.

Sonra, yardımlaşma gruplarının, öküzü olmayan haneleri olanlarla bir araya getirdiğini söylemişti. Güçlü işçileri zayıf olanlarla, sabanları olan haneleri sadece çapaları olanlarla eşleştiriyorlardı. Bir sürü arazisi olan haneler, daha az arazisi olanlarla birleşiyordu. Gruplar herkesi bir araya getiriyordu; böylece bazıları ekiyor, bazıları biçiyor ve bazıları da tüketilecek olan tahılı taksim ediyordu. Sonuç olarak, toprak sahibi ve ırgat kavramı ortadan kalkmıştı. Bundan böyle kimse öz çocuğunu satmak zorunda kalmayacaktı. Bunun yerine, her gün uyum içinde yaşayan yeni bir toplum olacaktı. Genç adam bunları anlattıktan sonra kemerini takmış, toprağa saplı olan bir çapayı yerinden çıkarmış ve tarlada çalışmakta olan kalabalığa katılmak üzere Mao Ci'nin yanından ayrılmıştı.

Mao Ci afallamış bir şekilde orada kalakalmıştı. Sanki genç adamın sözleri uzun süredir karanlıkta olan bir odanın penceresini açmış, içeri giren ışık huzmesi Mao Ci'nin en derin düşüncelerini aydınlatmıştı. Genç adamı ve tarlayı çapalamakta olan adamı seyretmiş ve dünyada meydana gelen köklü değişikliklerin aniden farkına varmıştı. Canlanan halkının bu değişiklikler hakkında hiçbir bilgisi yoktu. Sanki tüm dünya güneşin ve ayın ışığıyla aydınlanırken, Canlanan halkı kuşaklar boyu zifiri karanlığın

içinde yaşamıştı. Sanki Canlanan'lı köylüler dünyadan öylesine soyutlanmışlardı ki içeriye ufak bir esinti bile sızmamıştı. Mao Ci bu kooperatif çiftçilik haberini köyün bütünlerinden –Boşuzi Caddesi'ndeki pazara gidenlerden– neden duymadığını anlamamıştı. Kafası karışmıştı; bütünler pazara gittiklerinde hiçbir şey görmemişler miydi? Yoksa görmüş ama Canlanan'a döndüklerinde bundan bahsetmemişler miydi? Belki de bu konuları onun olmadığı bir zaman köyün kahvehanesinde tartışmışlardı.

Dünya son birkaç yıl içinde büyük ölçüde değişmişti.

Tüm ülkede insanlar özgürlüğüne kavuşturulmuştu.

Pekin başkent ilan edildikten sonra ülkenin dört bir yanındaki çiftçiler şehir merkezine çağrılmış, arazileri yeniden dağıtıldıktan sonra kolektif bir şekilde çiftçilik yapmak üzere köylerine geri gönderilmişti. Ülkedeki tüm araziler artık devletin malıydı; belli ailelere ya da şahıslara devredilmemiş, gerçekten tarla süren ve ekip biçen köylülere tahsis edilmişlerdi, ancak köylüler onlara bir yatak odası takımına sahip oldukları gibi sahip değildiler. Dünyanın düzeni bozulduktan sonra insanların da düzeni bozulmuştu. Haneler incelikle ayarlanmış kategorilere bölünmüştü; mülk sahipleri, zengin çiftçiler, fakir çiftçiler, orta direk çiftçiler, orta direk altı çiftçiler... Gelgelelim, Canlanan halkı tüm bu olaylardan bihaber kalmıştı. Bu gelişmelerle ilgili en ufak bir fısıltı bile duymamıştı. Dünyada büyük çaplı gelişmeler baş gösterirken, Canlanan tüm bunlardan uzak yaşamıştı.

Mao Ci üzgün bir halde, bu dünyaya ait değilmiş gibi yürümeye devam etmişti. Bir kasabayı geçip bir köye ulaştığında güneş çoktan doğmuş, havayı sıcaklığıyla doldurmuştu. Mao Ci kasabanın arkasındaki tepeden köye doğru yürümekte olan daha fazla insana rastlamıştı; çapa ve hasır küfeler taşıyorlardı. Gruplar halinde peş peşe ilerliyorlardı ve kimilerinin ellerinde kürekler vardı. Bunun bir yardımlaşma grubu olduğu belliydi ve bir grup tarlaya

giderken, başka bir grup eve dönüyordu. Savaş ganimetleri taşıyan muzaffer askerler gibi, şarkı söyleyerek kışlalarına dönüyorlardı. Söyledikleri Henan ezgileriydi ve Mao Ci sözleri iyi duyamasa da neşeli melodilerin sabah havasındaki nem gibi ışıldadığını görebilmişti. Dağ yolundaki yüksek bir tepede durmuş, kasabaya girmekte olan çiftçileri seyredip onlara gıptayla bakmıştı.

Ne var ki gıpta sadece gıptaydı ve bu duygu yerini giderek bir tür acıya bırakmıştı. Mao Ci, kasabanın duvarlarına kireçle sloganlar yazılmış olduğunu görmüştü; hepsi de yardımlaşma gruplarını ve kooperatif toplulukları övüyordu. Üstelik yıllar önce yazılmışlardı. Mao Ci bu sloganları henüz genç bir kızken ilk kez görmüş, hatta mülk sahiplerini ve yerel tiranları kovup toprağı bölüşmekle ilgili sloganlar yazmaları için insanlara yardım etmişti. Bu sloganlar artık eskimiş ve solmuş olsalar da hâlâ günışığında parlıyorlardı. Büyük harflerle yazılmış bu sloganları gördüğünde Mao Ci'nin kalbi set çekilmiş bir yeraltı akıntısının aniden serbest kalışı gibi hızla atmaya başlamıştı. Akıntı önce ufak bir sızıntı gibi başlamış, sonra top ateşi gibi kuzeyden güneye, karlı dağlardan yeşil ovalara ve nihayetinde insanların omzuna ve at sırtına taşınmıştı.

Mao Ci o zamanlar genç olduğu için çok kolay yorulmuş ve durup dinlenmek için can atmıştı. Bir köyden diğerine, Şensi'nin sarı topraklı tepelerinden batı Henan'a doğru tek başına ilerlemiş, ne zaman bir alaya rastlasa onları takip etmiş, ne zaman uygun bir aileye rastlasa onlarla yaşamaya karar vermişti. Bu şekilde köyden köye günlerce ilerlemiş ve sonunda, taş ustasıyla karşılaştığı Balou dağlarına gelmişti. Sanki Canlanan, Mao Ci'yi yüzyıllarca –hatta binlerce yıl– beklemiş, onu görür görmez de kalması için zorlamıştı. Mao Ci'ye gelince, Şensi'den batı Henan'a yolculuk ederken kendini Canlanan'ı bulmak için yollara düşmüş gibi hissetmiş ve tam bir adım daha atamayacak kadar güçsüzleştiğinde bu köyü fark etmişti.

Mao Ci, Canlanan'da birkaç yıl yaşadıktan sonra yaralarının giderek iyileştiğini fark etmişti. Taş ustasının annesi öldüğünde onun cansız bedeninin başında hüngür hüngür ağladıktan sonra bile çoktan unutmaya başladığı yaralardan bahsetmemişti. Ondan başka, dünyada kimsenin bu olaylarla ilgili bir bilgisi olmamıştı. Orduda olduğu dönemde, Hubey'li bir Kızıl Ordu müfreze lideri tanımış olduğunu kimse öğrenmemişti. O gizli emrin ordu birliğini dağıtmasından sonra Mao Ci ve müfreze lideri birlikte ayrılmışlardı. Daha sonra, düşman birliklerine rastladıklarında bir türbenin içinde saklanmışlardı. Şiddetli yağmur yağmış, Mao Ci ağır bir gribe yakalanmıştı. Bilincini kaybetmiş ve kendine geldiğinde yağmur duralı ve güneş çıkalı ne kadar olduğunu bilememişti.

Gelgelelim, Mao Ci'yi kız kardeşi gibi gören müfreze lideri ortadan kaybolmuştu. Daha da önemlisi, Mao Ci belden aşağısının yapış yapış olduğunu ve menstrüel kan koktuğunu fark etmişti. Bilincini yitirdiği sırada adamın ondan faydalandığını sonradan anlamıştı. Bekâreti, onu az da olsa seven müfreze lideri tarafından bozulmuştu. Mao Ci türbenin içinde çömelmiş ve teselli edilemez bir şekilde ağlamaya başlamıştı. Müfreze lideri dönmemiş, kimse de oralardan geçmemişti. Sonunda, akşam karanlığı çöktüğünde, Mao Ci müfreze lideri tarafından iğfal edilmiş bedenini türbeden sürükleyerek çıkarmıştı.

Güçlükle yürüyerek memleketinin bulunduğu yöne doğru ilerlemişti.

İşte tam bu sırada, müstakbel kocası taş ustasıyla karşılaşmıştı. Yine, işte tam bu sırada, onu yüzlerce, hatta binlerce yıldır beklemekte olan Canlanan köyüyle karşılaşmış ve buraya yerleşmeye karar vermişti. Gözyaşları kurumuş, yaraları giderek iyileşmiş, bedeni olgunlaşmış ve eski gücüne kavuşmuştu. Dünya büyük ölçüde değişmişti. Mao Ci'nin bazı şeyleri halletmesi gerekmişti; Canlanan'daki bazı şeyleri.

Tabii ki Yan'an'da bulunduğunu ya da Devrim'e katkıda bulunmuş olduğunu unutamazdı. Aradan geçen onca yıldan sonra artık bir taş ustasının karısı ve gerçek bir Canlanan sakini olsa da, o hâlâ bir Kızıl Dördüncü[1] devrimcisiydi. Kızıl Ordu'nun Dördüncü Alayı'na ait üniformasını hâlâ evindeki sandıkta saklıyordu ve hâlâ genç ve enerji dolu biriydi; nasıl bir şeyler yapmadan durabilirdi ki?

"Devrim'in gelişmesine yardım etmek istiyorum," diye düşünmüştü. Canlanan halkının topluluklara girmesini istemişti.

Yedinci Bölüm:
İlave Okuma – Kızıl Dördüncü

1. Kızıl Dördüncü: *"Topluluklara giriş" gibi, "Kızıl Dördüncü" terimi de Mao Ci'nin kişisel tarihinin bir dönemine dayanmaktadır. Mao Ci ergenlik yıllarında, Kızıl Ordu'nun Dördüncü Alayı'nın ünlü bir kadın askeriydi, ancak Fare Yılı* (bingzi) *olan 1936'nın sonbaharında, tepeden aşağıya yuvarlanan bir taş gibi, başlamış olduğu noktaya dönemiyordu ve bu yüzden tepenin dibinde beklemekten başka seçeneği kalmamıştı. Aradan geçen yıllar içinde Mao Ci olgun bir kadına dönüşmüş ve engelli insanlardan oluşan bu köyün bir üyesi haline gelmişti. Kızıl Ordu'da bir kadın asker olduğu dönemler yıllar öncesinde kalmış olsa da Kızıl Dördüncü, kalbine ekilmiş bir tohum gibi ancak şimdi filizlenmeye başlamıştı.*

Devrim olmasını istemişti. Canlanan halkından bir yardımlaşma grubu ve bir kooperatif topluluk oluşturmak istemişti.

Canlanan ve Boşuzi Caddesi arasındaki mesafe otuz beş kilometreydi; yani gidiş geliş yetmiş kilometre. Canlanan'lı köylüler pazara gitmek istediklerinde genellikle orada bir gün kalırlardı. Yol üzerinde geceyi geçirecek bir yer bulamasalar bile, en azından

dinlenebilecekleri bir yerde dururlardı. Fakat Mao Ci oraya aynı gün içinde gidip dönmüştü. Kocası onu mehtabın ışığı altında beklemiş ve dağdan aşağı bir ceylan gibi ilerlediğini gördüğünde ona seslenmişti. "Nereye gittin? Erken kalktım ve seni göremedim. Tüm günü seni aramakla geçirdim ve bütün gece burada bekledim."

Mao Ci, kendisinden on beş yaş büyük adama bakmış ve "Hey, taş ustası, diğer köylere ve kasabalara ne olmuş biliyor musun?" diye sormuştu heyecanla. "Herkes arazisini beş ya da sekiz hanelik gruplar olacak şekilde birleştirmiş. Hatta öküzlerini ve sabanlarını bile paylaşıyorlar. Her hane, sahip olduğu son arazi parçasından bile feragat etmiş ve her yemekten sonra çan çaldığında tüm köy halkı mutlu bir şekilde beraberce tarlada çalışmaya gidiyor. Eğer tarla uzaksa, birisi köye dönüp herkese su getiriyor. Su içtikten sonra bazı köylüler Siangfu ezgileri ya da Clapper operası aryaları söylüyor." Mao Ci kocasına, pazara gittiğinde böyle bir şey görüp görmediğini ya da duyup duymadığını sormuştu.

Kocasının cevabını beklemeyen Mao Ci, onun yanındaki bir kayaya uzanmıştı. "Çok yoruldum!" diye yakınmıştı. "Bugün elli kilometreden fazla yol yürüdüm ve ayaklarımda nasırlar oluştu. Eğer beni taşımazsan imkânı yok eve dönemem." Beraber yaşıyor olmalarına rağmen, Mao Ci kocasına ilk kez o akşam öfkeli davranmıştı. Taş ustası, karısının uzanmış olduğu kayanın üzerine oturmuş ve onu kaldırmaya çalışmıştı, ancak ellerini tutar tutmaz, Mao Ci felçli gibi kocasının kollarına düşmüştü. Sonra taş ustası, karısını mehtabın ışığı altında eve taşımıştı.

Taş ustası, eve vardıklarında Mao Ci'ye biraz ılık su vermiş, ayaklarını yıkamış, ayak parmaklarına ve tabanlarına masaj yapmış ve nasırlarını patlatmıştı. "Pazara sadece insanların tarım ortaklığını izlemeye mi gittin?" diye sormuştu.

"Dünya değişti," diye yanıtlamıştı Mao Ci. "Artık her şeyi kim kontrol ediyor, biliyor musun?" diye sormuştu.

"Bilmiyorum," diye karşılık vermişti taş ustası.

"Komünist parti. Peki, tarım ortaklıklarına ne dediklerini biliyor musun?" diye bir soru daha sormuştu Mao Ci.

Adam, "Hayır;" diye cevap verdiğinde Mao Ci hayal kırıklığına uğramış gibi görünmüş, ancak tam da bu hayal kırıklığı yüzünden mutlu ve heyecanlı bir şekilde, "Bilmeyen bir tek sen değilsin," demişti. "Canlanan'da kimsenin bunu bildiğini sanmıyorum. Madem özgürleştirildik, artık liderlerimiz Komünist Partisi ve Başkan Mao. Bundan sonra her hane, tarlaları ekip biçmek için yardımlaşma grupları oluşturmalı. Bu yardımlaşma grupları birleşerek kooperatif toplulukları meydana getiriyor. Taş ustası, senden Canlanan'ın topluluklara girmesini organize etmeni istiyorum. Her ailenin ve hanenin birlikte ekip biçmesini ve birlikte tahıl dağıtmasını koordine et." Mao Ci, konuşmasına devam etmişti. "Köyün ortasındaki ağaçta bir çan asılı ve o çan çaldığı zaman herkes kâsesini bırakıp tarlada çalışmaya gidiyor. Bu öğleden sonra tüm köylülere eve dönüp yemek yemelerini söyleyeceğim. Şehirde akan suları var ve bileklerinin tek bir hareketiyle çömleklerini, kovalarını ve leğenlerini suyla doldurabiliyorlar. Biz hâlâ her gün vadiden köye su taşımak zorundayız. İnsanların söylediğine göre, Ciudu'da gaz lambası yerine elektrikli lamba kullanıyorlarmış. Ön kapılarının arkasında bir ip varmış; bu ipi çekince tüm ev sanki içeri güneş doğmuş gibi aydınlanıyormuş."

"Taş ustası," diye devam etmişti Mao Ci, "beni yatağa götür. Bu gece benimle istediğini yapabilirsin. Ben senin kadınınım, sen de benim erkeğimsin. Benimle istediğini yapabilirsin. Canlanan halkını topluluklara sokmak ve cennetsel günlerin keyfini çıkarmalarını sağlamak istiyorum. Sana bir oğul, bir de kız vermek istiyorum. Bir sürü çocuğumuz ve torunlarımız olsun istiyorum. Yiyebileceklerinden daha fazla tahılları, giyebileceklerinden daha fazla elbiseleri olsun istiyorum. İyi bir hayat sürsünler istiyorum. Gaza

ihtiyaç duymayan lambaları, öğütülmesi gerekmeyen unları, dışarı çıktıklarında öküze ihtiyaç duymayan arabaları olsun istiyorum."

Taş ustası daha önce hiç o geceki kadar haz almamıştı. Daha önceleri Mao Ci iyi hissetmemiş, taş ustası da ona dokunmaya cesaret edememişti. Gelgelelim o akşam, ona yumuşak bir kil parçası gibi davranmış ve bedenini karısının bedenine bir taşı cilalıyormuş gibi sürtmüştü. İşleri bittiğinde ve nefes nefese kaldıklarında Mao Ci, "Canlandın mı?" diye sormuştu.

"Evet," diye cevap vermişti adam.

"Topluluklara girdikten sonra seni her gece canlandıracağım," demişti Mao Ci.

"Ne zaman katılacağız topluluklara?"

"Yarın bir toplantı düzenleriz, böylece topluluklara yarın gireriz."

"Topluluklara girdiğimizi söylemek, gerçekten topluluklara gireceğimiz anlamına geliyor mu? Canlanan'ın bağlı olduğu bir belde yok. Eğer olsaydı, toplantıyı düzenlemesi için birini göndermelerini sağlayabilirdik ve o kişi topluluklara girmemizi söylediğinde, köylülerin bunu yapmaktan başka çaresi kalmazdı. Ne var ki bizim üstlerimiz yok, dolayısıyla buraya gönderilecek birisi de yok. Bu yüzden, topluluklara girmemiz gerektiğini söylediğinde köydeki birisi seni ciddiye almazsa ne yapacaksın?"

Mao Ci cevap vermemişti.

Sonuçta, Canlanan tüm dünya tarafından unutulmuş bir köydü. Üç ayrı ilçe sınırının kesiştiği yerdeki Balou dağlarında yer alan Canlanan'ın en yakın köye olan uzaklığı beş kilometreden fazlaydı. Ming Hanedanı döneminden bu yana tüm köy körlerden, sağırlardan ve kötürümlerden oluşmuştu. Sağlam erkekler ve kadınlar, yetişkin olur olmaz köy dışından birileriyle evlenmişti. Dış dünyanın engellileri köye gelir, köyün bütünleriyse köyden ayrılırdı. İşler yüzyıllarca bu şekilde yürümüştü. Ne var ki Canlanan'ı kendi köyü olarak kabul edecek bir kanton veya ilçe yoktu.

Yıllar birbirini izlemiş, Kangşi hükümdarlığı yerini Yongceng ve Kianlong hükümdarlıklarına bırakmıştı; ardından İmparatoriçe Dovager Cişi hükümdarlığı, Çin Devrimi ve Çin Cumhuriyeti gelmişti. Yüzyıllar boyunca Canlanan herhangi bir hanedana, eyalete, kantona, ilçeye veya beldeye tahıl vergisi ödememişti ve herhangi bir ilçeden, beldeden ya da Dayu, Gaoliu veya Şuanguay gibi komşu ilçelerin köylerinden vergi toplamaya gelen olmamıştı.

Canlanan, dünyanın dışında bir köydü.

O gece Mao Ci kafası karışmış bir şekilde yatağında oturmuş, sonra birden ayağa kalkmış ve elbiselerini üzerine geçirivermişti.

Kocası, "Ne yapıyorsun?" diye sormuştu.

"Gaoliu'ya gidiyorum," diye yanıtlamıştı Mao Ci. "Benimle gelmek istiyor musun?"

"Ne yapacaksın orada?"

"Üst düzeyleri göreceğim."

Mao Ci'nin kocası bir ateş yakmış, biraz hamur yoğurmuş ve sonra ızgarayı ateşin üzerine koyup karısına beş adet yağlı çörek pişirmişti. Güneş doğmadan önce Canlanan'dan ayrılmış, Gaoliu'ya doğru yola çıkmışlardı.

Gaoliu, Canlanan'a yüz elli beş kilometre uzaklıktaydı ve yol boyunca Mao Ci ve kocası yol sormak zorunda kalmıştı. Her gün, şafaktan önce yola devam etmiş, günbatımında ise dinlenmek için durmuşlardı. Acıktıkları zaman yemek yemiş, susadıkları zaman su içmişlerdi. Ne zaman bir şeye ihtiyaçları olsa, taş ustası insanlara taşlarını parlatmayı teklif etmişti.

Yirmi beş gün sonra nihayet Gaoliu'ya varmışlardı. İlçe idari merkezinde iki cadde vardı ve kesiştikleri yerde hükümet binası bulunuyordu. Bina, üçlü bir avlu tarzında inşa edilmişti ve üç ayrı girişi vardı. Qing Hanedanı'nın son döneminde bu avlu ilçe yameni olarak kullanılmış, Cumhuriyetçilerin döneminde ilçe idari*

* Çin İmparatorluğu döneminde, herhangi bir bürokratın ya da yüksek memurun ofisi ya da lojmanı. (ç.n.)

merkezi haline gelmiş, çağdaş dönemde ise ilçe idare binası olarak kullanılmıştı. Taş ustası hükümet binasının önündeki bahçede oturup beklerken, Mao Ci binanın ikinci avlusuna girmişti. İlçe amiri hafifçe yıpranmış bir yabancı çekçeke[1] biniyordu ve kırsal bölgeye doğru yola çıkmak üzereyken Mao Ci'ye rastlamıştı. "Ne istiyorsun benden?" diye sormuş, Mao Ci de cevap vermişti. "Ben Balou dağlarındaki Canlanan'dan geliyorum. Tüm ülkenin özgürleştirildiğini görüyorum ve her yerde kooperatif topluluklar var. Biz neden Canlanan'da hâlâ bireysel haneler şeklinde çalışıyoruz? Topluluklara girmemize yardımcı olacak birisi neden gönderilmedi?"

İlçe amiri büyük bir şaşkınlıkla Mao Ci'ye bakmış ve onu ofisine çağırıp bir sürü soru sormuştu. Duvarda asılı olan bir haritanın önüne gitmiş ve onu uzun bir süre incelemişti. Haritanın dış kısmında Mao Ci'nin bahsettiği bazı köylerin yerini tespit etmiş, ancak Canlanan'ı ne kadar uğraştıysa da bulamamıştı. Sonunda odadan çıkıp, bir süreliğine yan ofisteki biriyle konuşmaya gitmişti. Geri döndüğünde son derece ciddi bir ses tonuyla Mao Ci'ye açıklamada bulunmuştu. "Bunun için Gaoliu'ya gelmemeliydin. Coğrafi plana göre sizin köy Dayu ilçesine ait. Sizi unutan ilçe Dayu. Şu Dayu ilçe amiri gerçekten tam bir dangalak."

Bunun üzerine Mao Ci ve kocası Dayu'ya yönelmiş ve gündüzleri yürüyüp geceleri dinlenerek geçirdikleri bir aydan sonra nihayet oraya varmışlardı. Dayu'nun hükümet binası bir zamanlar zengin bir toprak sahibine ait olan bir malikâneydi ve ilçe amiri, Gaoliu ilçe amirinden birkaç yaş büyüktü. Bölgenin yerlisiydi ve çevre beldeler ile köyleri avucunun içi gibi biliyordu. Mao Ci'yi gördüğünde, neden gelmiş olduğunu o daha konuşmasını bitirmeden anlamış, öfkeyle bağırmıştı. "Kahretsin! Bu Şuanguay'ın ilçe amirinin de gerçekten gözü karaymış! Kendi köylerinden birine nasıl böyle bir muamele yapabilir? Herkes kooperatif topluluklara katılırken, bir köyün bireysel haneler olarak çalışmaya devam etmesine nasıl izin verir? Nasıl kendi köylerinden birini, o köyün hangi ilçeye ait ol-

duğunu unutacak derecede göz ardı eder?" İlçe amiri küfretmeye devam ederken bir Dayu haritası çıkarıp masanın üzerine yaymış ve Mao Ci'den onu dikkatlice incelemesini istemişti. Bir cetvel yardımıyla harita üzerindeki mesafeleri hesaplamış ve haritanın sınırları dışında kalan bir yere bir nokta çizmişti. "Bak," demişti, "Balou dağları burada, Canlanan ise şurada bir yerde olmalı, ama sizin köyden bizim Honglianşu beldesi yaklaşık on üç buçuk santimetre. Oysa siz Şuanguay'ın Boşuzi beldesinden sadece sekiz santimetre uzaktasınız. Sence de sizin köyün Şuanguay'a ait olması gerekmez mi?"

Mao Ci ve kocası, on beş gün kadar daha sonra nihayet Şuanguay'a varmıştı. İlçe Amiri Yang, yardımlaşma grupları ve kooperatif toplulukların kurulmasıyla ilgili birkaç gün sürecek bir toplantıya katılmak üzere bölge merkezine gitmiş, bu yüzden Mao Ci ve kocası birkaç gün boyunca ilçe idare binasının girişinde yatıp kalkmıştı. İlçe Amiri Yang sonunda bir katırın sırtında geri döndüğünde artık yaz mevsimi başlamış, havaya kavurucu bir sıcaklık hâkim olmuştu. Amir Yang ordu kökenliydi ve üniforma giymişti. Ofisine girer girmez, sekreteri Küçük Liu amirine biraz su vermiş ve onun yokluğunda gerçekleşen bir iki olayı bildirmişti; bu olaylardan biri de, Mao Ci adındaki bir kadının hükümet binası dışındaki bir değirmende kaldığı ve köyünün hangi ilçeye ait olduğunu hâlâ bilmediğiydi. Mao Ci, köydeki herkesin hâlâ bağımsız olarak çalıştığını ve atalarından hiçbirinin bugüne kadar devlete tahıl vergisi ödemediğini iddia etmişti. Köydeki hiç kimse toprak sahibi, zengin çiftçi, fakir çiftçi ya da tarla işçisi nedir bilmiyordu. Sekreter Liu tüm bunları resmi bir şekilde Amir Yang'a iletmiş, o ise bunların hiçbiri yeni bir haber değilmiş gibi kayıtsız kalmıştı.

"Git, şu Mao Ci denen kadını buraya çağırt," demişti.

Mao Ci kan ter içinde Amir Yang'ın ofisine yaklaşmıştı. İçeride bir masa, demode bir koltuk, duvarda Başkan Mao'nun bir portre-

si, portrenin yanında ise bir tabanca vardı. Mao Ci içeri girdiğinde Amir Yang yüzünü soğuk suyla yıkıyordu. Yüz havlusunu çam ağacından yapılmış askısına astıktan sonra Mao Ci'ye, "Köyünüzde kaç kör var?" diye sormuştu.

"Tamamen kör olan pek fazla kişi yok," diye yanıtlamıştı Mao Ci. "Beş ya da altı kişi olabilir."

"Kaç tane kötürüm var?"

"Fazla kötürüm de yok. On kadar olabilir, ama hepsi tarlada çalışabilecek durumdalar."

"Kaç tane sağır ve dilsiz var?"

"Sağır üyesi olan dokuz, dilsiz üyesi olan da sekiz hane var."

"Engelli olmaları kalıtsal nedenlerden dolayı mı?"

"Yıllar önceki kıtlıktan kaçıp Canlanan'a gelen köylüler de var. Canlanan'a yerleştiklerinde hiç kimse şikâyetçi olmadı ve biz hepsini engelli olarak kabul ederiz."

"Köyün yüzde kaçı engellilerden oluşuyor?"

"Yaklaşık üçte ikisi."

"Bölge idari merkezindeyken Gaoliu ve Dayu ilçelerinin amirlerini gördüm ve kendi kendime, 'Kahretsin!' dedim. O iki adam da beş para etmez. Dayu amirini ele alalım: Onun iddiasına göre Canlanan, ilçemizin Boşuzi beldesinden altmış iki kilometre uzaktayken, onların Honglianşu beldesinden seksen iki kilometre uzakta. Fakat söylemediği bir şey var: Canlanan, ilçemizin Boşuzi beldesinden altmış iki kilometre uzakta olabilir, ama onların Çunşugou beldesinden sadece kırk yedi kilometre uzakta, yani on beş kilometre daha yakın. Gaoliu ilçe amirine gelince, Gaoliu'nun sizin köyünüzden uzak olduğunu söylemekte haklı, ancak Cumhuriyet'in on birinci yılının –ay takvimine göre Köpek Yılı'nın (renşu)– *ilave beşinci ayında Henan'da büyük bir kıtlık olmuş ve pek çok insan açlıktan ölmüş. Oysa sizin köyünüzün bulunduğu bölge de dahil olmak üzere Balou dağlarındaki bazı vadilerde, insanların yiyebi-*

leceklerinden daha fazla tahılları varmış ve o yıl Gaoliu birilerini tahıl toplaması için Canlanan'a göndermiş ve getirdikleri tahılla pek çok insanın hayatını kurtarmış."

Amir Yang, konuşmasına devam etmişti. "Bak, tamamen coğrafi açıdan bakacak olursak Canlanan, Dayu'nun Çunşugou beldesine daha yakın ve teknik olarak sizin onların yönetimi altında olmanız gerekir. Gelgelelim tarihi açıdan incelersek, Gaoliu bir zamanlar sizden tahıl toplamış olduğu için onların yönetimi altında olmanız gerektiği de söylenebilir. O iki sersem, sizinle hiçbir alakamız olmadığı halde sizi Şuanguay'a göndermiş." Bu sırada güneş doruğa ulaşmış, avludaki bazı pagoda ağaçları bir ileri bir geri sallanmıştı. Sekreter kapının kenarında durup çiçekleri sulamıştı. Amir Yang dışarıyı işaret edip, "Sekreter Liu, yemekhaneye gidin ve fazladan iki öğle yemeği hazırlamalarını söyleyin. Buraya kadar gelmişken misafirlerimizin iyi zaman geçirmesini istiyorum."

Mao Ci uzun bir süre dikkatle Amir Yang'a bakmış ve sonra birden ayağa kalkıp, "Amir Yang, siz de ben de Devrim'e katkıda bulunduk, bu yüzden size birkaç soru sormak istiyorum," demişti.

Amir Yang biraz şaşırmış gibi görünmüş ama sonra, "Sor," demişti.

"Amir Yang," diye başlamıştı Mao Ci, "Canlanan halkının Çin'e ait olduğuna katılıyor musunuz?"

"Evet," diye yanıtlamıştı Amir Yang.

"Aynı zamanda Henan eyaletine de ait değiller mi?" diye devam etmişti Mao Ci.

"Evet," diye tekrar yanıtlamıştı Amir Yang.

"Ve aynı zamanda Ciudu'dan değiller mi?" diye devam etmişti Mao Ci.

Amir Yang itiraz etmemişti.

Bunun üzerine Mao Ci sözünü tamamlamıştı. "O zaman, neden Şuanguay, Dayu ve Gaoliu bizi istemiyor? Bölge idari merkezine gidip sizi şikâyet edeceğimizden mi korkuyorsunuz?"

İlçe Amiri Yang, kötürüm bir köylü kadının kendisiyle bu şekilde konuşmaya nasıl cüret ettiğine şaşırmıştı. Duvarda asılı olan tabelaya bakmış, sonra burnundan soluyarak genç kadına cevap vermişti. "Tanrı aşkına, sakın bizi bölge idari merkezine şikâyet edeyim deme." Amir birden ayağa kalkmış ve ses tonunu değiştirmişti. "Kahretsin! Git şikâyet et. Git, parti sekreterini bul. Yan'an'da iken parti sekreterini partiyle tanıştıran bendim." Amir Yang bunu söylerken Mao Ci'ye soğuk bir ifadeyle bakmıştı. Onu bakışlarıyla parçalamak istemişti sanki.

Oysa Mao Ci bundan hiç korkmamıştı. Bir süre ona bakmış ve konuşmasına devam etmişti. "Amir Yang, siz Yan'an'da bulunmuşsunuz. Ben de Yan'an'da bulundum. Eğer kadın alayı Fare Yılı'nın (bingzi) *sonbaharında dağılmamış olsaydı, bugün burada sizden bunu istiyor olmazdım." Mao Ci bunları söylerken gözlerini İlçe Amiri Yang'a dikmişti. Amirin kendisine son bir kez daha bakacağını ve sonra arkasını dönüp odadan çıkacağını düşünmüş, adamın birden renginin solduğunu gördüğünde çok şaşırmıştı. Amir Yang kadına, onu yeni tanımış gibi büyük bir şaşkınlık içinde bakmıştı. "Hangi kadın alayındaydın? Gerçekten de Yan'an'da bulundun mu?"*

"Bana inanmıyorsunuz, değil mi?" diye sormuştu Mao Ci ve lafını bitirir bitirmez aksayarak ilçe amirinin ofisinden çıkmıştı. Hükümet binasının önündeki değirmene gitmiş, taş ustasından çantasını uzatmasını istemiş ve onunla beraber İlçe Amiri Yang'ın ofisine geri dönmüştü. Çantayı amirin masasına koyup açmış ve içinden iki adet ayakkabı çıkarıp onları masanın iki yanına yerleştirmişti. Sonra çantadan özenle katlanmış bir kanvas torba çıkarmıştı. Torbayı açmış ve içinden eski, solmuş bir askeri üniforma çıkarıp onu Amir Yang'ın masasının üzerine yerleştirmişti. Ceketin omuz kısmında, standart askeri üniforma kumaşından değil de kalın siyah bir kumaştan yapılmış büyük bir yama vardı. Ceketin altında

ise özenle katlanmış bir çift askeri pantolon vardı ve o da ceket gibi sararıp solmuştu. Pantolonun paçaları saçaklanmıştı ve bunun çok eski bir üniforma olduğu her halinden belliydi. Mao Ci üniformayı ve seyahat çantasını Amir Yang'ın masasının üzerine yerleştirdikten sonra bir iki adım geri çekilmiş ve "Amir Yang, ikimiz de bingzi *yılını canlı atlattık ve eğer Dördüncü Alay dağılmamış olsaydı, bugün burada bunu senden istiyor olmazdım," demişti.*

Amir Yang'ın yüzü kıpkırmızı olmuştu. Önce askeri üniformaya, ardından tekrar Mao Ci'ye bakmıştı. Sonra tekrar üniformaya bakmış ve sonunda kapıdan dışarı bağırmıştı:

"Sekreter Liu, kantin görevlilerine şu iki fazladan yemeği hazırlamalarını söyle. Ayrıca, bana bir şişe likör getir!"

Bu, beşinci ayın sonuydu ve Sekreter Liu, Boşuzi belde amiri ve belde milisinden iki asker Mao Ci ile taş ustasına Canlanan'a dönerken eşlik etmişti. Askerler köyün girişine geldiklerinde üç el ateş etmiş, köylüler –kör, sakar, hepsi– köyün merkezine gelip köyün tarihteki ilk halk komitesini oluşturmuşlardı. Böylece Canlanan, resmi olarak Şuanguay'ın Boşuzi beldesinin yetki alanına girmişti.

O silah seslerinin duyulmasıyla beraber bir yardımlaşma grubu oluşturulmuş ve köy ayrıca bir kooperatif topluluğa katılmıştı. Böylece orada cennetsel günler[3] *yaşamaya başlamışlardı.*

Dokuzuncu Bölüm:
İlave Okuma – Cennetsel Günler

1. Yabancı çekçek: *Bisiklet. Eskiden Henan'ın Balou dağlarında bisikletlere "yabancı çekçek" denirdi, daha sonra "pedallı tekerlek" denmeye başlandı. Dört Eski'ye –eski fikirlere, eski kültürlere, eski âdetlere ve eski Maoist alışkanlıklara– yıllarca yapılan saldırıların ardından Balou halkına "yabancı" kelimesini kullanmak yasaklanmıştı ve o günden sonra bu araçlara "bisiklet" demeye başlamışlardı. Gerçi bugün bile bazı yaşlılar "yabancı çekçek" ya da "pedallı tekerlek" ifadelerini kullanmaya devam ediyor.*

3. Cennetsel günler: *Cennetsel günler terimi,* gınğu *yılı olan 1960'ın sonbaharında Canlanan'da yardımlaşma gruplarının kuruluşundan sonra başlayan sıradışı kolektif çalışma dönemini belirtmektedir. Her ailenin arazisi birleştirilmiş ve öküzleri, sabanları, çapaları ve mibzerleri kolektifleştirilmişti. Tüm bunlara sahip olan aileler tabii ki kayba uğramışlardı. İlk başlarda bağırıp isyan etmek isteseler de bir iki silah sesi duyduktan sonra sakinleşip ellerindekileri teslim etmişlerdi.*

Bu şekilde yardımlaşma grupları kurulmuştu. Belde amiri ve iki silahlı milis üç gün boyunca bölgede kalmış ve ayrılırken, yanlarında getirdikleri iki tüfekten birini köye bırakmışlardı.

Onu Mao Ci'ye teslim etmişlerdi.

Mao Ci aslen bir ordu birliği mensubuydu. Savaşta çarpışmıştı ve bir milisten çok daha tecrübeliydi.

Küçüklüğünden beri devrimciydi. O bir liderdi.

Öküz arabasının çanı köyün ortasındaki ağaca asıldıktan sonra, Mao Ci onu ne zaman çalsa, Canlanan halkı bir araya gelip tarlaya çalışmaya gitmişti. Dağın doğusuna gidip toprağı çapalayın dediğinde, oraya gidip toprağı çapalamışlardı. Ya da dağın batısına gidip toprağı gübreleyin dediğinde oraya gidip toprağı gübrelemişlerdi. Başlangıçta, yardımlaşma fikri çok işe yaramıştı. Canlanan'daki kimisi tepelerin üzerinde, kimisi de vadinin dibinde çalışan her aile binlerce yıl kendi arazisini ekip biçmiş, bir şeye ihtiyaç duyduklarında bunu sadece yüksek sesle seslenerek halletmişti. Ne var ki kötürümlerden oluşan bir hane sağır bir adamdan bir toprak taşıma küfesi ödünç almak istediğine bunu sadece ona seslenerek halletmesi mümkün olmamıştı. Bu yüzden, vadinin en dibinden tepenin zirvesine kadar büyük bir zahmetle çıkıp, sonra tekrar aşağı inmek zorunda kalmıştı. Yardımlaşma gruplarının kurulmasıyla bunlara gerek kalmamıştı. Mao Ci köyün merkezindeki çanı çalıp herkesten küreğini getirmesini istediğinde, herkesin tarlaya götürmesi gereken tek şey küreği olmuştu. Herkesten hasır küfelerini getirmesini istediğinde ise, sadece hasır küfelerini getirmeleri gerekmişti.

Konuşmaya meraklı olan köylüler, tarlaya giderken kendilerini yalnız hissetmemişti. Konuşmayı sevmeyenlerin ise kulakları yalnız hissetmemişti.

Opera aryası, Balou ya da Siangfu ezgisi söylemeye meraklı olanlar, tarlalardaki işlerini bitirip köye doğru giderlerken bunu

mutlulukla yapmışlardı, çünkü artık etrafta onları dinleyecek insanlar olduğu için seslerini ve yeteneklerini boşa harcadıklarını düşünmüyorlardı.

Kış geçip gitmiş ve sonunda ilkbahar gelmişti. Mao Ci çanı çaldığında herkes –körler ve belden aşağısı felçliler haricinde erkeği, kadını, genci, yaşlısı– buğday tarlalarını çapalamaya gitmişti. Önce köyün doğusundaki arazinin en büyük tarlasını çapalamışlardı. Bu tarla yedi dönümden büyüktü ve dağın üzerine düşmüş bir gökyüzü parçası gibi tepeyi çapraz kesiyordu. Çapa taşıyabilen herkes –erkek, kadın, genç, yaşlı, kötürüm, sağır ve dilsiz– birlikte tarlalarda çalışmaya gitmişti. On kişilik gruplar halinde çalışmışlardı. Çapalarını ritmik bir şekilde kaldırıp indirmişlerdi ve ortaya çıkan parlak sarı ses dağ boyunca yankılanmıştı.

Ayakta duramayan sakat bir kadın, doğal olarak tarlada çalışmaya gidememiş, bu yüzden Mao Ci onu tarlanın başına yerleştirip çalışanlara şarkı söylemesini istemişti. Bir de gökyüzünün ya da toprağın rengini hiç görmemiş olan kör bir adam vardı. Gençliğinden beri şarkı söyleyen insanları dinlemeye bayıldığı ve ne zaman şarkı söyleyen birini duysa kendisi de şarkı söylemeye başladığı için Mao Ci onu da çağırmış ve sakat kadınla beraber şarkı söylemesini istemişti.

Köylüler de çalışırken çeşitli şarkılar söylemişti: Siangfu ezgilerinden "Bir Çift Yeşim Kırlangıç" ve "Bir Kelebeğin Hikâyesi" ile Balou ezgilerinden "Kanun Kaçaklarının Hikâyesi" ve "İki Şehvetli Kadın". Söyleyecek şarkı kalmadığındaysa yenilerini uydurmuşlardı: "Benim Karım, Senin de Kocan Yok."

Kör Adam Söylüyor:
Tarlalardaki buğdaylar yirmi bir balya.
Kim derdi ki eşsiz kalacağım?
Bir baş sarımsak bile dişlerinden ayrılamaz,
Acırım bekâr halime.

Felçli Kadın Söylüyor:
Balou'nun bir çift körüğü var,
Ama ben dul kaldım.
Arabanın önünde bir katır, arkasında ise at var.
Kim derdi ki dul kalacağım?

Kör Adam Söylüyor:
Atın dizgine ihtiyacı varsa, benim de bir eşe ihtiyacım var.
Batı dağlarında güneş battığında dönecek bir evim yok.
Batı dağlarındaki vadide güneş battığında,
Eşi olmayan beni kim kabul edecek?

Felçli Kadın Söylüyor:
Ocağın içi duman dolu ve alevleri yelliyorum.
Dul halimle tek başına kalmış olsam da.
Parlak ay çıkar.
Bir kişi tek başına uyur.
Kapı, pencere ve su kavanozu paramparça,
Rüzgâr esiyor ve ben çıplağım.
Yalnız bir kaz sahile konuyor ve bir yuva yapıyor.
Benden daha kırık kalpli biri olduğunu hayal etmek zor.

Kör Adam Söylüyor:
Güneş, batı dağlarındaki vadinin üzerinde yükseliyor.
Bu eşi olmayan adamı kim kabul edecek?
Körükler boş.
Eşi olmayan bu adamın kalbi kırık.
Tepenin yarısına kadar yürüyorum.
Bu bekâr adama haksızlık yapıldığını kim bilebilir?
Sazdan kulübemin on sekiz kirişi var.
Ne kadar acı çektiğimi kim bilir?
Birisi taze soğan ekerse, ben de sarımsak ekerim.
Bir bekâr olarak yaşamak zor.

Köylüler bir yandan çalışırken, bir yandan da şarkı söylemişlerdi. Sonunda yaz gelmiş ve iki hafta boyunca herkes büyük bir gayretle ekin biçmişti. Güneş gerektiğinde güneş çıkmış, yağmur gerektiğinde yağmur yağmıştı. Canlanan'ın topluluklara girişinin ilk yılında ürünlerin bu kadar bol olacağını ve –büyük ya da küçük– tüm tarlalardaki sapların, buğdayların ağırlığıyla sarkacağını kimse tahmin edememişti. Köylüler ekinleri biçmeye çıktıklarında tüm bölge taze buğday kokusuyla dolmuştu. İlk başta bütün gün ekin biçmeyi planlamış, ekinlerin orada yığılmasını engellemek için onları bölmeye karar vermişlerdi. Ne var ki bu bölüp dağıtma işlemi yaklaşık iki hafta sürmüş ve her aile ekinleri eve taşımak zorunda kalmıştı.

Herkesin evindeki testiler ve bidonlar ağzına kadar buğdayla dolmuştu. Dahası, insanlar anne ve babaları için hazırladıkları tabutların içine bile buğday doldurmuştu. Tabutu olmayan aileler ise buğdayı yataklarının üzerine yığmışlardı. Sonunda hiç kimsenin eşya depolayacak yeri kalmamıştı. Bütün evlerin köşelerinde torbalar dolusu buğday üst üste yığılmıştı ve en kötü kokan tuvalet bile buğdayın tatlı kokusuyla dolmuştu. Fazladan buğdayı ise tarlalardaki çift depolu evlere yığmış, topluluklara girdikleri için resmi olarak cennetsel günlere de girmiş olduklarını düşünmüşlerdi. Ancak cennetsel günler, beraberinde Demir Trajedi'yi[1] getirmişti.

On Birinci Bölüm:
İlave Okuma – Demir Trajedi

1. Demir Trajedi: *Çin'de Büyük İleri Atılım döneminde meydana gelen demir eritme trajedisini ifade etmektedir. Balou dağlarında bu olay "Demir Trajedi" olarak anılmıştı. Fakat sel ya da yangın gibi doğal felaketlerin aksine, Demir Trajedi insan ürünü bir felaketti. Sorun,* şinmao *yılı olan 1951'de başlamıştı. O dönemde, Canlanan da dahil olmak üzere tüm bölge mükemmel havaların keyfini sürüyordu. Yaz buğday hasadı iyi, sonbahar mısır hasadı ise beklenmedik şekilde bereketliydi. Yiyecek bolluğu yaşanıyordu, bu da diğer her şeyin güzelleşmesini sağlıyordu. Hayat gerçekten de cennetseldi.*

Ne var ki rınçın *yılı olan 1952'de, Mao Ci birkaç gün süren bir toplantı için beldeye gitmiş, geri döndüğünde köy çanını çalıp iki duyuru yapmıştı. İlk duyuruda, beldeden bir glikoz şişesi getirdiğini söylemişti. Bu, lastik bir tıpası olan şeffaf bir şişeydi ve Mao Ci onu her haneye susamyağı dağıtmak için kullanmıştı. İkinci duyuruda ise bölge hükümetinin bir halk komününe dönüştürüldüğünü, kooperatif toplulukların ve yardımlaşma gruplarının ise büyük ve küçük ölçekli teşkilatlara bölündüğünü açıklamıştı. Bü-*

yük ölçekli teşkilatların bir parti kolu sekreteri, bir bölge amiri, bir milis komutanı ya da bir üretim ekibi lideri olmayacaktı. Küçük ölçekli teşkilatlarda ise bir üretim teşkilatı amiri, bir muhasebeci ya da maaşlı işçiler bulunmayacaktı. Canlanan her yerden uzak olduğu için, büyük ölçekli bir bağımsız üretim teşkilatı bile ister istemez küçük ölçekli bir bağımsız üretim teşkilatı olacaktı. Komün Mao Ci'den, köy parti kolu sekreterinin, bölge amirinin, milis komutanının ve üretim ekibi liderinin sorumluluklarını üstlenmesini istemişti.

Kimse nasıl olduğunu anlamasa da vuşü *yılı olan 1958 gelip çatmış, ülke daha fazla, daha hızlı ve daha verimli bir şekilde üretebilmek için köklü bir yeniden yapılanma dönemine girmişti. Tüm ülkede herkes çelik eritmeye başlamıştı.*

Ülkedeki tüm ağaçlar kesilmişti.

Canlanan'da herkes sıradışı bir şekilde yoğundu. Mao Ci sonunda hamile kalmış ve karnı büyümeye başlamıştı. Komün bütün köy ve beldelerin on günde bir, bir parça çelik eritmesini ve onu komünün önündeki boş bir arsaya bırakmasını emretmişti. Karnı burnunda olan Mao Ci, diğer köylülerle beraber öküz arabasına binip, bir avuç dolusu soya fasulyesi posası kadar büyük bir çelik parçasını teslim etmeye gitmişti. Engelli Canlanan köylülerinin, gece gündüz binbir zahmetle çalıştıktan sonra bile diğer köylerin ürettiği çeliğin sadece yarısı kadarını üretebildiğini işte o an fark etmişti. Komün sekreteri, Mao Ci ve diğer köylülerden Başkan Mao'nun portresi önünde durmalarını, başlarını öne eğmelerini ve bir kendi kendini inceleme seansı uygulamalarını istemişti. "Mao Ci, Yan'an'da bulunduğun için şanslısın," demişti. "Söylenenlere göre Başkan Mao'yu bile görmüşsün, bu yüzden neden göğsüne vurup Başkan Mao'nun reformlarına göre bir hayat sürmeyi düşünmüyorsun?"

Sekreter, konuşmasına devam etmişti. "Bugünden itibaren, Canlanan bir daha çelik eritmek zorunda kalmayacak. Siz bizim

ileri gitmemizi engelliyorsunuz, bu yüzden Canlanan'ı Boşuzi komününden çıkarıyorum; yani artık Boşuzi sakini değilsiniz."

Köye dönen Mao Ci, demirden yapılmış gereksiz aletlerini teslim etmeleri için her haneyi harekete geçirmişti: eski demir kap kacaklar, kovalar, körelmiş çapalar, kürekler, demir ya da bronzdan imal edilmiş lavabolar, demirden ateş maşaları, duvara eşya asmak için kullanılan çiviler, hatta yatakların başucunda duran tahta sandıkların üzerindeki demir tokalar... Köylüler tüm bu parçaları toplayıp teslim ettikten sonra komün, Canlanan'ın Boşuzi'nin üçüncü örnek demir eritme köyü olduğunu belirten çerçeveli bir sertifika çıkarmıştı. Fakat iki hafta sonra komün, bir öküz arabasıyla eli silahlı iki milis lideri daha göndermişti; ellerinde Canlanan'ı Boşuzi'nin ikinci örnek demir eritme köyü ilan eden bir sertifika vardı. Sonra bir öküz arabası dolusu, demirden yapılmış çiftçilik gereçleri götürmüşlerdi. Birkaç gün sonra, Halkın Ordusu'ndan silahlı dört asker iki öküz arabasıyla tekrar köye gelmişti; ellerinde bu sefer Canlanan'ı Boşuzi'nin birinci örnek demir eritme köyü ilan eden bir sertifika vardı. Ayrıca, komünün sekreteri Mai'den elle yazılmış bir mektup da getirmişlerdi. Mao Ci mektuba bakmış ve uzun bir süre sessiz kalmıştı. Sonra karnı burnunda, ziyaretçileri bir evden diğerine demir toplamak üzere gezdirmişti.

Kör bir adamın evine geldiklerinde adam yemek hazırlıyor, oğlu ise yanına çömelmiş bekliyordu. Kör adam kapıda kimin olduğunu sorduğunda oğlu gelenlerin bazı bütünler olduğunu ve silah taşıdıklarını söylemişti. Kör adam ürkmüş ve kullanmakta olduğu tencereyi itaatkâr bir şekilde onlara teslim etmişti.

Kör adam hazırladığı yemeği servis ederken, Halkın Ordusu askerleri dışarıdaki avluya göz gezdirmişlerdi. Duvara çakılı bir demir çivi görmüş ve çıkarıp götürmek için işe koyulmuşlardı. Duvara yaslı duran iki adet çapayı görmüş, bu çapaların baş kısımlarını da götürmüşlerdi. Bu sırada kör adam, Mao Ci'yi bir kenara

çekip, "Tenceremi bile aldılar!" demişti. "Ya ailem topluluklara katılmazsa ya da toplulukların bir üyesi olmak istemezse? Bunu kabul ederler mi?"

Mao Ci derhal kör adamın ağzını eliyle kapamıştı.

Nakış işine meraklı kötürüm bir kadının evine vardıklarında kadın da tenceresini teslim etmişti. Ayrıca bronz bir leğeni vardı, ancak bu leğen Canlanan'lı birisiyle evlendiği zaman yanında getirdiği tek çeyiz eşyası olduğu için onu vermeye gönlü razı olmamıştı. Halkın Ordusu askerleri, kadının geriye kalan tüm tencerelerine, kepçelerine ve demirden imal edilmiş diğer pişirme gereçlerine el koymuş ve onları öküz arabasına yüklemişti. Hıçkırıklara boğulan kadın bronz leğenini yere atıp demir tenceresini almak için dışarı fırlamış, bunun üzerine askerler lavaboya da el koymuştu. Kötürüm kadın, Mao Ci'nin ayaklarına kapanıp hüngür hüngür ağlamıştı. "Tenceremi ve lavabomu geri verin!" diye feryat etmişti. "Tenceremi ve lavabomu geri vermezseniz ailem toplulukların üyesi olmayacak."

Eli silahlı askerler kötürüm kadına kızgın bir şekilde bakmış, bunun üzerine kadın hemen susmuştu.

Köyün sağır adamlarından birinin evine de gitmişlerdi. Adam son derece zekiydi ve kulakları duyamasa da hiçbir şey dikkatinden kaçmazdı. Askerler ellerinde silahlarıyla çıkagelmiş, öküz arabalarını adamın kapısının tam önüne çekmişlerdi. Sağır adam demir tenceresini getirmiş ve yük sandığının tokalarıyla beraber teslim etmişti. Ön kapısının demir menteşelerini bile sökmüş ve onları da öküz arabasına fırlatmıştı. Sonunda, askerler evde demirden yapılmış başka bir gereç kalıp kalmadığını sormuştu. Sağır adam bir süre düşünmüş ve sonunda ayakkabılarındaki demir halkaları çıkarıp öküz arabasına atmıştı.

Bunun üzerine öküz arabası oradan uzaklaşmıştı.

Öküz arabası gittikten sonra sağır adam, Mao Ci'nin elini çekmiş ve çılgına dönmüş bir şekilde sormuştu. "Taş ustasının karısı,

bu halk komünü müydü?" Mao Ci öküz arabasını takip etmekte olan askerlerin arkasından bakmış ve derhal sağır adamın ağzını eliyle kapamıştı.

Gökyüzü koyu kırmızıya dönmeye başlamıştı ve komünden gelen iki öküz arabası ağzına kadar dolmuştu. Arabaların içinde köylülerin yeni ve eski demir gereçleri vardı: sandık tokaları, sabanlar, çapalar, tencereler ve kepçeler. Arabalar o kadar ağırlaşmıştı ki öküzler onları çekerken güçlükle nefes alıp verebilmişti.

Mao Ci, iki öküz arabasını ve nezaketten uzak askerleri uğurladıktan sonra eve dönmek üzere oradan ayrılmıştı. Köydeki herkesin –körlerin, kötürümlerin, yaşlıların, çocukların ve özellikle ailelerine yemek yapmaktan sorumlu kadınların– ayakta durduğunu, oturduğunu ya da felç olmuş bir şekilde yerde yattığını görmüştü. Hepsi büyük bir kızgınlıkla Mao Ci'ye bakmıştı. Bazıları ondan düpedüz nefret etmişti; özellikle de kalabalığın en önünde durup, köye doğru yürümekte olan Mao Ci'yi öfkeyle dudaklarını ısırarak sessizce seyreden genç ve sağlıklı kadınlar. Yanlarına yaklaştığında üzerine atlayıp onu dövecekmiş gibi görünmüşlerdi. Mao Ci, kendisini köyden biraz uzaktaki bir evde bekleyen taş ustasının sapsarı kesildiğini fark etmişti. Adam karısına el sallamış, Mao Ci ise bir süre hareketsiz kaldıktan sonra kocasının yanına yürümüştü. Elbette pek çok kızgın göz onu izlemişti. Mao Ci bu yüzden oldukça ağır adımlarla yürüyüp köylülerin bakışlarından kaçmaya çalışmış, ona bağıracaklarını, küfür edeceklerini düşünmüştü.

Ama arkasından hiçbir ses duyulmamıştı.

Her yer sessiz ve sakindi. Köylülerin bakışları bile, hızla çarpılarak kapanmış bir pencere gibi sessizleşmişti. Güneş dağların ardında batmaya hazırlanırken, dağ sırasının arkasındaki demir eritme fırınları ışıldamaya başlamıştı. Canlanan'ın arkasındaki mağaralarda bu fırınlardan sadece birkaç tane vardı ve onlar da

ışıldamıştı. Mao Ci köyün arkasındaki iki fırına doğru yürümüş; kör, sağır ve sakat köylülerin bakışlarından gittikçe uzaklaşırken her şey çoktan bitmiş gibi görünmüştü.

Ne var ki birden birisinin arkasından bağırdığını işitmişti. "Mao Ci, bizi bırakma. Madem topluluklara girdik, ailemin yemek pişirmek için kiremit bir çanağa ihtiyacı var. Topluluklardan çekilmemizin bir mahsuru olur mu?"

"Mao Ci, ailem yemek pişirmek için toprak çömlek kullanmak zorunda. Tüm bunlar sen bizi topluluklara soktuğun için oluyor. Şimdi bizi topluluklardan çıkarabilir misin?"

"Hey, benim ailemin kiremit bir çanağı ya da toprak bir çömleği bile yok. Yarın yemek pişirmek için taştan yapılmış domuz yemliğini kullanmamız gerekecek. Sana söylüyorum Mao Ci! Eğer bizi topluluklardan geri çekmezsen, artık özleyebileceğimiz güzel günler olmasını bekleme."

Mao Ci, o feryat yağmuru altında öfkeli bir nehir akıntısına yakalanmış gibi kalmıştı.

Daha Fazla İlave Okuma

1. Topluluklardan çekilmek: *Bu terim, Canlanan'ın topluluklardan çıkışını ifade etmek için kullanılmıştı. Yardımlaşma gruplarına ve kooperatif topluluklara girmelerine "topluluklara giriş" adı verilmişti. Dolayısıyla, köylüler halk komünlerinden çıkmak istediklerinde buna "topluluklardan çekilmek" adını vermişlerdi.*

Yedinci Kitap
DALLAR

Birinci Bölüm:
Ne Var ki Şu Olay Patlak Verdi

Sonunda İlçe Amiri Liu, Canlanan'da kurduğu gösteri topluluğunu turneye çıkaracaktı.

İlk durak bir şehirdi; gösteri Lenin'in naaşını satın alacak parayı toplamak için bir bağış etkinliği şeklinde gerçekleşecekti.

Tek Bacaklı Maymun'un gösterisi Tek Bacaklı Uçan Sıçrayış, Sağır Adam Ma'nınki Kulakta Maytap, Tek Göz'ünki Tek Gözle İğneye İplik Geçirme, Belden Aşağısı Felçli Kadın'ınki Yaprak Nakışı, Kör Tonghua'nınki Hassas İşitme, Küçük Felçli Çocuk'unki Şişedeki Ayak ve Sessiz Amca'nınki de Ruh Seansı'ydı. Özel becerisi olan tüm engelli köylüler İlçe Amiri Liu'yu şehre kadar takip edecekti. Huayhua'ya gelince, güzel ve zarif bir kız olduğu için Sekreter Şi onun da gelmesinin mümkün olduğunu söylemiş, onu topluluğun takdimcisi olarak görevlendirmişti. Takdimcilik öylesine göze çarpan bir görevdi ki Sekreter Şi bunu söyledikten sonra Huayhua'nın güzel ve narin yüzünü okşamış, Huayhua da buna izin vermişti. Genç adama baştan çıkarıcı bir şekilde bakmış, hatta yanağından öpmesine bile izin vermişti.

O gün, ilçe idari merkezinden kocaman bir kamyon geldi ve köyün girişinde durdu. Kör, sağır, kötürüm veya dilsiz fark etmeksizin, özel bir beceriye sahip olan köylüler Balou'yu terk etmek üzere kamyona hücum ettiler.

Güneş çoktan birkaç direk boyu yükselmiş, köylüler kahvaltılarını erkenden yapmıştı. Çantalarını kamyona yüklemek ve köyü terk etmek üzere köyün girişinde buluşmak için hazırlanıyorlardı. Tonghua, Huayhua ve Yuhua da çantalarını avluya çıkardı ve güneş ortalığı ısıtmaya başlarken köyün çanı çalmaya başladı. Sonra İlçe Amiri Liu'nun sekreteri bağırarak bir duyuru yaptı:

"Özel beceriler gösteri topluluğu üyelerinin hepsi kamyona binmek üzere köyün girişine gelsin. Eğer geç kalırsanız ve kamyon sizi almadan giderse, artık topluluğun üyesi olmayacaksınız."

Sekreter Şi'nin sesi bir vantilatör gibi gür, bir elma kadar gevrek ve şeker gibi tatlıydı. Huayhua onun sesini duyar durmaz kıpkırmızı kesildi. Yuhua'nın ona baktığını gördüğünde, "Ne? Ne bakıyorsun?" diye sordu. Yuhua cevap vermedi ama Huayhua'ya soğuk bir ifadeyle baktı, sonra çantalarını yüklendi.

Yuhua, Tonghua'nın bastonunu almaya gitti. Ayrılmaya hazırlanırlarken, avluda kaskatı kesilmiş bir halde beklemekte olan annelerine hoşça kal demeye gittiler. Anneleri çürümüş bir ağaç kökü gibiydi; yüzü kül rengine dönmüş ve cansızlaşmıştı. Ön kapıdan dışarı bakarak oturdu ve çoktan ölmüş olmasına rağmen hâlâ bir Buda heykelciğini sımsıkı tutan biri gibi kör Tonghua'ya baktı.

Yuhua, "Anne, bizi çağırıyorlar. Gitmemiz lazım," dedi.

Huayhua, "Anne, hâlâ endişeli misin?" diye sordu. "Kelebekçik sana arkadaşlık etme için kalıyor ya işte, üzülme. Bir aya kalmaz sana biraz para göndeririz. Herkesten daha çok kazan-

mayı planlıyorum ve birisinin beni yenebileceğine ihtimal vermiyorum. Gelecekte çiftçilik yapmaya devam etmek istemezsen, bunu yapmak zorunda kalmayacaksın."

Tonghua annesinin endişeli olduğunun farkındaydı. Jumei hiçbir şey söylemedi; kızının önünde çömelip elini tutmayı tercih etti. Tam bu sırada gözlerinden yaşlar gelmeye başladı. Dışarıdan Tek Bacaklı Maymun'un kadro üyesini andıran sesi çınladı; acele etmelerini söylüyordu. "Tonghua, Huayhua, neden gelmiyorsunuz? Herkes sizi bekliyor!" Tek Bacaklı Maymun'un bağrışı bir kamçı gibi şaklamıştı. Jumei onu duyduğunda gözyaşlarını sildi ve kapıdan çıkmakta olan kızlarına el salladı.

Ve kızlar gittiler.

Avluda geriye kalan tek şey yalnızlıktı. Güneş binayı aştı, karşıdaki kulübenin duvarının hemen aşağısına tünedi ve tüm avlunun parlak camla kaplanmış gibi görünmesini sağladı. Beşinci ayın sonuydu. Normalde yılın bu döneminde buğday hasadına gidilirdi, ancak havada buğday kokusundan eser yoktu; sadece eriyen kar yüzünden ıslanmış olan toprağın kokusu hissediliyordu. Evin çatısındaki serçeler yüksek sesle öterken, avlunun ağaçlarındaki kargalar, yaz ortası fırtınasında mahvolan yuvalarını tekrar inşa etmek için ince dal taşıyorlardı. Jumei hâlâ tek bir kasını bile kıpırdatmadan evinin girişinde oturuyordu. Kızlarına arkalarından el sallamıştı. Onlara köyün girişine kadar eşlik etmek istemiş, ancak birisine rastlamaktan korktuğu için avluda beklemeyi tercih etmişti.

O kişiyi görmeyi, onu görmekten çekindiği kadar istiyordu; bu yüzden giriş kapısını tamamen kapamıştı ve girişte oturarak avluya bakıyordu.

Konukevinde kalmakta olan grup dışarı çıkmak üzereydi ve köyün merkezine gitmek için Jumei'nin evinin önünden geçmek zorundaydı.

Sekreter Şi, bir büyük, bir de küçük bir çanta taşıyarak evin önünden geçti. Çalmakta olan çanın sesi her yerde yankılanırken, nedense İlçe Amiri Liu ortalarda yoktu. Jumei'nin dikkati tamamen dağılmıştı. "Belki de köyden ayrılmak üzere çoktan evden çıkıp kamyona binmiştir," diye düşündü. Köyün sokaklarını sarmış olan ayak sesleri çoktan dinmiş, yatak takımı, kıyafet ve kap kacak dolu valizler çoktan kamyona yüklenmişti. Neşe ve gözyaşı dolu ayrılık fasılları çoktan bitmiş, köy sokaklarında geriye kalan tek ses serçelerin ötüşü olmuştu. Jumei sonunda, kızlarının arkalarında bıraktığı bir çöp yığınını temizlemek için ayağa kalktı ve tam bu sırada konukevinden çıkıp evinin önünden geçen iki bacağı gördü. Bu bacaklar bir çift kızılımsı kahverengi üniforma şortuna gömülmüştü ve ayaklarında bir çift deri sandalet ve ipek çorap vardı. İpek çoraplar güneşte parlayarak Jumei'nin gözünü alıyordu.

Jumei büyük bir şaşkınlıkla girişten onu seyretti. Ona bir şey söylemek niyetinde değildi, bu yüzden onu sessizce izlemeyi tercih etti. Fakat uzaklaşmakta olduğunu gördüğünde birden arkasından bağırdı.

"Hey! Hey!"

Sandaletler derhal durup arkaya döndü.

"Şimdi ne var?"

Jumei bir süre duraksadı ve "Belki de adamın arkasından seslenmeseydim daha iyi olurdu," diye düşünmüş gibi göründü. "Yok bir şey," dedi özür diler gibi bir tonla. "Demek kızlarımı sana teslim ettim."

Adam, rahatsız olmuş bir halde öfkeyle Jumei'ye baktı. "Kızlarını gösteri topluluğuna teslim ettin. Bana, İlçe Amiri Liu'ya değil."

Jumei şaşkın bir halde çaresizce Liu'ya baktı ve yumuşak bir ses tonuyla cevap verdi. "Artık gitsen iyi olur."

İlçe Amiri Liu arkasını dönüp oradan uzaklaştı. Bir şeyden kaçar gibi hızlı adımlarla yürüdü. Kocaman bir kalabalık, köyün girişinde toplanmıştı bile. Yaşlısı genci tüm köylüler oradaydı. Özel becerileri olan engelli köylüler, kamyonun arkasına tırmanıp valizlerini ve çantalarını içeri yığmış ve üzerlerine oturmuşlardı. Ayrıca içeride yemek pişirmek için kap kacak ve un, buharlanmış çörek ısıtmak için buhar tenceresi, hamur yapmak için toprak çömlek, su saklamak için kap, su taşımak için kova gibi bir yığın muhtelif gereç vardı. Bunlara ek olarak, kamyona tahıl ve kepek çuvalları da yüklenmişti.

Bir kamyon dolusu insan İlçe Amiri Liu'yu beklemişti. Sekreter Şi ve kamyon şoförü kamyonun kulesinin altında beklemiş, dikkatlice sokağın derinliklerine bakmıştı. Kamyondaki köylüler İlçe Amiri Liu'yu görebilmek için boyunlarını bir turna gibi uzatarak uzaklara bakmışlardı.

Tabii ki İlçe Amiri Liu gelmeden kamyon hareket edememişti. Amir gelmedikçe, köylüleri uğurlamaya gelenlerin sabırsızlığı giderek artmıştı. Anneler ve çocuklar birbirlerinden ayrılmıştı ve kamyonun dışındaki çocuklar, kamyonun içindeki annelerinin kucaklarına tırmanmaya çalışmış, bunu yapmalarına izin verilmeyince oturup ağlamışlardı. Kamyondaki erkeklere ise oradan ayrıldıktan sonra bir daha hiç dönmeyeceklermiş gibi karıları tarafından sayısız görev verilmişti. Kamyonda kızlar da vardı ve dışarıdaki yaşlılar onlara kıyafetlerini düzenli olarak yıkamazlarsa küfleneceğini söyleyip durmuştu. Topluluğa yemek pişirmekle görevli olan kadınlara da kullandıkları una fazladan kabartma tozu katmalarını, böylece hamurun daha iyi kabaracağını, aksi takdirde çökeceğini söylemişlerdi. Dahası, susadıklarında herkesin kaynamış su içmesi gerektiğini, ister çanakta, ister çömlekte kaynatılsın, suyun tamamen kaynatılmadan içilmesinin riskli olacağını belirtmişler-

di. Yağmur yağdığı zaman herkesin bir şemsiye kullanmasını, şemsiyesi olmayanların ise ay sonunda gösterilerden kazandıkları parayla bir yağmurluk veya benzeri bir şey satın almasını tavsiye etmişlerdi. Yağmurluğun şemsiyeden daha kullanışlı olduğunu, tahılları açıkta kurutmak için altlık olarak da iş görebileceğini hatırlatmışlardı.

Kamyonda hiç konuşmayan tek kişi Huayhua'ydı. Sürekli Sekreter Şi'nin oturduğu sürücü kulesine bakıyor, Sekreter Şi de kimsenin bakmadığı zamanlarda genç kıza bakıp gülümsüyordu.

Sonunda İlçe Amiri Liu çıkageldi. Kamyonun içindeki ve dışındaki herkes birden sessizleşti.

İlçe Amiri Liu geç kalmıştı, çünkü konukevinden çıkarken aniden tuvaleti gelmişti. O kadar uzun bir süre çömelmişti ki ayakları uyuşmuştu ve zar zor ayağa kalkabilmişti. Sonunda kamyonun yanına geldi ve aracın içindeki ve dışındaki herkese göz gezdirdikten sonra, "Herkes burada galiba," dedi.

"Evet," diye yanıtladı Sekreter Şi.

"Eksik bir şey yok mu?" diye sordu İlçe Amiri Liu.

"Gösteri için tüm gereçlerini getirmiş olduklarından emin olmalarını sağladım," dedi Sekreter Şi. Bunun üzerine Amir Liu şoföre döndü ve "Gidelim," dedi.

Şoför hızlıca motoru çalıştırdı.

Dağ sırası boyunca havada tek bir bulut bile yoktu. Gökyüzü o kadar açıktı ki hangi yöne bakarsanız bakın, elli kilometreden daha öteyi görebilirdiniz. Güneş parlıyordu ve kamyondaki herkes kan ter içinde kalmıştı. Huayhua ön taraftaydı ve yelpaze olarak kullanmak için birkaç ağaç yaprağı toplamıştı. Diğerleri de onun yelpazesinden faydalanmak için öne geçti ve kısa sürede büyük bir grup oluştu. Birden ağır bir ter kokusu Huayhua'nın üzerine doğru esti ve genç kız elindeki yaprakları

yırtıp attı. Yol boyunca uzanan tarlalardan taze mısır ve darı kokusu yükseliyordu. Herkes bir an önce gitmek için can atıyordu. Canlanan'ın altı üstüne gelmişti, fakat köylüler birdenbire özel beceriler topluluğuna katılmış olduklarını ve nihayet köyden gerçekten ayrılmak üzere olduklarını fark ettiler. Dünyayı sarsacak bir gösteri sergileyecek olmaları gerçeğini idrak ettiler ve aniden sessizleştiler.

Her şey sessizleşti.

İnsanların ayaklarının dibinde gagalayarak yemek arayan tavuklar bu ani sessizlik karşısında ürkerek kafalarını kaldırıp boş gözlerle baktılar.

Duvarın arkasındaki gölgede saklanan köpekler de ürktüler ve gözlerini açıp kamyondaki köylülere baktılar.

Çocuklar ağlamayı, anne babaları ise tembihlemeyi kesti. Kamyon ayrılmaya hazırlanırken motorun sesi azaldı. Kamyondaki yolcular hazırdı. İlçe Amiri Liu, aracının henüz gelmediğini görünce kamyonla seyahat ederek bir depo yakıt tasarruf edeceğini söyledi. Ne de olsa kamyonun kulesindeki[1] şoför de onu ilçe idari merkezine götürmeyecek miydi? İlçe Amiri Liu seyahat esnasında şoföre refakat etmek istedi ve dolayısıyla kuleye ilk Sekreter Şi tırmandı. Huayhua ona bakmaya devam etse de, sekreter tüm ilgisini amirine verdi; ona elini uzatarak onun da kuleye tırmanıp içeri girmesine yardımcı oldu.

Kamyonun kapısı kapandı.

Kamyon hareket etmeye başladı.

Kamyon uzaklaştı.

Ne var ki kamyon yolda bir süre ilerledikten sonra beklenen şey gerçekleşti; öngörülmüş gibi, kamyon hareket eder etmez gerçekleşti. Kör adamın evinin yan duvarının altında gerçekleşti. Mao Ci Nine ölümden dönmüş biri gibi kamyona doğru koşuyordu. Yaz mevsiminin ortasıydı, ama Mao Ci Nine'nin

üzerinde dokuz kat ipek cenaze kıyafeti vardı. En içteki üç katman, merhuma sıcak havalarda giydirilmesi gereken şeylerdi. Ortadaki üç katman ilkbahar ve sonbahar için amaçlanan ceketlerden oluşuyordu. En dıştaki üç katman ise keçe bir ceketle keçe bir pantolondan oluşan ve merhuma kış mevsiminde giydirilen şeylerdi. Cenaze giysisi altın sırmalı siyah ipekten yapılmıştı ve arkasında lavabo genişliğinde bir *hürmet* simgesi vardı. Siyah ipek ve sarı nakış işçiliği güneş ışığıyla parlıyordu. Mao Ci Nine yan duvarının altından bir kuyrukluyıldız gibi fırladı ve pat diye yolun ortasına düştü.

Tam kamyonun önünde durdu.

Kamyon şoförü, "Hey, kadın!" diye bağırıp frenlere asıldı.

Tüm köy, yaşlı kadının etrafında toplanıp bağırmaya başladı: "Mao Ci, Mao Ci," "Mao Ci Nine," "Mao Ci Teyze."

Aslında Mao Ci Nine oldukça sakindi, çünkü kamyonun ön tekerleği ondan hâlâ altmış santimetre uzaktaydı. Ne var ki yaşlı kadın, tekerleğin tam altına gelinceye kadar yuvarlandı; sırtındaki *hürmet* simgesi gökyüzüne dönüktü ve güneş ışığıyla parlıyordu.

Tüm köy büyük bir hayret içinde yaşlı kadına bakıyordu. Tüm Canlanan donakalmış bir şekilde onu seyrediyordu.

İlçe Amiri Liu ilk başta şaşırmıştı, ancak kamyonun altında yatan kişinin Mao Ci Nine olduğunu fark ettiğinde şaşkınlığı öfkeye dönüştü ve yüzündeki öfkeli ifadeyle donakaldı.

Kamyon şoförü tekrar bağırdı. "Mao Ci Nine, kendini öldürmeye mi çalışıyorsun?" Huayhua ve Yuhua ağlayarak kamyonun önüne geldiler. "Nine! Nine!" Kör Tonghua da onlarla birlikte bağırdı. "Nine, sorun nedir? Huayhua, ninemin sorunu nedir?"

Bu bağrışmaların ortasında, Sekreter Şi kamyonun kapısını açtı ve aşağı indi. Önce kızgın göründü ve Mao Ci Nine'yi tekerleğin altından çekmek istedi, ancak cenaze kıyafeti giymiş

olduğunu fark edip arkasındaki *hürmet* simgesini güneş ışığıyla parlarken görünce hiç hareket etmeden kamyonun önünde durdu. Yüzündeki öfke, yerini hüzne bıraktı.

"Mao Ci Nine," dedi Sekreter Şi. "Lütfen ne söyleyeceksen oradan çık da öyle söyle."

Mao Ci Nine cevap vermedi ve kamyonun tekerleğine iki elle sarıldı.

"Sen bizim büyüğümüzsün," dedi Sekreter Şi. "Biraz makul olman gerek."

Mao Ci Nine cevap vermedi ve iki elle kamyonun tekerleğine sarılmaya devam etti.

"Eğer kendi isteğinle çıkmazsan, seni çekip çıkarmam gerekecek."

Mao Ci Nine cevap vermedi ve tüm gücüyle kamyonun tekerleğine sarılmaya devam etti.

"İlçe Amiri Liu'nun kamyonunun yolunu keserek kanunları çiğniyorsun. Seni gerçekten çekip çıkaracağım."

Mao Ci Nine sonunda bağırarak konuştu. "Çekip çıkar o zaman!"

Sekreter Şi, yukarıda oturmakta olan İlçe Amiri Liu'ya baktı. Sonra yere eğilip elini Mao Ci Nine'ye uzattı, yaşlı kadın cenaze giysisinden bir makas çıkardı. Bu *Wang Mazi* marka kaliteli bir makastı ve Mao Ci Nine onun sivri ucunu boğazına dayayıp bağırdı. "Çekip çıkar da görelim! Eğer bana dokunmaya cüret ederseniz, yemin ederim bu makası kendime saplarım. Yetmiş altı yaşındayım ve yaşama arzumu çoktan yitirdim. Tabutum ve cenaze kıyafetlerim hazır bile."

Sekreter Şi ayağa kalktı ve yalvaran gözlerle tekrar İlçe Amiri Liu'ya ve kamyon şoförüne baktı. Kamyon şoförü, "Ezelim, bitirelim şunun işini," diye bağırdı. İlçe Amiri Liu öksürerek uyarıda bulunduğunda kamyon şoförü bu kez sessizce konuş-

tu. "Kim onu ezmeye cüret edebilir ki? Ben sadece onu korkutmaya çalışıyordum."

İlçe Amiri Liu cevap vermedi. Bir süre düşündükten sonra kamyondan aşağı indi.

Köylüler amirin geçmesi için kenara çekildiler.

İlçe Amiri Liu kalabalığın açmış olduğu boşluktan geçerek yürüdü.

Güneş, kamyonun ön tarafına yansıyordu ve Mao Ci Nine'nin cenaze giysisinin parıltısı İlçe Amiri Liu'nun gözünü aldı. Tüm köye derin bir sessizlik hâkimdi; o kadar sessizdi ki, köylülerin nefeslerini tutuşunu işitebilirdiniz. Güneş ışınları gökyüzünden düşen kırık cam parçaları gibi yağıyordu. İlçe Amiri Liu, ilkbahardaki bir ağaç kabuğu kadar kararmış yüzüyle kamyonun önünde durdu. Alt dudağını öylesine güçlü bir şekilde ısırdı ki neredeyse koparacaktı. Ellerini göğüs hizasında tutarak sol elini yumruk yaptı ve sağ elinin kemiklerini tekrar tekrar çıtlattı. Sonra ellerini değiştirdi ve bu sefer de aralıksız bir şekilde sol elinin kemiklerini çıtlattı. Sonunda, on parmağının kemikleri de çıtlatılmış oldu. Anında kanlanmış olan alt dudağında ise dişlerinin bıraktığı iki sıra iz vardı.

Tekerin önünde diz çöktü.

"Eğer söyleyecek bir şeyin varsa, hadi söyle."

"Bırak, Canlanan halkı Canlanan'da kalsın."

"Bunu kendi iyilikleri için yapıyorum."

"Canlanan'dan ayrılmaları hiç hayırlı olmayacak."

"Bana ve hükümete güvenmek zorundasın."

"Canlanan halkını Canlanan'da bırakmalısın."

"Hepsi kendi isteğiyle geldi. Şu anda üç torunun da kamyonda."

"Canlanan halkını Canlanan'da bırakmalısın."

"Şu anda senin üç torunun da kamyonda. Herkes kendi isteğiyle burada."

"Ne olursa olsun, Canlanan halkını Canlanan'da bırakmalısın. Eğer Canlanan halkı Balou bölgesinden ayrılırsa, bunun sonu hiç hayırlı olmayacak."

"İlçenin sekiz yüz on bin sakini ve Lenin Fonu göz önünde bulundurulduğunda, bu gösteri topluluğunu oluşturmaktan başka seçeneğim yok."

"Onları götürmek istiyorsan buyur, ama önce cesedimi çiğnemen gerekecek."

"Şuna ne dersin? Herkesin gitmesine izin ver ve şartlarını belirt."

"Şartlarımı belirtsem bile kabul etmezsin."

İlçe Amiri Liu soğukkanlılıkla güldü. "İlçe amiri olduğumu unutuyorsun galiba?"

Mao Ci Nine cevap verdi. "Lenin'in naaşını satın almak için para toplamak istediğini biliyorum. Eğer köylülerin senin için para kazanmalarını istiyorsan sorun değil, ancak Canlanan'ın topluluklardan çekilmesine izin vermelisin; bundan sonra Canlanan, Şuanguay ilçesi ve Boşuzi beldesinin yetki alanında olmasın."

"Aradan geçen onca yıldan sonra nasıl hâlâ bunu düşünüyor olabilirsin?"

"Eğer Canlanan'ın topluluklardan çekilmesine izin verilirse, Canlanan'a herhangi bir haksızlık yaptığımı hissetmeyeceğim."

İlçe Amiri Liu uzun bir süre düşündükten sonra nihayet ayağa kalktı. "Şuanguay'ın bu köyü sana borçlu olduğunu mu düşünüyorsun? Onlarca kilometre karelik bu dağlık araziyi? Eğer tekerleğin altından kalkarsan, bunu kabul ederim."

Mao Ci Nine'nin gözleri parladı; cenaze giysisinden bile daha parlak hale geldi. "Gerçek bir anlaşma sadece yazılı formda olabilir. Eğer bunu yazıya dökersen, gitmene izin veririm."

İlçe Amiri Liu, sekreterinin çantasından bir defter çıkardı. Sonra kalemini alıp sayfanın yarısını dolduran birkaç cümle yazdı:

Canlanan köyünün gelecek yıldan itibaren Boşuzi beldesinin yetki alanında olmayacağını kabul ediyorum. Boşuzi yetkililerinin Canlanan'a gelmelerine hiçbir şekilde izin verilmeyecek. Ayrıca, Canlanan köyü gelecek yıldan itibaren Şuanguay ilçesinin de yetki alanında olmayacak. En geç bir yıl içerisinde, ilçe yeni bir idari harita hazırlayacak ve Canlanan köyünü sınırlarına dahil etmeyecek. Aynı zamanda, Canlanan'daki hiç kimse, köylülerin Şuanguay İlçesi Özel Beceriler Gösteri Topluluğu'na gönüllü olarak katılmasını engelleyecek herhangi bir teşebbüste bulunmayacak.

Son satır, İlçe Amiri Liu'nun imzasından ibaretti.

İlçe Amiri Liu yazmış olduğu anlaşmayı yüksek sesle okuduktan sonra sayfayı defterden koparıp Mao Ci Nine'ye uzattı. "Aradan onlarca yıl geçti ve sen hâlâ her gün bunu düşünüyorsun. Topluluklardan çekilmek oldukça büyük bir vaat, dolayısıyla bölge seviyesindeki üst düzeylere durumu izah etmem için bana altı ay vermelisin." Mao Ci Nine, İlçe Amiri Liu'yu dinledi ve kâğıt parçasını eline aldı. Bir süre düşündü, kâğıda baktı ve birdenbire gözleri yaşardı.

Sanki ağır bir yük, göz açıp kapayıncaya kadar o kâğıt kadar hafiflemişti. Gerçek olduğuna inanmaya cesaret edemese de eli hafifçe titriyor, kâğıdın da sallanmasına neden oluyordu. Üzerinde dokuz kat cenaze giysisi vardı, ancak dokuz kat olmasına rağmen elleri titrediği için giysinin de sallandığını görebilirdiniz. Ilık ter, giysinin iç kısımlarını ıslatmıştı ve terlediğini belli etmeyen yüzü eskisi gibi yaşlı görünse de, solmuş benzinin altında kan kırmızısı bir katman vardı. Mao Ci Nine dağın eteğinde yetişen ekinlerden daha fazla sıkıntıya ve güçlüğe katlanmıştı, dolayısıyla kâğıt parçasını incelemek için eline aldığında İlçe Amiri Liu'ya dönerek sadece tek bir şey söyledi.

"Bunun ilçe komitesi ve ilçe idaresi mühürleriyle kaşelenmesi lazım."

İlçe Amiri Liu yanıt verdi. "Sadece kaşelemekle kalmayacağım. İlçe idari merkezine geri döndüğümde her beldeyi, her birimi ve her yönetim kurulu komitesini bilgilendiren bir resmi yazı yayınlayacağım."

"Bu yazı ne zaman gönderilecek?"

"Ay sonuna kadar. On gün içinde ilçe idari merkezine gelirsen, sana da bir nüsha verilecek."

"Bu dokümanı nasıl temin edeceğim?"

"Bu üzerindeki cenaze giysisini giyip evimde boylu boyunca uzanabilirsin. Ben uyurken bu kıyafeti giyip birkaç tane kan kırmızısı horoz[3] katledebilir, ilçe komitesi ve ilçe idare binasının önüne gömebilirsin."

Mao Ci Nine günleri saydı ve ay sonunun gelmesine on üç gün kala nihayet kamyonun tekerleğinin altından çıktı.

Aynı gün, kamyon nihayet gümbürtülü bir şekilde yolculuğuna çıktı ve Canlanan'ı yalnızlık kefenine sarılı bir halde bıraktı.

İlave Okuma

1. Kamyonun kulesi: *Kamyonun kabin kısmı.*

3. Kan kırmızısı horoz: *Balou, Şuanguay ve Batı Hunan bölgesi boyunca insanlar genellikle horozları adak olarak sunarlar. Bu yüzden efsaneye ve yaygın inanışa göre, ölü bir kan kırmızısı horozu birinin kapısının önüne gömerseniz, o aileyi bir felaket bekler. Ölü bir kan kırmızısı tavuğu bir işyerinin önüne gömerseniz, bu işyerinin yöneticisini talihsiz bir kariyere ve kötü bir kadere sürüklemiş olursunuz.*

Üçüncü Bölüm:
Alkışlar Dindikten ve İçkiler İçildikten Çok Sonra

Gece bir kuyunun dibi kadar karanlıktı ve mehtap gökyüzünde bir buz parçası gibi asılıydı.

Topluluk ilk gayri resmi gösterisini ilçe idari merkezinde sergilediğinde, başarısı herkesin beklentisinin ötesinde olmuştu.

Tarih yedinci kameri ayın başlangıcı olarak belirlenmişti. Üç, altı ve dokuz rakamları uğurlu sayıldığı için İlçe Amiri Liu yedinci ayın dokuzuncu gününü seçmiş, bir törenle dokuz rakamını büyük Çin karakterleriyle iki kez yazmıştı.

Ayın dokuzuncu gününün akşamı, Canlanan gösteri topluluğunun en unutulmaz anının başlangıcı olacaktı. Başlangıçta ilçenin oditoryumu neredeyse tamamen sessizdi. İçeride sadece bir avuç insan vardı ve yelpazeleriyle serinlemeye çalışıyorlardı. Hava çok sıcaktı ve ilçenin asfalt yolu gün içinde sıcaktan eriyip siyah bir yağ havuzuna dönüşmüştü; üzerinde yürüyen insanların ayakkabıları ya da yoldan geçen araçların lastikleri asfalta yapışmıştı. Söylenenlere göre, insanlar öğlen sıcaktan bayılmış, bazıları ilçe hastanesinde buz banyosu yaptırıldıktan

sonra kendilerine gelebilirken, bazıları da bu ani ısı değişimi yüzünden ölmüştü.

Dolayısıyla, oditoryumun ağzına kadar dolmasını kim ümit edebilirdi ki? Üstelik bu sadece kostümlü provaydı ve kimse kendini seyirciye göre ayarlamamıştı. İlçe Amiri Liu, Sekreter Şi'den sadece ilgili departmanları –turizm bürosunu, kültür merkezini, gösteri saatlerini düzenlemekle görevli kültür bürosunu, ilçe komitesini, ilçe idaresini ve diğer ilgili yetkilileri– bilgilendirmesini istemişti. Başlangıçta, sadece yüz kadar seyirci gelir diye düşünmüşlerdi, ancak İlçe Amiri Liu oditoryumun en önüne oturduğunda, ilçe komitesi ve ilçe idaresinden gelen kadro üyeleri makamlarına ve statülerine uygun bir şekilde gruplaşıp oturarak arka tarafı doldurmuştu. Oditoryumun elektrikli vantilatörü ilçe amiri düşünülerek açılmıştı ve içerisi soğumaya başladıktan sonra daha çok insan içeri dolmaya başlamıştı. Giriş ücretsiz olduğu için, dışarıda dolanmakta olan herkes sıcaktan kaçmak üzere içeri hücum etmişti.

Oditoryum çabucak dolmuştu.

Oditoryumun içi karanlık bir tabakayla kaplıydı.

Oditoryumun içinde kakofonik bir şamata vardı.

İlçe Amiri Liu tam vaktinde gösteriye gelmişti ve o içeri girer girmez herkes sanki gösteriyi izlemeye ya da sıcaktan kaçmaya değil de, İlçe Amiri Liu'nun teşrif etmesini beklemeye gelmiş gibi sessizleşmişti. Amirin burada farklı bir cazibesi vardı ve salona girdikten sonra herkes onu Pekin'de yabancı liderleri karşıladıkları gibi coşkulu bir şekilde alkışlamaya başlamıştı. Aslında, ilçe idari merkezinde, İlçe Amiri Liu bir imparator ya da bir ulusal başkan olarak görülüyordu ve insanların onu böyle büyük bir coşkuyla alkışlaması sıradan sayılabilecek bir olaydı; bu çoktan bir alışkanlık haline gelmişti. İlçe Amiri Liu yüzü kızarmış bir halde, alkışlar eşliğinde oditoryuma girmiş

ve önden üçüncü sıraya oturmuştu. Sonra arkasına dönmüş ve alkışı kesip yerlerine oturmaları için seyirciye işaret etmişti. Sekreter Şi'yi yanına çağırmış ve kulağına bir şeyler fısıldamıştı. Bunun üzerine Sekreter Şi kulise gidip İlçe Amiri Liu'nun geldiğini haber vermişti. Bu, sanatçıların gerginliğini on, hatta yüz kat arttırmış, onların performansını denetlemekle sorumlu kişiler üzerinde yoğun bir baskı oluşturmuştu. Bu kişiler, daha önce Balou ezgileri opera topluluğunda çalışmış profesyonellerdi ve toplulukları dağıldıktan sonra aile düğünleri ve benzeri etkinliklere bel bağlamak zorunda kalmışlardı.

İlçe Amiri Liu'nun şu herkesin duyduğu ama görmediği Balou dağlarındaki köyden gelen körlerden, kötürümlerden, sağırlardan, sağır ve dilsizlerden, bacağı olmayanlardan ve genç çocuk felçlilerden bir özel beceriler gösteri topluluğu oluşturmak istediği haberi günler öncesinden yayılmıştı. Söylenenlere göre, köylüler bu organizasyonun duyurusunu başta fazla ciddiye almamıştı, ancak duyuruyu İlçe Amiri Liu'nun yapması ve onları performans sergilemeye davet etmesi, engelli köylülere gitmekten başka seçenek bırakmamıştı.

Sekreter Şi, Huayhua'nın takdimci olarak görevlendirilmesini önermişti; kısa boylu olsa da cazibeli bir kız olduğunu düşünmüştü. Sonra, yedinci ayın dokuzuncu gününde bir kostümlü prova olacağını ve bu yüzden derhal hazırlanmaya başlamanın uygun olduğunu söylemişti. Seyircinin asıl ilgilendiği şeyin vantilatör altında serinlemek olduğunu fark etmişti. Doğal olarak, seyirciler gösteriyi ciddiye almamış, bu nedenle İlçe Amiri Liu salona girdiğinde şaşkına dönmüşlerdi. İlçe Amiri Liu'nun etkinliğe katılması beklenmiyordu; bu sadece kostümlü provaydı ve amirin gribe yakalandığı, burnunun, içi tavuk tüyüyle doldurulmuş gibi tıkalı olduğu söylenmişti. Bazı işleri halletmek üzere ilçe idari merkezine gittiği ve asıl gösteriye katılacağı bildirilmişti.

Bu yüzden, ilçe amirinin kostümlü provaya geleceğini kim tahmin edebilirdi ki? Liu salona geldiğinde ilçe komitesi ve ilçe idaresindeki kadro üyeleri de onunla beraber gelmişti. Sonuç olarak, bu kostümlü prova artık resmi bir açılış gösterisiydi. Sekreter Şi kulise gitti ve elli yaşlarındaki Balou ezgileri operası direktörüne İlçe Amiri Liu'nun zencefil çorbası içerek biraz iyileştiğini, ancak burnunun hâlâ tıkalı olduğunu ve dolayısıyla açılış konuşması yapmak üzere sahneye çıkmayacağını söyledi. Ayrıca, acele edip gösteriyi bir an önce başlatmasını, çünkü ilçe amirinin o akşam Lenin'in anıtmezarının inşaat planını değerlendirmek üzere bir ilçe daimi komitesi toplantısı düzenleyeceğini ekledi.

Topluluğun direktörü aceleyle koşuşturmaya başladı. Canlanan'lı sanatçıların hepsini sahnenin kenarında topladı ve onlara üç şey söyledi: "1. Sahnede performans sergilerken sakın heyecanlanmayın; tam aksine, Canlanan festivalindeymişsiniz gibi rahat olun. 2. Doğrudan seyirciye bakmayın, çünkü bakarsanız paniğe kapılırsınız, bu yüzden tavana bakın. 3. Gösterinizi tamamladıktan sonra öne eğilerek seyirciyi selamlayın. İlçe Amiri Liu üçüncü sıranın ortasında oturuyor, bu yüzden eğildiğinizde ona doğru eğiliyormuşsunuz gibi hissetmesini sağlayın, ama aynı zamanda seyirci de direkt onları selamlıyormuşsunuz gibi düşünsün." Topluluk direktörü konuşmasını bitirdikten sonra Huayhua'yı yanına çağırdı ve "Heyecanlı mısın?" diye sordu. "Biraz," diye yanıtladı genç kız. "Korkacak bir şey yok," dedi topluluk direktörü. "Sen topluluğun en güzel kızısın. Dur biraz, sana makyaj yapacak birini bulayım. Böylece sahnenin ön tarafında durduğunda bir tavus kuşu kadar güzel görüneceksin. Seyirci seni gördüğünde güzelliğin karşısında büyülenecek. Sen sadece sakince gösterinin başlamak üzere olduğunu ve açılışı kimlerin yapacağını duyur. Hepsi bu."

Huayhua'nın yüzü kıpkırmızı oldu ve topluluk direktörünün söylediklerini başıyla onayladı.

Topluluk direktörü genç kızın yanağını okşayıp öptü. Sonra da, birisinden ona makyaj yapmasını istedi.

Sonunda gösteri başladı. Hiç kimse topuklu ayakkabılar ve mavi bir ipek elbise giyen ve yüzünde fondöten, dudaklarında ruj olan Huayhua'nın, bu küçük nin'in, sahneye çıktığı zaman yuvadan henüz çıkmış bir sarısasma kuşu gibi görüneceğini düşünmemişti. Aslında, topuklu ayakkabı giydiği için artık kız kardeşleri Tonghua, Yuhua ve Kelebekçik gibi bir küçük nin'e benzemiyordu. Ne var ki yine de hâlâ çok uzun görünmediği için, seyirci onun on yediden ziyade on bir ya da on iki yaşında olduğunu düşünmüştü. Gözleri iki karanlık çukuru andırıyordu; dudakları ise parlak kırmızı bir ihtişamla kaplıydı. Burnu bir bıçak gibi ince ve kalkıktı. Mavi muslin elbisesiyle sahnede durduğunda, sıcaktan kavrulan salonda bir meltem gibi esmişti. Güzelliği tüm salonu şaşkına çevirmiş, hatta İlçe Amiri Liu bile onu gördüğünde resmen büyülenmişti. Fiziksel olarak çok küçük olduğunu biliyordu, ama sesinin bu kadar tatlı ve yumuşak olacağını düşünmemişti. Dahası, sadece bir iki talimattan sonra Balou şivesinden kurtulup mükemmel bir şehirli şivesiyle konuşacağı hiç aklına gelmemişti. Huayhua her heceyi birbiri ardına ritmik bir şekilde, kavundan damlayan su gibi telaffuz etti.

Sahnenin ön tarafında durduğunda tüm salon sessizliğe büründü. Sonra yumuşak sesiyle konuşmaya başladı. "Açılış gösterimiz başlamak üzere. İlk gösteri... Tek Bacaklı Maymun'un Uçan Sıçrayışı."

Huayhua, takdimi yaptıktan sonra sahneden ayrıldı. Topluluğun direktörü, genç kızın eline büyük bir coşkuyla sarıldı; sanki kendi kızı beklenmedik bir şekilde sıradışı bir iş başar-

mıştı. Tekrar yüzünü okşadı, sırtını sıvazladı ve onu tekrar öptü. Huayhua sahneden ayrıldıktan sonra kalabalıktan bir alkış dalgası yükseldi. Alkış bittikten sonra, ikinci kırmızı perde yavaşça açılmaya başladı; sanki bulutlar dağılıyor, güneş ortaya çıkıyordu. Birden sahne ışıkları yandı.

Tek Bacaklı Maymun'un sıçrama yeteneği aslında o kadar da sıradışı değildi. Doğduğu günden beri tek bacaklı olduğu için, sadece tek bacağını kullanarak yürümeyi, eşya taşımayı ve dağa tırmanmayı öğrenmek zorunda kalmıştı. Sonuç olarak, tek bacağı son derece güçlenmiş ve uzun mesafelere sıçramasını mümkün kılmıştı. Ne var ki topluluğun direktörü, Tek Bacaklı Sıçrayış numarasına kendi fikirlerini eklemiş, sıçrayışı korkunç derecede tehlikeli bir hale getirmişti. Perde açılır açılmaz, geleneksel opera gösterilerinde palyaço rolü oynayan oyuncu, üç hasır şapkayı bir hokkabaz gibi aynı anda havaya atıp tutarak sahneye çıktı. Sonra iki kişi daha sahneye geldi ve oyuncunun arkasından her yere kuru mung fasulyesi, soya fasulyesi ve bezelye saçtı. Sahne, üç paspas kalınlığında kırmızı ve yeşil bir tabakayla kaplanmıştı. Birazdan Tek Bacaklı Maymun'u sahneye davet edip, bu fasulye ve bezelye denizi üzerinden tek bacakla sıçramasını isteyeceklerdi. Sahnenin doğu tarafına iki adet minder yerleştirilmişti ve Tek Bacaklı Maymun, sıçrayışını gerçekleştirdiğinde bu minderlere düşecekti. Bu minderleri getiren kişi Yuhua'ydı. Onun da üzerinde bir sahne kıyafeti vardı ve fondöten ve ruj sayesinde masum bir taşralı kız gibi oldukça çekici görünüyordu.

Böylece sahnenin bir yanından genç bir taşralı kız yaklaşırken, diğer tarafından Tek Bacaklı Sıçrayış numarası sergileyen bir adam çıkacaktı. Ortaya çıkan tezat, yeni açmış çiçekler ve solmuş otlar arasındaki farka benziyordu. Tek Bacaklı Maymun sıçrayışını gerçekleştiremezse, kol ve bacakları yanlara açılmış

bir halde fasulyelerin üzerine düşecek ve büyük olasılıkla sağlam bacağını kıracaktı. Salon fasulyelerin kokusuyla dolmuştu. Açılış gösterisi için sahneyi fasulye ve bezelyeyle kaplama fikri dâhiyaneydi ve İlçe Amiri Liu bile kocaman gülümsüyordu.

Tam bu sırada Tek Bacaklı Maymun sahneye çıktı; pantolonunun bacağı olmayan kısmı havada sallanıyordu. Oldukça yakışıklı biriydi, ama yüzü parlak yağla kaplı olduğu için çekici mi, yoksa çirkin mi olduğuna karar veremezdiniz. Gelgelelim, tek bacağı herkesi şaşkına çevirmişti. İlçe Amiri Liu, Tek Bacaklı Sıçrayış numarasını biliyordu ancak seyirci, Maymun'un aslında sadece tek bacağı olduğunun farkına varmamıştı. Sonra, sahnedeki birisi onun iki metre genişliğinde ve üç metre uzunluğundaki bakliyat havuzu üzerinden tek bacakla sıçrayacağını ve eğer başaramazsa fasulyelerin ortasına düşeceğini duyurdu. Sahnedeki kişi, seyirciye gözlerini dört açmasını söyledi. Bunun üzerine seyirciler Tek Bacaklı Maymun'un adına büyük bir heyecanla terlediler. Sahnenin aşağısından baktıklarında tek bacaklı sanatçı ufak ve zayıf görünüyor, koltuk değneklerinin üzerinde aksayarak yürüyordu.

Huayhua, Tek Bacaklı Maymun'un bakliyat tabakasının üzerinden sıçrayacağını, mesafenin üç metre olduğunu, bunun pek çok sağlam insanın atlayabileceğinden daha uzun olduğunu ve şimdi bunu bir kötürümün deneyeceğini duyurdu. Seyirci onun adına endişeyle dolmuştu ve Tek Bacaklı Maymun –ya o üç metreyi aşabileceği konusunda gerçekten endişeliydi ya da rol yapıyordu– gidip mesafeyi bizzat kendi elleriyle ölçtü; sanki olması gerekenden bir santimetre bile fazla olsa bakliyat havuzunu ve minderleri de bir santimetre yakına kaydıracaktı. Tam bu sırada, son derece endişeli görünen Yuhua dikkatli olması için onu uyardı. Tek Bacaklı Maymun onu başıyla onayladı.

Tek Bacaklı Maymun, artık sıçrayışı için hazırdı.

Sahne ışıkları güneş kadar parlaktı ve seyircilerin hepsi nefesini tutmuştu. İlçe Amiri Liu bile oturduğu yerde öne doğru eğilmişti. Müzik ve davullar, savaşa gitmeye hazırlanan cesur bir savaşçıyı uğurlarmış gibi çalmaya başladı. Tek Bacaklı Maymun koltuk değneğinden destek alarak sahnenin ortasına doğru koşmaya başladı; üç bacaklı bir geyik gibi sendeleyerek ilerliyordu. Sağ bacağı ahşap bir tokmağın tahtaya çarpışı gibi bir ses çıkarırken, sol koltuk değneği bir balyozun tahtaya çarpışı gibi duyuluyordu. Birkaç kez arka arkaya duyulan bu sesin ardından seyirci, yeşil bir tişört ve kırmızı eşofman giyen ve garip bir şekilde sahnenin diğer tarafına zıplayan bir figürün gölgesini sadece bir an için görebildi. Tek Bacaklı Maymun'un koltuk değneği bakliyat havuzunun tam ortasına isabet etti ve onun düşmek üzere olduğunu sanan seyirciler, boyunlarını devrilmekte olan ağaçlar misali öne doğru uzattılar. Gelgelelim, Tek Bacaklı Maymun, koltuk değneğinin esnekliğinden faydalanarak havaya sıçradı ve bakliyat havuzunun üzerinden uçarak rahatça diğer tarafa geçti.

Tek Bacaklı Maymun'un bakliyat havuzunun üzerinden sıçrayıp diğer taraftaki minderlere düşüşünü seyreden seyirci bir ölüm sessizliği içindeydi. Sonra, herkes coşkulu bir şekilde alkışlamaya başladı. Alkış sesi o kadar güçlüydü ki neredeyse binanın çatı kirişlerini çatlatacaktı. İlçe Amiri Liu öne doğru eğilmişti, ancak Tek Bacaklı Maymun sıçrayışını tamamladıktan sonra doğruldu ve alkışı yönlendirdi. Alkış, Yuhua sahneye elinde iki adet ahşap plakayla çıkıncaya kadar durmadı. Bir metre genişliğinde ve bir buçuk metre uzunluğundaydılar. On santimetrelik yüzlerce çivi, ahşap plakaların üzerine sivri uçları yukarı bakacak şekilde çakılmıştı ve çivilerin arasında yaklaşık üç santimetre boşluk vardı. Yuhua'nın bir küçük nin olduğu-

nun bilincinde olmayan seyirci, ancak kız sahnenin ön tarafına yaklaştığında onun bir serçe kadar minik olduğunu fark etti. Kızın cüssesi karşısında şaşkına dönen seyirciler, iki adet ahşap plakayı bakliyat havuzunun ortasına yerleştirişini seyrettiler ve Tek Bacaklı Maymun'un ikinci atlayışında sadece bakliyat havuzunun değil, bu çivi yatağının üzerinden de atlayacağını anladılar. Bu çivi yatağının bakliyat havuzundan daha geniş, üzerinin ise sivri uçlarla kaplı olması seyirciyi tekrar dondurmuş ve sessizliğe sürüklemişti.

Tek Bacaklı Maymun çivi yatağının üzerinden diğer tarafa sıçrarken, herkes büyük bir şaşkınlık içinde sahneye kenetlendi.

Gelgelelim, üçüncü sıçrayış daha da inanılmazdı. Bu numaraya, "Ateş Denizini Aşmak" adı verilmişti. Sahnenin zemininde bir çift ince çelik plaka vardı. Çivi yatağından bile daha geniştiler ve üzerleri gaz yağı ve gaz yağına batırılmış pamukla kaplıydı. Bir kibritle yakılan plakalardan yükselen alevler bütün salonu aydınlattı. Tek Bacaklı Maymun, alevlerin ışığında sahnenin önüne doğru aksayarak yürüdü. Ağzı sımsıkı kapalı bir şekilde seyircinin önünde eğildi ve kocaman bir alkış aldıktan sonra aksayarak geri gitti. Sonra, üç bacaklı bir ceylan gibi koşmaya başladı ve ateş denizinin üzerine doğru sıçradı.

Ne var ki atlamanın ortasında bir kaza yaşandı ve pantolonunun sağ tarafı boşlukta sallandığı için ateşin üzerinden geçerken alev aldı. Diğer tarafta bulunan mindere inişe geçtiğinde pantolonun tamamı alevler içindeydi ve Tek Bacaklı Maymun acıyla bağırmaya başladı. Olup biteni sahnenin kenarından izlemekte olan Huayhua ve Yuhua çığlık atmaya başlarken, seyirciler de yerlerinden sıçradılar. Alevler çabucak söndürülse de, Tek Bacaklı Maymun seyirciyi selamlamak için sahneye döndüğünde pantolonunun boş olan tarafı artık yoktu ve geriye sadece kömürleşmiş dairesel bir boşluk kalmıştı.

Kömürleşmiş pantolon boşluğu sahne ışıkları altında oldukça belirgindi ve seyirciler Tek Bacaklı Maymun'un olmayan bacağının kökünü görebiliyordu. Bir ağaç köküne benzeyen vücut uzantısı üzerinde kabarcıklar oluşmuştu ve sahne ışıklarının altında çok net bir şekilde parlıyorlardı. Tek Bacaklı Maymun seyircilere teşekkür etti, önlerinde eğildi ve aralıksız bir alkış dalgasıyla sarmalandı.

Herkesin eli alkışlamaktan kıpkırmızı olmuştu ve alkış sesi o kadar yüksekti ki salonun duvarlarındaki beyaz boya dökülmeye başladı.

Tek Bacaklı Maymun seyircinin önünde son bir kez eğilip sahneyi terk etti ve kulise döndü. Gösteri topluluğunun direktörü onu bekliyordu ve "İlk denemeni başarıyla atlattığın için tebrikler," dedi. "Çok kısa bir sürede yıldızın parlayacak. İlçe Amiri Liu bile gösterinden sonra deli gibi alkışlıyordu!"

Tek Bacaklı Maymun yanıt verdi. "Topluluk direktörü, tuvaletler nerede? Altıma yaptım da."

Topluluk direktörü derhal Tek Bacaklı Maymun'u sahnenin arkasındaki tuvaletlere götürdü. Ona endişe etmemesini, gençlik yıllarında ilk kez sahneye çıktığında kendisinin de altına yaptığını itiraf etti.

Hangi açıdan bakılırsa bakılsın, bu açılış gösterisi her yönüyle mutlak bir başarıydı. Gösteri akşam karanlığıyla başlayıp, gökyüzü yıldızlarla doluncaya dek devam etmişti. Gösteri boyunca alkışlar hiç durmamıştı. Üyeleri körlerden, sağırlardan, dilsizlerden, kötürümlerden ve felçlilerden oluşan bir gösteri topluluğu duyan olmuş muydu? Bulutların beyaz ve günbatımının kızıl olduğunu hiç görmeyen, ancak buna rağmen bir söğüt, tung yağı, pagoda ya da tespih ağacı arasındaki farkı sadece bastonuyla tıklayarak ayırt edebilen Kör Tonghua gibi birini kim görmüştü? Bir karaağaç ya da tung yağı ağacı yaprağının,

hatta daha ince ve kırılgan olan pagoda ağacı yaprağının üzerine küçük bir kuş, bir kasımpatı ya da bir erik çiçeği işleyebilen Belden Aşağısı Felçli Kadın gibi birini bugüne kadar kim görmüştü? Sakat ayağını kıvırıp bir şişenin içine sokan, şişeyi bir ayakkabı gibi kullanarak yürüyen, sahnede daireler çizerek bir ileri bir geri koşarken takır tukur sesler çıkaran, hatta takla ve parende atan Küçük Felçli Çocuk gibi birine kim rastlamıştı? Ya Tek Göz'e ne demeli? Tek bir kırmızı ipi, birkaç tane iğnenin deliğinden tek seferde geçirebilirdi. Ve yine minik, minyon Tonghua; iki gözü de kördü, ama inanılmaz derecede hassas bir işitme yeteneğine sahipti. Sahnenin ortasında durduğunda tüm salon mutlak bir sessizliğe bürünmüştü. Sahnenin doğu tarafındaki birisi yere bir iğne bıraktığında, Tonghua sahnenin doğu tarafında yere bir tel bırakıldığını söylemişti. Ya da sahnenin batı tarafında birisi halıya bir bozuk para bıraktığında, Tonghua sahnenin batı tarafında bir kumaşın üzerine bozuk para bırakıldığını söylemişti. Seyircilerin bazıları onun kör olduğuna inanmamıştı ve bu yüzden Tonghua sahneye ikinci kez çıktığında gözlerini siyah bir kumaşla bağlamışlardı. Sonra birisi bir sigara paketini yırtıp parçalarını etrafa saçtığında, Tonghua önünde bir ağaç yaprağı uçuştuğunu söylemişti.

Tonghua'nın Hassas İşitme numarası topluluğun açılış gösterisinin son numarası olmuştu. Bu deneyim seyircinin de katılımını gerektirdiği için heyecanı doruğa çıkarmış ve gösteride final görevi görmüştü. Huayhua seyirciye teşekkür etmiş ve gösterinin beklenenden yarım saat uzun sürdüğünü ve sanatçıların ve ilçe yetkililerinin eve gidip dinlenmek zorunda olduklarını söylemişti.

Gösteri bu şekilde sonuçlanmıştı.

Bir partideki konukların, yemeğin keyfini çıkarırken tüm yemeğin tükenmiş olduğunu fark etmesi ya da değerli bir içkinin tadına varırken şişenin tamamen boşalmış olduğunu gör-

mesi gibi, seyircilerin ayağa kalkıp salonu terk etmekten başka seçeneği kalmamıştı. Salonun ön tarafında oturan İlçe Amiri Liu ve kadro üyelerinin hepsi topluluğu ayakta alkışlamıştı. Hepsinin yüzlerinde bir heyecan ve şaşkınlık ifadesi vardı. İlçe Amiri Liu'nun taşraya yaptığı tek bir seyahatten sonra her üyesinin becerisi tamamen kendine özgü ve inanılmaz olan bir gösteri topluluğunu ilçeye getirmeyi başaracağını kim tahmin edebilirdi? Tüm bu sanatçıların taşradan gelen engelli çiftçiler olduğuna kimse inanamamıştı. Aslında en önemlisi, ilçe komitesi ve ilçe idaresinin kadro üyelerinin hepsi bu Canlanan gösterisinde Lenin zaferinin –Lenin'in naaşını satın almak için gerekli olan miktarı toplayabilecekleri para ağacının– ilk belirtisini görür gibi olmuştu. Bu para ağacı sayesinde Lenin'in naaşını Spirit dağına getirecek, böylece onu bitmez tükenmez bir bankaya dönüştüreceklerdi.

Kostümlü provanın başarısının verdiği heyecan İlçe Amiri Liu'nun kanını kaynatmıştı. Kulise gidip sanatçıların hepsinin elini tek tek sıktı ve lezzetli bir gece yarısı yemeği pişirmeleri için tavsiyede bulundu. "Hava çok sıcak," dedi. "Bu yüzden, bir sonraki gösteriye herkes bir kâğıt yelpaze getirsin. Eğer satın almanız gerekiyorsa fişini getirin, ilçe idaresi masrafınızı karşılasın. Bu sizin ilk ikramiyeniz sayılacak." İlçe Amiri Liu herkesin elini sıktıktan sonra etrafındaki kadro üyeleriyle beraber gösteri salonundan çıktı ve konukevine doğru yola koyuldu.

Konukevine vardıklarında Sekreter Şi ve konukevinin yöneticisi bir iki kelime konuştu. Sekreter Şi kâğıt kalem çıkarıp İlçe Amiri Liu'nun da görebileceği bir şekilde bir davetiye yazdı.

Davetiyede şöyle yazıyordu:

Özel beceriler gösteri topluluğunun kostümlü provasının başarısını kutlamak üzere düzenlenecek olan akşam yemeği ziyafetine davet.

İlçe Amiri Liu:

Canlanan gösteri topluluğunun ilk kostümlü provasının başarısını kutlamak için aşağıdaki şenlik yemeği menüsünü sunuyoruz. Lütfen talimat verin.

On soğuk yemek: lahana kalbi, yeşil soğanlı tofu, haşlanmış yer fıstığı, kızarmış fıstık, haşlanmış taze soya fasulyesi, rendelenmiş zencefil ve yeşillik, kornişon turşu, kızarmış soğan, kereviz kız kardeşler* ve zambak erkek kardeşler**.

On sıcak yemek: kızarmış tavşan, sülün güveç, mantarlı ördek, sarımsak aromalı sakatat, tavada sığır eti, havuçlu kuzu eti, sebzeli kuşbaşı domuz eti, tavuk ciğer, hünnap çekirgesi, yeşil yılan ve beyaz ejderha.

Üç çorba: üç aromalı çorba, acılı ekşili çorba ve yulaf çorbası.

İlçe Amiri Liu yazıyı eline aldı ve dikkatle inceledi. Bir tükenmez kalem yardımıyla iki düzeltme yaptıktan sonra alt tarafa "Kabul Edilmiştir" yazıp üzerini imzaladı. Yazı derhal konukevinin yöneticisine iletildi ve bunun üzerine on sebze yemeği ve on et yemeği hemen masaya getirildi.

İlçe Amiri Liu ve ilçe kadro üyeleri konukevinin yemekhanesinde kadehlerini tokuşturdular. İlçe Amiri Liu alkolün etkisiyle gerçekleri konuşmaya başladı ve birtakım şaşırtıcı şeyleri açığa vurarak devam etti. Sonra herkesin olumlu bir şekilde hayret verici bulduğu bir şey yaptı.

Yemekhanede iki geniş masa vardı ve herkes yemeğini yiyip içebildiği kadar içtikten sonra, dışarısı çoktan zifiri karanlığa

* Uzakdoğu'ya özgü, kereviz sosuyla hazırlanan bir meze. (ç.n.)

** Aynı yemeğin kereviz yerine zambak kullanılarak yapılan hali. (ç.n.)

büründüğünde ve garsonlar salonun dışında uyuyakaldıklarında, İlçe Amiri Liu bardağını tekrar doldurdu ve havaya kaldırdı. Alt kademesindeki kadro üyelerine baktı ve onlara da kadehlerini kaldırmalarını söyleyip bazı sorular sormak istediğini açıkladı.

İlçe komitesi ve ilçe idaresi kadro üyelerinin hepsi bardaklarını doldurdu ve havaya kaldırdı.

İlçe Amiri Liu konuşmasına başladı. "Bugün ilçe daimi komitesinin genel toplantısına ev sahipliği yapıyor gibiyim ve daimi komitenin sembolik başkanı olarak herkese bir soru sormak istiyorum. Bu, aynı zamanda görüşlerinizi almak için bir talep. Umarım kendinizi özgürce ifade edersiniz."

Herkes kadeh tokuşturmaya katılmak üzere ayağa kalktı. "Amir Liu, ne dilerseniz söyleyin. Sizi destekleriz," dediler.

"Lenin'in naaşını satın alma fikrimi akıllıca buluyor musunuz?" diye sordu İlçe Amiri Liu.

Herkes bunun, Şuanguay'dan birinin akıl ettiği en parlak bir fikir olduğunu söyledi. Bu karar Şuanguay'ın sekiz yüz on bin sakininin on bin kuşak boyunca rahat yaşamasını garantileyecekti.

"Sizce Lenin Ormanı Parkı'nın ve Lenin'in anıtmezarının hazırlıkları için çok çalıştım mı?" diye tekrar sordu İlçe Amiri Liu.

Herkes onun bu proje için çok çalıştığını ve buna kendilerinin de şahit olduğunu belirtti.

"Sizce Canlanan gösteri topluluğu Şuanguay'ın para ağacı olacak mı?"

Herkes aslında bunun bir para ağacı olmadığını, çünkü para ağacından para toplamak için onu sallama zahmetine girilmesi gerektiğini, bu topluluğun ise bir altın nehri olacağını ve hiçbir zahmet gerektirmeksizin herkesin ağzına akacağını söyledi.

İlçe Amiri Liu tekrar sordu. "Artık Lenin'in naaşını satın almak için umudumuzun olduğunu görüyor musunuz?"

Herkes güldü ama kimse cevap vermedi. Ne var ki, çılgın hayallere kapıldığı için ilçe amirine katıla katıla güldüklerini fark ettiklerinde biraz suçlu hissettiler. İlçe Amiri Liu şu anda son derece dertli görünüyordu ve yüzünde en ufak bir tebessüm yoktu. Ayağa kalkıp içkisini tek seferde içti ve canlı bir şekilde konuşmasına devam etti.

"Farz edelim ki bu doğru. O zaman size bir teklifim var. Kabul ederseniz, siz de benim gibi içkinizi tek seferde bitirin. Etmezseniz bardağınızı indirin ve bugün sadece bir gösteri seyredip ardından ziyafet çekmiş, ama herhangi bir toplantı yapmamış olalım."

Herkes dikkatle İlçe Amiri Liu'ya bakıyor, onun hayret verici teklifini bekliyordu.

İlçe Amiri Liu son derece ciddi bir ses tonuyla konuştu. "Spirit dağındaki Lenin anıtmezarının yanına, anıtmezarın büyük salonunun hemen bitişiğine, tek odalı bir ek salon inşa edelim. Lenin'in naaşını satın alıp buraya getirdikten sonra Lenin Orman Parkı'nın yaratılmasına ve Lenin'in naaşının satın alınmasına en büyük katkıyı kimin sağladığını ve ilçe halkı adına en büyük hizmeti kimin verdiğini görmek için gizli bir oylama düzenleyerek demokrasiyi teşvik edebiliriz. Bu oylama, ölümünden sonra Lenin'in bitişiğindeki ek salona sonsuz hatırasının ve takdirinin bir jesti olarak kimin gömüleceğini belirlesin."

İlçe Amiri Liu, konuşmasını bitirdiğinde bir masa dolusu çalışma arkadaşının afallamış olduğunu gördü; nasıl cevap vermeleri gerektiği konusunda kafaları karışmıştı. Salon içki kokusu ve serin yaz havasıyla dolmuştu. Pencereden içeriye parlayarak süzülen ay ışığı salonun içindeki ışık yüzünden bloke olmuştu, ancak içeriden bakıldığında mehtabın Şuangu-

ay semalarında ince ve parlak bir ipek disk gibi asılı olduğunu görmek mümkündü. İlçe Amiri Liu elinde boş bardağıyla herkesi seyrederken, çalışma arkadaşları bardaklarını kaldırdı ve birbirlerine baktı. Salonda soğuk bir rüzgâr esiyordu. Uzun bir sessizlikten sonra, İlçe Amiri Liu'nun aklına birden bir şey geldi. Durup dururken içki bardağını masaya fırlattı ve bardak parçalara ayrılırken ilçe komitesi sekreter vekili, ilçe amirine sordu.

"Amir Liu, bunları söylemenize alkol mü neden oluyor?"

İlçe Amiri Liu yanıtladı. "Ben, Liu Yinkue, hiç sarhoş olmadım."

Bunun üzerine ilçe komitesi sekreter vekili, "Kabul ediyorum," dedi ve içkisini tek seferde bitirdi.

Ardından, tüm masa bir rüyadan uyanmış gibi birbiri ardına, "Kabul ediyorum," dedi ve içkilerini tek seferde bitirdi.

Gece bir kuyunun dibi kadar karanlıktı. İlçe Amiri Liu ve bütün çalışma arkadaşları sendeleyerek konukevinden çıkıp mehtap ışığının altında dolandılar. Aksayarak yürümekte olan Canlanan'lı sanatçılara rastladılar; bazıları arkadaşlarının yardımıyla yönünü buluyor ya da arkadaşlarından destek alıyordu. Açılış gösterisinin ardından oditoryumdaki dağınıklığı toplayıp açılış yemeklerini yemişlerdi ve şimdi Balou ezgileri söyleyerek şehrin batı tarafına doğru ilerliyorlardı.

Hepsi de ilçe idari merkezinin batısındaki küçük bir köyde kalıyordu.

Beşinci Bölüm:
Kapının Önünde, Ağaca Asılı Bir Bisiklet

Görünüşe göre bazı insanlar sırf inanılmaz beceriler sergilemek üzere bu dünyaya gelmişler ve yalnızca inanılmaz beceriler sergilemek için yaşıyorlar. Bu arada, diğerleri sadece bu becerileri izlemek için varlar ve ancak bu becerileri izledikleri sürece hayatın sıradanlığına katlanabiliyorlar. İlçe Amiri Liu, göz açıp kapayıncaya kadar, kostümlü provada bile sıradışı bir başarı yakalayan bir gösteri topluluğu kurmayı başarmıştı. Ya ilçe idari merkezindeki insanlar? Yüzyıllardır bekledikleri sıradışı gösteriyi sonunda izleyebilmişlerdi.

Geçen birkaç gün içinde, ilçe idari merkezinin caddelerinde ve sokaklarında kimse topluluğun performansından başka bir şey konuşmamıştı. Tek Bacaklı Maymun'un bir çivi yatağı üzerinden atlama hikâyesi çok kısa sürede, bıçaklarla kaplı bir dağı atladığı iddiasına, alevlerin üzerinden sıçrayışı da bir yangın denizi üzerinden sıçrayışa dönüşmüştü. Tek Göz'e gelince, yedi ya da dokuz iğne deliğinden iplik geçirme becerisi, on yedi ya da on dokuz iğne deliğinden tek seferde iplik geçirebileceği iddiasına dönüşmüştü. Sağır Adam Ma'nın Kulakta Maytap

numarası aslında iki kulağına da bir çift ufak maytap koymasından ibaretti, ancak hikâye anlatıla anlatıla onun küçük bir top kullandığı iddiasına dönüşmüştü. Belden Aşağısı Felçli Kadın'ın bir tung yağı yaprağı üzerine ağustosböceği ya da çekirge işleme kabiliyeti, ejderha veya Anka kuşu işleyebileceği iddiasına dönüşmüştü. Bir de Kör Tonghua ve yaşlı sağır dilsiz vardı. Onların özel beceriler performansı da bu dünyaya ait bir şey değilmiş gibi efsaneleştirilmişti; sanki engelli ölümlülerden ziyade, sırf bu inanılmaz becerileri sergilemek üzere engelli kılınmış varlıklardı.

Neticede, Canlanan'ın gösteri topluluğu gerçekten de muhteşemdi. İlçe Amiri Liu onların tekrar aynı salonda performans sergilemesini sağlamış, ancak bu sefer girişi ücretli yapmıştı. Yetişkin biletleri beş, çocuk biletleri ise üç yuana satılmıştı. Gişe rekorları kıran bir sinema filminin bileti Şuanguay'da beş yuanken, Canlanan gösteri topluluğu biletlerinin bir anda tükeneceğini kim tahmin edebilirdi? Bilet almak için sıraya giren insanların oluşturduğu kuyruk sokağın dışına taşıp o kadar başa çıkılmaz bir hale gelmişti ki düzeni sağlaması için polis ekipleri göreve çağrılmıştı. Ancak ortalık bir nebze durulduktan sonra bile bilet gişesinin önü o kadar kalabalıktı ki onlarca insan ayakkabısını kaybetmişti. Bazı insanlar bilet almış, ayakkabısını bulmuş ve gülümseyerek içeriye doğru yürümüştü. Bazıları ise biletlerini satın aldıktan sonra ayakkabılarına ihtiyaçları olmadığını düşünmüş ve yalınayak –ama gülümseyerek– ilerlemişti. Bazı çocuklar ise o kargaşa içinde ayakkabılarını kaybetmiş, ama bilet almayı da başaramamıştı. Bunun yerine kavurucu güneşin altında, gösteri salonunun kapısının önünde durup ağlayarak küfür etmişlerdi:

"Kahrolası güneş, senin yüzünden ayakkabılarımızı kaybettik."

"Kahrolası güneş, burada sıcaktan kavruluyoruz ve hâlâ bilet almayı başaramadık."

Akşam karanlığı çöktüğünde bilet satma işi gösteri salonunun önünde duran polislere devredilmişti. Bir avuç dolusu bileti üç yuana satın alan bazı fırsatçılar, onları tanesi beş yuandan satmıştı bile. Bu arada, bir avuç dolusu bileti beş yuana satın alan diğer fırsatçılar, onları tanesi yedi, hatta dokuz yuandan satmıştı.

Ertesi gün geldiğinde, biletler dokuz ila on üç yuana alıcı bulmuştu.

Bir gün sonra bilet fiyatları on beş yuana kadar yükselmişti. On beş yuan bir bilet için gerçekten fazla olsa da, oditoryumda sadece birkaç adet boş koltuk kalmıştı.

Üçüncü gösteriden sonra ilçe komitesi ve ilçe idaresinin tüm ilgisi sessizce tekrar Canlanan özel beceriler topluluğuna yönelmişti. Yalnızca Şuanguay İlçesi Özel Beceriler Gösteri Topluluğu kurulduğunu duyuran bir bildiri yayınlamakla kalmamış, aynı zamanda fahri bir topluluk direktörü, bir oyunculuk direktörü, idari işler yardımcı direktörü, bir reklam işleri yetkilisi ve makyaj, ışık, denetim ve burada bahsedilmesine gerek olmayan birçok işi yönetecek bir kadro atandığını da tasdik etmişlerdi. Fahri topluluk direktörü olarak İlçe Amiri Liu, oyunculuk direktörü olarak da Balou ezgileri operası topluluğunun direktörü seçilmişti.

Engelli Canlanan'lı sanatçılara gelince, açılış gösterisinde biraz heyecanlı olsalar da, ikinci gösteride rahatlamış, üçüncü gösteride ise havaya girmişlerdi. Sahnedeyken, köyün önünde sohbet eden ve çalışan insanlardan hiç farklı görünmemişlerdi, ancak çabaları göz önünde bulundurularak her birine ilçe tarafından yüz yuanlık ödeme yapılmıştı. Köylüler parayı konuşarak, gülerek, zıplayarak ve atlayarak seve seve kabul etmişlerdi.

Bazıları parayı aldıktan sonra hemen mağazalara koşup aileleri için elbise almış ve onları teslim etmeleri için başkalarına emanet etmişti. Bazıları çocukları için oyuncak satın alırken, genç erkekler ve kadınlar da sigara ve içki satın almıştı.

Bu arada Huayhua, şehirdeki genç kadınların kullandığı ruj ve yüz kremlerinden satın almıştı. Bir gece toplulukla beraber yatmaya gitmemiş, ertesi sabah çıkageldiğinde kaybolduğunu, bütün gece aynı yerlerde dönüp durduğunu, ancak sonunda Sekreter Şi'ye rastladığını ve onunla konukevine gittiğini iddia etmişti. Konukevinin ne kadar güzel olduğunu anlatmış ve musluktan ihtiyaç olmadığında bile su aktığını söylemişti. Ayrıca, yıllar boyu hep bir şehirliyle, Sekreter Şi gibi saygın bir bütünle evlenmek istediğini söylemişti.

Diğer köylüler ona gülmüştü. "Alt tarafı Canlanan'dan gelen bir küçük nin olduğunu unuttun galiba."

Huayhua büyük bir kızgınlıkla cevap vermişti. "Küçük nin sizsiniz!" demiş ve artık uzamaya başladığını ve kız kardeşlerinin boyunu çoktan geçtiğini söylemişti. Köylüler genç kızın boyunu ölçüp gerçekten de beş parmak uzadığını görmüş ve Huayhua'nın Canlanan'ı terk ettikten sadece birkaç gün sonra büyümeye başladığını söylemişti. Eğer büyüme sezonundaki bir mısır gibi coşkunca büyümeye başladıysa, üç aya kalmaz bir bütün olabilirdi. Huayhua, gösteri topluluğu ilçe idari merkezini terk edene kadar büyümeye devam etmişti.

Topluluk şehirden ayrılmadan önceki gece Huayhua, yine kendi yatağında yatmamış ve ertesi gün, gösteriden sonra tanıştığı bir kız arkadaşının evinde kaldığını iddia etmişti. Yuhua dışında kimse onun yüzüne tükürmeye cesaret edememişti. Dolayısıyla, Canlanan sakinleri hiçbir şey diyememiş, ne söylemeleri gerektiğini bilememişti. Topluluk bu şekilde Ciudu'ya varmıştı.

Ciudu'daki ilk gösteri çok dikkatli bir şekilde planlanmıştı. Gösteri hafta sonu düzenlenecek ve bilet satılmayacaktı. Bunun yerine, İlçe Amiri Liu özel beceriler topluluğuna şehre kadar eşlik etmesi için ilçenin tiyatro topluluğunu getirecekti. Böylece, herkes arkadaşlarının ve ailesinin itibarından yararlanacak ve kimin en çok bilet hediye edeceğini ve en saygın konukları çağıracağını görmek üzere yarışacaktı. Dolayısıyla, İlçe Amiri Liu sadece Sekreter Şi'yi davet ederken, diğerleri gazete, radyo ve televizyon endüstrilerinden arkadaşlarını davet etmişti. Sekreter Şi, Şuanguay ilçesiyle en alakalı kişi olduğu için gösteri salonuna gelmişti. Ayrıca, ilçenin çeşitli dairelerinin yöneticileri de gelmişti.

Tabii ki herkes gösteriye hayran kalmış, alkışlar çatının kirişlerinden yağmur gibi yağmıştı. Sekreter Şi, her özel beceri numarasından sonra öyle güçlü bir şekilde alkışlamıştı ki elleri kızarıp şişmişti. En önemlisi, ilçe ve şehir gazeteleri ertesi gün gösteri haberine sayfalarca yer vermişti. Bütün gazete, radyo ve televizyonlar, Canlanan sanatçılarının dünyanın en büyük sanatçıları olduğunu ilan etmişti. Gösteri topluluğu Şuanguay ekonomisine kesinlikle büyük bir katkı sağlayacak, onu bir kartaldan daha çevik, bir Anka kuşundan daha güzel bir hale getirecekti. Sonuç olarak, Canlanan gösteri topluluğu mucizevi bir hikâyeye dönüşmüştü ve bunun haberi ilçenin tüm cadde ve sokaklarına yayılmıştı. Yürümeye yeni başlamış üç yaşındaki bebekler bile özel beceriler gösteri topluluğunun şehre geldiğini öğrenmiş ve gitmelerine izin verilmesi için bağırıp çağırarak tepinmişlerdi.

Okullarda dersler iptal edilmiş, öğrenciler toplu halde bilet almaya ve gösteriyi seyretmeye gitmişti.

Fabrikalarda rotasyon sistemi uygulanmış ve böylece her işçinin bir gün izin alarak gösteriyi seyretmesi sağlanmıştı.

Hayırlı evlatlar, yıllardır yataktan çıkamayan felçli anne babalarını gösteri salonuna taşımıştı. Eve döndüklerinde ise onlardan şikâyetçi olmuşlardı. "Hayatınızın yarısını yatakta geçirdiniz, neden bir yaprağın üzerine nakış işlemeyi öğrenmediniz? Neden tek başınıza yemek bile yiyemiyorsunuz?"

Sağır ya da dilsiz çocuğu olan ebeveynler gösteriden sonra çocuklarına Kelime Hissetme, Renk Görme ve Kulakta Maytap patlatma numaralarını denetmişti. Bunun sonucunda çocuklarının kulak zarları yırtılmış ve kanamaya başlamıştı. Gazeteler hemen bunun haberini yazmış ve okuyucularını uyarmak için birkaç kolonluk yer ayırmıştı. Haberde şöyle denmişti: Topluluğun gösterisine istediğiniz zaman gidebilirsiniz, ancak lütfen engelli ebeveynlerinizi ya da çocuklarınızı benzer becerileri sergilemeleri için zorlamayın.

Özel beceriler gösteri topluluğu Ciudu'da sansasyon yaratmıştı ve dördüncü günde –topluluğun bilet kesilen ilk resmi gösterisinde– biletler kırk dokuz yuandan satışa sunulmuş ve buna rağmen bir saat içinde hepsi tükenmişti. Yaşananlar, yıllar önce tüm Ciudu halkının tahıl bulmak için Canlanan'a gidip bulabildiği her şeyi almasını andırıyordu.

Ertesi gün bilet fiyatları yetmiş dokuz yuana çıkmıştı.

Üçüncü gösteri için fiyat, bilet başına yüz yuanı bulmuştu.

Sonuç olarak bilet fiyatları sabitlenmişti: sahne önü yüz seksen beş yuan, ikinci kısım yüz altmış beş yuan, üçüncü kısım yüz kırk beş yuan. Ortalama fiyat yüz altmış beş yuan civarındaydı. Bu fiyatlar herkesin beklentisinin ötesindeydi. Yüz seksen beş yuanlık bir bilet, karaborsada iki yüz seksen beş yuana kolayca alıcı bulabilirdi. İki yüz beş yuanlık bir bilet ise iki yüz altmış beş yuana satılabilirdi. Bu, kesinlikle herkesin yelkenini şişiren bir rüzgâr gibiydi. Tüm şehir çılgına dönmüştü; genci yaşlısı, herkes aynı derecede delirmiş gibiydi. Şuanguay

İlçesi Özel Beceriler Gösteri Topluluğu'nun adının anılması bile herkesin hemen pilav kâsesini ve yemek çubuklarını bırakıp heyecan içinde soluk soluğa kalmasına sebep oluyordu. Küçük Felçli Çocuk'un ayağında bir şişeyle yanlamasına takla atabildiği haberi yayıldığında, ilçe çocukları sırtlarında çantalarıyla sokak ortasında parendeler atmaya başlamış, sürücülerin frenlere asılmasına sebep olmuştu. İnsanlar felçli bir kadının bir yaprağın üzerine bir kuş ya da bir kedi figürü işleyebildiğini anlatmaya başladığında, tüm kızlar hemen okul defterlerine tavuk, kedi, ejderha ve Anka kuşu resimleri çizmeye başlamıştı.

Tüm şehrin caddeleri ve sokakları gerçekten de topluluğun performansından son derece etkilenmişti. Fabrikalarda yıllardır herhangi bir iş verilmemiş, dolayısıyla hiç maaş alamamış pek çok işçi, hasat sezonu geldiğinde kırsala gidip ekin biçerek geçinmelerine yetecek kadar para kazanmak istemiş, ancak komşularının heyecanından etkilenmişti. Bu gösteriyi kaçırırlarsa hayatlarını boşa harcamış olacaklarını hissederek çöp, geri dönüşümlü kâğıt ve plastik şişe toplayıp kazandıkları parayı dişlerini gıcırdatarak şiltelerinin altından çıkarıp gösteriyi seyretmek üzere alabilecekleri en ucuz bileti almaya gitmişlerdi. Hiç hareket etmeden aylarca yatakta yatmış ve sürekli olarak Batı ve Çin ilaçlarından hangisinin daha ucuz olduğunu düşünmüş olan bazı hastalar, ilaç paralarıyla gösteri bileti almış, hastalıkları ne kadar ağır, ilaçlar da ne kadar kaliteli olursa olsun, mutluluklarından daha önemli bir şey olmadığını söylemişlerdi. Moralleri iyi olduğu sürece hastalıklarının iyileşeceğini açıklamış, dolayısıyla her şeyi bir kenara bırakıp gösteriyi izlemeye gitmişlerdi.

Otobüs önceleri Chang'an gösteri salonunun önünden geçmezken, şimdi girişin tam önünde durmaya başlamıştı. Oradan yolcu aldığında tıka basa doluyordu, bu nedenle otobüs

şoförüne ve biletçiye normalden çok daha fazla ay sonu primi ödenmişti. Arabalar ve bisikletler çılgına dönmüştü. Gösteri salonunun önündeki tüm alan, programı izlemeye gelen seyircilerin bisikletleriyle dolup taşmıştı. Bisikletini park edecek yer bulamayan insanlar onları ağaçlara, duvarlara, hatta yön tabelalarına asmıştı. Bisikletleri gözlemekle sorumlu olan görevli küçük bambu fişlerinin tükendiğini fark edince kartondan parçalar keserek üzerlerine parmak basıp imzasını atmış ve bunları park bileti olarak kullanmıştı. Sonra bir ip yardımıyla yerde yatan bisikletlerin hepsini birbirine bağlayarak ağaçlara ve duvarlara asmıştı.

Bisikletler gibi sokak lambaları da çılgına dönmüştü. Önceden, şehir idaresi gece yarısından önce elektriği keserdi ve gecenin diğer yarısında şehir karanlığa gömülürdü, oysa şimdi ortalık gündüz gibi apaydınlıktı. Bazı ampuller kısa sürede yanmış ve değiştirilmek zorunda kalmıştı. Gösteri topluluğu her gece iki performans sergilediği için, sokak lambaları eve dönen insanların yolunu aydınlatmak üzere açık bırakılmıştı.

Böylesine çılgın bir memlekete gelmiş olan gösteri topluluğu, Chang'an gösteri salonunda bir haftalık gösteri planlamıştı, ancak sonunda bu süre iki katına çıkmıştı. Nihayet bir sonraki gösteri salonuna hareket ettiklerinde Chang'an gösteri salonunun müdürü öfkelenmiş ve sahneye bir su bardağı fırlatmıştı.

"Size ne yaptım ki?" diye bağırmıştı. "Neden gidiyorsunuz?"

Ne var ki gösteri topluluğunun bir sonraki salonla sözleşmesi olduğu için gitmekten başka seçeneği olmamıştı.

Gösteri salonlarının onları konuk edebilmek için birbirleriyle rekabete girdiğini ve bazı salon müdürlerinin bu yüzden yumruk yumruğa kavga ettiğini duyan gösteri topluluğu çok şaşırmıştı. En sonunda, klimalı salonların teklifini geri çevirmiş, elektrikli vantilatörle donatılmış salonları tercih etmeye

başlamışlardı, çünkü düşük kaliteli olan bu salonların seyirci kapasitesi nispeten daha fazlaydı; bin beş yüz yetmiş dokuz koltuğa ulaşıyordu. Oysa modern salonların maksimum seyirci kapasitesi bin iki yüz birle sınırlıydı.

Canlanan gösteri topluluğunun Ciudu'da geçirdiği zaman çılgıncaydı; sanki tek gövdeli ve tek dallı bir ağaç Balou dağlarından gelip birdenbire şehre inmiş ve sadece bir iki gün içinde bir gökdelen kadar uzamıştı. Sanki Canlanan'daki bir evin tentesinin altında yetişen cılız sarı otlar şehre inmiş ve göz açıp kapayıncaya kadar kırmızı, sarı, yeşil ve mavi çiçeklerle dolu muazzam bir yeşil çayıra dönüşmüştü.

Tüm bu yaşananlar kesinlikle akla hayale sığacak gibi değildi. İlçe Amiri Liu bölgeden ilçe idari merkezine döndüğünde, gösteri topluluğu yirmi bir gün içinde otuz üç gösteri sergilemişti. İlçe Amiri Liu, ilçe idari merkezine döndüğünde hemen eve gitmeyip bir daimi komite toplantısı düzenlemek üzere direkt ilçe komitesi toplantı salonuna gitmişti. Toplantı salonu, ilçe komitesi binasının üçüncü katındaydı ve içeride ondan fazla ahşap sandalye vardı. Duvarlarda bazı önemli şahsiyetlerin portreleri ve ilçenin idari haritası asılıydı. Duvarlar kireç badanalıydı ve zemin sert çimentoyla kaplıydı. Sabah güneşi ışıl ışıl parlıyor, ancak bulutlar günışığının bu üç odalı sade toplantı salonuna girmesini engelliyordu. İlçe Amiri Liu pencereyi açtığında içeri ferah bir rüzgâr esti ve tüm salonu hemen serinletti. İlçe amiri yolda şekerleme yapmamış, elli kilometrelik yol boyunca gösteri topluluğunun başarısının heyecanıyla dolup taşmıştı. Fakat şimdi biraz uykusu vardı. Ayakkabılarını çıkarıp toplantı masasının üzerine uzandı ve çıplak ayakları pencereye dönük bir şekilde uyumaya başladı. Gök gürültüsünü andıran horlaması tüm salonda yankılandı ve duvardaki haritanın sallanmasına neden oldu.

Bir süre sonra daimi komitenin yedi üyesi hep birlikte salona geldi.

İlçe Amiri Liu komite üyelerinin geldiğini duydu, ancak bir süre daha uyumak istediği için onları salonda bekletti. Yaklaşık bir saat sonra nihayet yorgunluğunu üzerinden atmıştı. Yattığı yerden kalktı, gözlerini ovuşturdu, esnedi ve gerindi. Yeniden doğmuş gibi hissediyordu. Toplantı masasının ortasındaki bir sandalyeye çıplak ayakla oturdu, böylece diğerleri onun iki yanında oturmak zorunda kaldı. Toplantı başlamadan önce bir süre ayak parmaklarını ovuşturmak, ilçe amirinin âdetiydi. Bunu ayakları şiştiği için değil, parmak araları kaşındığı için yapardı. İçlerinde ilçe komitesi sekreter vekilinin ve daimi komitenin ilçe başkan yardımcısının da olduğu konukların önünde usulca ayaklarını ovuşturdu ve herkes sessizce onu bekledi.

Bir yönetici bir toplantıya her zaman biraz geç gelmeliydi, ancak İlçe Amiri Liu asla geç kalmazdı; hatta herkesten önce gelirdi. Herkes toplantıya geldikten sonra oturup toplantıya hazırlanırdı, ancak öncesinde bir süre ayak parmaklarını ovuştururdu. Bu şekilde toplantıdaki kişiler amirlerinin ne kadar yetenekli ve prestijli olduğunu ve onun astları oldukları, dolayısıyla huzurunda hürmetkâr olmaları gerektiği gerçeğini idrak etmiş olurlardı.

İlçe Amiri Liu ayak parmaklarını ovuşturma işini fazla uzatmadı; sadece daimi komite üyeleri biraz çay demleyinceye kadar devam etti. İşi bittiğinde iki eliyle masaya vurdu; çıkan ses Balou köylülerinin toprağı çapalarken çıkardığı sesi andırmıştı. Ayaklarını önündeki sandalyeden çekti, ayakkabılarını giydi ve çayından bir yudum aldıktan sonra gülerek konuştu. "Kusura bakmayın, üstüm başım biraz dağınık. Hırpani bir kurda[1] döndüm." Sonra yüz ifadesi ciddileşti. "Herkes kalem kâğıt çıkarsın ve bir şeyi hesaplamama yardım etsin."

İlçe daimi komitesi üyeleri kalemlerini ve defterlerini çıkardıktan sonra öne doğru eğilip ilçe amirinin söyleyeceği şeyi yazmaya hazırlandılar.

"Herkes hesaplasın," dedi İlçe Amiri Liu. "Şu anda sahne önü biletlerini iki yüz elli beş yuan, ikinci kısım biletlerini iki yüz otuz beş yuan ve üçüncü kısım biletlerini de iki yüz beş yuandan satıyoruz. Eğer bir bilet ortalama iki yüz otuz bir yuan ederse ve günde ortalama bir gösteri sergilersek ve her gösteriye bin yüz beş kişi gelirse, her gün kaç yuan kazanırız? Eğer iki gösteri sergilersek ne kadar kazanırız? Hemen bu rakamları hesaplamama yardım edin."

İlçe Amiri Liu, bu noktada bir süre duraksadı ve etrafında oturmakta olan daimi komite üyelerine baktı. Herkesin az önce vermiş olduğu rakamları yazmakta ve denklem kurmakta olduğunu gördü. Salonda yükselen ses, ev ödevlerini yapmakta olan öğrencilerle dolu bir dershaneyi hatırlatıyordu.

İlçe Amiri Liu boğazını temizledi. "Aslında bunu hesaplamanıza gerek yok, çünkü ben çoktan hesapladım. Eğer bir bileti ortalama iki yüz otuz bir yuana satarsak ve her gösteriye bin yüz beş kişi gelirse, o zaman gösteri başına iki yüz elli beş bin iki yüz elli beş yuan kazanırız. Hadi daha cömert olalım; beş bin iki yüz elli beş yuan olmayıversin. O zaman günde iki yüz elli bin yuan kazanırız. Eğer günde iki gösteri sergilersek bu rakam beş yüz bin yuana ulaşır. Eğer günde beş yüz bin yuan kazanırsak, iki günde bir milyon, yirmi günde on milyon, iki yüz günde yüz milyon yuan kazanırız. Yüz milyon yuanın ne kadar büyük bir para olduğunun farkında mısınız? Eğer yeni basılmış yüz yuanlık banknotları alırsak ve on bin yuanlık bloklar halinde bantlarsak, yüz milyon yuan bu on binlik bloklardan on bin tane eder. Eğer bu blokları üst üste koyarsak, bu binanın çatısına kadar yükselir."

İlçe Amiri Liu binanın çatısından bahsederken binanın tavanına baktı. Başını tekrar indirdiğinde daimi komite üyelerinin de tavana bakmakta olduklarını gördü. Yüzlerinin şafak vaktindeki gökyüzü gibi kızıllaştığını, gözlerinin güneş ışığında ışıldayan misketler gibi parladığını fark etti. Fark ettiği diğer bir şey ise, ağzını kocaman açarak hızlı bir şekilde konuştuğu için toplantı masasının tamamen tükürükle kaplanmış olduğuydu.

En yakınında oturmakta olan komite yardımcı üyesi, tükürük yağmuruyla ıslanmaktan korktuğu için mümkün olduğu kadar arkasına yaslanmıştı. İlçe Amiri Liu bu durumdan hiç hoşlanmadı ve adama kızgın gözlerle baktı. Bunun üzerine komite üyesi salya duşu almak istermiş gibi öne doğru eğildi. Ne var ki İlçe Amiri Liu, onu cezalandırmak ve intikam almak istercesine ona daha da yaklaşarak konuşmasına devam etti; önceden masaya isabet eden tükürük yağmuru, artık direkt olarak adamın yüzüne isabet etmeye başlamıştı. İlçe Amiri Liu kasıtlı olarak ağzını daha çok açtı ve başını daha da yukarıya kaldırdı; öyle ki tüm salon, tüm bina, tüm ülke ve tüm dünya onun yükselen sesiyle doldu. Sanki toplantı salonuna birkaç komite üyesi değil de, ilçenin sekiz yüz on bin kişilik halkı gelmişti. Yüz binlerce, hatta milyonlarca kişinin katıldığı büyük bir miting havası yaşanıyordu. İlçe Amiri Liu, sesini yükselterek ve âdeta tüm memlekete haykırarak hesaplamalarını sıralamaya başladı.

"Bu aşamadan sonra Şuanguay hızla yükselecek. Eğer bir gösteri topluluğu iki yüz gün içinde on milyon yuan kazanırsa, dört yüz gün içinde yirmi milyon yuan kazanabilir. Ne var ki topluluğun günde iki gösteri sergilemesini garanti edemeyiz. Örneğin, bir salondan diğerine taşınırken sahne gereçlerini, ışıkları ve diğer muhtelif işleri halletmekle bir gün kaybedebilirler. Bu da beş yüz bin yuanlık bir mali kayıp demektir. Yine aynı şekilde, bir şehirden veya bölgeden bir diğerine ta-

şınırken dikkatleri dağılabilir ve eşyaları kamyona yüklerken ya da trene binerken birkaç günü boşa harcayabilirler. Bu da kaybedilmiş birkaç milyon yuanlık getiri demektir. Ayrıca, topluluk üyelerinin maaşlarını ve primlerini de unutmayalım. Her sanatçı gösteri başına en azından yüz yuanlık bir banknotun yarısını kazanmalı; yani iki gösteri için yüz yuanlık bir banknot. Bu durumda, günde yüz yuan, ayda üç bin yuan alacaklar. Üç bin yuan para, ilçe amirinizin maaşının iki katı demektir. Bu hesaplamaları dikkatlice yapmamız gerek; eğer bir sanatçı ayda üç bin yuan kazanırsa, on sanatçı otuz bin yuan, altmış yedi sanatçı ise iki yüz bir bin yuan kazanır. Eğer bu şekilde hesaplarsak, o zaman iki yüz günde on milyon yuan kazanamayacağımız açık bir şekilde ortaya çıkıyor, peki bu parayı üç yüz günde kazanabilir miyiz? Üç yüz günde kazanamazsak, bir yılda kazanabilir miyiz?"

Bu son cümle bir soruydu, ancak aynı zamanda bir iddia görevi de görmüştü. Herkese, bir yılda kesinlikle on milyon yuan kazanabilecekleri güvencesini vermişti. İlçe Amiri Liu heyecanla sandalyesinden kalktı ve havada süzülen bir kartal gibi dans etmeye başladı.

"Söylüyorum size, bu masrafları Ciudu'dan dönerken hesapladım. Tüm sanatçılarımız engelli olduğu için hükümet onlardan vergi kesemez. Eğer sanatçılar vergi ödemezse, kazandıkları her yuan ilçe kasası için gelir demektir. Ben şehir dışındayken, yirmi bir gün içinde otuz üç gösteri sergilendi ve sonuç olarak yedi milyon on bin yuan çoktan ilçe kasasına yatırıldı. Bunu bildiğiniz halde, Lenin'in naaşını satın almak için yeterli parayı kazanmayacağımızdan mı endişe ediyorsunuz? Unutmayın, bölge hükümeti de bize büyük bir bağışta bulunacak, ama bulunmasalar bile bu parayı toplamamız konusunda endişelenmenize gerek yok."

Bunu söyledikten sonra İlçe Amiri Liu kollarını havaya kaldırdı, ama sonra hemen indirdi. Öne eğilerek su bardağına uzandı, bir yudum aldı ve birden toplantı masasının üzerine sıçradı. Komite üyeleri büyük bir şaşkınlık içinde kenara çekildiler, ancak İlçe Amiri Liu onlara aldırış etmedi. Ne de olsa o bir ilçe amiriydi ve böyle şeylere aldırış etmesine gerek yoktu. Kırmızı masanın üzerinde komite üyelerine bakmadan duruyordu. Herkesten daha yukarıda durduğu için, pencereden baktığında toplantı salonunun dışındaki koridorun ilçe komitesi kadro üyeleriyle dolu olduğunu gördü. Herkes, şeytana tapma ayinine gelmiş gibi, toplantı salonunun kapılarının çevresinde yoğunlaşmıştı ve Canlanan topluluğunun gösterisindeki seyirciler gibi boyunlarını uzatarak ilçe amirini görmeye çalışıyorlardı. Binanın dışında toplanmış olan insanlara gelince, herkes İlçe Amiri Liu'nun bölgeden iyi haberlerle döndüğünü duymuş, üç katlı ilçe komitesi binasındaki konuşmasını dinlemeye gelmişti. Bunun sonucunda, kapının önündeki alan, ilçe komitesi ve ilçe idaresi kadro üyeleri ile ilçe düzeyindeki çalışanlarla dolmuştu.

Yedinci ayda güneş cayır cayır yakıyordu. İlçe komitesinin önündeki zemin çimento kaplıydı ve bütün gün güneşin altında o kadar çok ısınmıştı ki üzerinde yumurta pişirebilirdiniz. Buna rağmen herkes kan ter içinde üçüncü katın penceresinden İlçe Amiri Liu'yu bir anlığına da olsa görmeye ve o görkemli duyurusunu duymaya çalışıyordu.

İlçe Amiri Liu gümbürtülü bir sesle konuşmasına devam etti:

"Sizi temin ederim ki bu yılın sonuna ya da gelecek yılın başına kadar Şuanguay artık o bildiğimiz ilçe olmayacak, çünkü o zamana kadar Lenin'in naaşını getirip Lenin Orman Parkı'ndaki anıtmezara yerleştireceğiz. İşte o noktaya her gün binlerce

turist akın edecek. Biletleri yüz yuandan satacağız. On kişi bin yuan, yüz kişi on bin yuan, bin kişi yüz bin yuan, on bin kişi ise bir milyon yuan ödeyecek!"

İlçe Amiri Liu toplantı masasının üzerinde bağırıp çağırıyordu, sesi fırtına gibi gümbürdüyor, tüm bina ve avlu sırılsıklam olmuş gibi hissettiriyordu. Rakamları öyle hiddetle hesaplıyordu ki parmaklarını çıtlattı. Herkese bunun ne kadar büyük bir para olduğunu ve Lenin'in naaşını şehre getirmeyi başardıktan sonra giriş biletlerinden tam olarak ne kadar para toplayacaklarını açıklarken bir süre sessiz kaldı ve tıpkı gökyüzünde uçarken kanatlarını toplayıp dalışa geçen bir kartal gibi yumruklarını göğsüne dayadı. Nutkunu daha iyi duyabilmeleri için komite üyelerine tek tek dikkatlice baktı. Komite üyeleri, İlçe Amiri Liu'nun mimiklerini ve hareketlerini daha iyi görebilmek için iyice arkalarına yaslanmışlardı. İlçe Amiri Liu, koridorda bekleyenlerin toplantı salonunun kapısını hafifçe araladığını ve yüzleri bastırarak kapıdaki aralıktan ve pencereden onu seyretmeye çalıştığını fark etti. Avlunun önündeki alanın insanla dolup taştığını, avlunun ortasındaki çeşme boyunca insanların durmakta olduğunu, hatta bazılarının çeşmeye tırmandığını ve herkesin yüzünün büyük bir şaşkınlıkla parladığını gördü. İnsanların gözleri güneş ve ay kadar parlaktı. İlçe amiri, sesini dağları ve bulutları da sarsacak derecede yükseltti.

Kükreyerek konuştu: "Günde bir milyon, on günde on milyon, üç ayda yüz milyon, bir yılda üç yüz yetmiş milyon. Tam üç yüz yetmiş milyon ve bu sadece bilet satışlarından gelecek para. Lenin Orman Parkı'nda Lenin anıtmezarına ek olarak Dokuz Ejderha Çağlayanı, Yedi Yüz Dönüm Çam ve Selvi Ormanı ve Yedi Bin Dönüm Yabani Hayat Dağı olacak. Gündoğumunu seyretmek için dağa tırmanabilir ya da Cennetsel Göl'ü, Arkasına Bakan Karaca Kayası'nı, Peri Göleti'ni, Yeşil ve Beyaz

Yılanın Mağarası'nı ve Bin Baharat Bahçesi'ni görmek için aşağı inebilirsiniz. Spirit dağında keyif alabileceğiniz sayısız manzara olacak. Eğer Lenin'in anıtmezarını ziyaret etmek için dağa çıkarsanız, sürekli bilet almanız gerekecek ve sonuçta dağda birkaç gece geçirmek isteyeceksiniz. Bu da bir otelde kalmanız ve yemek yemeniz için para harcamanız demek. Eğer bir kutu mendil iki yuansa... Düşünün bir, dağı ziyarete gelen bir turist en az beş yüz yuan harcamak zorunda kalacak. O zaman, on bin turist ne kadar para harcar? Tam beş milyon yuan! Peki, her biri bin yuan, hatta bin üç yüz ya da bin beş yüz yuan harcarsa? İlkbaharda en yoğun turistik sezon başladığında, günde on bin değil de on beş, yirmi beş, hatta otuz bin turist gelirse ne kadar kazanırız?"

İlçe Amiri Liu içerideki ve bina dışındaki kadro üyelerine ve seyircilere baktı; bir yudum su aldı, boğazını temizledi ve sonra bir toplantının sonuna geliyormuş gibi davranarak yardıma muhtaç bir şekilde gülümsedi.

"Bu o kadar büyük bir para ki hesaplamam mümkün değil. Lütfen, Şuanguay'ın bir yılda ne kadar para kazanacağını hesaplamama yardım edin... O zamana kadar soru, ne kadar para kazanacağımız değil, kazandığımız bütün o parayı nereye harcayabileceğimiz olacak. En büyük mücadelemiz o kadar parayı harcamanın yollarını bulmak olacak."

İlçe Amiri Liu, kendisini parıldayan yüzlerle pürdikkat dinlemekte olan seyirciyi bir kez daha izledi. Sonra avazı çıktığı kadar bağırarak duyurusuna devam etti.

"Kazandığımız parayı harcamak en büyük mücadelemiz olacak. İster alışverişe gidin, ister bina inşa edin; ne kadar para harcayabilirsiniz ki? İlçe komitesi ve ilçe idare binalarını göklere kadar uzatsak, her bölüm ve yönetim kurulu komitesi için ayrı bir ofis binası inşa etsek, duvarları ve sokakları altın

yıldızla kaplasak bile, sonsuz para kaynağı bir altın nehri gibi ilçenin kasasına akmaya devam edecek. Ne kadar yemek yemeniz mümkün olabilir? Ne kadar harcayabilirsiniz? İlçenin bütün çiftçileri tarımı bıraksa ve sadece bütün gün olduğu yerde oturduğu için ilçeden her ay bir maaş çeki alsa, yine de elinize harcayabileceğinizden daha fazla para geçecek. Eğer tarımı özlerseniz, tarlalarınıza çiçek ve çim ekebilirsiniz. Böylece yıl boyunca daha renkli ve hoş kokulu olurlar, üstelik daha fazla turist çekerler. Gelgelelim sorun şu ki, daha fazla turistle daha fazla para çekmiş olursunuz. Şuanguay, para kazanmanın son derece kolay, ama harcamanın son derece zor olduğu bir ilçe haline gelecek. O noktaya geldiğimizde ne yapmayı öneriyorsunuz? Ne yapacağız? İlçe amiriniz olarak ben bile bilmiyorum. Bildiğim tek şey, Lenin'in naaşını getirip Lenin Orman Parkı'na yerleştirirsek harcayabileceğimizden çok daha fazla paramız olacağı; yerdeki güz yapraklarından bile daha çok. O aşamaya gelindiğinde her ailenin ve her hanenin o kadar çok parası olacak ki, artık yemeklerin tadını alamayacak ve geceleri uyuyamayacaklar. Her hane, para harcarken inanılmaz zorluklar yaşayacak. Ne var ki bu, bir ilçe amiri olarak benim sorunum değil; tam tersine sizlerin yüzleşmek zorunda olduğu bir konu, çünkü ben Şuanguay'ın devriminden ve yeniden yapılandırılmasından beri böyle bir sorunla karşılaşmadım. Bu sorunu çözebilmek için benden daha becerikli bir ilçe amirine ihtiyacınız olacak. Bölge ya da eyalet yönetiminin bu sorunu çözebilmek için, buraya durumu on gün ya da iki hafta, hatta üç ya da altı ay boyunca inceleyecek birini göndermesi gerekecek."

İlave Okuma

1. Hırpani kurt: *LEHÇE. Bir kurt sürüsünden ayrı kalan yavrular gibi kendilerini korumayı beceremeyen insanlar için söylenir.*

Yedinci Bölüm:
İki Özel Beceriler Topluluğu Kuruluyor ve Kaşla Göz Arasında Çatı Karla Kaplanıyor

İlçe daimi komitesi toplantısı bittiğinde güneş gökyüzünün batısına geçmişti. Avluda her şey sessiz ve sakin bir hal alırken, herkes oradan büyük bir heyecanla ayrılmıştı. Ofislerdeki elektrikli vantilatörler kapatılmış, odalar ve ofisler kilitlenmişti. Koridorlarda yerleri silip çöpleri çıkaran yarı zamanlı hademeler dışında kimse kalmamıştı. O sırada İlçe Amiri Liu, pamuk üzerinde yürüyormuş gibi dikkatlice ofisinden çıktı.

Eve dönmesi gerekiyordu; Kutsal Salon'una[1] gitmesi lazımdı. Eve dönüp karısıyla birlikte olmalıydı.

Eve gitmeyeli ve Kutsal Salon'a girmeyeli çok uzun zaman olmuştu.

Canlanan topluluğunun başarıyla devam eden gösterileri ve daimi komite toplantısında hiç durmadan konuşmuş olması onu yorgun düşürmüştü. Ofisine geri dönüp Sekreter Şi ve diğer daire çalışanlarını eve gönderdikten sonra bir bardak su içerek bir süre orada oturdu. Yaptığı konuşmanın heyecanının hatırası ve Lenin'in naaşını satın almak için yapılan hazırlıkların her aşamasının beklentisiyle keyiflendi. Batmak üzere olan

güneş, penceresinin önünden sessizce uzaklara çekilen ipek bir disk gibi geçtiğinde nihayet heyecanını ve yorgunluğunu üzerinden attı.

Hava kapalıydı ve sokaklar çok sessizdi. Şafak vaktini bekleyen yarasaların binaların önünde uçuştuğunu az da olsa duyabiliyordu. Birden iki aydır eve gitmediğini hatırladı. Öfkeli bir anında, karısına en az üç ay eve gelmeyeceğini söylemişti. Ne var ki bu, sadece öfkeli olduğu için söylediği bir şeydi. Gerçekten eve dönmeyeceğini nasıl söylemiş olabilirdi ki? Geri dönüp işlerin nasıl gittiğini kontrol etmeli, Kutsal Salon'una çekilip iki ay içinde gösteri topluluğunu kurup turneye çıkarmasına yardım ettiği için Tanrı'ya teşekkürlerini sunmalıydı. Sonra akşam yemeğini yer, biraz televizyon seyreder ve karısıyla birlikte olurdu.

Karısıyla canlanmayı, duygularına fazla kapılmadan düşündü.

Karısıyla canlanmayalı birkaç ay geçtiğini hatırladı. Şekerleme için ağzı sulanan, ama onu bir türlü yiyemeyen ve bu yüzden bir yerlere saklayıp nerede olduğunu unutan bir çocuk gibi hissediyordu. Bunun üzerine yüzünde bir gülümsemeyle koltuğundan kalktı, suyunu bitirdi ve eve yöneldi.

Ancak birdenbire, çıkmak için kapıyı açmak üzereyken, operalarda görülebilecek bir şey oldu ve görmek istediği son kişiye rastladı. Kapının eşiğinde tozlu koltuk değneğine yaslanmış bir halde duran ve elinde bir bohça taşıyan kişi Canlanan'lı Mao Ci Nine'ydi. İlçe amiri, yaşlı kadına dehşet içinde baktı. Neden orada olduğunu biliyordu; Canlanan'ın topluluklardan çekilme olasılığını görüşmek için gelmişti. Bir ay önce ona resmi bir doküman verdiğini hatırladı; on gün ya da iki hafta içinde ilçe idari merkezine gidip gerekli evrak işlerini halledeceğine söz vermişti. Eve dönme ve karısıyla canlanma arzusu bir anda kayboldu; başından aşağı bir kova soğuk su dökülmüş

gibiydi. Buna rağmen gülümsemeye çalıştı ve şaşkına dönmüş bir halde konuştu: "Aa! Mao Ci Nine, girsene lütfen."

Mao Ci Nine ofise girdi. Bu ofis ona çok da yabancı sayılmazdı. *Rınçın* yılında o ve taş ustası kocası, Canlanan'ın topluluklara girmesine yardım edecek olan, Dördüncü Kızıl Ordu'dan o ilçe sekreterini aramak için bu avluya gelmişti ve kocası *gengzi* yılında öldüğünden beri, İlçe Amiri Liu ve parti sekreterinin Canlanan'ın topluluklardan çekilmesine yardımcı olmasını sağlamak için bu avluya dönme arzusunu hiç kaybetmemişti. Topluluklardan çekilebilmek için otuz yıldan fazla mücadele vermişti ve bu süre içinde ilçe komitesi, kırmızı kiremitli binasını ofis binalarıyla değiştirmişti, ancak bu ofis binaları harap ve köhneydi. İlçe komitesi binası o kadar parlak bir şekilde aydınlatılmıştı ki insanların gölgeleri, çok fazla aşındığı için üzeri deliklerle kaplı olan çimento zemine yansıyordu ve duvarlardaki kireç badana çoktan sararıp soyulmaya başlamıştı. Tavandan bir elektrik lambası sarkıyordu ve Mao Ci Nine'nin on sene önce gördüğü kar gibi bembeyaz olan oda, şimdi örümcek ağlarıyla kaplanmıştı. Işık açıkken bile içerisi çok aydınlık değildi; flüoresan ampullerden ikisi çoktan yanmıştı, sadece ortadaki çalışıyordu.

Mao Ci Nine içeri girdi ve etrafına bakındı. Bakışları, İlçe Amiri Liu'nun masasının yanındaki duvarda asılı olan Şuanguay ilçe haritasına geldiğinde durdu. Sonra, İlçe Amiri Liu'nun yazmış olduğu Canlanan'ın Şuanguay ilçesi ve Boşuzi beldesi yetki alanlarından çekilmesini talep eden yazıyı çıkarıp masaya koydu ve "Tam iki haftadır burada seni bekliyorum," dedi. "Duyduğuma göre Canlanan halkını ilçe idari merkezinde gösteriye çıkarmışsın. Nasıl, iyi geçti mi bari?"

İlçe Amiri Liu gülümsedi. "Tahmin et bakalım, her köylü ayda ne kadar kazanabilir?"

Mao Ci Nine bohçasını yere koydu ve İlçe Amiri Liu'nun önüne oturdu. "Ne kadar kazanabilecekleri umurumda değil. Ben buraya evrakları imzalatmaya geldim."

İlçe Amiri Liu yazmış olduğu dokümanı aldı ve göz gezdirdi. "Her biri ayda iki bin yuandan üç bin yuana kadar kazanabilir. İki bin yuan paraya kocaman bir kiremit çatılı ev alabilirsin. Üç ay çalıştıktan sonra, her biri Canlanan'a dönüp bir ev inşa edebilir."

Mao Ci Nine bohçasını kaldırdı ve birisinin onu çalmasından korkuyormuş gibi göğsüne yaslayıp küçümseyici bakışlarla İlçe Amiri Liu'ya baktı. "Bana boş sözler savurabilirsin," dedi. "Ben sadece topluluklardan çıkmamızı sağlayacak formları doldurmaya geldim."

İlçe Amiri Liu boynunu doğrulttu ve konuşmasına devam etti. "Canlanan topluluğunun gösterisini seyreden herkes gerçekten çılgına dönüyor. Senin de ayda iki bin yuandan üç bin yuana kadar kazanabileceğini garanti edebilirim."

Mao Ci, tutmakta olduğu mavi bohçayı tekrar salladı ve cevap verdi. "Gitmeyeceğim."

"Ya sana beş bin yuan teklif edersem?" diye sordu İlçe Amiri Liu.

"Bana on bin yuan versen de katılmam," diye yanıtladı Mao Ci Nine.

"Şu bohçada ne var, cenaze kıyafetlerin mi?"

"Bu konuyu bir süre düşündüm ve sonunda karar verdim; eğer topluluklardan çekilmemize izin verecek evrakları imzalamazsan bu giysileri giyip evinde ya da ofisinde öleceğim."

İlçe Amiri Liu'nun cevabı sert oldu. "Bu konuyu görüşmek için daimi komite toplantısını henüz yaptık. Tüm komite üyeleri de benimle aynı fikirdeler; bu yılın sonu ile gelecek yılın başı arasında bir zamanda Canlanan'ın Şuanguay ilçesi ve Bo-

şuzi beldesinden çekilmesini kesinlikle sağlayacağız. Gelecek yılın ilk günü geldiğinde Canlanan artık bu idarelerin yetkisi altında olmayacak."

Mao Ci Nine, İlçe Amiri Liu'ya duyduklarına inanamıyormuş gibi baktı. Sonra hemen sordu. "Amir Liu, fikrinizi değiştirmeyeceğinize emin misiniz?"

"Ben her zaman sözünün eri bir insan oldum," dedi İlçe Amiri Liu.

"Artık akşam oldu, evrakları yarın doldurabilir misin?" diye sordu Mao Ci Nine. "Bir kopyasını eve götürmek istiyorum."

"İlçe komitesi ve ilçe bürosuna, aynı zamanda her belde ve köy komitesine göndereceğimiz bir sonraki resmi evraka senin formlarını da doldurup ekleyeceğim. Asıl başka bir konudan bahsetmek istiyorum; bugün daimi komite üyeleri bir konuyu gündeme getirdi."

Mao Ci Nine dikkatle ona baktı.

İlçe Amiri Liu konuşmasına devam etti. "Komite üyesi bir şart önerdi. Canlanan'da yüz altmış dokuz engelli köylü olduğuna ve bizim mevcut topluluk için bunların sadece altmış yedisini kullandığımıza dikkat çekti. Dolayısıyla Canlanan ikinci bir gösteri topluluğu kurabilir. Yani, Kulakta Maytap numarasını veya benzeri bir şeyi diğer sağırlar sahnede sergileyebilir. Ya da Bıçak Dağı Üzerinden Sıçrama veya Ateş Denizini Aşma numaralarını başka kötürümler yapabilir veya Hassas İşitme numarasını başka körler de öğrenebilir. Daimi komite üyesi, eğer ikinci bir gösteri topluluğu kurarsan, yılsonuna kadar ilçenin kesinlikle resmi bir evrak göndereceğini ve gelecek yılın başında artık Şuanguay ilçesi veya Boşuzi beldesine bağlı olmayacağınızı söyledi. Tamamen özgür olacaksınız. Ne dünya ne de gökler size aldırmayacak ve hepiniz cennetsel günlerin keyfini süreceksiniz."

Bu sözü söyledikten sonra İlçe Amiri Liu dikkatle Mao Ci Nine'ye baktı. Aralarında sadece bir metrelik masa vardı. Güneş çoktan batmaya, akşam karanlığı çökmeye başlamıştı. Yarasalar uçuşmaya devam ediyordu. İçerisi biraz daha karanlık olmuştu, ancak İlçe Amiri Liu, Mao Ci Nine'nin sinirle seğiren dudaklarını açık ve net bir şekilde görebiliyordu. Yaşlı kadının yüzündeki o parlak ama şüpheci ifade yerini, akşam karanlığıyla uyumlu bir solgunluğa bırakmıştı.

İlçe Amiri Liu konuşmasına devam etti. "Hem ilçe komitesi hem de ilçe idaresi Canlanan'ın iyiliği için çalışıyor. Eğer iki gösteri topluluğu kurarsan ve her haneden birini işe alırsan, yılsonuna kadar köydeki her ev yüksek maaş kazanacak. Gelecek yıl her ailenin kendisine kiremit çatılı bir ev kurması mümkün olacak. O zaman, tüm köy bir kırmızı kiremitli çatı ve kar beyazı duvar denizine dönüşecek."

İlçe Amiri Liu ekledi. "Ama bir düşün. Eğer gelecek yıl topluluklardan çekilirseniz, o zaman Canlanan'ın kendi mührü olmayacak ve her ailenin ikamet izin belgesi iptal edilecek. Bugünün dünyasında yaşayacaklar, ama bu dünyaya ait olmayacaklar. Eğer ticarete atılmak istersen bunu yapmana elbette izin var, ama köyün mührü olmadan referans mektubu alamazsınız. Eğer referans mektubunuz olmazsa, hiçbir şekilde ticaret yapamazsınız ve kesinlikle Şuanguay ilçesi adı altında iki tane özel beceriler gösteri topluluğu kuramazsınız."

İlçe Amiri Liu konuşmasına devam etti. "Bu konuyu çok iyi düşün. Eğer kabul edersen hemen şimdi burada bir anlaşma imzalayabiliriz. Eğer bir tane daha özel beceriler topluluğu kurmayı kabul edersen ve bu iki topluluğun yılsonuna kadar çalışmasını garanti edersen, ben de sana her sanatçının ayda en az üç bin yuan kazanacağını ve gelecek yılın başlangıcı itibariyle Canlanan'ın Şuanguay ilçesi ve Boşuzi beldesinden tama-

men bağımsız olacağını bildiren dokümanı yılsonu geldiğinde göndereceğimi garanti ederim."

İlçe Amiri Liu devam etti. "Bağımsızlığın ilan edildiği günden günümüze kadar Şuanguay ilçesinin yedi ilçe amiri ve dokuz parti sekreteri oldu. Son otuz yedi seneyi topluluklardan çekilmek için harcadın ve ben az önce tüm taleplerini kabul ettim."

İlçe amiri ekledi. "Eğer sana yardım edersem, sen de bana yardım etmelisin. Her şeyin bir karşılığı vardır. Eğer ikinci bir gösteri topluluğu kurmayı kabul edersen, ben de Canlanan'ın gelecek yılın başlangıcı itibariyle topluluklardan çekilmesini kabul ederim. Bu son derece makul bir anlaşma ve her iki taraf için de kabul edilebilir nitelikte."

İlçe amiri sordu. "Kabul ediyor musun? Neredeyse akşam oldu."

İlçe amiri devam etti. "Lütfen bunu dikkatlice düşün. Topluluklardan çekilmeden önce Canlanan için yapmak istediğim bir şey bu. Lenin'in naaşını Rusya'dan satın alıp Spirit dağına yerleştirdikten sonra ilçenin bir daha parasızlık gibi bir derdi olmayacak. Tam tersine, o kadar parayı nereye harcayacağını dert edecek. Ancak o aşamaya gelinceye kadar Canlanan öylesine fakirleşebilir ki, tuz ya da sirke alacak paranız bile kalmayabilir. O zaman sorun, bölgeye ve ilçeye tekrar nasıl katılacağınız olur. Dolayısıyla, Canlanan'daki her ailenin bir sürü para kazanmasını sağlamak için ikinci bir gösteri topluluğu kurman gerekiyor. Bu şekilde sadece bana değil, hem kendine hem de Canlanan'a yardım etmiş olacaksın."

İlçe amiri konuşmasına devam etti. "Bu yüzden lütfen çok iyi düşün. Yarın işe gitmeden önce cevabını bekliyorum."

Ve ekledi: "Baksana, güneş batmak üzere. Nerede kalıyorsun? Birisini sana refakat etmesi için görevlendirip yemek ve kalacak yer işini organize edeceğim."

Ve konuşmasını sonlandırdı. "Git, hadi. Artık gitsen iyi olur."

İlçe Amiri Liu bunu söylerken ayağa kalktı. Pencereden baktığında güneşin emirlerine itaat ettiğini ve binanın duvarının arkasında tamamen kaybolduğunu gördü. Odanın içindeki ışıklar daha parlak görünmüştü. Bu sırada Mao Ci Nine İlçe Amiri Liu'ya baktı ve cenaze giysilerinin olduğu bohçayı sandalyenin ayaklarından birinin yanına koydu. Siyah ipek cenaze giysisi bohçadaki bir aralıktan dışarı sarkmıştı ve kenarları parlak sarı ipekten olduğu için, çiçek açan sarı ercikli siyah bir cenaze çiçeği gibi görünüyordu.

İlçe Amiri Liu siyah çiçeğe baktı.

Mao Ci Nine sordu. "İkinci toplulukla beraber turneye çıkmak için kaç kişiye daha ihtiyacımız var?"

İlçe Amiri Liu bakışlarını cenaze çiçeğinden çekti ve Mao Ci Nine'ye döndü. "Eğer kör, sağır, kötürüm ve belden aşağısı felçli köylülerden bahsediyorsak, otuz ila elli yeterli olur."

"Ya herhangi bir özel becerileri yoksa?" diye sordu Mao Ci Nine.

İlçe Amiri Liu hafifçe gülümseyerek cevap verdi. "Bir şeyler bildikleri sürece sorun olmaz."

Mao Ci Nine sesini yükselterek konuştu. "O zaman senin için bu insanları bulurum, ama bugün söylediğin şeyi kâğıda dökmeni, ilçe komitesi ve ilçe idaresi resmi mühürleriyle kaşelemeni ve altına da parmak basmanı istiyorum. En nihayetinde Lenin'in naaşını satın alıp buraya getirmeyi başaramasan bile Canlanan halkı sadece bu yılın sonuna kadar performans sergileyecek. Gelecek yılın başlamasıyla beraber, artık ilçenin ve bölgenin yetki alanında olmayacağız. Ayrıca, iki elin kanda bile olsa her Canlanan'lı sanatçıya ayda üç bin yuan maaş vereceksin."

Bu şekilde çabucak bir anlaşmaya vardılar. Mao Ci Nine'nin anlaşmamak için hiçbir sebebi yoktu ve İlçe Amiri Liu'nun tüm şartlarını hemen kabul etti. İlçe Amiri Liu da Mao Ci Nine'nin talep ettiği her şeye razı geldi.

Binadaki tüm ışıklar söndürülmüş, temizlik görevlileri bile ortadan kaybolmuştu, ama İlçe Amiri Liu ofisinin kapısını açtı ve koridora doğru bağırdı. "Kimse yok mu?" Bunu söyler söylemez, birisi aniden çıkageldi ve İlçe Amiri Liu ona binada kalanlara derhal pilav kâselerini bırakmalarını ve ofisine gelmelerini söylemesi için talimat verdi. Bu şekilde, Mao Ci Nine tek gecede ilçe komitesi, ilçe idaresi ve tüm ilçenin işlerinden sorumlu olan İlçe Amiri Liu ile bir anlaşma imzalamayı başarmış oldu. Anlaşmadaki her madde açıkça yazılmış ve her kelime yasal olarak bağlayıcı olmuştu.

İki sayfalık anlaşma aşağıdaki gibiydi:

Taraf A: Balou dağlarının derinliklerindeki Canlanan köyü.

Taraf B: Şuanguay ilçe komitesi ve ilçe idaresi.

Tarihi nedenlerden dolayı, geçen birkaç on yıl içinde Canlanan köyü, topluluklardan çekilmesine ve bir zamanlar nail olduğu sözde özgür ve canlanmış yaşantısına geri dönmesine izin verilmesi için taleplerde bulunmuştur. Tarafların müşterek uzlaşmasıyla beraber, ilçe komitesi ve ilçe idaresi, Canlanan'ın topluluklardan çekilme teklifi hususunda aşağıdaki anlaşmaya varmıştır:

1. Canlanan, Birinci ve İkinci Şuanguay İlçesi Özel Beceriler Performans Topluluğu olarak anılacak iki tane özel beceriler gösteri topluluğu kurmalıdır ve her bir topluluk en az elli sanatçıdan oluşmalıdır. Bu

topluluklardan birincisi çoktan kurulmuş olup, ikincisi de en geç on gün içinde oluşturulmalıdır.

2. Her iki topluluğun da yönetim ve gösteri hakları Şuanguay ilçesi tarafından kontrol edilecektir. Ayrıca Şuanguay, her Canlanan sanatçısına ayda en az üç bin yuan maaş ödemeyi garanti edecektir.

3. Her iki topluluk da bu kameri yılın son gününe – on ikinci ayın otuzuncu gününe– kadar performans sergileyecektir. Bu noktadan sonra, toplulukların artık Şuanguay ilçesi ile herhangi bir idari ya da ekonomik ilişkisi kalmayacaktır.

4. Bu yılın son günü itibariyle, Canlanan artık Şuanguay ilçesi ve Boşuzi beldesinin idari yetkisi altında olmayacak ve bir kez daha bağımsız bir köy haline gelecektir. Köylü halkın ekinlerinin, nehirlerinin, topraklarının ve diğer tüm mal varlıklarının bundan sonra ilçe veya bölge idareleriyle hiçbir ilişkisi kalmayacaktır. Benzer şekilde, ilçe veya bölge idaresinden hiç kimse köyün işlerinden herhangi birine müdahale etmeyecektir. Ancak Şuanguay ilçesi ve Boşuzi beldesi, Canlanan'da doğal bir afet yaşanması durumunda karşılıksız yardım sunma yükümlülüğünü taşımaya devam edecektir.

5. Gösteri topluluklarının sözleşmelerinde belirtilen son tarih yaklaşırken, ilçe idaresi yılsonu gelmeden Canlanan'ın artık Şuanguay ilçesi ve Boşuzi beldesinin idari yetkisi altında olmadığını teyit eden resmi dokümanları ilçedeki her departmana, yönetim kurulu komitesine, ayrıca belde hükümetine ve ilçedeki her köy komitesine teslim edecektir.

Doğal olarak, anlaşmanın son sayfasında ilçe komitesi ve ilçe idaresinin parlak kırmızı kaşesi ve iki tarafın yetkili temsilcileri olarak Mao Ci Nine ve İlçe Amiri Liu'nun imzaları vardı. İmzaların haricinde İlçe Amiri Liu, Mao Ci Nine'nin ısrarı üzerine kendi özel mührünü ve parmağını da imzasının altına basmıştı. Mao Ci Nine de kendi parmak izini imzasının üzerine basmıştı. Böylece anlaşmanın son sayfası, Balou'nun karla kaplı dağlarında kırmızı güller açmış gibi gözükmüştü.

Tüm dokümanlar doldurulduktan ve Mao Ci Nine dinlenmek için ilçe konukevine götürüldükten sonra, ertesi gün ikinci gösteri topluluğunu kuracağı Canlanan'a gitmesine karar verildi. Grupların sayısı ikiye katlanmıştı ve Lenin'in naaşını satın almak için gerekli olan süre yarıya inmişti. Sonuç olarak, Şuanguay ilçesi yılsonuna kadar Lenin'in naaşını satın alıp Spirit dağına yerleştirmeyi öngörüyordu.

Her şey yolunda giderse, İlçe Amiri Liu'nun Kutsal Salon'una çekilmemesi için hiçbir sebep kalmayacaktı.

Dokuzuncu Bölüm:
İlave Okuma – Kutsal Salon

1. Kutsal Salon: *Bu terimin köklerini açıklamak için* şinçov *ve* renyin *yılları olan 1961 ve 1962'ye, bebek Liu Yinkue'nin sos-okul önüne terk edilip bırakıldığı kıtlık ve doğal afet dönemine geri gitmeliyiz. Liu Yinkue, sos-okulda Liu Hoca'nın üvey oğlu ve bu süreçte gerçekten bir sosyal eğitim çocuğu haline gelmişti; yani bir sos-okul bebeği. Yemek zamanlarında pilav kâsesini yemekhaneye, ders zamanlarında ise diğer kadro ve parti üyeleriyle taburesini sınıfa taşırdı. Hocanın resmi evraklardan, gazetelerden ve başyazılardan yüksek sesle bir şeyler okumasını dinlerdi. Ulusal liderlerin yazdığı kocaman kitapları okurdu. Bazı parti ya da kadro üyeleri sigara içip bir kenarda uyuklarken, Liu Yinkue her zaman dikkatini derse verir ve yüksek sesle bir şeyler okuyan hocasını dinlerdi. Üvey babasının, karatahtaya büyük matbaa harfleriyle dikkatlice sıra sıra yazı yazışını seyrederdi.*

Bu bir sos-okul olduğu için, dersler de Büyük Adam teorisiyle ilgiliydi ve Marksist-Leninist ekonomi, siyaset ve felsefe gibi konulara değinilirdi. Yinkue, Büyük Adam teorisinden anlamazdı, ama dersi dinlerken zaman içinde okuma yazma öğrenmiş, on yaşına

girmeden bir gazete makalesinin tümünü okuyup anlayacak kabiliyete erişmişti. Hocasının karısı komşu ilçeden bir kadro üyesiyle kaçınca, Liu Yinkue on iki yaşında sos-okul bebeği statüsünden hocanın evlatlığı statüsüne resmi olarak terfi etmiş ve bunun üzerine resmi okul hayatına başlamıştı.

Ne var ki eşi benzeri görülmemiş Kültürel Devrim tam da bu dönemde başlamıştı. Kültürel Devrim, taşradaki bir sos-okulda eğitim veren bu hocayı zengin bir çiftçi ve dolayısıyla bir sınıf düşmanı –her gününü sahnede büyük kitaplardan bir şeyler okuyarak geçiren bir düşman– olarak görmüştü. İlçe komitesinin kırmızı mührünü taşıyan bir bildiri Liu Hoca'nın öğretmenlik görevinden alındığını, yerleri süpürmek ve okul kapısında bekçilik yapmak gibi görevlere verildiğini haber etmişti. Liu Hoca bunalıma girmiş ve sürekli Çin ilaçları almak zorunda kalmıştı.

Yıllar sonra bir gün –Yinkue on altı, kız kardeşi dokuz ve Liu Hoca elli altı yaşındayken– Liu Hoca birdenbire göğüs ağrıları hissetmeye başlamıştı. Kan ter içinde yatağına uzanmış, tüm çarşaflar sırılsıklam olmuştu. Bu olay sonbahar hasadı dönemine rastlamıştı ve okul ara tatildeydi. Tüm kadro üyeleri evlerine dönmüş ve Yinkue'nin kız kardeşi Liu Şu, şehirdeki bir sınıf arkadaşını ziyarete gitmişti; yani okulda sadece Yinkue ve üvey evladı kalmıştı. Bunaltıcı bir hava vardı, ağaçların yaprakları hastalıklı bir şekilde sarkıyordu ve ağustosböceklerinin çığlıkları bir kırbaç kadar uzundu. Liu Hoca, yatağının önünde çömelmiş ve yüzü bembeyaz olmuş bir vaziyette gömleğini kavramış ve tekrar tekrar göğsüne vurmuştu. Tam bu sırada Yinkue eve dönmüş ve "Baba! Baba!" diye bağırmış, kollarında üvey babasıyla ilçe hastanesine koşmaya hazırlanmıştı.

Liu Hoca eliyle işaret ederek dur demişti. Bir süre Yinkue'ye bakmış ve "Yinkue, on altı yaşındasın ve boyun benimkini çoktan geçti," demişti. "Eğer kız kardeşin Liu Şu'yu sana emanet edersem, onu yetiştirebilir misin?"

Liu Yinkue aniden durumun ciddiyetini fark etmiş ve ağırbaşlı bir şekilde başını sallamıştı. Gelgelelim, babasının sonra söyledikleri Yinkue'yi şaşkına çevirmişti. Liu Hoca, Yinkue'ye yaşadığı sürece Liu Şu'ya bakmak için istekli olup olmadığını sormuştu. "Büyüyünce annesine benzeyecek diye endişe ediyorum," demişti. "Hoppa ve güvenilmez bir kadın olacak diye korkuyorum. Oysa sen, küçüklüğünden beri sos-okuldasın ve on üç yaşına geldiğinde okulun sınav kitapçıklarını en az kadro üyeleri kadar iyi doldurabiliyordun. Hayatta çok başarılı olacağından artık eminim. Eğer olursan, kız kardeşinin sonu annene benzemeyecek. Annesi benim başarısızlığıma her zaman içerledi ve sonunda bir başkasıyla kaçtı. Eğer başarılı olursan ve üvey kız kardeşinle evlenirsen gözüm arkada kalmayacak. Son on yıl boyunca sana ve Liu Şu'ya bakmamın boşuna olmadığını bileceğim." Yinkue'nin üvey babası bu sözü söylediğinde gözünde bir gözyaşı belirmişti, ancak bu gözyaşının, yaşadığı göğüs ağrısından mı, yoksa insan yaşamının trajedisiyle yüz yüze geldiği için mi belirdiği belli değildi. Benzi sararmıştı ve yanağından akan gözyaşı kırışık bir kâğıt paçasından aşağı yuvarlanır gibi görünmüştü.

Yinkue, üvey babasına bir süre bakıp başını sallamış ve "Nasıl bir başarı elde edebilirim ki?" diye sormuştu.

Okul avlusu tamamen sessizdi. Kapının dışındaki ağaçlarda öten kargaların sesi karanlıkta yankılanıyordu. Yinkue başını salladığı zaman üvey babası, yaz gecesine ince bir ışık demeti yayıyormuş gibi gülümsemişti. Sonra yatağın kenarına doğru yaklaşmış, oturur pozisyona geçmiş ve kaşlarından damlayan teri silmişti. Yinkue'nin elini tutup avucunun içine bir anahtar koymuştu. "Bu anahtarı okul deposunun batı tarafındaki odasını açmak için kullan," demişti. "Eğer o odaya bakarsan, hayatta başarılı olmayı garantileyeceksin. Ne yapman gerektiğini bileceksin. Küçük ya da büyük başarılara ulaşman sana, kadere ve şansa bağlı olacak, ama

o odayı ziyaret edersen, sadece bir komün sekreteri bile olsan sana yardım etmek için elimden geleni yapmış olduğumu bileceğim. Tüm hayatım boyunca kadro üyeleri tarafından 'hoca' olarak anıldıktan sonra evladımı hükümete girmesi ve bir kadro üyesi olması için yetiştirmekte başarılı olduğumu hissedeceğim."

Yinkue ter kaplı anahtarı kavramış ve babasının ilahi[1] yatağı önünde durmuştu; aniden kutsal bir yere giden bir yol bulmuş, ama ilk adımı atmaya cesaret edememiş gibi hissetmişti.

Üvey babası konuşmasına devam etmişti. "Hayatım boyunca kazandığım her şey o depoda. Git ve bak, onu gördükten sonra tüm yaşamın boyunca başarı için gayret edeceksin."

Liu Yinkue, babasının yatak odasında ortalığı zar zor görebilmişti, ama aynı zamanda karanlığın içinde uzanan bir yol ve titreyen bir ışık görür gibi olmuştu. Dışarıda güneş parlak bir şekilde sos-okulun her köşesini aydınlatıyordu. Yinkue okulun giriş kapısından geçmiş, avluyu aşmış ve okulun deposuna ulaşmıştı, ancak içeride ne bulacağına dair hiçbir fikri olmamıştı. Kapıyı açmış, sessizce deponun en batısındaki odaya doğru yönelmiş ve sonra aniden durup kendini toparlamıştı. Kapının kilidini açmış ve içeri baktığında gördüğü ilk şey, deponun dış duvarına yansıyan güneş ışığının şimdi bu karanlık odaya döküldüğü olmuştu.

Aslında bunun da bir malzeme odası olduğunu görmüştü; tek fark, diğer odalar okulun bisikletleri, araba tekerlekleri, eski merdivenler, eski yazı tahtaları, tabureler, sandalyeler, masalar, ayrıca parti yetkilileri ve kadro üyelerinin geride bıraktığı tencereler, kâseler, bıçaklar ve yemek tabakları ile doluyken, bu odada bu tür sıradan nesneler yoktu. Bunlar yerine bu oda okulun ders kitaplarıyla ve diğer dokümanlarla doluydu. Bu oda aslında kocaman bir kütüphane gibiydi, ancak kitaplar raflara yerleştirilmemiş, duvarın yanındaki yuvarlak bir masaya üst üste yığılmıştı. Odanın duvarları eski gazete kâğıdıyla kaplıydı. Zemin tuğla ile döşenmişti.

Tavan ise sazdan yapılmıştı. Odada keskin bir küf kokusu vardı. Liu Yinkue kapı aralığında durmuş ve yanlış bir yola saptığını düşünmüştü. İlk başta bu odada bir ilginçlik sezmemişti; üvey babasının söz verdiği gibi hayattaki başarısını güvence altına alacak bir şey görememişti.

Oda olağanüstü bir sessizlik içindeydi, ama bu sessizlik Yinkue'yi içine çekmişti. Önce masalara bakmış ve her bir masa üzerindeki kitapların düzeninin, bir kütüphane ya da arşiv odasında bulacağınız düzenden çok daha farklı olduğunu görmüştü. Her yazarın eserleri gruplanmış ve yığınlar halinde düzenlenmişti. İlk seviye masanın yarısını kaplamış, ikinci seviye beş santimetre arkaya yerleştirilmiş, üçüncü seviye ise bunun ötesine, bir kulenin tepesine benzeyen en üst seviyeye kadar uzamıştı ve burada sadece birkaç cilt kitap vardı. Burası bir sos-okul olduğu için kitaplar, vakit geçirmek için okunan romanlardan ziyade politika, ekonomi ve felsefe üzerine yazılmış eserlerdi. Marx ve Engels'in ortak eserlerinin tamamı bez ciltli bir set halinde dururken, ikisinin şahsi eserleri de mevcuttu. İçeride ayrıca Lenin ve Stalin'in tüm çalışmalarıyla beraber Hegel[3]*, Kant*[5]*, Feuerbach*[7]*, Saint-Simon*[9]*, Fourier*[11]*, Ho Chi Minh*[13]*, Dimitrov*[15]*, Tito*[17]*, Kim Il Sung*[19] *ve benzeri kişilerin eserleri de vardı. Bazı kitapların birden fazla kopyası vardı;* Komünist Manifesto, Kapital, Artı Değer Üzerine Söylev *ve* Lenin'in Tüm Eserleri. *Ayrıca, bazı eserlerin birer kopyası vardı; Holbach'tan*[21] Hıristiyanlık Çıplak, *Feuerbach'tan* Geleceğin Felsefesi, *Locke'tan*[23] İnsanın Anlama Yetisi Üzerine Bir Deneme *ve Adam Smith'ten*[25] Ulusların Zenginliği.

Bu devasa kitap yığınının içinde –bir ormanın içindeki bir yaprak gibi– özellikle bir kitap dikkat çekiyordu. Bu, Yinkue'nin üvey babasının yığının içinden çekip üst tarafa koyduğu ve böylece fark edilmesini sağladığı bir kitaptı. Odadaki kitapların çoğu elbette Mao Zedong'a aitti; dört ciltlik toplu eserleri ile "Küçük Kır-

mızı Kitap" olarak da bilinen toplu deyişleri vardı ve en azından birkaç yüz, hatta birkaç bin kopyası mevcuttu. Başkan Mao'nun kitapları, odadaki sekiz masadan üçünü işgal etmişti ve her biri diğerinden üç santimetre yüksek olan yığınlar halinde arka arkaya dizilmişti; öyle ki, son yığın neredeyse tavana değecekti.

Eğer bu kitaplar sadece yığınlar halinde duruyorsa, hayatının yarısını sos-okulda eğitim vererek, diğer yarısını da tarlada çalışarak geçirmiş olan Liu Hoca, bu yığınların hayattaki başarısının özetini temsil ettiğini biraz zor iddia ederdi. Yinkue ilk masaya bakmış ve ilk yığındaki kitapların hepsinin Marx'a, ikinci yığındakilerin Engels'e, üçüncü yığındakilerin Lenin'e, dördüncü yığındakilerin Stalin'e, beşinci yığındakilerin Mao Zedong'a, altıncı yığındakilerin Dimitrov'a, yedinci yığındakilerin Ho Chi Minh'e, sekizinci yığındakilerin Tito'ya ait olduğunu görmüştü. Bunları Hegel, Kant ve Feuerbach'ın kitapları takip ediyordu. Yinkue her yığının en üstündeki kitabın sayfaları içinde bir kâğıt parçası olduğunu fark etmişti. Marx'ın kitaplarını içeren yığının en üstündeki kitaptan kâğıt parçasını çekmiş ve üzerinde üst üste sıralanmış bir kitap yığını çizili olduğunu ve her kitabın üzerine bir yazı eklendiğini görmüştü.

İlk kitabın üzerindeki yazıda şöyle diyordu: Marx, Kaplan Yılı'nda (uyin) *doğmuştur, bir Prusya kenti olan Trier'de doğmuştur.*

İkinci kitabın üzerindeki yazıda şöyle diyordu: Kaplan Yılı'nda (gengyin), *Marx on bir yaşındayken, ailesiyle birlikte Trier'deki Wilhelm Center'a taşındı.*

Üçüncü kitabın üzerindeki yazıda şöyle diyordu: Keçi Yılı'nda (yivey), *Marx on yedi yaşındayken, Bonn Üniversitesi hukuk fakültesine kaydoldu ve Hegelci "Doktorlar Kulübü"ne katıldı.*

Dördüncü kitabın üzerindeki yazıda şöyle diyordu: Kaplan Yılı'nda (renyin), *Marx yirmi üç yaşına girdiğinde, "Prusya San-*

sürü" adlı ilk tezini yazdı ve Rheinische Post'un editörü oldu. Bir sonraki yıl Jenny von Westphalen ile evlendi.

Yedinci kitabın üzerindeki yazıda şöyle diyordu: Yılan Yılı'nda (yisi), Marx yirmi yedi yaşındayken, *Fransa'dan sınır dışı edildi ve Brüksel'e yerleşti.*

On yedinci kitabın üzerindeki yazıda şöyle diyordu: Köpek Yılı'nda (renşu), *Marx kırk üç yaşındayken, Kapital'i yazmaya başladı.*

Otuzuncu kitabın üzerindeki yazıda şöyle diyordu: Keçi Yılı'nda (guivey), *Marx yetmiş üç yaşındayken vefat etti. Öldüğü zaman dünyanın en büyük proletarya devrimi liderlerinden biri haline gelmişti.*

Yinkue, Engels'in kitap yığını üzerindeki kâğıt parçasını da çekmişti.

Stalin'in kitap yığını üzerindeki kâğıt parçasını da.

Başkan Mao'nun kitap yığını üzerindeki kâğıt parçasını da...

Yinkue, Engels'in kitap yığınının ilk kısmında bir kâğıt parçası olduğunu fark etmişti. Kâğıdın üzerinde Engels'in Ejderha Yılı'nda (guiçın) *Rhine'de yaşayan küçük bir kapitalist ailenin evladı olarak dünyaya geldiği yazıyordu. Bunun altına kırmızı kalemle bir çizgi çekilmişti.*

Yinkue, Lenin'in kitap yığınının ilk kısmında bir kâğıt parçası olduğunu fark etmişti. Kâğıdın üzerinde Lenin'in Ay Yılı'nda (gınğu) *sıradan işçi bir ailesinin evlâdı olarak dünyaya geldiği yazıyordu ve bunun altına da kırmızı kalemle bir çizgi çekilmişti. Lenin'in kitap yığınının beşinci kısmında bulunan kâğıtta Yılan Yılı'nda* (dingsi) *Sovyetler Birliği'nin Ekim Devrimi'nin başarıyla sonuçlandığı ve kırk yedi yaşındaki Lenin'in Sovyetler Birliği Komünist Partisi'nin genel başkanı olduğu yazıyordu. Bunun altına da kırmızı kalemle iki çizgi çekilmişti.*

Yinkue, Stalin'in kitap yığınının alt kısmında bir kâğıt parçası olduğunu fark etmişti. Kâğıdın üzerinde Stalin'in Tavşan Yılı'nda

(cimao) *fakir bir ailenin evlâdı olarak dünyaya geldiği yazıyordu. Annesi de babası da serfti ve tüm aile ayakkabı tamircisi olarak çalışan babanın kazancına bel bağlamıştı. Bunun altına da kırmızı kalemle üç çizgi çekilmişti. Yığının en üstünde, Lenin'in Fare Yılı'nda* (ciazi) *–Cumhuriyet'in kuruluşunun on üçüncü yılında– vefat ettiği ve Sovyetler Birliği Komünist Partisi'nin genel başkanı olarak Stalin'in getirildiği yazıyordu. Bunun altına da kırmızı kalemle üç çizgi çekilmişti.*

Yinkue, Mao Zedong'un kitap yığınının alt kısmında bir kâğıt parçası olduğunu fark etmişti. Kâğıdın üzerinde Başkan Mao'nun Yılan Yılı'nda (guisi) *bir çiftçi ailesinin evlâdı olarak Şaoşen'de dünyaya geldiği yazıyordu. Bunun altına kırmızı kalemle iki çizgi çekilmişti. Dokuzuncu kısımda, Çan Kay Şek'in Tavşan Yılı'nda* (dingmao), *bir karşı devrim düzenlediğini ve tüm ülkenin Beyaz Terör'ün içine çekildiği yazıyordu. Komünist Partisi ilk kongresini Hankou'da gerçekleştirmiş ve Mao Zedong Merkezi Siyasi Büro'nun yedek üyesi olarak seçilmişti. Bunun altına da kırmızı kalemle iki çizgi çekilmişti. Onuncu kısımdaki kâğıtta "Sonbahar Ayaklanması" yazıyordu ve bunun altına da kırmızı kalemle üç çizgi çekilmişti.* Yihai *Yılı'nda Başkan Mao elli bir yaşına basmış ve Zunyi Konferansı'nda, en tepedeki komünist lider olduğu kabul edilmişti. Bunun altına kırmızı kalemle beş çizgi çekilmişti. En üst kısımdaki kâğıtta,* renzi *Yılı'nda Mao'nun parti başkanı, ülke başkanı ve silahlı kuvvetler başkomutanı olduğu yazıyordu. Bunun altına kırmızı kalemle dokuz çizgi çekilmişti.*

En sonuncu kitap yığınında farklı yazarların çeşitli eserleri vardı. Yinkue, bu yığının en üstünden de bir kâğıt parçası çıkarmış ve bunun üzerine de üst üste dizili birkaç düzine kitabın çizilmiş olduğunu görmüştü. Ne var ki bu kitapların üzerine, diğer kâğıtlarda olduğu gibi önemli şahsiyetlerin adları ve doğum tarihleri eklenmemiş, güz hasadı sonrası boş kalan tarlalar gibi boş bırakılmıştı. Üvey babasının bu boş yerlere ne yazmak istediği

konusunda Yinkue'nin hiçbir fikri olmamıştı. Sadece bazılarının üzerine oldukça önemsiz şeyler yazılmıştı; örneğin, ilk kitabın üzerinde sadece "komün elçisi" gibi masumane bir şey yazıyordu.

İkinci kitabın üzerine "Sos-okul çalışanı" yazılmıştı.

Üçüncü kitabın üzerine "ulusal kadro üyesi", beşinci kitabın üzerine "komün sekreteri", sekizinci kitabın üzerine "ilçe amiri vekili" ve dokuzuncu kitabın üzerine "ilçe amiri" yazılmıştı. Bunun altındaki kitapların üzerinde herhangi bir şey yazmıyordu. Özellikle, "bölge delegesi" ya da "eyalet valisi" makamlarına yer verilmemişti. Belki Yinkue'nin üvey babası, ilçe amirliği makamının neredeyse ilahi bir makam olduğunu ve bu makama sahip olmanın yeterli olacağına kanaat getirmişti. Belki de, bir ilçe amirinin bir imparator kadar yüce olduğunu ve emir komuta zincirinde daha fazla yükselmenin gereksiz olduğunu düşünmüş ve bu yüzden ilçe amirinden sonra gelen boşluklara hiçbir şey yazmamıştı. Yinkue, kâğıdın üzerine çizilmiş olan kitapları saymış ve boş bırakılmış fazladan on dokuz kitap resmi olduğunu görmüştü. On dokuzuncu ve sonuncu kitabın üzerinde "parti başkanı", "ülke başkanı" veya "silahlı kuvvetler başkomutanı" yazıyor olmalıydı, ama boş bırakılmıştı. Yine de alt kısımlarına bir ya da daha fazla kırmızı çizgi çizilmişti. En üsteki kitabın üzerine o kadar çok kırmızı çizgi çizilmişti ki neredeyse tamamen kırmızıyla kaplanmıştı.

O odada başka ne görmüştü? Hiçbir şey. Sadece kitap, yığınlarca kitap ve bu yığınların içine sokuşturulmuş kâğıt parçaları. Her kâğıda, üst üste dizilmiş kare şeklinde kitaplar çizilmiş ve bu çizimlerin içine ünlü bir liderin doğum tarihleri ve başarıları yazılmıştı. Ayrıca, altlarına kırmızı kalemle çizgiler çizilmişti ve söz konusu liderin kökleri ne kadar mütevazı ise, çizgilerin sayısı da o kadar çok olmuştu. Liderin sonradan elde ettiği sıradışı başarılar vurgulanmak istendiğinde ise çizgilerin sayısı çok daha fazla olmuştu.

Yinkue başka ne keşfetmişti? Aslında başka bir şey yoktu. O kitap yığınlarına ve önemli liderlerin biyografileriyle dolu kâğıt parçalarına baktığında o kitapları, insanları ve olayları zaten biliyormuş gibi hissetmişti; sanki hepsini sos-okul sınıfında çoktan duymuştu. Şaşırtıcı bulduğu tek şey, Engels gibi yüce bir insanın kapitalist bir aileden geliyor olmasıydı. Kapitalist bir aileden gelen bir çocuğun, hayatını fakir işçiler adına konuşmaya ve çalışmaya adayacağını düşünmemişti. Ayrıca, Lenin'in de sıradan bir işçi ailesinden geldiğini, böylesine yüce bir adamın ailesinin bir dağ ormanındaki yalnız bir ağaç kadar sıradan olacağını hiç tahmin etmemişti. Stalin'in bir serf ailesinden gelmesi ve babasının bir ayakkabı tamircisi olması onu çok şaşırtmıştı. Bir ayakkabı tamircisinin oğlunun, tüm dünyanın büyük ilgiyle izlediği bir kişi olması oldukça şaşırtıcıydı. Ayrıca, Başkan Mao'nun hayatlarını idame ettirmek için tarlalarda çalışan bir çiftçi ailesinden gelmesi çok daha şaşırtıcıydı, çünkü herkesten daha büyük bir lider olmuştu.

Günışığı kapının ve pencerelerin arasından içeri süzülürken, Yinkue uzun bir süre odada sessizce oturmuş ve o kitap yığınlarını, biyografileri ve kâğıt parçaları üzerindeki kırmızı çizgileri seyretmişti. Sonunda üvey babasının, bu odayı gördükten sonra başarılı olmak için gayret edeceksin derken ne demek istediğini anlamıştı. Ne var ki, aynı zamanda hiçbir şey keşfetmemiş gibiydi; sanki yüzüne esen ve sonra hiçbir iz bırakmadan kaybolan bir meltem hissetmişti. O meltemden ne kazandığını hatırlamaya çabalamış ve sessizce düşüncelere dalmıştı. Ansızın, okul avlusundan tok bir düşme sesi duyulmuştu.

Aniden yere düşen ölü bir ağacın sesi gibiydi.

Yere düşen kocaman bir pamuk ya da saman çuvalının sesi gibiydi.

Yinkue bir an duraksamış ve sonra dışarı fırlamıştı. Avluyu âdeta uçarak geçmiş ve ana girişe gelinceye dek durmamıştı.

Duyduğu ses, yatağından düşmüş olan üvey babasına aitti.

Babası ölmüştü.

Ölmeden önce gömleğinin ön tarafını iki eliyle sıkıca kavramıştı.

Yinkue'nin üvey babası okulun en yaşlı hocasıydı. İlçe amiri ve sekreteri bile sos-okulda onun öğrencisi olmuştu.

Üvey babasını gömdüğü gün, Yinkue'nin yanına ilçe amiri gelmiş ve üç gün önce Liu hocadan bir mektup aldığını söylemişti. Mektupta yazdığına göre, Liu hoca hayatı boyunca Marksist-Leninist teoriyi ilçenin tüm kadro ve parti üyelerine aşılamak için mücadele vermişti. Şimdi de kızının eğitimini tamamlayabilmesi ve oğlu Liu Yinkue'nin özellikle eski memleketi olan Boşuzi komününde bir iş bulabilmesi için ilçe amirinden ricada bulunuyordu. Mektupta, Yinkue henüz çok genç olduğu için belki de onu şimdilik bir kurye olarak görevlendirmenin en iyisi olacağı ve birkaç yıl sonra taşraya gidip sosyalist eğitimine devam edebileceği yazılmıştı. Eğer bunu yaparsa, o zaman bir kadro üyesi olabilirdi.

Dolayısıyla ilçe idaresi, genç Yinkue'yi bir kurye olarak çalışmak üzere Boşuzi komününe göndermişti.

Bu noktada genç Yinkue, babasının o unvan bölümlerini neden boş bıraktığını sonunda anlamıştı: Oğlunun kendi geleceğini planlamasını istiyordu. Babası, Yinkue'nin geleceği hakkında o kadar iyimser düşünmüştü ki Yinkue'nin hayat çizelgesini yüce liderlerin yanına yerleştirmişti. O kırmızı çizgileri, Yinkue'ye yüce insanların hayata sıradan insanlar olarak başladığını ve eğer çok çalışıp mücadele ederse onun da onlar gibi yüce bir insan olabileceğini hatırlatmak için kullanmıştı.

Yinkue, sos-okuldan ayrılıp Boşuzi komününe gideceği gün o kitap odasına geri dönmüş ve kitap yığınları arasına sıkıştırılmış olan tüm o kâğıt parçalarını çıkarmıştı; özellikle en alta "komün sekreteri", ikinci sıraya "sos-okul üyesi", beşinci sıraya "komün sekreteri", dokuzuncu sıraya "ilçe amiri" yazılmış, ancak onuncu sırayla on dokuzuncu sıra arası boş bırakılmış olanı.

Çizime baktığında, Yinkue'nin kalbi küt küt atmaya başlamıştı. Ayak tabanlarından başlayıp kemikleri ve iç organlarından hızla akarak geçen bir enerji dalgası hissetmişti. O anda, üvey babasının ölümünün hatırası bir fırtına gibi esmişti; sanki güneş ansızın doğmuş ve her şeyi aydınlığa kavuşturmuştu. Yinkue'yi on altı yaşında olmasına rağmen yirmi altı yaşından daha olgun hissettirmişti. Yinkue üvey babasının ölümünün kendisine bir kapı açtığını ve bu kapıdan geçerken direkt cennete giden bir yola adım attığını hissetmişti.

Böylece kurye olarak çalışmak üzere Boşuzi komününe gidip gazete ve mektup dağıtmış, aynı zamanda su kaynatıp yerleri süpürmüştü.

On yıl sonra komün sekreterliğine atanıp bir imparator gibi güçlü hissettiğinde, komünün konukevinde bir oda talep etmiş ve üvey babasının komünde yarattığı kitap odasının tıpatıp aynısını oluşturmuştu. Duvara aralarında Marx, Engels, Lenin, Stalin, Başkan Mao, Tito, Ho Chi Minh ve Kim Il Sung gibi dünyanın en büyük liderlerinin olduğu on adet portre asmıştı. Bunların aşağısına ise Cu Du, Çın Yi, Cia Long, Liu Boçıng, Lin Biav, Pıng Dehuay, Yi Ciening, Şü Şiangçien, Luo Ronghuan ve Nie Rongcın gibi Çin ordusunun en büyük on askeri liderinin portrelerini asmıştı. Bu portrelerin altında ise her şahsiyetin biyografisini ve mesleki başarılarını içeren çizelgeler vardı. Çift sıradan oluşan bu yirmi portrenin karşısındaki duvara ise üvey babasının büyütülmüş ve çerçevelenmiş bir portresini koymuştu. Çerçevenin yanında ise çerçeve kadar büyük ve on dokuz sıra içeren bir çizelge vardı. En alt sıra, yazılarla doldurulmuştu: Liu Yinkue, Şuanguay ilçesinde, gengzi *yılında, kıtlık döneminde dünyaya geldi. Bir yaşındayken, anne ve babası onu bir tarlaya terk etti. Üvey babası, Şuanguay ilçesi sos-okulunda öğretmendi. Yinkue son derece ileri zekâlı bir çocuktu ve okula başlamadan önce bile gazete okuyabiliyor ve*

mektup yazabiliyordu. Marksist-Leninist teoriyi bile genel hatlarıyla idrak edebilirdi.

İkinci kısımda iki sıra yazı vardı: Tavşan Yılı'nda (yimao), *Liu Yinkue on altı yaşındayken üvey babası vefat etti. Bu yüzden Yinkue'nin hayatı zorlaştı ve Devrim için Boşuzi komünü adına kurye olarak çalışmaya başladı.*

Üçüncü kısımda şöyle yazıyordu: Maymun Yılı'nda (gıngşın), *Liu Yinkue yirmi bir yaşına girdiğinde resmi olarak bir ulusal kadro üyesi oldu ve ilçedeki en başarılı sos-okul çalışanı ilan edildi.*

Beşinci kısımda şöyle diyordu: Ejderha Yılı'nda (vuçen), *Liu Yinkue yirmi dokuz yaşına girdiğinde Liulin beldesinin parti sekreterliğine atandı ve ilçenin en büyük bağış toplayıcısı oldu.*

Altıncı kısım ve ilerisi, ileride meydana gelecek olayların haberleri için boş bırakılmıştı.

Önemli insanların portreleri ile onların biyografilerini ve başarılarını detaylarıyla anlatan çizelgelerle dolu bu odada, Liu Yinkue'nin biyografisini anlatan bir çizelgeyle beraber, üvey babasının da bir portresi vardı. Bu oda, Liu Yinkue'in muhtelif terfilerini gösteriyordu; beldeden kasabaya, kasabadan Şuanguay ilçe komitesine ve ilçe idare binasının avlusunun güney tarafındaki bu odaya kadar. Bu oda oldukça resmi ve kutsaldı; dolayısıyla Liu Yinkue onu kalbinde "Kutsal Salon" olarak addetmişti.

Daha Fazla İlave Okuma

1. İlahi: *Kutsal ve asil.*

3. Hegel: *Georg Wilhelm Friedrich Hegel, Alman filozof (1770-1831).*

5. Kant: *Immanuel Kant, Alman filozof, felsefi idealizmin kurucusu (1724-1804).*

7. Feuerbach: *Ludwig Andreas von Feuerbach, Alman materyalist filozof (1804-1872).*

9. Saint-Simon: *Henri de Saint-Simon, Fransız sosyalist vizyoner (1760-1825).*

11. Fourier: *François Marie Charles Fourier, Fransız sosyalist vizyoner (1772-1837).*

13. Ho Chi Minh: *Vietnam Halk Cumhuriyeti Başkanı (1890-1969).*

15. Dimitrov: *Georgi Dimitrov, Sosyalist Bulgaristan Bakanlar Kurulu Komünist Sekreteri ve Başkanı (1882-1949).*

17. Tito: *Josip Broz Tito, Sosyalist Yugoslavya Komünist Partisi Başbakanı (1892-1980).*

19. Kim İl Sung: *Sosyalist Demokratik Kuzey Kore Komünist Partisi Başbakanı (1912-1994).*

21. Holbach: *Paul Holbach, Fransız materyalist filozof ve ateist (1723-1789).*

23. Locke: *John Locke, İngiliz filozof ve siyaset kuramcısı (1632-1704).*

25. Adam Smith: *İngiliz kapitalist ekonomist ve geleneksel politik ekonomi disiplininin kurucusu (1723-1790).*

On Birinci Bölüm:
Bir Sıra Önemli Adamın ve Arkasında Üvey Babasının Portresiyle Karşı Karşıya

İlçe Amiri Liu ne zaman önemli bir başarıya imza atsa, doğal olarak Kutsal Salon'a çekilmek isterdi.

Gecenin en karanlık saati gelmişti. Ay kaybolmuş, yıldızlar neredeyse görünmez olmuş, bulutlar ise ilçe idari merkezini bir sis tabakası gibi kaplamıştı. Yağmur yağacak gibiydi. Yoğun rutubet İlçe Amiri Liu'yu bir nem duvarı gibi çevrelemişti. Birkaç sokak lambası yanıyor olsa da çoğu sönüktü, çünkü ya ampulleri yanmıştı ya da elektrik bağlantıları kesikti. Şuanguay ilçe merkezi eskisinden daha büyük ve İlçe Amiri Liu, yolların bazılarını genişletmek ve daha fazla kavşak eklemek için Lenin Fonu'ndan biraz borç almış olsa da şehir hâlâ eskisi gibi köhne ve bakımsız görünüyordu. Sadece ilçe komite dairesi ve ilçe idare binasının girişinin önündeki sokak lambalarının tümü yanıyordu.

Ne var ki İlçe Amiri Liu bu yeni yolda yürümek istememişti, çünkü orada akşamın keyfini çıkarmaya çıkmış bir sürü yaşlı ve çocuk olma ihtimali çok yüksekti. At Yılı'nda *(bingu)* Kültürel Devrim patlak verdikten sonra Başkan Mao'yu tanımayan kim-

se kalmadığı gibi, bu insanların arasında da ilçe amirini tanımayan çıkmazdı. Liu Yinkue, Şuanguay ilçe amiri olarak atandığından, Lenin'in naaşını satın almaya ve Spirit Dağı Orman Parkı'nı ve Lenin'in anıtmezarını kurmaya ant içtiğinden beri, ilçenin arka sokaklarında onu tanımayan çocuk kalmamıştı. Elle yazdığı ve ilçenin sekiz yüz on bin mukimine gönderdiği yazıda belirttiği gibi, Lenin'in naaşını satın alıp Spirit dağına yerleştirdiği takdirde Şuanguay ilçesi o kadar zenginleşecekti ki çiftçiler doktora gitmek, çocuklar ders kitabı satın almak, şehir sakinleri elektrik ya da su hizmetinden faydalanmak, pazara gitmek isteyenler ise otobüse binmek için para ödemek zorunda kalmayacaklardı. Anıtmezarın açılmasından sonraki iki yıl içinde, ilçedeki her ailenin kendi evi olacağını söylemişti.

Bu yazının kopyaları, ilçedeki bütün evlerin avlusuna yağmur gibi yağmış ve herkesin içine işlemişti. Doğal olarak, artık herkes İlçe Amiri Liu'yu ilahi bir varlık gibi görmeye başlamış ve taşrada yaşayan köylüler bile bir şekilde onun bir portresini satın alıp duvarlarına, hatta bodhisattvaların, Ocak Tanrısı'nın* ve Başkan Mao'nun resimlerinin yanına asmıştı. Dahası, ilçe idari merkezinde bazı insanlar Yılbaşı geldiğinde bir tarafa Guan Yu'nun,** diğer tarafa da İlçe Amiri Liu'nun resmini asmışlardı. Bazen de İlçe Amiri Liu'nun resmini bir tarafa asarken, diğer tarafa Cao Yun'un*** resmini asmışlardı.

İlçe Amiri Liu bir kırsal bölge ziyaretinde Misafir'in Evi adlı bir lokantaya uğrayıp misafir defterini imzalayınca işletme bir anda popüler olmuş, içerisi müşteriyle dolup taşmıştı. Başka bir sefer, gecenin bir kısmını yol kenarındaki bir handa

---

* Çin kültüründe bolluk getiren, ocağı ve aileyi koruyan tanrıdır. Mutfak tanrısı olarak da bilinir. (ç.n.)

** İÖ 2. yüzyılda yaşamış bir generaldir. Çin tarihinde önemli bir kahraman, Çin dinlerinde kutsal bir figürdür. (ç.n.)

*** İÖ 2. yüzyıl sonu, 3. yüzyıl başında yaşamış Çinli general. (ç.n.)

geçirmiş, sonrasında han sahibi ilçe amirinin kullandığı lavaboyu, havluyu ve sabun kutusunu bir andaç[1] olarak sunulmak üzere kırmızı bir kumaşın içine sarmıştı. Han sahibi, İlçe Amiri Liu'nun uyumuş olduğu odanın kapısının üzerine ahşap bir levha yerleştirmişti; levhanın üzerinde İlçe Amiri Liu'nun filanca tarihte bu odada uyuduğu yazılıydı. Han sahibi geceliği bir yuan olan o odanın fiyatını yirmi yuana yükseltmişti. Üstelik daha önce hiç müşterisi olmazken, müşteriler hana akın etmeye başlamış ve İlçe Amiri Liu'nun yattığı yatakta yatmak, oturduğu iskemlede oturmak istemişti. Uzun yolculuklarının ortasında yorulan kamyon şoförleri, İlçe Amiri Liu'nun kaldığı handa kalabilmek için yollarından yüzlerce kilometre sapmayı tercih etmişti.

Şuanguay'da İlçe Amiri Liu sıradışı bir şahsiyet olarak kabul ediliyordu; efsanevi Qing hanedanı imparatorları Çienlong ve Kangşi'yle ya da Ming ve Song hanedanlarının kurucuları olan imparator Cu Yüencang ve imparator Song Tayzu'yla kıyaslanıyordu.

İlçe Amiri Liu sokakta istediği gibi yürüyemiyordu, çünkü insanlar onu görür görmez etrafına toplanıyor, ona soru sormaya çalışıyor, elini sıkmak istiyorlardı. Öpmesi için bebeklerini ona uzatıyor, sonra herkese filanca tarihte İlçe Amiri Liu'nun, oğlunu ya da kızını öptüğünü söylüyordu.

Artık herkes Canlanan topluluğunun tırmıkla güz yapraklarını toplar gibi para topladığını ve Lenin'in naaşının çok yakında satın alınıp Şuanguay'a getirileceğini biliyordu; yani güzel günler çok uzakta olamazdı. İlçe Amiri Liu, Şuanguay'da çoktan bir ilah haline gelmişti ve ilçenin sekiz yüz on bin kişilik nüfusunun her ferdi ona tapıyordu. Doğal olarak, sokaklarda tek başına yürüyemezdi. Neyse ki özellikle bu akşam hava oldukça karanlıktı ve ağır bir duygusal yük taşımakta olan İlçe Amiri

Liu, ilçe idaresinin oturmak için ayrılmış kısmına kimseye veya hiçbir şeye yakalanmadan gitmeyi başardı.

Oturmaya ayrılmış kısım ilçe idare binasının kuzeyindeki bir avlunun içindeydi ve İlçe Amiri Liu'nun Kutsal Salon'u bu avlunun içindeydi. Ailesi, avlunun en iç kısmındaki bir binada yaşıyordu. Kutsal Salon ise en güneyde bulunan üç odalı büyük bir binanın içindeydi. Bu bina ilk başta ilçe dairelerinden biri için toplantı salonu olarak kullanılmış, ancak bu daire taşındıktan sonra İlçe Amiri Liu burayı Kutsal Salon haline getirmişti. Gece en karanlık saatine ulaşmıştı ve temiz hava almak için dışarı çıkmış olan insanlar artık evlerine dönüyordu. İlçe Amiri Liu oturmak için ayrılmış kısmın girişine geldiğinde altmış üç yaşındaki kapıcı henüz yatmaya gitmemişti, ilçe amirini pencereden gördüğünde koşarak yanına gitti ve önünde eğildi.

"Sen daha yatmaya gitmedin mi?" diye sordu İlçe Amiri Liu.

Yaşlı adam cevap verdi: "İlçe komitesi binasındaki konuşmanızı duyduktan sonra, harcayabileceğimizden daha çok paramızın olacağı bir döneme girmek üzere olduğumuz düşüncesi uykularımı kaçırdı."

İlçe Amiri Liu kocaman gülümseyerek başını salladı ve yaşlı adamı cesaretlendirici birkaç söz daha ekledi. Sonra arkasını döndü ve en güneydeki binaya doğru ilerledi; adımları sessiz gecenin içinde yankılanıyordu. Kapıya geldiğinde önce etrafına bakındı, sonra kapının çerçevesindeki bir çatlağın içinden bir anahtar çıkardı. Kapıyı açtı, içeri girdi ve arkasından kapadı. Sonra ışık düğmesine bastı.

İçerisi bir anda, rüzgârla süpürülmüş kar kadar parlak bir hal adı. Tavandan sarkan flüoresan lambalar bu üç odalı yapıyı parlak ışığa boğmuştu. Duvarlar kireç badanalıydı. Kapı ve pencereler o kadar sıkı bir şekilde kapanmıştı ki bir toz zerreciği bile içeri giremezdi. İçeride bir masa ve sandalye haricinde

hiç mobilya yoktu, ancak duvarlara bakarsanız, önemli insanların portrelerini görürdünüz. En üst sırada, aralarında Mao, Engels, Lenin, Stalin, Mao, Tito, Ho Chi Minh ve Kim Il Sung gibi yüce liderlerin olduğu on portre vardı; alt sırada ise Çin ordusunun en büyük on liderinin portresi bulunuyordu. Gerçi bu alt sırada toplamda on bir portre vardı; on birinci portre İlçe Amiri Liu'ya aitti. Karşı duvarda ise sadece tek bir portre vardı ve bu da ilçe amirinin üvey babasına aitti. Altında İlçe Amiri Liu'nun yazmış olduğu bir yazı vardı: *Şuanguay ilçesinin Marksist Leninist fikir yayıcısı.*

Her portrenin çerçevesinin altında söz konusu kişinin hayatını ve başarılarını anlatan bir yazı vardı; ilgili makamlara hangi yaşta geldikleri bile yazıyordu. İlçe Amiri Liu tıpkı babasının yaptığı gibi önemli noktaların altını kırmızıyla çizmişti. Örneğin Lin Biao, kolordu komutanı olduğunda sadece yirmi üç yaşındaydı. Cia Long, ordu komutanlığına terfi ettiğinde sadece otuz bir yaşındaydı. Cu De, Yılan Yılı'nda *(yisi)* on dokuz yaşındayken Yuan Şikai'nin iktidarını protesto eden bir ayaklanmaya, At Yılı'nda *(bingu)* ise savaş ağası Duan Çirui'ye karşı mücadele veren Ulusal Himaye Savaşı'na katılmıştı. Tüm bu detayların altı kırmızıyla çizilmişti.

Bu altını çizmelerin amacı, İlçe Amiri Liu'yu uyarmaktı; bu sayede Kutsal Salon'a her girdiğinde duvarda portreleri asılı büyük insanlara karşı daha hürmetkâr hissedecek ve mükemmelliğe ulaşmak için daha büyük bir çaba sarf edecekti. Lin Biao'nun biyografisinde, genç adamın Pingşing geçidinde şoke edici bir askeri zafer kazandığında sadece yirmi üç yaşında olduğu yazıyordu ve İlçe Amiri Liu bu yazıyı ne zaman görse, Boşuzi komününe sos-okul hocası olarak atandığında sadece yirmi bir yaşında olduğunu hatırlıyordu. Her yıl kırsal bölgeye gidip çiftçilerin uyanmasına yardım eder, onları köşe yazısı

okumaları için cesaretlendirir, hasat zamanında oraklarını bilemeye, ekim zamanında ise tarlalarını sürmeye teşvik ederdi.

Ayaklarından bir enerji dalgası yükselirken bile biraz hüzünlü hissederdi; öyle ki kendini daha çok çalışmaya verirdi. Çiftçilere ekinleri depolara yaz yağmurlarından önce getirmeleri için yardım etmekle kalmaz, kış mevsiminde ilk dondan önce filizleri yerden toplamaları için de yardımcı olurdu. Onlara Pekin'de filanca yılda ve filanca ayda, filanca bir toplantı yapıldığını söylerdi. Hangi resmi evrakların gönderildiğini bildirir, hatta her birinin önemli noktalarından bahsederdi. Köydeki bazı insanların Tayvan ve Singapur'da akrabaları vardı ve İlçe Amiri Liu bağlarını koparmamaları için onlara yardımcı olur ve onları memleketlerini ziyaret etmeye teşvik ederdi. O insanlar yüzlerinde kocaman bir gülümsemeyle Şuanguay'a döner, ancak gelir gelmez iki göz iki çeşme ağlarlardı, çünkü tüm hayatları boyunca biriktirdikleri parayı yolların asfaltla kaplanması, elektrik direklerinin dikilmesi ve fabrikalar inşa edilmesi için memleketlerine bağışlamak zorunda kalırlardı.

Sonuçta, İlçe Amiri Liu'nun kaldığı kırsal bölgeler komşu bölgelerden daha çok kalkınmış, ilçe amiri sos-okul kadro üyeliğinden komün parti sekreteri yardımcılığına ve sonra parti komitesi üyeliğine terfi etmişti. Yirmi üç gibi çok genç bir yaşta, kendisinden on, hatta yirmi yaş büyük kadro üyelerini idare etme yetkisine sahip olan İlçe Amiri Liu, artık kendi mesleğinin altına da bir kırmızı çizgi çekebilirdi.

Liu Yinkue, komün bir beldeye dönüştürüldükten üç yıl sonra Boşuzi komününden Çunşu beldesine transfer edilmişti. O sırada sadece belde amiri vekili olsa da, belde amiri hastaneye kaldırıldığı için beldenin tüm sorumluluğu onun omuzlarına binmişti. Tüm köy muhtarlarıyla bir toplantı düzenlemiş ve her köyden on adamın, tarlada çalışan bir grup kadının ve yaşlının

başında kalmasını; diğer tüm genç erkeklerin ve kadınların iş bulmak üzere başka şehirlere gitmesini istemişti. Eğer mecbur kalırlarsa hırsızlık ya da yağmacılık yapabilirlerdi, ancak hangi şartlar altında olursa olsun köyde kalıp tarlada çalışamazlardı. Her gence beldeden bir referans mektubu vermiş ve birkaç kamyon yardımıyla çocukları, kızları, erkekleri ve kadınları diğer bölgelere ve eyaletlere gitmek üzere otobüs durağına göndermişti. Kamyondan indiklerinde onlara hiç aldırış etmemiş ve açlıktan ölecek olsalar bile üç ila altı aydan önce kesinlikle köye dönmemelerini emretmişti. Hastalık ya da doğal afet gibi mücbir sebepler dışında erkenden eve dönerlerse yüz yuanlık bir cezaya çarptırılacaklarını, eğer paraları yetmezse, tekrar evi terk edinceye dek domuzlarına ve koyunlarına el konulacağını söylemişti ki buna bağırıp çağırarak itiraz edecekleri kesindi.

Bir yıl sonra Çunşu beldesi gruplar halinde pek çok genci ve çocuğu, sırf bulaşık yıkayacak, yemek pişirecek ya da çöp toplayacak olsalar bile şehirde çalışmaya göndermiş ve böylece her beldenin ve köyün tuz ve kömür satın alacak paraya sahip olmasını sağlamıştı. Birbiri ardına pek çok ev kiremit çatılı konutlara dönüştürülmüştü. Huangli köyünde tüm çocukları kız olan bir aile vardı ve Liu Yinkue iki ablayı iş bulmaları için başkente göndermişti. Gelgelelim kızlar bir ay içinde bütün paralarını harcamış, aç kalmış ve bedenlerini[3] satmaya başlamıştı. Altı ay içinde aile yeni bir ev inşa etmiş ve Yinkue beldedeki tüm kadro üyelerini, hazırlıksız bir toplantıya ev sahipliği yapmak üzere ailenin evine götürmüştü. Anne ve babaya çiçek getirmiş ve evlerinin duvarına bir süs tabağı asmıştı. Yetkililer bedenlerini satmakta olan o iki kıza beldenin mührünü taşıyan kutlama mektupları göndermişti. Yinkue, bedenlerini satan iki kızın evinden çıkarken yere tükürmüş olsa da, sonradan köyün tüm erkeleri ve kızları iş bulmak üzere beldeyi terk etmek için

yarışmış ve belde o güne kadar gördüğü en güzel günleri yaşamıştı.

Bir yıl sonra belde amiri hastaneden taburcu edildiğinde, ilçe idaresi makamında kalmasına izin vermemiş ve onun yerine Liu Yinkue belde amiri olarak atanmıştı.

Terfisinin ardında Yinkue bir imparator gibi konuşup davranmaya başlamıştı.

Bir gün, iş bulmak için yollara düşen bir belde sakini, yanında bir şehirliyle beraber geri dönmüştü. Bunu gören Belde Amiri Liu, "Sorun nedir?" diye sormuştu. Şehirli adam cevap vermişti: "Hırsızlık yaptı! Bu bölgenin insanlarını hırsızlık yapsınlar diye mi gönderiyorsunuz?" Bunu duyan Belde Amiri Liu hırsızlık yapan adama tokat atmış ve "Bağlayın bu adamı!" diye bağırmıştı. Bunun üzerine karakoldan birisi ip getirip hırsızın ellerini bağlamış ve suçlamayı yapan kişiyi beldeye yemek yemeye götürmüştü. Belde Amiri Liu, yemeğini bitiren ziyaretçiyi arabasına kadar geçirmiş, ancak adam ayrılır ayrılmaz hırsızın serbest bırakılıp yanına getirilmesini istemişti.

Amir Liu, "Ne çaldın?" diye sormuştu hırsıza.

Hırsız başını öne eğmişti.

Liu, bağırarak tekrar sormuştu. "Ne çaldın diyorum sana?"

"Fabrikadan bir motor çaldım," diye yanıtlamıştı hırsız.

Belde Amiri Liu saldırgan bir tavırla konuşmuştu. "Defol buradan! Ceza olarak üç yıl içinde köyde bir fabrika kurmanı istiyorum. Eğer bunu başaramazsan ve biri seni hırsızlık suçuyla geri getirirse, o zaman seni hapse atarım."

Hırsız, beldeden ayrılmıştı. Annesini ve babasını görmek için köye gitmemiş, derhal şehre dönmüştü. Ya da becerilerini geliştirmek üzere eyalet başkentine veya güneydeki şehirlerden birine gitmişti. Çok geçmeden, gerçekten de memleketinde küçük bir imalathane kurmayı başarmıştı; un, ip veya çivi üretiyordu.

Başka bir gün bölgeden birisi Belde Amiri Liu'yu aramış ve şehre gelip bir kişiyi almasını istemişti. Liu'nun gitmekten başka şansı kalmamıştı. Otobüsle şehre gitmiş, bölgenin Halk Güvenlik Bürosu'nu ziyaret etmiş ve yaşları on yedi ile on dokuz arasında değişen bir düzine kızın eğlence yerlerinde bedenlerini sattığını öğrenmişti. Kızlar yarı çıplak bir şekilde bir duvarın dibine çömeliyor ve kıyafetlerini açıp kapıyorlardı. Halk Güvenlik Bürosu'ndaki yetkili, Belde Amiri Liu'yu gördüğünde, "Belde amiri sen misin?" diye sormuştu. "Evet, benim," diye cevap vermişti Liu. Bunun üzerine yetkili, Belde Amiri Liu'ya gözlerini kısarak bakmış ve sonra suratına tükürmüştü. "Kahretsin! Beldenizdeki fabrikalarda tahıl yerine fahişe mi üretiyorsunuz?" Liu büyük bir şaşkınlık içinde bakakalmış, başını öne eğmiş ve fısıltılı bir tonda yetkiliye küfrederken yüzündeki tükürüğü silmişti. Sonra başını kaldırmış ve gülümseyerek konuşmuştu. "Kızları götüreceğim ve geri döndüğümüzde onlara ellerinde eski ayakkabılarla köyün çevresinde tur attıracağım. Bu uygun olur mu?"

Belde Amiri Liu kızları bürodan almış ve binadan dışarı çıkar çıkmaz onlara bağırmaya başlamıştı. "Bir Halk Güvenlik Bürosu yetkilisinin karısından boşanmasını, ailesinin son derece kötü bir şekilde parçalamasını ve sonucunda karısının ve çocuklarının onu terk etmesini sağlayacak yeteneğe sahipsiniz. Bir madam olup diğer kadınları izinizden sürükleyecek yeteneğe sahipsiniz. Eve para gönderecek, ailenizin kiremit çatılı bir ev inşa etmesine olanak sağlayacak, tüm köyün elektriğe ve akan suya kavuşmasına vesile olacak yeteneğe sahipsiniz; öyle ki, köyün meydanına yaptığınız iyilikler için bir abide dikilmeli." Belde Amiri Liu bunları söyledikten sonra arkasını dönüp otobüs durağına gitmeden önce kızların suratına ardı ardına tükürmüştü.

Kızlar şoke olmuş bir şekilde belde amirine bakmış, sonra kıkırdamaya başlamış ve şehrin farklı yerlerine dağılmışlardı.

Sonra, bazı köylüler gerçekten de şehirde kuaför dükkânları ve masaj salonları açmıştı. Kendileri müdür olarak hizmet verirken, kırsal kesimden gelen genç kadınları yanlarında çalıştırmışlardı. Diğer köylüler işe çöp toplayarak başlayıp sonunda bir geri dönüşüm merkezi kurmuştu. Bir başkası el arabasıyla tuğla ve çimento taşınmasına yardım ederken, artık şehir halkının mutfak inşa etmesine, duvarlarını tamir etmesine ve tavuk kümesi yapmasına yardım etmeye başlamıştı. Sonunda, insanlara yeni binalar hakkında danışmanlık yapmaya başlamıştı. Örneğin, yeni bir binanın dış duvarının birinci ve ikinci katlar arasında doğuya doğru eğildiğini, ikinci ve üçüncü katlar arasında düzleştiğini, dördüncü ve beşinci katlar arasında batıya eğildiğini, beşinci ve altıncı katlar arasında tekrar mükemmel bir şekilde düzleştiğini açıklardı. Sonuçta adam bir müteahhit olmuştu ve kimlik kartına inşaat ekibinin müdürü olduğu yazılmıştı.

Aradan üç ya da dört yıl geçmiş ve Çunşu beldesi giderek bayındır bir belde havasına bürünmüştü. Köye giden tüm yollar asfaltla kaplanmış ve elektrik hatları çekilmişti. Her ailenin yeni inşa edilmiş evinin önüne bir aslan heykeli konmuştu. Çunşu tüm ilçe için bir örnek teşkil etmişti ve parti sekreteri bir konuşma yapmak için bizzat köye gelmişti. Liu Yinkue hayat çizelgesinin altına kırmızı bir çizgi çekmiş ve yirmi yedi yaşında belde amirliğinden belde sekreterliğine terfi ettiğini yazmıştı. Otuz üç yaşına geldiğinde kırmızı çizgiyi yukarı taşımıştı, çünkü belde sekreterliğinden ilçe amiri vekilliğine terfi etmiş, tüm ilçedeki en genç ilçe amiri vekili olmuştu.

Şu anda Liu Yinkue otuz yedi yaşındaydı ve başarı çizelgesi çoktan parlak kırmızıyla işaretlenmişti. Kutsal Salon o kadar

sessizdi ki kapının altından esen rüzgârın sesini duyabilirdiniz. Gece, bir kuyunun dibi kadar karanlıktı ve akşam yürüyüşü için dışarı çıkmış olan insanlar çoktan eve dönüp uyumuşlardı. Hükümet çalışanlarının oturması için ayrılmış kısmın girişindeki görevli, kulübesini çoktan kilitleyip eve gitmişti. İlçe Amiri Liu, Kutsal Salon'un ortasındaki masaya oturdu ve duvardaki her portreye teker teker baktı. Liderlerin önemli başarılarını açıklayan yazıları tekrar tekrar yüksek sesle okudu. Sonunda, on büyük askeri liderin portrelerinin en sonuna asılmış olan kendi portresine geldiğinde durdu.

İlçe Amiri Liu resimde üç numara saç tıraşı, kare şeklinde bir kafa ve kırmızı bir yüzle çıkmıştı. Yüzünde kocaman parlak bir gülümseme olsa da, gözlerinde üzüntü ve endişenin belirgin izleri vardı; kabul etmesi son derece zor bir durum henüz ifşa edilmişti sanki. Gri takım elbisesi çok şıktı ve parlak kırmızı bir kravat takmıştı. Gelgelelim, yeterince yakından bakarsanız, takım elbisenin ilçe amirinin üzerinde eğreti durduğunu fark ederdiniz. Sanki fotoğraf çekilirken giyilmemişti de sonradan resmin üzerine çizilmişti. İlçe Amiri Liu portreye, portre de ilçe amirine bakıp durdu, ancak Liu heyecanlı görünse de portresi o melankolik ifadesinden vazgeçmedi.

Bunun üzerine İlçe Amiri Liu'nun heyecanı bir anda söndü.

Yine de portreye bakmaya devam etti ve bunu yaparken ayak tabanları kaşınmaya ve ısınmaya başladı. Birazdan bir enerji patlaması yaşayacağının farkındaydı. Her terfi ettiğinde yalnız başına Kutsal Salon'a gelir, duvardaki portrelere bakardı. Sonunda kendi portresine geldiğinde, bir enerji dalgasının tabanlarından başlayıp tüm bedeni boyunca yükseldiğini hissederdi; başına kan hücum etmiş gibi olurdu. Bu elbette bir şeyler yapması gerektiği anlamına geliyordu; portrenin yanına gitmeli, yaşını ve terfi ettiği makamı yazmalı ve filanca yılda,

filanca ayda, filanca makama terfi ettiğini belirten sıranın altına kalın bir kırmızı çizgi çekmeliydi. Ardından, üvey babasının portresi önünde üç adet tütsü çubuğu yakıp bir süre meditasyon yapmalı ve portrenin önünde saygıyla eğilmeliydi. Sonra kapıyı kilitleyip eve gitmeliydi.

Gelgelelim, İlçe Amiri Liu bu sefer Kutsal Salon'a terfi ettiği için gelmemişti. Bugün burada olmasının sebebi başkaydı; köyün gösteri topluluğunun başarısı, Mao Ci Nine ile ikinci bir gösteri topluluğu kurması için bir anlaşma imzalamış olması ve yıl sonuna kadar Lenin'in naaşını satın almak için gerekenden çok daha fazla para kazanacak olmasıydı. İlçe Amiri Liu, tabanından böylesine güçlü bir enerji dalgası yayılacağını tahmin etmemişti; sanki soğuk bir günde bir mangal üzerinde duruyordu. Birdenbire avuç içleri terledi ve çizelgesinin yanına gidip yeni bir terfi yazmak ve altını kırmızıyla çizmek için karşı konulmaz bir arzu hissetti. Eğer bir şeyler yazmazsa, bu gece uyuyamayacağının farkındaydı.

Tereddüt etti. Avuç içindeki ter parmaklarını ıslatmıştı. Kalbi küt küt atıyordu ve damarları kanla doldukça bedeninden vahşi bir at sürüsünün dörtnala koşarak geçtiğini hissediyordu.

Ayağa kalktı.

Aniden cebinden bir kalem çıkardı ve portresinin yanına bir tabure taşıdı. Alt taraftan saymaya başlayarak, onuncu boş çizgiye dikkatlice bir yazı yazdı.

Tavşan Yılı'nda* (cimao), *Liu Yinkue otuz dokuz yaşına girdiğinde, bölge komiser vekilliğine atanmıştır.

İlçe Amiri Liu önce Kaplan Yılı'nda *(uyin)* bölge delegesi makamına atandığını yazmayı planlamış, ancak kalemi eline aldığında bir alçakgönüllülük dalgasıyla sarsılmış ve tarihi bir yıl

geriye alıp kendini daha düşük bir makama atamıştı. Ne de olsa Lenin'in naaşı henüz satın alınmamıştı ve alındıktan sonra da insanlar harcayamayacakları kadar para kazanmaya ancak bir yıl sonra başlayacaktı. Ayrıca, bölge komiser vekilliğine ya da bu makamı atlayıp direkt bölge delegeliğine terfi edip etmeyeceğine henüz karar verilmemişti. İlçe Amiri Liu, henüz ulaşmadığı bir makamda olduğunu iddia etmenin uygun olmadığının ve kendi karısının bile bunu yapmasına izin vermeyeceğinin farkındaydı, ama yine de yazıyı yazmış ve altını kırmızı kalemle çizmişti. Daha önce çizilen kırmızı çizgilerin hepsi çoktan solmuş ve sabırsızlıkla bir yenisinin çizilmesini bekliyormuş gibi görünüyordu. İlçe Amiri Liu parlak kırmızı çizgiyi çizdikten sonra taburesinden sıçrayarak ayağa kalktı ve bir adım geri çekildi. Yazmış olduğu yazıya, yeni kalın kırmızı çizgiye baktı ve yüzünde kocaman, parlak bir gülümseme oluştu. İçinin bir huzur dalgasıyla kaplandığını hissetti; içinde kabaran enerji ve ateş dinmeye başlamıştı.

Eve dönmesi gerekiyordu. Gece yarısı olmuştu bile.

Ne var ki tam ayrılmak üzere kapı kolunu tuttuğunda eli titremeye başladı ve yapmayı unuttuğu bir şey olduğunu hissetti. Önce, bu rahatsız edici hissin üvey babası için tütsü yakmayı unuttuğundan dolayı olduğunu düşündü ve masanın bir çekmecesinden üç adet tütsü çubuğu, diğer çekmecesinden de bir tütsü tutacağı çıkardı. Tütsü çubuklarını yakıp onları tutacağın içine yerleştirdi ve masayı babasının portresinin yanına ittirdi. Havaya doğru kıvrılarak yükselen üç duman sütununu seyretti. Artık bir ilçe amiri olduğunu, neredeyse bir imparator sayıldığını, dolayısıyla üvey babasının portresi önünde diz çöküp secde etmenin kesinlikle yakışık almayacağını düşündü. Yine de portreye son derece ciddi bir şekilde baktı, ellerini göğüs hizasına kaldırarak üvey babasının önünde üç kez eğildi ve

melodik bir ses tonuyla ona seslendi. "Baba, huzur içinde yatabilirsin. Gelecek yıl Lenin'in naaşını satın alıp Spirit dağına getireceğim. İki ya da üç yıl içinde bölge delegesi makamına terfi edeceğim."

İlçe Amiri Liu, konuşmasını bitirir bitirmez yapması gereken her şeyi yapmış olduğunu ve artık gönül rahatlığıyla oradan ayrılabileceğini düşündü. Ne var ki tam ayrılmak üzereyken, bir kez daha yapmayı unuttuğu bir şey olduğuna dair rahatsız edici bir hisse kapıldı. Bunun ne olduğunu dikkatlice düşününce, seyahatleri sırasında bulduğu şeyin aslında aradığı şey olmadığını fark etti. İşte ancak o zaman, bitirmesi gerektiğini hissettiği görevin, babasının portresi önünde tütsü yakmak olmadığını anladı. Bunun yerine arkasına döndü ve çift sıra halinde dizilmiş olan portrelere baktı. Her resmi sırayla inceledi ve ikinci sıradaki beşinci resim olan Lin Biao'nun portresine geldiğinde kendi portresini tereddüt ederek yerinden çıkarıp Lin Biao'nun portresinin yerine astı.

İlçe Amiri Liu, portresinin yerini değiştirdikten sonra kendini tamamen rahatlamış hissetti; sanki onlarca yıldır yapması gereken bir işi halletmişti. Kolordu komutanlığına yirmi üç gibi çok genç bir yaşta terfi eden Lin Biao'ya karşı hissettiği kelimelerle anlatılmaz kıskançlık bir nebze azalmıştı. İlçe Amiri Liu, Lin Biao'nun portresini incelerken durduğu noktada durdu; ancak şimdi kendi resmine bakıyordu. Portre son derece düzgün asılmıştı ve gözlerindeki melankoli yerini pür neşeye bırakmıştı. Liu, Boçıng'ın yanında asılı olan portresine büyük bir aşkla baktıktan sonra uzun süre gülümsedi, ellerindeki tozu sildi ve Kutsal Salon'dan çıktı.

İlçe Amiri Liu, evindeki ışıkların hâlâ açık olduğunu ve pencerenin günışığı gibi parladığını fark etti. Son derece büyük bir şaşkınlık içinde o ışığa baktı ve sonra evine yöneldi.

İlave Okuma

1. Andaç: *LEHÇE: Hatıra eşya anlamındadır.*

3. Bedenini satmak: *LEHÇE. Fuhuşu ifade eder, ancak herhangi bir aşağılayıcı çağrışım taşımaz.*

On Üçüncü Bölüm:
Hey, Kimdi O Az Önce Evimizden Çıkan?

"Kahretsin! Saatlerdir kapıyı çalıyorum, neden açmadın?"

"Aa, sen misin? Seni hırsız sanmıştım."

"Dur orada. Söylesene, kimdi o az önce evimizden çıkan?"

"Madem gördün, neden bana soruyorsun?"

"Sadece gölgesini gördüm. Kim olduğunu söyle bana."

"Sekreter Şi."

"Sabahın üçünde burada ne işi vardı?"

"Bana grip ilacı getirmesini istemiştim. Sen burada yokken her çağrıldığında gelmesi gerektiğini söyleyen sen değil miydin?"

"Söylüyorum sana, sabahın üçünde insanları sana bir şey getirmesi için çağıramazsın."

"Benden şüphe mi ediyorsun? Eğer öyleyse, neden ona gidip kendin sormuyorsun?"

"Onu tek bir lafımla işten kovabilirim."

"Durma."

"Tek bir lafımla onu tutuklatabilirim."

"Durma, yap."

"Tek bir lafımla, onun yıllarca hapiste kalmasını sağlayabilirim. Hapisten asla canlı çıkmamasını ayarlayabilirim."

"Yap o zaman."

"..."

"Tamam o zaman. Sen üç ay dönmemek üzere uzaklara gitmemiş miydin?"

"Burası benim evim. Ne zaman istersem o zaman geri dönerim."

"Bakıyorum da buranın evin olduğunu hatırladın... Neden bir ay daha dayanamadın?"

"Karşı koyamadım. Geçen ay içinde ilçe için ne kadar çok iş yaptığımı sen de biliyorsun. Birinin beni sokakta gördüğünde önümde imparatormuşum gibi eğilmesi ve secde etmesi gerekir."

"Bir özel beceriler gösteri topluluğu kurduğunu ve gelecek yıl Rusya'dan Lenin'in naaşını satın alıp buraya getireceğini biliyorum. İki ya da üç yıla kadar bölge komiser vekili olarak atanmayı ümit ettiğini de biliyorum, ama sen geçen ay içinde kızımızın neler yaşadığını biliyor musun? Benim nasıl olduğumu biliyor musun?"

"Kızımız nerede?"

"Vaftiz annesinin yanında."

"Siz ikiniz nasılsınız?"

"İkimiz de çok kötü gribe yakalandık. Kızımızın ateşi otuz dokuz dereceye çıktı ve üç günü hastanede iğne olarak geçirdi."

"Bak sen, ben de önemli bir şey oldu sandım. Her neyse, ayrıca bilmeni istiyorum ki, Canlanan'lı Mao Ci Nine ile bir sözleşme imzaladım. Birkaç hafta içinde ikinci bir özel beceriler topluluğu kuracak. Biletlerden elde edilecek gelir ilçenin kasasına yağmur gibi yağacak. Yıl sonu geldiğinde Lenin'in naaşını Rusya'dan satın almak için yeterli paramız olacak. Naaşı

buraya getirip Spirit dağına yerleştirir yerleştirmez kapılardan ve pencerelerden para akacak ve ilçedeki herkes iyi bir hayat sürecek. Harcayabileceklerinden daha fazla paraları olması tek dertleri olacak. Bu duruma gelindiğinde, kışın herkese bedava grip aşısı yaptıracağım. Böylece ilçedeki kimse bir daha grip olmayacak. Hey, neden uyukluyorsun?"

"Saatin kaç olduğunun farkında mısın?"

"Tamam. Uyumak istiyorsan uyu. Bu gece banyo yapmayacağım."

"Diğer odada uyuyabilirsin."

"Sen nerede uyuyacaksın?"

"Burada uyuyacağım."

"Birlikte olmak istemiyor musun?"

"Aybaşım var."

"Söylüyorum sana, senin kocan bir zamanlar evlendiğin o Boşuzi komünü sosyal hocası değil artık. Bir zamanların o şalgam kafalı kadro üyesi de değil. O artık bir ilçe amiri. Şuanguay ilçesinin imparatoru ve aralarında senden daha güzel on binlerce, hatta yüz binlerce genç kızın olduğu sekiz yüz on bin kişinin komutanı. İstediği zaman istediği kızla yatabilir."

"Bay Liu, aynı zamanda sana söylemek isterim ki, nerede yetiştiğini ve seni kimin yetiştirdiğini sakın unutma. Bugünlere sadece kendi çabalarınla geldiğini mi sanıyorsun? Seni komünün parti komitesi üyeliğine Boşuzi komünü sekreterinin atadığını unutma. Bunu yaptı, çünkü sekreter babamın öğrencilerinden biriydi. Ayrıca unutma ki seni Çunşu belde amirliğine atadılar, çünkü Organizasyon Departmanı'nın direktörü de babamın öğrencilerinden biriydi. Yine unutma ki tüm bölgenin en genç ilçe amiri vekili olarak atandın, çünkü Sekreter Niu komün sos-okulunun eski okul başkanı ve babamın yakın arkadaşıydı. Kahretsin! Defol! Git, yatak odasındaki eşyalarını al

ve paramparça et! Eğer yapabiliyorsan, kaşıklarımızın, kepçelerimizin, tencerelerimizin, tavalarımızın hepsini bir akrabanın avlusuna götür ve orada paramparça et. Böylece ilçedeki herkes senin, bir ilçe amiri olarak tabak da kırabileceğine şahit olur."

"Hey, bu konuyu istediğin kadar uzatabilirsin, ama ben asla babana ihanet etmedim. Ben şu anda bir ilçe amiriyim ve belki de iki ya da üç yıl içinde bölge delegesi makamına atanacağım. Senin baban benim üvey babam olsa da her ay hayırlı bir evlat gibi onun için tütsü yakıyorum."

"Nerede yakıyorsun?"

"Kalbimde."

"Hödük herif! Öbür odada yatacak mısın, yoksa ben mi oraya geçeyim?"

"Ne o odada ne de bu odada yatacağım. Tüm bu ilçe benim evim ve nerede istersem orada uyurum. Eğer bu iki oda olmazsa, bir ilçe amiri olarak uyuyacak başka bir yer bulamayacağımı mı sanıyorsun? Bak sana ne diyeceğim, buradan başka her yerde daha rahat uyurum. Eğer ölmeden önce baban elimden tutup sana bakmamı istemeseydi, evden üç ay uzak kalır ve seni bir kere bile düşünmezdim."

"Eğer istersen, gerçekten de evden üç ay uzak kal. Üç ayı bana hiç dokunamadan geçir."

"Sensiz yaşayamayacağımı mı sanıyorsun?"

"Spirit dağına git ve Lenin'in anıtmezarını inşa et. Rusya'ya git ve Lenin'in naaşını satın al. Eğer önümüzdeki üç ay boyunca eve dönme arzusuna karşı koyamazsan, o zaman bir ilçe amiri olmamalısın! Bölge delegeliği makamına atanmayı aklından bile geçirmemelisin. Bölge delegeliği makamına atansan da hapse gönderilmelisin."

"Ne? Lenin'in naaşını satın alıp buraya getirirsem, eve dönme arzusuna karşı koyamayacağımı mı sanıyorsun? Neden

kendin hesaplamıyorsun? Geçen sefer, on beş gün boyunca eve dönmeyeceğime karar verdiğimizde, tam bir ay üç gün eve gelmemiştim. Bu sefer üç ay boyunca evden uzak kalacağıma karar vermiştik, ancak irademe yenik düşüp iki ay sonra geri geldim. Gelgelelim, şimdi sana kesinlikle söylüyorum ki ben, İlçe Amiri Liu Yinkue, en az altı ay boyunca eve dönmeyeceğim. Lenin'in naaşını Spirit dağına getirdikten sonra yine bir altı ay, hatta on iki ay boyunca eve hiç gelmeyeceğim."

"Tamam o zaman, neden gitmiyorsun? Eğer altı ay hiç eve gelmezsen sana istediğin şekilde hizmet edeceğim. Sana bir hizmetçinin bir krala secde ettiği gibi secde etmemi istersen, yüzümü senden ayırmadan odadan çıkmamı dilersen, bunu yapmaktan büyük bir mutluluk duyacağım."

"Güzel. Ama ya bana secde etmezsen?"

"O zaman babamın sos-okuldaki mezarına gidip cesedini çıkarabilirsin."

"Anlaştık."

"Peki, ya altı içinde bana dokunmak ve beni okşamak arzusuna dayanamayıp geri dönersen?"

"Babanın naaşını Lenin'in Spirit dağındaki anıtmezarına taşırım."

"Anlaştık. Eğer sözünden dönersen bir arabanın altında kalarak ölesin, içtiğin suda boğulasın, ayağına batan bir kıymığın sebep olduğu iltihap yüzünden can veresin ya da günışığında zehirlenesin."

"Bana bu şekilde beddua etmek zorunda değilsin. Sadece, Lenin'in naaşını getiremeyeceğimi söyle yeter. Bu benim için ölümden de beter bir kader olur."

"..."

"Küt!" İlçe Amiri Liu'nun evinin kapısı çarparak kapandı.

Dokuzuncu Kitap
YAPRAKLAR

Birinci Bölüm:
Herkes Elini Kaldırıp Bir Kol Ormanı Yaratıyor

Engelli sakinlerinin çoğu gösteri topluluğuyla beraber terk ettiğinden, Canlanan neredeyse bir hayalet kasabaya dönüşmüştü. Tek engeli beş yerine altı parmağa sahip olmak olan biri bile, o fazladan uzvunun yardımıyla bir çanak büyüklüğündeki iki adet topu kaldırabildiği sürece altı parmaklı top kaldırma gösterisi sergileyebilirdi.

Altmış bir yaşındaki Kötürüm bile topluluğa katılmıştı. Fiziksel olarak tıpkı erkek kardeşine benzediği için, Balou ezgileri opera topluluğunun yardımcı lideri, Kötürüm'ün ikamet belgesinde değişiklik yapmış, doğum tarihini Cumhuriyet'in yirmi birinci yılından bir önceki altmış yıllık *ciazi* döngüsündeki aynı yıla çekmiş, böylece onu yüz yirmi bir yaşına getirmişti. Bütünler adamın yaşını yuvarlak bir sayı yerine bilerek yüz yirmi bir yapmıştı, çünkü bu şekilde yaşı daha gerçekçi görünecekti.

Peki, eğer Kötürüm yüz yirmi bir yaşındaysa, erkek kardeşi kaç yaşındaydı? Gerçekte ondan üç yaş küçüktü, ancak Kötürüm'ün yaşına altmış yıl eklendiği için, artık erkek karde-

şinden tam altmış üç yıl daha yaşlıydı. Dolayısıyla, genç adam Kötürüm'e artık "kardeş" diye hitap edemezdi; ona "dede" demeliydi. Küçük kardeş, Kötürüm'ü tekerlekli sandalyesiyle sahneye itmiş ve seyircilere onun oturma iznini ve yüz yirmi bir yaşında olduğunu teyit eden kimlik kartını göstermişti. Binden fazla seyirciden oluşan kalabalığın önünde durmuş ve ağabeyine "dede" diye hitap etmişti. Yüz yirmi bir yaşındaki bir ihtiyarın görme ve işitme kabiliyetinin hâlâ makul bir seviyede olması ve bir de altmış küsur yaşındaki torununa çok benzemesi seyirciyi büyük bir şaşkınlık içinde bırakmıştı. Aslında, kaybettiği bir iki diş ve mahkûm olduğu tekerlekli sandalye haricinde dış görünüşü o kadar kötü değildi. Gösteri tam bir sansasyondu ve seyircilerden biri büyük bir şaşkınlık içinde bağırmıştı: "İhtiyar adam genelde ne yer?"

Yüz yirmi bir yaşındaki Kötürüm onu duymamış gibi yapmış, dolayısıyla elli sekiz yaşındaki torunu Balou şivesiyle cevap vermişti. "Ne mi yiyor? Karışık tahıl yer."

"Antrenman yapıyor mu?"

"Hayatı boyunca tarlalarda çalıştı. Tarlada çalışmak da bir tür antrenman sayılır."

"Deden nasıl kötürüm oldu?"

"Bu sene başında, dağdan çıra kesmekten dönerken bir vadinin içine düştü."

"Tanrı aşkına! Yüz yirmi bir yaşında bir adam çıra kesmek için dağlara tırmanıyor. Baban kaç yaşında ve çalışabiliyor mu?"

"Babam doksan yedi yaşında. Şu anda evde sığırları yetiştirerek ve tarlayı çapalayarak bize destek oluyor."

Seyirciler giderek daha coşkulu bir hale gelmiş ve bir dizi soru daha sormuşlardı. "Yaşlı Adamın Yaşını Tahmin Et" numarası tam bir sansasyondu ve enerji dolu alkışlarla ödüllendirilmişti. Bu şekilde, Şuanguay İlçesi Özel Beceriler Gösteri

Topluluğu yola çıkmış ve Balou dağlarının ötesindeki bölgelerde gösteri sergilemeye başlamıştı. Herkesin beklentisinin aksine, bu ikinci topluluk en az birincisi kadar ilgi görmüştü. İkinci topluluk kırk dokuz köylüden oluşuyordu ve her biri bizzat Mao Ci Nine tarafından seçilmişti. Bu kırk dokuz köylünün içinde Kelebekçik'e ek olarak dokuz nin vardı ve yaşları on üç ile on yedi arasında değişiyordu. Bu küçük nin'lerin dokuzu da bir metre yirmi bir santimetreden kısa ve yirmi altı kilodan hafifti. Bu yüzden ilçe yönetimi en küçük üç nin'i son derece şık bir şekilde giydirip onlara makyaj yapmıştı; böylece uzaktan bakıldığında hepsi birbirine benzemişti. Sonra kendilerine tek bir ikamet izin belgesi verilmişti; bu belgede kızların son derece ender rastlanan dokuzlar olduğu ve doğumlarının tam üç gün sürdüğü iddia ediliyordu.

Dokuz nin sahnede hareket etmeden durduklarında seyirci onları büyük bir şaşkınlık içinde seyretmişti. Bu performansın adı Dokuz Kelebekçik olarak duyurulmuştu ve ikinci gösteri topluluğunun en değerli parçası haline gelmişti. Açılış numarası olarak bunu kullanıp seyircinin yüreğini cız ettirmişlerdi. Gösterideki diğer numaralar, ilk gösteri topluluğu tarafından popüler hale getirilen numaralara çok benziyordu: Kör Adam İşitme, Sağır Adam Maytap Patlatma ve Kötürüm Sıçrayışı. Seyirciler gösterileri büyük bir şaşkınlık içinde nefes nefese izlemiş, dikkatlerini tamamen sahneye vermişlerdi.

Gösteriye ayrıca yerel bir Balou ezgisi eşliğinde Altı Parmak El İzi numarasını da eklemişlerdi. Bunu, Yaşlı Adamın Yaşını Tahmin Et numarası takip ediyordu ve sonbaharda uzaktaki tarlalardan esen buğday kokusu gibi seyircinin neşesini iyice yerine getirmişti. İkinci toplulukta da Yaprak Nakışı ve Şişedeki Ayak numaraları vardı, ancak yeni nakışçı kadın, diğer topluluktaki kadın gibi bir serçe işleyemiyordu. Yine de bu numara

felçli bir kadının bir yaprağa nakış işlemesinden ibaretti, ancak kadın sadece şakayık çiçeği ve krizantem işleyebiliyordu. Gelgelelim, ona bir sedir ya da akkavak yaprağı verirseniz, onu bir sigara içebileceğinizden ya da bir şekerleme yiyebileceğinizden daha kısa bir sürede çiçek desenleriyle süsleyebilirdi. Bu, sıradışı bir beceriydi. Şişedeki ayak numarasını sergilemekle görevli olan çocuğa gelince, ayağı oldukça büyüktü ve felçli bacağı bir bastondan daha genişti. Ayağını sadece ağzı bir kavanozunki kadar geniş bir şişeye sokabilirdi, ancak yine de ayağında şişeyle sahnede parendeler atmış ve yere indiğinde şişe kırılmamış olsa da seyirci onu büyük bir takdir ve coşkuyla alkışlamıştı. Bu numaralar ilk topluluğun numaraları kadar iyi olmasa da, en azından Dokuz Kelebekçik numarası, birinci topluluğun bile kopyalayamayacağı benzersiz bir numaraydı.

Dokuzlar. Birisinin dokuz çocuk birden doğurduğunu ve hepsinin hayatta kaldığını bugüne kadar kim duymuştu? Bu kızların hepsinin küçük nin olması, dokuz kardeş oldukları iddiasını daha gerçekçi kılmıştı.

Dokuz Kelebekçik numarasındaki kızlar küçük nin'ler olarak performans sergiliyor olsalar da sonuçta hepsi birer insandı. Dokuz bebeği ardı ardına doğuran birisini daha önce kim duymuştu? Her Dokuz Kelebekçik numarasından önce takdimci dokunaklı şeyler söylemiş ve ikizleri olan bir seyircinin ayağa kalkıp sahneye gelmesini rica etmişti. On gösteri boyunca sadece bir iki kez birisi ikizleri olduğunu söylemiş, ikizlerin annesi yüzü kızarmış bir şekilde ikizleriyle beraber sahneye çıkmış, seyirci ise onları gıptayla seyretmişti. Sonra, takdimci seyirciye tekrar seslenmişti.

"Üçüzleri olan var mı?"

Seyirci birisinin gerçekten üçüzü olabileceğini düşünerek beklenti içinde etrafına bakınmış, ancak hayal kırıklığına uğramıştı.

Takdimci, seyirciye tekrar seslenmişti. "Dördüzleri olan var mı?"

Bazı insanlar başlarını çevirse de sayıları çok az olmuştu.

Bunun üzerine, takdimci tekrar seslenmişti. "Beşizleri olan var mı?"

Takdimcinin sorularından sıkılmış bir halde hiç kimse başını çevirmemişti. Takdimci ise seyirciye seslenmeye devam etmişti.

"Altızları olan var mı?"

"Yedizleri olan var mı?"

"Sekizleri olan var mı?"

Takdimci sonunda avazı çıktığı kadar bağırarak seyirciye seslenmişti. "Dokuzları olan var mı?"

Tam bu sırada Dokuz Kelebekçik anaokulu öğrencileri gibi el ele tutuşarak sahneye koşmuştu. Hepsinin boyu, ağırlığı, vücut tipi aynıydı ve makyaj uygulandıktan sonra hepsi bir çocuğun kırmızı yanaklarına sahip olmuştu. Hepsinin üstünde sadece ergenlik öncesi kızların giydiği farklı çeşitlerde kırmızı pamuk gömlek ve ipek pantolon vardı. Saçları ise iki atkuyruğu şeklinde örülmüştü.

En önemlisi, hepsi birer cüceydi; yani küçük ninler.

Bu dokuz küçük nin, sahnede dokuz küçük Kelebekçik gibi durmuş, seyirci ise büyük bir şaşkınlık içinde onları seyretmişti. Tüm salon derin bir sessizliğe gömülmüştü ve sahne ışığı bir seyircinin yüzüne yansıtıldığında herkes sanki ışığın yansımasının, o kişinin yüzünden geçen gölgenin sesini duymuştu.

Bu noktada takdimci, kızları sırayla tanıtmaya başlamıştı. Kelebekçik adlı ilk kızın on beş yaşında ve yirmi altı kilo olduğunu açıkladı. İkinci kızın adı İkinci Kelebekçik'ti, on beş yaşındaydı ve yirmi altı buçuk kiloydu. Üçüncü kızın adı Üçüncü Kelebekçik'ti, on beş yaşındaydı ve yirmi altı kilo üç yüz gram-

dı. Dokuzunca kıza gelince, onun adı Küçük Kelebekçik'ti, on beş yaşındaydı ve o da yirmi altı kilo üç yüz gramdı.

Tanıtım seansı tamamlandıktan sonra kızlar performanslarına başlamıştı.

Dokuzların açılış numarası diğer engellilerin numaralarından çok farklıydı. Çok minik oldukları için Kelebekçik dansıyla başlamışlardı. Ne kadar mı miniktiler? Sahne kostümü giyen kötürüm bir adam sahneye çıkmış ve ailesinin tavuklarının kaybolduğunu duyurmuştu. Sonra sahnede tavuklarını aramaya başlamış ve her bulduğu tavuğu torbasının içine tıkmıştı. Dokuzuncu tavuğu da bulduğunda iki büyük torba ağzına kadar dolmuştu. Sonra kötürüm adam torbalarla sahnede dolanmıştı. Sonunda torbalardan biri yırtılarak açılmış ve içinden minik, alacalı bir tavuk çıkmış, onu iki beyaz ve bir siyah tavuk takip etmişti. Sonuç olarak dokuz tane siyah, beyaz ve alacalı tavuk sendeleyerek torbalardan çıkmış ve sahnenin çevresinde bir Balou ezgisi söyleyerek dans etmeye başlamıştı.

Beklenildiği üzere bu küçük nin'ler gerçekten de tavuk kadar küçüktüler ve ağızlarını açtıklarında sadece bilenen bir bıçak gibi çok tiz bir ciyaklama sesi çıkarabiliyorlardı. Kızlar beraberce şarkı söylemiş, sesleri keskin bir hançer gibi sahneden seyirciye fırlamış, tüm gösteri salonunu velveleye vermişti. Ses pencerelerden ve kapılardan patlayarak ışıkların bir ileri bir geri sallanmasını, duvarlardaki tozun kalkmasını sağlamıştı.

Seyirciler dehşet içinde kulaklarını tıkasalar da, küçük ninler yüksek sesle şarkı söylemeye devam etmişti.

Kardeşim, Balou dağlarını terk ettin.
Evde, kız kardeşlerim ve ben endişeyle bekliyoruz.

Bir köyden ayrılıp diğerine bakarken,
Burada endişeyle bekliyorum.

Bir dağa tırmanıyorum, bir nehri geçiyorum,
Erkek kardeşimi ararken neredeyse deliye dönüyorum.

Bir adım ileri atıyorum, bir adım geri çekiliyorum,
Hangi ailenin kızı erkek kardeşimin ayağına dolanmış
bilmiyoruz.

İki adım ileri atıyorum, iki adım geri çekiliyorum,
Hangi anne erkek kardeşimizi uzaklara götürdü
bilmiyoruz.

Üç adım ileri atıyorum, üç adım geri çekiliyorum,
Biz, hangi ailenin kızı erkek kardeşimizin kalbini çaldı
bilmiyoruz.

Yedi adım ileri atıyorum, yedi adım geri çekiliyorum,
Kalplerimiz erkek kardeşimizin ruhunu geri çekebilecek mi
bilmiyoruz.

Şarkı bitince performans da gösteri de bitmişti.

Şehir sakinleri, bu inanılmaz derecede baş döndürücü performansı seyrettikten sonra günlerce, iğnenin yere düşüşünü duyabilen kör adamdan, yaprağa nakış işleyebilen felçli kadından, yüz yirmi bir yaşındaki adamdan ve son derece coşkulu sesleriyle gösteri salonunun çatısını yıkan dokuzlardan bahsetmeden duramamıştı. Hikâyeleri giderek büyümüş ve topluluk ne zaman yeni bir şehre gelse, gazeteler ve televizyonlar onların bedava reklamını yapmıştı. Dolayısıyla herkes bilet satın almıştı. Beklendiği gibi, Mao Ci Nine'nin oluşturduğu ikinci topluluğun gösterisi, ilk topluluğun gösterisi kadar hayret vericiydi ve gittikleri her şehirde en az üç ya da beş performans sergilemişlerdi. İlçe idaresi, bir topluluk bir şehrin doğu semtlerinde gösteri sergilerken, diğer grubun batı semtlerinde gösteri sergi-

leyeceği şekilde bir düzenleme yapmıştı; sonra da gruplar yer değiştiriyordu. Eyalet dahilindeki tüm şehirlerde performans sergiledikten sonra topluluklardan biri Hunan, Hubey, Guangdong ve Guangşi eyaletlerine gidip bu eyaletleri birbirine bağlayan demiryolu hattı boyunca uzanan bölgelere odaklanmış, diğer topluluk ise Şantung, Anhui, Ciciang ve Şanghay eyaletlerine doğru ilerlemişti.

Güneydoğu bölgesi dünyanın en kazançlı bölgelerinden biriydi ve sahil boyunca uzanan kısım özellikle çok zengindi. Bazı aileler o kadar zengindi ki, tuvaletleri geldiğinde evde tuvalet kağıdı yoksa, kıçlarını yüz yuanlık bir, hatta iki banknotla silerlerdi. Engelli gösteri topluluğunun namını duyduklarında kulaklarına inanamamış, neticede onlar da ikinci topluluğu hayretler içinde seyretmek üzere gösteri salonuna hücum etmişlerdi.

Topluluğun günde bir yerine iki, hatta üç gösteri sergilediği olmuştu. Bilet satışlarından elde edilen hasılat, bankalar aracılığıyla akmaya ve ilçe idaresinin kasasına dökülmeye başlamıştı. İlçenin görevlendirdiği bir muhasebeci her gün aceleyle bankaya koşuyor, tuvalete gittiğinden daha sık bankaya gidiyordu.

İlk grup Hubey'den Hunan'a ve sonra Guangdong'a gittiğinde günde iki ya da üç gösteri sergilemiş, elde edilen hasılat göğe değecek kadar büyük olmuştu. Bazı insanların iddiasına göre, topluluk turneye devam ederken Huayhua'nın boyu o kadar uzamıştı ki kız artık bir küçük nin sayılmazdı. Topuklu ayakkabıları olmadan bile çoğu bütünden uzundu ve topuklarıyla beraber etraftaki en uzun boylu kızdı. Geçen birkaç ay içinde sadece deli gibi uzamakla kalmamış, dış görünüşü de son derece büyük bir değişime uğramıştı. Söylenenlere göre, Huayhua turne sırasında sürekli topluluk direktörüyle birlikte olmuş, bu süreçte inanılmaz bir hızda büyümeye başlamış ve

çok geçmeden sıradışı bir güzelliğe sahip bir bütüne dönüşmüştü. Yine söylenenlere göre, Sekreter Şi Huayhua'nın topluluk direktörüyle yattığını öğrendiğinde İlçe Amiri Liu'dan özel izin alarak topluluğu ziyarete gitmiş ve topluluk direktörünü eşek sudan gelinceye kadar dövmüştü. Topluluk direktörü, Sekreter Şi'nin önünde diz çökmüş ve merhamet etmesi için ona yalvarmıştı.

Bunların ne kadarının doğru olduğunu kimse bilmiyordu, ama bilinen bir şey varsa o da Huayhua'nın artık bir bütüne dönüştüğüydü. Bu nedenle kız kardeşleri Tonghua ve Yuhua onunla konuşmayı reddetmişti. Başka bir söylentiye göre de Huayhua takdimci olarak sahnede durduğunda, seyirci onun güzelliği karşısında ağlamıştı. Pek çok kişi gösteriye sadece onun güzelliğini görmek için gitmişti. Sonuç olarak bilet fiyatları giderek yükselmiş ve ilçe idaresinin kasası her geçen gün biraz daha dolmuştu.

Sonbahar geldiğinde ilçe idaresinin kasasındaki para on haneli bir rakama ulaşmıştı; bu o kadar büyük bir miktardı ki bir çift abaküs bile onu hesaplamaya yetmezdi. İki topluluğun yaptığı hasılatı ve banka çalışanlarının alacağı komisyonu hesaplamak için en az beş, hatta altı abaküse ihtiyaç vardı.

Çok kısa bir süre içinde, Lenin'in naaşını satın almak için gereken para toplanmıştı.

Yılsonu yaklaşmıştı bile. Kuzeyde dondurucu soğuklar devam ederken, güneydeki bazı bölgeler hâlâ kuzey yazı kadar sıcaktı. Bu noktada, ilk topluluk çoktan Guangdong'a ulaşırken, ikinci topluluk kuzey Ciangsu'ya varmıştı. Ciangsu, Çin'in önde gelen şehirlerinden biriydi. Gökdelenleri o kadar uzundu ki bulutların arasında kaybolup gidiyorlardı. Evler ise bir ormandaki ağaçlar kadar sık bir şekilde kümelenmişti. Söylenenlere göre, şehrin bazı sakinleri bütün gece kumar oynayıp

yüz bin, hatta sekiz yüz bin yuan kaybetmeyi göze alacak kadar zengindi. Dolayısıyla, Mao Ci Nine'nin seçtiği köylüler birkaç gösteri sergiledikten sonra, artık duramayacaklarını fark etmişlerdi.

Herkes çılgına dönmüştü.

Hiç kimse, tamamı körlerden, sağırlardan, kötürümlerden, dilsizlerden, uzvu eksik ya da fazla olanlardan ve boyları bir metreden kısa küçük nin'lerden oluşan bir gösteri topluluğunun varlığına inanamıyordu. Hiç kimse bu engelli sanatçıların aynı köyden olduğuna inanamıyordu. Hiç kimse bu köydeki bir annenin dokuz kızı birbiri ardına doğurduğuna inanamıyordu. Hiç kimse tamamen kör bir kızın yere düşen bir yaprağı ya da kâğıt parçasını duyabildiğine inanamıyordu. Hiç kimse orta yaşlı sağır bir adamın boynuna astığı maytabı, yüzüyle arasına sadece kalın bir tahta koyarak patlattığına inanamıyordu. Dokuzlar'ın kuzey dağı ezgilerini havada uçan bir balonu patlatacak kadar acıklı söylediğine inanamıyordu.

Gösterinin hiçbir yerinde insanların inanabileceği bir durum yoktu.

Sergilenen beceriler ne kadar inanılmazsa, o kadar çok seyirci gösteriye hücum etmişti; o kadar ki her aile, fabrika ve işyeri işi gücü bırakıp Canlanan topluluğunu izlemeye gitmişti. Bir biletin fiyatı üç yüz yuandan beş yüz yuana yükselmişti ve eğer topluluk bilet fiyatlarını yükseltmemiş olsaydı, kapıda çalışan karaborsacılar bir servet kazanabilirdi. Yerel gazeteler, radyolar ve televizyon kanalları bir anda pek çok yeni materyale kavuşmuştu. Öyle bir noktaya gelinmişti ki, topluluk belli bir şehirde yirmi dokuz gösteri sergiledikten sonra bile eşyalarını toplayıp bir sonraki şehre gidememişti.

Neyse ki sonunda yılsonu gelmiş ve her iki topluluk da Şuanguay ilçe idaresiyle yaptığı anlaşma gereği turneyi bitirmek

zorunda kalmıştı. Canlanan, topluluklardan çekileceği tarihe çok yaklaşmıştı.

Bir gün, yağmur yağmış ve şehrin her yerini su basmıştı. Araçlar oldukları yerde kalmış, motosikletler bile hareket edememişti. İnsanların bir yere gidebilmesi nerdeyse imkânsız hale gelmiş, topluluk üyeleri gökyüzüne bakıp iç geçirmişlerdi. Yeni bir şehre geldiklerinde daima gösteri salonunda, sahnenin arkasında uyumuşlardı. Bu, kuzey tiyatro toplulukları arasında oldukça yaygın bir uygulamaydı. Dürülü yataklarını yere serdikten sonra erkekler bir tarafta, kadınlar da diğer tarafta yatmıştı. Gençler kâğıt oynamış, felçli kadın herkesin sahne kostümünü katlamış, Dokuzlar'dan beşi bir köşeye geçip kendi kostümlerini yıkamıştı. Bu arada yaşlı sanatçılar daha sakin bir köşeye çekilip, geçen beş ay içinde kazandıkları parayı saymıştı. Mao Ci Nine anlaşmanın şartlarını revize edebilmek için inanılmaz bir çaba harcamıştı; her köylünün ayda minimum üç bin yuan kazanması garanti edilmekle kalmamış, gösteri başına bir "koltuk" kazanmışlardı. Gösteri dünyası jargonunda bir "koltuk", bir bilet fiyatı demekti. Bir biletin fiyatı üç yüz yuan olduğunda, her köylü gösteri başına üç yüz yuan kazanmıştı.

Bu şekilde hesaplandığında, Henan ve Anhui eyaletlerinden Şantung'un Heze ve Yantan şehirlerine, oradan Ciangsu'nun Nancing, Sucov ve Yangcov şehirlerine, ardından kuzey Ciangsu yıldız şehrine bilet fiyatları ortalama üç yüz yuanı bulmuştu ve köylüler ayda en az otuz beş gösteri sergiledikleri için kişi başına otuz beş koltuk ya da on bin beş yüz yuan kazanmıştı. Bu miktardan yemek masrafını ve diğer giderleri çıkarmaları gerekmişti; gerçi doğruyu söylemek gerekirse, fazla da bir masrafları yoktu, çünkü her sanatçıya yemek parası olarak ayda bir koltuk ödenmişti. Sonuçta, yiyebileceklerinden daha fazla balık, kırmızı et, pilav ve makarnaları olmuştu. Masraflardan bah-

setmişken, erkekler sigara satın almayı tercih ederken, kadınlar ve kızlar ruj, çamaşır ve yüzlerini yıkamak için ithal sabun satın almışlardı, ancak her şey toplandığında her kişi ayda yüz yuandan daha az harcamıştı. Onlar için ayda on bin yuandan daha fazla para kazanmak atalarının mezarda dönmelerine neden olacak kadar olağanüstü bir durumdu.

On bin yuan ile ne yapılabilir? Eğer yaşayacak bir yer inşa etmek isterseniz, on bin yuan üç odalı bir ev inşa etmek için hemen hemen kâfidir. Eğer evlenmek istiyorsanız, nişanlınızın başlık parasını ödemek için yeterlidir. Eğer on bin yuanı birisinin cenazesi için harcarsanız, sıradan toprak bir mezarı bir kraliyet anıtına dönüştürebilirsiniz.

Maaşlarını aldıkları ilk ayda köylüler o kadar heyecanlanmışlardı ki elleri titremişti. Parayı iç çamaşırlarına sokuşturmuş, elbiselerini çıkarmamış, hatta uyumaya bile gitmemişlerdi. Bazıları kıyafetlerinin iç kısımlarına fazladan bir cep dikmiş ve paralarını oraya saklamıştı. Sahneye çıktıklarında, iç ceplerindeki para bedenlerine bir tuğla gibi vurup durmuştu. Üzerlerinde bu kadar nakitle performans sergilemek çok kolay olmasa da paranın orada olduğunu bildikleri için daha büyük bir coşkuyla becerilerini sergilemişlerdi. Sağır adam, Kulakta Maytap numarasını sergilerken yüz yerine iki yüz adet maytap kullanmıştı. Kör adam, Hassas İşitme numarasını sergilerken gerçekten kör olduğunu ispatlamak için yüzüne yüz vatlık, sonra beş yüz vatlık, hatta bin vatlık sahne ışığının yansıtılmasını istemişti.

Sonraki ay herkes ayda on bin yuandan fazla kazanmaya başlamıştı. Sahnede korkulacak bir şey olmadığını görmüşlerdi. Küçük Felçli Çocuk ayağını bir şişeye sokup parendeler attıktan sonra şişeyi hemen kırmaya çalışmamış, bunun yerine numaranın sonuna kadar bekleyip şişenin ayağının altında

parçalanmasını beklemişti. Sonra kırık cam parçaları üzerinde ayakta durup seyirciyi selamlamıştı. Ayaklarının altından kan aktığı seyirci tarafından açık ve net bir şekilde görülebilmişti.

Sonra seyirci coşkulu bir şekilde onu alkışlamıştı.

Küçük Felçli Çocuk ayağındaki ağrıyı daha az dert etmişti.

Sonuçta her ay daha fazla kazanmaya başlamıştı.

Yılsonu gelip beş aylık turne bittiğinde, herkes on binlerce yuan kazanmış, iki ya da üç sanatçıdan oluşan aileler toplamda yüz bin yuandan daha çok para toplamıştı. Canlanan'ın neredeyse tamamı turnede olduğu için köy tam bir hayalet kasabaya dönüşmüştü ve sanatçılar eve para yollamak istediklerinde, evde parayı alacak güvenilir kimse kalmadığını görmüşlerdi. Sonuçta, nakit paralarını kalın desteler halinde yastıklarının ve yorganlarının içine dikmiş ya da her sanatçının bulundurması gereken sandıkların içine koymuşlardı. Bu yöntemle nakit para güz yaprakları gibi koca bir yığın haline gelmişti ve bu yüzden köylüler, gösteri haricinde dışarıya çıkmaya cüret edememişlerdi. Yemek saati geldiğinde bile yemeğe nöbetleşe gitmiş, birisinin kuliste kalıp paralara göz kulak olmasını sağlamışlardı. Yağmur yağdığında tüm köylüler dürülü yataklarının üzerinde bir araya gelmiş, bazıları yorganlarının yırtıldığını ve tamir edilmesi gerektiğini iddia edip bir köşeye saklanmış, sonra da yorganlarını dikiş yerlerinden açıp içini son kazandıkları parayla doldurmuşlardı.

Ya da gösteri sandığının kırıldığını, tekrar çivilenmesi gerektiğini iddia edip sandıklarına birkaç deste daha para eklemiş, sonra sandığı daha fazla çiviyle sağlamlaştırıp daha büyük bir kilit takmışlardı.

Veya yastıklarının yumuşaklığını kaybettiğinden şikâyet etmiş, kabartılması gerektiğini söylemiş ve sonra yastığın içindeki buğday kepeğini boşaltıp yerine gıcır gıcır yüz yuanlık

banknotlardan oluşan üst üste dizili destelerle dolu katlanmış kıyafetlerini dikkatlice yerleştirmişlerdi. Sonuç olarak yastık bir tahta ya da tuğla kadar sertleşmişti.

Yağmur yağdığı zaman herkes parasını kollamış ve onu saklar saklamaz diğerlerine seslenmişti. "Hey, yorganını dikme işini bitirdin mi?"

"Sayılır."

"İşin bittiğinde kâğıt oynamak ister misin?"

"Tabii. Neden burada oynamıyoruz?"

"Neden sen gelmiyorsun? Yorganını yanında getirebilirsin."

Bu şekilde birbirlerine bakarak başlarını sallamış ve yüzlerinde kocaman bir gülümseme belirmişti.

Dışarıda sağanak yağmur yağarken gösteri salonunun içini kalın bir sis tabakası kaplamıştı. Koltuklar su damlalarıyla kaplanmıştı ve sahne perdesi bile yıkanıp kuruması için asılmış gibi görünüyordu. İki özel beceriler gösteri topluluğunu organize etmek için Şuanguay ilçesinden gelen bütünler yağmuru fırsat bilip alışveriş yapmak için çarşıya gitmiş, adı İmparator ve Cariyesi olan gösteri salonunda geriye sadece engelli köylüler kalmıştı.

İşte tam bu sırada Mao Ci Nine içine dert olan unutulmaz bir hatırayı herkesle paylaşmıştı. Bu konu âdeta kalbine kök salmış ve geçen beş ay üç gün içinde –topluluğun Ciudu'daki açılış gösterisinden bu yana geçen yüz elli üç günde– bir ağaç gövdesi kadar kalınlaşmış, filiz vermiş ve sonunda çiçek açmıştı. Ne var ki herkes bu meseleyi unutalı çok olmuştu ve kimse birdenbire bunu yeniden hatırlayacağını düşünmemişti. Sanki bir günden diğerine savrulmuş, sonra derin bir kuyunun ağzını görmüş ve tam içine düşmek üzereyken akıllarını başlarına toplamışlardı.

Her aile kendi çukurunu kazmıştı.

Her aile kendi tuzağına düşmüştü.

Her aile kendi pilav tabağına zehir koymuştu.

"Hey, herkes bugünün hangi gün olduğunu biliyor mu?" diye sormuştu Mao Ci Nine.

Tüm köylüler ona bakakalmıştı.

"Bugün kış gündönümü," demişti Mao Ci Nine. "Dokuz gün sonra, kameri ayın on üçüncü gününde, Batı takvimine göre yılın son günü olacak."

Köylüler şaşkın bir şekilde Mao Ci Nine'ye bakmaya devam etmiş, yılın son gününün gelmesinin ne önemi olduğunu anlayamamışlardı.

Mao Ci Nine, yüzünde kocaman bir gülümsemeyle açıklamıştı. "O gün geldiğinde Şuanguay ilçesiyle olan anlaşmamız sona erecek ve Canlanan resmi olarak topluluklardan çekilecek. Şuanguay ilçesi ve Boşuzi beldesinin üzerimizdeki yetkileri sona erecek."

Bu noktada herkes gösteri sözleşmelerinin beş ay önce, topluluklar kurulduğu sırada imzalandığını ve bu sözleşmelerin dokuz gün içinde sona ereceğini hatırlamıştı. Sözleşmelerin sona ereceği herkes tarafından bilinen bir gerçekti, ancak durmadan çalışırken ve destelerce para kazanırken gösterilerin son gününün yaklaştığını unutmuşlardı. Yağmur yağarken sis o kadar kalınlaşmıştı ki elinizi arasından geçiremezdiniz. Sahneye çok parlak bir spot ışığı yansımıştı; o kadar parlaktı ki, sanki tavana asılı olan şey güneşti. Mao Ci yorganının yanına oturmuş ve bazı sahne kıyafetlerini tamir etmişti. Bu noktada herkes bakışlarını Mao Ci Nine'ye çevirmişti; sanki kadının yüzünü saran kara bir bulut vardı.

"Zamanı geldi mi? Yani grupların dağılması mı gerekecek?"

"Zamanı geldi, Canlanan'a dönmemiz gerekecek."

Soruyu soran kişi Küçük Felçli Çocuk'tu. Kâğıt oynuyordu ve tutmakta olduğu kartı, aklına çok önemli bir şey gelmiş gibi

aniden havaya kaldırmıştı. Dikkatle Mao Ci Nine'ye bakıp sormuştu. "Topluluklardan çekildikten sonra ne olacak?"

"Topluluklardan çekildikten sonra artık kimsenin yetkisi altında olmayacağız."

"Artık kimsenin yetkisi altında olmadıktan sonra ne olacak?"

"Artık kimsenin yetkisi altında olmadıktan sonra yabani bir tavşan kadar özgür ve canlanmış olacaksın."

"Kimsenin yetkisi altında olmadığımızda hâlâ özel becerilerimizi sergileyebilecek miyiz?"

"Bu, özel becerilerimizle ilgili bir mesele değil; daha çok, ayaklar altına alınmış haysiyetimizle ilgili."

Küçük Felçli Çocuk elinde tuttuğu kartı masaya atmıştı. "Ben haysiyetimin ayaklar altına alınmasına razıyım. Eğer topluluklardan çekilmek, gösteri gruplarının dağılması anlamına geliyorsa, ailem çekilme kararına canla başla karşı çıkacaktır."

Mao Ci bu patlama karşısında ürkmüş, üzerine bir kova soğuk su dökülmüş gibi hissetmişti. Küçük Felçli Çocuk'a bir süre yakından baktıktan sonra bakışlarını nakışçı kötürüm kadına çevirmişti. Sonra, kulağının dibinde maytap patlatan sağır adama ve hassas işitme kabiliyetine sahip olan kör adama bakmıştı. Altı parmaklı adama, diğer kötürümlere, sağırlara ve topluluğun valizlerini ve çantalarını taşımakla görevli iki bütüne de bakmıştı. Ardından, topluluklardan çekilmek istemeyenlerin elini kaldırmasını istemiş, eğer herkes çekilmek istiyorsa, Küçük Felçli Çocuk'un Şişedeki Ayak numarasını dışarıda tek başına her gün sergileyebileceğini söylemişti. Bunu söyledikten sonra birer kelebek gibi görünen küçük nin'lere bakmış, ardından bakışlarını salonun arka tarafındaki köylü bir gruba çevirmiş, her şeyin karara bağlandığını ve Küçük Felçli Çocuk'un cevabını aldığını düşünmüştü.

Ne var ki beklemediği bir şey olmuş ve topluluğun garip görünüşlü kırk üyesi birbirlerine bakıp birbirlerinin yüzündeki ifadeyi okumaya çalışmıştı. Çok uzun bir süre birbirlerine bakmaya devam etmiş ve sonunda iki bütüne dönmüşlerdi.

Bütünlerden biri bakışlarını Mao Ci Nine'den kaçırıp kırmızı perdeye bakarak konuşmuştu. "Eğer topluluklardan çekilirsek ve Şuanguay'ın üzerimizdeki yetkisi sona ererse gösteri sergileyemeyiz ve para kazanamayız. Eğer para kazanmaya devam edemezsek, o zaman topluluklardan çekilmenin anlamı nedir?" Adam bunu söylerken çekinerek elini kaldırmıştı.

İlk bütünün elini kaldırdığını gören diğer bütün de elini kaldırarak yorum yapmıştı. "Herkes biliyor ki Şuanguay ilçesi çok kısa bir süre sonra Lenin'in naaşını satın alıp Spirit dağına yerleştirecek. Ondan sonra ilçedeki herkes kazandığı paranın tamamını harcayamadığı için inanılmaz derecede huzursuz hissedecek. Söylenenlere göre, komşu ilçelerden pek çok kişi ikametlerini gizlice Şuanguay'a aldırıyormuş. Eğer şimdi topluluklardan çekilirsek bu dünyanın en büyük aptallığı olmaz mı?"

Adam bu soruyu diğer köylülere sormuş gibiydi. Bakışlarını onların yüzüne dikip ellerini kaldırmaları için onları sessizce teşvik etmişti.

Beklendiği gibi, sağır adam elini kaldırmıştı.

Kör adam da elini kaldırmıştı.

Felçli kadın da kaldırmıştı.

Salonu aydınlatan parlak ışığın altında, bir eller ordusu havaya kalkmıştı.

Mao Ci Nine'nin beti benzi atmıştı; sanki bütün o eller ona tokat atmıştı. Torunu Kelebekçik dışında herkes, yüzleri heyecandan kızarmış bir şekilde orada oturup ellerini o kadar yükseğe kaldırmıştı ki, giysilerinin kolları dirseklerine kadar sıyrılmış ve ortaya bir dirsek ormanı çıkmıştı.

Dışarıda yağan yağmurun serinliği içeriye hâkim olmaya başlarken, tavandan yansıyan ışık alev alev parlıyordu.

Sahnede her şey mükemmel bir sessizlik içindeydi; o kadar sessizdi ki, herkesin nefesi çok net bir şekilde duyulmaya başlamıştı. Bu kollar ormanıyla karşı karşıya kalan Mao Ci Nine boğazının kuruduğunu ve başının döndüğünü hissetmişti. Herkese küfür etmek istemiş, ancak yanında duran Kelebekçik'in bile o narin elini kaldırmış olduğunu fark etmişti. Mao Ci göğsüne bir şey saplandığını hissetmişti; öylesine derine saplanmıştı ki kalbini parçalamıştı. Göğsünün içinden kötü, kanlı, pis bir kokunun yayıldığını hissetmiş ve aniden bir ağız dolusu kanlı balgam kusmak ve onunla çıplak kol ordusunu korkutarak onları daha önce durdukları pozisyona geri döndürmek istemişti. Son derece gürültülü bir şekilde öksürmüş, ama ağzından pis kan kokusu haricinde hiçbir şey çıkmamıştı. Sonunda, sadece köylülere bakmaya başlamış ve yaşlı sağır adama, felçli kadına ve bazı kırk yaşındaki bütünlere ve yarı-bütünlere geldiğinde durmuştu. Sonra pofurdamış ve soğuk bir ses tonuyla sormuştu.

"Çocuklar Büyük Yağmalama Yılı'nı[1] ya da set tarlalarının[3] kuruluşunu bilmeyebilir, ama sizin unutmuş olmanız mümkün mü?"

Mao Ci konuşmasına devam etmişti. "Büyük Yağmalama Yılı sırasında tüm köyün kıyameti kopararak topluluklardan çekilmek istediğini de mi tamamen unuttunuz? İçinizde en ufak bir duyumsallık[5] kalmadı mı?"

Mao Ci Nine eklemişti: "Topluluklardan çekilmek benim size borcum; size, ailenize, dedelerinize ve ninelerinize. Sonunda ölüm bile olsa bu borcu ödeyeceğim. Eğer topluluklardan çekilmek istemiyorsanız, daha sonra tekrar girme şansınız var. Topluluklara girmek, alışverişe gitmek kadar kolaydır, ancak çekilmek, öldükten sonra dirilmek kadar zordur."

Mao Ci Nine'nin sesi, boğazına bir şey takılmış gibi çatallaşmaya başlamıştı. Sözleri güçlüydü, ancak acısı ve hüznü açık ve net bir şekilde duyulmuştu. Konuşması bittiğinde, Kelebekçik derhal elini aşağı indirmiş ve sanki ona borcu varmış gibi ninesinin yüzüne bakmıştı. Buna karşılık, Mao Ci Nine ne torununa ne de aynı hareketi yaparak ellerini indiren köylülere bakmıştı.

Bunun yerine, ayağa kalkıp rüzgârda eğilmiş bir ağaç gibi duran belini düzleştirmişti. Duvara tutunup yavaşça aksayarak sahneden inmişti.

Mao Ci Nine boş tiyatrodan yürüyerek dışarı çıkmıştı. Koltuk değneğini yanında getirmediği için, bir dal kadar ince olan bedeni her adımında bir sağa, bir sola yalpalanmıştı. Yere düşmemek için çaba sarf ederek hantal bir şekilde kendini ileri itmişti. Bir nehrin diğer yakasına geçme mücadelesi veren yaşlı bir koyun gibi, zahmetli bir şekilde gösteri salonunun bir ucundan diğer ucuna ilerlemişti. Bir yükselip bir alçalarak ileri doğru ilerlerken salondan çıkmış ve dışarıda yağmurun altında tek başına durmuştu.

Üçüncü Bölüm:
İlave Okuma – Büyük Yağmalama Yılı

1. Büyük Yağmalama Yılı: *Büyük yağmalama, tarihi bir terimdir ve aynı zamanda Demir Eritme Afeti olarak da anılır.*

Vuşu *yılı olan 1958'deki Büyük İleri Atılım'ın ardından, Balou bölgesine bir fırtına gibi hızla yayılmış, Büyük Demir Eritme Seferi dağdaki tüm ağaçların kesilmesi ve tarlaların yakılıp kül edilmesiyle sonuçlanmıştı. Sonuç olarak dağlık arazi tamamen çorak kalmıştı. Sonraki yıl kış geldiğinde her şey kuru ve karsız kalmıştı. Bir sonraki yaz mevsiminde ise yağmur sadece bir günlüğüne hafifçe çiselemiş, bunu yüz günlük bir kuraklık takip etmişti. Buna rağmen, o sonbaharda yağmur aralıksız yağmış ve tarihi bir ağustosböceği vebasıyla sonuçlanmıştı. Balou'da ağustosböceklerine çekirge adı verilir. Bu "çekirgeler" dağın dışından uçarak gelmiş ve gökyüzünü bir battaniye gibi kapayıp günışığını engellemişti. Sağır edici seslerini kilometrelerce öteden duyabilirdiniz.*

Gökyüzü çekirgeler tarafından bir battaniye gibi tamamen kaplanmış, fasulye tarlaları ise çorak kalmıştı.

Susam tarlalarında da durum farklı değildi.

Kolza bitkilerinin altın renkli çiçekleri kaybolmuştu.

Akşam olduğunda, çekirgeler uçarak geldikten sonra, güneş koyu kızıl bir renge bürünmüştü. Ölen çekirgeler sokakları kırmızı bir örtü gibi kaplamıştı.

Mao Ci kızını doğurduğunda demir eritme dönemiydi. Güzel ve bütün bir vücuda sahip olan kızı sonbaharı kışa bağlayan geçiş döneminde doğduğu için ve ju *sonbahar,* mei *ise kış mevsiminde çiçek açtığı için ona krizantem ve erik anlamına gelen Jumei adını vermişti. O akşam Mao Ci evden kucağında kızıyla çıkmış ve çekirge vebasını görmüştü. Derhal Jumei'yi yere koymuş ve Canlanan köyüne seslenmişti.*

"Sonbahar faciasıyla karşı karşıyayız; yani, önümüzdeki kış yeterince yemeğimiz olmayacak ve her aile masraflarını kısmak zorunda kalacak..."

"Sonbahar faciasıyla karşı karşıyayız; yani, kış için erzak saklamak zorundayız ve kıtlık ihtimaline karşı hazırlıklı olmalıyız..."

Sonunda, olaylar bu şekilde gelişmiş ve kıtlık yılı başlamıştı.

Sonbahar bitmek üzereydi, kış yaklaşıyordu. Dağlarda dondurucu soğuk hâkimdi ve kuyuların dibindeki su bile donmuştu. Demir ve çelik eritme kampanyasından sonra yetişen tung yağı ve söğüt ağaçlarının kabukları da donmuştu. Pazarda alışveriş yapmak için komüne giden köylüler aceleyle eve dönmüş ve "İnanılmaz!" diye haykırmışlardı. "Bu gerçekten de Tanrı'nın işi. Sadece buğday tarlalarımız boş kalmakla kalmadı, Balou dağlarının ötesindeki arazi boyunca da buğday filiz vermedi." Aradan geçen birkaç haftadan sonra bir köylü koşarak pazardan dönmüş ve köye girer girmez dehşet içinde herkese seslenmişti. "Bu tam bir felaket! Komünde bile yiyecek tahıl kalmadı. Günde sadece bir öğün yemek veriyorlar ve herkes açlıktan ölmek üzere olduğunu söylüyor. Bazıları karaağaçların kabuğunu soyup çorba yapıyorlar. Herkesin yüzü hayalet gibi solmuş, bacakları ise olgun turp gibi şişmiş."

Mao Ci kızını evde bırakıp dağdan aşağı inmişti. Yaklaşık on beş kilometre yürüdükten sonra küçük bir cenaze alayına rastlamıştı.

"Ne hastalığı vardı?" diye sormuştu.

"Hastalıktan ölmedi, açlıktan öldü," diye yanıtlamışlardı.

Mao Ci başka bir cenaze alayına rastlamış ve tekrar sormuştu. "Ne hastalığı vardı?"

"Hastalıktan değil, açlıktan öldü."

Mao Ci bir cenaze alayına daha rastlamıştı, ancak bu sefer ceset tabutta değildi, bir kefene sarılıydı. Bunu gören Mao Ci sormuştu. "O da mı açlıktan öldü?"

"Hayır, açlıktan ölmedi. Kabızlıktan öldü."

"Ne yedi?"

"Toprak yedi ve içine karaağaç kabuğu batırılmış su içti."

İnsanlar adamın ölümünü bir tavuğun, ördeğin, öküzün ya da köpeğin ölümünü anlatırcasına büyük bir soğukkanlılıkla izah etmişti. Hiç bir üzüntü belirtisi göstermemişlerdi; sanki merhum bir akraba ya da kendi köylerinden bir komşu değildi. Merhumun çocukları bile cenaze alayını takip ederken hiç ağlamamıştı; sanki ölen kişi onların ebeveyni değildi. Hava sıradışı bir şekilde soğuk, rüzgâr ise bir bıçak kadar keskindi. Mao Ci yoluna devam etmişti. Sonunda küçük bir köye ulaşmış ve henüz yerden bitmiş bir yığın mantarı andıran bir grup yeni mezar görmüştü. Mezarlar rastgele sıralanmıştı ve birkaç düzine, hatta birkaç yüz adet kadardı. Her birine beyaz krizantem veya şakayık gibi birkaç yaprak boş kâğıt asılmıştı.

Mao Ci bir süre mezarların önünde durmuş, sonra arkasını dönüp akşam olmadan Canlanan'a doğru aceleyle ilerlemişti. İlk kör adamın evine vardığında, ailenin bir ateş etrafına oturmuş, beyaz sarımsak ve taşlama yağıyla tatlandırılmış erişte çorbası yediği-

ni görmüştü. Kapılarında durmuş ve kızgın bir ses tonuyla, "Ne cüretle erişte çorbası yersiniz?" diye sormuştu. "Tüm memlekette insanlar açlıktan ölüyor. Birinin açlıktan ölmesi artık o kadar sıradan bir hal almış ki insanlar ancak tavukları ölmüş kadar üzülüyorlar, ama siz hâlâ midenizi erişte çorbasıyla doldurmaya cüret ediyorsunuz." Mao Ci bir sonraki evde mısır çorbası çanaklarını gördüğünde ve çorbanın, içinde bir kaşığı dik tutacak kadar koyu kıvamlı olduğunu fark ettiğinde bir kepçe soğuk suyu çanağın içine boşaltmış ve bağırmıştı: "Tüm memlekette kıtlık var ve insanlar tavuklar gibi açlıktan ölüyor. Yiyeceğinizi paylaşmanız gerektiğini bilmiyor musunuz?" Bir sonraki evde çocuklar şamata yaparak oynuyor ve yağlı çörek yiyordu. Mao Ci kalan çörekler tamamen pişmeden önce ızgarayı ateşin üzerinden kaldırmış ve bir kepçe suyla alevleri söndürmüştü. "Dışarı çıkıp bir göz atın," demişti. "Tüm memlekette kıtlık var ve insanlar köpekler gibi açlıktan ölüyor. Siz yaşamak istemiyor musunuz? Önümüzdeki kış aileniz ölsün mü istiyorsunuz?"

Mao Ci köyün arkasında yaşayan Kötürüm Bo'nun evine ulaşmıştı. Kötürüm Bo'nun ailesi ateşin etrafında oturuyor olsa da yemekte sadece seyreltilmiş erişte çorbası ile siyah ve beyaz tahıldan yapılmış çörek ve tek bir kâse lahana turşusu vardı.

Mao Ci evin girişinde durmuştu.

Kötürüm Bo, "Sorun nedir?" diye sormuştu.

Mao Ci cevap vermişti. "Ciddi bir tahıl kıtlığı sorunuyla karşı karşıyayız. Tüm memlekette insanlar köpekler gibi açlıktan ölüyor."

Kötürüm Bo bir süre sessizce düşünmüş, sonra her ailenin köyün girişine bir çukur kazıp içine bir iki çömlek tahıl koymasını önermişti.

Mao Ci bir toplantı düzenlemiş ve her ailenin bir çukur kazıp içine tahıllarını gömmesi için talimat vermişti.

Herkes verilen talimatı yerine getirdikten sonra, Mao Ci köylülerin uyması gereken üç kural koymuştu. Bir, hiçbir ailenin erişte

çorbası yemesine izin yoktu. İki, hiçbir ailenin fırınlamış yağlı çörek yemesine izin yoktu. Üç, hiçbir ailenin gece ortasında uyanıp kendine gece yarısı atıştırmalığı hazırlamasına izin yoktu. Mao Ci bu kuralları bir kâğıda yazmış ve her haneye bir kopyasını dağıtıp onu mutfak tanrısı resimlerinin yanına asmalarını söylemişti. Ayrıca, yirmili yaşlardaki genç bütünlerden oluşan silahlı bir yerel milis kurmuş ve köyde sürekli devriyeye çıkmalarını istemişti. Genç milis kuvvetleri özellikle yemek saatlerinden önce, her aileye kâselerini alıp eskiden yaptıkları gibi dışarıda yemeleri talimatını vermişti. Hiçbir ailenin kapalı kapılar ardında yemesine izin yoktu. Eğer bir aile ilk iki kuralı ihlal ederse, bütünlerden oluşan milis kuvvetleri o ailenin erişte çorbasını ve yağlı çöreklerini alarak köyün girişine taşıyıp en seyrek bulamacı yiyen aileye verecek, bu arada ilk aile de ikinci ailenin bulamacını yemek zorunda kalacaktı.

Günler birbirini kovalamış ve on ikinci aydan sonra kameri yılın ilk ayı gelip çatmıştı. Bu ilk ayda çok önemli bir gelişme yaşanmıştı. Komünün lideri Sekreter Mai birkaç iri yarı bütünü yanına alarak çelik tekerlekli bir at arabasıyla köye gelmiş ve birkaç söz söyledikten sonra, köyün tahıl ambarında kalan son buğday balyalarıyla köyden ayrılmıştı. Sekreter Mai, Mao Ci'yi aramış ve kadının köyün girişine getirilmesini talep etmişti. Mao Ci yanına geldiğinde, "Neden köyünüzün mezarlığında tek bir yeni mezar bile yok?" diye sormuştu.

"Yeni mezar olmaması iyi bir şey değil mi?" diye yanıtlamıştı Mao Ci.

"Evet, güzel bir şey," demişti sekreter. "Köylüler günde kaç öğün yemek yiyorlar?"

"Her zaman olduğu gibi günde üç öğün," diye yanıtlamıştı Mao Ci.

"İnsanlar tüm memlekette cehennem azabı çekiyor," demişti Sekreter Mai. "Sadece Canlanan köyü cennetsel günlerin keyfini

sürüyor. Hasat sezonu biteli altı ay oldu ve şimdi kışın tam ortasındayız, oysa köyünüzün yanından geçerken buğdayın tarlalardan gelen hoş kokusunu fark ettik. Bu kokuyu takip ettiğimizde, depolarınızda birkaç sandık dağıtılmamış buğday olduğunu keşfettik."

Sekreter konuşmasına bağırarak devam etmişti. "Yüce Tanrım! Tüm memlekette insanlar açlıktan ölüyor, ama sizin yiyebileceğinizden daha fazla tahılınız var."

Sekreter, köylülerin oluşturduğu gruba bakmış ve "Söyleyin bana, aynı komünden insanların birbiri ardına ölmesini izlemeye nasıl dayanıyorsunuz? Kıtlık mültecileri yemek dilenmek için kapınıza geldiğinde onları geri çevirmeye nasıl içiniz el veriyor? Hepimiz aynı Komünist Parti yönetiminde yaşamıyor muyuz? Hepimiz aynı sınıfın kardeşleri değil miyiz?" demişti.

Bunun üzerine, sekreterle gelmiş olan bütünler, Canlanan'ın son kalan üç-beş sandık buğdayını at arabasına yükleyip, tek bir tane buğday bile bırakmadan oradan ayrılmıştı.

Her şeyi götürmüşlerdi, ancak üç gün sonra birkaç bütün tekrar köye gelmişti. Her birinin üzerinde bir taşıma sırığı ve sekreter tarafından gönderilmiş bir mektup vardı. Mektupta şöyle diyordu:

Mao Ci,

Dört yüz yirmi yedi kişiden oluşan Huayşugoğ üretim teşkilatından yüz on üç kişi çoktan açlıktan öldü. Köydeki ağaçların hiçbirinin üzerinde kabuk kalmadı ve toprak bile tüketildi. Bu mektubu okuduktan sonra köydeki her evden bir kilo tahıl toplamalısın. Unutma ki sen ve tüm Canlanan halkı, sosyalist ailenin birer üyesi ve birbirinizin sınıf kardeşlerisiniz.

Mao Ci elinde mektupla beraber ziyaretçileri köydeki her eve tek tek götürmüş ve her aileden bir kilo tahıl toplamalarını sağlamış-

tı. Ziyaretçiler köyden ayrılmış, ancak birkaç gün sonra başkaları ellerinde sekreterden bir mektupla gelmiş ve onlar da iki balya buğday toplamak için kapı kapı dolaşmıştı. Yılın ilk ayı bitmeden, üç-beş grup insan sırtlarında taşıma sırıkları, seyahat çantaları ve ellerinde komün mühürlü bir mektup ve sekreterin imzasıyla Canlanan'a gelip tahıl talep etmişti. Köylüler tahıl vermeyi reddettiğinde ziyaretçiler köyün girişine ya da Mao Ci'nin evinin önüne kurulmuş ve oradan ayrılmamakta diretmişti. Sonunda, köylüler kör adamın evinden bir kilo, sakat adamın evinden de bir kâse tahıl vermek zorunda kalmıştı. Bu şekilde, Canlanan tüm komün için bir ambar işlevi görmüştü; ta ki her ailenin varili boşalıncaya kadar. Bir kâse ya da kepçeyle teknenin içinden buğday çıkardıklarında kâsenin ya da kepçenin kaba çarpma sesi duyulmuş, hane reislerinin tüyleri ürpermiş, kalplerinden yukarı doğru seyreden bir ürperti hissetmişlerdi.

Birinci ayın son gününde, iki genç daha ilçeden köye gelmişti, ancak onların kıyafetleri komün ziyaretçilerininkinden tamamen farklıydı. Üzerlerinde Başkan Mao'nun giydiği tarzda takım elbiseler vardı ve gömlek ceplerinde birkaç kalem duruyordu. Mao Ci onlardan birinin İlçe Amiri Yang'ın eski sekreteri olduğunu anlamıştı; adam artık ilçe sos-okulunun Liu Hoca'sı olarak biliniyordu. Liu Hoca'nın elinde ilçe amirinin kendi eliyle yazdığı bir mektup vardı ve şöyle diyordu:

Mao Ci,

İkimiz de Dördüncü Kızıl Ordu'nun gazileriyiz. Şu anda, sosyalist devrim önemli bir dönüm noktasına daha geldi. İlçe komitesi ve ilçe idaresinin üyeleri bile açlıktan ölüyor. Bu mektubu aldıktan sonra, bu acil sorunu çözmemize yardımcı olmak üzere bize en kısa sürede köyünüzün tahılından biraz gönderin.

Mektup sarı bir saman kâğıdına yazılmıştı ve yazılar çarpık ve düzensizdi; sanki kâğıdın üzerinde bir yığın zararlı ot yetişiyordu. Mektubun sonunda ilçe amirinin imzası ve kırmızı mürekkeple basılmış parmak izi vardı. Parmak izinin yanında İlçe Amiri Yang'ın Dördüncü Kızıl Ordu günlerinden beri sakladığı askeri şapkasının kırmızı rozeti vardı. Parmak izi taze kan gibi kıpkırmızıydı ve yuvarlak ve oval çizgilerden oluşuyordu. Şapkanın rozeti ise o kadar eskiydi ki kurumuş kanı andırıyordu ve beş köşesi de solup kurşun rengine dönmüştü. Mao Ci mektuba bakmış, beş yıldızlı rozeti kâğıttan çıkarmış ve elinde tutmuştu. Tek kelime etmeden, ziyaretçileri evinin çatısının saçağının altındaki bir yere götürmüş, iki büyük varilin kapağını açmış ve birinin içinde buğday, diğerinin içindeyse mısır olduğunu açıklamıştı. Sonra, ziyaretçilere istedikleri kadar alabileceklerini söylemişti.

Liu Hoca, "Mao Ci, tek başımıza ne kadar taşıyabiliriz ki?" diye sormuştu. "Yarın köye bir at arabası gelecek."

"Gelsinler," demişti Mao Ci. "Geldikleri zaman, tahıl toplamanız için sizi her eve tek tek ben götüreceğim."

Ertesi gün gerçekten de bir at arabası gelmişti; üstelik bir değil, lastik tekerlekleri olan iki kocaman araba. Köyün ortasında durduklarında, daha önce hiç lastik görmemiş olan köylü çocuklar arabanın etrafına toplanıp lastiklere dokunmuş, sopalarla vurmuş ve onları koklamışlardı. Lastiğin kendine has bir kokusu olduğunu ve bir öküz derisine benzediğini fark etmişlerdi. Çekiçlerle ve sopalarla lastiklere vurmuş, ancak geri teptiklerini keşfetmişlerdi. Sonra, evden uzaklaşmaya asla cesaret edememiş olan bir kötürüm, bir de sağır adam arabalara bakmaya gelmiş, kör bir adam da arabanın yakınında durup diğer insanların dediklerini dikkatle dinlemişti. Köylüler arabaya bakıp sorular sorarken Mao Ci, kadro üyelerini tahıl toplamak üzere bir evden diğerine gezdirmişti.

Köyün doğu tarafına geldiklerinde Mao Ci, Üçüncü Kör Amca'ya seslenmişti: "İlçeden tahıl toplamaya geldiler ve ellerinde

ilçe amiri tarafından imzalanmış bir mektup var. Lütfen tahıl varilini aç da kadro üyeleri ihtiyaçları kadar tahıl alsın. Söylenenlere göre, ilçe amiri bile o kadar aç kalmış ki bacakları şişmiş."

Köyün batı tarafına geldiklerinde Mao Ci, Dördüncü Teyze'ye seslenmişti. "Dördüncü Amca evde mi? Bu ziyaretçiler ilçe idari merkezinden geldiler. Yüzyıldır ilk kez ilçeden tahıl toplamaya geliyorlar. Tahıl varilini aç da istedikleri kadar tahıl alsınlar."

"Sonra daha fazla tahıl toplamak için geri gelecekler mi?" diye sormuştu Dördüncü Teyze.

"Bu son olacak," diye yanıtlamıştı Mao Ci.

Kötürüm Dördüncü Teyze, ailenin tahıl varilinin kapağını açmış ve ilçeden gelen ziyaretçilerin içindekileri alıp götürmelerine müsaade etmişti. Bunun üzerine ziyaretçiler, aile reisi tek kollu olan bir sonraki haneye ilerlemişti. Adam, Mao Ci'nin kayınbiraderiydi; yani kocasının erkek kardeşi. Mao Ci'nin kapısına geldiğini gördüğünde söylediği ilk şey, "Mao Ci, tahıl toplamak için daha fazla insan mı getirdin?" olmuştu. Mao Ci ise, "Lütfen tahıl varilini aç, bu son olacak," diye cevap vermişti.

Kayınbirader, ziyaretçileri evinin salonuna götürmüş ve tahıldan istedikleri kadar almalarına müsaade etmişti. Ziyaretçiler iki arabayı da büyüklü küçüklü torbalarla ağzına kadar doldurmuş ve sonuçta köyün tüm tahılını alıp götürmüşlerdi. O sırada ilk kameri ay çoktan gelip çatmıştı ve ilkbahar çok uzak değildi. Artık tahıl toplamak için komünden ve ilçeden kimsenin gönderilmemesine karar verilmişti ve dolayısıyla köydeki her aile son derece sevinçliydi.

Ne var ki ilçe komitesi ve ilçe idaresi köyün tüm tahılını toplayıp gittikten sonra, ilçe tarım hizmetlerinden bir yetkili, elinde ilçe komitesinden bir yazıyla köye gelmiş ve daha fazla tahıl talep etmişti. Ardından, organizasyon bürosundan da bir kişi buna benzer bir mektupla çıkagelmişti. Bu da yetmiyormuş gibi, silahlı kuv-

vetler departmanından bir temsilci sadece bir mektup getirmekle kalmamış, arabayla ve silah kuşanmış bir şekilde köye gelmişti.

İlk kameri ayın sonrasında, ilçeden yapılan duyuru yayınlandıktan sonra, Canlanan'lı aileler hiç de sevinçli değildi ve gelen ziyaretçilere en fazla bir öğünlük yemek tedarik etmişlerdi. Yine de, insanlar onlarca kilometre öteden sırf yemek istemek için Canlanan'a gelmişti. Normalde Canlanan'da pek dilenci bulamazdınız, ancak şimdi insanlar yemek saati geldiğinde çocuklarını ellerinden tutup, kâselerini her kapıya ve çömleğe uzatmaya başlamışlardı.

Gengzi *yılının sonundan, bir sonraki yılın sonuna kadar Canlanan ciddi bir tahıl sıkıntısı çekmiş ve yaşanan kriz çok daha kötü bir hal almıştı. Her evin önü diğer köylerden gelen mültecilerle dolmuştu. Bu mültecilerin hepsi bütündü. Evlerin önündeki saçakların altında, güneşin parladığı her köşede bu dilenci aileleri görebilirdiniz. Akşam karanlığı çöktüğünde bu dilenciler insanların kapılarının önünde, evlerinin arkasında, hatta sokakların korunaklı köşelerinde bile uyumuşlardı. Hava çok soğuk olup uyuyamadıklarındaysa sokağa çıkıp ayaklarıyla yere vurarak sağa sola koşuşmuş ve ayak sesleriyle tüm köyü sabaha kadar velveleye vermişlerdi.*

Bir gece, Mao Ci evden dışarı çıktığında bazı adamların gizlice köyün karaağaçlarının kabuklarını soyduklarını fark etmişti. Bunun üzerine adamların yanına gitmiş ve onlara eğer bunu yaparlarsa, ağaçların öleceğini söylemişti. Adamlardan biri durup Mao Ci'ye bakmış ve ona bir Canlanan kadro üyesi olup olmadığını sormuştu. Mao Ci, "Evet, öyleyim," diye yanıtladığında adam, "Evde on beş yaşında bir kızım var," demişti. "Lütfen ona Canlanan'dan bir koca bul. Kör ya da kötürüm olması fark etmez, yeter ki bize bir kilo tahıl verebilsin." Bunun üzerine Mao Ci, köyün merkezine, ateş etrafında oturan bir ailenin yanına gitmiş ve "Köyde hiç yemek kalmadığı halde siz neden hâlâ Canlanan'dasınız?" diye sormuştu.

Baba, Mao Ci'ye bakmış ve "Bir kadro üyesi olduğunu görüyorum; kör ya da kötürüm olan herkesin Canlanan'da yaşayabileceği doğru mu?" diye sormuştu. "Evet, doğru," diye yanıtlamıştı Mao Ci. "Burası körlerin, sağırların ve kötürümlerin köyüdür. Hiçbir bütün burada, Balou dağlarının derinliklerinde hayatının sonuna kadar yaşayamaz." Bunun üzerine adam, "Eğer durum böyleyse, bütünlerden oluşan tüm ailem yarına kadar ya bir kolunu ya da bacağını kaybedecek," demişti. "Ondan sonra bize kesinlikle bir parça yemek vermelisin."

Mao Ci yoluna devam etmeye cesaret edememişti. Ne zaman bir iki adım atsa, önünde diz çöküp yemek dilenmiş, ayaklarına kapanarak ağlamışlardı. O akşam sert bir soğuk vardı ve mehtap gökyüzünde bir buz parçası gibi görünüyordu. Sokakta uyuyan insanların hepsi tarlalara gidip buğday samanı toplamış ve köye getirip sokaklara yaymıştı. Buğday tarlalarındaki kulübelerin hasır çatılarını bile getirip yere sermişlerdi. Hatta bazıları köyün önündeki öküz barınağında uyumuş ve aşırı soğuktan korunabilmek için bedenlerini öküzlerin karnına dayamıştı. Eğer öküz iyi huyluysa, aileleri çocuklarına öküzün bacaklarına sarılmalarına müsaade etmişti.

Köyün girişinde ayrıca Yedinci Kötürüm'ün domuz ahırı vardı. Domuzlar tam büyümemişlerdi ve ahırın zemininde yeni bir taze saman katmanı vardı. Bir aile yerde domuzlarla beraber uyumuş, çocukları domuzcuklara sarılmış, herkes domuz yalağından yemek yemişti.

Mao Ci ailenin yanına gitmiş ve anne babaya domuzların çocukları ısırmasından korkup korkmadıklarını sormuştu.

Anne baba, domuzların insanlardan daha iyi huylu olduğunu, asıl korkulacak şeyin domuzların insanları ısırması değil, insanların domuzları ısırması olduğunu, hatta köylerinde bir yamyamlık vakası yaşandığını söylemişti.

Mao Ci başka bir şey söyleyememiş, köydeki her aileye, ertesi gün yemek pişirdiklerinde fazladan iki kâse hazırlayıp köyün girişindeki kıtlık kurbanlarına götürmelerini söylemişti.

Sonrasında, durum çok daha kötüye gitmişti; daha fazla mülteci, Canlanan büyük bir kongreye ev sahipliği yapıyormuş gibi köye akın etmeye başlamıştı. Sonunda Canlanan halkı yemek yemek için köyün önündeki yemek alanında buluşmayı bırakmış, her ne olursa olsun kapılarını kapayıp kendilerini evlerine kilitlemişti. Yine de Canlanan'da her zaman yemek olmuş, köyün mezarlığına yeni bir mezar taşı eklenmemişti. Bu herkesin farkında olduğu bir durum haline gelmişti. Haber bir orman yangını gibi hızla yayılmıştı. Canlanan'a geldiğinizde ihtiyacınız olan tek şey komün veya ilçe idaresinin mührünü taşıyan bir yazıydı ve onunla tahıl toplayabilirdiniz. Eğer kendi pilav kâsenizi getirirseniz, bir kâse yemek alabilirdiniz.

Balou dağları ve ötesinden gelen insanlar, dağların derinliklerindeki bu köye bir dalga gibi taşarak akmıştı. Canlanan'a gelen kıtlık mültecilerinin sayısı köy halkının sayısını aşmıştı. Bazıları aynı belde ya da ilçe sınırları içinden gelirken, bazıları Anhui, Şantung ve Hebei'den gelmişti. Canlanan tek gecede dünyanın dört yanına nam salmıştı. Dayu ve Gaoliu ilçeleri, ellerinde onaylı belgelerle Canlanan'a adam göndermiş ve köyün tarihini ya da coğrafi konumunu vurgulayarak eskiden Canlanan'la aynı kantona ya da ilçeye bağlı olduklarını iddia etmiş, öyle olmasa bile en azından komşu ilçelerden ya da aynı beldeden olduklarını savunarak Canlanan'dan bir parça tahıl almayı umut etmişti.

Ay ortası geldiğinde, Canlanan artık her isteyene yemek vermeyi kesmişti. Canlanan halkı, acımasız bir düşmanla karşı karşıya kalmış gibi tüm gün kapılarını sımsıkı kapalı tutmuştu. Evlerinde yemek yemiş, evlerinde tuvalet yapmış, kendi aileleri dışında kimseyle iletişimde bulunmamıştı. Yaşlı bir adamın veya kadının

sokakta hüngür hüngür ağladığını duysalar bile, kapılarını açmaktan ve onlara pilav ya da buharlanmış çörek vermekten kaçınmışlardı.

Mao Ci bir kadro üyesiydi ve bu sıfatla diğer köylülerden farklı davranması beklenirdi. Dolayısıyla yemek saatlerinde kapısını her zaman sonuna kadar açık bırakırdı. Bir tencere tatlı patates çorbası hazırlar, ailesindeki herkes bir kâse yedikten sonra kalanını kapının dışına koyardı. Gelgelelim üç gün sonra, kocası bir tencere yerine yarım tencere çorba hazırlamıştı. Bu oran üç gün sonra küçük bir tencerenin yarısına düşmüştü. Mao Ci kocasına bakmış ve ona çıkışmıştı. "Taş ustası, sende hiç vicdan kalmadı mı?" Taş ustası sefilce cevap vermişti. "Git kavanozun içine bak ve ne kadar az unumuz kaldığını kendi gözlerinle gör."

Mao Ci cevapsız kalmıştı.

Üç gün daha geçmiş, evinde hiç tahıl kalmayan Mao Ci komşularından bir miktar tahıl ödünç almak zorunda kalmıştı. Yemek dilenmek için Canlanan'a gelen ziyaretçilerden bazıları açlıktan ölmeye başlamıştı.

Onları köyün dağ yolu boyunca gömmüşlerdi.

Daha fazla insan ölmüş ve köyün girişine gömülmüştü.

Canlanan mezarlığı yabancıların mezarlarıyla dolmaya başlamıştı.

Bir gece çok önemli bir olay yaşanmıştı. Sanki bir patlama Canlanan'ı yerinden oynatmıştı. Her yılın ilk ayının sonunda olduğu gibi, Balou dağlarında birkaç gün süren ölümcül bir soğuk yaşanmıştı, ancak ısınmak için ayaklarını yere çarpan mülteciler o gece sessiz kalmıştı. Dışarıda yakılan ateşlerin sesi de duyulmamıştı. Köy öyle bir sessizliğe gömülmüştü ki, etrafta tek bir mülteci bile kalmamış gibiydi. Arada bir köy evlerindeki çocuklardan biri açlıktan dolayı ağlasa bile, kısa bir süre yeniden sessizlik çökmüştü.

Mao Ci, bu sessizliğin içinde eli kulağında bir patlamanın gizli olduğunu fark etmemiş ve her zaman olduğu gibi, mültecilere ve-

rilmek üzere bir tencere tatlı patates çorbası hazırlayıp kapısının önüne koymuştu. Geri döndüğünde, kocası yatağı onun için çoktan ısıtmıştı. Mao Ci kıyafetlerini çıkarmış ve "Taş ustası, gelecekte benim için yatağı ısıtman gerekmeyecek," demişti. "Yeterince yemek yiyemediğin için bedeninde fazladan ısı kalmadı." Taş ustası yatağın baş kısmına oturmuş ve gülerek cevap vermişti. "Mao Ci, bugün temizlemiş olduğum keski, çekiç ve önlük kendiliğinden yere düştü. Korkarım, bu başımıza gelecek bir felaketin habercisi; yani artık yatağını ısıtmaya devam edemeyebilirim."

"Taş ustası, yeni toplulukların idaresi altında nasıl böyle batıl inançlı olabiliyorsun?"

"Mao Ci, bana gerçeği söyle, benimle evlendiğine pişman mısın?"

"Neden soruyorsun bunu şimdi?"

"Lütfen, sadece gerçeği söyle."

Mao Ci cevap vermemiş, bunun yerine sessizce uzaklara bakmıştı.

Kocası tekrar sormuştu. "Neden cevap vermekten korkuyorsun?"

"Gerçekten cevap vermemi istiyor musun?"

"Evet, lütfen!"

"Tamam, o zaman. Cevap veriyorum."

"Hadi, o zaman."

"Her zaman biraz pişmanlık duydum."

Taş ustasının rengi aniden solmuş ve şoke olmuş bir halde karısına bakmıştı. Henüz otuzlu yaşlarda olmasına rağmen, elli yaşındaymış gibi göründüğünü fark etmişti.

"Yaşlı olduğum için mi?" diye sormuştu karısına.

Mao Ci cevap vermişti. "Canlanan'ın tüm dünyadan soyutlanmış ve körlerle, sağırlarla ve kötürümlerle dolu olması beni çok üzüyor. Eğer sen olmasaydın, komüne katıldığımızda yerel

kadınlar federasyonunun başkanı, hatta ilçe amiri olmak için ilçe idari merkezine taşınırdım. Oysa şimdi hâlâ Canlanan'dayım ve insanların tarlaları ekip biçmesini yönetiyorum. Bu, Devrim'in bir parçası sayılır mı bilmiyorum. Eğer sayılmazsa, hayatımın ikinci yarısını burada, Canlanan'da geçirip Devrim'e katkıda bulunma fırsatını kaçırmış olduğum için her zaman pişmanlık duyacağım."

Mao Ci bunları söyledikten sonra olay patlak vermişti. Önce, biri giriş kapısını çalmaya başlamış ve bir süre sonra başka biri duvardan atlayarak içeri girmişti. Taş ustası, "Kim var orada?" diye seslenmişti. Ayak sesleri evin kapısına kadar gelmişti. Mao Ci, "Kimsin?" diye sormuştu. "Aç mısın? Açsan sana bir kâse çorba hazırlayabilirim." Dışarıdaki şahıs hiçbir şey söylemeden Mao Ci'nin kapısını açmış ve çam yarması gibi beş bütün içeri hücum etmişti. Hepsinin elinde sopa ve kürekler vardı ve içeri girer girmez yatağın önünde durmuş ve sopaları ve kürekleriyle taş ustasının kafasına, Mao Ci'nin ise yüzüne vurmaya başlamışlardı. "Bunun için üzgünüz," demişlerdi. "Cennet adil bir yer değil. Hepimiz açlıktan ölürken, tek kollulardan, tek bacaklılardan, körlerden, sağırlardan ve kötürümlerden oluşan bu köyde bir kişi bile açlık çekmiyor. Köyün mezarlığında size ait tek bir mezar bile kazılmadı."

Bunu söyleyen adam cebinden hem ilçe komitesi hem de ilçe idaresi tarafından mühürlenmiş olan ve Canlanan'dan tahıl toplamasını emreden bir yazı çıkarmıştı. Saman kâğıdına fırçayla yazılmış olan mektubu Mao Ci'nin yatağına atmış ve "Bu tarz mektupları daha önce de gördün," demişti. "Yine de Canlanan'ın tahıl dağıtmasına izin vermiyorsun ve bize bu sorunu kendi başımıza çözmekten başka çare bırakmıyorsun. Bu hırsızlık değil; sadece hükümetin zaten hakkımız olduğunu söylediği şeyi alıyoruz." Adam bunu söylerken arkasındaki iki adama işaret etmiş, bunun üzerine orta yaşlı adamlar ellerinde bir çuvalla un aramak üzere diğer odaya gitmişti. Yiyecek bir şeyler bulabilmek için mutfak tencerelerini de karıştırmışlardı.

Bu noktada taş ustası çoktan yataktan çıkmıştı. Karyola direğine asılı olan temizlik torbasına uzanmış ve içinden bir çekiç çıkarmıştı, ancak adamlardan biri çapasını ona doğru sallamış ve "Kötürüm bir aileden geldiğini unutma," diye bağırmıştı. Taş ustası önce Mao Ci'ye bakmış, sonra hareketsiz kalmıştı. Diğer adam ise elindeki sopayı Mao Ci'ye doğru sallamış ve "Akıllı ol," demişti. "Hem Kızıl Ordu'da savaştın, hem de Devrim'e katkıda bulundun. Nasıl olur da elindeki tahılı insanlara dağıtman gerektiğini bilmezsin?" Bu arada Mao Ci'nin kızı Jumei tüm bu kargaşa yüzünden uyanmış ve ağlayarak annesinin kucağına koşmuştu. Mao Ci onu durdurmuş ve o anda saçından tutmakta olan iri, genç adama bakmıştı; her gün bir kâse çorba verdiği bir kızın babası olduğunu fark etmişti. Ona soğuk bir yüz ifadesiyle cevap vermişti. "Sen nasıl bu kadar merhametsiz olabiliyorsun?"

"Başka şansımız yok," demişti genç adam. "Ailelerimizin hayatta kalmasını sağlayacak bir yol bulmamız gerekiyor."

"Hayatta kalabilmek için çalmanız mı gerekiyor? Prensiplerinize ne oldu sizin?"

"Prensipleriniz de ne demek? Senin prensiplerin biziz. İnsanlar açlıktan ölürken prensiplerden nasıl söz edebilirsin? Ben de Kızıl Ordu'da savaştım. Sekizinci Alay'daydım."

Bu sırada mutfaktan bir kâse sesi duyulmuştu. Bu, yerde parçalara ayrılan bir kâsenin sesiydi. Başka bir odadan kavanozların ve varillerin sesleri duyulmuştu; adamlar çaresizlik içinde yemek arıyorlardı. Taş ustası dış duvarın üzerinden baktığında, adamlardan birinin mısırları bulup çantasına dökmeye başladığını, bir yandan da bir avuç dolusu mısırı ağzına tıktığını görmüş ve "Daha yavaş yemelisin," demişti. "O kavanozun içinde fare zehiri vardı." Taş ustasına diğer adam cevap vermişti. "Zehirlenerek ölmeyi tercih ederim; en azından, açlıktan yavaş yavaş ölmekten daha keyifli olur." Bunun üzerine taş ustası, "O zaman zehiri fırınlanmış çöre-

ğin içine koymalısın. Bu şekilde karını ve çocuklarını da zehirlememiş olursun." Bunu duyan diğer adam ışığı kıyafet torbasının ağzına tutmuş ve içinden kurumuş bir çörek çıkarıp onu kapının arkasına atmıştı.

Evde kargaşa çıkmıştı. Jumei, Mao Ci'nin kucağındaydı. Kulak tırmalayıcı ağlayışı tüm odaya yayılmıştı. Mao Ci gömleğini açmış ve bir göğsünü Jumei'nin ağzına dayamıştı. Böylece, odadaki tek gürültü adamların adımları ve çekmecelerin açılıp kapanması olmuştu. Adamlardan biri, tahıl ya da başka bir şey bulamadığı için hüsrana uğramış bir şekilde mutfaktan çıkmıştı. Elinde bıçakla Mao Ci'nin önünde durmuş ve "Hiçbir şey bulamadım ve hiçbir şey almadım," demişti. "Çocuğum sadece üç yaşında, çok üşüyor ve aç. Bana bir şey vermelisin." Mao Ci, Jumei'nin içi pamukla doldurulmuş ceketini yataktan alıp adama uzatmıştı. "Bu ceket çok mu küçük?" diye sormuştu.

Adam, biraz küçük olsa da işe yarayacağını söylemişti.

Mao Ci onun bir kız ceketi olduğunu açıklamıştı.

Adam, kız ceketi olsa da sorun olmayacağını belirtmişti.

Bunun üzerine bir süre sessiz kalmışlardı. Odadaki yenebilen ya da giyilebilen her şeyi alıp Mao Ci'nin yatağının yanına dönmüşlerdi. Adamlardan biraz daha yaşlı olanı önce Mao Ci'ye, sonra taş ustasına bakmıştı. Sonra önlerinde eğilmiş ve "Beni affedin, bunu sadece ödünç alıyorum," demiş ve sonra diğer bütünleri yanına alarak oradan çıkmıştı.

Evin içinden âdeta bir kasırga geçmişti.

Odaya sessizlik hâkim olmuştu. Taş ustası, silahının asılı olduğu yere bakmış ve milis güçleri tarafından alınmamasının iyi bir şey olduğunu söylemişti. Mao Ci arkasını dönüp yatağın arkasındaki boş duvara bakmış, Jumei'yi yatağına yatırmış ve ardından kocasıyla birlikte elbiselerini giymişti. Avluya çıktıklarında, adamların kapıyı dışarıdan sürgülediklerini, tüm aileyi içeride kilitli bıraktıklarını fark etmişlerdi.

Mao Ci ve kocası avluda yalnız başlarına durmuş ve sokakta bağrışan insanların seslerini duymuştu. "Tahıllarını yataklarının altına saklamışlar! Tahıllar yatağın altına!" Sonra, bazı bütünlerin komşularının evinde kazma, kürek ve çapa aradıklarını, ardından yeri kazıp tekrar doldurduklarını duymuştu. Evlerin art arda yağmalanışını işitmişlerdi; sanki savaş çıkmıştı. Mao Ci giderek tedirginleşmiş ve "Ne yapacağız, bütünler nasıl böyle kalpsiz olabilir?" diye sormuştu. Taş ustasıysa avlunun duvarının dibine bir tabure yerleştirip duvarın üzerinden atlamış ve kapıyı dışarıdan açmıştı.

Mehtap o kadar parlaktı ki, köyün yarısını görülebiliyordu. Tarlalarda meşgul bir şekilde sağa sola hareket eden bir sürü karanlık figür vardı. Ne taşıdıklarını net bir şekilde görememişlerdi. Bazı insanlar aceleyle köye doğru ilerlerken, bazıları da aynı şekilde köyden çıkmış, her yerde ayak sesleri yankılanmıştı. Bazı bütünler öküz arabası kullanırken, iki güçlü bütün bir domuz taşımış, bazı gençlerse yanlarında tavuk götürmüştü. Tüm bölge, gıdaklayan tavukların, homurdanan domuzların ve kıçlarına kamçı yiyen öküzlerin sesiyle dolmuştu. Bazı bütünler çok aceleci davranıp sırtlarında taşıdıkları şeyleri çoğu kez yere düşürerek yolun kenarına saçmış, bunun üzerine kalan eşyaları indirip yere düşenleri aramaya gitmişlerdi. O sırada yoldan geçen diğer bütünler, önceden geçen bütünlerin yere düşürdüğü eşyaları da yüklenmişti. Sonuçta, tüm dünya büyük bir kargaşaya sürüklenmiş gibi olmuştu.

Canlanan'daki her aile ağlamıştı. Mehtabın parlak ışığı altında, köylülerin yakarışlarının ve feryatlarının tüm köye pıhtılaşmış kan topakları gibi yayıldığını görebilirdiniz. Evi soyulmuş olan kör adam, evinin saçağı altında kendisi gibi kör olan karısına sarılmıştı. Bir yandan ağlarken, bir yandan da merhamet dilenmişti. "Bütün ailem kör, lütfen en azından bir avuç dolusu tahıl bırakın." Elinde bir torba dolusu tahılla oradan geçen bir bütün, "Nasıl olur

da siz körler bizden daha iyi yaşarsınız?" diye sormuştu. "Sağlamlardan daha iyi yaşayan engelliler olduğunu bugüne kadar kim duymuş?" Konuşmasına devam etmişti: "Buraya tahılınızı çalmaya gelmedik; buraya hükümet tarafından gönderildik." Kör aile hiçbir şey diyememişti. Tahıllarını alıp götüren bütünlere gizemli bir şekilde bakıp durmuşlardı.

Sağır adamlardan biri oldukça güçlüydü, ancak avlusuna giren bütünlerin ayak seslerini duyamadığı için onu yakalayıp ayaklarından yatağına bağlamışlardı. Sağır ve dilsiz adam duyamıyordu, ama neler olduğunu sezmişti, bu yüzden bütünler bir sopayla vurarak onu bayıltmıştı. Yetmiş yedi yaşındaki kötürüm adam bütünleri durdurmak istemiş, ama bütünler yaşlı adama, "Eğer hareket edersen sağlam bacağını da kırarız," demişti.

"Lamba nerede?" diye sormuştu bir bütün.

Kadın tek kolunu kaldırıp işaret etmişti. "Orada, masanın köşesinde."

"Git yak onu," demişti bütün.

Bunun üzerine kadın gidip lambayı yakmış ve adama uzatmıştı. "Tüm memleket kıtlık içinde," demişti. "Aç olduğunuzu biliyorum, ama çocuğum bir yaşında. En azından onun için bir kilo karışık tahıl unu bırakabilir misiniz?" Bütün cevap vermişti. "Biz de Boşuzi komününden geliyoruz ve halk komününden gelen mektup tahıl toplamamızı emrediyor. Mektubun üzerinde ilçe idaresinin mührü var; inanmıyorsan gidip getirebilirim. Sizin köyünüzde açlık çekmek zorunda kalmış bir kişi bile yok, oysa yedi kişilik ailemden dört kişi çoktan açlıktan öldü bile. Elimizde komünden gelen bir mektup varken bize tahıl vermeyi nasıl reddedebilirsiniz?" Adam bunu söylerken yatağın altına gizlenmiş olan tahıl küpünü çekmiş, içindeki bir kilo karışık buğday ununu kepçeyle boşaltmış ve yanında götürmüştü.

Avlunun sonuna geldiğinde arkasını dönmüştü. "Bir düşün, sağlamlardan daha iyi yaşayan engellileri bugüne kadar kim duymuş?"

Her ev soyulmuştu.

Sokaklar ayak sesleriyle dolmuştu.

Tüm köy insanların ağlamaları ve hıçkırıklarıyla dolmuştu.

Balou bölgesinde kıyamet kopmuştu.

Mao Ci ve taş ustası ay ışığının altında kapıda durmuş ve hırsızların, parmaklarının arasından akan su gibi kaybolup gidişini seyretmişti. Dört-beş adamın, köyün sarı öküzünü götürdüklerini görmüşlerdi. Mao Ci, adamlar önlerinden geçerken aksayarak sokağın ortasına yürümüş ve öküzü dizginlerinden tutmuştu. "Öküzü burada bırakın!" diye bağırmıştı. "Büyük teşkilat ve üretim teşkilatı yarın tarlalarımızı sürmek zorunda!" Adamlardan biri Mao Ci'ye bakmış ve sonra kadının sağlam bacağına tekme atarak onu yere düşürmüştü. Mao Ci sürünerek ilerlemiş ve adamın ayağına sarılarak yalvarmıştı. "Bize böyle davranamazsınız. Hepimiz Boşuzi komününün üyesiyiz!" Adam karşılık olarak, "İnsanlar açlıktan ölüyor, üye olup olmamanızın ne anlamı var?" demiş ve yoluna devam etmeye çalışmıştı, ancak Mao Ci'nin hâlâ bacağına sarılı olduğunu görünce kadının sağlam bacağına tekrar tekme atmıştı. Bunu gören taş ustası koşarak gelmiş ve bütünün önünde diz çöküp elinden tutmuştu. "Lütfen, vurmayın ona," diye yalvarmıştı. "O bir kötürüm ve sadece bir sağlam bacağı var. Eğer birini dövmek isterseniz beni dövün."

"Bu kadın senin karın mı?" diye sormuştu adam. "Söyle karına, bacağımı bıraksın."

Taş ustası, adamın önünde secde etmiş ve "Lütfen öküzü bırakın. Yoksa gelecek yıl tarlaları nasıl süreriz?" diye sormuştu.

Adam Mao Ci'ni sağlam bacağına tekrar tekme atmıştı.

Acı içinde çığlık atan Mao Ci, adamın bacağını daha sıkı bir şekilde kavramıştı. Taş ustasıysa daha hızlı ve daha şiddetli bir şekilde secde edip yalvarmıştı. "Lütfen onun yerine beni döver misiniz? Karım Yan'an'daydı ve Devrim'e katkıda bulundu. Yeni topluluk-

ların kurulmasına yardım etti." Bütün önce taş ustasına, sonra da Mao Ci'ye bakmıştı. Sonra dişlerini gıcırdatarak, "Senin sülaleni bellerim," demişti. "Ülkenin berbat hale gelmesi hep sizin suçunuz. Eğer Devrim olmasaydı, ailemin hâlâ bir öküzü ve bir dönüm arazisi olurdu. Devrim'iniz yüzünden zengin çiftçi ailesi tayin edildik ve sonuç olarak hem öküzümüzü hem de arazimizi kaybettik. Kıtlık sırasında ailemin beş üyesinden üçü açlıktan öldü." Adam bunları söylerken bir yandan da Mao Ci'yi birkaç kez daha tekmelemiş ve konuşmasına devam etmişti. "Sen, kadın, rahat kıçına battı, değil mi? Kahrolası Devrim'ini başımıza getirdin. Şimdi ben seni devireyim de gör!" Adam bunu söyledikten sonra Mao Ci'yi birkaç kez karnından tekmelemişti.

Mao Ci şoke olmuş bir şekilde bakakalmış, sonra adamın bacağını serbest bırakmıştı.

Bütün homurdanmış ve diğer adamlarla beraber öküzü alıp götürmüştü. Birkaç adım attıktan sonra adam arkasını dönmüş ve "Eğer Devrim'i gerçekleştirmeseydiniz, bugün bu kıtlığı yaşamazdık," demiş ve öfkeli bir şekilde dağ yoluna geri dönmüştü.

Köy yavaş yavaş sakinleşmişti.

Köyü en son terk eden bütünler kendi kendilerine umutsuzca söylenmişti. "Hiçbir şey almayı başaramadım. Ninenizi bellerim sizin, hiçbir şey almayı başaramadım." Ne var ki kime küfür ettikleri açık değildi; Canlanan halkına mı, yoksa onlara hiçbir şey bırakmadan çekip giden diğer bütünlere mi?

Güneş yükselmişti.

Köye tam bir sessizlik hâkim olmuştu. Ne öten bir horoz ne böğüren bir öküz ne de viyaklayan bir kaz kalmıştı.

Köyün her yerinde boş küfeler ve torbalar vardı. Yerler komünden gelen mühürlü ve imzalı referans mektupları, mısır ve tahıl taneleriyle kaplanmıştı.

Güneş, her zaman olduğu gibi doğmuş ve dağ sırasının, köyün ve her avlunun üzerinde parlamıştı. Işıl ışıl parlayan kırmızı renkli

hükümet mühürleri o referans mektuplarını güzel birer çiçek gibi süslemişti. Birisi evinin dışına çıkıp kapı aralığında durmuştu. Hemen ardından, genci yaşlısı diğer köylüler de –kör, sağır, dilsiz, sakat ve bütünler– evlerinden çıkıp kapılarında sessizce durmuş ve birbirlerine bakmışlardı. Yüzlerinde üzüntü ve kederden uzak, sakin bir ifade vardı. Kayıtsız bir halde, donuk bir ifadeyle birbirlerine bakmışlardı.

Bir süre sonra sağır adamlardan biri, "Ailemin elinde bir avuç tahıl bile kalmadı," demişti. "Açlıktan ölüyoruz. Yatağımızın altında sakladığımız bir kavanoz darıyı bile aldılar." Kör adamlardan biri sağır adama seslenmişti: "Adamlardan biri ailemin ışığa ihtiyacı olmadığını söyledi ve gaz lambamızı aldı. O lamba bronzdan yapılmıştı. Eğer tekrar metal kıtlığı yaşanırsa, verecek bir şeyimiz kalmadı."

O sırada köylüler Mao Ci'nin yürüyerek yanlarına geldiğini fark etmişti; topallayışı eskisine göre çok daha belirgindi. Koltuk değneğini sıkı sıkı kavramıştı ve attığı her adımda yere düşecek gibi görünüyordu. Yüzü kül rengine dönmüştü ve saçları sekiz yüz yıldır taranmamış gibiydi. Tek gecede gözle görülür derecede yaşlanmıştı. Cildi bir örümcek ağı gibi kırışmış, saçları beyazlamıştı. Eskiden öküz arabası çanının asılı olduğu gladiçya ağacının altına oturmuş ve sokağın iki yanına dizilmiş olan insanlara bakmıştı. Köylüler, toplantıya çağrıldıklarında yaptıkları gibi Mao Ci'ye doğru yürümüşlerdi. Etrafında toplanıp beklemişlerdi.

Bu sırada, köyün arka tarafından yetmiş yedi yaşındaki kötürüm adamın kızının sesi çınlamıştı. Çatallaşmış sesi bir ağacın dalları arasından dengesizce esen rüzgârı andırmıştı. Hoplayıp zıplamış, kalçalarını döverek feryat etmişti. "Çabuk gelin! Dedem öldü ve yatağın altındaki tahıl çukurunda yatıyor! Çabuk gelin! Dedem öfkeden öldü ve yatağın altındaki tahıl çukurunda yatıyor!"

Yetmiş yedi yaşındaki adam ölmüştü. Ailenin tahıl sakladığı çukurun içinde ölüp gitmişti. Çukurun yanında tahıl talep eden bir

yazı vardı; hem halk komününün, hem de halk komitesinin mühürlerini taşıyordu. Mao Ci, köylüleri çukurun yanına götürmüş ve mektubu yerden almıştı. Aslında yaşlı adam hâlâ yaşıyordu, ancak son birkaç şey söyleyerek son nefesini vermişti. "Mao Ci, Canlanan halkının topluluklardan çekilmesini sağla. Canlanan asla bu komünün ya da bu eyaletin bir parçası olmamalı."

Yaşlı adam bunu söyledikten sonra ölmüştü.

Öldükten sonra gömülmüştü.

Gömüldükten sonra da Canlanan halkı gerçek bir kıtlıkla mücadele etmeye başlamıştı.

İlk birkaç gün boyunca aileler evlerini terk etmemişti. Bunun yerine, açlıktan ölme sürecini geciktirmek için enerji harcamamayı tercih etmişlerdi. Birkaç gün sonra bazı insanlar dışarı çıkmaya başlamıştı; dağa çıkıp bitki kökü aramışlardı. Kurumuş bir ağaç kabuğunun dış kısmını soyduktan sonra, geriye kalan canlı iç kısmı eve götürmüş ve suda kaynatarak yapış yapış bir çorba pişirmişlerdi. Bu şekilde iki hafta, dağdaki tüm bitki kökleri sökülüp tüm karaağaçların kabukları soyulana kadar idare etmiş, sonunda bazı insanlar dağın kendisini, yani toprağı yemeye başlamıştı.

İnsanlar açlıktan ölmeye başlamıştı.

Birer birer gitmişlerdi.

Köy mezarlığında yeni mezarlar belirmeye başlamıştı. İki hafta sonra mezarlar, ilkbahar yağmurundan sonra açan bambu filizleri gibi tüm mezarlığı sarmış, sonunda köyün önünde bir buğday tarlası kadar geniş bir mezar sırası oluşmuştu. Bekâr gençler öldüğünde, atalara ait mezar alanlarına gömülemezdi, bu yüzden köyün girişindeki alana gömülmüşlerdi.

Beş altı yaşın altındaki çocuklar açlıktan öldüklerinde, onlara bir tabut satın alma zahmetine girilmemişti. Onları bir hasıra sarıp bambudan yapılmış bir küfenin içine koymuş ve küfeyi ya köyün ötesindeki vadiye atmış ya da dağ sırası boyunca uzanan kayaların dibine bırakmışlardı.

Gökyüzü engin bir mavilik, dağ ise mükemmel bir sessizlik içindeydi. Canlanan köyü bir ot yığını ya da tarihi bir kalıntı gibi o engin maviliğin arkasında kalmıştı. Kartallar gökyüzünde acı acı bağırmış ve birdenbire yere inerek içlerinde çocuk cesedi olan bambu küfelerinin önünde durmuşlardı. Önceleri, çocukların ebeveynleri küfelerin başında nöbet tutup kartalları bambu kamışıyla kovalamış, ancak birkaç gün sonra aşırı açlık nedeniyle elden ayaktan düşüp nöbet tutmayı bırakmışlardı. Dolayısıyla, kartallara ve köpeklere gün doğmuştu. Birkaç gün sonra, çocukların ebeveynleri yemek bulmak için başka yerlere gitmek, küfeleri yabani otlardan oluşan geniş arazinin üzerinde terk zorunda kalmışlardı.

Daha sonra bu boş küfelere diğerleri katılmıştı. Bölge boş bir alana, kartallar, yabani köpekler, kurtlar ve tilkiler için bir eğlence parkına dönüşmüştü.

Canlanan'dan yükselen ağlama sesleri değilse de mezar taşlarının ve dağdaki boş küfelerin sayısı artmıştı. Sonunda kış bitmiş, ilkbahar yaklaşmış ve hava giderek ısınmıştı. Köylüler yavaş yavaş evlerinden çıkmaya başlamış, günışığının altında kapılarının önünde durmuştu. Komşularıyla selamlaştıktan sonra tek bir şey hakkında konuşmuşlardı. Geçmişte köydeki hayatın canlanma ve konfor dolu olduğundan, ancak Mao Ci'nin yönlendirmesiyle yardımlaşma gruplarına ve halk komününe katıldıktan sonra bin yılda bir görülmesi muhtemel bir kıtlık felaketi yaşadıklarından bahsetmişlerdi. Köyün topluluklara girişini Mao Ci organize ettiğine göre çıkışını da onun sağlaması gerektiğini, böylece eskiden sürdürdükleri keyifli hayata tekrar dönebileceklerini söylemişlerdi. Eğer topluluklara girilmeseydi, Balou dağlarındaki bir vadide Canlanan adında bir köy olduğunu, bu köyde engelli insanların bir sürü elbise ve bolca tahılla tüm yıl boyunca mutlu ve tasasız bir şekilde yaşadığını kimsenin bilmeyeceğinden bahsetmişlerdi. Eskiden dış dünya bu köyün varlığından o kadar bihaberdi ki, Şuanguay

ilçesi onun Dayu ilçesine, Dayu ilçesi Gaoliu ilçesine, Gaoliu ilçesi de Şuanguay ilçesine ait olduğuna inanmıştı.

Köylüler, eğer topluluklardan çekilmelerine izin verilirse, bir daha asla başka bir ilçenin ya da komünün yetkisi altında olmayacaklarını, tasasız ve canlanmış bir hayatın keyfini süreceklerini söylemişti. Şartlar bu şekilde olursa, kim elinde ilçe idaresinden bir yazıyla gelip tahıl talep edebilirdi? Kim gidip Canlanan'ı yağmalamayı düşünebilirdi? Bunların hepsi Mao Ci'nin suçuydu. Bu kıtlığın yaşanmasının tek sebebi, Mao Ci'nin Canlanan'ı komüne ve ilçe idaresine sürüklemiş olmasıydı.

Onun evine gitmeye karar vermişlerdi.

Kapısının önünde ona seslenmiş ve kapı açıldığında Mao Ci'nin sarsak bir halde dışarı çıktığını görmüşlerdi. Herkes gibi onun da yüzü şişmişti ve rengi yeşilimsi bir tona dönmüştü. Mutfağının önündeki avluda yarısına kadar suyla doldurulmuş bir leğen ve içinde taş ustasının çekiç ve keskilerini taşımak için kullandığı torba vardı. Taş ustasının torbası inek derisinden yapılmıştı ve su içinde yumuşatıldıktan sonra haşlanıp yenebilirdi. Mao Ci her gün torbadan birkaç şerit kesmiş, tuza banmış ve sonra kaynatıp bebeğine yedirmişti.

Mao Ci öfkeli bir şekilde evinin önünde toplanmış olan köylülere bakmıştı. Taş ustasının kuzeni bile kalabalığın içinde yer almıştı. Mao Ci bir olayın patlak vermek üzere olduğunu anlamış ve yüzündeki yeşilimsi ton bir anda kül rengine dönmüştü. "Hepiniz gelmişsiniz," demişti. "Ne istiyorsunuz?"

Köylüler sakinleşmişti. Taş ustasının kuzeni topluluk adına konuşmuştu. "Kız kardeşim, köydeki her aileden en az bir kişi açlıktan öldü. Seni ve aileni merak ettikleri için geldiler."

Mao Ci hafifçe gülümsemiş ve "Teşekkür ederim," demişti. "Ailemi düşündüğünüz için teşekkür ederim."

Taş ustasının kuzeni konuşmasına devam etmişti. "Kız kardeşim, sana söylemek istediğim bir şey daha var. Herkes, geçmişte

sürdüğümüz canlanmış hayatı hatırlıyor. Eğer hâlâ yürümeye mecalin varsa, komüne ve ilçe idari merkezine gidip Canlanan'ın eski günlere, herhangi bir komüne ya da ilçeye kulak asmak zorunda olmadığı dönemlere dönmesini sağlayabilir misin?"

Mao Ci gülümsemeye devam etmiş, ancak tadı kaçmış gibi görünmeye başlamıştı.

Canlanan kooperatif topluluklara girdiği sırada silah zoruyla öküzünü teslim etmek zorunda kalan kötürüm, "Neden mümkün olmasın ki?" diye sormuştu. "Topluluklara ilk girdiğimizde komşu üç ilçeden hiçbiri bizi istemiyordu bile."

Komüne katıldıklarında ilçe amirinin öfkeli komutası altında sabanına el konulan tek gözlü kadın, "Kız kardeşim, topluluklara katıldığımızda cennetsel günlerin keyfini süreceğimizi söylemiştin," demişti. "Hani tarlaları sürmek için öküzlere, aydınlanmak için gaz lambalarına ihtiyacımız olmayacaktı?"

Birkaç düzine bütün ve kötürüm kadın aynı anda bağırmaya başlamıştı. "Mao Ci, neden mezarlığa ve köyün girişindeki alana gidip kaç köylünün öldüğüne, kaç yeni mezarın dikildiğine bakmıyorsun? Dağda ve vadide, insanların içine ölü çocuklarını koyduğu kaç tane küfe olduğunu biliyor musun? Bu muydu şu bahsettiğin cennetsel günler?" Kör, sağır ve kötürüm köylüler birbiri ardında şiddetli bir sağanak yağmur gibi öfkelerini kusmuştu. Sağır ve dilsizler ise Mao Ci'ye bakıp öfkelerini işaret diliyle kusmuşlardı.

Mao Ci'nin rengi solmuş, yüzünden terler akmaya başlamıştı. Kış güneşi ışıl ışıl parlıyordu. Rüzgârsız bir havaydı ve tüm köy, güneşin ve yapraksız ağaçların sessizliğiyle dolmuştu. Öküzler yürütülmüş, domuzlar at arabalarıyla götürülmüş, tavuklar ve ördekler ise elle taşınmıştı. Köy tam bir hayalet kasabaya dönmüştü ve açlıktan dolayı her şeyi göze almış olanların dışındaki insanlar çok az yaşam belirtisi göstermişti. Mao Ci kapısının önünde toplanan kalabalığı seyretmişti. Kimisi ayakta durmuş, kimisi de çömel-

mişti. Bazı kadınlar ise, açlıktan artık ağlamayı bile beceremeyen çocuklarını kucaklarına alıp bir yerlere oturmuştu.

Mao Ci, köylü kalabalığını incelemiş, kıraç dağlara ve köyün ötesindeki boş gökyüzüne bakmış, ardından bayılacak gibi hissetmişti. Zeminin fırıl fırıl döndüğünü görmüş ve destek alabilmek için elini kapının çerçevesine dayayıp yavaşça yere çökmüştü. Sonunda, köylülere dizlerinin üzerinde seslenmişti:

"Amcalar, teyzeler, kardeşler! Herkes beni dinlesin. Ben, Mao Ci, hayatta olduğum sürece, topluluklara girmenin bir yolunu bulduğumuz gibi çekilmenin de bir yolunu bulacağız. İki hafta önce Jumei'nin babası, taş ustası, yatağında açlıktan öldü. O, bu deri çantayı yemeyi reddetti. Ömrü boyunca bir taş ustası olduğunu, ama bu çantanın karısı ve kızına bırakacağı en değerli eşya olacağını asla hayal etmediğini söyledi. Amcalar, teyzeler, kardeşler! Deri çantanın yarısı hâlâ duruyor ve şimdi gidip ondan herkes için bir şerit keseceğim, ancak yardımınıza ihtiyacım var. Kocamı gömmek için köyün arkasına bir mezar kazmama yardım etmeniz gerekiyor. Hava ısınıyor, bu yüzden onu hemen gömmemiz gerek. Ben, Mao Ci, hepinizi hayal kırıklığına uğrattım, ancak kocam iyi bir adamdı ve ben onun anısını onurlandırmak için sizlere yalvarıyorum, lütfen bana yardım edin."

Mao Ci bunu söylerken köylülerin önünde diz çökmüştü ve sözünü tamamladığında başını öne eğmiş ve üç kez secde etmişti. Ardından, kapı çerçevesine dayanarak kendini yukarı çekmiş ve köylüleri evine davet etmişti.

Köylüler hayretler içinde birbirlerine bakmıştı.

"Size yalvarıyorum," diye devam etmişti Mao Ci. "Bana inanın, sizi hayal kırıklığına uğrattığım için, birine görünme korkusuyla iki hafta boyunca evimden çıkmaya cesaret edemedim. Bugün hepiniz buraya geldiniz ve neden Canlanan'ın topluluklardan çekilmesine ve bir zamanlar yaşadığımız tasasız hayata geri dönmenize

izin vermediğimi soruyorsunuz. Olanların sorumluluğunu üzerime alıyorum. Eğer tahılım yoksa açlıktan, varsa aşırı yemekten öleyim ve ölümümün ardından cesedimi böcekler yesin, köpekler silip süpürsün, kurtlar parçalasın ya da akbabalar gagalasın; ancak bu kıtlığı sağ salim atlatırsam, ben, Mao Ci, sizlere yemin ederim ki Canlanan'ın komünden ve Boşuzi beldesinden çekilmesini garanti edeceğim. Gelgelelim şimdi, sizlere yalvarıyorum, kocamın cesedini köyden çıkarıp gömmeme yardım edin. Jumei çok küçük ve kocamın cesedi karşısında son derece ürkmüş durumda."

Mao Ci'nin kuzeni, arkasında bir bütünle beraber eve giren ilk kişiydi. İçeriye girdiklerinde uzun boylu taş ustasının gerçekten de yatağın üzerinde katılaşmış bir halde uzanmış olduğunu görmüşlerdi. Bedeni bir çarşafla örtülüydü; yerde ise bir kapı tahtası vardı ve Mao Ci ile kızı yatak takımlarını bu tahtanın üzerine yerleştirmişti. Jumei bu geçici yatağın üzerinde yatıyor, kaynatılmış bir deri kayışı ısırıyordu. Çiğnemeye devam ederken köylülerin içeriye girdiğini görmüş ve bir deri bir kemik kalmış solgun yüzünde bir gülümseme belirmişti.

Köylüler cesedi götürüp gömmüş ve Mao Ci onlara teşekkür ederken mezarın önünde durup bir kez daha köylülere doğru diz çökerek yemin etmişti. "Amcalar, teyzeler ve kardeşler! Bundan sonra Devrim'e katkıda bulunmayacağım. Ben, Mao Ci, sadece yaşamak istiyorum. Köyümüzün topluluklara girmesini organize eden kişi ben olduğum için, geri çekilmemizi temin etmek için gerekli olan her şeyi de ben yapacağım."

Büyük Yağmalama Yılı'nın olayları işte bunlardı.

***3. Duyumsallık:** LEHÇE. "Hafıza" anlamındadır. Birisinin duyumsallıktan yoksun olduğunu söylemek, o kişinin unutulmaması gereken şeyleri unuttuğunu söylemektir.*

Beşinci Bölüm:
Herkes Onun Önünde Diz Çöktü ve Tüm Dünya Gözyaşlarına Boğuldu

Mao Ci Nine olayların bu derece, ormanın derinliklerine ya da ay ışığı vuran bir nehre çıkacakmış gibi görünen, ama sarp bir uçuruma çıkma ihtimali de olan dağlar arasındaki çıkmaz bir patika gibi dolambaçlı olabileceğini düşünmemişti. Subei'deki bu orta büyüklükteki şehir daha önce gördüğü şehirlerden farklı değildi. Binalar bulutlara değecek kadar yüksekti ve çoğunun duvarları tamamen camdan yapılmıştı. Bu binalardan birine gün ortasında yaklaşırsanız, kavurucu bir ateşin yanında duruyormuş gibi hissederdiniz ve herkesin saçının tiksindirici kokusunu alırdınız. Cadde o kadar genişti ki, eğer tahıl kurutmak için kullanılsaydı, tüm dünyayı beslemeye yetecek kadar buğdayı ve mısırı içine alabilirdi.

Ne var ki caddede bir tane buğday bile yoktu; cadde insanlarla ve araçlarla doluydu. Egzoz kokusu, Canlanan'ın domuz ahırlarında ve öküz barınaklarında duyulan oldukça tanıdık ve kendine özgü pislik kokusundan daha kötüydü. Canlanan'daki domuz ahırlarından ve öküz barınaklarından yayılan koku, köyün içinde birbirinden ayrı dalgalar halinde yükselirdi, oysa

egzoz kokusu çok daha iğrençti ve ana caddeyi, arka sokakları ve aradaki her yeri kaplıyordu. Neyse ki o gün hava yağmurluydu ve bir kısmı yağmurla temizlenen yapışkan kötü koku, her zamanki kadar yoğun hissedilmiyordu.

Tüm şehir tertemiz olmuştu.

Mao Ci Nine gösteri salonundan yalnız başına çıkıp caddede tek başına yürüdü. Canlanan halkının yaşanan onca şeyden sonra ani bir kararla topluluklardan çekilmeyi ya da gösteri topluluğundan ayrılmayı istemeyeceğini hiç beklemiyordu. Ayrıca, gösteri salonundan çıkıp binanın saçağı altında dururken, yağmurun gösteri salonunun çatısına ve önündeki merdivenlere bardaktan boşanırcasına yağacağını ve topluluk direktörü ile kasabadaki birkaç bütünü suya batırılmış tavuklar gibi yağmurda dikilirken göreceğini de hiç tahmin etmemişti. Adamlar Mao Ci Nine'yi gördüklerinde, kış ortasında açıkta yakılan bir ateşe rastlamış gibi heyecanlandılar. Mao Ci Nine nereye gittiklerini bilmiyordu, fakat onları görür görmez bir yerden döndüklerini ve yağmur altında bir şey tartıştıklarını anladı. Adamlar, Mao Ci Nine'yi fark ettiklerinde ortak bir karar almış gibi ona doğru yürümeye başladılar.

"Mao Ci Nine, dışarı çıktığına sevindik," dediler. "Zira seninle konuşmak istediğimiz bir şey var. İlçe Amiri Liu arayıp Lenin Fonu'nun tamamlandığını söyledi. Ay sonunda gezici topluluğun sözleşmesi bitecek, dolayısıyla gelecek yılın ilk günü itibariyle Canlanan artık Şuanguay ilçesinin yetki alanında olmayacak."

"Ancak," diye devam etti adam, "İlçe Amiri Liu her şeyin insanların rızası doğrultusunda ilerlemesi gerektiğini belirtti ve sizi Şuanguay'a götürmeden önce bir anket yapmamızı istedi. Canlanan halkının oylama yapması gerektiğini, böylece kaçının Şuanguay ve Boşuzi'nin idari yetki alanında kalmak istedi-

ğini ve kaçının ilçenin yetki alanından ayrılıp kuş kadar özgür bir yaşam arzu ettiğini görebileceğimizi belirtti."

Gittikçe şiddetlenen yağmura rağmen, herkes gösteri salonunun önündeki merdivenlerde durmaya devam etti. Bazıları şemsiye kullanmayı tercih ederken, bazıları yağmurun başlarından aşağı bardaktan boşanırcasına dökülmesine aldırış etmiyordu. Öyle ya da böyle, herkesin yüzü sırılsıklam olmuş, pis kokuları yağmurun kokusuyla örtülmüştü. Ne hakkında tartıştıklarını ya da o tartışmaların neyin habercisi olduğunu anlayamazdınız. Sanki, Mao Ci Nine'ye rastladıklarında İlçe Amiri Liu'dan bir telefon almışlar da derhal yaşlı kadına haber vermeye gitmişlerdi.

Mao Ci Nine'nin kalbi küt küt atmaya başladı; sanki göğsüne ağır bir cisim çarpıyordu. Bu grup, sahnenin arkasındaki grubun oy verdiğini ve hemen hemen hepsinin, son beş aydır gezici topluluğun üyesi olduktan sonra artık topluluklardan çekilmeyi arzulamadığını, tam tersine Şuanguay ilçesinin yetkisi alanında kalmak istediğini bilmiyordu. Mao Ci Nine oylamanın sonucunu açıklamadı ve bütünlere sordu. "Diğer gösteri topluluğunda durum nedir?"

"Hangi diğer topluluk?" diye sordu bütünler ve ardından hemen eklediler: "Yani, diğer gezici topluluk mu? Guangdong'da oylama yaptılar bile; altmış yedi kişilik grupta tek bir kişi bile topluluklardan çekilmek istemiyor. Tam tersine, hepsi grubun dağılmamasını ve hep birlikte gösteri yapmaya devam etmek istediklerini belirtti."

Mao Ci Nine boğazının düğümlendiğini hissetti. Bir şey söylemek istedi, ancak cümleler ağzından çıkmadı.

İki gösteri topluluğunu denetlemek için gelmiş olan ilçe kadro üyeleri bu durumdan istifade edip, Mao Ci Nine'nin tepkisini anlıyormuş gibi görünerek kendi planlarını yağmu-

run altında açıkladı. "Mao Ci Nine, sana sunmak istediğimiz bir teklifimiz var. Hayatın boyunca Canlanan'ın bağımsızlığını sağlamak için mücadele verdiğini, şimdi de, senin tabirinle, köyünün topluluklardan çekilmesini ve tasasız bir hayatın keyfini sürmesini istediğini biliyoruz. Fakat şunu da biliyoruz ki, gösteri topluluklarıyla turneye çıkan Canlanan'lıların hepsi tomarla para kazandı ve eğer topluluklardan çekilirlerse, sahne hayatlarının biteceğinden ve artık para kazanamayacaklarından korkuyorlar. Eğer topluluklardan çekilmek istiyorsan, bir şeyi kabul etmen gerekiyor. Eğer kabul edersen, Canlanan'ın oybirliğiyle topluluklardan çekilmeye karar verdiğini ilçe idaresine bildiririz. Bu şekilde, önümüzdeki yıl Şuanguay'a döndüğünde artık Şuanguay ilçesi ve Boşuzi beldesinin yetkisi altında olmazsın ve gerçekten de topluluklardan tamamen çekilmiş olursun."

Mao Ci Nine gözlerini ilçe kadro üyelerine dikti ve kabul etmesi gereken şeyin ne olduğunu söylemelerini bekledi.

"Aslında," diye başladı kadro üyelerinden biri, "istediğimiz şey hiç de öyle sıradışı bir şey değil. Son beş aydır bu iki topluluğu gezdiriyoruz ve çok yorulduk. Dolayısıyla, yapılacak son gösterilerin getirisini kendi aramızda paylaşmak istiyoruz ve senden istediğimiz tek şey, son on gün yağmurlu geçtiği için gösteri topluluklarının performans sergileyemediğini belirten kayıt formunu imzalayarak onaylaman."

Kadro üyesi konuşmasına devam etti: "Bu konuyu diğer toplulukla konuştuk bile ve aynı şeyi yapmayı kabul ettiler. Güney yağmurlarının ne kadar şiddetli olduğunu herkes bilir ve gösterilerin kötü hava şartları yüzünden yapılamadığından hiç kimse şüphelenmez."

Kadro üyesi ekledi: "Bundan sonraki gösteriler için bilet fiyatını beş yüz yuandan yedi yüz yuana çıkarabiliriz. Böylece,

gösteri sergilediğin her sefer iki koltuk kazanırsın; yani ikimiz de günde bin yuandan fazla kazanabiliriz."

Kadro üyesi ayrıca ekledi: "Ne var ki bilet başına yedi yüz yuan talep edebilmek için programa yeni bir numara eklemeliyiz; herkesin kesinlikle görmek için can atacağı bir numara."

Kadro üyesi konuşmasına devam etti: "Bu gece, eşyalarımızı toplayıp bir sonraki şehre, Vencov'a hareket etmek için hazırlanacağız. Orada son günlerde hiç yağmur yağmadı ve güneş ışıl ışıl parlıyor. Vencov halkı, buranın halkından çok daha zengin. Çocukları evlendiği zaman, aileler gıcır gıcır yüz yuanlık banknotları kırmızı bir kâğıdın üzerine yapıştırıp uğurlu çifte *mutluluk* sembolü oluşturuyor, sonra bu devasa sembolleri şehrin tüm duvarlarına asıyorlar. Bir başka gerçek de, birisi öldüğü zaman, çoğu aile sahte para yakmıyor, tam tersine birbiri ardına gerçek para tomarları yakıyor."

Kadro üyesi ekledi: "Programa yeni bir numara eklemek hiç de zor olmaz. Sen de Mao Ci olarak birkaç numara sergileyebilirsin. Kapanışı sen yaparsın."

Kadro üyesi ayrıca ekledi: "Yüz yirmi bir yaşındaki adam numarasını sona kaydırırız. Seyirci, şaşkınlığını ifade ettikten sonra seni bir tekerlekli sandalyeyle sahneye çıkarıp iki yüz kırk bir yaşında olduğunu açıklarız. Şu dokuzlar da senin dokuzuncu kuşaktan büyük-büyük-büyük-torunların olur. Bu gösteriye Tek Çatı Altında Dokuz Kuşak adını veririz."

Kadro üyesi konuşmasına devam etti: "Oturma iznini ve kimlik kartını halletmenin bir yolunu bulmalıyız. Aslına bakarsan, herhangi bir numara sergilemene bile gerek yok. Hatta son gösterilerin yağmur nedeniyle iptal edildiğini yazılı olarak onaylamana da gerek yok. Son gösterilerin getirisini alıp almamamız da önemli değil. Önemli olan, sen Canlanan halkının topluluklardan çekilmesine izin verecek misin? Asıl kritik soru bu."

Kadro üyesi konuşmasına devam etti: "Bir düşünsene, eğer topluluğun Vencov'a gitmesine izin verirsen yarın akşam orada gösteri sergileyebilirler."

Kadro üyesi konuşmasına devam etti: "Gösteri başına üç yüz koltuk kazanabilirsin. Eğer bu yeterli olmazsa, payını dört yüz koltuğa çıkarırız."

Mao Ci Nine tüm bunları dinledi, düşünüp taşındı ve "Para istemiyorum," dedi.

Kadro üyelerinden biri, "O zaman ne istiyorsun?" diye sordu.

"Düşünmek için zaman istiyorum," diye yanıtladı Mao Ci Nine.

"O zaman düşünmeye zaman ayır," dedi kadro üyesi. "Vencov'a varmamız nereden baksan bütün gecemizi alır, üstelik hava yağmurlu ve yollar kaygandır."

Kadro üyeleri, Mao Ci Nine'nin yanından ayrılıp gösteri salonuna girdiler. Mao Ci Nine de gösteri binasının dışındaki yol boyunca sağına soluna bakınmadan, sadece arada bir arabalara ve tepesine yağan şiddetli yağmura bakarak aksak bir şekilde ilerledi. Şehir ahalisi yağmur yüzünden evlerinden çıkmamayı tercih etmişti, dolayısıyla sokaklar ziyaretçisi olmayan mezarlıklar gibi bomboştu. Yağmur suyu yerdeki çatlakların içine akıyordu ve yol kenarı boyunca pek çok berrak su birikintisi vardı. Önündeki binalar sağanak yağışın sesiyle çınlıyor, Balou dağlarındaki kavakların rüzgârda çıkardığı sesi andırıyordu. Daha ötedeki evler ve binalar, yağmurun içinde donmuş gibi sisin içinde kaybolmuştu. Gri ve siyah renkliydiler, ancak üzerlerinden sulu ve titrek bir buhar yayılıyordu.

Mao Ci Nine gerçekten de devasa bir su kütlesiyle karşı karşıya olduğunu düşündü. Orada durup onu dikkatlice incelemeye başladı, ancak bunun su değil, yağmurla birleşmiş asfalt yol ile gri zemin olduğunu fark etti. Sonra, çok da uzak

olmayan bir kavşakta, iki aracın çarpışmış olduğunu gördü. Sürücülerin birbirlerine dediklerini duyamıyordu, ancak bir süre sonra sürücüler arabalarına binip yağmurun içinde kayboldular. Mao Ci Nine kazanın gerçekleştiği kavşağa doğru yürüdü ve oraya vardığında yerlerin kırık cam parçalarıyla kaplı olması bir yana, araçlardan birinin çarptığı yarı büyümüş alacalı bir köpeğin yerde hareketsiz yattığını gördü. Köpekten akan kan yağmur suyuyla karışıyor, koyu kırmızıdan açık kırmızıya, ardından pembeye ve sonunda tamamen su rengine dönüşerek kayboluyordu.

Yağmur damlaları kan gölünün içine düşerken keskin bir ses çıkarıyordu. Kan gölünün içinde kırmızı kabarcıklar yükseliyor, güneşli günlerde şehrin sokaklarını benek benek kaplayan kırmızı kâğıt şemsiyeleri andırıyordu. Kabarcıklar patladığında sanki şemsiyeler kapanıyordu ve çıkardıkları ses bile aynıydı; gerçi şemsiyelerin kapanma sesi kabarcıkların patlama sesinden daha uzundu. Kan kabarcıkları patladığında hafif bir koku yayılıyor, ancak hemen kayboluyordu. Mao Ci kazadan kalan cam kırıklarının yanında, kötü koku karışımının bitişiğinde durdu ve sessizce yaralı köpeğe baktı. Köpek de bana sarıl diye yalvarırcasına Mao Ci'ye baktı.

Mao Ci evdeki engelli köpeklerini hatırladı.

Çömelip yaralı hayvanın başını okşadı, sonra da kana bulanmış arka ayaklarını sıvazladı. Eğer bir bilet gerçekten yedi yüz yuana satılırsa, on bilet yedi bin, yüz bilet yetmiş bin, bin bilet yedi yüz bine satılır diye düşündü. Geçen iki ay boyunca yaptıkları gösterilerde topluluk her zaman gösteri başına en az bin üç yüz adet bilet satmıştı. Bin üç yüz bilet dokuz yüz on bin yuan ediyordu ve bütünlerin sanatçılara vermeyi vaat ettiği hasılat çıkarıldığında bile muhasebeci, kasiyer, bilet satıcısı ve korumalarla birlikte, bu sekiz kadro üyesine dağıtılmak

üzere geriye en azından sekiz yüz elli bin yuan kalıyordu. Toplamda kırk beş engelli sanatçıya ek olarak, toplulukta on beş de bütün vardı ve her gösteri için bu on beş bütün toplamda sekiz yüz elli bin yuan kazanabilirdi.

Yani, bütünler en azından günde ortalama elli bin yuan kazanırken, köylülerin her biri her gösteriden iki koltuk kazanabilirdi.

Yani Mao Ci Nine yağmur nedeniyle gösterilerin iptal edildiğini belirten formları imzalamazsa, bütünler adam başına beş yüz bin yuan kazanma şansını kaybedecekti.

Yani her şey ona bağlıydı.

Yağmur gittikçe şiddetleniyordu. Mao Ci Nine yağmurun altında yaralı köpeğin yanına çömeldi ve üzerinde hiçbir şey yokmuş gibi üşümeye başladı. Buna rağmen, bir yandan sıcak basıyormuş gibi hissediyordu. Formdaki kutucuğa parmak izini eklemeyi reddederse, bütünler tazminat olarak tek bir kuruş bile almayacaktı. Mao Ci Nine, vücudunun alt bölgelerinden yükselerek içini kaplayan bir sıcaklık dalgası hissetti; sıcaklık başına ulaştığında tüm vücudu ısınmış, ürperti hissi iz bırakmadan kaybolmuştu.

Mao Ci Nine tekrar köpeğin başını okşadı. Hayvanın yüzüne düşen yağmur damlalarını, küçük bir çocuğun gözyaşlarını siler gibi sildi ve sonra onu yol kenarında güvenli bir noktaya taşıdı. Onu bir süre seyrettikten sonra arkasını dönüp tekrar gösteri salonuna doğru yürümeye başladı. Az önce önemli bir karar vermiş gibi görünüyordu. Bir ayağı hâlâ sakat olsa da adımları eskisine göre çok daha çevikti. Önce derin, ardından sığ bir adım atarak yürüyor ve sağlam olan sağ ayağıyla yere her değdiğinde, sakat olan sol ayağını taşıyabilmek için daha fazla güç harcamak zorunda kalıyor, dolayısıyla üzerine çok daha fazla su sıçratıyordu. Birkaç adım attıktan sonra pantolonunun sol tarafı sırılsıklam olmuştu.

Sokakta başka kimse yoktu.

Mao Ci Nine şehirden geçen köylü bir çiftçi gibi yağmurda yürümeye devam etti, ancak arkasından cılız bir ses işitti; sanki kaybolmuş bir çocuk annesine sesleniyordu.

Omzunun üzerinden baktığında köpeğin sürünerek, arka ayaklarını yerde sürüyerek onu takip ettiğini gördü. Köpek, Mao Ci'nin arkasını döndüğünü gördüğünde daha enerjik bir şekilde, annesini bulan bir çocuk gibi sürünmeye devam etti, ancak yüzünde kötü niyetli bir ifade vardı.

Bu, şehrin saldırgan köpeklerinden biriydi. Mao Ci Nine bir an için tereddüt etti, ancak sonra aksayarak köpeğe doğru birkaç adım attı, onu yerden kaldırdı ve göğsüne sımsıkı sardı. Köpeğe, ıslak bir un çuvalıymış gibi sarıldı ve bunu yapar yapmaz zavallı hayvanın minnet duygusuyla tir tir titrediğini hissetti. Arka ayakları araç tarafından kırılmış olan köpekle gösteri salonuna doğru giderken, dört beş tane daha köpeğin apansız çıkageldiğini ve onların da kendisini takip ettiğini fark etti. Köpeklerin bazıları siyah, bazıları ise beyazdı ve hepsi yaşlı ve çirkindi. Yağmur, tüylerini ciltlerine yapıştırmış, kemiklerini ortaya çıkarmıştı. Büyük Yağmalama döneminde bir deri bir kemik kalan insanları hatırlatıyorlardı.

Mao Ci Nine durdu ve hareketsiz bir şekilde beklemeye başladı.

Köpekler, zengin ve hayırsever bir insana bakan dilenciler gibi dikkatle Mao Ci Nine'ye baktılar.

"Ben yaşlı bir kadınım," dedi Mao Ci. "Beni böyle takip edemezsiniz."

Köpekler herhangi bir ses çıkarmayıp Mao Ci Nine'ye bakmaya devam ettiler. "Neden beni takip ediyorsunuz?" dedi Mao Ci Nine. "Size verecek bir şeyim yok."

Köpekler yaşlı kadına bakmaya devam etti.

Mao Ci Nine yürümeye başladı, köpekler de takip etti.

Mao Ci Nine durdu, köpekler de arkasında durdu.

Mao Ci Nine en önde duran köpeği hafifçe tekmeledi. Köpek acıyla havladı ve diğer köpekler de birkaç adım geri çekildi. Mao Ci Nine gösteri salonuna doğru yürümeye devam etti, ancak köpekler tekrar yaşlı kadını onun kuyruğuymuş gibi takip etmeye başladı.

Mao Ci Nine köpekler tarafından takip edilip edilmediğine aldırış etmeden, aksayarak ilerlemeye odaklandı. Alacalı köpeği gösteri salonunun önüne getirdiğinde arkasına baktı ve kendisini takip eden köpek sayısının bir düzineyi geçmiş olduğunu gördü. Bu yaşlı ve kirli köpeklerin hepsi şehir halkı tarafından terk edilen hayvanlardı. Canlanan halkı gibi bazıları kördü, bazılarının ise gözlerinden irin ya da burunlarından sümük akıyordu. Bir bacağı kırık olan köpekler de vardı ve koltuk değneğine yaslanan kötürümler gibi üç ayakları üzerinde duruyorlardı. Ayrıca köpeklerden biri, yemek bulmak için şehrin çeşitli lokantalarının önünde dolanmış, sonunda da üzerine bir tencere kaynar çorba dökülmüş gibi görünüyordu, çünkü vücudu iğrenç bir et kokusu salıyor, sivrisinekler için bir oyun alanı teşkil ediyordu.

Bu sırada yağmur giderek azalmış ve gökyüzü parlak bir ışıkla kaplanmıştı.

Mao Ci Nine köpeklerin mide bulandırıcı kokusu içinde kaybolmuştu. Gösteri salonunun önünde durdu ve tam köpekleri kovmak üzereyken sürünün önünde, aksak aksak yürüyen yaşlı, kötürüm bir köpek aniden öne çıktı ve Mao Ci Nine'nin önünde diz çöktü. Mao Ci Nine sakat ayağının titremeye başladığını hissetti; sanki birisi sinirlerini çimdikliyordu. Sakat köpeğin ön bacağına dikkatlice baktı. Hayvan diz çökerken yerdeki suyun içine etrafa su sıçratarak düşmüş gibi görünü-

yordu. Köpek, diz çökme ve yere uzanma hareketlerinin ayırt edilebilmesi için arka bacaklarını öylesine dimdik tutmuştu ki, bedeni önden arkaya doğru iyice yükseltmişti; kıçı ve kuyruğu dimdik duruyordu. Aynı zamanda kafasını da dimdik tutarak Mao Ci'ye bakıyor, kendisine ayrıcalıklı bir duruş veriyordu.

"Ne istiyorsun?" diye sordu Mao Ci Nine.

Kucağında taşımakta olduğu köpeğe baktı. "Bu senin yavrun mu?" diye sordu. "Eğer öyleyse, geri alabilirsin."

Mao Ci Nine alacalı köpeği yere koydu. Bunu yapar yapmaz, alacalı köpek hemen arkasını dönüp diğer yaşlı köpeğin gözlerinin içine baktı, ancak sonra tekrar geri dönüp kendisini Mao Ci Nine'ye doğru sürükledi.

Bunun üzerine Mao Ci Nine onu tekrar kucağına aldı.

Bunu yaptığında, yaşlı köpek aniden arkasına baktı ve birkaç kez havladı; diğer köpeklere bir şey söylemek istiyor gibiydi. Sonra, diğer köpekler de Mao Ci Nine'nin önünde diz çöküp ona doğru sürünmeye başladı; bir yandan da hem eline, hem de kucağındaki köpeğe bakıyorlardı. Mao Ci Nine'ye yalvarır, kucağındaki köpeğe ise kıskanır gibi gözlerini dikmişlerdi. Hepsi Mao Ci Nine tarafından kucaklanmak ve bir yere götürülmek istiyordu. Sanki Mao Ci Nine'nin onları terk etmeyeceğini, neredeyse tüm halkı engelli olan Balou dağlarındaki köye götüreceğini biliyor gibiydiler. Sanki Canlanan'da bir düzineden fazla engelli köpeğin onunla yaşadığını hissetmişlerdi. Sanki sonunda sahiplerini, annelerini ve sütanalarını bulmuşlardı. Yaşlı kadının önünde diz çökerken gözleri yaşlarla dolmuştu.

Havaya gözyaşı kokusu yayılmıştı.

Tüm dünya, köpek gözyaşlarının acı kokusuyla dolmuştu. Yalvarırken köpeklere özgü acınası iniltileri duyuluyordu. Kalpleri kırılmıştı; öyle bir noktaya gelmişlerdi ki, artık birin-

den yardım dilenmekten başka çareleri kalmamıştı. Mao Ci Nine, köpeklerin ağlamayı andıran iniltilerini duydu. O iniltilerin bulut gibi etrafında uçtuğunu gördü. Gözyaşlarının, tuzlu bir çorbanın aromasını anımsatan tuzlu kokusunu içine çekti. Ondan ne yapmasını istediklerini biliyordu. Kalbi, su birikintisindeki kum topağı gibi ıpıslaktı, ama sonunda göğsünün içinde toparlandı ve kuru bir kum öbeğine dönüştü.

Mao Ci Nine yaşlı ve engelli köpeklerden oluşan bu sürüye baktığında, ona Canlanan'a kadar eşlik edemeyeceklerini düşündü.

Yağmur sonunda tamamen durdu. Gökyüzü ve dünya parlak bir ışıkla kaplanmıştı. Yağmur suyunun içinde diz çökmüş olan bir düzineden fazla köpekten oluşan sürü, acınası bir şekilde havlamaya başladı. Mao Ci Nine ne yapması gerektiğini bilemiyordu ve bu yüzden kucağındaki köpeği yere koydu. Yemek vermek ve bacağını sarmak için onu gösteri salonunun arkasına götürmezse, diğer köpeklerin yardım dilenmeyi kesebileceğini düşündü. Ne var ki yere bıraktığı köpek dokunaklı bir sesle inleyerek sefil bir şekilde Mao Ci Nine'nin bacaklarına tırmanmaya çalıştı. Kızarmış gözlerinden dökülen yaşlar kavun şeklindeki yüzüne, oradan da ağzına damlıyordu.

Mao Ci Nine ne yapacağını şaşırmıştı.

Bu arada, gösteri topluluğunu denetlemekle görevli olan sağlam kadro üyeleri gösteri salonuna girmemiş, girişte Mao Ci Nine'yi beklemişti; ya da içeri girip tekrar dışarı çıkmışlardı, çünkü hepsinin giysileri kuruydu. Mao Ci Nine ne yapacağını bilemeden orada dururken, kadro üyelerinden biri yanına geldi. Meraklı gözlerle devasa köpek sürüsüne baktı, sonra Mao Ci Nine'ye döndü.

"Kararını verdin mi?" diye sordu. "Sahne görevlilerine bu akşam bir sonraki gösteriye gitmek üzere hazırlanmalarını söyledik bile."

Adam konuşmasına devam etti: "Her sanatçıya gösteri başına beş koltuk ödemeye karar verdik; yani, üç-dört bin yuan arası bir şey."

Adam ekledi: "Ancak sen bir numara sergilemek istersen, sana on koltuk ödeyeceğiz; yani yaklaşık yedi bin yuan. Tabii ki burada önemli olan ne kadar para kazandığımız değil, ilçe amirini arayıp Canlanan'ın topluklulardan çekilmek ve Şuanguay'ın yetki alanından ayrılmak istediğini bildirmemiz. Memleketine döner dönmez o çekilme belgesini alabilir ve bir daha asla ne Şuanguay ne de Boşuzi idaresine hesap vermek zorunda kalırsın. Bir daha asla kimse sana ne yapacağını söyleyemez ve eğer ileride tekrar bir gösteri turnesi düzenlemek istersen, gelirin tamamı sende kalır."

"Kararını ver artık," diye devam etti kadro üyesi. "Canlanan'ın topluluklardan çekilmesi bir lafına bakıyor."

"Söyle," diye ekledi, "öyle ya da böyle, artık bir şey söylemen lazım."

Mao Ci Nine gösteri topluluğunu denetlemekle görevli olan bütünlere tek tek bakmaya başladı. Sonunda, kendisiyle en çok konuşan kadro üyesine geldiğinde durdu.

"Git ilçe amirine söyle, Canlanan'da topluluklardan çekilmek istemeyen tek bir kişi bile yok."

Kadro üyesi rahatlayarak derin bir iç geçirdi. "Bunu duyduğuma sevindim."

"Bir şey daha var," diye devam etti Mao Ci Nine. "Gösteri başına beş değil, on koltuk istiyorum. Bana gelince tek bir kuruşunuzu dahi istemiyorum. Bu son gösterilerden kalan paranın hepsi sizin olabilir, ancak bana bir araba ayarlayıp bu köpekleri bu gece Canlanan'a götürmeme yardım edeceksiniz."

Kadro üyeleri büyük bir şaşkınlık içinde Mao Ci Nine'ye baktı ve sonra kahkahalar atarak yaşlı kadının teklifini kabul etti. Sonra, üstlerine düşen görevleri yerine getirmek üzere

oradan ayrıldılar. İçlerinden biri, diğer gösteri topluluğunu aradı ve kendi gruplarındaki tüm Canlanan'lı sanatçıların da topluluklardan ayrılmayı arzuladığını ilçe idaresine haber vermesini söyledi. Diğeri, bir düzineden fazla köpekten oluşan bu sürüyü Balou'ya götürecek bir araba ayarlamaya gitti. Bir başkası ise toplulukları ve eşyalarını Vencov'a taşıyacak olan araçları ve sandıkları ayarlamaya gitti. Bir başkası da aceleyle Mao Ci Nine'nin kendi gösterisinde giyeceği sahne kostümünü ve diğer gerekli şeyleri ayarlamaya çıktı.

Mao Ci Nine iki yüz kırk bir yaşında birisi olarak sahneye çıkacağı için oturma izni ve kimlik kartının değiştirilmesi gerekiyordu ve bunları hazırlayacak kişinin zamana ihtiyacı vardı. Mao Ci Nine'nin kostümünü hazırlayacak olan kişinin de en azından bütün gece çalışması gerekiyordu.

İki yüz kırk bir sene önce, Qing hanedanının Hongli hükümdarlığı dönemi yaşanıyordu. Daha kesin konuşmak gerekirse, İmparator Çienlong'un hükümdarlığının yirmi birinci yılıydı. Çin, o günden bugüne pek çok yönetimin yükseldiğine ve düştüğüne şahit olmuştu; Qing hanedanı, Sekiz Devlet İttifakı, Yuan Şikai'nin başkanlık dönemi, Şinhay devrimi, Cumhuriyet dönemi, Japon direnişi ve ardından gelen Liberasyon'u takip eden yeni hükümet.

Çienlong hükümdarlığından günümüze kadar hayatta kalmayı başarmış birinin elbette özel teknikleri olmalıydı. İki yüz kırk bir yaşındaki Mao Ci Nine sadece vejetaryen diyetiyle sağlıklı kalmış olamazdı; her gün tarlaya çalışmaya da gitmiş olmalıydı. En önemlisi, Davguang hükümdarlığının on yedinci yılında seksen bir yaşındayken hastalandığında, ölümden hızlı davranarak cenaze kıyafetini giymiş, ancak nasıl olduysa hayatta kalmayı başarmıştı. Güya, Mao Ci Nine zaten çoktan ölmüştü, dolayısıyla o noktadan sonra bir daha asla ölümden korkmamıştı. Cenaze kıyafetini yılın üç yüz altmış beş günü

üstünde taşımış; yemek yerken, tarlada çalışırken, hatta gece yatarken bile hiç çıkarmamıştı. Bu şekilde, bir sabah uyanamayacağı ihtimaline karşı her zaman hazırlıklı olmuştu, ancak sonuçta her sabah uyanmaya devam etmişti.

Guangşu hükümdarlığının üçüncü yılında, Mao Ci Nine yüz yirmi bir yaşındayken başka bir hastalığa yakalanmış, fakat ölüm döşeğinde üç gün geçirdikten sonra yine hayatta kalmayı başarmıştı. Bunun ardından, yaşlı kadın her an ölebileceği ihtimaline karşı iki kat hazırlıklı olmuş ve cenaze kıyafetini gece gündüz üzerinden hiç çıkarmamıştı; yemek yerken, tarlada çalışırken, özellikle de gece uyurken.

Aradan aylar geçmiş, yıllar birbirini kovalamış ve Mao Ci Nine her an ölmeye hazır bir şekilde cenaze kıyafetini gece gündüz giymeye devam etmişti. Bu şekilde Çienlong hükümdarlığından günümüze kadar yaşamış ve iki yüz kırk bir yaşına merdiven dayamıştı. Bu süreç içinde Ciaçing'den Davguang'a, Şienfıng'dan Tongcı'ya, Guangşu'dan Şüentong hükümdarlıklarına, sonra da Cumhuriyet dönemine kadar sayısız tarihi olaya şahitlik etmişti; iki yüz kırk bir yıl içinde tam dokuz hükümdarlığa tanık olmuştu. Cenaze kıyafetini giymeye Daoguang hükümdarlığı döneminde başlamıştı. Guangşu hükümdarlığının üçüncü yılında cenaze kıyafetini hem gündüz hem de gece giymeye başlamıştı. Bunu takip eden yaklaşık bir yüz yıl boyunca sayısız cenaze kıyafeti değiştirmişti, dolayısıyla iki yüz kırk bir yaşındaki bir kadını canlandırabilmesi için en azından sekiz veya on cenaze kıyafeti hazırlanması gerekiyordu. Üstelik bu kıyafetlerin eski ve yıpranmış görünmesi gerekiyordu. Böylece seyirci, Mao Ci Nine'nin gerçekten de bu kıyafetler sayesinde fazladan yüz altmış yıl yaşadığına ikna olacaktı.

Kadro üyeleri tüm bunları halletmek için canla başla çalıştılar ve sabahın erken saatlerinde topluluğu, yakında görkemli gösterilerine başlayacakları yeni şehre taşıdılar.

Yedinci Bölüm:
Lenin'in Anıtmezarı Tamamlanıyor ve Açılış Töreni Gösterisi Başlıyor

İlçe Amiri Liu birkaç gün sürecek önemli bir toplantıya katılmak için bölge ve eyalet idari merkezine gidecekti.

Mao Ci Nine ve onun özel beceriler topluluğundaki engelli sanatçılar, tren ve araba vasıtasıyla güneyden dönmüşlerdi. Ancak çocukları, evleri, ağaçları, sokakları, tavukları, domuzları, köpekleri, ördekleri, koyunları ve öküzleriyle bir gece bile geçirmeye fırsat bulamadan, İlçe Amiri Liu tarafından anıtmezarın açılış kutlamalarına yardım etmek için son bir gösteri sergilemek üzere acilen Spirit dağına gönderilmişlerdi.

Lenin Anıtmezarı tamamlanmış, ana binaya giden yol boyunca sıralanmış olan tuvaletler bile bitmişti. Tuvaletlerin kapıları üzerindeki kırmızı *Kadın* ve *Erkek* yazıları çoktan kurumuştu. Her şey hazırdı; eksik olan tek şey, son bir dokunuştu.

Lenin'in naaşının satın alınmasından sorumlu olan heyet Şuanguay'dan ayrılalı yedi ya da sekiz gün olmuştu. Söylenenlere göre, Rusya'ya seyahat edebilmek için gerekli tüm evrakları tamamlamışlardı. Pekin'de bir gün kadar bir gecikme yaşamışlardı, ancak sonrasında hemen Rusya'ya uçup Lenin'in naaşını

satın almak için görüşmelere başlayacaklardı. Sözümona bu görüşmeler aslında basit bir fiyat pazarlığı sürecinden ibaretti; bir taraf Lenin için on milyon yuan öderiz diyecek, diğer taraf da yüz milyon almak için ısrar edecekti. O zaman, ilk taraf on beş milyon teklif edecek, diğer taraf da yüz milyondan aşağı bir teklifi düşünmeyeceklerini söyleyecekti. Bunun üzerine, ilk taraf yirmi milyon teklif edecek, diğer taraf da Lenin'in naaşını satın almak istiyorlarsa makul bir teklifte bulunmalarını söyleyecekti.

Bu noktada, ilk tarafın lideri gökkaşlarını[1] çatacak ve parlak güneş panelinde[3] inanılmaz derecede zor bir ikilemle karşılaşmış gibi bir dizi kırışıklık oluşacaktı. Aslında gerçeği söylemek gerekirse, bu gerçekten de çok zor bir durumdu. Eğer düşük bir fiyat teklif ederlerse, karşı taraf Lenin'in naaşını satmaktan tamamen vazgeçebilirdi. Gelgelelim, çok yüksek bir fiyat teklif ederlerse, gereksiz yere milyonlarca, hatta on veya yüz milyonlarca yuan ödemek zorunda kalabilirlerdi. Geçen altı ay içinde iki topluluk, ilçeye büyük bir kâr sağlamıştı. Ayrıca, ilçe idaresi de fona büyük bir bağışta bulunmuştu. Ne var ki sonuçta bu para musluk suyu gibi değildi, harcandıktan sonra bir daha asla geri gelmezdi. Üst düzeyler en azından bir sonraki üç yıl boyunca Şuanguay'a hiç para harcamazdı.

Şuanguay ve gösteri toplulukları arasındaki sözleşme sona ermişti. Lenin Anıtmezarı'nın yedi gün süren kutlamalarının, İlçe Amiri Liu'dan Mao Ci Nine'ye bir tehdit ve taahhüt işlevi görmesi amaçlanmıştı ve Mao Ci Nine desteğini sunmayı bu sayede kabul etmişti. Yedi gün sonra topluluklar Şuanguay adına gösteri sergilemek zorunda kalmayacağı gibi, kendileri de artık Şuanguay'a bağlı olmayacaklardı. Canlanan köyü, Şuanguay haritasından silinecekti.

Lenin'in naaşını satın almaları son derece önemliydi.

Bir şekilde fiyatı indirmenin bir yolunu bulmaları da aynı derecede önemliydi. Bunu başarabilmek için, İlçe Amiri Liu'nun pazarlık yapacak bir ekibi Rusya'ya bizzat götürmesi gerekirdi, ancak bölge ve eyalet idareleri olağanüstü bir toplantı çağrısında bulunmuş ve her ilçe amiri ve ilçe sekreterinin katılmasını talep etmişti. Duyuruda açıkça belirtildiği gibi, toplantıda hem bölge delegesi hem de eyalet valisinin seçilmesiyle ilgili tavsiyeler isteneceğinden, ilçe amirleri ve ilçe sekreterleri hastanede bile olsalar, kanser olmadıkları sürece hastaneden ayrılmak ve bölge ve eyalet idari merkezine gelerek toplantıya katılmak zorundaydı. Hatta gerçekten kanserli olsalar bile, hastalığın ilk evrelerinde olanların ekibe katılması gerekiyordu.

Dolayısıyla İlçe Amiri Liu, pazarlık yapmak üzere Rusya'ya gidecek olan heyetin başına kendi yerine en güvendiği ve en becerikli ilçe amiri vekilini koymuştu. İlçe amiri vekilinin evinin salonunda İlçe Amiri Liu'nun bir portresi vardı. Aslında, ilçe amiri vekilinin en temel görevi, turizm sektörüyle ilgilenmekti. Bir kere kendisini, yatırım yapmak üzere eyalet başkentine giderken Şuanguay'dan geçen Tayvanlı bir işadamıyla sohbet ederken bulmuştu. Soyadları farklı olsa da, kendilerini o anda kan kardeşi ilan etmiş, böylece bir anda akraba olmuş, hatta aynı aile mezarlığını paylaşmayı bile kabul etmişlerdi.

Bu şekilde çok yakınlaşmış ve aileleri hakkında detaylı bilgiler paylaşmışlardı; o kadar ki Tayvan'dan gelen ziyaretçi iki gözü iki çeşme ağlamış ve bir anda, şehirde yapmayı planladığı on milyonlarca yuanlık yatırımı Şuanguay'da yapmaya karar vermişti. Elektrik jeneratörü almaları için ilçe idaresine bağışta bulunmuş, böylece Şuanguay'daki her eve elektrik temin edilmişti. Bunun üzerine ilçe amiri vekili, İlçe Amiri Liu tarafından yönetici ilçe amiri vekili pozisyonuna terfi ettirilmiş ve ilçe daimi komitesine atandıktan sonra büyük ya da küçük tüm önemli toplantılara katılmış ve önemli bir oy hakkına sahip olmuştu.

Bu ilçe amiri vekili olağanüstü bir müzakereciydi, dolayısıyla Rusya'ya gidecek heyeti en mükemmel şekilde yönetecek kişiydi. Yıllarca Rusya'da eğitim almış bir tercüman ona eşlik ediyordu ve ülkeyi İlçe Amiri Liu'nun kendi ilçesi Şuanguay'ı tanıdığından daha iyi tanıyordu.

İlçe Amiri Liu olabilecek her şey için hazırlık yapmıştı, dolayısıyla Lenin'in naaşını satın almak için yapılacak seyahat konusunda endişeli değildi. Eğer diğer taraf makul bir fiyat teklif edilmesini isterse, ilçe amiri vekili hemen belli bir rakam telaffuz etmeyecekti; her ne kadar fiyat ilçe idari merkezinde defalarca tartışılmış ve üst limitin ne olacağına karar verilmiş olsa da. Ruslar bu fiyatı kabul etmeseler bile, heyet alımı kesinlikle gerçekleştirmeleri, Lenin'in naaşını Şuanguay'a getirmeleri ve Balou'daki Spirit dağına yerleştirmeleri gerektiğini çok iyi biliyordu. Bu noktada müzakere heyeti oldukça zor bir duruma düşecek ve ilçe amiri vekilinin sabrına güvenmek zorunda kalacaktı ki konu sabretmek olunca eksikten çok fazlası vardı.

Görüşmeler muhtemelen Lenin'in naaşının yanındaki odada, Lenin'in kristal tabutunun batısındaki kabul odasında gerçekleşecekti; bu oda, Şuanguay'da inşa edilen kabul odasından çok daha küçüktü. Duvarlar tuğladan örülmüştü, iç cephe özel bir boyayla boyanmış, dış cephe ise geleneksel Çin mezarları şeklinde biçimlendirilmişti. Lenin'in Anıtmezarı, Moskova'nın Kızıl Meydan'ının yan tarafında, yerden yüksek taş bir platformun üzerine inşa edilmişti. Bu platformun yaklaşık altı metre altında, iki ya da üç ev büyüklüğünde, taştan duvarları olan kare şeklinde bir oda vardı. Salonun ortasında, kışın soğuğundan ve yazın sıcağından korunmuş bir şekilde Lenin'in kristal tabutu duruyordu. Bu kesinlikle Lenin'e karşı yapılmış büyük bir saygısızlıktı, çünkü Vencov'da yaşayan bazı zenginlerin mezarları bile Lenin'in mezarından daha genişti; tek fark, Lenin'in

mezarının Şuanguay'daki çoğu evden daha yüksek olmasıydı. Ruslar genelde Çinlilerden daha uzun boylu olduğu için, evlerinin tavanlarının daha yüksek ve mezarlarının daha uzun olması doğaldı. Anıtmezarın içindeki duvarlar su geçirmeyen ve paslanmayan özel bir beyaz boyayla boyanmıştı ve bu devasa odanın ortasında Lenin'in kristal tabutu duruyordu. Lenin'in ölümünün üzerinden yetmiş beş yıl geçmiş olmasına rağmen, tabutu neredeyse hiç değişmemiş, anıtmezarın duvarları hiç yeniden boyanmamıştı.

Özenle seçilmiş bakıcılar Lenin'in tabutunu sabahtan akşama kadar toz alma tüyleri ve el bezleriyle büyük bir titizlik içinde parlatsalar da, tabutun yüzeyi üç çeyrek asır önce olduğu kadar göz kamaştırıcı değildi. Dışarıdan bakıldığında, Lenin'in cesedi otuz-kırk yıl önce göründüğü kadar gerçekçi görünmüyordu. Maaşlı bakıcılar, yeraltındaki bu geniş mezar odasını her gün silmiş ve ayda bir tabure veya sandalyenin üzerine çıkarak duvarlardaki ve tavandaki örümcek ağlarını temizlemişlerdi, ancak sonuçta beyaz badanalı duvar orada yetmiş beş yıldır duruyordu ve artık altındaki sarı kir tabakasını saklayamayacak durumdaydı. Bazı yerlerde duvarın rengi iyice sararmış ve Balou, Şuanguay ve batı Hunan halkının her yıl Çingming festivali sırasında yaktığı sarı kâğıtlara benzemişti.

Lenin'in naaşının bulunduğu odanın yanındaki küçük odaya gelince, süslemeli kapıdan içeri girdiğinizde ilk gördüğünüz şey, huş ağacından yapılmış beyaz çerçeveli bir yağlı boya tablo ve hemen altında duran eski bir ahşap kanepeydi. Kanepenin hangi ağaçtan yapıldığı belli değildi. Ahşap kısmı zaman içinde daha da görkemli hale gelecekti, ancak kumaş kaplama çok uzun dayanamazdı ve muhtemelen yakın zamanda solmaya ve soyulmaya başlayacaktı. Kol dayama bölümlerinde delikler oluşacak ve aralarından birkaç metal yay görünecekti. İlçe

amiri vekili görüşmelerini işte bu koltukta yapacaktı. Uzun bir konuşmanın ardından iki müzakereci Lenin'in naaşının ne zaman teslim edileceğine karar verecek ve bunun üzerine ilçe amiri vekili Rus müzakereciye Lenin'in naaşı için istenen fiyat belli bir rakamın üzerinde olursa, ucunda ölüm bile olsa onu almayacaklarını açıklayacaktı. Rus müzakereci de istedikleri fiyat teklif edilmezse, Lenin'in naaşını ucunda ölüm bile olsa satmayacaklarını açıklayacaktı.

O zaman ilçe amiri vekili, "Unutmayın," diyecekti, "Lenin'in naaşını satın almak isteyen tek ülke biziz."

Rus müzakereci cevap verecekti. "Bu doğru sayılmaz."

İlçe amiri vekili cevap verecekti. "Lenin'in naaşını satın almak isteyen başka ülkeler olduğunu biliyoruz, ancak onların ne kadar fakir olduğunu da göz önünde bulundurmanız lazım. Talep etmiş olduğunuz bu uçuk parayı ödeyemezler."

Rus müzakereci cevap verecekti. "O zaman naaşı satmazsak satmayız, ne yapalım."

"Eğer satmazsanız onu muhafaza etmeye yetecek paranız kalmaz. Şu anda anıtmezarı onaracak ya da bakıcılarının maaşını ödeyecek paranız bile yok. Eğer onu satmazsanız günden güne, tanınmayacak hale gelene kadar çürümesini seyretmekten başka seçeneğiniz olmayacak."

İlçe amiri vekili anıtmezarın bitişiğindeki odalardan birinde oturacaktı. Sonuç olarak, Rusların söylediğini ciddiye alıp öyle bir fiyatta anlaşacaktı ki, Çinli heyet bunun alabilecekleri en düşük, Rus heyet ise alabilecekleri en yüksek fiyat olduğunu düşünecekti. Her iki taraf da bir fiyatta anlaşır anlaşmaz, sözleşmeyi yazmaya başlayacaklardı.

Elbette sözleşme imzalanmadan önce yapılması gereken bir sürü şey vardı. Anıtmezarın bakıcılarının, amirlerine bir rapor hazırlaması gerekecekti. Onların amirleri de kendi amirlerine

bir rapor yazmak zorunda kalacak ve bu şekilde ülkenin en üst düzey yetkililerine kadar ulaşılacaktı. Çok sayıda görüşme ve inceleme yapılması gerekecekti. Ve sonra hiçbir şey olmayabilirdi de. Belki de bu görüşmelere katılan Rus liderler, Çin'in Şuanguay ilçesinin Lenin'in naaşını satın alma teklifini gizli sebeplerden dolayı reddedeceklerdi. Belki de Lenin'in naaşının Çin'e gitmesinin, Lenin'in kendisinin yabancı bir ülkeye gitmesiyle aynı şey olacağını düşüneceklerdi. Belki de ülkenin itibarını korumak ve bir açıklamada bulunabilmek için naaşı otuz, elli veya sadece on ya da yirmi yıllığına kiralayacaklardı. Bir süre belirleyecek ve bu sürenin sonunda Lenin'in naaşının eski yerine teslim edilmesini talep edeceklerdi. İlçe Amiri Liu tüm bu koşulları hesaba katmış ve nasıl ilerlemesi gerektiği konusunda ilçe amiri vekiline talimat vermişti. Lenin'in naaşını mümkün olan en kısa sürede getirebildikleri sürece, ilçe amiri vekilinin öne sürebileceği her türlü teklifi onaylayacağını belirtmişti.

"Düşün bir kere," demişti İlçe Amiri Liu, "Lenin'in naaşını ne kadar çabuk getirirseniz, o kadar çabuk tonlarca para kazanmaya başlarız."

Endişe edecek hiçbir şey yoktu. Lenin'in naaşını ne pahasına olursa olsun getirmeleri gerekiyordu. Hesaba katılması gereken her şeyi hesaba katmış, yapılması gereken her şeyi yapmışlardı. Şuanguay'lı heyet, Kaplan yılı *(uyin)* olan 1998'de yola çıkmıştı ve Lenin'in naaşıyla döndüklerinde batı takvimine göre kameri yılın sonuna gelinmiş, hatta bir sonraki yıla çoktan girilmiş olacaktı. Lenin'in yeni anıtmezarı çoktan tamamlanmış ve Canlanan'ın iki özel beceriler topluluğu, kışı Balou'da geçirmek üzere güneyde bulunan Vencov'dan çoktan dönmüş olacaklardı. Canlanan'ın Şuanguay ilçesinin yetki alanından çıkmasına karar verilen günün üzerinden de yedi-sekiz gün geçmiş olacaktı.

Teoride, heyet yurtdışından döner dönmez İlçe Amiri Liu, Canlanan'ın Şuanguay idaresinden çıktığını tasdik eden yazıyı her kurula, daireye, beldeye, kasabaya ve köy komitesine gönderecekti. Sonra gidip onu bizzat Mao Ci Nine'ye teslim edecekti.

Fakat şu anda bu yazıyı göndermemiş, Mao Ci Nine ve gösteri topluluğunun ona son bir kez yardım etmesini istemişti. Resmi ziyafet salonunda özel beceriler toplulukları için bir hoş geldin yemeği veriliyordu. İlçe Amiri Liu, Mao Ci Nine'ye bir bardak likör getirdi ve dertli bir yüz ifadesiyle, "Canlanan'ın Şuanguay'dan tamamen ayrılmasını sağlayacak olan dokümanların yazılması yüzde doksan dokuz bitti," dedi. "İlçe komitesi ve ilçe idaresi tarafından imzalandılar, ancak Canlanan topluluklardan tamamen çekilmeden ve Şuanguay ilçesi ve Boşuzi beldesinin yetki alanlarından çıkmadan önce sana bir şey sormak istiyorum."

Mao Ci Nine ilçe konuk evinin yemek salonunda İlçe Amiri Liu'ya bakakaldı.

"Tüm hayatım boyunca kimseye yalvarmadım," dedi İlçe Amiri Liu. "Bu ilk olacak."

İlçe Amiri Liu konuşmasına devam etti: "Lenin Anıtmezarı çoktan tamamlandı ve içine kristal tabut yerleştirildi. Anıtmezarın tamamlanmasını kutlamak için bir merasim düzenlemeliyiz. Bu yüzden senin özel beceriler topluluğunun Spirit dağında yedi günlük bir gösteri yapmasını istiyorum."

İlçe Amiri Liu devam etti: "Sen binlerce kilometre seyahat ettin ve bir adım daha atma zahmetine girmemelisin. Eğer yedi günün çok olduğunu düşünüyorsan üç gün olsun. Üç günlük gösterilerden sonra Canlanan'ın Şuanguay'ın yetki alanından çıktığını teyit eden yazıyı ben şahsen yüksek sesle okuyacağım."

İlçe Amiri Liu devam etti: "Lenin'in naaşı teslim edilmeden önce Spirit dağına ivme kazandırmak istiyorum. Senin özel beceriler topluluğunun gösterisi olmadan bunu yapamayız. Eğer Spirit dağında gösteri sergilerseniz, bunun karşılığını elbette alacaksınız. Anıtmezarı ziyaret etmek için dağa çıkan insanlar sizin performansınızı izleyecek ve hepsi gösteri için bilet satın alacak. Biletler ilçe halkına beş yuan olacak. Yabancılar için de öyle. Gelirin üçte biri gösteri topluluğuna, üçte biri Spirit dağı etkinlik bürosuna, kalan üçte biri de ilçe hazinesine gidecek."

İlçe Amiri Liu devam etti: "Gel seninle anlaşalım; ilk gösteriden önce anıtmezara gidip açılış kurdelesini keseceğim ve sonra önemli bir toplantıya katılmak için bölge idari merkezine gideceğim. Bütün gün sürecek olan toplantı bittikten sonra geri döneceğim ve üçüncü gösteri sonlanır sonlanmaz sahneye çıkıp Canlanan'ın topluluklardan çekildiğini duyuracağım. Böylece tüm ilçe halkı bunu duymuş olacak. Bu noktadan sonra topluluklardan tamamen çekilmiş olacaksınız ve bir daha asla Şuanguay, Boşuzi ya da ülkedeki hiçbir ilçenin ya da beldenin yetki alanına girmeyeceksiniz."

Her şey bu şekilde karara bağlandı. Mao Ci Nine ve Canlanan halkı, ertesi gün şafakla beraber topluluğun tıka basa yüklenmiş kamyonuna bindiler ve Lenin Anıtmezarı'nın açılış merasiminde gösteri sergilemek üzere Spirit dağına doğru yola çıktılar.

İlave Okuma

1. Gökkaş: *LEHÇE. "Kaş" anlamındadır. Bir insanın kaşları yüzünün üst kısmında olduğu için gökkaş olarak adlandırılır.*

3. Güneş paneli: *LEHÇE. "Alın" anlamındadır. "Gökkaş" tabirininkine benzer bir mantıkla ortaya çıkmıştır.*

Dokuzuncu Bölüm:
Sayısız Becerileri ve Mor Auraları Var

Topluluğun üç gösteri daha sergilemesine karar verilmişti. İlçe Amiri Liu sahneye gelecek ve Canlanan'ın topluluklardan çekildiğini tasdik eden yazıyı yüksek sesle seyirciye okuyacaktı. Ne var ki İlçe Amiri Liu, açılış kurdelesini kestikten sadece bir gün sonra aniden dağdan ayrılmış ve ortadan kaybolmuştu; kendisinden hiçbir iz yoktu.

Batı takvimine göre yılın on ikinci ayının son günü sessizce gelip çatmıştı. Ağaçların yeşerdiği, çiçeklerin açtığı güneyde havalar hâlâ oldukça sıcakken, kuzeyde kış çoktan yaklaşmaya başlamıştı. Bazı bölgelerde hava dayanılmayacak derecede soğuktu ve henüz kar yağmamış olsa da sabahları tüm dağ sırasına kırağı düşmüş ve donarak ince bir buz tabakası haline gelmişti. Sadece yarısına kadar doldurulan su fıçıları, ertesi sabah tamamen donmuştu. Benzer şekilde, mutfak kapısı aralığına bırakılan ıslak kovalar da sabah olduğunda donarak yere yapışmıştı ve onları ancak bir tuğla yardımıyla yerlerinden oynatabilmişlerdi. Tuğlanın kovayı kıracağından korkan köylüler ise bir ateş yakarak buzu eritmeyi tercih etmişti.

Ağaçlar da yeşilliğini kaybetmiş ve kurumuştu. Yaprakları, on ikinci aya girilmeden dökülmüştü. Dağdaki ve köydeki tüm ağaçlar kuruyup gitmişti. Serçeler için ağaç dalları arasında saklanmak artık mümkün değildi. Bir serçenin ötüşünü duyduğunuzda arkanıza dönüp onu dalda otururken görebilir, sonra taş atarak donmuş bedenini yere düşürebilirdiniz.

Balou dağlarında yabantavşanlarına, tavuklara, sansarlara ve yakalanması zor tilkilere ait tek iz, kazdıkları yeraltı tünelleriydi. Dağın tepesinden aşağıya doğru bir taş yuvarlarsanız kurnaz tilkiler tünellere saklanırdı, ancak yabantavşanları, tavuklar ve sansarlar deliklerinden çıkar ve bir avcının arkalarından patlayan silah sesine maruz kalırlardı.

Hem gündüz hem gece vakti, sayısız avcının araziye çıktığını ve namlularından sarkan tavşanlarla ve tavuklarla gurur duyarak köye geri döndüğünü görürdünüz.

Arada bir tilki de vururlardı.

Gelgelelim bu Kaplan Yılı'nda, *uyin* kışında, bu manzaralar dağ sırası boyunca tamamen kaybolmuştu, çünkü herkes Spirit dağına, Canlanan köyü topluluklarının gösterisini seyretmeye ve ender rastlanan Lenin Sarayı'nı ziyarete gitmişti. Bir yığın insan, dağ sırası boyunca Spirit dağına doğru ilerliyordu ve sayıları arttıkça bir tapınak festivalinde yaşanan izdihamı hatırlatıyordu. Yetişkinler çocuklarını getirmiş, orta yaşlılar ise yaşlı ebeveynlerini tekerlekli sandalyeyle taşımıştı. Uzak mesafeden gelenler, sadece fırınlanmış ve buharlanmış çörek getirmekle kalmamış, yolda yemek yiyip uyuyabilmek için yer yatağı, çanak, çömlek ve yemek çubuğu da getirmişlerdi. Dağ yolu boyunca ilerleyen insanların konuşmaları, ayak seslerinin gürültüsü ve yük arabalarının gümbürtüsü günbegün biraz daha artmış ve Balou dağlarının tepesine giden yol, yağmur gibi yağan bir toz bulutuyla kaplanmıştı. Gün ortasında hava ısınmış,

serçeler daha da neşelenmişti. İnsanların ayak seslerini ve birbirlerine seslenişlerini takip ederek, güneye göç eder gibi bir daldan diğerine uçmuşlardı. Yabantavşanları ürkmüş bir halde kafalarını deliklerinden çıkarıp vadinin dibine doğru koşmuş, ancak silah seslerini duyar duymaz deliklerine geri dönüp, köylülerden ve şehirlilerden oluşan kitlelerin dağın tepesine doğru akın edişini endişeli gözlerle seyretmişti.

Balou dağı bölgesi boyunca tüm köyler boşalmıştı.

Balou dağı bölgesi dışındaki tüm köyler de boşalmıştı.

Şehirdeki insanlar bile işten izin alıp trenle Spirit dağına gelmişti.

Önce, Spirit dağına yakın olan ilçelerden ve beldelerden insanlar gelmişti; Şuanguay'ın Boşuzi, Lianşuzi, Şiaoliu, Daliu, Yuşu, Lişu ve Şinghuaying beldeleri; Gaoliu'nun Şihezi, Çingşanzi, Tsavciaing, Tsavma ve Şisanli Puzi beldeleri; Şangyu'nun Taoşuzi, Taozi, Şiaohuay ve Lianzi beldeleri. Çevredeki bu üç ilçenin yerlileri gösteriyi izlemek, anıtmezarı ziyaret etmek ve manzaranın keyfini çıkarmak için dağa çıkmıştı. Kış mevsimi, insanların tarımsal faaliyetlerden uzak kalıp dinlendiği ve eğlence aramaya gittiği bir dönemdi ve Lenin Anıtmezarı'nın açılış merasimi ve Canlanan özel beceriler topluluklarının gösterisi tam bu sırada gerçekleşecekti.

Anıtmezarı ziyarete giden bir adam, geri döndüğünde yorum yapmıştı: "Tanrı aşkına! Oradaki ağaçlar tomurcuklanmaya başlamış bile ve anıtmezar bir taht salonundan daha güzel. İçeride Huayhua adında bir kız var ve taht salonundan bile güzel." Adam, Huayhua ile taht odası arasında nasıl bir benzerlik olduğunu açıklayamamıştı, çünkü aslında onları hiç görmemişti; gerçi kuzey kışında yeşeren taze otları ve yeşil ağaçları görmüştü. Bu çok alışılmadık bir durumdu ve söylenenlere göre Canlanan'da bir peri kızı görülmüştü.

Anıtmezarı ziyarete giden bir kadın geri döndüğünde, "Çabuk, gidip kendi gözlerinizle görün," demişti. "Orada gerçekten bahar havası yaşanıyor. Anıtmezarın içine kristal tabutu kurmuşlar bile. Orada Huayhua adında bir kız var ve kristal tabuttan daha beyaz ki kristal tabutun kendisi camdan daha parlak. Kristal gözlük gibi, dokunursanız üzerinde parmak iziniz kalır. Beş santimetrelik kristal camın altında, tabutun dibindeki tozu görebilirsiniz ve bu toz bile ışıldıyor."

Kadın bunu söylemiş olsa da tabutun içindeki tozu kendi gözleriyle görmemişti. Tabuta da kendisi dokunmamıştı. Böyle konuşarak, sadece anıtmezara gittiğini değil, Lenin'in naaşının yerleştirileceği tabutu da gördüğünü kanıtlamaya çalışmıştı. Çocukları tarafından tekerlekli sandalyeleriyle dağa taşınan yaşlı insanlar, geri dönmekte olan insanların heyecanlı yorumlarıyla karşılaşmıştı. "Gidip bakın, gidip bakın. Gidip bakarsanız, eğer yarın ölseniz bile boşuna yaşamamış olacaksınız. Lenin o kadar önemli bir insanmış ki naaşı gelir gelmez kış bahara dönmüş."

"Gerçekten mi?" diye sormuştu yaşlılardan biri.

"Taht salonu o kadar yüksek ki neredeyse bulutlara değiyor," demişti dağdan dönen adam. "O kadar tuğlayı ve taşı oraya nasıl taşımışlar acaba?"

"O bir taht salonu değil," diye yanıtlamıştı dağdan dönen bir kadın. "O bir anıtmezar."

"Her neyse, ikisi de aynı şey. O kristal tabut beyaz bir yeşim taşı kadar beyaz ve parlak. Duyduğuma göre tek başına bile o kadar pahalıymış ki, tüm ilçeyi bile satsak onu almaya yetecek paramız olmazmış."

"Nasıl olmaz?" demişti kadın. "Canlanan halkı bir gösteri turnesine çıktı ve sadece birkaç gün içinde o tabutu satın alacak parayı kazandı."

Topluluğun gösterilerinden söz açılınca bir adam iç geçirmiş ve konuşmaya katılmıştı. "Tanrı aşkına, keşke ben de engelli olsaydım. Keşke sağır olsaydım, o zaman ben de kulağımın dibinde maytap patlatırdım."

Yük arabasında oturmakta olan karısı da konuşmuştu. "Eğer kör olsaydım, ben de kâğıda veya yaprağa nakış işlerdim."

Oradan geçen yaşlı bir adam da konuşmaya katılmıştı. "Bunu hâlâ anlayamıyorum. Ben elli üç yaşındayım ve görüş kabiliyetimi giderek kaybediyorum. Bütün dişlerim de döküldü, ama şu kötürüm kadın yüz yedi yaşında. Nasıl olur da hâlâ kızarmış mısır yiyebilir ve iğneden iplik geçirebilir?"

Adama, ona eşlik eden kızı cevap vermişti. "Baba, çünkü o her gün cenaze kıyafetini giyiyor, yemek yerken ve uyurken bile. Ben asla evin etrafında mezar kıyafeti giymeni istemezdim."

Bu noktada, yedi ve dokuz yaşları arasında heyecanlı bir grup çocuk, ebeveynleri tarafından dağdan aşağı sürükleniyordu. Birçok köylüyü dağa çıkarken görmüş, ancak dağın tepesinde ne gördüklerini onlara söylememişlerdi; sadece anne-babalarına bağırmışlardı. "Geri dönmek istiyoruz! Geri dönmek istiyoruz!"

Ne görmek istediklerine gelince, bunu çocuklar da bilmiyordu, ancak bilemeseler de feryatları göklere kadar ulaşmıştı. Sonuçta dayak yemişlerdi ve daha itaatkâr çocuklar sessizleşirken, daha inatçı olanlar akrabaları veya arkadaşlarıyla dağın tepesine geri dönmüştü.

Spirit dağı son derece kalabalık ve gürültülüydü. Zirveye giden on metre genişliğindeki beton yol, şafak vaktinden akşam karanlığına kadar bir karınca yuvası gibi insanlarla dolup taşmıştı. Önceden temiz olan yol, kâğıt, paçavra, çıra, buharlanmış çörek parçaları, boş sigara paketleri, ayakkabı, çorap, şapka ve her türlü atıkla kaplanmıştı ve henüz bitmiş bir festivale gi-

den bir yol gibi görünüyordu. Ayrıca, her yana yemek çubukları, kâseler, sebzeler, su bardakları, sarımsak taneleri, taze soğan parçaları, haşlanmış yumurta kabukları ve tatlı patates keki dilimleri saçılmıştı; ortalık, konser sonrası kirli kalan bir gösteri salonu gibiydi. Yolun iki tarafında tuğla veya taştan yapılmış sayısız küçük ocak vardı. İnsanlar yol kenarındaki ağaçlardan birkaç dal koparak onları bu ocakları yakmak için kullanıyordu. Çorba veya haşlanmış çörek pişirmek için ocakları kullandıktan sonra ocakların tuğlalarının ve taşlarının bir tarafı simsiyah olurken, etraftaki alan kömürleşmiş çıra, artık gıda, koltuk olarak kullanılmak üzere getirilmiş taşlar, kibrit çöpleri, çakmaklar, çocukların çıkarıp arkasında bıraktığı kıyafetler ve nedense insanların geri götürmek istemediği eski tencere ve tavalarla kaplanmıştı. Etrafa ayrıca kitaplar, gazeteler, dergiler, oyuncaklar, tütün keseleri, ahşap silahlar, kâğıt uçaklar, kâğıt cüzdanlar, alüminyum kolyeler ve insanların artık istemediği cam bilezikler saçılmıştı.

Yol tamamen insanlarla dolmuştu.

Yol tamamen çöple dolmuştu.

Yol pişirmeden arta kalan küllerle dolmuştu. Sağa sola saçılmış yanan çalı ve tüten dal parçaları yüzünden dağı bir orman yangını silip süpürmüş gibi görünüyordu. Her yerde "Yangın Tehlikesi" tabelası olsa da, ateşler kontrolsüz bir şekilde yakılmaya devam etmişti.

O kış, Balou dışındaki pek çok yere yoğun kar yağmış ve bazı köylerde koyunların, domuzların ve pulluk öküzlerinin tamamı donarak can vermişti. Gaoliu ve Şangyu ilçelerinden gelen ziyaretçilerin dediğine göre memleketlerinde kar o kadar yoğun yağmıştı ki, insanlar sabah uyandığında avlu kapılarını bile açamamış, hatta ön kapıdan dışarı adım bile atamamışlardı. Gelgelelim, Balou bölgesine varmak için otuz-kırk, hatta

yüz kilometre yürüyerek bir dağı aştıklarında artık kış değilmiş gibi gelmişti. Dağ boyunca ağaçlar hâlâ yapraksızdı, ama alt yamaçtaki dağ sazları, çeşme otları ve ayrık otları sanki bahar gelmiş gibi yeşile dönmüş, kışa mahsus cansızlıkları göz açıp kapayıncaya kadar geçmişti. Kuru bitki örtüsü katmanı altında çiçekler tomurcuklanmaya başlamış, dağ sırası boyunca pagoda ağaçları ve karaağaçlar çoktan yeşermişti. Dahası, orijinal yeşil renklerini kaybetmemiş olan çam ağaçları bile sadece birkaç gün içinde yeni yeşil tonlarını sergilemeye başlamıştı.

Buğday tarlalarıyla kaplı alanlar da bu açık yeşil renge bürünmüştü.

Lenin geliyordu ve bahar bir adım önden gelmişti. Gerçekten de bu Tanrı'nın bir lütfuydu. Anıtmezarın tamamlanmasına istinaden düzenlenen kutlama töreni gelip çatmış, burada kış, bahar mevsiminin, hatta şimdiden yaz başlangıcının bazı özelliklerine bürünmeye başlamıştı. Sarı güneş, dağın tepesine tüm parlaklığıyla yansımış, hafif bir ılıklık tüm bölgeyi sarmıştı. İnce bulutlar pamuk topları gibi gökyüzüne asılmıştı sanki. İnsanlar dağa doğru akın etmiş ve çıkardıkları kargaşa bir fırtına gibi tüm vadi boyunca yankılanmıştı.

Yaz başlangıcının nemli kokusu yayılmıştı havaya.

Ayrıca, yılbaşı kutlamalarında olduğu gibi, her yerden maytap sesleri yükseliyordu.

Anıtmezar bu ses ve gölge karmaşasının içinden, kilometrelerce uzaktan görülebilecek şekilde yükseliyordu. Heyecanı yaşamaya gelen ziyaretçiler, dağa giden yolu yarılamadan bile kendilerini bekleyen anıtmezarı görebilirdi. İlkbahar ya da sonbahar güneşinden daha sıcak olan bu kış güneşinin altında, anıtmezarın çatısını kaplayan sarı kiremitler efsanevi bir taht salonunun görkemini andıracak şekilde parlıyordu. Bu arada, uzaktaki dağ sırası bir öküzün ya da devenin kıçı kadar hare-

ketsiz görünüyordu. Aslında, tüm dünya yeşildi. Bu yeşil arazide, anıtmezar yoktan var olur gibi birden ortaya çıkıveriyor, insanların gözleri heyecanla parlıyordu. Çatıdaki kiremitlerden yansıyan ışığın altın renkli parıltısını ve mermer duvarlardan yansıyan ışığın ağır kurşun renkli ışıltısını açık ve net bir şekilde görebilirdiniz.

Ayrıca, elli dört basamaktan oluşan secde merdiveninin[1] iki yanında bulunan ve yeşilin gümüşi izleriyle parlayarak anıtmezara uzanan yeşim taşı tırabzanı da görebilirdiniz. Mermer secde merdiveni günışığında parlarken, içinde bronz izleri de taşıyan altın, alüminyum ve gümüş renkli parıltılar saçıyordu. Bu parıltılar birbirleriyle karışarak ağır ve güçlü cıvaması bir ışık oluşturuyor ve gökyüzüne uzanan ıslak beyaz bir ipek şeridini ya da gökyüzünde sık sık görülen gizemli mor bir yıldırımı andırıyordu. Bu mor yıldırım karşısında insanların nefesi kesilmişti.

"Aman Tanrım, bu mor yıldırım!"

"Aman Tanrım, böylesine güzel bir manzarayı nasıl da bulabilmişler?"

"Aman Tanrım, burası gerçekten de bir imparatorun yatmak isteyeceği bir yer."

Tüm bu şaşkın ifadeleri duyan insanlar, farkında olmadan adımlarını hızlandırmıştı.

Anıtmezara ulaştıklarında, girişin saçağı altında tıpkı Mao Zedong'un anıtmezarında olduğu gibi kocaman bir yazı olduğunu görmüşlerdi. Mao Zedong'un anıtmezarındaki yazıda şöyle diyordu: *Yüce Lider Başkan Mao Gelecek Nesil Tarafından Sonsuza Dek Hatırlansın.* Bu yazıda ise şöyle diyordu: *Dünya İnsanlarının Yüce Öğretmeni Lenin Gelecek Nesil Tarafından Sonsuza Dek Hatırlansın.* İnsanlar dağın tepesindeki bu anıtmezarın bir buğday tarlası kadar büyük olduğunu, aşağısında ise iki

buğday tarlası kadar geniş, halka açık bir meydan kurulduğunu fark etmişti. Meydan tamamen beton tuğlalarla kaplanmıştı ve isterseniz bunun üzerinde tüm köyün sorgumunu, darısını ve buğdayını güneşte kurutabilirdiniz. Köyün bir yıllık hasadını bile kurutabilirdiniz. Meydanın iki yanı da turistik yerlere benziyordu. Fungus, gingko ve mantar gibi yerel ürünler ile güneyden ucuza alınıp kuzeyde pahalıya satılan düşük kaliteli yeşim taşı gibi ithal ürünler satan iki sıra halinde küçük dükkânlar vardı. Bu ıvır zıvırlar içinde yeşim taşı bilezikler, kolyeler, atlar, koyunlar, bıçaklar, kılıçlar, Zodyak'ın on iki hayvan figürleri ve ayrıca yeşim taşı pagodalar ve tütsü çakmakları vardı. Her şey hem yeni hem de tanıdık görünüyordu.

Uzaklardan gelen insanlar, bu ürünlerin bir tanesinin bile otantik olmadığının farkındaydı. Bir satıcı aslan gibi kükreyerek bir ürün için yüz yuan talep ettiğinde, ziyaretçi bir fare gibi süklüm püklüm on yuan teklif etmiş, bunun üzerine satıcı on yuana razı olmuş, ama yine de bu satıştan büyük bir kâr etmişti. Bunun yanında, rahat yaşamın keyfini süren ve tüm zamanını evde geçiren saf insanlar yeşim taşı bir kolyenin on yuana satıldığını duyunca kolyenin çok ucuz olduğunu düşünmüş ve satıcıya zengin olduklarını ve paraya ihtiyaç duymadıklarını göstermek için kolyeye dokuz yuan teklif etmişti. Satıcı düşünüyormuş gibi davranmış, sonra hayal kırıklığına uğramış bir şekilde cevap vermişti. "Bu fiyata satmayı kabul ediyorum, çünkü Lenin Anıtmezarı'nın açılışında kâr etmek değil, sadece biraz iyi şans yakalamak istiyorum."

Birçok ziyaretçi turistik ıvır zıvırla anıtmezara doğru ilerlemişti. Bir kişi, "Lenin çok genç yaşta öldü," demişti. "Aramızdan elli dört gibi çok genç bir yaşta ayrıldı. Eğer secde merdiveninin basamaklarını sayarsanız, tam olarak elli dört adet olduğunu göreceksiniz." Buna ek olarak, insanlar merdivenin

iki kenarındaki tırabzanın yirmi yedi dirsekten oluştuğunu ve bunun toplamının da elli dört olduğunu fark etmişti. Bu merdiveni tırmanan herkes –erkek, kadın, genç, yaşlı– basamakları okul çocukları gibi, "Bir, iki, üç, dört, beş..." diye elli dörde ya da yarısına, yani yirmi yediye gelene dek saymıştı. Doğru sonuca ulaştıklarında yüzlerinde kocaman bir gülümseme oluşmuş, bu işten büyük bir keyif almış gibi görünmüşlerdi.

Sonra anıtmezarın kapısına ulaşmışlardı. Bazıları anıtmezara doğru saygıyla eğilirken, bazıları da –Pekin'e gidip Mao'nun anıtmezarını ziyaret etmiş olanlar– Lenin'in anıtmezarını daha dikkatli incelemiş ve Mao'nun anıtmezarıyla benzerliklerini ve farklılıklarını ayırt etmeye çalışmıştı. Elbette ki belli bir mesafeden bakıldığında, iki yapı arasındaki benzerlik tartışılmazdı; Lenin'in anıtmezarı, taş duvarları ve sarı kiremitle kaplı düz, kare şeklindeki çatısıyla neredeyse aynı boy ve yükseklikteydi.

Aslında bu iki yapının mimarisinin tıpatıp aynı olduğunu keşfetmişlerdi. Lenin'in anıtmezarı ilk tasarlandığı zaman İlçe Amiri Liu'nun Pekin'e beraberinde işçi götürdüğünü, tam bir günü Mao'nun anıtmezarını ziyaret ederek geçirdiklerini, içeriye en az yedi-sekiz kere girip çıktıklarını herkes biliyordu. Sadece anıtmezarın tasarımını ezberlemekle kalmamış, etrafta bulunan polisin ilgisini çekmeden yapının birebir uzunluk, genişlik ve yükseklik ölçümlerini yapmayı başarmışlardı. Ayrıca anıtmezarın konumuna ve çeşitli bileşenleri arasındaki mesafelere ait yüzlerce ölçüm yaparak sayısız fotoğraf çekmişlerdi. Bu göz önüne alındığında, neden Lenin'in anıtmezarı Başkan Mao'nunkiyle aynı olmasın ki?

Açık konuşmak gerekirse, iki yapı arasındaki tek belirgin fark, Lenin'in anıtmezarı Şuanguay'da, Kuzey Çin'deyken; Mao'nun anıtmezarının Pekin'de olmasıydı. Ya da daha kesin olarak söylemek gerekirse, Mao'nun anıtmezarı Pekin'in Tiananmen meydanında yer alırken, Lenin'in anıtmezarı, Balou

dağlarının derinliklerindeki Spirit dağının tepesine inşa edilmişti. İki yapı arasında başka farklılıklar olsa da, bunlar sözünü etmeye değecek kadar önemli değildi, ancak bazı görmüş geçirmiş insanlar yine de bazı ilginç ayrıntıları fark edebilmişti. Lenin elli dört yaşına kadar yaşamıştı ve anıtmezarının önündeki merdivenlerde de elli dört basamak ve elli dört tırabzan direği vardı. Mao Zedong'un anıtmezarı, her tarafında dört sütun olmak üzere toplam on altı sütundan oluşuyordu, oysa Lenin'in anıtmezarı önde dört, arkada on olmak üzere toplam on dört sütundan oluşuyordu. Anıtmezarın yanlarında hiç sütun yoktu. Neden? Ülkenin sos-okulları ve parti okullarında eğitim almış –ve derslerine iyi çalışmış– insanlar, öndeki ve arkadaki on sütunun Lenin'in doğum tarihiyle ilgili olduğunu hemen anlamıştı. Eski kameri takvime göre, Lenin At Yılı'nın *(gmğu)* dördüncü ayın onuncu gününde doğmuştu. Bu şekilde, Lenin'in bu yeni anıtmezarla birlikte tekrar hayat bulacağı ve asla yaşlanmayacağı düşünülmüştü.

Buna ek olarak, anıtmezarın yanlarında hiç sütun yoktu, ama sol tarafında on iki adet orta ölçekli çam ağacı, sağ tarafında ise on altı adet orta ölçekli selvi ağacı vardı. Ağaçların tümü yaklaşık on metre yüksekliğindeydi ve tepeleri gökyüzünü kapatıyordu. Bu arada on iki ve on altı sayıları Lenin'in ölüm tarihine karşılık geliyordu. Lenin, önceki altmış yıllık *ciazi* döngüsünün ilk yılının on ikinci ayının on altıncı günü doğduğu için on iki ve on altı rakamları onun ölümsüzlüğünü simgeliyordu. Peki, neden yeni filiz vermiş fidan dikmişlerdi de tamamen büyümüş ağaç dikmemişlerdi? Çünkü tamamen büyümüş ağaçlar, sanki yüzyıllardır, hatta binlerce yıldır oradalarmış gibi güneşi tamamen örterdi.

Eğer anıtmezardan sorumlu kişi arkadaşınızsa, bu orta ölçekli ağaçların, Lenin'in öldüğü yaşta olduğunu ve bu nedenle içlerinde elli dört adet büyüme halkası bulunduğunu anlatırdı.

Her ağaç nakledildiği sırada ilçe idaresinin ormancılık uzmanları tarafından incelenmişti. Uzmanlar her ağacın gövdesine bir delik açmış ve gerçekten de elli dört yaşında olup olmadığını kontrol etmişti. Bir ağaç elli dört yaşından biraz küçük ya da büyük bile olsa, ne kadar düz, uzun ve hacimli olursa olsun onu dikmemişlerdi. Anıtmezar yöneticilerinin söylediğine göre, yaşları tam olarak elli dört olan on iki çam ve on altı selvi ağacı bulabilmek için ormancılık uzmanları Spirit dağında tam altı ay boyunca ağaç delmiş ve istenen yaştaki her ağaç başına, istenmeyen yaşta beş ağaç delmek zorunda kalmıştı. Ne var ki dağın yamacının tamamında sadece yaklaşık yüz adet çam ve selvi ağacı vardı. Dolayısıyla yaklaşık her yüz ağaçtan sadece birinin çam ya da selvi olma ihtimali vardı ve dahası, o ağacın tam olarak elli dört yaşında olup olmadığını bilemezdiniz.

Tüm ilçe boyunca birkaç dağın yamacını araştırmış ve sonunda on iki çam ve on altı selvi ağacı buluncaya dek birkaç orman dolusu ağacı incelemek zorunda kalmışlardı.

Doğal olarak, bu on iki çam ağacına Lenin çamları, on altı selvi ağacına da Lenin selvileri adı verilmişti. Lenin Anıtmezarı'nın her iki tarafına dikilmiş olan bu ağaçlar anıtmezarın başyapıtı olmuştu. Yaşlarını doğrulamak için ağaçların gövdesine açılan delikler çimentoyla kapatılmış, ancak ağaçların özsuyu bu deliklerden bir tutkal gibi sızmaya devam etmişti.

Çam ağaçlarının keskin özsuyunun kokusu her yere yayılmıştı.

Lenin'in anıtmezarı, sadece bu teknik özellikler açısından Pekin'deki emsalinden farklıydı. Ancak o ağaçları gördüğünüzde ve kalabalıkla beraber anıtmezarın içini ziyaret ettiğinizde çok daha gizemli bir şeyi, içeride on üç sütun olduğunu öğrenecektiniz. Neden? Çünkü Lenin'in orijinal adı Vladimir Ilyich Ulyanov'du ve Çin alfabesiyle yazıldığında ortaya on üç karak-

ter çıkıyordu. Eğer bunların hepsini biliyorsanız, muhtemelen diğer detayları da merak edip burayı birkaç kez ziyaret etmek isteyecektiniz.

Anıtmezarın içindeki ana salon altı metre yüksekliğindeydi ve oldukça ağırbaşlı hissetmenizi sağlıyordu. Duvarların arasına gömülmüş olan ışıkların rengi süt kadar yumuşaktı ve ziyaretçiler kordonları takip ederek bu ışığın altında ilerlemişti. Ana salon tipik bir buğday tarlasının yarısı ya da zengin bir adamın avlusu kadar büyük olsa da, oraya giden yol bir arka sokak kadar dardı. Lenin'in naaşı henüz getirilmiş olmasa da, yeni tabut çoktan ana salonun merkezine yerleştirilmişti. Salona şimdiden son derece ciddi bir hava hâkimdi ve içeride konuşmak yasaktı.

Eğer bebeğiniz ağlarsa salonu derhal terk etmeniz istenirdi.

Eğer sigara içer veya fotoğraf çekerseniz, yine salonu terk etmeniz istenirdi ve üstelik ceza yerdiniz.

Herkes ön ve arka kapılar etrafında toplanmıştı; sanki bir köprüden geçmek için sıraya girmişlerdi. Bu yavaş ilerleyişle, insanlar dar bir sokakta yürüyor gibi görünüyordu ve genç yaşlı herkes, anıtmezarın içinde derin bir ürperti hissetmişti. Salonun ortasındaki bir platforma konan kristal tabutu görür görmez, yaz ortasında aniden derin bir vadiye girmiş ve nefesleri kesilmiş gibi hissetmişlerdi. Platform büyük mermer plakalardan yapılmıştı. Dikdörtgen şeklindeydi ve hasır bir halı kadar büyüktü. Tabut, deniz yeşili bir camın kırığı ya da süt beyazı şeffaf bir kristalin yeşim taşı parçası gibi mermer platformun tam üzerine konmuştu. Tabutun etrafına, ziyaretçilerin tabuta iki metreden fazla yaklaşmaması ve tabutu dokunmadan izlemesi için naylon bir halat çekilmişti.

Tabuta dokunmanın yasak olması onu daha gizemli hale getirmiş, insanları onu daha dikkatli incelemeye sevk etmişti. Gelgelelim, insanlar tabutu daha dikkatli incelediğinde onun

daha gizemli olduğunu keşfetmişti. Tabutun baş tarafı geniş, ayak tarafı daha dardı; yani herhangi bir tabuttan farksızdı. Gerçi, seksen santimetre genişliğindeki ve yüksekliğindeki orta kısmıyla kırsal bölgelerde kullanılan tipik tabutları andırıyordu, ancak baş kısmı kesinlikle geleneksel bir tabutunkinden çok daha genişti. Bu tabut, kırsalda kullanılan tabutlardan on beş santim daha uzundu.

Uzun lafın kısası, tabutun ölçülerinin az da olsa uyumsuz olduğunu görebilirdiniz. Gelgelelim, bu kristal bir tabuttu ve birkaç güne kadar içinde yüce bir insanın, dünyanın yarısının hayranlığını kazanmış olan devasa bir yabancı şahsiyetin naaşı yatıyor olacaktı. Bu yüzden tabutun neden o şekilde tasarlandığını sormaya cüret edemezdiniz. Yapabileceğiniz tek şey, herkes gibi sıraya girip, bir cambazın ip üzerinde yürüdüğü gibi yavaşça tabutun yanından geçerek onu sessizce izlemek olacaktı. Tabutun yakınına geldiğinizde soğuk bir ürperti hissedecek ve saydam tabutun dibinde birkaç tel insan saçı olduğunu bile görebilecektiniz. Bu saçlar tabii ki beyaz olacaktı ve o anda tekrar titremeye başlayacaktınız.

O gün, devasa ana salonun içinde neredeyse hiç gürültü yoktu. Ayak sesleri yere düşen yapraklar kadar sessizdi. İnsanların nefes alıp verişi havada uçuşan yün parçacıkları gibi işitiliyordu. Süt beyazı ışıklar dağ sırası boyunca yayılan kış sisini andırıyordu. Bir ziyaretçi kendini tutamadı ve eliyle ağzını kapayarak öksürdü, ancak kuru öksürüğü gökyüzünden düşen bir kaya parçası gibi sessizliği parçalara ayırdı. Herkes bakışlarını derhal tabuttan çekip öksürüğün geldiği yere baktı.

Ziyaretçi, bağışlanamaz bir suç işlemiş gibi başını öne eğdi.

Genç yaşlı herkes naylon halat boyunca ilerlemeye devam etti. Bakışlarını öksüren adamdan çektiklerinde çoktan tabuta ulaşmışlardı.

Kristal tabutu yeterince inceleyememiş olsalar bile, birileri onları tabutun arkasından öne ve salonun arka kapısına doğru itti.

Tabutu inceledikten sonra bile herkes hiçbir şey görmemiş gibi hissetmişti. Dolayısıyla salonun dışına çıkıp yüzleri asık bir şekilde ortalıkta durdular ve ziyaretlerinin hiçbir şeye değmediğini, hiçbir şey kazanmadıklarını hissettiler. Sanki pazara gidip kapalı olduğunu görmüş ya da operaya gidip gösterinin bittiğini öğrenmişlerdi.

Güneş parlak ve hava sıcaktı. Herkes şaşkına dönmüştü ve orada olsanız sizin de kafanız karışırdı; insanların hayal kırıklıklarını ve neyin görmeye değer olup olmadığını tartıştıklarını işitirdiniz. Bu noktada, insanlar kırklı yaşlarda kır saçlı bir şahsın –muhtemelen anıtmezarın müdürünün– etrafında toplanmıştı. Anıtmezarın müdürü kristal tabutu oraya bizzat yerleştirmiş olduğunu ve anıtmezarın inşaatının onun denetimi altında gerçekleştiğini açıklıyordu. "Anıtmezarın içinde üç tane yan oda bulunduğunu biliyor musunuz?" diye sordu. "Neden iki, dört ya da altı değil? Çünkü İlçe Amiri Liu, Lenin'in eski mezarını ziyarete gittiğinde ana salonun üç yan odadan oluştuğunu görmüş."

"Kristal tabutun neden 7 feet değil de 7.5 feet olduğunu biliyor musunuz?" diye sordu. "Tabutun baş tarafının yüksekliğinin, genişliğinin ve derinliğinin neden daha geleneksel olan 2.7 feet yerine 2.9 feet olduğunu biliyor musunuz? Ya da tabutun ayak kısmının yüksekliği, genişliği ve derinliği neden 1.5 feet de daha geleneksel bir şekilde 1.9 feet değil? Neden böyle tasarlanmış? Bileniniz var mı?"

"Hiçbirinizin bilmediğinden eminim," diye devam etti. "Bu yüzden cevabını ben vereyim. İlçe Amiri Liu, Rusya'ya gittiğinde Lenin'in mezarını dikkatlice ölçmüş. Tabut, Lenin'in mezarının tam olarak onda biriymiş. İlçe Amiri Liu'nun dedi-

ğine göre, mezar uzun ve darmış; yirmi iki buçuk adım uzunluğundaymış. İlçe Amiri Liu'nun üç adımı tam olarak 10 feet'e denk gelir ve dolayısıyla yirmi iki buçuk adımı 75 feet'e eşittir. Bunun yüzde 10'u, 7.5 feet'e tekabül eder. Lenin'in mezarı 29 feet genişliğindedir ve dolayısıyla tabutun baş tarafı 2.9 feet olmalıdır. Lenin'in anıtmezarı 15 feet yüksekliğindedir ve sonuç olarak kristal tabut da 1.5 feet yüksekliğinde olmalıdır."

Müze müdürü konuşmasına devam etti: "Anıtmezarın sayısız harika detayı ve bir kitabı doldurmaya yetecek kadar ilginç hikâyeleri var. İçeri girdiğinizde gördüğünüz Lenin portresinin boyunun neden 5.1 feet olduğunu biliyor musunuz? Ya da neden portenin tabanının 2.1 feet genişliğinde, 3.8 feet uzunluğunda ve 3 inç yüksekliğinde olduğunu? Çünkü İlçe Amiri Liu sos-okuldaki çocukluk döneminden beri Lenin'in tüm çalışmalarıyla yakından ilgilenmiş. Dediğine göre, Lenin'in portesinin boyunun 5.1 feet olmasının sebebi, bu rakamın 1.7 metreye tekabül etmesi ve Lenin'in toplu eserlerinin de on yedi ciltten oluşmasıymış. Portrenin tabanının genişliğinin 2.1 feet olmasının sebebi, bu rakamın 70 santimetreye tekabül etmesi ve Lenin'in seçme eserlerinin en etkili yetmiş denemesinden oluşmasıymış. Portrenin tabanının uzunluğunun 3.8 feet olmasının sebebi, Çin'de Lenin'in çalışmalarının 38 farklı baskısının olmasıymış. Son olarak, portrenin tabanının yerden 6 feet yüksekte olmasının sebebi, Lenin'in tüm kitapları üst üste dizilince yüksekliğinin 6 feet olmasıymış."

Müze müdürü anıtmezarın arka kapısının önünde durmaya devam etti ve insanlar etrafına toplanınca lafı uzattıkça uzattı. Etrafındaki kalabalık arttıkça açıklamaları o kadar abartılı hale geldi ki, bir süre sonra anıtmezarın her bir tuğlasının kendine özgü bir hikâyesi oldu. Neredeyse her taş bir şekilde Lenin'in hayatıyla doğrudan bağlantılı bir hale geldi. Sonra, anıtmezarın müdürü konuşmasına devam etti: "İçeri ilk girdiğinizde salo-

nun zeminindeki taşların bir yarım daire oluşturduğunu muhtemelen fark etmediniz. Bu yarım dairenin içinde sayısız cırcır böceği ve çekirge resmi var. Bunun sebebi, Lenin'in eski evinin avlusunda da buna benzer yarım daire şeklinde bir havuz olması ve çocukken sık sık bu havuzun kenarına gidip cırcır böceği dövüşleri için çekirge yakalaması. Anıtmezarın zeminindeki bu resim, Lenin'in naaşı buraya getirildiğinde, Lenin'in nihayet hem evine hem de çocukluğuna döndüğü fikrini sembolize etmektedir."

Müze müdürü ekledi: "Yüce insanlar yaşlandıklarında sanki çocukluklarına dönerler ve bu da onların yeni bir hayata kavuştukları anlamına gelir. Büyük salonun içinde altı büyük sütun var: Bunlardan üçünün üzerine Tiananmen Kapısı ve Tiananmen Meydanı ile Çin ejderhalarının resimleri oyulmuş; diğer üçünün üzerine ise muhtelif yabancı kiliseler, yabancı mimari eserler, çalışan insan manzaraları ve Lenin'in kendi kitaplarının resimleri işlenmiş. Ayrıca, orak, balta, Başkan Mao'nun eserleri ve Devrim'in bir kronolojisi gibi bize ait resimlerle, Ekim Devrimi'ni, çarın devrilmesini, İkinci Dünya Savaşı sırasında Hitler'in yenilgisini kutlayan insanları gösteren Rusya'ya ait resimler de var."

Güneş batmak üzereydi. Kır saçlı müze müdürü sesi kısılıncaya ve tüm anıtmezar göndermeler ve anlamlarla doluncaya dek konuşmuştu. Sonunda, açıklamalarına şu sözlerle son verdi: "Bu, gözlemleme kabiliyeti olanların her şeyi olduğu gibi göreceği, olmayanlarınsa kafaları karışmış bir şekilde bakakalacakları ilkesini anlatıyor. Vakit henüz erken, bu nedenle anıtmezara tekrar girmenizi ver her şeyi tekrar incelemenizi öneririm. Aksi takdirde, bu ziyaretinizi boşa harcamış olacaksınız, çünkü Lenin'in naaşı buraya yerleştirildikten sonra her içeri girmek istediğinizde bilet almak zorunda kalacaksınız."

Kır saçlı müdür, konuşması bittiğinde anıtmezarın altındaki bölgeye doğru ilerledi. İşte tam bu sırada ziyaretçilerden biri, konuşan adamın aslında Boşuzi belde amiri olduğunu fark etti ve büyük bir şaşkınlık içinde, aslında kaba saba bir adam olan amirin, anıtmezar inşa edildikten sonra aniden entelektüel bir insana dönüştüğünü söyledi. Ziyaretçi, belde amirine birkaç soru daha sormak istedi, ancak birisi amiri yanına çağırdığı için soramadı. Belde amiri oradan ayrılırken, bu geziden ellerine hiçbir şey geçmediğini düşünen ziyaretçiler, amirin uzaklaşan gölgesini seyrettiler. Adamın bilgisini ve tecrübesini överken, kendi cehaletlerine ve sığ görüşlerine sövdüler.

Bu sırada dağ sırası kıpkırmızı olmuştu. Güneş tamamen batmak üzereydi ve batan güneşin ışığı altında anıtmezar son derece sakin ve huzurlu görünüyordu. Güneşin batmakta olduğunu fark eden bazı insanlar anıtmezarı ikinci kez ziyaret etmek için acele ettiler. Bazıları ise havanın birazdan kararacağını ve dağda görülmesi gereken diğer yerler de olduğunu düşünerek oradan ayrıldılar.

En önemlisi, hiçbiri Canlanan özel beceriler topluluğunun gösterisi izleme şansını yakalayamamıştı. Eğer bu gösteriyi izleyemezlerse, o zaman Balou'ya bir hiç için[3] gelmiş, Spirit dağına bir hiç için çıkmış olacaklardı.

İlave Okuma

1. Secde merdiveni: *Eski yıllarda tüm Budist tapınaklarının önünde basamaklar olurdu. İnsanlar bu tapınakları ziyaret ettiklerinde bu basamakların üzerinde secde ederlerdi, dolayısıyla Balou halkı anıtmezarın önündeki basamaklara secde merdiveni adını vermişti.*

3. Bir hiç için: *Doğrudan karşılığını almadan. Bu terim, bir şeyi boşuna yapmak anlamındadır.*

On Birinci Bölüm:
Hava Giderek Isınıyor ve Kış Mevsimi Bunaltıcı Bir Yaza Dönüşüyor

Canlanan'ın iki özel beceriler topluluğu daha önce hiç aynı anda performans sergilememişti. Bunu ilk defa, Lenin'in anıtmezarının açılış merasimi sırasında, İlçe Amiri Liu'nun kurdeleyi kesmesi planlanan saatten hemen önce yapmışlardı. Özel beceriler topluluğu anıtmezarın önündeki alanda formalite icabı bir gösteri sergilemiş ve sonra herkes kendi becerisini sergilemek üzere o bölgedeki farklı noktalara dağılmıştı. Tek Bacaklı Maymun, ayağını şişeye sokan Küçük Felçli Çocuk'u performans sergilemesi için Siyah Ejderha Havuzu'na götürürken, bir başkası da kulağının dibinde maytap patlatan Sağır Adam Ma'yı yine performans sergilemek üzere Gümüş Kayısı Ormanı'na götürmüştü. Bir yaprağa nakış işleyen felçli kadın, hassas işitme yeteneği olan Tonghua ile Arkasına Bakan Karaca Kıyısı'na gitmişti. Mao Ci Nine ve dokuz küçük Kelebekçik ise, performanslarını günbatımını ve doğumunu seyredebilecekleri başka bir dağ yamacına taşımıştı.

Anıtmezarı ziyaret ettikten sonra, Dokuz Ejderha Çağlayan'ına, Kayalık Uçurumu'na, Dağ Tepesi Taş Ormanı'na

ve Yeşil ve Beyaz Yılanın Mağarası'na ilerleyebilirdiniz. Eğer vaktiniz kalırsa, köyün edebiyatçıları tarafından uydurulmuş, Siyah Ejderha Havuzu'ndan yükselen eski korkunç kara piton efsanesini de dinleyebilirdiniz. Tüm bu yerler dere kenarındaki bir patika boyunca sıralanmıştı ve gösteriler de aynı patikada sergilenmişti. Bu dağlar ve ırmaklar o kadar ilginç olmayabilirdi, ancak Canlanan özel beceriler gösterisi gerçekten de olağanüstüydü ve gidip seyretmemek elinizde değildi.

Herkes, Lenin'in naaşını satın almak için kullanılan paranın Canlanan gösteri topluluğu tarafından kazanıldığının farkındaydı. Toplulukların güneyde performans sergilerken bilet başına bin yuan aldığını biliyorlardı. Halbuki Balou'lu aileler bir yılda sekiz yüz yuanı bile zor kazanırdı. Bazı insanlar bir yıllık maaşlarını birtakım kör, sağır, dilsiz ve kötürüm sanatçıyı izlemek için harcamaya razı oluyorsa, bu gösteriler gerçekten de bütünlerin denemeye bile cesaret edemeyeceği derecede olağanüstü olmalıydı.

Akşam karanlığı çökerken ve güneş dağların arkasına kayıp giderken bir anlık bir sessizlik yaşandı. Uzaklardaki dağ çayları sessizleşmişti; sanki tüm memleket eski bir kuyunun içine düşmüştü.

Daha önce, elinde bir şeyler taşıyan birine rastlayamazdınız. Gelgelelim şimdi, herkes elinde buharlanmış soğuk çörek, fıstık paketleri, fava, fırınlamış çörek, çerez, kek, sokak satıcılarının sattığı çay yumurtası gibi yiyeceklerle anıtmezarın önüne, Canlanan'lı toplulukların performansını izlemeye gidiyordu. Dolayısıyla tüm alan hatır hutur yemek yiyen ve içeceklerini yudumlayan insanların sesiyle dolmuştu.

Yiyecek ve içecek satan köylüler turnayı gözünden vurmuş ve ailelerinin bir yıllık bozulmuş tahıllarını bile satmıştı. Satacak bir şeyi olmayan köylüler ise domuz pişirmede kullanılan

dev kazanlar içinde su kaynatmış, sonra bu suyu kovalarla dağa taşıyıp sıvı altın fiyatına satmıştı.

Kışın tam ortasıydı, ancak bir yaz akşamı yaşanıyor gibiydi. Aslında, yazın ortasında bile dağlar serin olurdu, özellikle bu bölge aşırı derecede soğurdu. Dolayısıyla, bu yazdan kalma akşam, bir gün ortası sıcağından ziyade, genellikle kış ortası geceleriyle ilişkilendirilen acı soğuktan bir molaya işaret ediyordu. Herkes, –köylü-şehirli, yaşlı-genç, kadın-erkek– ya meydanın içinde ya da meydandan anıtmezara çıkan elli dört basamaklı secde merdiveninin üzerinde oturuyordu. Secde merdiveni, gösteriyi izlemek için ideal bir pozisyon sağlıyordu ve basamakların iki yanındaki taş korkuluk, gençlerin şenliği izleyebilecekleri mükemmel bir tünek oluşturuyordu.

Anıtmezarın önündeki meydanın yanına bir sahne kurulmuştu. Sahnenin üç yanı ve tepesi sarı renkli yeni bir çadır beziyle kapatılmıştı. Çadır bezinin taze boya kokusu, yaz buğdayının kokusu kadar yoğundu ve insanların yüreğini nemlendiriyordu. Balou ezgileri opera topluluğunun şefi ve yardımcısı da köylülerin performansını izlemeye gelmişti ve İlçe Amiri Liu'nun başına gelenlerden ders alarak Mao Ci Nine'nin gösterilerine ilçe amirinden çok daha fazla saygı göstermişlerdi. Bununla birlikte, en emin oldukları şey, Şuanguay ilçesinin bu ilave gösterilerden çok fazla para kazanacağı ve buna bağlı olarak kendi ailelerine de çok fazla para geleceğiydi.

O günün sabahında İlçe Amiri Liu, "Çok yakında Canlanan artık bizim yetki alanımız altında olmayacak," demişti. "Bunun farkında mısınız?"

Topluluk direktörü lafa girmişti: "Mao Ci Nine, gündüz herkes ayrı ayrı performans sergileyecek, ancak akşam ortak bir gösteri sergilemek üzere herkes bir araya gelecek. Fakat ne olursa olsun, bize kesinlikle birkaç ilave gösteri sunmalısın."

Mao Ci Nine cevap vermişti: "Amir Liu, anlaşmamıza göre topluluklardan çekildiğimizi teyit eden belgeyi son gösterimiz sırasında sahneye çıkıp yüksek sesle okumanız gerekiyor."

"Önce aralıksız gösteri sergileyeceğiniz konusunda anlaşalım," demişti İlçe Amiri Liu. "İnsanları Spirit dağına, etkimizin gökler kadar engin olduğu yere çekmenizi istiyorum."

"Amir Liu, Spirit dağı gösterilerinden elde edilecek gelirin üçte birinin Canlanan'a verileceğini kabul ettiniz."

Tek Bacaklı Maymun da lafa girmişti: "İlçe yetkilileri, bilet gelirlerinin gösterilerden hemen sonra dağıtılacağını söyledi."

Bu arada topluluk direktörü aceleyle tekrar lafa girmişti: "Çabuk, çabuk! Köylüleri ve Mao Ci Nine'yi çağırın. Seyirciler sabırsızlanıyor. Eğer daha fazla bekletirsek, sahneyi yerle bir edebilirler."

Gösteri yarım saat gecikmişti.

Bu, topluluğun son gösterisiydi ve İlçe Amiri Liu, Canlanan'ın topluluklardan çekildiğini teyit eden belgeyi bu gösteri sırasında sahneye çıkarak yüksek sesle okuyacaktı, ancak gösterinin başlama saati geldiğinde, İlçe Amiri Liu hâlâ ortalarda yoktu. "Gelecek mi, gelmeyecek mi?" diye sormuştu Mao Ci Nine. "İlçe Amiri Liu asla sözünden dönmemiştir," diye yanıtlamıştı ilçe yetkilisi. "Bazen, bir toplantıyı organize eden yetkililer, toplantının onlar gelmeden önce başlaması için özellikle beklerler, ama eninde sonunda, son dakikada, toplantı bitmek üzereyken çıkagelirler. İlçe Amiri Liu kesinlikle gösteriye gelecektir."

Bunun üzerine gösteri başlamıştı. Program, topluluğun ülke turnesinde yüzlerce, hatta binlerce defa sergilediği programdan farklı değildi. Sanatçılar artık programa, köylü bir kadının pilav pişirmeye, hamur açmaya, iğneden iplik geçirmeye ya da ayakkabı tamir etmeye aşina olduğu kadar alışmıştı.

"Gidin, gösterinizi sergileyin," demişti İlçe Amiri Liu. "İnsanların henüz görmediği tüm özel becerileri sergileyin. Kim gösterisini başarıyla sergilerse, ona fazladan bin yuanlık ödül vereceğim."

"Elbette," demişti Mao Ci Nine. "Ama her halükârda bu bizim son gösterimiz olacak."

Bu son gösteri gerçekten de öncekilere hiç benzemiyordu. Farklı olduğu daha en başından hissedilmişti. Huayhua'nın güzelliği kesinlikle olağanüstüydü. O artık zarif fiziği, mehtap gibi yüzü ve süt serpilmiş gibi duru beyaz cildiyle bütünlerin tanrıçasıydı. Bir takdimci olarak sahnenin önünde yerini aldığında, giydiği transparan kıyafetle bir söğüt dalından sarkan ay parçası gibi görünüyordu. Saçları o kadar siyahtı ki, tüm sahne ışıkları sanki onun başına doğrultulmuştu. Dudakları olgun Japon hurması kadar kırmızı, dişleri akik yeşim taşı kadar beyazdı.

Herkes, onun Canlanan'dan ayrıldığında kız kardeşleri Tonghua, Yuhua ve Kelebekçik gibi küçük bir nin olduğunu biliyordu. Ne var ki Huayhua takdimcilikle geçen altı ay içinde bir bütüne dönüşmüştü. Gösteri topluluğu genç kızın giderek daha çekici hale gelmesini gözlemlemiş olsa da çocuklarının büyümesine tanık olan aileler gibi onun dönüşüm sürecini sıradışı bulmamış, günden güne serpilişini izlemişlerdi. Gelgelelim, Huayhua Şuanguay'a döndüğünde ve diğer gösteri topluluğundaki köylülerle karşılaştığında, onu aylardır görmemiş olanların dili tutulmuştu. Çöpçüler büyük bir şaşkınlık içinde çöp toplamayı kesmiş, hamallar oldukları yerde kalakalmış, etrafta çömelmiş olan köylüler ayağa kalkarak genç kızı seyretmişti; bunu o kadar abartmışlardı ki, Huayhua yanlış bir şey yapmış, onlardan bir şey çalmış gibi rahatsız hissetmişti.

Felçli kadın onu gördüğünde birden havaya sıçramış, yere düştüğünde büyük bir şaşkınlık içinde feryat etmişti. "Tanrım! Aman Tanrım! Huayhua, sen nasıl büyüdün böyle?"

Mao Ci Nine torununu uzaktan sessizce izlemişti. Hayretler içinde onu seyretmiş ve sonunda gülerek, "Buna gerçekten değdi o zaman," demişti. "Bu altı aylık turne gerçekten de her şeye değdi." Mao Ci Nine bunu, sanki bu turne köyün topluluklardan çekilmesi için değil de Huayhua'nın sıradışı bir bütüne dönüşmesi için organize edilmiş gibi söylemişti. Kelebekçik'e gelince, yüzündeki şaşkın ve gıpta dolu ifadeyle orada durmuş, ama sonunda Huayhua'yı bir kenara çekip genç kıza sormuştu: "Kardeşim, bu kadar uzamayı nasıl başardın?"

Önce etrafına gizlice bakınan Huayhua fısıldayarak cevap vermişti: "Kelebekçik, sana anlatırsam, beni dinler misin?"

"Neden dinlemeyeyim ki?" diye yanıtlamıştı Kelebekçik.

"Tonghua ve Yuhua artık beni hiç dinlemiyor," diye yanıtlamıştı Huayhua. "Bir bütüne dönüşerek onlardan bir şey almışım gibi davranıyorlar."

"Söyle bana kardeşim. Ben onlar gibi davranmam."

"Sen çoktan on yedi yaşına geldin. Artık bir erkekle beraber olma zamanın geldi. Ve bu erkek bir bütün olmalı. Bir bütünle yatman gerek." Kelebekçik, bütün ve güzel kız kardeşine bakakalmıştı. Tam bir şey söyleyecekken birisi içeri girmişti. Gelen kişi Sekreter Şi'ydi ve Huayhua onu görür görmez gülerek adamın yanına koşmuştu.

Bir süre sonra Huayhua, birtakım işleri halletmek üzere Sekreter Şi ile ilçe idare binasına gideceğini söylemiş ve sonra oradan ayrılmıştı. Sekreter Şi'nin odasına çekilmiş ve iki topluluk Spirit dağına çıkmaya hazır oluncaya dek orada kalmıştı. Topluluğu taşıyan kamyon ilçeden ayrılmak üzereyken, son anda aceleyle onlara katılmıştı.

Ay, olağan saatinde yükselmiş, yıldızlar da planlanan saatte gökyüzünde belirmişti. Dağlık bölgenin onlarca, hatta yüzlerce kilometre uzağında kara kış yaşanırken, Balou'da hava alışılma-

dık bir şekilde ılıktı. Sanki yaz ortasında bir akşam yaşanıyordu ve gökyüzünün çivit mavisi rengi o kadar sıradışıydı ki boyanmış gibi görünüyordu. Gece oldukça durgundu ve en ufak bir rüzgâr belirtisi bile yoktu. Mehtabın süt beyaz ışıltısı dağların üzerine yansırken, vadiler birer çağlayanı andırıyordu.

Tüm bölgeye huzur hâkimdi ve sadece anıtmezarın içinde ışık ve insan sesi vardı. Sanki dünyadaki herkes bir anda ortadan kaybolmuş ve sadece anıtmezardaki insanlar sağ kalmıştı da bunun için kutlama yapıyorlardı. Huayhua sahnenin önünde dolanıyor, suyu andıran elbisesi, mehtap gibi yüzünü tamamlıyordu. O anda, binlerce kişiden oluşan seyirci Huayhua'nın güzelliği karşısında afallamış ve bir Anka kuşuna rastlamış dağ serçeleri gibi küçük dillerini yutmuşlardı. Herkes gözlerini Huayhua'nın bedenine ve yüzüne dikmiş, genç kızın konuşmaya başlamasını bekliyordu. Huayhua orada, yüzünde hafif bir tebessümle sessizce beklemeye devam ettikçe, seyirciler giderek daha da sabırsızlandılar ve Huayhua sonunda o yumuşak sesiyle konuşmaya başladı:

"Yoldaşlar, dostlar, köyün büyükleri! Spirit dağı Lenin Anıtmezarı'nın tamamlanmasını ve iki-üç gün içinde Lenin'in naaşının buraya getirilecek olmasını kutlamak amacıyla, Canlanan özel beceriler toplulukları bu akşam bir gösteri sergileyecekler. Bu özel beceriler gösterisi, insanların duyduklarında, hatta kendi gözleriyle gördüklerinde bile kolayca inanamadığı bir gösteridir. İnanıp inanmamakta özgürsünüz. Görmek inanmaktır. Şimdi, ilk performans başlamak üzere ve adı Kulakta Maytap."

Canlanan'ın minik Huayhua'sının, bir gün güzel bir bütüne dönüşmekle kalmayıp profesyonel bir takdimci kadar yumuşak ve pürüzsüz bir ses tonuyla konuşacağını kim tahmin edebilirdi ki? Onu seyretmek, gösteri içinde gösteri seyretmek gibiydi.

Yine de, Huayhua sanki konuşmayı çok beceremiyormuş gibi sadece birkaç kısa yorum yaptıktan sonra seyirciyi selamladı, bir iki adım geri çekildi ve sahneye konup hemen havalanan bir serçe gibi ortadan kayboldu. Herkesin gözleri ve kalbi boş kalmıştı; gerçekten sevdikleri bir şeyi kaybetmişlerdi sanki.

Neyse ki Huayhua sahneden ayrılır ayrılmaz asıl gösteri başladı.

Açılış numarası artık Tek Bacaklı Maymun'un Bıçak Dağı Üzerinden Sıçrama veya Ateş Denizini Aşma becerileri değil, Sağır Adam Ma'nın Kulakta Maytap Patlatma gösterisiydi; açık alanda performans sergiledikleri için dağlarda şehirdeki gösteri sırasını takip etmek zorunda değillerdi, bir de taşkın seyirciyi hemen sakinleştirebilmek için onları tamamen serseme çevirecek bir gösteriyle başlamak istemişlerdi. Seyirci, Sağır Adam Ma'nın gösterisi karşısında küçük dilini yutacaktı. Bu gece Ma'nın üzerinde bir akrobatın giyeceği tarzda, parlak, ipek bir beyaz gömlek vardı. Başlangıçta sahne korkusuyla felç olsa da, artık deneyimli bir sanatçıydı. Aslına bakarsanız, Canlanan'ın engelli köylülerinin hepsi artık deneyimli birer sanatçıydı. Sağır Adam Ma yavaşça sahneye çıktı ve seyirciyi eğilerek selamladı. Sonra birisi, üzerinde iki yüz adet maytap olan bir sicimi Sağır Adam Ma'nın kulaklarının etrafına sardı.

Seyirci bir anda sakinleşti; bir uçurumun ya da yüksek bir binanın tepesinden atlamaya hazırlanan birini seyrediyor gibiydiler.

Huayhua tekrar belirdi ve sahnenin kenarında durdu. Normal bir ses tonuyla Sağır Adam Ma'nın bu yıl kırk üç yaşına girdiğini ve çocukluğundan beri maytap patlatmaya ilgi duyduğunu ve yıllar içinde Kulakta Maytap Patlatma tekniğini mükemmelleştirdiğini açıkladı. Huayhua, Sağır Adam Ma'nın bebekliğinden beri sağır olduğunu açıklamadı tabii, ancak onun

maytap patlatmaya yedi yaşında başladığını ve yıllar süren denemelerden sonra artık kulağının yanında patlayan *hiçbir* gürültüden korkmadığını söyledi. Sonra, sahnenin kenarında duran bir yağmurluğu aldı ve parlak kıyafetini koruması için Sağır Adam Ma'ya verdi. Sonra ona sahnenin önünde durmasını söyledi ve maytaplarla yüzünün arasına ince bir çelik plaka yerleştirdi.

Daha sonra maytapları yaktı.

İki yüz adet kırmızı renkli maytap, Sağır Adam Ma'nın yüzünün sağ tarafında patlamaya başladı ve yoğun bir duman yükseldi. Seyirci dehşete düşmüş, şoke olmuştu. Genç yaşlı herkesin bir anda beti benzi atmıştı. Maytaplardan gerçekten korkmadığını ispat etmek isteyen Sağır Adam Ma, yüzünün sol tarafını seyirciye döndü; böylece seyirci patlayan maytapları direkt olarak görebildi. Bu manzara karşısında herkes küçük dilini yutmuştu.

Tüm maytaplar patladıktan sonra Sağır Adam Ma son derece sakin bir şekilde yüzüyle maytaplar arasındaki metal plakayı kaldırdı ve üzerinde parmaklarıyla ritim tuttu. Sonra, patlamayan bir maytap olduğunu fark etti ve onu metal plakanın üzerine yerleştirdi. Onu yaktı ve maytap, davulun üzerinde bomba patlıyormuş gibi ses çıkardı. Sonra, yüzünün kararmış sol tarafını seyirciye gösterdi; böylece, tamamen kararmış olsa da yüzünün zarar görmediğini ispatlamış oldu. En sonunda boş gözlerle seyirciyi selamladı.

Bunun üzerine seyirci, kısa bir sersemlik halinden sonra Sağır Adam Ma'yı alkış yağmuruna tuttu. Çıkan sesin yankısı, dağlık bölgenin sessizliğini bozdu; beyaz alkış, mor insan sesiyle karışmıştı. Ses, meydandan dışarı uçmuş, anıtmezarın ve tüm vadinin içinde yankılanmıştı; gecenin sessizliğine o denli yayılmıştı ki, tüm bölge sımsıcak beyaz bir alkış ve mor bir

tezahüratla sarılmıştı. Sakin gece, rüyadan uyanan birinin tüm memleketi sevinç gözyaşları içinde bulması gibi bu sesi içine çekmişti.

Seyirci bağırmaya, çağırmaya ve yumruklarını sahneye doğru sallamaya devam etti. "Yüzüne bir gonk as! Yüzüne bir gonk as!"

Sağır Adam Ma'nın doğuştan sağır olduğunu ve nihayetinde, ister patlama ister gök gürültüsü olsun, hiçbir sesi duyamadığını seyirci nereden bilebilirdi? Hayatında yüzlerce şimşek görmüştü, ancak onun ardından gelen gök gürültüsünü hiç duymamıştı. Sağır adam Ma, seyircinin isteği üzerine küçük bir tencere kapağına benzeyen parlak bronz bir gongu kulağının yanına yerleştirdi ve üstüne beş yüz adet maytap koyup onları yaktı. Seyirci onu büyük bir şaşkınlık içinde seyrederken, Sağır Adam Ma gongu yere fırlattı ve aptalca sırıtarak bir taşa vurur gibi yüzünü tokatlamaya başladı. Sahneyi kaplayan çadır bezinin üzerine yüzüstü uzanıp cebinden turp büyüklünde bir patlayıcı çıkardı ve onu yukarı doğru kaldırdığı kafasının üstüne koydu. Sonra birinin gelip onu yakmasına yardım etmesi için seyirciye işaret etti.

Bu noktada, seyirci ölüm sessizliği içindeydi. Bağrışlar ve alkışlar dinmişti, tüm memleket bir ölüm vadisine düşmüştü sanki. Herkes o kadar sessizdi ki, sahneye yansıyan ışığın sesini duyabilirdiniz. Seyirciler birbirlerinin gözlerine baktılar; bir kelebeğin alevlere çekildiği gibi sahneye kenetlemişlerdi.

Sağır Adam Ma hâlâ seyirciye işaret ediyordu.

Bu sırada, Huayhua sahnenin kenarından gülümseyerek çıktı ve seyirciye seslendi: "Gençler, arkadaşlar, lütfen sahneye gelip maytabı yakın. Güneyde turnedeyken bu numarayı bilet başına bin yuan ödeyen seyircilere bile sergilemedik. Siz hemşerilerimiz için özel olarak hazırladık."

Bunun üzerine, genç bir seyirci sahneye geldi.

Bir kibrit yaktı, yere çömeldi ve patlatıcıyı yaktı.

Patlatıcı patladı.

Patlamanı sesi tüm salonda çınladı ve hemen arkasından bir ışık ve duman bulutu yükseldi. Salonun tavanından sarkan lambalar bir ileri bir geri sallandılar. Ne var ki Sağır Adam Ma, hiçbir şey olmamış gibi orada yatmaya devam etti. Sonra, güçlükle ayağa kalktı ve üzerindeki külleri silkti. Yanağına dokundu, kül ve kanla kaplı olduğunu fark etti. Bunun üzerine, Huayhua'dan aldığı bir mendille yüzünü sildi. En sonunda seyirciyi selamladı ve sahneden ayrıldı.

Yine kısa bir sessizlik ve sersemlik halinden sonra seyirci Sağır Adam Ma'yı alkış yağmuruna tuttu ve tezahüratta bulundu.

Mao Ci Nine sahnenin kenarında ayakta duruyordu.

Sağır Adam Ma, yüzündeki kanı silmeye devam ederken Mao Ci Nine'ye sordu: "Sence bunun için İlçe Amiri Liu'dan ödül alır mıyım?"

Mao Ci Nine cevap vermeye fırsat bulamadan topluluk direktörü gülerek cevap verdi. "Elbette, kesinlikle bin yuanlık ödülünü alırsın."

Sağır Adam Ma kocaman bir gülümsemeyle yüzündeki yarayı saracak birini bulmaya gitti.

Sıra, gösterinin ikinci numarasındaydı. İlk numara fazlasıyla gürültülüyken, sıradaki numara son derece dingindi; tek gözle bir iğne deliğinden iplik geçirmekten oluşuyordu. Tek Göz eskiden bu numarayı sergilerken ayakkabı tamirinde kullanılan sekiz-on adet kalın iğneyi sol elinin başparmağıyla işaret parmağının arasında, ipliği de sağ elinde tutardı. Sonra, parmaklarıyla ipliğin ucunu sivriltir, dikkatlice nişan alır ve iğnelerin deliklerini aynı hizaya getirirdi. Sonunda, ipliğin ucunu bütün iğnelerin deliklerinden tek seferde, bir ok gibi geçirirdi.

Gelgelelim bu sefer, karton bir kutunun içinden bir avuç dolusu nakış iğnesi çıkardı ve yüz taneden fazlasını sol elinin parmakları arasındaki boşluklara soktu. Sonra, avuç içi yere bakacak şekilde eliyle tahta bir levhaya hafifçe vurdu ve yüz adet büyük delikli, garip görünümlü iğne birbirinin üzerine dizildi. Tek Göz elini, avuç içi yukarıya, ışığa bakacak şekilde çevirdi. Sonra, tek gözünü kocaman açıp sağ elinin işaret parmağını ve başparmağını kullanarak sol elindeki dört sıra halindeki iğneleri öyle bir döndürdü ki bütün iğnelerin delikleri, gözleriyle aynı hizaya geldi. Bu dört sıra halindeki iğne deliklerinin arasından tavandaki ışıkların görkemli ışıltısını görmesi mümkündü. Çelik bir tel kadar keskin bir şekilde sivrilttiği bir ipliği aldı ve onu her iğne sırasının içinden geçirmeye başladı. Göz açıp kapayıncaya kadar, dört sıra halindeki iğnelerin hepsi kırmızı bir iplikten sarkar hale gelmişti.

Tek Göz başlangıçta, bir ipliği sekiz-on iğnenin arasından, salyasını yuttuğundan daha hızlı geçirirdi. Eğer büyük delikli akupunktur iğnesi kullanırsa, kırk yedi ila yetmiş yedi iğnenin deliğinden tek seferde iplik geçirebilirdi ve bunu buharlanmış bir çöreği yiyebileceğinizden daha kısa sürede yapardı. Oysa bu akşam çok daha fazlasını yapmıştı. Yüz yirmi yedi nakış iğnesinin deliğinden tek seferde iplik geçirmişti; üstelik buharlanmış bir çöreği ısırıp yutmanız için gerekli olan zamandan daha kısa bir sürede. Dahası, bu numarayı tam üç kez arka arkaya başarıyla tekrarlamıştı; tek seferde iki yüz doksan yedi adet nakış iğnesinden iplik geçirmişti.

"İlçe Amiri Liu'nun bahsettiği şu ödülü alır mıyım acaba?" diye sordu.

"Elbette, kesinlikle," diye yanıtladı topluluk direktörü.

Yaprağa nakış işleme gösterisi de her zamankinden farklı oldu. Belden Aşağısı Felçli Kadın'ın yeteneği sadece ince,

kırılgan bir kâğıt üzerine doğa manzarası, çiçek, çekirge veya kelebek işlemek değildi; kış ortasında ağaca asılı duran bir ağustosböceğinin kabuğu üzerine bile minik bir gece kelebeği işleyebilirdi. Bu sefer, minik gece kelebeğine renkli bir vurgu vermek için kırmızı iplik kullanmak yerine, iğneyi eline batırarak minik bir kan damlası çıkardı. Ardından, minik gece kelebeği, çiçek kırmızısı bir kelebeğe dönüştü.

Küçük Felçli Çocuk'un performansı da her zamankinden farklıydı. Ayağına geçirmiş olduğu şişeyle sahnenin etrafında bir ileri bir geri aksayarak üç kez yürüdü. Sonra birden durdu, seyirciye döndü ve ayağını hızla yere vurarak şişeyi parçalara ayırdı. Sonunda ayağını yerden kaldırdı ve pörsümüş vücut uzantısıyla kasıtlı olarak kırık cam parçalarının üzerine bastı. Beyaz, şeffaf renkli cam parçaları, parlak kırmızı kanla kaplanmıştı.

Bu noktada seyirci artık bağıramayacak ve alkışlayamayacak duruma gelmişti. Küçük Felçli Çocuk minik ayağını havaya kaldırdığında, kanı beyaz çadır bezinin üzerine yağmur gibi damlıyordu ve yüzü sarımtırak bir beyaza bürünmüştü. Bunu seyirciler de fark etmişti ve içlerinden biri aniden seslendi: "Canın acımıyor mu?"

"Katlanabilirim," diye cevap verdi çocuk.

Bu arada bir başka seyirci de sahneye doğru seslendi: "Kolaysa bu şekilde sahnenin etrafında yürü de görelim."

Bunun üzerine Küçük Felçli Çocuk kan ter içinde ve dudaklarında hafif bir tebessümle, kırık camların kesmiş olduğu ayağını yere bastı. Sonra bir sopa kadar ince ayağıyla sahnenin etrafında üç tur attı.

Dışarısı zifiri karanlıktı; güneş derin ve karanlık bir kuyunun içine düşmüştü sanki. İlçe Amiri Liu, Canlanan'ın Şuanguay yetki alanından ayrılacağını teyit eden belgeyi bu gösteriden

sonra yüksek sesle halka duyurmayı vaat etmişti, ancak son gösteri de tamamlanmış olmasına rağmen kendisinden hâlâ haber yoktu. Kulisi arşınlamakta olan Mao Ci Nine sokakta herhangi bir aracın ışığını hâlâ görmemiş, yaklaşan bir arabanın sesini duymamıştı. "Amir Liu gelmezlik etmez, değil mi?" diye sormuştu. İlçe kadro üyelerinden biri yanıt vermişti: "Yok canım, ya arabası bozulmuştur ya da başka acil bir iş yüzünden gecikmiştir." Kadro üyesi konuşmasına devam etti: "Neden sen de sahneye çıkmıyorsun? İlçe Amiri Liu'yu beklerken birkaç numara sergileyebilirsin. O kesinlikle gelecektir; topluluklardan çekilme belgesini okuyacağına söz verdi."

Mao Ci Nine, İlçe Amiri Liu'yu beklerken birkaç numara sergilemeyi kabul etti.

Ayağı kanlar içindeki Küçük Felçli Çocuk'a seslendi: "Evlat, sahnenin etrafında birkaç tur daha atabilir misin?"

Mehtap dağların tam tepesine ulaşmıştı ve kuzeyde yaşayan insanlar çoktan gündoğumunu izlemeye çıkmıştı. Mehtap, dağın tepesindeki devasa bir ağaçtan sarkıyormuş gibi görünüyordu. Dalların ardında son çeyreğini yaşıyordu ve hilal şeklindeydi. Yıldızlar artık solmuş ve bir yaz gecesinin serinliği yaşanmaya başlamıştı. Gerçi hâlâ kış mevsimiydi ve havanın serin olması normaldi. Seyircilerden bazıları, yanlarında getirdikleri pamukla doldurulmuş ceketlerini, kazaklarını ve yeleklerini giymişti. Geçmişte bu saatte herkes çoktan uyumuş olurdu, ama bugün, anıtmezarın önündeki seyircilerden hiçbirinin uykusu yoktu. Tam tersine, gözlerini kocaman açmış, gösteriyi izliyorlardı.

Küçük Felçli Çocuk, kanlı ve biçimsiz ayağıyla sahnede tur atmaya başlamıştı bile. Bazen yürüyerek, bazen de koşup arkasında derin bir kan havuzu bırakarak sahnenin etrafında üç tur daha attı. Kanlı ayak izleri birer metre aralıklarla tüm çadır be-

zini kaplamıştı. Yapışkan kan izleri ilk başta kırmızıydı, ancak çok kısa bir sürede önce koyu mora, ardından siyaha dönüştüler. Altıncı turunu da tamamlayan Küçük Felçli Çocuk kan ter içinde kalmıştı, ama yüzündeki tatlı tebessüm kaybolmamıştı; sonunda kendini keşfetmiş gibiydi. Sahnenin ön tarafına gelip seyirciyi selamladı ve biçimsiz, kanlı ayağını tekrar seyircilere gösterdi. Gösterinin başında ayağına geçirdiği şişe gitmiş, bunun yerine ayak tabanı minik cam parçalarıyla kaplanmıştı. Gittiği her yerde kanlı ayak izleri bırakıyordu; sanki ayağının üzerinde değil de şehirlilerin kullandığı su musluklarından birinin üzerinde yürüyordu.

Sonunda gösteri sırası Mao Ci Nine ve Kelebekçikler'e gelmişti. Bu sırada ay, dağın diğer tarafına geçmişti. Dağ sırasının nemli dinginliği tüm bölgeye yayılmıştı. Seyircinin tezahüratı kestiği anlarda ağaçlardaki rüzgârın uğultusunu ve ara sıra öten kuşların dağların derinliklerinden gelen sesini işitmek mümkündü. Sahne ışıkları gökyüzünü ok gibi deliyordu. Havada kış serinliğinin ve taze bir yaz gecesi kokusunun karışımı vardı.

Mao Ci Nine "Dönerken topluluklardan çekilme belgesini yanında getirmeyi unutma," demişti İlçe Amiri Liu'ya.

"Beni döverek öldürseler bile, Canlanan'ın topluluklardan çekildiğini açıklayan belgeyi okumak için döneceğim," diye yanıtlamıştı İlçe Amiri Liu.

Üst düzeylerden biri Mao Ci Nine'ye seslendi: "Mao Ci Nine, acele et ve gösterine başla. Bu tarafa doğru yaklaşan bir araba sesi duydum."

Bunun üzerine Mao Ci Nine sahneye çıktı. Bu onun son özel gösterisiydi ve sahneye adım atar atmaz herkes büyük bir şaşkınlık içinde nefesini tuttu. Önce, artık bir bütün sayılan torunu sahnenin ön tarafına geldi ve seyircilere bir dizi soru sordu. "Ailenizde seksen yaşında biri var mı? Doksan yaşında biri

var mı? Yüz yaşında var mı? Varsa bile kaç tane dişi var? Gözleri hâlâ iyi görüyor mu? Hâlâ fıstık, ceviz veya soya fasulyesi çiğneyebiliyor mu? Hâlâ iğneye iplik geçirip ayakkabı dikebiliyor mu?"

Huayhua bu soruları sorduktan sonra sahneden indi ve Mao Ci Nine tekerlekli sandalyesiyle sahnenin ön tarafına getirildi. Yüz yaşını çoktan aşmış olduğu için Cumhuriyet dönemindeki kadınların giydiği tarzda koyu mavi bir kruvaze ceket giymişti. Saçları tamamen beyazlamıştı ve bir ayağı çukurda olacak kadar yaşlı görünüyordu; sanki birisi bir cenazeyi tabutundan çıkarıp getirmişti. Ne var ki işte tam da bu sebepten, Mao Ci Nine oldukça ilgi çekici görünmüştü. Yüz dokuz yaşında olduğu ve tüm hayatını bir kötürüm olarak yaşadığı çoktan açıklandığı için bir bütün tarafından sahneye ittirilerek getirilmiş olması doğaldı. Daha detaylı açıklamak gerekirse, Mao Ci Nine'yi iten adam, topluluk güneyde turnedeyken yüz yirmi bir yaşındaki adamı canlandıran orta yaşlı adamdı ve şimdi de yüz dokuz yaşındaki bir kadının oğlunu canlandırıyordu. Mao Ci Nine'ye "anne" diye seslenmek zorundaydı.

Mao Ci Nine'yi iki yüz kırk bir, torunlarının çocuklarını da yüz yirmi bir yapmak yerine kadını yüz dokuz yaşında yapma kararı, bütünler tarafından yapılan dikkatli bir hesaplamanın sonucuydu. Balou dağlarında herkes Canlanan köyünü tanırdı, dolayısıyla Mao Ci Nine'nin iki yüz kır bir yaşında olduğunu iddia etmek riskliydi, ancak yüz dokuz yaşında olduğunu söylerlerse çoğu kişi buna muhtemelen inanırdı. Bölgede yüz yaşını aşmış bazı insanlar vardı ve nadir olsalar da hiç duyulmamış değillerdi. Eğer bütünler Mao Ci Nine'nin yüz dokuz yaşında olduğunu iddia ederlerse, Canlanan'ın komşu köylerinden gelenler bile bundan şüphe duymazdı. Canlanan halkının çoğu engelli olduğu için, komşu köylerin sakinleri burayı ziyaret

etmeyi pek akıllarına getirmemiş, Canlanan köyüne ilgi duymamış, dolayısıyla burada gerçekten de yüz yaşını aşmış bir kadının olup olmadığını hiç öğrenmemişlerdi.

Mao Ci Nine'yi iten "oğul", yaşlı bir köylünün dürüst yüz ifadesiyle annesinin yüz dokuz yıl önce *–ciazi* döngüsünden önceki Tavşan Yılı'nda *(şinmao)*– dünyaya geldiğini açıkladı; yani, annesi Qing hanedanının düşüşüne ve sonraki Cumhuriyetçi döneme tanıklık etmişti. Annesinin yaşını kanıtlamak isteyen oğul, cebinden ailesinin oturma iznini ve annesinin kimlik kartını çıkarıp bakmaları için seyirciye uzattı. İlçe Amiri Liu'nun bizzat soğuk mühür vurduğu, damgaladığı ve imzaladığı doğum belgesini de gösterdi. Bunu gören seyircinin Mao Ci Nine'nin yetmiş bir değil de gerçekten yüz dokuz yaşında olduğuna dair hiç şüphesi kalmamıştı.

Mao Ci Nine'nin oğlu, birinin yüz yaşını aşmış olmasının aslında o kadar da olağanüstü bir durum olmadığını açıkladı; önemli olan, annesinin bütün dişlerini korumuş, işitme ve duyma yeteneğinden hiçbir şey kaybetmemiş olmasıydı. Yaşlı olduğunun tek belirtisi, az da olsa aksayarak yürümesiydi. Annesinin dişlerinin hâlâ ne kadar güçlü olduğunu ispatlamak isteyen oğul, Mao Ci Nine'ye iki adet kabuklu ceviz verdi ve yaşlı kadın cevizlerin kabuklarını dişleriyle kırdı. Annesinin gözlerinin hâlâ ne kadar keskin olduğunu ispatlamak isteyen oğul, Mao Ci Nine'ye bir adet iğne ve bir de siyah iplik verdi ve sonra projektör ışıklarını kapatıp sahneyi kararttı; ortalık, kırsal kesimlerde gaz lambasıyla aydınlatılan evler gibi kararmıştı. Mao Ci Nine iğneyi loş ışığa doğru tuttu ve birkaç denemeden sonra ipliği iğnenin deliğinden geçirmeyi başardı.

Herkes Mao Ci Nine'nin iğneden iplik geçirebilmesine, ceviz kabuğunu dişleriyle kırabilmesine, fıstık ve kızarmış fasulye çiğneyebilmesine çok şaşırmıştı. Kimin anne babasının ya da

ninesinin veya dedesinin normal şartlar altında yüz yıldan fazla yaşaması beklenirdi ki? Ayrıca, kim yüz dokuz yaşına kadar işitme yeteneğini, görme kabiliyetini ve dişlerini yitirmeden yaşayabilirdi? Seyirciler şaşkınlıklarının sersemliğini hâlâ üzerlerinden atamamıştı ki Mao Ci Nine'nin oğlu, annesinin uzun ömürlü olmasının sırrını açıkladı. Annesinin, Cumhuriyet döneminde moda olan büyük yakalı ceketini ve aşırı bol pantolonunu çıkarıp, giysilerinin altında duran parıltılı siyah cenaze kıyafetini gösterdi.

Seyirciler şaşkınlıkla nefeslerini tuttular, sonra aniden gözlerini sahnede ayakta durmakta olan Mao Ci Nine'ye çevirip yaşlı kadını tezahürat yağmuruna tuttular. Yüz dokuz yaşında olmasına rağmen hâlâ yaşayan bir kadındı ve az önce dişleriyle ceviz kırmıştı. İğneden iplik geçirmeye çalışırken gülümsemiş ve "Çok yaşlıyım, birkaç güne kadar bu numarayı artık yapamam," demişti. Ve şimdi, ölü bir insan gibi cenaze kıyafeti giydiği ortaya çıkmıştı!

Cenaze kıyafeti yüksek kaliteli siyah satenden yapılmştı ve sahne ışıklarının altında hafifçe parlıyordu. Kıyafetin alt tarafında bir kemer genişliğinde cafcaflı bir bordürü vardı ve tamamen altın ve beyaz renkli iple işlenmişti. Kıyafetin bu kısmının daha farklı bir parıltısı vardı. Siyah saten kumaş ve cafcaflı kenar, sahne ışıklarının altında saf gümüş ve altın gibi ışıldıyor, dağların arkasından çıkar çıkmaz insanın gözünü alan sabah güneşinin ışıltısını andırıyordu. Cenaze kıyafetinin aşırı bol etek kısmına gelince, orası sahnede çok daha alışılmadık görünüyordu. Kol ve yaka kenarları altın bordürlerle bezenmiş, ceketinin yakaları da özenle işlenmiş bir Anka kuşunun resmiyle süslenmişti. Sol yakaya canlı ejderhaya benzeyen bir yılan resmi işlenmişti; eğer sonuna kadar uzatılırsa üç metreden daha uzun olurdu. Pençeleri ve pulları son derece titiz bir şekilde

işlenmiş olan ejderha figürü kıyafetin altından omuz kısmına kadar, her an sahneden atlayacakmış gibi çok gerçekçi bir şekilde kıvrılıp bükülerek uzuyordu. Koyu kırmızı, açık kırmızı, mor, pembe ve kırmızının diğer tonlarıyla işlenmiş sağ yakadaki Anka kuşu, kıyafetin yakasına tünemiş gerçek bir alevli Anka kuşunu andırıyordu. Kırmızı ve sarının oluşturduğu karşıtlığın yanında, siyah renk beyaz bir ışık, kırmızı renk morumsu bir ışık ve sarı renk de altın-bronz renkli bir parıltı yayıyordu.

Cenaze kıyafetinin bu göz alıcılığı karşısında binlerce seyircinin nutku tutulmuştu. Herkes hayretler içinde bakarken, Mao Ci Nine'nin oğlunu canlandıran adam, yaşlı kadınının arkasını seyirciye doğru çevirdi ve sırtına çizilmiş olan ve ışıkların altında parıldayan büyük *işret** karakterini gösterdi. Aslında kare şeklinde olmalıydı, fakat kostümü her kim tasarladıysa onu daire şeklinde işlemişti. Terzi, platin renkli ipek iplik kullanmıştı ve her dikiş arasındaki boşluk tütsü çubukları kadar darken, dikişlerin kendisi en az üç santimetre genişliğindeydi; böylece işaret, doğan ya da batmakta olan güneşi andırıyordu. İşaretin çevresindeki iki dairenin içinde birbirine sokulmuş minik *uzun ömür* işaretleri sıralanmıştı; bunlar tehditkâr bir *yin*** havası vererek, *işret* işaretine daha güçlü bir ölüm havası katıyordu.

Böylece, bir dağcının sonunda zirveye ulaşması gibi, Mao Ci'nin ve dolayısıyla tüm topluluğun gösterisi de doruğa ulaşmıştı. Topluluğun sağlam üyeleri engellilerden daha akıllı ve dünya konusunda daha bilgiliydi. Her gösterinin amacının hayret uyandırmak ve şaşırtmak olduğunu ve gösteri doruğa ulaştığında seyircinin çılgınca bağırıp elleri kanayana kadar al-

* İçki. Tarihte, tanrılar adına toprağa dökülen şarabı simgeleyen Çince karakter. (ç.n.)

** Yin ile Yang felsefesinden esinlenmiştir. Yin, karanlık, Yang ise aydınlık anlamındadır. (ç.n.)

kışlaması gerekmediğini biliyorlardı. Doruk noktasına gelindiğinde, bağırmaktan sesi kısılmış, elleri acımış seyirci, genellikle yorgun ve uykulu olurdu. Dolayısıyla, bir idam töreni haricinde hiçbir şey onların ilgisini çekmezdi.

Bütünler hareket etmek gerektiği zaman harekete geçme, dinlenmek gerektiği zaman dinlenme prensibini ve coşkudan durgunluğa, durgunluktan coşkuya geçme ters prensibini çok iyi benimsemişti. Kulağında maytap patlatan Sağır Adam Ma'nın yüzü kanla kararmıştı. Tek Göz, tek seferde üç yüz iğneden iplik geçirmişti. Tek Bacaklı Maymun kasıtlı olarak gömleğini ateşe vermişti. Kör sanatçının işitme yeteneği o kadar hassaslaşmıştı ki, yere düşen bir tüyün bir domuzun sırtından mı, yoksa bir atın yelesinden mi olduğunu ayırt edebilmişti. Doğal olarak topluluğun daha olağanüstü bir gösteri sergilemesi artık mümkün olmamıştı ve programı seyirciyi dünyaya geri döndürecek ve herkesin nutkunun tutulmasına sebep olacak bir gösteriyle kapatmaktan başka seçenekleri kalmamıştı. Mao Ci Nine'nin cenaze kıyafeti içindeki gösterisi istenen etkiyi yaratmıştı. Seyirciler, yaşayan bir insanın neden gece gündüz cenaze kıyafeti giydiğini hiç anlayamamıştı.

Gece yarısıydı ve dışarısı bir kuyunun dibi kadar karanlıktı. Tüm dünya bir rüya gibi sessizdi. Herkes yaşam ile ölüm arasındaki sınırda gezinir gibiydi. Yüz dokuz yaşındaki bir kadını cenaze kıyafetiyle sahnede gören herkesin yüzü ay ışığı kadar solmuştu; tüm kan yüzlerinden çekilmiş, ölümden dönmüş gibi görünmüşlerdi. Seyirci bir ölüm sessizliğine bürünmüştü; o kadar sessizleşmişlerdi ki, sanki salon tamamen boşalmıştı. Sahnede ise, annesinin göğsüne sokulmuş bir bebeğin horlamasını ya da bir çocuğun annesine seslenişini duyabilirdiniz.

Mao Ci Nine'nin doksan yaşındaki oğlunu canlandıran altmış bir yaşındaki adam seyirciye oldukça sıradan iki şey söyledi; seyircinin ona inanmaktan başka şansı yoktu.

"Onlarca yıl," diye başladı adam, "annem cenaze kıyafetlerini hiç çıkarmadı. Hayatının yarısından çoğunu bu kıyafetin içinde yemek yiyerek ve uyuyarak geçirdi."

Adam, annesinin *ciazi* döngüsünden önceki Fare Yılı'nda *(vuzi)*; yani, Cumhuriyet'in otuz yedinci yılı olan 1948'de, dağda çıra toplarken bir vadinin içine düşüp ayağını kırdığını ve yaşadığı panikle önemli bir hastalığa yakalandığını açıkladı. Hikâyeye göre, yaşlı kadın yedi gün yedi gece komada kalmış, bunun üzerine adam annesini yaklaşan ölüme ve cennete hazırlamak için ona cenaze kıyafetini giydirmişti. Gelgelelim, annesinin ölümü için hazırlık yaparken, yaşlı kadın birden yatağından kalkmış ve cenaze kıyafetini üstünden çıkarmıştı. Ne var ki bundan sonra daha kötü hastalanmış ve tekrar komaya girmişti, ancak oğlu ona tekrar cenaze kıyafeti giydirdiğinde, kaybettiği bilincini geri kazanmıştı. Bu döngü birkaç kez tekrarlanınca Mao Ci Nine cenaze kıyafetini hiç çıkarmamaya karar vermiş, hatta arada bir değiştirebilmek için bu elbiseden birkaç adet dikmişti. Mao Ci Nine bu kıyafetleri gece gündüz üzerinden çıkarmamıştı; yemek yerken, tarlada çalışırken, gübre taşırken, ekinleri biçerken, hatta uyurken bile.

Adam, annesinin bu cenaze kıyafetlerini tam elli bir yıl boyunca üzerinden hiç çıkarmadığını açıkladı.

Ve annesinin bu elli bir yıl içinde hiç hastalanmadığını ekledi.

Bunu hem Balou dağlarındaki doktorların, hem de turnedeyken şehir doktorlarının teyit ettiğini söyledi. Doktorların iddiasına göre, Mao Ci Nine güya bu cenaze kıyafetlerini üzerinden hiç çıkarmadığı için bu yaşa kadar sağlıklı kalabilmişti. Söylediklerine göre, herkes ölümden korkardı ve her on hastalıktan dokuzu birikmiş ölüm korkusuna atfedilebilirdi; ölüm korkusu küçük bir hastalığı büyük bir hastalığa, büyük bir has-

talığı da ölümcül vakalara dönüştürme gücüne sahipti. Ne var ki bir insan ölümden korkmazsa, ölümü bir eve dönüş ya da uyumaya gitmek olarak görürse, yaşam enerjisi asla azalmaz, dolayısıyla kan dolaşımı günler, hatta yıllar boyu özgürce hareket ederdi. İşte bu yüzden böyle bir insanın on, yirmi, elli, hatta yüz yıl boyunca hiç hasta olmadan yaşaması doğaldı. Hiç hasta olmayan bir insan elbette çok uzun yaşardı.

Mao Ci Nine ne kadar mı sağlıklıydı? Yüz dokuz yaşına gelmiş olmasına rağmen hâlâ yemek pişirebilir, bir nevresim takımı dikebilir, torunlarının çamaşırlarını yıkayabilir, hatta bir ayakkabının altını bile yamayabilirdi. Bu da yetmezmiş gibi tarlaya gidip hasada yardım edebilir, diğer köylüler gibi buğdayı tahta bir sopayla ezerek öğütebilirdi. Şu yaşına rağmen elli ya da yüz kiloluk bir taşıma sırığını kaldırabilir, hatta koltuk değneklerinden destek alarak dokuz kişiyi yerden kaldırabilirdi.

Tam bu sırada dört genç sahnenin arkasından çıkageldi; ellerinde iki adet kocaman, çadır bezinden torba vardı. İki torbanın arasına bir taşıma sırığı yerleştirdiler ve birkaç denemeden sonra Mao Ci Nine gerçekten de torbaları az da olsa yerden kaldırabildi. Torbaları yere koyduktan sonra dokuz kız zıplayarak torbaların içinden çıktı.

Kelebekçikler ya da kelebekler gibi dokuz minik kız.

Bunlar aynı rahimden çıktığı söylenen Dokuz Kelebekçik'ti. Sahneye adım atar atmaz şarkı söylemeye, dans etmeye ve minik kelebekler gibi uçuşmaya başladılar.

On Birinci Kitap
ÇİÇEKLER

Birinci Bölüm:
Beyaz Bir Çarşaf
Bir Sürü Kırmızı Benekle Kaplanıyor

Herkes şaşkınlık içindeydi; gösteri bitmiş olmasına rağmen İlçe Amiri Liu hâlâ gelmemişti, ancak Canlanan halkı uyumaya gittiğinde sıradışı bir olayla karşılaştı.

Köylülerin hepsi anıtmezarın yan odalarından birinde kalıyordu. Geçen altı ay boyunca topluluklarıyla beraber Çin'i gezerken yaptıkları gibi yataklarını yere yaymış, hep birlikte uyumuşlardı. Erkekler ve kadınlar ayrı odalarda olmak üzere ailece gruplara ayrılmıştı. Gelgelelim o akşam, Kaplan Yılı'nın *(uyin)* kış gündönümünde, sahneye bırakılan kıyafetleri temizledikten sonra uyumak için anıtmezara döndüklerinde, yorganlarının ve yastıklarının bıraktıkları yerde, yataklarının başucunda olmadığını fark ettiler. Yatak takımları ve şilteleri yırtılıp her yana saçılmış, seyahat çantalarındaki kıyafetler de aynı şekilde ortalığa fırlatılmıştı.

Son altı ay boyunca yaptıkları gösterilerden kazandıkları para artık yatak takımlarının, şiltelerinin veya yastıklarının içinde değildi; seyahat sandıklarında veya başka bir yerde de yoktu.

Paraları çalınmıştı.

Hepsi, bütünler tarafından çalınmıştı.

Bu sırada, gösteriyi izlemeye gelmiş olan binlerce insan, Spirit dağı boyunca farklı alanlara dağılmış, ayak sesleri çoktan kaybolmuştu. Memleketin diğer kesimlerinde kara kış yaşanırken, bu bölgeye bahar erken gelmiş, ağaçlar tomurcuklanmaya başlamıştı. Çimler yeşermiş, ılık havaya taze kokular yayılmıştı. Bu ılık havada, geceleri nerede isterseniz orada –bir evin saçağı altında, bir çukurun içinde, bir ağacın yanında ya da bir taşın üstünde– konaklayabilirdiniz. Komşu beldelerden ve köylerden gelen ziyaretçilere gelince, üzerinde uyuyabilmek için iki yuana hasır, dört yuana kilim kiralamıştı. Bu sırada, Lenin Anıtmezarı'nın önündeki secde merdiveni üzerinde duran bir adam yüksek sesle insanlara sesleniyordu:

"Kim bir hasır ödünç almak[1] ister? Tanesi sadece iki yuan..."

"Kim bir kilim ödünç almak ister? Tanesi sadece dört yuan..."

Topluluğa eşlik etmek için gelmiş olan bütünlere gelince, hepsi hiç iz bırakmadan ortadan kaybolmuştu. Satıcı adam bağırmaya devam ederken, sesi diğer köylülerin telaş dolu feryatları içinde kayboldu. Sanki bir fırtına, az önce esen hafif meltemi tamamen yutmuştu. Bu bağrışmalar anıtmezarın yan odasından yükseliyor ve bir patlama gibi her yerde yankılanıyordu.

"Tanrım, nereye gitti bütün param?"

"Tanrım, birisi yastığımı ve yatak takımımı kesmiş!"

"Tanrım, soyulduk! Her şey çalınmış! Ne yapacağız?"

Hızlı yürüyebildiği için yan odaya ulaşan ilk kişi Tek Bacaklı Maymun oldu. Herhangi bir kıyafet ya da sahne gereci taşımıyordu ve anıtmezarın salonuna girer girmez, kristal tabutun tam karşısındaki odaya gitti. Kapıyı açtı, ışığı yaktı ve bir anda

soygun manzarasının şokuyla sarsıldı. Anıtmezarın yan odaları birbirine bitişik bölmeler şeklinde düzenlenmişti ve toplamda bunun gibi on bölme vardı. Tek Bacaklı Maymun odaya girer girmez, eşyalardan sorumlu olan kişinin elinin ve ayağının bağlı olduğunu ve her yanından kan aktığını gördü. Köylü adamın ağzına bir pantolon tıkılmıştı ve adam bozuk bir top gibi kenara tekmelenmişti. Tek Bacaklı Maymun derhal ikinci bölmenin girişine koştu ve özenle katlayıp duvarın dibine bıraktığı yatak takımının da yırtılarak açılmış olduğunu gördü. Yastığının içine doldurduğu elbiseler her tarafa saçılmıştı. Genellikle kutuları taşımak ve boşaltmakla görevlendirilen Sağır Adam Ma, Tek Göz, Topal Marangoz, Altı Parmak ve Dilsiz yerde uyumuş, ancak onların sandıkları, çantaları ve yatak takımları da her yana dağıtılmıştı. Birisinin yatak takımının iç kısmı kapının eşiğine fırlatılmıştı ve Sağır Adam Ma'nın kırmızı iç çamaşırları pencere pervazına atılmıştı.

Tek Bacaklı Maymun bunun ölümcül bir felaket olduğunu o an idrak etti. Koltuk değneğini yere atarak, sahnede ateş denizinin üzerinden atlarcasına tek bacağı üzerinde ileri doğru sıçradı. Yatak takımını eline aldığında birinin onu makasla kesmiş, içindeki yüz yuanlık gıcır gıcır banknotlar halindeki on bin yuanı almış olduğunu gördü. Sonra, döşeğine sakladığı parayı kontrol etti ve döşeğin de yırtılarak açıldığını ve üzerinde kocaman bir delik olduğunu gördü.

Diz çöktü ve ağlamaya başladı. "Param nereye gitti? Param nereye gitti?"

Bu ağlayış tüm dağlarda ve vadilerde yankılanan bir ses dalgasına dönüştü. Kötürüm Kadın, Topal Marangoz, Kör Kadın, Altı Parmak, Dilsiz, Tek Bacak, Tonghua, Kelebekçik, Huayhua, Yuhua ve topluluğa yemek pişirmek için gelmiş bütünlerle beraber yüzden fazla Canlanan sakini Lenin Anıtmezarı'nın

içinde hıçkıra hıçkıra ağlamaya başladı. Kimileri bir kapı çerçevesine yaslanıp ayaklarını yere vururken, kimileri de boş elbise demetlerine sarılmış halde yere oturup hıçkıra hıçkıra ağlamaya ve acınası bir halde kafalarına vurmaya başladı. Yatak takımlarının içine paralarını dikmiş olanlar yatak takımlarının yırtılarak açılmış olduğunu keşfederken, yastıklarının içine paralarını dikmiş olanlar da geriye kalan tek şeyin buğday ve buğday kepeği olduğunu görmüştü. Paralarını döşeklerinin içindeki pamuğun içine saklayanlar ise pamuğu her yana saçılmış bir şekilde bulmuştu. Paralarını ahşap bir sandığın içine saklayanlar da sandıkların üzerindeki kilitlerin zorla açıldığını ya da en basitinden sandıkların parçalandığını görmüştü. Huayhua, şehirlilerin sık sık kullandığı kabartmalı deri kutulardan satın alıp parasını ve değerli eşyalarını bu kutunun içine saklamıştı, ancak o da geri döndüğünde kutusunun tamamen ortadan kaybolduğunu keşfetmişti.

Yaşlı köylülerden bazıları paralarını metal kovaların içine saklamış, turne için gittikleri şehirlerde yere çukur kazıp kovalarını bu çukura gömmüş, üzerine de şiltelerini yerleştirmişlerdi. Dolayısıyla, paralarını nereye gömdüklerini kimsenin bilmediğini düşünmüşlerdi. Ne var ki tam da bunu düşündükleri sırada, kovalarını Lenin'in kristal tabutunun yanına atılmış bir şekilde bulmuşlardı.

Canlanan halkı, kahredici bir hırsızlığın kurbanı olmuştu.

Bir sürü kör, sağır, dilsiz, kötürüm insan anıtmezarın ana salonunda, Lenin'in tabutunun yanında ve yan üç odada yere çökmüş vaziyetteydi. Kadını erkeği, yaşlısı genci bağırıp çağırıyor, küfrediyor ve sesleriyle, bir bambu sapını kesen keskin bir bıçak gibi havayı kesiyorlardı. Sesleri bazen kısık, bazen de keskin duyuluyordu ve sırf feryatları bile anıtmezarı yıkmaya yeter gibiydi.

Oldukça fazla sayıda bütün içeri girdi. Gösteriyi seyrettikten sonra anıtmezarın çevresindeki bölgede uyumaya gitmişlerdi ve göklere küfreden ve gözlerindeki yaşları silen köylüleri gördüklerinde onları teselli etmeye çalıştılar.

"Üzülmeyin," dediler. "Kaybettiğiniz parayı her zaman geri kazanabilirsiniz."

"Yemyeşil bir dağımız olduğu sürece, yakacak odununuz olup olmayacağını nasıl dert edersiniz?"

"Engelli olmanıza rağmen, geçen birkaç ay içinde o kadar para kazanmış olmanız bile oldukça müthiş bir olay."

Bu şekilde köylüleri teselli etmeye çalışan bütünler bir süre sonra yorgun hissetmeye başladı ve uyumak için yataklarına geri döndü.

Alev alev yanan beyaz ışığın altında kristal tabuttan mavimtırak bir parıltı yayılıyordu. Sanki tabut kristalden değil de donuk ve sert yeşim taşından yapılmıştı. Köylüler, uzun bir süre bağırıp ağladıktan sonra durdular. Anıtmezarın ana salonunda ayağa kalktılar ve bir kısmı sağda, bir kısmı da solda olmak üzere kasvetli gözlerle Mao Ci Nine'ye baktılar.

Mao Ci Nine'nin yüzü kalın bir toz bulutuyla kaplanmıştı, ancak bu bulutun ardındaki yüzü ölüm kadar beyazdı. Donuk bir ifadeyle tabutun baş kısmında durdu ve bastonunu tabutun orta kısmına dayadı. Siyah saten cenaze kıyafetleri bir bohça halinde mavimtırak kristal tabutun üzerinde duruyordu; iğne sepetinde duran iğne iplik ya da şamdanda duran bir mum kadar doğal görünüyordu. Tabuttan yükselen parıltı bulutsuz bir gökyüzünü andırıyor, siyah ipek cenaze kıyafetleri de siyah bir cam tabakasına benziyordu. Her ikisi de benzersiz şekilde parlak ve etkili biçimde sessizdi.

Mao Ci Nine buraya dönmeden önce gösteri sonrası sahnede kalan şeyleri temizlemeyi bitirmiş ve bir süre anıtmeza-

ra bakmıştı. İlçe Amiri Liu'nun bu gece gelmeyeceğine kanaat getirdiğinde derin bir iç geçirmiş ve aksayarak geri dönmüştü.

Vakit o kadar geç olmuştu ki, ay dağların arkasında kaybolmuş, yıldızlar solmaya başlamıştı. Dağın en tepesine inşa edilen anıtmezar, dağ sırası tarafından göklere doğru kaldırılıyor gibi görünmüştü. Her şey son derece huzurluydu ve rüzgâr, anıtmezarın saçakları altından sessiz bir fısıltı gibi esmişti.

Mao Ci Nine işte tam bu sırada anıtmezardan yükselen bağrışları ve ağlama seslerini duymuştu. Topallayarak dört torunuyla beraber kaldığı yan odaya koşmuş ve bulduğu tek şey, yatak takımına sarılmış bir şekilde hasırının üzerinde oturan Yuhua olmuştu. "O parayı bir elbise almak için harcamaya bile kıyamamıştım!" diye ağlamıştı. Kelebekçik de yastığını kavramış, hasırının üzerinde oturmuştu. "Yemekten sonra hepsi buradaydı. Gösteriye çıkmadan önce de burada olduklarını hissettim!" Huayhua ve Tonghua da kendi hasırlarına oturmuşlardı, ama kör Tonghua tek kelime etmeden boş gözlerle ileri bakmıştı; sanki bu hırsızlığın gerçekleşeceğini önceden tahmin etmişti. Bu arada, Huayhua ağlamamış, bunu yerine olduğu yerde dövünüp şikâyet etmişti. "Harika, kesinlikle harika! Artık paramı harcamaya kıyamamak gibi bir derdim kalmadı. Pamuk bir gömlek almak için, kocaman bir buğday tarlası satın alacak kadar düşündüğümü söylemenize gerek kalmadı."

Mao Ci Nine kapının eşiğinden dört torununa bakınca ne olduğunu hemen anlamıştı. Sonra, aksayarak ikinci yan odanın kapısına gitmiş ve içeriyi gözetlemişti.

Sonra, aksayarak üçüncü yan odanın kapısına gitmiş ve içeriyi gözetlemişti.

Sonra, aksayarak dördüncü yan odanın kapısına gitmiş ve içeriyi gözetlemişti.

Yedi odayı da tek tek gözetledikten sonra aniden arkasını dönmüştü. Üst düzeylerle –ilçeden gelen bütünlerden biriyle– görüşüp olanları bildirmesi gerektiğini düşünmüştü.

Ne var ki tabutun arkasındaki yan odaya gidip kapısını açar açmaz, bütünlerin elbiselerinin ve yatak takımlarının artık orada olmadığını görmüştü. Odayı tamamen boşaltmışlardı.

Kimseden tek bir iz bile yoktu.

Mao Ci Nine kalbinin teklediğini hissetmişti. Sanki göğsünün üzerine ağır bir buz parçası yerleştiriliyordu. Dışarıya, sahnenin ön tarafına koşmuş ve onları son altı aydır taşıyan iki kamyonun da gittiğini görmüştü. Arkalarında sadece bir dizi lastik izi ve bir parça çıra bırakmışlardı.

Anıtmezarın girişine gelen Mao Ci Nine, sekoya ağacından yapılmış gösterişli kapının çerçevesine yaslanmış ve olduğu yere yığılmıştı.

Bağırmamış, ağlamamıştı; sadece taş zeminin üzerinde hareketsiz durmuştu. Uzun bir aradan sonra, olanları görmek için gelen insanların Mao Ci Nine'nin önünden geçerek yatmaya gitmesinin ardından, Mao Ci Nine kristal tabutun yanına geri dönmüş ve tüm Canlanan'lı köylüleri yanına çağırmıştı. Köylülerin eşyalarını gözetmekle görevlendirilen çocuğu da çağırtmıştı.

Turneye çıkan diğer köylülerle kıyaslandığında, çocuk neredeyse bir bütün sayılırdı. Ne kör ne kötürüm ne de dilsizdi. Tek engeli, sol elindeki bütün parmaklarının bir kazın ayağı gibi birbirine yapışık olmasıydı. Eli doğuştan bu şekildeydi ve aradan on yıl geçmiş olmasına rağmen değişmemişti. Çocuk, köylülerin trajedisi kendi suçuymuş gibi beti benzi atmış bir halde Mao Ci Nine'nin önünde çömelmişti. O kadar feci bir şekilde pataklanmıştı ki yüzü şişmiş, ağzı burnu deforme olmuş ve normalde çok ince olan sol eli normal bir insanın eli-

nin boyutuna ulaşmıştı. Çocuk önce Mao Ci Nine'ye, sonra da Canlanan'lı köylülere baktı. O kadar suçlu hissetti ki başını öne eğdi ve gözyaşları mermer zemine çarpan misketler gibi yüzünden aşağı akmaya başladı

"Kim yaptı bunu?" diye sordu Mao Ci Nine.

"Bir yığın[3] insandı," diye cevap verdi çocuk.

"Tam olarak kim?" diye sordu Mao Ci Nine.

"Hepsi üst düzeylerdi," diye yanıtladı çocuk. "Gösteri için güneye gittiğimizde bizimle seyahat eden bütünler. Çok kalabalık bir gruptu, en az on ya da yirmi kişiydiler."

"Neden yardım çağırmadın?" diye sordu Mao Ci Nine.

"Gelir gelmez beni bağladılar," dedi çocuk. "Birisini de kapıya gözetici[5] olarak koydular. Bir başkası da odadaki tüm yatak takımlarının altını üstüne getirdi, bir levye yardımıyla sandıkları açtı. Herkesin parasını nereye sakladığını biliyorlardı; kendilerine ait eşyaları alıyor gibiydiler."

"Neden yardım çağırmadın?" diye tekrar sordu Mao Ci Nine.

"Hepsi birer bütündü," dedi çocuk. "Eğer ağzımı açarsam beni döverek öldüreceklerini söylediler. Sonra ağzıma bir bant yapıştırdılar."

"Ne dediler?"

"Hiçbir şey demediler. Sadece düzenin altüst olduğunu ve dünyanın artık körlere ve kötürümlere ait olduğunu söylediler."

"Başka ne dediler?"

Çocuk bir süre düşündükten sonra cevap verdi: "Hepinizin burada beklediğini, ama ölünceye dek bekleseniz bile İlçe Amiri Liu'nun dönmeyeceğini söylediler."

Bunun üzerine soru-cevap seansı sona erdi. Tüm salon ölümcül bir sessizliğe bürünmüştü; o kadar sessizdi ki, sanki

içeride kristal tabuttan başka bir şey yoktu. Bu sessizliğin içinde herkes bakışlarını Mao Ci Nine'ye çevirdi, ancak gördükleri manzara karşısında şaşkına döndüler; yaşlı kadının yüzündeki endişe giderek kaybolmuş, soluk teni eski rengine dönmüştü. Kışın buzları sonunda erimeye başlamış, yerini hayat dolu bir havaya bırakmıştı sanki. Mao Ci Nine'nin yüzünde uysal bir ifade oluşmuştu, ama bu uysallık içinde birden aklına bir şey gelmiş gibi görünüyordu. Sanki söylemek istediği çok önemli bir şey vardı.

"Artık bütünlerin neler yapabileceğini gördünüz," dedi. "Hepinize bir şey sormak istiyorum: Topluluklardan çekilmeyi istiyor musunuz, istemiyor musunuz? Bir zamanlar keyfini sürdüğümüz hayata dönmek istiyor musunuz, istemiyor musunuz?" Bunu sorduktan sonra Mao Ci Nine eskiden yaptığı gibi bakışlarıyla köylüleri cevap vermeye zorlamadı. Sadece arkasını döndü ve kristal tabutun üzerinde duran cenaze kıyafetlerinden birini eline aldı. Sonra dişlerini kullanarak kıyafetin beyaz astarından bir parça yırttı ve çörek buharlamada kullanılan kâğıtlar gibi mükemmel bir kare şekli elde edinceye dek astarı yırtmaya devam etti. Kare şeklindeki astarı Lenin'in tabutunun üzerine koydu ve bir makas bulmak için yan odaya gitti. Geri döndüğünde herkesin önünde durdu ve makasın sivri ucuyla sol elinin orta parmağını kanattı. Akan kan tabutun üzerinde küçük bir kan gölü oluşturdu. Sonra işaret parmağını önce kan gölünün, sonra da beyaz astar kumaşının üzerine bastı. Sonunda köylülere seslendi.

"Her kim bütünlerin gerçek yüzünü gördüğünü kabul ediyor ve topluluklardan çekilmek istiyorsa, buraya gelip bu kumaşın üzerine parmak basabilir. Eğer çekilmek istemiyorsanız, orada kalıp bütünlerin size tattıracağı kara afetlere[7] ve kızıl zorluklara[9] katlanmakta serbestsiniz."

Mao Ci Nine yumuşak bir ses tonuyla konuşmuştu, ama sözleri aşırı derecede güçlüydü. Konuşmasını tamamladıktan sonra ancak herkesin yüzüne bakmıştı. Köylülerin yüzündeki ifade salonun ışığı altında az da olsa ruhsuz görünüyordu. Herkes utanmış gibiydi ve sanki ne söylemesi ya da ne yapması gerektiğini bilmiyordu. Yaşanan hırsızlık olayı herkesi felç etmiş gibiydi. Mao Ci Nine topluluklardan çekilme konusunu gündeme getirdikten sonra kimse nasıl bir tepki vermesi gerektiğine karar verememişti; dar bir sokağa sıkışmış atlar gibi başlarını hangi yöne çevireceklerini bilememişlerdi. Sessizce ve telaşa kapılmış bir halde beklemeye devam ederlerken, zaman bir ağaçtan aşağı akan reçine gibi son derece yavaş ilerliyordu. Soyulmuş olmanın getirdiği öfke giderek azalıyordu, ne var ki sadece sayısız kara suça[11] ve kızıl suça[13] maruz kaldıktan sonra dikkatlerini diğer konulara verebilmişlerdi; örneğin topluluklardan çekilip çekilmeme konusuna.

Koca salonda kimse kalmamıştı. Anıtmezara göz kulak olmakla görevlendirilen bütün ilçe yetkilileri bile ortadan kaybolmuştu. Belki üst düzey bütünlerle gitmişlerdi ya da kendi yataklarında huzurlu bir şekilde uyuyorlardı. Devasa salonun zemini ve duvarları parlak mermerden yapılmıştı. Salonun merkezinde Lenin'in ve kristal tabutunun bir portresi vardı. Körlerden, sağırlardan, dilsizlerden ve diğer engellerden muzdarip kalabalık bir köylü grubu tabutun çevresine oturmuştu. Diğerleri ise başka bir yere çömelmiş veya ayakta dikilmişti; kimisi bir kapı çerçevesine ya da o mermer duvarlardan birine yaslanmıştı. İçerisi son derece sessizdi ve bu sessizlik, ortamı çok daha ağır bir hale getiriyordu. O beyaz kumaş parçasına parmak basıp basmamaları bir ölüm kalım meselesine dönüşmüştü.

Herkes birbirine bakıyor, bir başkasının ilk adımı atmasını bekliyordu.

Tek Bacaklı Maymun sonunda sessizliği bozdu. "Topluluklardan çekildikten sonra gösteri sergilemeye devam edebilecek miyiz?"

Mao Ci Nine cevap vermek yerine, genç adama soğuk bir ifadeyle bakmayı tercih etti.

Tam bu sırada, köylülerin eşyalarını gözetmekle görevlendirilmiş olan çocuk feryat etti: "Lanet olsun! Ucunda ölüm bile olsa topluluklardan çekilmek istiyorum. Şu anda korku içinde yaşıyorum ve korku içinde yaşamak ölümden beter."

Çocuk, tabutun yanına gidip parmağını önce Mao Ci Nine'nin kanına, sonra da beyaz kumaş parçasının üzerine basan ilk kişiydi.

Yaprağa nakış işleyen Belden Aşağısı Felçli Kadın da yerde sürünerek tabuta doğru ilerledi ve bir daha gösteri sergilemektense ölmeyi tercih edeceğini, eski hayatlarına dönebilmek için ölümü bile göze alabileceğini açıkladı. Konuşurken bir yandan sürünmeye devam etti ve tabutun tam alt kısmına geldiğinde saçından bir dikiş iğnesi çıkarıp sağ elindeki parmaklarından birini kanattı ve beyaz kumaşın üzerine parmak bastı.

Yaşlı köylülerden bazıları da parmak basmak için öne çıktılar ve beyaz kumaşı yavaş yavaş bir kırmızı noktalar denizine dönüştürdüler. Gelgelelim, bir süre sonra başka kimse beyaz kumaşa parmak basmak istemedi ve salondaki ortam oldukça gerginleşti. Başlangıçta herkes soyulmuş olmanın acısı içinde kıvranırken, Mao Ci Nine onlara bu sorunun üzerine gitmek için ne yapılması gerektiğini söylememişti. Bunun yerine, böylesine zor bir durumda, topluluklardan çekilip çekilmeme konusunda bir karar vermeye zorlamıştı. Böyle bir şeye karar vermek için hiç de uygun bir zaman değildi; kuyuya düşen birinin durumundan faydalanıp ondan bir şey talep etmeye

benziyordu. Her ne olursa olsun, genç köylülerden hiçbiri öne çıkmadı ve hepsi gözlerini Tek Bacaklı Maymun'a dikti. Mao Ci Nine'nin torunları bile hiç hareket etmeden büyükannelerinin arkasında duruyordu. Yuhua ve Kelebekçik yaşlı kadının yüzüne bakarken, Huayhua diğer köylüler gibi Tek Bacaklı Maymun'a bakıyordu; *sakın o beyaz kumaşa parmak basayım deme*, diyor gibiydiler. Eğer Tek Bacaklı Maymun bunu yaparsa, herkesin aynısını yapmaktan başka seçeneği kalmayacaktı ya da yapmazsa onlar da kesinlikle yapmayacaktı.

Tek Bacaklı Maymun, genç köylülerin fiili lideri haline gelmişti.

Mao Ci Nine de bakışlarını ona dikmişti.

Tek Bacaklı Maymun ise bakışlarını başka yöne çevirdi ve homurdandı. "Eğer topluluklardan çekilirsek, sonuçta işler öyle bir yere varacak ki, kendi gölgemize bile sahip olamayacağız[15]. Kendi gölgemiz olmadan nasıl performans sergileriz? Paramız çalınmış olduğuna göre nasıl gösteri yapmadan durabiliriz?" Tek Bacaklı Maymun bunları bağırarak söylerken, bir şey açıklıyormuş ya da köylülere bir şey hatırlatmaya çalışıyor gibiydi. Konuşması bittiğinde aksayarak daha önce uyumuş olduğu odaya döndü.

Huayhua ninesine baktı ve sonra Tek Bacaklı Maymun'u takip etti.

Diğer gençler de birbiri ardına onları yan odaya kadar takip etti; ayak sesleri, akşam vakti bir köy toplantısı dağılıyormuş izlenimi yaratmıştı.

Mao Ci Nine'nin yanında, sadece bir avuç dolusu köylü duruyordu; toplamda on ya da yirmi kişiydiler ve yaşları kırk ila elli arasında değişiyordu. Sessizce birbirlerine baktılar ve sonra bakışlarını Mao Ci Nine'ye çevirdiler. Bunun üzerine Mao Ci Nine sakince konuştu: "Geri dönün ve uyuyun; şafak sökerken

Canlanan'a döneceğiz." Mao Ci Nine konuşması bitince arkasını döndü; yavaşça ve zorla yürüyerek yan odaya gitti. Aşırı derecede yavaş hareket ediyordu; o kadar ki, eğer daha yavaş yürürse yere devrilecek gibi görünüyordu.

Üçüncü Bölüm:
İlave Okuma – Kara Afetler, Kızıl Zorluklar, Kara Suçlar ve Kızıl Suçlar

1. Ödünç almak: *"Kiralamak." Balou halkı, kiraya veren ve kiracı arasındaki ilişkinin samimiyet derecesini artırmak için "kiralamak" yerine "ödünç almak" kelimesini kullanmayı tercih etmiştir.*

3. Yığın: *Aslında bir pislik yığınını ifade etmek için kullanılır, ancak burada kalabalık bir insan grubu anlamındadır.*

5. Gözetici: *Nöbetçi de denir. Gözetici olmak nöbet tutmak anlamına gelir.*

7. Kara afetler, 9. kızıl zorluklar, 11. kara suçlar, 13. kızıl suçlar: *Bu dört terim eşdeğerdir. Bu terimleri sadece Canlanan halkı düzenli olarak kullanır ve sadece kırk yaşının üzerindeki köylüler bu terimlerin tarihsel anlamlarını bilir.*

Kara ve kızıl suçlar sıradan birer anıştırma değildir ve kendilerine ait etimolojileri vardır. Terimlerin kaynakları yirmi yıldan önce, At Yılı (bingu) *olan 1966'da gerçekleşmiş olaylara dayanmaktadır. O dönemde Devrim dağlardan denizlere, şehirlerden*

kırsal alanlara, tüm ülkeyi bir fırtına gibi sarmıştı. Ülkedeki herkes eskiyi yıkmak ve yeniyi kurmakla meşguldü. Sokaklarda gösteri düzenliyor, insanları işkence seanslarına maruz bırakıyorlardı. Uzun ömür tanrısı, mutfak tanrısı, Guan Bey, şeytan kovucu Cong Kui, Tagathe Buda'nın portrelerini ve bodhisattvaları aşağı indirip yerlerine Başkan Mao'nun resimlerini asmakla meşguldüler.

Sonraki sene, bu işkence seansları insanların başlarına bela olmuştu. Devrim'in sınırsız iştahını besler gibi, iki haftada bir büyük bir komündeki her teşkilat sırayla ilçe idari merkezine zengin bir toprak sahibi, zengin bir çiftçi, bir karşı-devrimci veya kötü ya da sağcı bir insan göndermek zorunda kalmıştı. İlçe idari merkezine gönderilen bu kişiler toplu bir işkence seansıyla halkın önünde küçük düşürülmüş ve işkence görmüştü. İşkence görmeyenlerin de en azından başlarına deli şapkası takılmış ve sokakları süpürmeleri istenmişti; böylece toplumun siyasi manzarasını ve devrimci ortamını güzelleştirmişlerdi. Bu olay her büyük teşkilatta bir festival gibi karşılanmış, bu işkence seanslarına insanların eğlenmesi için düzenlenmiş konserler gözüyle bakılmıştı.

Ne var ki aradan geçen zaman içinde Boşuzi komünü, yeteri kadar toprak sahibine ve zengin çiftçiye sahip olmadığını keşfetmiş ve Devrim'in başladığı At Yılı'ndan (bingu) *Horoz Yılı'na* (ciyu) *kadar geçen üç yıl içinde, Balou dağlarının derinliklerindeki Canlanan köyünü tamamen unuttuğunu fark etmişti. Bunun üzerine bir grup devrimci, Canlanan'a gelmiş ve Mao Ci'ye gelecek aydan itibaren işkence edilecek bir toprak sahibi göndermesi gerektiğini bildirmişlerdi.*

"Köyümüzde hiç toprak sahibi yoktur," demişti Mao Ci Nine.

"Zengin çiftçiler de mi yok?" diye sormuştu devrimcilerden biri.

"Zengin çiftçiler de yok," diye yanıtlamıştı Mao Ci.

"Eğer toprak sahipleri ya da zengin çiftçiler yoksa, o zaman üst-orta çiftçilerden bir tane gönderin," demişti devrimci.

"Bizde ne üst-orta ne orta ne alt-orta ne de fakir çiftçi var. Irgatımız bile yok. Her hane sadece devrimcilerden oluşur."

"Kahrolası kadın!" diye bağırmıştı devrimci. "Hem devrime katkıda bulunmak istemiyorsun, hem de gerçek bir devrimcinin önünde saçmalamaya cüret ediyorsun!"

Mao Ci cevap verdi: "Canlanan, ortak kulanım hareketi sonuçlanıncaya dek ilçe ve komün idarelerinin yetki alanına girmedi ve dolayısıyla köyümüzün halkı toprak sahibi, zengin çiftçi, fakir çiftçi vesaire şeklinde sınıflandırılmadı. Köydeki hiç kimse asla ailesini toprak sahibi, zengin çiftçi, alt ya da orta sınıf çiftçi olarak değerlendirmedi."

Devrimci adam şoke olmuş bir şekilde Mao Ci'ye bakmıştı. Köyün devrimci tarihinde bir şeylerin eksik olduğunu fark etmiş ve bunun üzerine Canlanan'a kritik bir ders vererek köyün tarih kitaplarına yeni bir sayfa eklemek istemişti. Canlanan'a bir çalışma, bir de soruşturma ekibi gönderileceğini ve o yılın sonbaharına kadar köylülerin toprak sahibi, zengin çiftçi, alt ve orta çiftçi şeklinde sınıflara bölünmesini emretmişti.

"Canlanan, topluluklardan çekilmek için ilçe komitesine bir dilekçe gönderdi," demişti Mao Ci. "Dolayısıyla köy halkının sınıflara bölünmesine gerek yok."

"İlçe komitesi sekreteri Yang'ı tanıdığının farkındayız," demişti devrimci adam. "Birlikte Yan'an'da bulunduğunuzu da biliyoruz, ama Sekreter Yang bir karşı-devrimci ve asılmaktan korkuyor. Bakalım, şimdi başka hangi karşı-devrimci sizin topluluklardan çekilmenizi kabul edecek?"

"O zaman sana sorarım, tamam mı?" demişti Mao Ci.

"Lanet olsun!" demişti devrimci adam. "Canına mı susadın sen?"

"Canlanan'da hiçbir zaman toprak sahipleri ya da zengin çiftçiler olmadı," demişti Mao Ci. "İlle de insanları sınıflandıracaksak, herkes fakir ve alt-orta şeklinde sınıflandırılmalı."

"Eğer köyünüzde toprak sahipleri, zengin çiftçiler ve kötü kalpli zorbalar yoksa, o zaman sen, Mao Ci Nine, her gün komüne gidip işkence göreceksin. Başına bir deli şapkası takıp her gün sokakları süpüreceksin."

Mao Ci büyük bir şaşkınlık içinde sessiz kalmıştı.

Bu sırada mısır filizleri bir yemek çubuğu kadar uzamıştı. Dağ sırası, otların ve ekinlerin taze kokusuyla dolmuştu. Sonunda bir çalışma ekibi Canlanan'a gelmiş ve bir toplantı düzenlemişti. Toplantıda her hane, Devrim'den önce kaç dönüm arazisi, kaç tane öküzü ve kaç tane atı olduğunu, her yıl ne kadar darı, buğday, sorgum ve soya fasulyesi hasadı yaptığını bildirmek zorunda kalmıştı. Ayrıca, her gün kepek, yulaf ezmesi, karabuğday ve yabani sebze yiyip yiyemediklerini, kıtlık sırasında dilenmek zorunda kalıp kalmadıklarını, birilerinin yanında kısa veya uzun vadeli çalışmış olup olmadıklarını, bir toprak sahibinin evinde çalışmış olup olmadıklarını, sırtına masaj yapıp yapmadıklarını, bulaşıklarını yıkayıp yıkamadıklarını, yemek artıklarını yiyip yemediklerini, toprak sahibinin karısına demir bir çubukla ellerine vurması için izin verip vermediklerini açıklamışlardı.

Mao Ci köylülere, toplantıda doğruyu söylemelerini ve yirmi yıl önce gerçekten ne kadar arazileri olduğunu açıklamalarını tembih etmişti. Kesinlikle abartmamalarını, eğer abartırlarsa zengin toprak sahipleri olarak etiketleneceklerini söylemişti. Aynı zamanda, eksik beyanda da bulunmamalarını, yoksa fakir çiftçi olarak sınıflandırılacaklarını da söylemişti. Her ailede en azından birkaç kişi ya kör ya da kötürümdü ve sonuç olarak, eğer bir aile kendini fakir çiftçi olarak sınıflandırılırsa, bu başka bir ailenin toprak sahibi olduğu anlamına gelecekti ve ilk aile ömür boyu bunun vicdan azabıyla yaşayacaktı.

Çalışma ekibinin üyeleri köyün ortasına kare şeklinde bir masa kurmuş ve her hanenin Devrim'den önce sahip olduğu arazi miktarını kayıt altına almıştı. Herkes sözlü bildirimde bulunmuş, çalış-

ma ekibi üyeleri de not almıştı. Ne var ki her şeyi not aldıktan sonra büyük bir sürprizle karşılaşmışlardı; Devrim'den önce köydeki her ailenin altı dönümden fazla arazisi ve yiyebileceğinden fazla tahılı olmuştu ve eğer bir ailenin bir öküzü yoksa, pulluğunu, çapasını ya da metal tekerlekli at arabasını paylaşmıştı.

Kör köylülerden birine o dönemde ailesinin yeterli miktarda tahıla sahip olup olmadığı sorulmuştu.

"Tabii ki, hepsini nasıl yiyip bitirebiliriz ki?" diye cevap vermişti kör adam.

"Yeni yıl akşamı beyaz çörek ve yarım kâse Çin mantısı yiyebildiniz mi?" diye sormuştu çalışma ekibi üyesi.

"Normalde, ne istersek onu yerdik," demişti kör adam. "Onlar en değerli yemeklerden sayılırdı."

"Sen bu kör halinle tarlada çalışmayı nasıl becerdin?"

"Diğer köylülerin bambudan çit kurmalarına yardım ettim. Kendi tarlalarını çapalama ve ekme işleri bittiğinde onlar da gelip benimkine yardım ettiler."

"Ailenin ne büyüklükte bir arazisi vardı?" diye sormuşlardı bir kötürüme.

"Altı dönümden fazla," diye yanıtlamıştı.

"Bir kötürüm olduğun halde nasıl tarlada çalışabildin?"

"Kullanmaları için başkalarına ödünç verebileceğimiz bir öküzümüz vardı. Onunla işleri bittiğinde gelip bizim tarlamızı da sürerlerdi."

"İyi bir hayat yaşadın demek."

"Şimdikinden daha iyiydi."

"Ne kadar iyiydi?"

"Yiyebileceğimizden fazla tahılımız ve sebzemiz vardı."

Sonunda, yüksek sesle bağırarak sağır bir adama sormuşlardı. "Ailenin bu kadar büyük bir arazisi olduğuna göre, size yardım etmesi için hiç ırgat işe aldınız mı?"

"Hayır, almadık."

"O zaman, o kadar araziyi nasıl işlediniz?"

"Bizim hanemizde öküz yoktu, ama komşularımızın faydalanabileceği bir at arabamız vardı. Onunla işleri bittiğinde gelip bizim tarlamızı da sürerlerdi."

Sonunda, köylüleri fakir, zengin ve toprak sahibi olarak ayırmanın zor olduğu kanıtlanmıştı. Her ailenin idare edebileceğinden fazla arazisi, yiyebileceğinden fazla tahılı olmuştu. Herkes komşularından yardım istemiş, aynı zamanda onlara yardım da etmişti. O dönemde bir kötürüm, kör bir adamın bacaklarından faydalanabilir, sağır bir adam bir dilsizin kulaklarını, dilsiz bir adam da sağır bir adamın ağzını kullanabilirdi. Tüm köy koca bir aile gibiydi; huzur ve bolluk içinde, herhangi bir mücadele ve çatışma yaşamadan geçinip gitmişlerdi. Sonunda, ziyaretçiler her aileye yumruk büyüklüğünde siyah bir kitapçık vermişti. Kapağında hane reisinin adı yazarken, içinde sadece iki sayfa vardı: Sayfalardan birinde Başkan Mao'nun bir deyişi, diğerinde ise kanunlara uymayı ve halka hizmet etmeyi emreden bir metin yer alıyordu.

Ziyaretçiler Canlanan'dan ayrılmış, komüne döndükten sonra da Canlanan'a bir bildiri göndermişlerdi. Bildiriye göre, köylülerin iki haftada bir köyün girişinde sıraya girmesi ve her haneden birini –kör, kötürüm, sağır ya da dilsiz fark etmeksizin– bu siyah kitapçıkla beraber komüne göndermesi gerekiyordu. Komüne geldiklerinde, koni şeklinde bir deli şapkasıyla sokaklarda bir aşağı bir yukarı yürümeleri ya da halkın önünde sahneye çıkıp işkenceye maruz kalmaları gerekiyordu.

Gönderilen ilk köylüye, "Ailen toprak sahibi mi?" sormuşlardı.

"Hayır."

"Zengin çiftçiler mi?"

"Hayır."

"Toprak sahibi ya da zengin çiftçi değilseniz, neden elinde siyah bir kitapçık var?"

Birkaç kişi köylü adamı tokatlamış, cinsel organına tekme atmıştı. Köylü adam acıyla feryat ederek toplantıya katılmaya gelmiş yüzlerce, hatta binlerce insanın önünde sahnede diz çökmüştü.

"Ne çaldın?" diye sormuşlardı ona.

"Hiçbir şey çalmadım. Canlanan halkı hiçbir zaman hırsızlık yapmamıştır."

"Yiyecek yemeğin kalmadığında hiç sorgum ya da tatlı patates çalmadın mı?"

"Geçen birkaç yıl içinde, ilçedeki bütünler köyümüze gelip tahılımızı çalmasaydı, her ailenin on yıllarca, hatta daha uzun süre boyunca yetecek tahılı birikmiş olurdu."

Bunun üzerine komündeki insanlar, "Engelli olsa da olmasa da kötü bir insan yine de kötü insandır," diyerek köylü adamı daha fazla dövmüştü. "Baksana, her aile ne kadar da çok tahıl saklamış," diye düşünmüş ve kendilerine ait olduğunu iddia ettikleri tahılları talep etmişlerdi, ancak köylü adam tahıllarına çoktan el konduğunu açıklamıştı. Bunun üzerine insanlar köylü adamı çok daha şiddetli bir şekilde dövmüştü; yumrukları adamın ağzına, burnuna ve gözlerine yağmur gibi yağmış, sopaları kafasına ve bacaklarına isabet etmişti. Burnuna vurduklarında adamın burnu kanamış, ağzına vurduklarında ise dişleri dökülmüştü. Yüzüne o kadar şiddetli yumruk atmışlardı ki, adamın gözü mosmor olmuştu. Bacaklarına öyle vahşice vurmuşlardı ki, kötürüm olmasaydı bile, o andan sonra kesin kötürüm kalırdı.

On beş gün sonra iyileşmek üzere eve döndüğünde, o siyah kitapçığı alıp bu kara suça ve kara felakete maruz kalma sırası başkasına gelmişti. Yaralarının iyileşmesi için eve dönen kişi ise köyde Mao Ci'ye rastladığında ona öfkeyle bakmış, domuzlarını gördüğünde acımasızca tekmelemiş, tavuklarını gördüğünde taşlamış, evinin arkasındaki ekili bodur kavunları[1] ve fasulyeleri gördüğün-

de yerlerinden söküp ayaklarının altında çiğneyerek un ufak etmiş, sonra da kendi domuzlarına ve keçilerine yedirmişti.

Bir sabah Mao Ci yatağından kalktığında, doğduğundan beri yetiştirdiği aile domuzlarının zehirlenmiş olduğunu ve ölenlerin domuz ahırının zemininde yattığını keşfetmişti. Yumurtlaması için ayırdıkları tavuk da domuzun zehirli yeminden yediği için ölmüş, avlunun ortasında yatıyordu. Mao Ci şoke olmuş bir halde bakakalmış, sonra avlunun kapısını açıp tüm köy halkının –işkence için komüne gönderilmiş olanların ve olmayanların– evinin önünde dikildiğini görmüştü. Hepsinin elinde siyah bir kitapçık vardı ve son derece soğuk bir ifadeyle Mao Ci'ye bakıyorlardı. Sonra, birisi aniden Mao Ci'ye tükürüp, siyah kitapçıkla kafasına vurmuştu. "Üst düzeylere doğruyu söylememiz için bizi sen tembihledin," demişlerdi. "Ama şimdi hepimiz toprak sahipleri ve zengin çiftçiler olarak sınıflandırıldık ve bazılarımız işkenceye maruz kaldı. Git bak, dün Kör Lin şehre gitti ve dövülerek öldürüldü. Ona bir toprak sahibi ya da zengin bir çiftçi olup olmadığı sorulduğunda, ne bir toprak sahibi ne de zengin bir çiftçi olduğunu söylemiş. Bunun üzerine adamlar Kör Lin'i kafasına sopayla vura vura dövmüşler ve öfke nöbetleri bitmeden zavallı adam oracıkta ölüvermiş."

Mao Ci derhal Kör Lin'in evine koşmuş ve adamın gerçekten de vefat ettiğini görmüştü. Cenazesi ahşap bir kapının üzerine yatırılmıştı ve etrafında duran ailesi teselli edilemeyecek bir şekilde ağlıyorlardı.

Mao Ci hiçbir şey dememişti.

Evine dönmüş ve kapısının önünde yerde duran siyah kitapçığı kaldırmıştı. Sonra, koltuk değneklerinden destek alarak Boşuzi komününe doğru ilerlemişti. Devrimci komiteye ulaştığında neredeyse akşam olmuştu. Siyah kitapçıkları Canlanan sakinlerine dağıtan adamlardan birini bulmuş ve önünde diz çöküp yalvarmıştı. "Canlanan'dan herhangi birisinin toprak sahibi olması na-

sıl mümkün olabilir? Her hanesinin toprak sahibi olduğu bir köy nasıl olur?"

Devrimci, hiç toprak sahibi içermeyen bir köy olmasının da mümkün olmadığını açıklamıştı.

"Sana gerçeği söyleyeceğim," demişti Mao Ci. "Devrim'den önce ailemin otuz-kırk dönüm arazisi, ayrıca uzun ve kısa dönemliğine kiralanmış ırgatları vardı. Ailem son derece rahat bir hayat sürdü; giyinmek istediğimizde sadece kolumuzu uzattık, beslenmek istediğimizde ise sadece ağzımızı açmakla yetindik. Benim ailemi toprak sahibi olarak sınıflandırmalısınız."

Devrimci, keyifli gözlerle Mao Ci'ye bakmıştı. Ona bir sürü soru sormuş, elindeki siyah kitapçığı almış, sonra ofise dönüp onu kırmızı bir kitapçıkla değiştirmişti. Kırmızı kitapçıklar, siyah kitapçıklarla aynı boyuttaydı ve onlar da sadece birkaç sayfadan oluşuyordu. Kapakta Canlanan köyündeki bir hanenin reisinin adı, ilk sayfasında başkan Mao'nun deyişleri, diğer sayfada ise ulusun politikaları ve geleceğe yönelik izlediği yolla ilgili bir beyan vardı. Devrimci, bir yığın kırmızı kitapçığı Mao Ci'ye uzatmış ve "Git şimdi," demişti. "Biz Canlanan halkına kötü muamele yapmadık. Arazi reform politikalarına ve arazi yeniden dağıtım programında belirtilen oranlara göre, Devrim'den önce Canlanan'da en az bir tane toprak sahibi ve en az bir tane de zengin bir çiftçi olmalıymış. Dolayısıyla, madem seni bir toprak sahibi olarak belirledik, işimiz bitti demektir. Bu akşam köye dön ve yarın yatak takımınla geri dön. Ertesi gün komün bir halk toplantısına ev sahipliği yapacak. Bu toplantıda herkes sana işkence yapacak."

Mao Ci o gece köye dönmüş, kırmızı kitapçıkları her haneye dağıtmış ve onların devrimci statülerini temsil ettiğini açıklamıştı. Köydeki herkesin fakir veya alt-orta bir çiftçi olarak sınıflandırıldığını, köyün tek bir toprak sahibi olduğunu ve bu kişinin de kendisi olduğunu açıklamıştı. İleride köyün bir toprak sahibi ya da zengin

bir çiftçi tarafından halledilmesi gereken bir işi olursa, bunun sorumluluğunu kendisinin üstleneceğini söylemişti. Sonra, eşyalarını ve yatak takımını toplamış, o zaman dokuz yaşında olan Jumei için bir tencere yemek pişirmiş ve buharlanmış çörek hazırlamıştı. Kızını doyurup yatırdıktan sonra köyün tek siyah kitapçığı, eşyaları ve yatak takımıyla beraber kara suçun cezasını çekmek üzere komüne dönmüştü.

Sorgum çoktan olgunlaşmış, tatlı kokusu tüm dağ sırasına yayılmıştı. Mao Ci, ay ışığının altında köyden ayrılmaya hazırlanırken Canlanan'lılar onu geçirmeye gelmişti. "Git," demişlerdi. "Sen yokken biz Jumei'ye göz kulak oluruz." "Git," demişlerdi. "Devrimciler bile iyi insanlardır ve dürüstlerdir ve eğer senden bir şey söylemeni isterlerse, hemen söylemelisin. Böylece seni acımasıza dövmezler."

"Hepiniz içeri girin," demişti Mao Ci. "Ben yokken sorgumu ayıklayın. Herkes ne yapılması gerekiyorsa yapmaya devam etsin. Sorgumu ayıkladıktan sonra tarlaları sürün ve hemen ardından buğdayı ekin."

Sonra Mao Ci gitmişti.

Ertesi günü kalabalık, Boşuzi Sokağı'nın doğu tarafındaki nehrin kenarında toplanmıştı. Önceden bu bölge akan suyla doluydu, ancak birkaç gün önce komün idaresi nehrin akış yönünü değiştirmişti; böylece kumlu nehir tabanı bir toplantı yeri olarak kullanılabilecekti. Toplantının ana gösterisi, karşı-devrimci bir öğretmenin halk önünde yargılanmasıydı; okulda üç gün eğitim verdikten sonra karatahtaya yanlışlıkla Yaşasın Başkan Mao *yerine* Yaşasın Şi Cingşan *yazmıştı. Şi Cingsan, öğretmenin yetişkinlik ismiydi ve bebeklik ismi Şi Heido idi. Bir yetişkin adına sahip olmadan önce sadece çocukluk adı vardı, ancak öğretmen olarak atandıktan sonra "Heido", yani "siyah fasulye" adının pek uygun olmayacağını düşünmüştü. Dolayısıyla, devrimci Cinggang dağı mevkinden ilham alarak kendisine "Şi Cingşan" adını vermişti. Amacı, öğrenci-*

lerine adının Şi Cingşan olduğunu söylemekken, tahtaya yanlışlıkla Yaşasın Şi Cingşan *yazmıştı.*

Bunu yaparak ağır bir suç işlemişti ve devrimciler onu ele geçirdiği zaman yaptığı şeyi hemen itiraf etmişti.

"Ne suç işlediğini biliyor musun?" diye sormuştu devrimci.

"Biliyorum, tahtaya 'Yaşasın Şi Cingşan' yazdım."

Devrimci, eliyle masaya vurmuş ve "Tahtaya yazdığın sözleri tekrar etme," diye bağırmıştı. "Tekrar ettiğin her sefer yeniden suç işlemiş oluyorsun."

"O zaman ne demem gerek?"

"Gerçeği söylemen gerek. Eğer söyleyecek bir şeyin varsa hemen söyle."

Öğretmen bunun üzerine başını öne eğip derin derin düşünmüştü.

Devrimci tekrar sormuştu. "Ne suç işlediğini biliyor musun?"

"Biliyorum."

"Hangi suç?"

"Tahtaya üç kelime yazdım."

"Hangi kelimeleri?"

Öğretmen başını kaldırmış ve devrimciye cevap vermişti. "Yaşasın Şi Cingşan."

Bunu duyan devrimci öfkeyle titremiş ve duruşma tutanağı ile mürekkep şişesini Şi Cingşan'ın yüzüne fırlatmıştı. "Eğer o kelimeleri bir kez daha ağzına almaya cüret edersen seni vururum."

"O zaman ne demem gerek?"

"Kendin bul."

Öğretmen bunun üzerine tekrar başını öne eğip derin derin düşünmüştü.

Devrimci tekrar sormuştu. "Ne suç işlediğini biliyor musun?"

"Biliyorum."

"Hangi suç?"

"Tahtaya üç kelime yazdım."

"Hangi kelimeleri?"

Öğretmen tekrar başını kaldırıp devrimciye bakmış, ancak cevap vermek yerine toprağa parmağıyla Yaşasın Şi Cingşan *yazmıştı. Bunu gören devrimci o kadar sinirlenmişti ki, öfkeden yüzü morarmıştı. Tüm bedeni kızgınlıkla titremeye başlamıştı. "Kahrolası adam, bunu yazman, söylemenden daha kötü, farklı bir suç kademesi."*

Öğretmenin ilk suçuna o kadar çok suç eklenmişti ki, asılmasına ramak kalmıştı. O gün, sonbahar hasadından önceki bir pazar yerini andırıyordu. Elli bin kişiden fazla insan, öğretmeni yargılamak üzere nehir havzasındaki toplantıya katılmıştı. Nehir havzası yaklaşık bir kilometre genişliğinde ve bir buçuk kilometre uzunluğundaydı ve katılımcıların kafaları bir siyah fasulye tarlasını andırıyordu. Dahası, herkesin kafasının önünde devrimci statülerini temsil eden kırmızı bir kitapçık vardı. Sonbahar güneşi, küçük bir alev parçası gibi parlıyordu. Kumun üzerindeki insanlar beş-altı kilometre uzaklıktaki köylerden gelmiş ve bu nehir havzasını doldurmuştu. Boyunlarına asılı olan kitapçıklar, bir ateş denizini andırıyordu. Bu şimdiye kadar orada bulunan hiç kimsenin şahit olmadığı bir toplantıydı ve herhalde bir otuz yıl boyunca da –Canlanan özel beceriler topluluğu ortaya çıkıncaya kadar– buna benzer bir kargaşa sahnesine tanık olunmayacaktı. Herkes omuz omuza, kişneyen binlerce at gibi dizilmişti.

Her şey işte tam bu son dakikalarda başlamış ve elleri bağlı olan Mao Ci Nine, devrimciler tarafından sahnenin önüne getirilmişti. O sadece bir kadın değil, aynı zamanda bir kötürümdü, ama koltuk değneklerini getirmesine izin verilmemişti. Bu yüzden, iki kişi yürümesi için ona destek olsa da yürüyüşü oldukça aksaktı; sahnenin öbür tarafına sıçramak isteyen üç ayaklı bir çekirge gibiydi. Sıçradıkça, boynuna asılı olan levha bir ileri bir geri sallanmış,

onu tutan zincir sürtünmeden dolayı kadının boynunda yara yapmıştı. Kırk yaşına henüz girmişti ve saçları hâlâ kömür karasıydı. Üzerinde koyu mavi kruvaze bir ceket vardı ve dağınık saçları bir göletin üzerinde yüzen ot parçaları gibi omuzlarına dökülmüştü. Boynuna asılı olan levhanın üzerinde karşı-devrimci ve dişi toprak sahibi kelimeleri yazılıydı ve geçenlerde kendisine verilen siyah kitapçık da bunun doğruluğunu ispat etmek istercesine boynuna asılmıştı.

Mao Ci sahneye çıkar çıkmaz kalabalık, onlara bir sopayla vurulmuş gibi bir anda sessizleşmişti.

Kim bir kadının, üstelik kötürüm bir kadının sahneye getirileceğini tahmin edebilirdi ki?

Sorgulama başlamıştı.

Sahnede diz çökmeye zorlanan Mao Ci'nin yüzü ölü gibi soğuk, dudakları ise beyaz bir kâğıda iki adet renkli çizgi çekilmiş gibi mavi ve mordu. Sonra, bir soru-cevap seli hoparlörlerden nehir havzasının içine doğru akmaya başlamıştı.

"Statün nedir?"

"Ben bir büyük toprak sahibiyim."

"Ne suç işledin?"

"Ben bir karşı-devrimciyim."

"Bize tekrar doğruyu söyle."

"Ben bir Kızıl Ordu askeri değilim, ama yine de Yan'an devrimci mevkinde olduğum konusunda ısrar ediyorum. Ben Devrim soyundan gelmiyorum, ama ailemin Tavşan Yılı'nda (dingmao) *Büyük Demiryolu İnşaatı'na katıldığı konusunda ısrar ediyorum. Ben bir Parti üyesi değilim, ama Kızıl Ordu'dayken partiye katıldığım konusunda ısrar ediyorum. Kızıl Ordu'da olduğumu söyledim, ama bir Kızıl Ordu belgem olmadığı doğru. Parti üyesi olduğumu söyledim, ama bir Parti belgem de yok. Aslına bakarsanız, ben bir karşı-devrimciyim, Balou dağlarının derinliklerinde gizlenmiş bir*

büyük toprak sahibi. Devrimden önce ailemin otuz-kırk dönüm arazisi, birkaç tane öküzü ve öküz arabası vardı. Ayrıca, pek çok kısa ve uzun dönemli işçilerimiz oldu. Son derece rahat bir hayatın keyfini sürdük. Giyinmek istediğimizde sadece kolumuzu uzattık, beslenmek istediğimizde ise sadece ağzımızı açmakla yetindik. Devrim'e gelince, yoldaşlar, buraya bakın, suçlarımın cezasını çekmeliyim. Şi Cingşan'la beraber cezamı çekmeliyim."

"Ailen Devrim'den önce ne yerdi?" diye sordu devrimci.

"Ne istersek onu yerdik. O kadar çok buharlanmış çörek ve Çin mantımız vardı ki, yiyemediklerimizi domuzlarımıza yedirirdik. Kendi çalışanlarımıza bile vermezdik."

"Ne giyerdiniz?"

"İpek ve şile bezi. Ahırlarımızın perdeleri bile hasır yerine en pahalı ipek kumaştan yapılmıştı."

"Devrimin başlangıcından bugüne kadar geçen sürede ne yaptın?"

"Gece gündüz her şeyi eski haline döndürmek, Devrim'den önce yaşadığımız kolay hayata dönebilmek için mücadele ettim."

Devrimci daha fazla soru sormamış, bunun yerine binlerce kişiden oluşan kalabalığa seslenmişti. "Bu karşı-devrimciye ve dişi toprak sahibine ne yapalım dersiniz?"

İnsanlar kollarını bir ormandaki ağaçlar gibi havaya dikmiş ve bağırarak cevap vermişlerdi.

"İdam edelim! İdam edelim!"

Gürültülü yanıt, Mao Ci'nin kader yoluna[3] karar vermişti. Onu ve okulda sadece üç gün öğretmenlik yapmış olan Şi Heido ya da Şi Cingşan adındaki öğretmeni idam etmek üzere nehrin kenarına götürmüşlerdi. Mao Ci'ye öğretmenin yanına, yeni kazılmış bir mezarın önüne diz çökmesi söylenmişti. Sırtları, normalde idamla karşı karşıya olan insanların kullandığı türden ahşap levhalarla desteklenmişti. Güneş parıl parıl parlıyordu. Engin ve masmavi gökyüzünde tek bir bulut bile yoktu. Nehir kenarındaki mısırla-

rın çoktan ayıklanmış ve kurutulmaya bırakılmış olması gerekirdi. Havaya yoğun bir mısır kokusu yayılmış, insanların ter kokusuyla karışmıştı.

Devrimciler ateş açmaya hazırlanırken, sadece yirmi iki yaşında olan Öğretmen Şi Cingşan o kadar dehşete düşmüştü ki, açık mezarın yanına bir çamur öbeği gibi yığılmış, her tarafından dışkı ve sidik kokusu yükselmişti. Orta yaşlı Mao Ci'ye gelince, yüzündeki solgunluk kaybolmuş, dudaklarındaki yeşil ve mor tondan da eser kalmamıştı. Uzun süredir yürüyüp yorulmuş gibi oracığa sakince diz çökmüştü.

Devrimci, ölmek üzere olan Öğretmen Şi Cingşan'a yaklaşmış ve son bir isteği olup olmadığını sormuştu.

"Evet, var," diye yanıtlamıştı Şi Cingşan.

"Söyle o zaman," demişti devrimci.

"Karım doğum yapmak üzere," demişti öğretmen. Ona bir mesaj iletebilir misiniz? Söyleyin ona, çocuk doğduktan sonra onun sağır ya da kötürüm olmasını sağlasın. Sonra onu, Balou dağlarının derinliklerindeki şu herkesin engelli olduğu, dolayısıyla hiçbir bölgenin, ilçenin ya da komünün istemediği ya da dikkate almadığı köye götürsün. O köyün halkı kendi ekip kendi yiyor, cennetsel ve rahat bir hayatın ve canlanmanın keyfini sürüyormuş. Lütfen karıma çocuğumuzla beraber oraya gitmesini söyleyin."

Arkasında durmakta olan devrimci acımasızca gülmüştü.

Mao Ci genç adama bakıp bir şey söylemek istemiş, ancak devrimci, Mao Ci'nin yanına gelerek, "Söylemek istediğin bir şey var mı?" diye sormuştu.

"Evet," diye yanıtlamıştı Mao Ci.

"Söyle bakalım," demişti devrimci.

"Ben öldükten sonra lütfen Balou dağlarının derinliklerindeki Canlanan köyüne gidin ve orada yaşayan köylülere şunu söyleyin: Her şeyi unutsalar bile, topluluklardan çekilmeyi ve kimsenin bizi kontrol etmediğin bir hayata dönmeyi asla unutmasınlar."

Konuşması bittiğinde yanında diz çökmüş olan genç öğretmen başını çevirip büyük bir şaşkınlıkla Mao Ci'ye bakmıştı. Tam bir şey söylemek istemişti ki arkasından silahlar ateşlenmiş, genç adam bir buğday çuvalı gibi açık mezarın içine düşmüştü. Kanı, Mao Ci'nin yüzüne ve her yere sıçramıştı.

Mao Ci'ye gelince, tabii ki bu işten sağ salim kurtulmuştu. Sonradan, sadece genç adamın yanında diz çökmek üzere getirildiğini öğrenmişti. Silahlar ateşlendiğinde, birisi arkadan itmiş gibi irkilmiş ve neredeyse o da açık mezarın içine düşmüştü. Bu irkiliş oldukça hafif olduğu için sonuçta sadece dizüstü bir vaziyette ileri geri sallanmakla kalmıştı.

Mao Ci, önündeki iki haftayı komünün sokaklarını süpürerek geçirmişti. Sonunda serbest bırakılıp köye geri döndüğünde, köyün nüfusuna iki kişi daha eklendiğini görmüştü; genç bir kadın ve birkaç gün önce doğurduğu bebeği. Çocuk bir bütün olarak doğmuş, ama sonra bir şekilde felç geçirmişti. Kadın, ne pahasına olursa olsun Canlanan'a yerleşmek zorunda olduğunu açıklamıştı. Çocukluğundan beri nakış bildiğini ve inek derisinden yapılmış bir bezin üzerine çiçek desenleri işleyebileceğini söylemişti. Eğer köyde kalmasına izin verilirse, diğer ailelerin nakış işlerini büyük bir memnuniyetle üstlenebileceğini söylemişti.

Sonuçta kadın Canlanan'a yerleşmiş ve Mao Ci'nin verdiği kırmızı kitapçığı muska gibi boynuna takmıştı.

Ne var ki bu kırmızı kitapçık kendi felaketini beraberinde getirmişti. Her ne kadar siyah kitapçıkların getirdiği felaketten farklı olsa da, yaşattığı ıstırabın derecesi kesinlikle daha az değildi. Günler birbirini kovalamış ve Mao Ci sık sık Boşuzi'nin sokaklarını süpürürken ve kendisine işkence edilirken görülmüştü, ancak köylüler ona öncekiyle aynı miktarda iş puanı ve aynı miktarda günlük tahıl oranı tahsis etmeye devam etmişti. Mao Ci köye döndüğünde*

* Çin'de komünizm döneminde, halkın komünal çalışmalarını değerlendirmek ve ödüllendirmek üzere kurulmuş bir puan sistemi. (ç.n.)

herkes tarafından saygı görmüştü. Köye döndüğünü gören herkes –sağır adam ve kör adamın aileleri, ayrıca sağır ve dilsiz ve zekâ özürlünün ailelerindeki bütünler– saygılarını sunmak ve tabii ki lezzetli çöreklerinden ve pilavından almak üzere Mao Ci'nin evine gelmişti. Yanlarında, aslında yem olarak kullanmayı planladıkları kulak fıstığı[5] ve nasıl buldularsa, saklanmış şeftalilerden ve kestanelerden de getirmişlerdi.

Mao Ci, tüm köylüler adına kara felaketlerin ve kara suçların sonuçlarına katlanmaya gönüllü olmuştu. Sonuç olarak, herkes onun sayesinde iyi bir hayatın keyfini çıkarmış ve onu çok daha önemli bir şahsiyet olarak kabul etmişti. Ne var ki iki-üç yıl sonra tüm bölgenin örgülü tarlalara[7] bölünmesi gerekmiş ve komün, kırmızı kitapçık verilmiş olan herkesi Balou dağlarının dışındaki dağlık bir araziye göndermişti. Orada, geldikleri köylere göre farklı tepelerde görevlendirilmişlerdi. Dolayısıyla, Canlanan'dan gelen köylülerin hepsi aynı tepede görev almıştı. Devrimciler açısından, elinizde bir kırmızı kitapçık olduğu sürece engelli olup olmamanız önemli değildi. Kırmızı kitapçık verilmiş olan köylülerin, bir kış mevsimi içinde yaklaşık bir buçuk dönümlük örgülü tarla inşa etmesi gerekiyordu. Canlanan'da kırmızı kitapçık verilmiş otuz dokuz hane vardı ve bu yüzden en az altmış dönümlük örgülü tarla inşa etmek zorunda kalmışlardı.

Bu şekilde, kızıl felaketin ve kızıl suçun angarya dönemi başlamıştı. Bölgenin neredeyse her tepesinde köylüler yaşıyor gibi görünmüştü. Hepsi kendi kızıl bayrağını dikip, kızıl sloganını yerleştirmişti. Tüm bölge kırmızı renkle yanıyordu sanki. Tüm araziden, zemine çarpan kazma ve toprağı düzelten kürek sesi yükselmiş, demirhanelerden ise daha çok kazma ve kürek yapmak için dövülen demir sesi işitilmişti.

Canlanan'daki her hane o boş yamaçta yaşaması ve çalışması için insan göndermişti. Bölge, her hanenin statüsüne göre dağıtılan kırmızı kitapçıklar temel alınarak bölündüğü için, her haneye

bir buçuk dönümlük bir araziyi örgülü tarlaya dönüştürmesi için kış sonuna kadar süre tanınmıştı. Her hane bunu başarmanın bir yolunu bulmakla yükümlüydü. Üstelik, bir hane ne kadar engelli olursa olsun; yani, beş kişilik bir hanenin üçü kör ya da yedi kişilik bir hanenin beşi kötürüm ya da üç kişilik bir hanenin tek bütünü sadece bir çocuk olsa da, bu görevi yerine getirmek zorundaydılar.

Köylüler ne tür çözüm yolları mı üretmişti? Herkes bölgeyi örgülü tarlalara bölmekle meşgulken, bir hanenin kör babası eline bir kazma alıp kar fırtınasının ortasında yeri kazmaya başlamıştı. Sonra, oğlunun yüzünü okşamış, felçli ama kör olmayan karısının elini tutmuş ve tuvalete gitmesi gerektiğini söylemişti. Karısı onu takip etmiş ve doğuya dönmesini söylemişti. Oysa kör baba kasıtlı olarak batıya dönmüş ve bir vadinin içine atlayarak canına kıymıştı.

Sonuç olarak, devrimciler kadının ailesini örgülü tarla inşa etme görevinden almış ve babayı gömmeleri için Balou'ya dönmelerini söylemişti.

Çözüm yolu üreten diğer bir hane ise, hepsi çocuk felci geçirmiş bir aileydi. Beş kişiydiler ve çocukların üçünün de bacakları hastalık yüzünden kuruyup gitmişti. Bir gün babaları kazmasını sivriltmek için dağın eteğindeki bir demirhaneye gitmiş, ancak dönerken yolun kenarına kendini asmıştı. Devrimciler, bu ailenin de babayı gömmek üzere köye dönmesine izin vermişti.

Örgülü tarla inşa etmekle görevlendirilen bir aile ise tamamen bütünlerden oluşuyordu. Bu ailenin bir babası yoktu ve sadece anne ile on üç ve on beş yaşlarındaki kızlarından oluşuyordu. Bir gün anne gülümsemiş ve kızlarına sormuştu: "Köye dönüp dinlenmek istiyor musunuz?"

"Evet."

"O zaman yarın eve dönmek için hazırlanın."

Kızlar annelerinin şaka yaptığını sanmıştı. O gece örgülü tarlalarda, rüzgârdan korunaklı bir bölgede uyumuş ve sabah uyandıklarında annelerinin fare zehri içerek intihar ettiğini görmüşlerdi. Devrimciler kadına küfretmiş, ancak yine de annelerini gömmeleri için kızların köye dönmesine izin vermişti.

O kış, otuz dokuz hane kırmızı kitapçıklarıyla beraber örgülü tarla inşa etmeye gönderilmişti, ancak on üç hane reisi, yine ellerinde o kırmızı kitapçıklarla ölmüştü. Sonunda devrimciler öfkeden kudurmuş ve engelli fertleri olan tüm hanelerin Canlanan'a geri dönmesini, tamamı bütünlerden oluşan hanelerin ise kalmasını söylemişti. Fakat yaptıkları incelemeden sonra, tamamı bütünlerden oluşan tek bir aile bile olmadığını görmüş ve sonuç olarak devrimci insancıllıklarını sergileyerek tüm Canlanan'lıları serbest bırakmışlardı.

İşte, siyah ve kırmızı kitapçıkların getirdiği kara felaketler ve kızıl zorluklar bunlardı. Yıllar sonra, Mao Ci Nine'nin kara felaketler ve kızıl zorluklar ya da kara suçlar ve kızıl suçlar derken ne kastettiğini sadece yaşlı köylüler anlamıştı. Sonuç olarak, sadece o günleri hatırlayan köylüler Lenin'in anıtmezarındaki beyaz kumaş parçasına parmak basmıştı.

15. Gölgeler: *LEHÇE. Bir insanın gerçek gölgesi anlamında değildir. Topluluklardan ayrıldıktan sonra herhangi bir statüsü, belgesi ya da yaşadığına dair bir kanıtı olmayan insanları ifade eder.*

Daha Fazla İlave Okuma

1. Bodur kavun: *LEHÇE. Balkabağı.*

3. Kader yolu: *LEHÇE. Bir insanın kaderi.*

5. Kulak fıstığı: *LEHÇE. Fıstık.*

7. Örgülü tarlalar: *Yerel lehçeden gelen bir terimden ziyade, özelleşmiş tarihi bir terimdir. Bir yandan örgülü kafes ya da çit işçiliğinde olduğu gibi her biri bir öncekinden bir seviye yüksek olan bir dizi düz tarlayı ifade ederken, diğer yandan "Dacay'dan Öğren" Hareketi sırasında, devrimci bir tarzın emekle ifade edildiği o özel dönemi anmak için de kullanılır.*

Beşinci Bölüm:
Yaz Kışa Dönüyor, Bahar Gelmek Üzere

İlçe Amiri Liu'nun gösteriye gelmemesi ve köylülerin büyük bir hırsızlığın kurbanı olduklarını keşfetmesi yetmezmiş gibi, bu Kaplan Yılı'nda *(uyin)* dünyayı yerinden sarsacak bir olay meydana gelmişti.

Teorik olarak, kara kış yaşanıyor olmalıydı, ancak yaz sıcağı, ilkbaharı atlayarak ansızın Balou dağlarına gelmişti. Mevsimler gerçekten de kafayı yemişti. Geçen iki hafta içinde dağ sırası boyunca ılık bir hava yaşansa da, bu yine de tam bir kış ılıklığıydı. Gelgelelim, o geceden sonra güneş soluk sarıdan kavurucu beyaza dönmüştü. Orman yeşermeye başlamış, ancak ağaçlar henüz tam anlamıyla tomurcuklanmaya başlamamıştı. Araziler de koyu yeşile dönmüştü. Ağaçların dalları ve yaprakları arasından sayısız ağustosböceğinin cırlamasını ve serçenin ötüşünü duyabilirdiniz. Dağın üzerinde, uzak zirvelerle yakın sırtlar arasında beyaz bir sis bulutu yükselmeye başlamıştı.

Yaz gelmişti.

Sessiz, ama çok etkileyici bir şekilde gelmişti. Canlanan'da uyanan ilk kişi Felçli Çocuk olmuştu. Geçen gece, parçalara

ayrılmış şişeyi ayağından çıkardıktan sonra akan kanı silmiş, ayağını bandajlamış ve neredeyse bütün geceyi inleyerek geçirmişti. Sonunda uyumayı başarmış olsa da tekrar uyandığında son derece susamış olduğunu ve dudaklarının yaz kumu kadar kuruduğunu fark etmişti, zaten bu yüzden herkesten önce kalkmıştı.

Odanın içinde bir vızıltı sesi vardı. Bu bir sivrisinekti ve tam vaktinde gelmiş, yaz mevsiminde oradan oraya uçuyordu.

Felçli Çocuk gözlerini ovuşturdu ve pörsümüş ayağı birden, bir sinek tarafından ısırılmış gibi acıyla sarsıldı. Bu acıyı bir uyuşma hissi takip etti ama bu, Felçli Çocuk'un az çok alışık olduğu bir durumdu. Çok susamış olduğu için biraz su içmek istedi, ancak ellerini gözlerinden çektiğinde, camdan içeri giren güneşin tüm odayı alev almış gibi gösterdiğini fark etti. Odanın duvarları beyaz renkliydi, ancak şimdi dumanla kaplanmış gibi görünüyordu. Hava, normalde sadece yaz güneşinin altında göreceğiniz türden bir toz bulutu ve yine sadece yazın hissedebileceğiniz türden hafif bir yanık kokusuyla kaplanmıştı.

Gördükleri karşısında Felçli Çocuk'un kafası karışmıştı. Önceki gece, yan odalardaki sersemlemiş köylüler paraları çalındığı için dövünmüş, topluluğun yöneticilerine sövmüş, siyasi üst düzeylere ve ilçe amirine şikâyet edeceklerini söylemişti. Büyük bir bozguna uğramış bir halde sabaha kadar hiç uyuyamamışlardı. Oysa şimdi, hepsi mışıl mışıl uyuyordu. Güneş çoktan yükselmiş olsa da, boğazlarına bir taş parçası sıkışmış gibi hâlâ horul horul horluyorlardı. Dahası, hepsi de örtüsünü üzerinden atmıştı ve çırılçıplaktı.

Yaz gerçekten de gelmişti. Felçli Çocuk o kadar susamıştı ki boğazının yandığını hissetti. Yatağından çıktı ve sebilin bulunduğu yan odaya gitti. Sebilin musluğunu sonuna kadar ittirdi, ancak tankın tamamen boş olduğunu gördü.

Başka bir sebile gitti, ama onun içinde de tek damla su kalmadığını gördü.

Sonra, başka bir sebil bulmak için yan odadan çıkıp ana salona adım attığında, devasa kırmızı çift kanatlı giriş kapısının kilitli olduğunu gördü. Normalde bu kapı içeriden sürgülenirdi ve sürgüsünü çeker çekmez onu ittirerek açabilirdiniz. Oysa bu sefer, Felçli Çocuk kapıyı açmak için birkaç defa uğraştıysa da başaramadı. O sadece küçük bir çocuktu ve kış mevsiminin bir anda kaybolup, yerini ilkbaharı atlayarak gelen yaz mevsimine bıraktığını fark etmediği gibi, her şeyin hanedan değişimi yaşanmış gibi altüst olduğunu da fark etmemişti. Kapıyı yumruklamaya ve öfkeli bir şekilde bağırmaya başladı.

"Kapıyı açın! Burada susuzluktan ölüyorum! Kapıyı açın! Burada susuzluktan ölüyorum!"

Dışarıda durmakta olan yetişkin bir bütün kapıyı tekmeledi ve salonun içine doğru bağırdı. "Kim uyandı içeride?"

"Susuzluktan ölüyorum," diye yanıtladı çocuk.

"Senden başka uyanan var mı?" diye sordu adam.

"Henüz yok," dedi çocuk. "Kapıyı aç, susuzluktan ölüyorum."

"Sadece susadın mı?" diye sordu adam. "Aç değil misin?"

Adam bunu söyledikten sonra acımasızca güldü. Sesi çatallaşmıştı ve gösteri topluluğunun sahne eşyalarını taşıyan ızbandut kamyon şoförünün sesine benziyordu. Kaya gibi bir fiziği vardı. Kasları neredeyse tamamen yağsızdı ve omuzları bir kapı kadar genişti. Bir kamyon lastiğini tek eliyle kaldırabilir, içinde tiyatro gereçleri olan bir sandığı tek ayağıyla kamyondan aşağı itebilirdi. Şoförün sesini tanıyan Felçli Çocuk tekrar bağırdı. "Amca, çok susadım, lütfen kapıyı aç."

"Su mu istiyorsun?" diye sordu kamyon şoförü. "Git, Mao Ci Nine'yi çağır."

Felçli Çocuk, Mao Ci Nine'yi bulmak için diğer yan odaya gitti. Mao Ci Nine henüz uyanmıştı. Dört torunu ve topluluk için yemek pişirmeye yardım eden felçli kadın ise, diğer odalardaki erkekler gibi uyumaya devam ediyordu. Hepsi örtülerini tekmelemiş, üstleri açık uyuyorlardı. Felçli Çocuk, Mao Ci Nine'nin bedeninin bir demet çıraya benzediğini fark etti. Felçli kadın da o kadar şişmandı ki uyurken kocaman bir saman balyasını andırıyordu. Tonghua, Yuhua ve Kelebekçik tek sıra halinde dizilmiş olarak uyuyordu ve yeni gelişmiş göğüsleri buharlayıcıdan henüz çıkmış çörekleri andırıyordu. Felçli Çocuk birden, neden göğüslere bazen "tatlı çörek" dendiğini anladı ve o anda boğazının açlık ve susuzlukla daha da kuruduğunu hissetti. Aniden, o göğüslere tırmanıp içlerinden tutkuyla içme arzusuyla doldu.

Daha da önemlisi, Huayhua'nın pencerenin altında, odanın sonunda, yanına çok yaklaşılmasından korkar gibi herkesten uzak uyuduğunu gördü. Yer yatağının üzerine serdiği parlak kırmızı bir çarşafın üzerinde, pencerenin arasından süzülen günışığının altında yatıyordu. Altında sadece külotu, üstünde ise sadece şehirli kızların giydiği tarzda sivri uçlu ve kıvrımlı bir sutyen vardı. Bunun haricinde, bir balığı ya da yılanı andıran bedeni herkesin görebileceği şekilde tamamen çıplaktı. Felçli Çocuk, Huayhua'nın söğüde benzeyen kokusunu hissetti ve bacaklarının, göbeğinin ve yüzünün bir yeşim taşı kadar beyaz ve yuvadan henüz çıkmış bir sarısasma kuşu kadar narin olduğunu gördü. Açık renkli tenini okşayıp öpmemek için kendini zor tuttu. Ona "kız kardeşim" diye seslenerek elini tutmak istedi, ama bu sırada Mao Ci Nine yatağında doğruldu ve yazlık kıyafetlerini bulmak için etrafına bakınarak, "Şu havaya bak!" diye homurdandı. Yastığının altından yeşil bir gömlek çıkarıp üzerine geçirmişti ki, kapının yanında dikilmekte olan Felçli Çocuk'u fark etti.

"Ayağın acımıyor mu?" diye sordu.

"Çok susadım."

"O zaman su iç."

"Kapıyı dışarıdan kilitlemişler. Adam seni görmek istedi, dışarıda bekliyor."

Bunu duyduğunda Mao Ci Nine'nin kafası karışmış gibiydi. Gözlerini kısarak çocuğa baktı, sonra bir şey hatırlamaya çalışıyormuş gibi göründü. Birden, bir şey teyit edilmiş gibi beti benzi attı. Ayağa kalktı ve Felçli Çocuk'u kristal tabutun bulunduğu ana salondan kapıya kadar takip etti. Oraya vardığında büyük kırmızı kapıyı kendine doğru çekti; yüzü gökyüzündeki bulutlar kadar beyazdı.

İki kapının arasındaki boşluktan dışarıya doğru bağırdı. "Hey, kimsin sen? Eğer söyleyecek bir şeyin varsa kapıyı aç da öyle söyle."

Dışarıdan herhangi bir cevap gelmeyince tekrar bağırdı. "Ben Mao Ci Nine. Lütfen şu kapıyı açın."

Sonunda, kapının dışında kımıldanmalar oldu. Önce secde merdiveninden yükselen ayak seslerini, sonra kapının dışında sessizce bekleyen bazı insanları, en sonunda da topluluğun sahne eşyalarını taşıyan kamyonun şoförünün kaba sesini duydular. "Mao Ci Nine, kim olduğumu biliyor musun? Ben her şeyin kanunlara uygun olarak yapılması gerektiğine inanırım. Ben seninle ve toplulukla son altı aydır seyahat eden kamyon şoförüyüm. Yanımda anıtmezarın bakıcıları var. Seninle açık konuşmak istiyorum; kapıyı kilitledik, çünkü topluluğun parasını istiyoruz. Soyulmuş olduğunuzun farkındayım, ama bunu yapanlar birtakım lanet olası üst düzey kadro üyeleri ve topluluk için çalışan lanet kadro üyeleriydi. Siz sondan bir önceki gösterinizi sergilerken fırsattan yararlanıp harekete geçtiler ve program bitmeden önce onları kamyonla dağdan şehre götür-

memi istediler. Neler döndüğünü anlamadığımı sandılar ve dolayısıyla parayı bölüşürken bana tek bir kuruş bile vermediler. Mao Ci Nine, seni temin ederim ki onlardan tek kuruş almadım. Yolda giderken, onlara kamyonun motorunda bir sorun olduğunu, durup tamir etmem gerektiğini söyledim, ama onlar gider gitmez hemen buraya döndüm. Biz onlar kadar açgözlü olmayacağız; her birimize sekiz-on bin yuan versen yeter. Böylece, son altı aydır sizin için boşuna kamyon şoförlüğü yapmış olmayacağım. Buradaki arkadaşlarım da kurulduğu ilk günden beri anıtmezara göz kulak oldular ve onu bir an için bile başıboş bırakmadılar."

Bu sırada Sağır Adam Ma da uyandı. Tabii ki neler olduğunu duyamıyordu. Tuvalete gidip elini yüzünü yıkadı, ardından Mao Ci Nine ve Felçli Çocuk'un olduğu yöne şöyle bir baktı ve sonunda, kaldığı yan odaya geri döndü. Herhalde çoktan öğlen olmuştu ve o devasa camdan salonun içine süzülen güneş ışığı korlaşmış kömür kadar koyu kırmızı görünüyordu. Yaz mevsiminde bu devasa salon oldukça serin olabilirdi, ancak bu yıl yaz mevsimi kışın hemen ardından geldiği için bütün pencereler sımsıkı kapatılmıştı ve salonun içi o kadar sıcak ve havasızdı ki, herkes hava almayan bir sandığa kilitlenmiş gibi hissediyordu.

Mao Ci Nine her biri üç metreden yüksek olan pencerelere bakmak için arkasını döndü. Bu anıtmezar dağların derinliklerindeydi ve tüm pencereleri salonun zemininden iki insan boyu yüksekliğe konumlandırılmıştı. Dış zemininden yükseklikleri ise üç-dört, hatta beş insan boyundaydı; o kadar yüksekteydiler ki, normal bir binanın ikinci, hatta üçüncü katına denk geliyorlardı. Eğer giriş kapısını açamazlarsa, anıtmezardan çıkmaları kesinlikle mümkün değildi. Elbette hepsi engelliydi, ancak birer bütün olsalar ve pencerelere içeriden ulaşmanın bir yolunu bulsalar bile buradan kaçmaları imkânsızdı.

Mao Ci Nine bakışlarını pencerelerden çekti.

Mao Ci Nine'den cevap alamayan dışarıdaki kalabalık sabırsızlanmaya başladı. Kapıyı tekmeleyip bağırmaya başladılar. "Karar verdin mi Mao Ci Nine? Senden fazla para istemiyoruz. Biz sadece sekiz kişiyiz ve tek istediğimiz, her birimize on bin yuan vermen. Eğer o kadar yoksa, sekiz bin de yeter."

"O kadar paramız yok," dedi Mao Ci Nine. "Gerçekten yok, paramızın tümü çalındı."

Dışarıdakiler kapıyı tekrar tekmeleyip bağırdılar. "Eğer hiç paranız yoksa, unutun gitsin. Ama bir yerlerden biraz bulmayı başarırsanız, o zaman bizi arayın. Eğer cevap vermezsek, bu kapıya üç kez vurun."

Bunu söyledikten sonra oradan ayrıldılar. Anıtmezarın içindeki köylüler secde merdiveninden inerek uzaklaşan ayak seslerini duydular. Anıtmezar birden sessizliğe bürünmüştü. Mao Ci Nine arkasını döndü ve tüm köylülerin kalkmış olduğunu gördü; bir şeytana tapma ayinine gelmiş gibi arkasında sessizce durmuşlardı. Hava çok sıcak olduğu için erkekler üstlerini çıkarmış, kimileri gömleklerini kıvırarak omuzlarına asmıştı. Kadınlar üstsüz değildi, ancak yazlık gömleklerini giymişlerdi. Turneye çıkmak için Balou'dan ayrıldıklarında yaz mevsimiydi ve geri döndüklerinde köye uğramadan direkt buraya gelmişlerdi. Bu yüzden, şans eseri, valizlerinde yazlık kıyafetleri vardı.

Köylüler durumun farkındaydı; dışarıdaki bütünler, adam başına sekiz bin yuan talep ediyordu ve sekiz kişi olduklarına göre bu, altmış dört bin yuan demekti. Tamam ama, altmış dört bin yuanı nereden bulacaklardı? Anıtmezarın ana salonunu yarısına kadar dolduran köylüler sessizce birbirlerine baktılar.

İşin garip yanı, köylüler geçen akşam olduğu gibi öfkeli ya da perişan halde değildi. Eninde sonunda böyle bir şey olacağını başından beri biliyorlardı sanki. Kimse tek kelime etmeden

kapının arkasında ve salonun sütunlarının çevresinde beklemeye başladı. Kadınlar erkeklere baktı, erkekler de hiçbir şey olmamış gibi yere çömelip sigara içtiler. Huayhua'nın üzerinde hâlâ transparan kıyafeti vardı ve herkes gibi hâlâ elini yüzünü yıkamamıştı, ancak buna rağmen son derece baştan çıkarıcı ve büyüleyici bir güzellik içindeydi. Tek Bacaklı Maymun'a baktı; kollarını kavuşturmuş, hiçbir şey söylemeden orada öylece duruyordu. Üst dudağını alt dişlerine, alt dişlerini üst dudağına sürtüp duruyordu. Görülmesi gereken yeni bir şey olmadığını fark ettiğinde homurdandı ve bakışlarını başka yere çevirdi.

Salon, sonu gelmeyecekmiş gibi hissedilen derin bir sessizlik içindeydi.

Mao Ci Nine, Tek Bacaklı Maymun'a baktı. Onu test ediyor gibiydi, ama aynı zamanda, ona bir soru sormak da istiyordu.

"Ne yapacağız?" diye sordu.

Tek Bacaklı Maymun başını çevirdi ve cevap verdi: "Ne bileyim ben? Eğer param olsaydı verirdim."

Mao Ci Nine, sağır adama döndü.

Sağır adam ayakta duruyordu, ancak sonra çömeldi ve yüksek sesle yakındı: "Tek kuruşum yok! Bütün param çalındı."

Mao Ci Nine iki genç bütüne döndü. Onlar da aynı şeyden yakındılar. "Kesinlikle senin kadar kazanmıyoruz. Sen performans başına iki koltuk kazanıyorsun, oysa biz ikimiz beraberken bir koltuğun ayağını bile kazanmıyoruz. Ne kazandıysak yastıklarımızın altına saklamıştık ve onlar da ortadan kayboldu. "

Konuyu daha fazla tartışmanın bir anlamı olmadığı son derece açıktı. Mao Ci Nine bir süre düşündü ve sonra, kaldığı yan odaya geri döndü. Çok geçmeden, elinde bir tomar parayla geri geldi. Paranın nereden geldiği belli değildi, ama gıcır gıcır yüz yuanlık banknotlar, her biri bir tuğla kalınlığında destelere bö-

lünmüştü. Mao Ci Nine'nin torunları büyük bir şaşkınlık içinde büyükannelerine baktılar. Huayhua salonun bir köşesinde, cansız bir yüz ifadesiyle duruyordu, ancak Mao Ci Nine ona doğru yaklaştığında yüzü kıpkırmızı oldu. Aniden büyükannesinin üzerine çullandı ve parayı tuttuğu elini kavradı. O kadar güçlü bir şekilde kendine doğru çekti ki, yaşlı kadın az daha yere düşüyordu.

Neyse ki Mao Ci Nine dengesini korumayı başardı. Önce büyük bir şaşkınlık içinde Huayhua'ya baktı, sonra da genç kızı tokatladı. Mao Ci Nine tek gecede bir hayli yaşlanmış görünüyordu ve attığı tokat çok sert olmasa da sonuçta bir tokattı. Huayhua'nın yüzündeki kızarıklık bir anda bir kat daha artmıştı.

"O benim param!" diye bağırdı Huayhua. "Bir elbise alacak param bile kalmadı."

"Yeterince elbise aldın zaten!" diye çıkıştı Mao Ci Nine, elini sıkı sıkı tutan torununa. Ardından, ana salonun kapısına gitti ve kapıyı çaldı. Dışarıdaki bütünlerin heyecan dolu sesi duyuldu. "Gerçekten de hepinizin özel bir yeteneği var ve her performans sergilediğinizde çok büyük paralar kazanıyorsunuz. Sizden istediğimiz parayı neden çok göresiniz ki?" Bunu dedikten sonra, secde merdiveninin aşağısında beklemekte olan diğer bütünlere seslendiler: "Hey! Çabuk, gelin buraya!"

Sonra, Mao Ci Nine'ye talimat verdiler: "Parayı kapının altından uzat. Bunu yapar yapmaz kapıyı açacağız."

Dışarıdaki adam, Mao Ci Nine'nin kapının altından uzattığı parayı aldı ve hemen ardından ona seslendi:

"Hadi, daha fazla ver."

"Gerçekten daha fazla param yok," dedi Mao Ci Nine. "Bu sekiz bin yuan sahip olduğum tek para. Diğer tüm param dün gece çalındı."

Adam mutsuz bir ses tonuyla cevap verdi: "Hayaletleri ve molozları kandırabilirsin, ama biz ne hayaletiz ne de moloz, bu yüzden bizi kandıramazsın." Adam konuşmasına devam etti: "Bu sadece bir tomar sekiz bin yuan; diğer yedi tomar nerede? Eğer kalanını da uzatmazsan, hepinizi açlıktan ve susuzluktan ölmeye terk edeceğim."

Adam bir süre sessiz kaldı. Daha sonra, dışarıdaki birilerine bir şeyler mırıldanan kamyon şoförünün sesi duyuldu. Hemen ardından da insanların secde merdiveninden aşağı inişi işitildi. Mao Ci Nine oradan ayrılmakta olan ayak seslerinin arkasından bağırdı: "Hey, gerçekten daha fazla param yok. O sekiz bin yuan üzerimizde kalan son paradan toplandı."

"Bana 'hey' diye seslenme," dedi adam. "Ve kahrolası bahanelerine karnım tok."

"Eğer bana inanmıyorsan kapıyı aç ve içeri girip üstümüzü ara," dedi Mao Ci Nine.

"Cehennemin dibine git! Siz engelliler gerçekten de biz bütünleri ezebileceğinizi mi sanıyorsunuz?"

"Kanunlardan korkmuyor musunuz?"

"Biz bütünler sizin kanunlarınız."

"İlçe Amiri Liu'dan korkmuyor musunuz?"

Adam güldü. "Doğrusunu söylemek gerekirse, İlçe Amiri Liu'nun başı büyük belada. Eğer öyle olmasaydı, ilçeden gelen o çakallar paranızı çalmaya cüret edebilir miydi sanıyorsun? Eğer İlçe Amiri Liu'nun başı belada olmasaydı, sizi Lenin'in anıtmezarına kilitlemeye asla cesaret edemezdim."

Adam secde merdiveninin dibindeki bazı insanlarla konuşarak oradan uzaklaşırken, Mao Ci Nine küçük dilini yutmuştu. Bir süre sonra, yalnızca adamın ayak seslerinin taş basamaklardan yükselen yankısı duyulmuştu; bu ses, anıtmezarın duvarlarında ve köylülerin kalplerinde çınlamıştı.

Anıtmezarın içindeki hava o kadar ısınmıştı ki, nefes almak bile çok zordu. Herkes tedirgindi; ağızları kurumuştu ve kan ter içinde kalmışlardı. Sıcaktan kavrulmuşlardı; açlıktan gözleri kararmıştı. Susadığı için erken kalkan ve dış kapının kilitli olduğunu fark eden Felçli Çocuk'un boğazı susuzluktan o kadar kurumuştu ki, su isteyecek sesi bile kalmamıştı. Sağır adam, "Ninenizi bellerim sizin, gidip bir yerden su bulun," diye mırıldandı. Dilsiz adam boğazını işaret etti ve ayaklarını yere vurdu. Sebillerde hiç su kalmamıştı, ama insanlar yine de su almaya çalıştılar.

Mao Ci Nine birden çocuğu hatırladı ve ona bakındı. Amcasıyla bir kenara çökmüşlerdi. Çocuk, annesinin göğsüne yaslanmış bir bebek gibi amcasının kucağında yatıyordu. Amcası altmış üç yaşındaydı ve topluluğun aşçısı olarak görevlendirilmişti. Yeğeninin başını okşadı, belini sıvazladı ve yanına yaklaşmakta olan Mao Ci Nine'ye seslendi: "Hemen su bulmamız lazım! Çocuğun ateşi çıkmış... Hemen su bulmamız lazım! Çocuğun ateşi çıkmış!"

Mao Ci Nine çocuğun alnına dokundu ve gerçekten de ateşler içinde olduğunu gördü. Elini yelpaze gibi kullanarak çocuğu serinletmeye çalıştı ve sonra tekrar alnına dokundu. Sonra da gidip anıtmezarın kapısını çaldı.

Dışarıdaki adam, "Parayı kapının altından gönder," dedi.

"Burada ateşler içinde yatan bir çocuk var," diye karşılık verdi Mao Ci Nine. "Yalvarırım, bize bir kap su verin."

Dışarıdaki adam bir başkasına seslendi. "Su lazım!"

Yolun kenarında beklemekte olan şoför yanıt verdi: "O zaman parasını ödesinler..."

Bunun üzerine kapıdaki adam, anıtmezarın içindeki köylülere seslendi: "Su mu istiyorsunuz? O zaman, parasını gönderin."

Mao Ci Nine şaşırmıştı: "Sizde hiç vicdan kalmadı mı?"

"Vicdanımızı köpeklere yedirdiğimizi farz et," diye yanıtladı dışarıdaki adam.

Mao Ci Nine bir süre düşündükten sonra konuşmaya devam etti. "Bir kap su için ne kadar para istiyorsunuz?"

"Yüz yuan."

"Gerçekten, sizde zerre kadar vicdan kalmadı mı?"

"Söylemiştim sana; vicdanımızı köpeklere yedirdiğimizi farz et."

Adam daha fazla bir şey söylemedi ve içerideki herkes Mao Ci Nine'ye bakakaldı. Mao Ci Nine çaresizlik içinde salonun köşesindeki çocuğun amcasına baktı; kafası o kadar karışmıştı ki yerinden çıkacakmış gibi görünüyordu. Köylüler açık bir mezarın içine düşmüş gibi ölüm sessizliğine bürünmüşlerdi. Tek Bacaklı Maymun kapıya gitti ve dışarıdaki adama seslendi: "Bir kap su için nasıl yüz yuan istersin?"

"Ölmek istemiyorsanız bir şeyler yapmanız gerek."

"Bir kap su için bir yuana ne dersin?"

"Git, anneni becer, derim."

"On yuana ne dersin?"

"Anneni becermeye devam et, derim."

"Yirmi yuan?"

"Anneni becermeye devam et. Elli yuan teklif etsen de kabul etmem."

Tek Bacaklı Maymun başka teklifte bulunmadı. Bunun üzerine, Mao Ci Nine kaldığı yan odaya gitti ve birkaç adet on yuanlık ve birkaç adet de bir yuanlık banknot buldu. Ardından, dışarıdaki adama bağırdı: "Seksen yuan olur mu?" Adam cevap verdi: "Kuyu suyu[1] için yüz yuan, bir kâse pirinç eriştesi için iki yüz yuan, buharlanmış çörek için beş yüz yuan isterim. İstiyorsanız parasını öder alırsınız, istemiyorsanız orada ölüp

gitmekte serbestsiniz." Mao Ci Nine tek kelime etmeden kapının altından yüz yuanlık bir banknot uzattı. Bir süre sonra, köylüler kapının dışından gelen bir hışırtı işittiler. Önce, dışarıdakilerin kapıyı açıp içeriye bir kap su uzatacağını sandılar, ama bütünlerden biri kapının üzerine bir merdiven dayadı, yukarıya tırmandı ve kapının üzerindeki cama vurarak birisinin gelip elindeki bir kap suyu almasını söyledi. Bunun üzerine Tek Bacaklı Maymun, Dilsiz Adam'ın omzuna çıktı ve pencereden dışarı baktı. Diğer tarafta, yirmili yaşlarda, asker tıraşlı ve kırmızı yüzlü bir genç vardı. Tek Bacaklı Maymun hemen mevzuya girdi: "Eğer bu merdiveni bu gece burada bırakırsan sana bin yuan veririm, anlaştık mı?" Kırmızı suratlı çocuğun rengi hemen beyaza döndü. "Hayatımı sokakta bulmadım," dedi ve aşağı inip merdiveni başka bir tarafa koydu.

Artık vakit öğleni geçmişti ve yakıcı güneş tam tepedeydi. Hava o kadar ısınmıştı ki, tarlada çalışmaya kalksanız haşlanırdınız. Canlanan'lı köylüler solmuş otlar gibi kaldıkları odalara geri dönüp yataklarına uzandılar. Tek Bacaklı Maymun, suyu alırken açılan pencereden gelen havayla bir nebze olsun kendine gelmişti. O ve bazı bütünler, birkaç adet kutu ve anıtmezarın salonunun bir köşesine tıkıştırılmış eski bir masa buldular. Bunları üst üste koyduklarında pencereye yetişebiliyorlardı.

Tek Bacaklı Maymun sessizce yukarı tırmandı ve dışarıdaki dağ sırasının boş ve sessiz olduğunu gördü. Geçen gün dağlık bölgenin her yanını kaplayan onca turistin nereye gittiği ve neden şimdi ortalıkta bir kişi bile olmadığı hakkında hiçbir fikri yoktu. Sahne gereçlerini taşıyan kamyon anıtmezarın önündeki büyük bir ağacın önüne park etmişti. Kendilerinden para isteyen bütünler –yaklaşık yedi-sekiz kişilerdi– kamyonun gölgesine uzanmışlardı. Öğle yemeklerini çoktan bitirmişlerdi ve kâseleriyle yemek çubukları her yana dağılmıştı. Birkaç kişi

ağacın altında iskambil oynuyor, bazıları ise yer yataklarının üzerinde şekerleme yapıyordu. Kısa boylu, şişman ve otuzlu yaşlardaki kamyon şoförü, grubun gayri resmi lideriydi. İç çamaşırlarına kadar soyunmuş bir halde diğerleriyle beraber şekerleme yapıyordu ve köylülerden para alıp alamayacağı konusunda hiç de endişeli görünmüyordu.

Belli ki bütünler her şeyi en ince ayrıntısına kadar hesaplamıştı. Dağdan aşağı inen beton yol boyunca bir duman ve toz tabakası varmış gibi görünüyordu. Parlak günışığının altında in cin top oynuyordu. Geçen gün bölgeyi dolduran turistlerin hepsi gitmişti ve şu anda hava kavurucu derecede sıcak olduğu için hiç kimse anıtmezarı ziyaret etmekle ilgilenmiyordu. Kim bilir, belki de geçen gün gelen insanları toplayıp eve dönmeleri için kandırmışlardı. Bugün gelmek isteyenleri de dağın tepesine çıkan yolun girişinde durduruyorlardı. Nedeni her neyse, dağ sırası olağanüstü derecede sessizdi ve o sekiz bütünün haricinde etrafta kimse yoktu.

Tek Bacaklı Maymun pencereden baktığında, anıtmezarın dört bir yanını sarmış çam ve söğüt ağaçlarını görebiliyordu. Vadinin yanındaki kestane ve salkım ağaçları sıcağın etkisiyle tomurcuklanmaya başlamıştı. Ağustosböcekleri de bu yeşil manzaranın içinden sessizce yükselip dalların ve yaprakların üzerine konuyor, cır cır ötüyordu. Dağın yamacındaki yabani otlar ve böğürtlen çalıları, göz açıp kapayıncaya kadar her yanı sarmıştı. Bu yeşil manzaranın içinde sayısız çekirge ve böcek uçuşuyordu. Dağdaki tüm bitki örtüsü yemyeşildi ve çiçek açmaktaydı.

Hava giderek daha da ısınmış, anıtmezarın içindeki köylüler çok daha fazla bunalmış ve bayılacak gibi hissetmişti. Bambudan yapılmış bir buharlayıcının içine hapsolmuşlardı sanki. Tek Bacaklı Maymun bir süre daha dışarı baktıktan

sonra masayı ve kutuları başka bir pencerenin altına götürdü ve buradan da dışarıyı seyretti; doğruydu, gerçekten de bir buharlayıcının içine kilitlenmişlerdi. Dahası, bu mecazi buharlayıcı havada asılıydı; yani pencereden kaçmayı deneseniz aşağı inemezdiniz. Yapının arkasındaki ve yanlarındaki pencerelerin hepsi bir uçuruma bakıyordu ve yerden yaklaşık on beş metre yüksekteydi. Ön pencere yere biraz daha yakındı, ama yine de standart bir apartmanın ikinci katındaki bir pencere kadar yüksekti. Oysa secde merdiveninin önündeki, yani giriş kapısının üzerindeki pencere omzunuzla itip dışarı çıkabileceğiniz kadar alçaktı, ama elleri sopalı iki genç nöbetçi tarafından korunuyordu; nöbetçiler gerek duyduklarında, bir metrelik sopalarını kullanmaktan çekinmezdi.

Pencerelerden kaçmak imkânsızdı. Canlanan'ın engelli köylüleri bir yana, bir bütün bile bu pencerelerden aşağı atlamaya cesaret edemezdi. Dahası, dışarıdaki insanlar onları gözetlerken nasıl dağdan aşağı ineceklerdi?

Tek Bacaklı Maymun pencereden aşağı indiğinde herkes beklenti içinde ona baktı; yüzü, kafasını duvara çarpmış gibi tozlanmıştı.

"Hiç umut var mı?" diye sordular.

"Ufacık bir ihtimal bile yok," diye yanıtladı Tek Bacaklı Maymun.

Bir anda, köylüler kaçmak için kalan son umutlarını da yitirdiler. Bunun üzerine, anıtmezarın salonunu havalandırmak için pencerlerden birkaçını açtılar. Serin hava, dağdaki bitki örtüsünün taze kokusunu içeri taşıdı ve herkes huzur içinde odalarına çekilip ya oturdu ya da uzandı. Zaman, uzun otların arasından geçen bir at ya da öküz arabası gibi yavaş ilerliyordu. Güneş sonunda en tepeden aşağı inmeye başladığında giriş kapısının dışından bir ses duyuldu:

"Siz içeridekiler, daha acıkmadınız mı? Hiç susamadınız mı? Eğer acıktıysanız ya da susadıysanız yapmanız gereken tek şey, kapının altından parayı göndermek. Biz de pencereden size biraz çorba ve yemek göndeririz."

Adamın sesi anıtmezarın salonunun içinde gürültülü bir şekilde yankılandı. Köylüler herhangi bir tepki vermeden sesin kendi kendine yok oluşunu dinlediler. Salon tekrar sessizliğe büründüğünde, köylülerin açlığı ve susuzluğu çok daha vahim bir hal aldı; derin bir uykudan uyandırılmışlardı sanki. Herkes, midesinde bir hayvan sürüsünün dörtnala koştuğunu hissediyordu. Gün bu şekilde geçti ve sonunda hava kararmaya başladı.

Ne var ki bu sırada, anıtmezarın salonunun pencerelerinden çekiç sesleri gelmeye başladı. Bazı köylüler neler olduğunu görmek için odalarından çıktı ve geri döndüklerinde tüm pencerelerin çivilenerek kapatılmaya başladığını haber verdiler. Bunu söylerken, böyle bir şey olacağını başından beri biliyormuş gibi bir yüz ifadesi takınmışlardı. "Engelli olduğumuz için alçak da olsalar pencerelerden kaçamıyoruz zaten, varsın çivilesinler," diye düşünmüşlerdi. Bu yüzden köylülerden hiçbiri olanları haber veren köylüye aldırış etmedi ve hepsi pencerelerden yükselen çekiç seslerine odaklandı. Bulundukları yerde oturmaya ya da yatmaya devam ederek sessizliğin yardımıyla açlıklarını ve susuzluklarını bastırmaya çalıştılar. Giderek artan bir yangını bir sivrisineğin yardımıyla söndürmeye uğraşıyorlardı âdeta.

Pencerelerden yükselen çekiç sesleri içerideki herkesin kalbinde yankılanıyordu. Her çekiç sesinde kalpleri de gümleyerek çarpıyordu. Güneş, yüzlerce kilometre yol kat ederek akşamüzerinden akşam karanlığına doğru gökyüzünde ilerlerken, köylüler bu durmak bilmeyen çekiç seslerine katlanmak zorunda kaldılar.

Güneş batmak üzereyken herkesin açlığı ve susuzluğu had safhadaydı. Uyumuş olan bazı köylüler sersemlemiş halde uyandılar. Gündüz vakti alev alev yanan güneşin parlak beyaz rengi önce açık sarıya, ardından kan kırmızısına dönmüştü. Önce anıtmezarın kapısının üzerindeki, sonra Lenin'in portresinin ve kristal tabutunun üzerindeki, en son da salonun arkasındaki pencereden yansıdıktan sonra kaybolup gitmişti. Bütün pencereler, üzerlerine kırmızı ipekten bir kumaş gerilmiş gibi görünüyordu. Salonun içinden bakınca pencerelerin üzerine çakılan kapakları görebilirdiniz. Dışarıdakilerin hepsi uzun boylu bütünlerdi ve yapının aşağısındaki derin uçurumlara ve vadilere rağmen kapakları pencerelerin üzerine çivileyebilmişlerdi.

Mao Ci Nine, tüm bu süre zarfında hiç uzanmamıştı. Yatağında oturarak odasının kapı aralığından salonun ortasındaki kristal tabuta ve üzerindeki, topluluklardan çekilmek isteyen on ya da yirmi köylünün parmak izini taşıyan beyaz kumaş parçasına alık alık bakıyordu. Mao Ci'nin kafasından geçenler hakkında kimsenin bir fikri yoktu. Güneş tamamen battığında, nihayet bakışlarını tabuttan çekti ve dört torununa bakmaya başladı: Tonghua, Huayhua, Yuhua ve Kelebekçik. Sonra, yanında yatmakta olan Belden Aşağısı Felçli Kadın'a baktı. Yarı onlarla, yarı kendi kendine konuşarak, "Aç mısınız?" diye sordu.

Herkes bakışlarını Mao Ci Nine'ye çevirdi.

"Eğer paranız varsa gidin bir şeyler alın," dedi. "Açlıktan ölmenin manası yok."

"Gece oldu sayılır," dedi Belden Aşağısı Felçli Kadın. "Belki yarın kapıyı açarlar."

Mao Ci Nine başka bir yan odaya gitti ve oturmakta ya da uzanmakta olan köylülere seslendi: "Eğer paranız varsa gidin bir şeyler alın," dedi. "Açlıktan ölmenin manası yok."

Kimseden ses çıkmadı. Pencereden akşamın karanlığına baktılar sadece.

Mao Ci Nine başka bir odaya girdi ve aynı şeyi söyledi. "Düşündüm de eğer paranız varsa gidin bir şeyler alın," dedi. "Açlıktan ölmenin manası yok."

Sonra başka bir odaya gidip yine aynı şeyi tekrarladı. "Eğer paranız varsa gidin bir şeyler alın, açlıktan ölmenin manası yok."

Tek tek her odaya gidip aynı şeyi tekrarladı, ancak kimsenin bir çörek ya da bir kap su almaya niyeti yoktu. Köylülerden biri, "Üzerimde bir kuruş bile yok," dedi. "Bütün param çalındı!" İçerideki herkes hiç paraları kalmadığını, eğer açlıktan ölmekle karşı karşıyalarsa, bu konuda yapacakları hiçbir şey olmadığını söyledi.

Gündüz akşam karanlığına, akşam karanlığı da geceye dönmüştü. Akşam yemeği saati geldiğinde kapının dışındaki bütünler tekrar tekrar anıtmezarın içindeki köylülere seslenmişti: "Aç ya da susuzsanız, yapmanız gereken tek şey parayı kapının altından uzatmak." Susuzluğa daha fazla dayanamayan ve yarım kap su için kapının altından elli yuan uzatan köylüler haricinde kimse dışarıdaki adamlara aldırış etmemişti. Kimse bir kap su için yüz yuan, bir kâse erişte çorbası için beş yüz yuan ödemeye razı olamamıştı.

Gece bu şekilde geçmişti.

Yeni bir gün başlamıştı.

Üçüncü gün geldiğindeyse köylüler o kadar acıkmıştı ki, gözbebekleri yuvalarından çıkacakmış gibi görünüyordu. Yürürken duvardan destek almak zorundaydılar. Güneş, geçen iki günde olduğu gibi hâlâ kavurucu derecede sıcaktı; pencereden yansırken, içeriye sayısız korlaşmış demir çubuk sokulmuş gibi hissettirmişti. Herkesin dudağı kuruyup çatlamış, hatta kana-

mıştı. Susuzluklarını bastırmak için yan odalardan çıkıp ana salona ya da tuvaletlerin bulunduğu bölüme geçmişlerdi. Burada hava biraz daha nemliydi, ama sular kesik olduğu için içerisi insan pisliği kokuyordu.

Dışarıdaki insanlar kesinlikle yufka yürekli değildi ve bu işi sonuna kadar götürmeye kararlıydılar. Köylülerin açlığa ve susuzluğu daha fazla dayanamayıp eninde sonunda pes edeceğinden ve paralarını kapının altından uzatacağından emindiler. Bu yüzden, aç veya susuz olup olmadıklarını yemek saatlerinde kontrol etmenin dışında onları rahatsız etmediler ve işkence görevini zamana bıraktılar.

Ve sonunda, köylüler gerçekten de tükendi.

Üçüncü günün öğle vakti, dışarıdaki insanlar seyyar satıcılar gibi anıtmezarın içindeki köylülere seslendi.

"Su isteyen var mı? Bir kap yüz yuan..."

"Çorba isteyen var mı? Bir kâse yumurtalı erişte çorbası sadece iki yüz yuan! Kâseden taşıyor çorbalarımız..."

"Hey, buharlanmış çörek isteyen var mı? Çöreklerimiz bir bebeğin kafası ya da karınızın göğüsleri kadar büyüktür. Fırınlanmış pırasalı çöreklerimiz de nar gibi kızarmış ve tatları hamur tatlısı kadar lezzetli! Var mı isteyen? Buharlanmış çörekler beş yüz, fırınlamış çörekler altı yüz yuan!"

Bütünler içeriye seslenmeye ve arada bir merdivene tırmanıp içeriyi gözetlemeye devam ettiler. Bir duyuruyu on kez tekrarlayan bir hoparlör gibi aynı şeyi tekrar tekrar içeri doğru bağırdılar. Bazen pencereden içeri bir kap su uzatıp köylüleri kışkırttılar. "Su ister misiniz? Yok mu su isteyen? İstemezseniz biz de yere dökeriz." Kimseden ses çıkmadığında, gerçekten de suyu anıtmezarın salonuna döktüler. Yere dökülen su, zemine çarpmadan önce havada uçuşan gümüşümsü boncuk taneleri gibi göründü. Ardından, zemin bir anda su tabakasıyla kaplandı.

Pencereden çörek uzatıp, "Çörek ister misiniz? Yok mu çörek isteyen?" diye sordular. Kimseden ses çıkmadığında, çöreği un ufak edip kuşları beslermiş gibi pencerenin dışına fırlattılar. Anıtmezarın salonunda geriye kalan tek şey çöreğin iştah açıcı kokusuydu; daha önce yaşanan kıtlık sırasında rüzgârın taşıdığı buğday kokusunu hatırlatmıştı.

Bütünler yere su dökerek ve çörek ufalayarak köylüleri anıtmezarın salonuna çektiler. Köylüler ya ayakta durarak ya da oturarak birbiri ardına yere dökülen kâseler dolusu suyu ve ufalanıp kum gibi pencereden dışarı saçılan çörekleri seyredip durdu.

Öğlen güneşinin daha yakıcı olması mümkün değildi. Son birkaç yüzyıl içinde hiç bu kadar sıcak olmamıştı. Anıtmezarın içinde en ufak bir esinti bile yoktu. İçeride solunacak hava kalmamıştı âdeta. Herkes terlemek istiyordu, ancak bedenlerinde terle atacak su kalmamıştı. Eğer sıcak bu şekilde devam ederse, birazdan terleyecekleri tek şey kan olacaktı. Su olmadığı için tuvaletlerde biriken insan pisliğinin kokusu artık tahammül edilemez bir şekilde tüm salona ve odalara yayılmıştı.

Aşağıya su döken ve çörek ufalayan adam şekerleme yapmaya gittiği için anıtmezarın içi son derece sessiz ve bir mezar kadar havasızdı. Köylüler o kadar acıkmış ve susamıştı ki bayılmak üzereydiler. Herkes felç olmuş bir şekilde yerde oturuyordu.

Dudakları çatlak kumtaşı gibi beyazlamış ve büzüşmüştü.

Dışarıda konuşan bütünlerin sesi haricinde anıtmezarın içinde en ufak bir ses yoktu. Bu demek oluyordu ki son üç gün içinde kimse anıtmezarı ziyarete gelmemişti, dolayısıyla kimse eşi benzeri yaşanmamış bu olay hakkında bilgi sahibi değildi. Canlanan sakinlerinin üç gün boyunca aç ve susuz bırakılarak Lenin'in anıtmezarına kilitlendiği kimse bilmiyordu.

Kimse Küçük Felçli Çocuk'un ateşler içinde yandığını ve ona su vermek isteyen köylülerin kapının altından elli ya da yüz yuan uzatmak zorunda olduğunu bilmiyordu.

Çocuğun amcası, çoktan anıtmezarın mermer sütunlarından birinin kenarında bayılmıştı.

Sağır Adam Ma, bir gündür duvarın dibinde hareketsiz bir şekilde yatıyordu. Gözleri bile kıpırdamak istemiyordu sanki.

Topluluğa yemek hazırlanmasına yardım etmekle görevli olan felçli kadın, susuzluğa daha fazla dayanamamış ve idrarını bir kâseye doldurup içmeye kalkışmıştı, ama hemen sonrasında kusmuştu.

Sonunda, üçüncü günün sıcak öğleden sonrasında, Mao Ci Nine koltuk değneğine ve anıtmezarın duvarına dayanarak, yattığı odadan çıktı. Üç gün üç gece süren bu ıstırabın ardından yüzü kül rengine dönmüştü. Saçları bembeyaz ve darmadağınıktı. Önceden üzerine tam oturan mavi gömleği, şimdi bir askıya asılmış gibi görünüyordu. Yan odadan çıktığında, köylülerden hiçbiri Mao Ci Nine'ye aldırış etmedi. Sonuçta, o da diğer herkes gibi son üç günü oturarak veya uzanarak geçirmişti. Gelgelelim şimdi, ağzını açtığında ve konuştuğunda öyle şeyler söyleyecekti ki, kimsenin onu dinlemekten ve her sözüne dikkatlice tutunmaktan başka bir şansı kalmayacaktı. Aşağıya su dökülürken ve pencereden çörek parçaları saçılırken Mao Ci Nine ana salonda değildi, ama neler yaşandığının farkındaydı. Bir eli koltuk değneğinde, diğer eli duvara yaslı bir şekilde köylülere sordu: "Su dökmeyi ya da çörek ufalamayı kestiler mi?"

Herkes bir anda Mao Ci Nine'ye bakakaldı.

"Çoğunuzun üzerinde para olduğunu biliyorum," diye devam etti Mao Ci Nine. "Ve tam olarak neredeye sakladığınızı da biliyorum. Eğer bana inanmıyorsanız, herkes kıyafetlerini

çıkarsın ve biri içlerine baksın ya da yataklarınızın altındaki tuğlaları kaldıralım ve biri altlarını arasın."

Mao Ci Nine konuşmasına devam etti: "Kimsenin açlıktan ve susuzluktan ölmesine gerek yok. Bir kap su için yüz yuan, bir kâse erişte çorbası için iki yüz yuan ve bir adet buharlanmış çörek için beş yüz yuan. Bunları satın alırsanız yaşarsınız, almazsanız ölürsünüz. Şimdi, onları satın alacak mısınız, almayacak mısınız?"

Mao Ci Nine konuşmasına son noktayı koydu. "Paranızı saklamanıza gerek yok. Her aile, parasını kimseyle paylaşmak zorunda kalmadan su içebilir ve buharlanmış çörek yiyebilir. Güvenin bana, hiç parası olmayanlar, olanların parasından tek kuruş bile harcamaya fırsat bulamadan açlıktan veya susuzluktan ölecektir."

Tüm salona derin bir sessizlik hâkim olmuştu. Sonra, etrafına bakınan insanların sesi duyuldu. Çok geçmeden, herkes parasını sakladığı köşelere bakmaya başladı. Sanki Mao Ci Nine para sakladıkları gizli köşeleri keşfetmiş, zaaflarını ifşa etmişti. Kimisi bu yüzden son derece kızgın görünürken, kimisi kendinden utanmıştı. Bazıları ise, anıtmezardaki gerçeği ortaya çıkardığı için Mao Ci Nine'ye minnettarlık duydu. Ne var ki herkes oturduğu yerde oturmaya, uzandığı yerde uzanmaya ve sessizce birbirine bakmaya devam etti. Mao Ci Nine başkalarından bahsediyormuş gibi davrandılar. Su almak için parasını çıkaran birinin, onu diğerleriyle paylaşmadan içemeyeceğinin ya da çörek almak için parasını çıkaran birinin, başkalarına ikram etmeden onu yiyemeyeceğinin farkındaydılar. Herkesi endişelendiren ve korkutan düşünce aynıydı; kim parasını önce çıkarırsa, diğerleri onun üzerine atlayacak ve onu dövmeye başlayacaktı. "Lanet olsun, üzerinde bu kadar para varken üç gün boyunca açlıktan ve susuzluktan kıvranmamıza göz yum-

dun," diyecek ve elindeki tüm parayı çalarak sadece kendilerine su, erişte çorbası ve çörek satın alacaktı.

Bu yüzden, herkes olduğu yerde kaldı ve tek kelime etmedi. Salon, tamamen boşmuş gibi sessizdi.

Ortam iyice gerilmişti.

Tuvaletlerden yükselen pis koku ise cabasıydı.

Salon o kadar sessizleşmişti ki, yere bir yaprak ya da kuş tüyü düşse yerde kocaman bir çukur oluştururdu ya da sütunlardan birine sürtünse üzerinde devasa bir yarık açardı. Hatta Lenin'in kristal tabutunu binlerce parçaya ayırıp tuzla buz ederdi. Gerçekten de salon o kadar sessizdi ki, dünyanın başka hiçbir yerinde bu kadar sessiz bir yer bulamazdınız. Aynı zamanda o kadar havasızdı ki, dünyanın hiçbir yerinde bu kadar havasız bir yer de bulamazdınız. Mao Ci Nine'ye bakan herkes yavaş yavaş huzursuz hissetmeye başladı ve bakışlarını önündeki belirsiz bir noktaya çevirdi.

Bocalayan zaman, birinin saç tellerini tek tek sayıyormuş gibi çok yavaş ilerliyordu. Sonunda Mao Ci Nine, Felçli Çocuk'a döndü.

Çocuk salonun ana kapısına en yakın köşeye oturmuş, sırtını kapının çerçevesine yaslamıştı. Pencereden aşağı dökülen su ayaklarına kadar ulaşmış ve yüzüne sıçramıştı. Dışarıdaki insanlar ne zaman aşağı su dökseler, Felçli Çocuk onu ağzıyla yakalamaya çalışmıştı, ama sonra oraya sıkışıp hareket edemeyeceğinden korkmuştu. Yüzü, açlık ve susuzluğun getirdiği bir ölü beyazlığına bürünmüştü; çürük bir elma ya da şeftali kadar pörsümüştü. Dudaklarında açılan kanlı çatlaklar kocaman olmuştu. Mao Ci Nine ona, o da Mao Ci Nine'ye baktı. Sanki annesine benzeyen birini görüyordu. Ona seslenmek istiyor, ama gerçekte annesi olmadığını keşfetmekten korkuyor gibiydi; dolayısıyla, onun kendisini tanımasını bekliyordu.

Mao Ci Nine bir süre daha çocuğa baktı ve "Evlat," diye seslendi.

Felçli Çocuk cevap olarak homurdanmayı tercih etti.

"Yemek yemek istiyor musun?" diye sordu Mao Ci Nine.

Çocuk başıyla onayladı ve "Çok susadım," dedi.

"Pantolonunun içine dikilmiş cepteki parayı ver," dedi Mao Ci Nine. "Gidip sana bir şeyler alayım."

Felçli Çocuk herkesin önünde pantolonunu çıkardı ve çiçek desenli külotu ortaya çıktı. Külotun üzerinde şişkin bir cep vardı ve ağzı dikilerek kapatılmıştı. Çocuk eğilerek dişleriyle cebin ağız kısmını yırttı. Mao Ci Nine cebin içindeki parayı aldı ve altı adet banknot saydıktan sonra geri kalanını çocuğa uzattı. Ardından anıtmezarın kapısına gitti ve kapıyı birkaç kez çaldı. "Bir kap su ve bir adet buharlanmış çörek istiyorum!" diye bağırdı. Sonra parayı kapının altından uzattı.

Bir kap su ve bir adet buharlanmış çörek, göz açıp kapayıncaya kadar kapının üzerindeki pencereden içeri uzatıldı. Felçli Çocuk kapının arkasında durarak su ve çöreği eline aldı ve herkesin önünde yiyip içmeye başladı. Her ne kadar su içme sesi salonun içinde gürül gürül akan bir nehir gibi yankılanıp, çöreği yeme sesi köyün canlanma festivalinde kızartılan yemekleri anımsatsa da, ilk başta kimse ona aldırış etmedi, çünkü o küçük bir çocuktu.

Felçli Çocuk çöreği etrafındakilere aldırış etmeden aç kurtlar gibi bir çırpıda yiyip bitiriverdi.

Çocuk çöreği çiğnedikçe, kokusu anıtmezarın içinde bir fırtına gibi esmişti. Sağ bacağı bir çubuk kadar pörsümüştü ve bedeni bir buğday sapı kadar inceydi. Normalde ağzını açtığında içine bir yumurta bile sığdıramazdı, ama şimdi bu ufak ve sıska çocuk, tavşan kafası büyüklüğündeki buharlanmış çöreği iki lokmada bitirivermişti.

Herkes bakışlarını buharlanmış çöreğe ve onu büyük bir iştahla yiyen çocuğa kenetlemişti.

Tek kelime etmeden çocuğun suyu içişine ve çöreği yiyişine bakakalmışlardı. Tek Bacaklı Maymun bir kenarda durmuş ve çatlak dudaklarını yalamıştı. Sağır Adam Ma, nedense eliyle ağzını kapamıştı. Tonghua, Huayhua, Yuhua ve Kelebekçik ise büyükannelerine bakmış ve belki aniden cebinden bir tomar para çıkarıp onlara da birer kap su ve buharlanmış çörek alır diye beklemişti.

O sırada ikindi vakti gelmişti ve salonun içindeki hava, hatta zaman bile çocuk tarafından çiğnenerek yenmişti.

Sağır Adam Ma aniden pantolonunun düğmesini açtı ve homurdanarak, "Eğer hepimiz ölmek üzereysek, bu lanet olası paraya ne ihtiyacım var?" dedi ve iç çamaşırının içinden bin iki yüz yuan çıkarıp kapıya doğru seslendi. "İki adet buharlanmış çörek ve iki kap da su istiyorum!"

Sonra parayı kapının altından uzattı.

Otuzlu yaşlardaki bir genç gülümseyerek pencereye çıktı ve Sağır Adam Ma'nın istediği çörekleri ve suyu uzattı.

Dilsiz Adam birkaç kez inledikten ve olduğu yerde tepindikten sonra kaldığı yan odaya gitti ve yatağının arkasındaki duvarın tuğlalarını saymaya başladı. Beşinci tuğlaya geldiğinde onu kaldırdı ve altından bir tomar para çıkardı. Tomarın içinden bir sürü banknot aldıktan sonra salona döndü ve üç parmağını havaya kaldırıp inleyerek bir şeyler söyledi. Mao Ci Nine parayı aldı ve pencerede bekleyen güler yüzlü gence, "Üç adet buharlanmış çörek ve üç kap su istiyor," dedi. "İşte bin sekiz yüz yuan, istersen kendin say." Mao Ci Nine parayı pencereden güler yüzlü gencin eline uzattı.

Güler yüzlü genç parayı aldı ve saymaya bile gerek duymadan aşağıdakilere seslendi. "Çabuk! Üç adet buharlanmış çörek ve üç kap da su gönderin."

Bu şekilde, durum yavaş yavaş değişmeye başladı. Artık köylülerin birbirlerinden korkmasına gerek kalmamıştı. Mao Ci Nine adamlara bütün paralarının çalındığını söylemişti, oysa herkesin üzerinde hâlâ bir miktar para vardı. Kadınlar herkesin önünde gömleklerini açtı ve iç kısmına diktikleri küçük ceplerde sakladıkları paralarını çıkardı. Bir kadın bu yöntemi tercih etmemişti; tuvalete gitti ve göz açıp kapayıncaya kadar elinde birkaç yüz yuanlık parayla geri döndü.

Felçli Çocuk'un amcası kıpırdamadan oturuyordu. Sonunda pantolonunun bacak kısmını yırttı ve içinden birkaç yüz, hatta belki de birkaç bin yuan çıkardı.

Yüz yirmi bir yaşındaki ihtiyarı canlandıran yaşlı adam parasına ulaşmak için ne kıyafetlerinin altını üstüne getirdi, ne de yan odaya gitmeyi tercih etti. Bunun yerine, Lenin'in kristal tabutunun yanına gitti ve altına yüzükoyun uzandı. Ardından, tabutun altındaki zemini birkaç kez yokladıktan sonra bir tuğlanın altından şehirlilerin kullandığı tarzda bir cüzdan çıkardı. Cüzdan gıcır gıcır yüz yuanlık banknotlarla doluydu. "Lanet olsun! Eğer hepimiz ölürsek paranın ne önemi var?" dedi, ancak diğerleri gibi buharlanmış çörek ya da su talep etmedi. Bunun yerine, üç adet fırınlanmış çörek ve üç kâse erişte çorbası satın aldı. Çörekler nar gibi kızarmış, erişte çorbası ise kusursuz hazırlanmıştı.

Yaşlı Adam üç adet fırınlanmış çöreği ve üç kâse erişte çorbasını aldıktan sonra kâselerden ikisini ayağının yanına yerleştirdi, birini de sol eline aldı. Üç adet çöreği ise sağ elinde tuttu. Sonra, yerdeki iki kâse erişte çorbasını almadan önce çörekleri ve elindeki erişte çorbası kâsesini Lenin'in kristal tabutunun yanına götürdü. Yiyecekleri ışıltılı ve parlak tabutun üzerine yerleştirirken, onları imparatora özgü yeşim taşı bir masanın üzerine yerleştiriyormuş gibi görünüyordu.

Böylece, sadece aç olduğu için yiyormuş gibi değil, önemli bir konuyu dile getirmek istiyormuş gibi göründü: *Yiyip için, çünkü en önemli şey hayatta kalmaktır. Para ne işe yarar? Onu bu kadar özel kılan şey nedir? Dünyadaki en değerli şey yemektir.*

Yaşlı adam çöreğini geviş getiren bir inek kadar mutlu bir şekilde, tadını çıkararak yemeye başladı. Erişte çorbasını ise çölün ortasında su bulmuş gibi kana kana içti. Sadece yemeye ve içmeye odaklanmıştı; hiç kimse umurumda değildi. Açlıktan ölmek üzere olan bir insanı canlandırıyordu sanki.

Birkaç kişi durup onu seyretti. Diğerleri ise çeşitli yerlerden para çıkarıp yaşlı adam gibi kucaklar dolusu çörek ve erişte çorbası aldı. Bunu yaparken, "Mao Ci Nine," diye seslendiler. "Madem ölümle burun burunayız, o zaman iyi yiyip içmeliyiz."

Tek Bacaklı Maymun köylü kalabalığının arkasına saklanmıştı, ancak herkesin yiyip içmeye başladığını görünce o da bir yerlerden para çıkardı. Sonra Kötürüm'ü, yüz yirmi bir yaşındaki adamı seyretti. Kristal tabutun üzerinde yiyip içmeye devam ediyor, bir yandan da tabutun altındaki tuğlaya, parasını çıkardığı yere bakıyordu. Tek Bacaklı Maymun bu durumdan şüphelendi ve "Lanet olsun!" diye küfür etti. Kendine mi, yoksa yaşlı kötürüme mi küfür ettiği belli değildi. Bıçak Dağı Üzerinden Sıçrama ve Ateş Denizini Aşma numaralarında kullandığı sert tabanlı ayakkabılarını ayağından çıkardı ve içlerinden birkaç yüz yuan çıkarıp çörek ve erişte çorbası aldı.

Sonra, bir yandan yiyip içerken, bir yandan da kristal tabutun altına, yaşlı kötürüm adamın sürekli gözlediği noktaya baktı.

Bu sırada tüm salonda bir çörek ve su alışverişi kargaşası yaşanıyordu. Tüm köylüler aksayarak ana salonun kapısına doğru gidiyor ve yaşlı kötürümün söylediklerini bağırarak tekrarlıyorlardı: "Çok doğru. Eğer ölümle burun burunaysak, paraya ne gerek var?"

"Yiyin, için! Açlıktan ve susuzluktan ölmemizin hiçbir manası yok," diyorlardı.

"Bir kap su yüz yuan olsa ne yazar? Hatta bin yuan olsa bile böyle bir ölüm cezasını kabul edemem," diyorlardı.

Çok geçmeden tüm salon, yemek yiyen ve su içen insanların sesleriyle doldu.

Köylülerden biri bir kap suyu tek seferde bitirdikten sonra yüz yuanlık bir banknotu pencereye uzatarak dışarıdakilere seslendi: "Daha fazla su satın almak istiyorum! Daha fazla su satın almak istiyorum!" Başka bir köylü, elindeki çöreği bir çırpıda yiyip bitirdikten sonra dışarıdakilere seslendi: "Daha fazla çörek satın almak istiyorum! Daha fazla çörek satın almak istiyorum!"

Bu sırada, anıtmezarın kapısının üzerindeki dört küçük pencerenin hepsi açılmıştı ve dört bütün, bu pencerelerden içeriyi seyrediyordu. Ortadaki pencerede kamyon şoförünün yüzü göründü. Yanındaki bütün gibi gözü tok bir şekilde gülümsemiyordu. Kafasını iyice içeri uzattı, etrafına bakındı ve boğazını temizledi. "Bunu daha önce yapsaydınız, üç gün boyunca aç kalmazdınız," dedi ve ekledi: "Özür dilerim ama çöreklere zam geldi... Şu anda çörek başına sekiz yüz yuan alıyoruz. Suyun fiyatı da kap başına iki yüz yuana yükseldi."

Tüm köylüler bir anda sessizleştiler; kamyon şoförü yanan bir ateşin üzerine su dökmüştü sanki. Çörek ve su almak için paralarını uzatmış olan köylülerin bazıları derhal kollarını aşağı indirdi. Bir kadın ise elinde para, kolları havada donakalmıştı. Bunu fırsat bilen bütünlerden biri kadının elindeki parayı anında kapıverdi.

"Paramı çaldın!" diye bağırdı kadın. "Paramı çaldın!"

Kadının parasını alan adam salonun içine eğilip gülerek kadına seslendi: "Paranızı çalmak isteseydik, bunu yapmak için sence burada üç gün üç gece bekler miydik?"

Kadın feryat etmeyi kesip derhal kapının yanından çekildi ve gömleğinin içine diktiği cebi kavradı. Bu sırada Tek Bacaklı Maymun, ikide bir kristal tabutun altını gözleyen yaşlı kötürümü takip etmeye devam ediyordu. Salondaki herkes ne diyeceğini bilemeden Mao Ci Nine'ye bakıyordu.

Mao Ci Nine, tüm bu süre zarfında sadece bir sütunun kenarında durmakla yetinmişti. Huayhua çoktan bir köşeye çekilmiş ve bir elinde yarım çörek, diğer elinde de yarım kap suyla sessizce midesini doldurmanın keyfini çıkarmaya başlamıştı. Onları alacak parayı nereden bulduğu konusunda hiç kimsenin bir fikri yoktu, ama genç kız şimdi bir köşeye saklanmış yemek yerken kocaman, hayat dolu gözleriyle büyükannesine ve kız kardeşlerine bakıyordu. Güneş, daha önceden olduğu gibi pencereden ışıl ışıl parlamaya devam ediyordu ve önceki pis koku, yerini çöreklerin ve nemli havanın kokusuna bırakmıştı. Huayhua öncekinden çok daha sessizdi; sanki fareler ya da serçeler onu duyup elindekileri çalmaya kalkışır diye korkuyordu.

Su ya da çörek almayı başaramayan köylüler acınası bir şekilde Mao Ci Nine'ye, sanki sadece ona bakarak yiyecek ya da içecek bir şey bulabileceklermiş gibi baktılar. Hepsinin yüzünde acı bir pişmanlık ifadesi vardı. Hayatta kalma şanslarını yitirmişlerdi ve çok geçmeden açlık ve susuzluktan ölüp gideceklerdi. Duvarın dibine yığılmışlardı. Bir Mao Ci Nine'ye, bir penceredeki bütünlere bakıyor, ardından başlarını önlerine eğiyorlardı.

Durum bir anda değişmişti. Penceredeki bütünler sinsi bir ifadeyle sırıtıyordu. Arkalarından içeriye yansıyan parlak güneş, içerideki köylülerin gözünü alıyordu. Pencerede bekleyen bütünler, tepelerine binen güneşle kan ter içinde kalmıştı. Hepsi gömleklerini ve tişörtlerini çıkarmıştı ve sırtları kırmızı yağa bulanmış gibi kıpkırmızıydı. Kamyon şoförü hâlâ mer-

divenin tepesindeydi ve yüksek sesle ama incelikli bir şekilde köylülere seslendi.

"Pek çoğunuzun üzerinde hâlâ bir sürü para olduğunu biliyoruz. Gösteri başına bir ya da iki koltuk para aldınız. Son altı ay içinde kim bilir ne kadar para kazanmışsınızdır. Diğerleri sizden paranızın sadece üçte birini, bilemedin üçte ikisini çalmıştır. Eğer bize seksen ya da yüz bin yuan verirseniz, size söz veriyorum, başka bir şey istemeyeceğim. Burada oturup, kalan çörekleri ve suları satacağım. Su fiyatı tekrar yükseldi ve kap başına üç yüz yuan oldu. Çöreklerin fiyatı da yükseldi ve çörek başına bin yuan oldu. Eğer isterseniz paketlenmiş sebze turşumuz da var. Bunlar nispeten daha ucuz; paket başına iki yüz yuan."

Kamyon şoförü konuşmasına devam etti: "İstiyor musunuz, istemiyor musunuz? İstiyorsanız fiyatlarımız bu. İstemiyorsanız sabaha kadar beklemekte serbestsiniz, ama unutmayın, fiyatlar tekrar yükselebilir."

Kamyon şoförü, Mao Ci Nine'ye bakarak konuşmasına devam etti: "Ben dışarıdaki bütünlerin lideriyim, sen de içerideki engellilerin. Çok fazla sıkıntı çektiğinizin farkındayım ve üzerinden geçtiğiniz köprüler, benim aştığım yollardan çok daha uzun. Sonradan pişman olacağınız bir şey yapmayın; mesela parayı bana teslim etmemek gibi."

Kamyon şoförü dikkatle Mao Ci Nine'nin yüzüne baktı. "Fiyatlar bunlar. Su ve çörek istiyor musunuz?"

Adam, yaşlı kadına bakmaya devam etti. "İstiyor musun, istemiyor musun? Kusura bakma Mao Ci Nine, ama istemiyorsan çöreklerin fiyatı tekrar yükselecek. Çörek başına bin iki yüz yuan olacak. Suyun fiyatı da kap başına beş yüz yuana yükselecek. Bir paket sebze turşusu ise üç yüz yuan olacak. Fiyatlarımız bunlar. Eğer açlıktan ölmek istiyorsanız hiçbir şey almak

zorunda değilsiniz. Düşünüp taşının. Ben biraz dinlence[3] için aşağıya iniyorum. Kararınızı verdiğinizde seslenin bana."

Kamyon şoförü fiyatlar hakkındaki açıklamaları yaptıktan sonra tekrar köylülere gülümsedi ve adamlarına pencerelerden çekilmelerini söyledi. Sonra son bir kez Mao Ci Nine'ye döndü. "Hey, Mao Ci Nine, diğer köylülere söyle, ne istiyorlarsa hemen alsınlar, çünkü almazlarsa kafam bozulabilir ve fiyatları tekrar arttırabilirim."

Bunu söyledikten sonra şoför pencereden kayboldu.

Salon tekrar eski sessizliğine döndü. Sularını henüz bitirmemiş olanlar hızlıca içip boş kapları ayaklarının dibine bıraktılar. Buharlanmış ya da fırınlamış çöreklerini henüz bitirmemiş olanlar ise ya onları aceleyle yiyip bitirdiler ya da bir yerlere sakladılar. Öyle ya da böyle, tüm köylüler tekrar sessizliğe büründü ve kapının üzerindeki pencereler de önceki konumlarına geri döndüler.

Salon bir mezarın içi kadar sessizdi. Köylüler teker teker ana salondan, kalmakta oldukları yan odalara çekildiler. Kimisi yatağına öylece oturarak, kimisi de uzanarak beklemeye başladı; ya öleceklerdi ya da paralarını bütünlere teslim edip oradan özgürce çıkacaklardı.

Gelgelelim Tek Bacaklı Maymun kendi odasına dönmedi. Kristal tabutun yanından ayrılmadan önce kötürüm adamın yere eğildiğini ve tabutun altındaki zemini yokladığını fark etmişti. Ne var ki adamın ne yapmaya çalıştığını açık bir şekilde görememişti; ya bir şey arıyordu ya da bir şey yerleştiriyordu. Bunun üzerine Tek Bacaklı Maymun gidip tabutun altını incelemeye karar verdi. Önce tuvalete gitti ve çiş yapıyormuş izlenimi yaratarak bir süre orada bekledi. Tekrar salona girdiğinde herkes çoktan salonu boşaltmış ve yan odalara çekilmişti. Mao Ci Nine bile bir eliyle Tonghua'nın, diğer eliyle Kelebekçik'in

elinden tutmuş, torunlarıyla birlikte başını duvara yaslayarak yatağının üstünde oturmuştu.

Her yer son derece sessizdi. Ölüm sessizliğiydi bu. Etraf o kadar sessizdi ki, havada uçuşan toz zerreciklerinin sesini duyabilirdiniz.

Bu sırada, Tek Bacaklı Maymun sinsice kristal tabutun yanına sokuldu ve altındaki zemini yoklamaya başladı. Tabut, mermer bir masanın üzerinde duruyor, iki taş sütunla destekleniyordu. Kristal tabutun altında bir toz tabakası haricinde hiçbir şey yoktu. Herhalde parasını daha önce buraya saklamış olan kötürüm adam onu yanına almış ve ardında sadece bir toz tabakası bırakmıştı. Tek Bacaklı Maymun hayal kırıklığına uğramış bir şekilde kendi kendine dövündü; sürekli tabuta bakıp durduğu için yaşlı adam onu fark etmiş ve ondan şüphelenmiş olmalıydı.

Tek Bacaklı Maymun tabutun altından elini çekip tozunu sildi. Korkudan kanı donmuştu, ama vazgeçmek de istemedi. Önce yan odaların bulunduğu tarafa baktı, sonra da tabutun altını inceledi; destek sütunlarının hemen yanında toz içinde üç adet çarpı işareti vardı ve kötürüm adam parasını buraya saklamış olmalıydı. Ayrıca, masanın ortasında yarım kitap büyüklüğünde bir delik vardı. Sanki masayı kurarlarken bir mermer parçasını takmayı unutmuşlardı.

Tek Bacaklı Maymun elini karanlık deliğin içine soktu. Kazara bir şeye bastı ve üzerinde durmakta olduğu iki mermer tabaka yere doğru batmaya başladı. Ne olduğunu bile anlayamadan mermer tabakalar yaklaşık on santimetre kadar aşağı indi ve sonra yanlara açılarak kayboldu.

Tek Bacaklı Maymun'un ayaklarının dibinde kocaman, siyah bir çukur açılmıştı.

Genç adam o kadar afallamıştı ki yere oturdu.

Tabutun önündeki bu altmış santimetre uzunluğunda, otuz santimetre genişliğindeki deliğin içine baktı. Elini tabutun altındaki deliğe soktuğunda gizli bir mekanizmayı harekete geçirmiş olmalıydı. Bu esnada ana salon tamamen sessizdi ve yan odaların kapı eşiklerinde de kimse durmuyordu. Ana salonun pencerelerinde de kimse yoktu. Tek Bacaklı Maymun'un elleri terlemeye başladı, yüzü soldu. Kristal tabutun ışığından faydalanarak ayaklarının dibind açılmış çukura göz attı ve büyük bir şaşkınlıkla tabutun altında başka bir çukur daha olduğunu gördü. Mermer masadan biraz daha küçüktü; yaklaşık iki buçuk metre uzunluğunda, bir buçuk metre genişliğinde ve bir metre derinliğindeydi. Çukurun kenarları da beyaz ipeği andıran süt beyazı mermer plakalarla kaplanmıştı. Bu süt beyazı çukurun içinde başka bir kristal tabut daha vardı ve Lenin'in yukarıda duran tabutunun birebir aynısıydı. Bu ikinci tabut biraz daha küçük olabilirdi, ama bunun dışında diğerine neredeyse tıpatıp benziyordu.

Tek Bacaklı Maymun bu ikinci tabutu görünce o kadar ürktü ki soğuk terler dökmeye başladı. Çukurdan aşağı sarkıttığı bacağı titremeye başladı. Ayaklarını oradan çekmek istedi ama bir şey onları orada tutmaya çalışıyor gibiydi; o şey her neyse işini zorlaştırıyordu. Tek Bacaklı Maymun çukurun içine baktı ve ardından, salonun penceresinden Lenin'in kristal tabutuna yansıyan güneş ışığının sesini duydu. Tabut, pembe kantaşı gibi kıpkırmızı olmuştu. Bu hafif günışığı çukurun içindeki ikinci kristal tabutun üzerine de yansımış ve onu da siyah yeşim taşı rengine döndürmüştü. İkinci tabut hafifçe parıldamaya başlamıştı, ama parıltısı koyu ve karanlık bir tondaydı; suya batırılmış siyah bir yeşim taşını andırıyordu.

Bu noktada Tek Bacaklı Maymun, ikinci kristal tabutun kapağının üzerinde bir dizi Çin karakteri olduğunu açık ve net

bir şekilde gördü. Karakterler sarı renkliydi ve çok parıltılı olmasalar da oldukça açık renkliydiler. Her karakter bir kâse büyüklüğündeydi ve birkaç parmak aralıkla tabutun en başından sonuna doğru uzanıyordu. Bu karakterler antik kançılarya yazı tarzıyla* yazılmıştı ve bir parça ağaç kabuğu kadar kalındılar.

Dokuz karakter direkt tabutun kapağının üzerine yazılmıştı. Tek Bacaklı Maymun, karakterleri başından sonuna kadar dikkatlice okudu.

Yoldaş Liu Yinkue Gelecek Nesil Tarafından Sonsuza Dek Hatırlansın.

Tek Bacaklı Maymun'un biraz kafası karışmıştı. O anda, İlçe Amiri Liu'nun bu tabutu kendisi için hazırlatmış olduğunu anladı, ama neden henüz hayattayken böyle bir şeye kalkıştığına bir anlam veremedi. Neden kristal bir tabut tercih etmişti ve neden Lenin'in tabutunun altına koymuştu? Tek Bacaklı Maymun, çukurun içindeki tabutun kapağına yazılı olan karakterlere tekrar baktı, ancak ne anlama geldiğini düşünme işini sonraya bırakmaya karar verdi. Kabartmalı karakterlerin altın rengi olması ilgisini çekmişti. Işık saçmıyorlardı, ama bu yeraltı çukurunun içine sarı bir ışıltı yayıyorlardı; bulutların arkasına saklanmış dokuz güneşi andırıyorlardı. Tek Bacaklı Maymun karakterlerin renklerini ve neden yapılmış olduklarını dikkatlice inceledi. Eğer pirinçten yapılmış olsalardı, bu nemli çukurun içinde çoktan oksitlenirlerdi. Oysa parlak sarı renkteydiler. O zaman, neden yapılmıştı bu harfler?

Tek Bacaklı Maymun'un aklına gelen tek şey altındı.

Tek Bacaklı Maymun, aklına altın geldiğinde bacağındaki ürpertinin bir anda kaybolduğunu ve ılık kanının ayağından

* El yazısı şeklinde matbaa harfleri. (ç.n.)

başına hücum ettiğini hissetti. Bir saniye bile kaybetmeden bir maymun gibi çukurun içine girdi, öne doğru eğildi ve tabutun üzerindeki karakterleri sıvazladı. Sonra deli gibi onları yerlerinden çıkarmaya çalıştı, ama çok sıkı bir şekilde çivilenmişlerdi. Ellerinin terli olması gerçeği de buna eklenince, Tek Bacaklı Maymun'un bunları yerinden çıkarmasına imkân yoktu.

Ana salonun içindeki sesler, çukurun dibinde gürültülü bir şekilde yankılanıyordu; sanki yakınlarda bir yeraltı nehri vardı. Tek Bacaklı Maymun ayağa kalkmaya çalıştı, ama kafasını Lenin'in kristal tabutunun altına çarptı. Çıkan ses onu o kadar ürküttü ki, aniden kan ter içinde kaldı. Altı ay önce Şuanguay sahnesindeki gösterisinde olduğu gibi, aniden çiş yapma isteğiyle doldu.

Neyse ki kendini tutmayı başardı ve idrarın vücudunu terk etmesine izin vermedi. Bunun yerine, karakterleri yerinden çıkarmaya çalıştı ve sonunda birinden küçük bir parça sökebildi. Bu parça bir tırnak büyüklüğünde, işaret parmağı şeklinde ve bir ağaç kabuğu kalınlığındaydı. Tek Bacaklı Maymun parçayı elinde tuttu ve ağırlığını tahmin etmeye çalıştı. Avucunun içinde duran bu küçük parça, demir bir çekiç kadar ağırdı.

Evet, bu karakterler gerçekten de altından yapılmıştı.

İlçe Amiri Liu'nun kristal tabutunun üzerindeki dokuz altın karakter şöyle diyordu:

Yoldaş Liu Yinkue Gelecek Nesil Tarafından Sonsuza Dek Hatırlansın.

Karakterlerin gerçek altından yapılmış olduğunu keşfeden Tek Bacaklı Maymun, afallamış bir halde kalakaldı, ancak hemen ardından bir parça daha sökmeye çalıştı. Ne var ki bu sefer bir karakterin küçük bir parçasını bile yerinden gevşetemedi ve o andan itibaren düşünebildiği tek şey, tuvalet ihtiyacını gider-

mek oldu. Çukurun dışına çıktı ve derhal iki mermer plakanın yanına gidip aralarındaki boşlukta duran bir düğmeye bastı. Hangi düğmeye bastığını bilmiyordu, ama düğme bir ağaç dalının ucu gibi eline battı. Ağaç dalına benzeyen bu düğmeye tekrar bastı, ileri geri oynattı ve sonunda iki mermer plaka tekrar ortada birleşerek kapandı.

Bu sırada Tek Bacaklı Maymun, gerçekten de altına yapmış olduğunu fark etti; ıslak pantolonu, ıslak bir kum topağı gibi baldırlarına sürtünüyordu.

Anıtmezarın bir ölüm sessizliği içinde olduğunu görünce, aksayarak da olsa hızla tuvaletlere doğru ilerledi, ama oraya vardığında sadece birkaç damla daha işemeyi başardı.

Geçen üç gün içinde sadece yarım kap su içmişti ve idrar kesesi neredeyse boş olmalıydı. Üstelik, az önce çukurdayken içindeki fazladan sıvıyı çoktan pantolonuna boşaltmıştı.

Tek Bacaklı Maymun, birkaç damlayı da boşalttıktan sonra, üç gündür tutmak zorunda olduğu idrarından sonunda kurtulmuş gibi rahat ve canlanmış hissetti. Pantolonunu iliklemeden tuvalette dik bir şekilde durdu ve omuzlarını geri çekip kollarını havaya kaldırdı. Bu sırada birinin, anıtmezarın kapısının üzerindeki pencereden içeri seslendiği duyuldu:

"Hey, Canlanan halkı, ortaya çıkın. Ağabeyim sizinle bir toplantı yapmak istiyor. Size söylemek istediği bir şey var."

Köylülerden bazıları yan odalardan ana salona geçtiğinde, penceredeki kişi tekrar içeri seslendi: "Birisi gidip Mao Ci Nine'yi çağırsın. Ağabeyim sizinle bir toplantı yapmak istiyor. Söyleyeceklerini dinledikten sonra gitmenize izin verecek."

Tek Bacaklı Maymun giderek artan ayak seslerini duydu. Tuvaletten çıktığında, köylülerin yan odalardan çıkarak Mao Ci Nine'nin ardında yürümekte olduğunu gördü. Herkes salonun ortasına doğru yürüyor, orada kalabalık bir grup oluşturuyor-

du. Hiçbiri, hatta yaşlı kötürüm bile, kristal tabutun bulunduğu yöne bakmıyordu. Dışarıdaki dört bütün tekrar pencerelerde belirmişti. Birinin yüzündeki küçümseyici gülümsemesi hâlâ dururken, bir diğerinin yüzü solgundu. Diğerlerinin "Ağabey" diye seslendiği kamyon şoförü ise oldukça sakin görünüyordu. Ortadaki pencerede duruyor ve salona bakıyordu, ancak gözlerini Mao Ci Nine'ye dikip konuşmaya başladı.

"Hey, Canlanan halkı ve Mao Ci Nine, beni dinleyin. Sizinle açık konuşacağım. Sizi bekleyecek sabrımız kalmadı. Hava çok sıcak ve hepimiz eve gitmek istiyoruz. Eminim ki siz eve dönmeye bizden daha çok can atıyorsunuz; evinize, o tasasız canlanma günlerine dönmeyi arzuluyorsunuz. Sonuçta hepimiz eve dönmek istiyoruz ve bu yüzden birbirimize karşı dürüst olalım. Hepiniz engelli insanlarsınız ve bu yüzden tasasız bir hayat sürmek için çok paraya ihtiyacınız yok. Çılgınlar gibi yiyip içseniz bile her ay ne kadar para harcayabilirsiniz? Çok olduğunu sanmıyorum. Ayrıca, sizi aç ve susuz bir halde hapsetmeye yüreğim dayanmıyor. Bazılarınızın kolu ya da ayağı yok. Bazılarınız ise ya kör ya da sağır. Hayat sizin için hiç de kolay olmasa gerek."

Kamyon şoförü konuşmasına devam etti: "Biz, bütünler olarak hakkınızda düşündük taşındık. Sizi izledik ve her birinizin parasını nereye sakladığını biliyoruz. Yaptığımız hesaplamalara göre, her biriniz gösteri başına ortalama yarım koltuk kazanmış olmalısınız. Geçen altı ay içinde tam olarak ne kadar kazandığınızı bilmiyorum, ama hırsızlar paranızın üçte birinden ya da yarısından fazlasını çalmış olamaz. Kalan para hâlâ üzerinizde olmalı. Şimdi o paraları bize verin, son kuruşuna kadar."

Kamyon şoförü ekledi: "Bunu yaparsanız, her birinize üç bin yuan tahsis edeceğiz. Son altı aydır seyahat edip gösteri ya-

pıyorsunuz, dolayısıyla bu parayı aldıktan sonra ayda beş yüz yuan kazanmış olacaksınız. Bence bu çok adil, çünkü ayda beş yüz yuan bir şehirli için bile iyi bir maaş sayılır. Şuanguay sakinlerinin dörtte üçü hiç para kazanamayan işçilerden oluşuyor, ama ben size çalışmış olduğunuz her ay için beş yüz yuan teklif ediyorum. Üstelik son altı aydır ne yemek ne giyecek ne de kalacak yer için para ödediniz. Bunları da hesaba katarsanız, ayda dokuz yüz, hatta bin yuan kazanmış sayılırsınız."

Kamyon şoförü konuşmasına ara verdi. Batmakta olan güneş yüzünün sağ tarafına yansıyor, terle kaplı olduğunu açığa çıkarıyordu. Alnını sildi ve ana salondaki köylülere baktı; eskisinden daha canlı görünüyorlardı. "Bu teklifi kabul edebilirim," dercesine birbirlerine bakıyorlardı. Sonunda herkes Mao Ci Nine'ye döndü ve onun bir şeyler söylemesini bekledi; hem kendilerine hem de bütünlere. Fakat Mao Ci Nine'nin ağzından tek kelime çıkmadı. Salonun ön tarafındaki mermer sütunlardan birine hafifçe yaslanmış bir şekilde duruyor ve pencerelerdeki bütünlerin yüzlerine ve kamyon şoförünün ağzına bakıyordu. Sanki yüzlerce, hatta binlerce kez tokatlanmış ve tokat yemeye devam ediyormuş gibi beti benzi atmıştı.

"Hey, Canlanan halkı, Mao Ci Nine!" diye tekrar seslendi kamyon şoförü. "Beni duymadınız mı?" Tekrar alnındaki teri sildi ve boğazını temizledi. "Şu hesabı kapayalım artık! Bütün paranızı teslim edin. Ardından her birinize üç bin yuan verilecek. Bu parayı alıp köyünüze, tasasız günlerinize dönebilirsiniz. Yoksa bu anıtmezarda kapalı kalıp bir kap suya beş yüz yuan, bir adet buharlanmış çöreğe bin iki yüz yuan ve bir paket sebze turşusuna üç yüz yuan vermeyi mi tercih ediyorsunuz?"

Kamyon şoförü konuşmasına devam etti: "Eğer paranızdan kopamıyorsanız ve hiçbir şey satın almazsanız, açlıktan ve susuzluktan yavaş yavaş ölürsünüz. Ya da kim bilir, belki de aç-

lıktan ve susuzluktan ölmek sizin için o kadar da kötü değildir. Ne de olsa Lenin'in tabutu hemen yanı başınızda. Ölenler onu kullanabilir."

Kamyon şoförü tekrar sordu: "Hangisini tercih ediyorsunuz; ölüp o kristal tabutun içine konmayı mı, yoksa altı aylık maaşınız olan üç bin yuanla köyünüze dönüp sonsuza dek mutlu mesut yaşamayı mı?"

Kamyon şoförü bunun ardından başka bir şey söylemedi. Toplantıyı bitirmiş, söylemesi gerekenleri söylemişti. Şimdi herkesin oylamasını bekliyordu.

Köylüler bakışlarını Mao Ci Nine'ye yöneltti. Ana salonda oldukça gergin bir hava vardı; sanki herkesin başının üzerinde yüzlerce kilolukağırlıkvardı. Mao Ci Nine yaslandığı sütundan uzaklaştı ve gözlerini bütünlerin durduğu pencerelerden çekip köylülere baktı. Onlara bir süre dikkatlice baktıktan sonra bir karara varmış gibi göründü ve penceredeki adamlara seslendi.

"Eğer kapıyı açmazsanız parayı nasıl alacaksınız?"

Şoför bunu çoktan düşünmüştü. Ne yapması gerektiğini, köylülerin tiyatro gereçlerini taşıyan kamyonu nasıl park edeceğini bildiği kadar iyi biliyordu. Pencereden içeriye el salladı ve "Bir karara vardınız mı?" diye sordu. "Eğer vardıysanız beni iyi dinleyin. Herkesin salonun güney tarafında sıraya girmesini istiyorum. Sonra yere bir örtü serin ve bütün paranızı bu örtünün üzerine bırakın. Herkes bunu yaptıktan sonra örtünün kuzey tarafına geçeceksiniz." Kamyon şoförü bunu söyledikten sonra Mao Ci Nine'ye baktı; yüz ifadesinden bir anlam çıkarmaya çalışıyor gibiydi.

Ne var ki hiçbir şey anlayamadı. Mao Ci Nine, kaldığı yan odaya gidip bir yatak örtüsü getirmek yerine açık mavi gömleğini çıkardı ve salonun ortasında yere koydu. Ardından, Tonghua ve Kelebekçik'le beraber salonun güney tarafına geçti.

Bunun üzerine durum bir anda değişiverdi. Herkes, ya biraz çörek yiyip su içerek eskisinden daha güçlü hissettiği ya da tam tersine açlıktan iyice zayıf düştüğü için, önce Mao Ci Nine'ye, sonra da penceredeki kamyon şoförüne baktıktan sonra hemen yaşlı kadının ardından salonun güney tarafına ilerledi.

Tek Bacaklı Maymun ve Huayhua da Mao Ci Nine'yi takip etti.

Gergin ortam daha da gerginleşmeye başlamıştı.

Penceredeki bütünlerin gözlerinde donuk bir ifade oluşmuştu.

Kimseden çıt çıkmıyordu. Mao Ci Nine, Sağır Adam Ma, Kör Tonghua, Yuhua ve Kelebekçik ilk sırayı aldılar. Yaşlı kötürüm adam, Küçük Felçli Çocuk ve amcası da hemen arkada bir grup oluşturdu. Son sırada Huayhua ve Tek Bacaklı Maymun omuz omuza duruyorlardı. Tek Bacaklı Maymun, Huayhua'ya sürtündü ve hafifçe güldü. "Hey, Canlanan'a döndüğümüzde seninle evlenmek istiyorum." Huayhua genç adama gözlerini kısarak baktı ve cevap olarak sadece dudak bükmeyi tercih etti. Tek Bacaklı Maymun konuşmasına devam etti: "Sen kendini artık güzel bir bütün olarak görüyor olabilirsin, ama sahip olduğum para seninle evlenmem için yeterli."

Huayhua soğuk bir yüz ifadesiyle Tek Bacaklı Maymun'a baktı ve yanından bir adım çekildi.

Tek Bacaklı Maymun genç kıza bir adım yaklaştı ve "Eğer benimle evlenmezsen, sonsuza dek pişman olacağını garanti ederim," dedi ve bir daha da Huayhua'ya bakmadı. Genç kız da ona bakmadı. Salona ölüm sessizliği hâkimdi ve kimse ne konuşuyor, ne de kımıldıyordu. Mao Ci Nine kalabalığın arasından sıyrıldı, salonun kuzey tarafına geçti ve torunu Tonghua'ya seslendi.

"Tonghua, hayatın boyunca paranın ne renk olduğunu bilmedin. Ne için para istiyorsun ki? Şu iç cebine sakladığın parayı çıkar da artık eve gidelim."

Büyükannesinin kendisine seslendiğini duyan Tonghua titremeye başladı ve yaşlı kadının sesine doğru döndü. Büyükannesinin sakin ve gizemli yüz ifadesini görür gibiydi. Bir süre sessizce bekledi; bir yandan sakladığı parayı çıkarıp teslim etmek istiyor, bir yandan da ondan ayrılmak zor geliyordu. Büyükannesi tarafından köşeye sıkıştırılmıştı ve tereddüt ediyordu. Bu sırada Tek Bacaklı Maymun aniden Huayhua'nın yanından ayrıldı ve insanları itip kakarak kalabalığın ön tarafına geçti. Herkesin şaşkın bakışları arasında, yerde duran mavi gömleğin yanına aksayarak geldi ve sol ayakkabısının astarının altından birkaç bin yuan değerinde para çıkardı. Hepsi yeni banknotlardan oluşuyordu. Sonra pantolonunun bel kısmından da birkaç bin yuanlık bir para destesi çıkardı. Ardından yere eğildi ve tüm parayı gömleğin üzerine koydu.

"Ben bütün paramı koydum," dedi. "Zaten paranın ne önemi var ki? Köye dönüp tasasız bir hayat sürmek her şeyden daha değerlidir." Tek Bacaklı Maymun bunu söyledikten sonra pencerede beklemekte olan kamyon şoförüne döndü. "Önemli olan, şu kapıyı açmanız ve bizi serbest bırakmanız. Şu üç bin yuanı verip vermemeniz de umurumda değil. Asıl kritik konu, eve dönmemize izin verilmesi."

Tek Bacaklı Maymun bunu söyledikten sonra itaatkâr bir şekilde salonun güney tarafından kuzey tarafına, Mao Ci Nine'nin yanına geçti.

Penceredeki şoför halinden memnun bir yüz ifadesiyle başını salladı.

Bu noktada, durum bir anda değişmeye başladı. Sanki Tek Bacaklı Maymun bir kapı açmış ve içinden geçtikten sonra herkesin onu takip etmesine olanak sağlamıştı. Kör Tonghua yavaşça çiçek desenli gömleğini çıkardı, yırtarak içini açtı ve birbiri ardına bir sürü para destesi çıkardı. Sonra el yordamıy-

la yerde duran mavi gömleği buldu. Parayı üzerine bıraktıktan sonra o da kendinden emin bir şekilde salonun kuzey tarafına geçti.

"Kelebekçik!" diye seslendi Mao Ci Nine. "Büyükannenin sözünü dinle."

Kelebekçik bir parmak kalınlığındaki kırmızı renkli kadife saç kurdelesini çözdü ve içinden birkaç deste para çıkardı. O da parayı gömleğin üzerine yerleştirdikten sonra salonun kuzey kısmına ilerledi.

Küçük Felçli Çocuk da parasını gömleğin üzerine yerleştirdi.

Sağır Adam Ma da kalabalığın arkasından ön tarafa geçip, pantolonunun içinden çıkardığı parasını gömleğin üzerine bıraktı.

Bazı köylüler hâlâ tereddüt ediyordu. Elli yaşındaki Tek-Kol, bir turpu veya salatalığı tek koluyla bir kâğıt kadar ince dilimleyebilirdi; üstelik bunu bir bütün şefin iki elle yapabileceğinden çok daha hızlı bir şekilde yapabilirdi. Tek Kol bu numara sayesinde çok para kazanmıştı, ama kimse parasını nereye sakladığını bilmiyordu. Köylülerin neredeyse hepsi kuzey tarafına geçmişti. Sadece birkaç köylü hâlâ güney tarafındaydı. Tek Kol önce pencerelerdeki dört adama, ardından karşı tarafta duran köylülere baktı ve sonunda yan odaya gidip kışlık şapkasını getirdi ve içine sakladığı parasını çıkardı. O da gömleğin üzerine birkaç deste para bıraktıktan sonra salonun kuzey tarafına geçti. Bu sırada kamyon şoförü soğuk bir ses tonuyla Tek Kol'a seslendi: "Şapkayı da gömleğin üzerine bırak."

Tek Kol şapkasına sımsıkı sarıldı ve yerinden kımıldamadı.

"Canına mı susadın sen?" diye bağırdı kamyon şoförü. "Tek kollu olduğunu unutuyorsun galiba." Bunu duyan Tek Kol, şapkasını da gömleğin üzerine yerleştirdi. Şapkanın kulak koruma kısımları, içlerinde tahta parçaları varmış gibi sert görünüyordu. Elbette bunlar tahta değil, paraydı.

Bu noktada köylülerin tümü salonun kuzey tarafına geçmişti. Parası olanlar parasını çıkarmış, olmayanlar ise gerçekten hiç parası olmadığını, hepsinin çalındığını açıklayarak salonun kuzey tarafına geçmişti. Mao Ci Nine'nin mavi gömleğinin üzerinde küçük bir nakit dağı oluşmuştu; bir sebze ya da kırık kiremit yığınını andırıyordu. Güneş direkt olarak para yığınının üzerine yansıyor, banknotların üzerindeki renkli tasarımları daha da belirginleştiriyordu. Para yığınındaki banknotların yarısından çoğu gıcır gıcırdı; o kadar yeniydiler ki, üzerlerindeki mürekkep kokusu taze boya kokusu gibi tüm salona yayılmıştı. Herkes gömleğin üzerine binlerce, hatta on binlerce yuan bırakmıştı ve onca nakit bir araya geldiğinde devasa bir para yığını oluşmuştu. Köylüler bir altın kulesine ya da bir nakit dağına bakıyor gibi hissetmişti. Herkes bakışlarını penceredeki bütünlerden çekmiş, mavi gömleğin üzerinde duran para yığınına kenetlemişti; sanki hepsi kendi çocuğunun yüzüne bakıyor ve onu sımsıkı kucaklamak istiyordu. Köylülerin hepsi salonun kuzey tarafına yığılmıştı ve iki felçli kadın haricinde herkes ayakta duruyordu.

Bu sırada, kamyon şoförü soğuk bir ses tonuyla Mao Ci Nine'ye seslendi: "Mao Ci Nine, buraya gel ve başka hiç kimse kımıldamasın. Şimdi gömleği parayla beraber bir bohça gibi katla ve koltuk değneğinle bana uzat. Tek bir banknot bile kalmasın."

Herkes ölüm sessizliği içinde dikkatle Mao Ci Nine'ye bakıyordu; şoförün dediğini yapmayacağını umuyorlardı. Mao Ci Nine bir an için tereddüt etti, ama sonunda şoförün talimatını yerine getirdi. Gömleğin bir kenarını yakasına bağladı; ardından gömleğin kollarıyla da aynı şeyi yaptı. Gömleği bir bohça haline getirdikten sonra iyice kapanıp kapanmadığını eliyle kontrol etti. Sonra onu koltuk değneğinin üzerine yerleştirerek yukarıya kaldırdı ve sakin bir yüz ifadesiyle kamyon şoförüne

seslendi: "Evlat, ben yetmiş bir yaşında bir kadınım ve Canlanan halkını bu turneye çıkaran kişiyim. Eğer bu parayı sana verirsem, kapıyı açmalı ve onları eve götürmeme izin vermelisin."

Mao Ci Nine bunu son derece yumuşak bir ses tonuyla söylemişti;bir doktordan kendisine reçete yazmasını rica eden hasta bir kadın gibi konuşmuştu. Doktor, yani kamyon şoförü bunu duyduğunda son derece nazik bir yüz ifadesi takındı ve yüzü kızardı. Önce Mao Ci Nine'ye, sonra da para bohçasına baktı. "Parayı alır almaz kapıyı kesinlikle açacağım," dedi yumuşak bir ses tonuyla ve cebinden bir demet anahtar çıkarıp onları Mao Ci Nine'ye gösterdi. Sonra onları bir ileri bir geri sallayarak şangırdattı ve "Uzat parayı artık," dedi. "Sözünün eri bir insanım ben."

Mao Ci Nine para bohçasını büyük bir gayretle pencereye doğru uzattı.

Kamyon şoförü onu sakince, acele etmeden aldı.

Tüm işlem, buharlanmış bir çörekten bir ısırık alabileceğinizden ya da bir yudum suyu içebileceğinizden daha kısa sürmüştü. Bir iğnenin boyundan daha kısa bir sürede para kamyon şoförünün elindeydi. Şoför para bohçasının gevşek bir kısmını sakince tekrar bağladı ve merdivenin aşağısındaki gençlerden birine seslendi: "Tut şunu." Sonra tekrar Mao Ci Nine'ye döndü. "Bütün para orada mı?"

"Hepsi orada."

"İçeridekilerin üzerinde başka para kalmadığından emin misin?"

"Paralarını çıkartırlarken sen de gördün."

Kamyon şoförü konunun üstüne daha fazla gitmedi. Dilini dışarı çıkardı ve dudaklarını kullanarak onu içeri geri itti. Dudakları iyice ıslanıncaya ve kan kırmızı oluncaya dek bu hareketi tekrar etti. Ardından dudaklarını büzdü ve bir süre kendi kendine düşündü. Sonunda nazik bir ses tonuyla Mao Ci

Nine'ye seslendi: "Huayhua ve üç küçük nin kız kardeşi *senin* torunların mı?"

Mao Ci Nine, Huayhua, Tonghua, Yuhua ve Kelebekçik'e baktı. Şoförün bu soruyu neden sorduğunu bilmiyordu, ama başıyla onayladı.

"Kaç yaşındalar?"

"On yedi."

"Bak sana ne teklif edeceğim," dedi kamyon şoförü. "Aranızda bazı bütünler olduğunu biliyorum. Yemek yedikten ve su içtikten sonra enerjileri yerine gelmiş olmalı. Kapıyı açtığımızda bela çıkarmamalarını garanti etmek için torunlarını pencereden dışarı göndermeni istiyorum. Torunların elimizde olur olmaz kapıyı açarız ve hepimiz kendi yolumuza gideriz."

Şoförün bu talebiyle olayların gidişatı aniden değişmişti. Adamın yüzündeki utangaç ifade, bulutların arkasında kaybolan güneş gibi bir anda ton değiştirmişti. Mao Ci Nine'nin arkasında duran köylüler şoförün dediğini bir süre düşündükten sonra, aslında makul bir teklif olduğuna karar verdiler ve ana salonun ortasına doğru ilerlediler. Güneş anıtmezarın diğer tarafına geçmiş, ön pencereden yansıyan günışığı artık arka pencereden yansımaya başlamıştı. Ana salon hafif kızılımsı bir ışıkla kaplanmış, gün ortasının sıcaklığı giderek kaybolmaya başlamıştı.

İçeriye serin bir meltem esmeye başlamış ve herkesin yavaş yavaş aklını başına toplamasına yardımcı olmuştu. Yaşlı köylülerden bazıları Mao Ci Nine'nin yanına geldi ve penceredeki şoföre seslendi: "Evlat, bir baksana. Hepimiz kör, sakat, sağır, dilsiz ve felçli insanlarız. Bazılarımızın ya kolu yok, ya ayağı. Evet, aramızda bazı bütünler olabilir, ama hepsi altmış yaşın üzerinde. Bela çıkarmamız mümkün mü? Eğer kapıyı açıp Canlanan'a dönmemize izin verirsen, sonsuza kadar sana minnettar kalacağız."

"Bu saçmalıklarla vaktimi boşa harcama," dedi kamyon şoförü gökyüzüne bakarak. "Şu dört kızı gönderecek misiniz, göndermeyecek misiniz?"

Hiç kimseden ses çıkmadı ve herkes bakışlarını Huayhua'ya, üç küçük nin kız kardeşine ve Mao Ci Nine'ye çevirdi. Mao Ci Nine'nin beti benzi atmış, dudaklarının kenarları titremeye başlamıştı. Yüzündeki kırışıklıklar, rüzgâr tarafından parçalanan bir örümcek ağı gibi seğiriyordu. Torunlarının önden gitmesine göz yummalı mıydı? O buna göz yumsa bile, torunları buna razı gelir miydi, bundan da emin değildi. Ana salon tekrar ölümcül bir sessizliğe bürünmüştü. Batmakta olan güneşin arka pencereden yansıyan ışığı, günbatımında cırlayan ağustosböcekleri kadar gürültülüydü ve tüm salonda yankılanıyordu. Bu ölüm sessizliği içinde, aniden Huayhua'nın sesi yükseldi.

"Ben gitmeye razıyım. Bu boğucu yerde kalmaktansa dışarı çıkıp ölmeye razıyım."

Huayhua bunu söyledikten sonra masayı pencerenin yanına çekti ve üç ayaklı sandalyeyi, ayaksız tarafı kapıya dayanacak şekilde masanın üzerine koydu. Önce masaya, sonra sandalyeye tırmandı ve elini dışarı uzattı. Kamyon şoförü genç kızı elinden tutarak pencereden dışarı çekti.

Yuhua da yukarı tırmandı ve dışarı çekildi.

Kelebekçik de yukarı tırmandı ve dışarı çekildi.

Mao Ci Nine'nin yanında sadece Tonghua kalmıştı. Mao Ci Nine kamyon şoförüne baktı ve "O kör," dedi.

"Kör olsa da gelmesi gerek," dedi kamyon şoförü. "Çünkü böylece onu merak edeceğinden emin olacağım." Tonghua büyükannesine döndü ve "Nine, hiçbir şey göremiyorum, dolayısıyla korkacak bir şey yok," dedi ve masaya doğru yürümeye çalıştı. Mao Ci Nine torununun masaya, sonra da sandalyeye çıkmasına yardımcı oldu. Kamyon şoförü Tonghua'yı da bir tavukmuş gibi koparırcasına dışarı çekti.

Köylüler artık yapmaları gereken her şeyi yapmış, teslim etmeleri gereken her şeyi teslim etmiş, söylemeleri gereken her şeyi söylemişti. Kapının açılmasını bekliyorlardı. Gelgelelim, kamyon şoförü sönük bir tebessümle içeriye baktı. Bu tebessüm, yazın çiçek açan şalgam otları kadar solgundu; hem uysaldı, hem de uzlaşmaktan çok uzaktı. Adam aniden bağırmaya başladı. "Lanet olsun! Siz bizimle oyun mu oynuyorsunuz? Anlamayacağımızı mı sandınız? Gerçekten de tüm paranızı gönderdiğinize inanacağımızı mı düşündünüz? Üzerinizde hâlâ para olduğunu gördüm. Yataklarınızın altındaki tuğlaların ardına, tuvaletlerin duvarlarındaki çatlakların arasına, hatta kristal tabutun altına bile para gizlemişsiniz. Gösterilerden kazandığınız paralarınızı her yere saklamışsınız." Kamyon şoförü ağzını bir şehrin giriş kapısı kadar kocaman açtı ve konuşmasına kükreyerek devam etti: "Bana bakın, akşam karanlığı çökmeden kalan *tüm* paranızı kapının altından göndermezseniz, güzelliğinin keyfini çıkarmaları için Huayhua'yı adamlarıma teslim ederim. Üç küçük nin kız kardeşini de parçalamalarına izin veririm."

Kamyon şoförü bunu söyler söylemez, dalgaların ardında kaybolan bir adam gibi merdivenden aşağı indi. Bir anda ortadan kayboluvermişti.

Ana salonun arka pencerelerinden içeri süzülen akşam güneşi köylülerin yüzlerine ve bedenlerine yansımaya devam ediyordu.

İlave Okuma

1. Kuyu suyu: *Bir kuyudan henüz çıkarılmış soğuk suyu ifade eder.*

3. Dinlence: *Öğlen uykusu, şekerleme.*

Yedinci Bölüm:
Kapı Açıldı... Kapı Açıldı...

Hava neredeyse tamamen kararmıştı.

Tüm para kapının altından dışarı uzatılmıştı. Kimsenin ne üzerinde ne de anıtmezarın herhangi bir yerinde bir kuruş gizli parası kalmıştı. Önce, Belden Aşağısı Felçli Kadın son gösterilerden kazandığı ve kıyafetinin kolunun içine diktiği cebe sakladığı parayı uzatmıştı. Ardından Sağır Adam Ma, iki katlı metal cüzdanının kat yerine gizlediği nakdi, sonra da Dilsiz, yatağının altındaki tuğlaların ardına sakladığı parayı teslim etmişti. Sonuçta herkesin parası dışarı gönderilmişti. Güneş çoktan batmış, arka pencerelerden yansıyan kırmızımsı ışık çoktan kaybolmuştu. Köylüler kapının açılmasını beklerken, parayı toplayan adam içeridekilere seslenmişti:

"Hey, güneş battığına göre, yarın çıkarsınız artık. Lenin'in kristal tabutunun yanında bir gece daha geçirin, yarın çıktığınızda her birinize altı aylık maaş vereceğiz."

Adam konuşmasını bitirdikten sonra her yer tekrar sessizleşmişti.

Gece yaklaştığında nemli hava anıtmezarın tüm yan odalarını istila etmişti. Köylülerle konuşan adam artık akşam olduğunu, anıtmezardan ayrılma konusunu yarın görüşeceklerini söylemişti, ama bu noktada köylüler o kadar yorgun hissetmişti ki bir şey söylemeleri, hatta düşünmeleri bile mümkün olmamıştı. Kapıların açılıp açılmayacağı, açılsa bile gitmelerini izin verilip verilmeyeceği hâlâ belli değildi.

Köylüler odalarına dönmüş, uzandıkları yerden tavanı seyrediyorlardı. Ay ışığı, pencerelerden su gibi çağlıyordu. Kimse hâlâ tek kelime etmemişti. Aşırı derecede yorulmuşlardı ve sadece uzanmak, dinlenmek ve başlarına gelecekleri beklemek istiyor gibiydiler.

Gecenin geri kalan kısmının da böyle geçeceğini sanmışlardı, ancak akşam yemeğinden kısa süre sonra Tonghua, Yuhua ve Kelebekçik'in tiz çığlıkları duyuldu. İnsanın kanını donduran çığlıklar, dağın ya da vadinin ötesinden yayılıyormuş gibi çok uzaktan geliyordu. Feryat sesleri o kadar ürperticiydi ki, öte dünyadan geliyormuş hissi uyandırıyorlardı. Bir nehirden aşağı taşınan kocaman bir buz parçası gibi bir duruyor, bir başlıyordu. Arada bir, bütünlerin sapık gülüşmeleri ve bağrışmaları da duyuluyordu. "Gelin, becerin bu kızları. O kadar ufak ve o kadar güzeller ki bunları becermeyen hayatının sonuna kadar pişman olur!" Bu bağrışmaların hemen ardından küçük nin'lerin çığlıkları ve ağlamaları duyuldu. Bu sesleri duyan köylüler o kadar ürktüler ki, bir anda yataklarında doğruldular.

Sonunda herkes Mao Ci Nine'nin kaldığı odaya gitti. İçerideki ışık parlıyordu ve yaşlı kadın bir köşede oturmuş, torunlarının çığlıklarını dinliyordu. Bir yandan da başka birinin yüzünü ya da kuru bir tahtayı tokatlar gibi tekrar tekrar kendi yüzüne vuruyordu.

"Geberin..."

"Geberin..."

"Geberin..."

"Şimdi geberin..."

"Şimdi geberin..."

Mao Ci Nine'nin tokat ve küfür sesleri, bir fırtınanın çalınan kapının sesini bastırması gibi, torunlarının dışarıdan gelen feryatlarını bastırmıştı. Mao Ci Nine yetmişli yaşlardaydı ve bu kadar yaşlı birini kendini döverken ve söverken görmek köylülerin yüreğini parçalamıştı. Derhal yaşlı kadının yanına gidip onu sakinleştirmeye çalıştılar.

Mao Ci Nine'yle aynı odayı paylaşan Belden Aşağısı Felçli Kadın, Mao Ci'nin elini tuttu ve "Teyze, kimse seni suçlamıyor... Kimse seni suçlayan bir kelime bile etmedi," diye tekrarladı.

Diğer köylüler de Mao Ci Nine'nin yanına geldi ve yaşlı kadın sakinleşinceye dek onu zaptetmeye çalıştı. Mao Ci Nine kendine geldiğinde torunlarının çığlıkları da kesilmişti. Tüm dünyaya bir ölüm sessizliği hâkim olmuştu sanki. Etraf o kadar sessizdi ki, mehtabın ve yıldızların pencereden yansımasını işitebilirdiniz.

Gece bu şekilde geçti.

Köylüler odalarına çekildiler, ancak uyumaları mümkün olmadı. Tek kelime etmeden ya da tek bir kaslarını bile kımıldatmadan bir an önce sabah olmasını beklediler. Tek Bacaklı Maymun yatağının üzerinde huzursuz bir şekilde oturuyordu. Sonunda, "Kahretsin!" diye bağırıp bütünlerin pencereden uzatmış olduğu kaynatılmamış sudan içmeye gitti ve sonrasında ishal olup tüm geceyi tuvalete gidip gelerek geçirdi. Bu arada, İlçe Amiri Liu'nun kristal tabutunun üzerindeki kabartmalı

altın karakterleri sistematik bir şekilde teker teker söktü. Bu noktadan sonra, Tek Bacaklı Maymun Canlanan'ın en olağanüstü sakini sayılırdı.

Herkes gündoğumunu beklerken, Küçük Felçli Çocuk bir şey yapmak için yatağından kalktı ve anıtmezarın kapısının önünden geçerken aniden bağırmaya başladı.

"Açmışlar! Kapıyı açmışlar."

"Kapıyı açmışlar! Kapıyı açmışlar."

Herkes alelacele yatağından kalktı. Belden aşağısı felçliler, kötürümler, körler, sağırlar, herkes anıtmezarın kapısına hücum etti. Kötürümlerden biri yere düşerken, kapı çerçevesine doğru itilen kadının kafasından kan akmaya başladı. Sağır Adam Ma, çocuğun seslenişini duymamıştı, ama herkesin kapıya doğru hücum ettiğini görünce o da çırılçıplak bir halde kapıya doğru koştu. Küçük Felçli Çocuk doğru söylüyordu; kırmızı kapının iki kanadı da sonuna kadar açıktı. Seheryeli şehrin duvarlarından geliyor gibi içeri esiyordu. Gökyüzü hâlâ bulutluydu. Anıtmezarın önündeki kireçtaşından imal edilmiş secde merdiveni, parıltılı bir nem tabakasıyla kaplanmıştı ve anıtmezarın iki yanına sıralanmış çam ve selvi ağaçları karanlıkta gölge gibi yükseliyordu. Köylüler, bir hapishaneden veya bir mağaradan çıkar gibi dışarı akın etti. Kimileri anıtmezarın kapısının dışında durup gözlerini ovuştururken, kimileri de gökyüzünü kavrayıp sımsıkı tutmak istercesine kollarını yukarıya doğru esnetti. Sonra içlerinden biri, Huayhua ve küçük nin kız kardeşlerini hatırladı. "Çabuk!" diye bağırdı. "Gidip Tonghua, Huayhua, Yuhua ve Kelebekçik'i bulalım."

Herkes secde merdiveninden aşağı doğru koşmaya başladı.

Tonghua, Huayhua, Yuhua ve Kelebekçik'i bulmaları uzun sürmedi. Secde merdiveninin dibinde, ıvır zıvır satmak için

kullanılan boş odalardan birindeydiler. Bu odalar boş kâseler, yemek çubukları ve bütünlerin bırakıp gittiği kıyafetlerle doluydu. Ayrıca, tüketilmemiş yemeklerin tiksindirici kokusu duyuluyordu. Kızlar tamamen çıplaktı ve her biri farklı bir odada bağlanmıştı. Tonghua ve Huayhua bir yatağa, Yuhua ve Kelebekçik de sandalyeye bağlanmıştı. Tonghua, Yuhua ve Kelebekçik sadece dövülmekle kalmamış, çok minik oldukları için cinsel organları yırtılmış ve bacaklarının araları kanla kaplanmıştı. Çığlık atmalarını önlemek için gömleklerini ve pantolonlarını ağızlarına tıkmışlardı. Kelebekçik'in ağzında ise iç çamaşırı vardı. Dışarısı artık aydınlıktı ve beyaz sis, yerini günışığına bırakmıştı, dolayısıyla köylüler kızların morarmış narin bedenlerini açıkça görebiliyordu; morluklarının altında ölü gibi beyazdılar.

Bir anda Mao Ci Nine'nin henüz anıtmezardan çıkmadığını fark ettiler ve derhal yaşlı kadının kaldığı yan odaya koştular. Mao Ci Nine'nin üzerinde sadece gösteri sırasında giydiği cenaze kıyafeti vardı. Siyah ipek kumaş karanlık odanın içinde parıldıyor, ışıltılar saçıyordu. Mao Ci Nine, anıtmezarın dışında neler olduğunu biliyormuş gibi boş gözlerle uzağa bakıyordu.

"Teyze, kapıyı açtılar," diye seslendi köylüler.

"Ben ölmek istiyorum," diye yanıtladı Mao Ci Nine. "Söyleyin herkese, dağdan ayrılıp eve dönsünler."

"Bütünler dün gece kaçmışlar," dedi köylüler. "Teyze, bizi Canlanan'a götür. Bizi sen götürmelisin."

"Hepiniz hemen eve dönmelisiniz," dedi Mao Ci Nine.

"Huayhua ve küçük nin kız kardeşlerine tecavüz etmişler."

Mao Ci Nine şoke olmuş bir halde bakakaldı, ancak bir süre düşündükten sonra, "Önemli değil," dedi. "Böylece köydeki herkes bütünlerden korkulması gerektiği öğrenir. Bir daha

kimse turneye çıkmaz istemez ve Canlanan'da yaşamanın değerini bilir."

Güneş yükseldiğinde dağ sırasına yaz sıcağı çökmüştü. Köylüler, üzerinde hâlâ cenaze kıyafeti olan Mao Ci Nine'nin liderliğinde bagajlarını ve yer yataklarını çektiler, ittiler, taşıdılar, yerde sürüklediler. Hep beraber Spirit dağından aşağı indiler ve Canlanan'a doğru yola çıktılar. Ne de olsa mevsim hâlâ kıştı ve Balou dağları dışındaki bölge kar ve buzla kaplıydı. Sadece dağlarda mevsimler ilkbaharı atlayıp direkt yaza geçerdi. Ağaçlar tomurcuklanmaya ve yeni yaprak vermeye başlamıştı. Delik deşik yamacın üzerindeki otlar bile yeşermiş, tüm yamacı yeşil bir enginliğe dönüştürmüştü.

Köylüler tek grup halinde eve dönerken, yolda birçok ilginç şeye rastladılar; görme kabiliyeti olan bazı bütünler tarlalarda oturmuş, gözlerini siyah gözbağıyla kapatarak çeşitli objelere dokunuyor ve Hassas İşitme tekniğini pratik ediyordu. Bazıları ise kulaklarına pamuk ya da mısır sapı tıkayarak ve yüzlerini kalın bir kartonla koruyarak Kulakta Maytap numarasını uygulamaya çalışıyordu. Ayrıca, bir köyün önündeki güneşli bir bölgeye oturmuş bazı kadınlar, yaprağa ya da kâğıt üzerine çeşitli resimler işlemeye çalışıyordu. Kimi insanlar kırk ya da elli yaşında olmalarına rağmen siyah cenaze kıyafetleri içinde toprağı çapalıyor, gübre taşıyor ve tarlalara yayıyordu. Dağ sırası boyunca yavaşça ilerleyen Canlanan'lı köylüler, cenaze kıyafeti giymiş pek çok insana rastladılar. Bir köyde, onlarca, hatta yüzlerce insandan oluşan bir grup köylü, siyah ipek ve saten cenaze kıyafeti giymiş buğday filizi çapalıyordu. Cenaze kıyafetlerinin arkalarına altın harflerle *uzun ömür, fedakârlık* ve *işret* sembolleri işlenmişti. Köylüler çapalarını kaldırıp indirirken gülüyorlardı. Tüm dağ ipek kıyafetlerin hışırtısı ve cenaze kıyafetlerinin günışığı altındaki parıltısıyla dolmuştu.

Canlanan'lı köylüler bu köyü geçtikten sonra, sadece kırklı ya da ellili yaşlardaki insanların değil, genç erkeklerin ve kızların da okulda cenaze kıyafeti giydiğine tanık oldular. Anaokulu çocuklarının sırtına bile *uzun ömür, fedakârlık* ve *işret* sembolleri işlenmişti. Bu yazılar ülkenin her yanına yayılmıştı.

Tüm ülke, bir uzun ömür, fedakârlık ve işret dünyası haline gelmişti.

On Üçüncü Kitap
MEYVE

Birinci Bölüm:
İlçe Amiri Liu Akşam Karanlığından Önce Şuanguay'a Dönüyor

İlçe Amiri Liu, akşam karanlığından önce Şuanguay'a döndü.

Lenin'in naaşını satın almakla görevli heyetle birlikte aslında öğle saatlerinde ilçe idari merkezine gelmişti, ama Amir Liu heyete arabadan çıkmaları ve şimdilik eve gitmeleri için talimat vermişti. Kendisine gelince, Lenin'in anıtmezarını incelemek üzere Spirit dağına gitmişti.

Amir Liu ilçe idari merkezinin güney girişine dönene kadar, hava neredeyse tamamen kararmıştı. Şehre hemen gitmek istemedi ve şoförüne eve gitmesini söyleyip şehrin dışında beklemeyi tercih etti. Birine rastlamaktan korkar gibi yolun kenarında durdu. İlçenin girişinde, bir hayalet gibi dolanıp durdu.

Eve dönmeden önce havanın tamamen kararmasını beklemek istiyordu.

Tavşan Yılı (*cimao*) 1999'un ilk günlerinden biriydi. Kış ortası olmasına rağmen hava pek soğuk değildi. Nehrin iki yakası birden buz tutmuş olsa da merkezdeki su, ardında iki yana yayılan beyaz bir kuşak bırakarak serbestçe akabiliyordu. Oysa Balo dağlarının derinliklerinde, yaz ortasının kavurucu sıcağı

yaşanıyordu. Ağaçların hepsi yemyeşildi ve bitkiler tomurcuklanıyordu. Lenin'in anıtmezarının her yanı gür ve yeşil bir bitki örtüsüyle çevriliydi.

Sonuçta bu, Balou dağlarına özgü bir durumdu. Dış dünyadaki şartlar ve iklim değişmemişti. Kış hâlâ kıştı. Ağaçlar yapraksız, dağlar koyu ve kül rengindeydi. Tarlalardaki donuk ve soluk yeşil buğday filizleri hâlâ uykudaydı, ama kasvetli bir havaları vardı. Köyler o kadar sessizleşmişti ki, hayalet kasabalara dönüşmüşlerdi. Kuzeyden esen hafif bir meltem, evlerin saçakları altında, caddelerin ve arka sokakların içinde bir bıçak kadar keskin hissediliyordu.

Güneşten eser yoktu.

Gökyüzü griydi ve hava akşamüzeri bir parça sisle kaplanmıştı; aslında toprağa, dağın yüzeyine ve derin vadinin içine kalın bir kış havası çöktü demek daha doğru olurdu. Bölgedeki herkes, yeterince uyumadan işe gitmek zorundaymış gibi miskin görünüyordu. İnsanlar gökyüzüne baktığında güneşin tıpkı mısırlı bir gözlemenin bir tavanın içine saklandığı gibi bulutların arkasına gizlendiğini görmüştü.

Normalde yılın bu zamanında hava karlı olurdu, ama bu yıl kuru bir kış yaşanıyordu, dolayısıyla havaya keskin bir kuru soğuk hâkimdi. Bölgedeki herkes gribe yakalanmıştı. Hapşırma ve öksürme sesleri tüm gece boyunca duyulabilirdi. Soğuk algınlığı ilaçları, kıtlıkta değeri artan tahıl gibi yok satıyordu.

Besi hayvanlarına gelince, onlar hasta olma tehlikesiyle karşı karşıya değildi. Domuzlar ahırlarda saklanıyor, bütün gün uyuyup sadece yemek vakti uyanıyor, yemek yedikten sonra güçlü bir şekilde aksırıyor ve tekrar uyumaya gidiyorlardı. Koyunlara gelince, gün vakti dağın yamacında otluyor, günbatımında ise soğuk kış gecesini geçirmek üzere ağıllarına geri dönüyorlardı. Tavuklar ise, güneş çıktığında yemek bulma umuduyla toprağı eşeliyor ve sindirimlerine yardımcı olması için kum yutuyor-

du. Güneş olmadığı zamanlarda ya dağ yamacının dibine ya da köyün sokaklarından birinin köşesine saklanıyorlardı.

İşte böyle bir kışın ortasında İlçe Amiri Liu, Rusya'ya gönderdiği heyetle birlikte aniden Şuanguay'a dönmüştü. Yüzleri asık altı kişiyle beraber arabayla gelmişti. Bu durum herkesi şaşırtmıştı; sanki Pekin'e yola çıkmış, ama Nankin'e varmışlardı.

İlçe Amiri Liu, iki hafta önce anıtmezarın kurdele kesme töreni için kırmızı ipekle Spirit dağını ziyaret etmişti. Kırmızı kurdelenin ortasına bir çiçek yerleştirilmiş, kırmızı saplı makaslar çoktan hazırlanmıştı. İlçe Amiri Liu, makasın keskinliğini bir kitap üzerinde test etmişti. Kitabın kapağının bir kenarını jilet gibi kesince ne kadar sivri olduğunu anlamıştı. Canlanan'lı köylülerin bölge boyunca sergilediği özel beceriler numaralarını farklı noktalardan seyretmiş, altı ay boyunca durmaksızın süren gösterilerden sonra numaraların bayatladığını düşünmüş, dolayısıyla kurdele kesme töreni için binlerce seyirciyi büyük şaşkınlığa uğratacak tamamen yeni numaralara ihtiyaç olduğuna karar vermişti.

İlçe Amiri Liu anıtmezarın açılışını duyurma ve kurdeleyi kesme işini açılış töreni için düzenlenecek olan özel beceriler gösterisinin hemen ardından yapmaya karar vermişti. Bu duyuruda, Lenin'in naaşını satın almak için gönderdiği heyetin başkente vardığını ve Rusya'ya gitmek için gerekli belgeleri doldurmakta olduğunu açıklayacaktı. Heyet iki-üç gün içinde evrak işlerini tamamlar tamamlamaz Rusya'ya hareket edecekti. Sonra, bir iki hafta içinde –en çok yirmi gün– Lenin'in naaşını Rusya'dan getirip anıtmezardaki kristal tabutun içine yerleştireceklerdi.

İlçe Amiri Liu etkileyici ses tonuyla on binlerce insana seslenecek ve gelecek yıl Şuanguay'ın gelirinin sıfırdan elli milyon yuana çıkacağını, bir sonraki yıl bunun ikiye katlanıp yüz

milyon yuana ulaşacağını ve daha sonraki yıl iki yüz milyona varacağını söyleyecekti. En geç dört yıl içinde ilçe idaresi tüm sakinlerine batı stilinde inşa edilmiş kalkan duvarlı ve beşik çatılı birer ev tahsis edebilecekti. Lenin'in naaşının anıtmezara yerleştirilmesinden sonraki ilk günden itibaren çiftçiler artık tahıl vergisi ödemeyecekti. Bunun yerine, yerel hazineler zorunlu fonları bir dizi aylık taksitle devlet hazinesinin kasalarına gönderecekti. Lenin'in naaşının anıtmezara yerleştirilmesinden sonraki ilk aydan itibaren ilçedeki tüm çiftçi aileler her sabah kahvaltıda kalsiyum takviyeli süt içecekti. Süt içmeyenler, ilçenin dağıtacağı buzdolaplarından ve renkli televizyonlardan faydalanamayacaktı. Eğer bunları çoktan almışlarsa da iade etmek zorunda kalacaklardı. Öğle yemeğinde kaburga eti ve yumurta yemeye itiraz eden aileler, ay sonunda gönderilecek olan ginseng ve siyah kemikli tavuktan faydalanamayacaktı.

Uzun lafın kısası, Lenin'in naaşı anıtmezara yerleştirildikten sonra Şuanguay halkının hayatı ölçülemeyecek bir refah seviyesine ulaşacaktı. Tarlalarda çalışan çiftçilere bile maaş bağlanacaktı ve maaşlarının miktarı ne kadar ekin biçtiklerine göre değil, yol boyunca ne kadar çiçek ektiklerine göre ayarlanacaktı. Yarım dönümden fazla alana çiçek ekenler, ayda bin yuan kazanacaktı. Ayrıca, yılsonu geldiğinde on bin yuandan fazla teşvik primi alacaklardı. Lenin'in naaşının Balou dağlarının derinliklerindeki Spirit dağında yatıyor olması, Şuanguay idari merkezini hareketli ve canlı bir metropole dönüştürecekti. Su, sokaklardan aralıksız bir şekilde akacak, hiçbir yerde tek bir toz zerresine bile rastlanmayacaktı. Kaldırımlar sıradan tuğlayla değil, granit taşı ya da mermerle kaplanacaktı. Hatta ana yol kavşakları, ilçe komitesi ve ilçe idaresi binalarının önü gibi önemli noktalardaki kaldırımlar, Funiu dağından getirilecek Nanyang yeşim taşıyla kaplanacaktı.

İlçe Amiri Liu konuşmasına devam ederken tabii ki birisi itiraz edecek ve aslında çok paraya sahip olmanın iyi bir şey olmadığını, paranın insanı bozduğunu iddia edecekti. Ne var ki bu itirazı önceden tahmin etmiş olan İlçe Amiri Liu bu fırsatı değerlendirerek Şuanguay'ın yedi yüz otuz bin çiftçisine ve seksen bin şehirlisine şu uyarıda bulunacaktı: O aşamaya gelindiğinde, ilçe idari merkezinden Balou dağlarının derinliklerine kadar herkes öyle zenginleşecekti ki, bir ev ya da araba satın almak için gerekenden daha fazla paraya sahip olacaktı ve sonuçta paraya hiç değeri yokmuş gibi davranıp intihara meyilli hale gelecekti. İlçedeki yaklaşık yüz bin aile öyle bir refah seviyesine ulaşacaktı ki, ders çalışmaktan ya da gazete okumaktan kaçan çocuklarına hâkim olmaları gerekecekti. İnsanların bütün günü gezip tozarak, güzel yemekler yiyerek, su gibi para harcayarak, başkalarının emeğinin meyveleri içinde âlem yaparak geçirmemeye özen göstermesi icap edecekti. Diğer ilçelerden insan işe alıp evlerinde dadı olarak çalıştırmaları ve onları insan değillermiş gibi koşturmaları doğru bir hareket olmayacaktı. Halk bu refah seviyesine ulaştığında kırsal bölgelerde bile kumar ve uyuşturucu gibi sorunlar ortaya çıkacaktı. Şuanguay ilçe idaresinin aşağıdaki gibi yeni yasalar çıkarması gerekecekti:

1. Evinin ön tarafına, arkasına, yol boyuna ve tarlasının önüne en az bir dönümlük alana çiçek ekmeyen çiftçilerin yılsonu teşvik primlerine yüzde elli oranında kesinti uygulanacaktır (elli bin yuan altı hariç).

2. Çocukları üniversiteden mezun olmayan ailelerin üç yıllık maaşlarının ve teşvik primlerinin tamamına kesinti uygulanacaktır. Çocuğu üniversite eğitimi alan ailelere ise çift maaş ve teşvik primi ödenecektir (iki yüz yuandan az olmamak üzere).

3. Halka yardım amacıyla -köylerindeki huzurevinin oyun masalarını yenilemek ya da köyün bahçelerine giden yolu tuğla ya da kireçtaşıyla kaplamak gibi- bağışta bulunan aileler, bulundukları bağışın iki misli oranında para alacaktır. Buna karşın, sahip oldukları fazladan parayı kumara ve uyuşturucuya yatıran aileler, ilçe idaresi tarafından komşu ilçenin hudutları içindeki en fakir bölgeye çiftçilik yapmak üzere gönderilecek, dolayısıyla eski fakir hayatlarına dönmek zorunda kalacaktır. Ailenin on binlerce yuanlık maaşı, komşu ilçenin fakir bir okuluna ya da köyüne verilecektir. Kendileri ise, tekrar ıslah oluncaya kadar Şuanguay ilçe sınırlarından içeri adım atamayacaktır.

İlçe Amiri Liu, halkın zengin olur olmaz deliye dönmesini engellemek için yukarıdaki gibi bir düzine yeni kanunu ve uygulamayı not defterine karalamıştı. Anıtmezarın açılış töreninin gerçek doruk noktasının, köylülerin özel beceriler gösterisine değil de kendi duygusal ve etkileyici konuşmasına bağlı olduğunun farkındaydı. Konuşması biter bitmez sahnedeki herkesin aniden çılgınlar gibi zıplamaya başlayacağını tahmin etmişti. Kültürel Devrim'in en ateşli dönemlerinde "Çok Yaşa Başkan Mao" diye bağıran insanlar gibi, Şuanguay sakinlerinin de kendisine tezahürat edeceğinden, salonlarının duvarına bir portresini asacağından, Lenin'e anıtmezarında yaptıkları gibi kendisine secde edeceklerinden korkmuştu. Aslında, Lenin'in naaşını satın almakla görevli heyet, Şuanguay'dan ayrılıp Pekin'e hareket ettiğinden beri İlçe Amiri Liu'nun gözüne doğru dürüst uyku girmemişti. Hatta Canlanan Özel Beceriler Topluluğu, Spirit dağına gelmeye başladığında hiç uyuyamamıştı. Yetmiş iki saat boyunca gözünü bile kırpmamıştı, ama buna rağmen önceki gece uzun bir banyo yapıp güzel bir uyku çekmiş gibi dinç görünmüştü.

İlçe Amiri Liu için, Lenin'in anıtmezarının açılışını duyuracağı günü beklemek, susuzluktan ölen bir adamın bir göle ulaşmaya çalışmasına benziyordu; ne kadar susuz olursa olsun, göle ulaşması hâlâ birkaç gününü alacaktı. İlçe Amiri Liu'nun içi içine sığmamıştı, ama sonuçta o bir mülki amirdi ve dolayısıyla ne kadar sabırsızlanırsa sabırsızlansın, sakin görünmesi çok önemliydi.

Rusya'ya gidecek olan heyeti arabalarına kadar geçirdikten ve bazı toplantılara katılmak üzere bölge ve eyalet idari merkezlerine gidip geri döndükten sonra İlçe Amiri Liu, Sekreter Şi'yi de yanına alarak Balou dağlarının ötesindeki kırsal bir bölgeye gitmişti. Gerginliğini azaltmak için ilçe sınırlarının en güneyindeki dağlık bir bölgeye, telefon erişiminin olmadığı bir noktaya gelmişlerdi. Buraya geliş amacı bir araştırma yapmak ya da fakir halkı ziyaret etmek değildi; sadece havzanın kenarında biraz vakit geçirmek ve birkaç günlüğüne canlanmak istemişti. İlçe Amiri Liu burada geçirdiği birkaç günün ardından –kurdele kesme töreninden sadece bir gün önce– Spirit dağına dönmüş ve ancak o zaman tamamen canlandığını hissetmişti. Canlanan gösteri topluluğu da aynı gün turneden Şuanguay'a dönmüş ve direkt Spirit dağına gitmişti. Ne var ki tam da o gün, İlçe Amiri Liu Canlanan'lı köylülerin repertuara eklediği yeni numaraları izledikten ve anıtmezarın içinde oturmaya fırsat bulduktan sonra çok acil bir mesele çıkmıştı.

Bu son derece acil bir konuydu.

Bulutsuz bir gökyüzünde ansızın, dünyayı sarsacak bir fırtına kopmuş gibiydi; sanki bulutlar bir anda her yandan içeri hücum etmiş, güneşten veya mehtaptan en ufak bir iz olmadan sağanak yağmur yağmaya başlamıştı.

"Bölge Sekreteri Niu derhal bölgeye dönmenizi istiyor."

"Sorun nedir?"

"Bugün dönmeniz lazım. Hemen şimdi. Bir saniye bile kaybetmeden."

"Yarın anıtmezarın kurdele kesme töreni var."

"Sekreter Niu hemen dönmeniz gerektiğini bildirdi."

"Kesinlikle bugün mü gitmek zorundayım? Yarınki törenden sonra gidemez miyim?"

"Sekreter Niu bu gece evinde olmanızı istedi."

"Bu kadar acil ne olabilir? Görmek istediği tek kişi ben miyim?"

"Amir Liu, sizce Sekreter Niu başka birini evine bizzat davet eder miydi?"

İlçe Amiri Liu ile konuşan kişi ilçenin yardımcı sekreterlerinden biriydi. Bölge idari merkezinden gelen telefondan sonra, İlçe Amiri Liu'yu bulabilmek için dört dönmüş ve bunu başaramayınca bir arabaya atlayıp Spirit dağına bizzat gelmişti. İlçe Amiri Liu ile görüşmeden önce yüzündeki tozu silmeye bile fırsat bulamamıştı. Alnında biriken ter, çamur damlaları gibi aşağıya akmıştı.

"Lanet olsun," demişti İlçe Amiri Liu. "Açılış törenine gelmediği yetmiyormuş gibi, araya girmek için tam da bu zamanı seçti."

"Amir Liu, eğer şimdi çıkarsanız yarınki törene zamanında yetişeceğinizi düşünüyorum."

İlçe Amiri Liu Spirit dağından bu şekilde ayrılmıştı. Yanına şoföründen başka kimseyi almadan alelacele arabaya atlamış ve bölge idari merkezine doğru yola çıkmıştı. Yolda giderken cep telefonunun çektiği bir bölgeye geldiğinde Sekreter Niu'yu aramıştı. "Çok önemli mi de ne demek?" diye kükremişti Sekreter Niu. "Bu konu, önemli bir olaydan bin kat, hatta on bin kat daha önemli. Buraya geldiğinde anlarsın," demiş ve telefonu bir ağacın dalını koparır gibi kapamıştı. Bunun üzerine

İlçe Amiri Liu şoförüne deli gibi sürmesini söylemiş ve akşam karanlığı çöktüğünde iki yüz elli kilometre uzaklıktaki Ciudu şehrine, Sekreter Niu'nun ön kapısına ulaşmıştı.

Mehtap soğuk ve parlaktı. Yerde ince bir buz tabakası vardı, ama Sekreter Niu geniş avlulu bir evde yaşıyordu ve içerisi Spirit dağında yaşanan sıradışı yaz kadar sıcaktı. İlçe Amiri Liu, eskiden buraya geldiğinde ana binanın içindeki kanepeye kendi evindeymiş gibi uzanırdı. Gelgelelim bu sefer, Sekreter Niu'nun yüzündeki donuk ifadeyi gördüğünde kapının eşiğinde beklemeyi tercih etmişti. Sekreter Niu telefon konuşmasını bitirdikten sonra elindeki gazeteyi, masaya bir bez parçası atar gibi İlçe Amiri Liu'ya fırlatmıştı.

"Açlıktan ölmek üzereyim," demişti İlçe Amiri Liu eskiden söylemeye alışık olduğu gibi.

"O zaman öl," demişti Sekreter Niu. "Son derece acil bir konu var."

"Ne kadar acil olursa olsun, karnım aç."

"Ben bütün gün ağzıma tek lokma koyamadım," demişti Sekreter Niu gözlerini kısarak. "Ama sen karnım aç diyorsun."

Neler olduğu konusunda İlçe Amiri Liu'nun en ufak bir fikri yoktu. Bu yüzden sadece orada oturmuş ve Sekreter Niu'dan başka bir ricada bulunmuştu. "En azından bir bardak su alabilir miyim?"

Sekreter Niu kanepeden kalkmış ve "Bir bardak su içecek vaktin de yok," demişti. "Eyalet valisi derhal seni görmek istiyor. Yarın ofisine gitmeni istiyor."

İlçe Amiri Liu gözleriyle Sekreter Niu'yu takip etmişti. "Ne oldu?" diye sormuştu.

Sekreter Niu ona bir bardak su doldurup, "Lenin'in naaşını satın almak üzere Rusya'ya gönderilen heyet Pekin'de alıkonmuş," demişti.

İlçe Amiri Liu kendisine uzatılan suyu almamıştı. Yüzü bir ölününkinden daha çok sararmıştı. "Ne oldu? Evraklar tamamdı ve gerekli olduğunda doldurabilecekleri banka teminat mektupları da vardı."

Sekreter Niu su bardağını hâlâ indirmemişti. "Ne mi oldu?" demişti. "Yarın valiyi gördüğünde anlarsın."

"Ama ben valiyle tanışmıyorum," demişti İlçe Amiri Liu.

Sekreter Niu eski, koyu kırmızı sandal ağacı masaya yaslanmış ve "Vali seninle yalnız görüşmek istiyor," demişti.

İlçe Amiri Liu sonunda su bardağını Sekreter Niu'nun elinden almış ve hızlıca tek seferde içmişti. Sonra eliyle ağzını silmiş ve "Madem beni görmek istiyor, giderim o zaman," demişti. "Sonuçta Başkan Mao değil ya."

Sekreter Niu, İlçe Amiri Liu'ya bakmış, bir süre sessiz kalıp sonunda konuşmasına devam etmişti: "Eğer şimdi yola çıkarsan eyalet başkentine gün ağarırken varabilirsin. Ne var ki bu görüşmeden sonra seni ilçe amirliğinden, beni de parti sekreterliğinden ihraç etmeleri son derece olası."

İlçe Amiri Liu önce duraksamış, ardından sesini yükselterek konuşmuştu: "Sekreter Niu, sakın korkmayın. Her ne olacaksa tüm sorumluluk bana ait."

Sekreter Niu'nun yüzünde yavaşça bir gülümseme belirmişti. "Neden korkacakmışım ki? Ben zaten bu yılsonuna kadar emekli olmayı planlıyordum."

İlçe Amiri Liu kendisine bir bardak su daha doldurmuştu. Su hâlâ biraz ılıktı ve onu elinde ileri geri sallamıştı. Suyu içtikten sonra, "Eyalet başkentine hareket edeceğiz," demişti. "Sizi temin ederim Sekreter Niu, aşılamayacak nehir, geçilemeyecek köprü yoktur. Valiyle görüştüğümde Lenin'in naaşını getirmemizin Şuanguay için ne denli önemli olduğunun altını çizeceğim. Ayrıca bölge, hatta eyalet için bile son derece faydalı olacağını vurgulayacağım."

Sekreter Niu gülümsemeye devam etmişti; sarı yüzü, bir buhar bulutuyla çevrili fırınlanmış çöreğe benziyordu. Tek kelime etmeden İlçe Amiri Liu'nun elindeki bardağı almış ve tekrar doldurmuştu. İlçe Amiri Liu suyunu içtikten sonra ona acele etmesini, Ciudu'dan başkente giden yolda onarım çalışmaları olduğunu, dolayısıyla trafiğin yoğun olacağını söylemişti. Bu yüzden Liu'nun bir an önce yola çıkması gerekiyordu.

İlçe Amiri Liu akşam karanlığında eyalet başkentine doğru yola çıkmıştı. Yolda giderken şoförü arkasını dönmüş ve gaz pedalı için kullandığı ayağının yorgun ve şişmiş olduğunu açıklamıştı. Ayrıca ay ışığının aracın lastiklerinde toplandığını ve yol boyunca uzanan ağaçlara tünemiş serçeleri korkutarak kaçırdığını eklemişti. Sonunda şafak vaktinde, binaların ormandaki ağaçlar kadar yoğun olduğu eyalet başkentine gelmişlerdi.

İlçe Amiri Liu'nun ilçe idari merkezine doğru yola çıktığından beri düşünebildiği tek şey kendisine secde etmek, tütsü yakmak, belki de birkaç gözyaşı dökmek olmuştu. Ne de olsa, iyi ya da kötü, o bir ilçe amiriydi ve onu gördüğünde önünde diz çökecek sekiz yüz on bin insan vardı. İlçe Amiri Liu o sabah başkente vardıktan sonra bir kâse jöleli tofu yemeye bile cüret edememişti, çünkü vakit kaybetmekten korkmuştu. Hükümet binasına boş mideyle koşmuştu. Neden geldiğini açıklayıp deftere imza attıktan sonra o kahverengi mermer avluya girmişti. On küsur katlı binaya vardığında mülki amir kimliğini çıkarmış ve kapıdaki görevlinin vali sekreterine haber vermesini sağlamıştı. Vali, ilçe amirinin "bir süre" beklemesini söylemişti.

Ne var ki bu "bir süre" sonsuzluğa dönüşmüştü. Bekleyiş o kadar uzun sürmüştü ki İlçe Amiri Liu, Şuanguay'dan başkente gelirken harcadığı sürenin on katından fazlasını aşağıda bekleyerek geçirmişti. Sonunda, neredeyse öğlen olmak üzereyken, yukarıdan bir mesaj gelmiş ve altıncı kata çıkması söylenmişti.

Vali, İlçe Amiri Liu ile bir su damlası bir binanın çatısından ne kadar sürede yere düşerse, o kadar uzun konuşmuştu.

"Otur lütfen," demişti.

"Söyleyecek bir şeyim yok," diye devam etmişti. "Seni buraya çağırttım, çünkü nasıl bir insan olduğunu görmek istedim. Makamı benden düşük bir yetkilinin Rusya'ya gidip Lenin'in naaşını satın almaya cüret ettiğine inanamadım."

"Oturmak istemiyor musun?" diye sormuştu. "Oturmak istemiyorsan gidebilirsin. Ne kadar büyük bir adam olduğunu biliyorum artık. Git ve Kremlin'den daha iyi bir kalacak yer bul kendine. Rusya'ya gitmesi için görevlendirdiğin heyeti geri getirmesi için birilerini Pekin'e gönderdim bile ve bir iki gün içinde buraya geldiklerinde bu heyetle de tanışmak istiyorum. Ne kadar meşgul olursam olayım, kesinlikle Şuanguay'ın yüce liderleriyle tanışma şerefine erişmek isterim. Şuanguay'ın yüce liderleriyle tanıştıktan sonra onları ilçe idari merkezine geri götürebilir ve ilçenin işlerini senden bir sonraki yetkiliye devredebilirsin."

Başkente gelmek için bütün gece yol tepen İlçe Amiri Liu, valinin söylemek istediği şeyin sadece bu olduğunu öğrenmişti. Vali, yüksek sesle konuşmamıştı; sesi, kışın soğuğundan korunmak için sıkıca kapatılan bir kapının altından esen meltem gibi duyulmuştu. Gelgelelim, İlçe Amiri Liu valiyi dinlerken zihninin tamamen boşaldığını, geriye sadece biraz kara bir pus ve beyaz bulutlar kaldığını hissetmişti. Art arda üç öğün atlamıştı ve Sekreter Niu'nun evinde su içtikten sonra ağzına hiçbir şey koymamıştı. O an öyle acıkmıştı ki, valinin masasına yığılmak üzere olduğunu hissetmişti. Bacakları ilkbahardaki bir söğüt dalı ya da Şuanguay sakinlerinin onun için pişirdiği erişte çubukları gibi titremişti.

Tabii ki valinin ofisinde öylece bayılamazdı. Ne de olsa bir ilçe amiriydi ve onu gördüğünde önünde diz çökecek sekiz yüz

on bin insandan sorumluydu. Dışarıda güneş tüm ışıltısıyla binanın çatısına yansımış, ışınları valinin ofisinin penceresinden içeri süzülmüştü. Gözleri kararan ve bayılacakmış gibi hisseden İlçe Amiri Liu, tıpkı iki yıl önce Şuanguay hapishanesini ziyaret ettiğinde kendisine bakan o suçlular gibi valiye bakmıştı. Arkasındaki kanepeye oturmak istemiş, ama bunu yapamamıştı, çünkü vali ona otur dediğinde oturmamış, bunun üzere vali ona gidebileceğini söylemişti. İlçe Amiri Liu aynı zamanda susuzluktan ölecekmiş gibi hissetmiş ve kavrulan damağını ıslatabilmek için gözü dönmüş bir şekilde su içmek istemişti. Valinin arkasında, birisinin dağlardan getirdiği bir sürahi soda duruyordu. Vali, İlçe Amiri Liu'nun sürahiye baktığını fark etmiş, ama susuzluğunu gidermesi için ona bir bardak teklif *etmediği* yetmezmiş gibi, masasındaki çekmeceden siyah bir evrak çantası çıkarıp ilçe amirinin koltuk altına sıkıştırıvermişti.

Sonra bir sineği başından savar gibi, eliyle ilçe amirine gidebileceğini işaret etmişti.

İlçe Amiri Liu'nun gitmekten başka seçeneği yoktu.

İlçe Amiri Liu, ayrılmadan önce valinin ofisine son bir kez bakmıştı. Bu, buraya ilk ve muhtemelen de son gelişiydi. Ofisi dikkatle incelemesi gerektiğini düşünmüştü. Burası tahmin ettiği kadar büyük ya da görkemli değildi; üç oda, bir masa, deri bir koltuk, bir sıra kitaplık, içi çiçek dolu bir düzine vazo ve bir adet de kanepeden oluşuyordu. Ayrıca, masanın üzerinde üç ya da dört adet telefon vardı.

İlçe Amiri Liu, içeride başka neler olduğundan tam olarak emin olamamıştı. Elbette valiyi ve yüzündeki ifadeyi unutmamıştı; tıpkı Lenin'in kristal tabutunun boyutunu asla unutamayacağı gibi. Valinin esmer yüzünün altında koyu bir kırmızılık vardı ve yıllar boyunca ginseng çorbasına yatırılmış gibi parlaktı. Adamın yuvarlak bir yüzü, dar bir alnı ve beyaz saçları

vardı. Yüzü, zamanla kırışmış, ama esasen kaliteli olduğu için hâlâ hoş bir koku yayan olgun bir elmayı andırıyordu. Vali, ten rengi yün bir kaban, altına dikilmiş bir ceket, onun altına da açık sarı bir kazak giymişti. Ayaklarında bir çift yuvarlak burunlu deri ayakkabı, altında ise koyu mavi kumaştan yapılmış bir pantolon vardı. Aslına bakarsanız, kıyafeti çok da sıradışı sayılmazdı. Sokakta yürüyen belli bir sınıfa ait yaşlı bir adamın kıyafetinden hiç farkı yoktu.

Tek fark, ses tonuydu; son derece sakin ve ölçülüydü, ama aynı zamanda buz gibi soğuk bir tını taşıyordu. O bir valiydi ve bir tufandan, diğer insanların hafif bir meltemden ya da çiseleyen yağmurdan bahsettiği kadar soğukkanlı bir şekilde bahsedebilirdi. Diğer insanların kanını donduran konulara, tüm soğukluğuyla sıcakmış gibi değinebilirdi; valinin en sıcak ateş korları içinde bile asla erimeyecek bir buz parçası gibi olduğu bir gerçekti.

Vali bu dehşet verici haberi, bir söğüt çiçeğinin yere düştüğünü ya da bir susam tanesinin bir öküzün toynağına sıkıştığını bildirir gibi vermişti. İlçe Amiri Liu o sırada valinin konuşmasının bir denizden daha derin olduğunu idrak edememiş, sadece birkaç kelimelik bu kısa konuşmayı dinlemek için tüm gece yol teptiğini ve bütün gün beklemek zorunda kaldığını düşünmüştü. Çaresizce valiye, bir fasulye filizi kadar kısa ya da bir alev kadar anlık da olsa birkaç söz söylemek istemiş, ama vali deri evrak çantasını eline alıp ofisinden çıkmak üzere kapıya doğru yürümüştü. Sonuçta,İlçe Amiri Liu'nun da ayrılmaktan başka şansı kalmamıştı.

Bir yemek çubuğundan veya bir su damlası bir binanın çatısından düşme süresinden de kısa bir sürede aktarılan bu son sözlerle, İlçe Amiri Liu daha aklını başına toplayamadan, valinin ofisinden dizleri titrek bir halde dışarı buyur edilmişti. İşte

tam o sırada İlçe Amiri Liu, valinin kendisini –kendisinin de valiyi– gerçekten görmüş olduğunu idrak etmişti; vali, söylenmesi gereken her şeyi söylemiş ve bunu yaparken İlçe Amiri Liu'nun uğruna tüm hayatı boyunca çalıştığı her şeyi çöpe atmıştı. İlçe Amiri Liu, sıcak bir yaz gününden dondurucu bir kış gününe savrulmuş gibi hissetmişti. Bir ömürlük çalışmaları rüzgâra fırlatılmıştı. Göz açıp kapayıncaya kadar her şey kim bilir nereye uçup gitmişti; üstelik, valiye tek kelime etmeye bile fırsat bulamamıştı.

O gece eyalet başkentinin konukevinde kalan İlçe Amiri Liu hastalanmıştı. Gribe yakalanmış, ateşi yükselmişti. Eğer Şuanguay'da olsaydı sekreteri ve ilçe hastanesi ona en iyi ilaçları tedarik edebilirdi, ama burada, eyalet başkentinde iki ya da üç gün boyunca sürekli sayıklayıp durmuş, bir avuç dolusu hapı leblebi yer gibi ardı ardına yutmak zorunda kalmıştı. Ateşinin düşmeyeceğinden ve grip zatürreye çevirinceye kadar sürekli öksüreceğinden endişe etmişti. Rusya'ya gitmekle görevli heyet, eyalet parti komitesi kadro üyeleri tarafından Pekin'den eyalet başkentine getirildiğinde, İlçe Amiri Liu soğuk algınlığının bir parça iyileştiğini ve ateşinin düştüğünü hissetmişti. Sanki Pekin'den dönen heyeti beklemek –ve geldiklerinde onlarla konuşmak– için hasta olmuştu.

Heyet üyelerine, "Vali sizlere ne dedi?" diye sormuştu İlçe Amiri Liu.

"Vali bir şey demedi. Sadece sorunumuzun ne olduğunu görmek istemiş. Eğer istersek eyalet akıl hastanesinin Şuanguay'da bir klinik açmasını sağlayabilirmiş."

"Ne tür bir klinik?"

"Siyasi psikoloji kliniği. Vali, hepimizin bir tür siyasi cinnet geçirdiğimizden endişe ediyormuş."

"Ninesini bellerim onun, başka ne dedi?"

"Şuanguay'a dönmemizi ve birkaç güne kadar birisi gelip bizi görevden alıncaya dek makamlarımızda son bir kez bulunmamızı söyledi."

"Lanet olsun! Lanet olsun!"

Bir süre küfür ettikten sonra İlçe Amiri Liu'nun, heyeti başkentten alıp ilçe idari merkezine götürmekten başka şansı kalmamıştı. Bir sınav için on yıl boyunca deli gibi ders çalışan, ama sınav salonuna girmek üzereyken okul müdürü tarafından sınav başvurusunun reddedildiğini –sonuç olarak, on yıllık gayretli çalışmasının bir çırpıda kaybolduğunu ve tüm hayatı boyunca kurduğu hayallerin suya düştüğünü– öğrenen bir öğrenci gibi hissetmişti.

Heyet hava hâlâ karanlıkken yola çıkmıştı. Önce trenle bölge idari merkezine gitmiş, ardından ilçe idaresinin gönderdiği bir arabayla Şuanguay'a doğru ilerlemişlerdi. Seyahat boyunca her yerde gürültü patırtı kopsa da, ilçe amiri de beraberindekiler de hiç konuşmamıştı. İlçe Amiri Liu, ölüm döşeğindeki biri kadar solgundu ve hali gerçekten de yürek parçalayıcıydı. Bu birkaç yüz kilometrelik yol boyunca aracın önünde oturup tek kelime etmemiş, dolayısıyla kimse de ona bir şey söyleyecek cesareti bulamamıştı.

Heyet, Rusya'ya gitmek için bir yığın evrakı doldurduktan sonra Pekin'den dönmek zorunda kalmıştı. Oysa Pekin'den Rusya'ya uçmak için uçak bileti bile almışlardı. Ne var ki tam da bu noktada, Rusya'ya sırf Moskova'daki Kızıl Meydan'ın altına defnedilen Lenin'in naaşını satın almak amacıyla seyahat edecekleri için, ilçe idaresinden getirdikleri formların bir Çin'deki bir bakanlık tarafından kaşelenmesi gerektiğini öğrenmişlerdi. Bu yuvarlak ve kırmızı bir mühürdü ve üzerinde sadece bir düzine kadar harf vardı. Heyet, kaşeyi bastırmak için ilgili bakanlığa gitmiş, ancak oraya vardıklarında görevli kişi

onlardan oturmalarını ve bir süre beklemelerini istemişti. Onlara birer bardak su getirmiş ve endişe etmemelerini söyleyip oradan ayrılmıştı.

Çok geçmeden odaya başka birisi gelmiş ve heyeti soru yağmuruna tutmuştu; Lenin'in naaşını almak için yeterli paraları olup olmadığını, Lenin'in naaşına ev sahipliği edecek anıtmezarın nerede olduğunu, cesedin bakımını yapacak teknolojinin geliştirilip geliştirilmediğini sormuştu. Ayrıca, Spirit Dağı Orman Parkı hakkında sorular sormuş, giriş ücretinin ne kadar olacağını ve ilçe zenginleştikten sonra elde edilen gelirin ne şekilde kullanılacağını öğrenmek istemişti. Sonunda, sorulması muhtemel tüm sorular sorulduktan ve heyet her soruya cevap verdikten sonra, görevli adam heyete endişe etmemelerini, formları kaşeleme yetkisi olan kişinin daha o sabah bazı kadro üyeleriyle Çin Seddi'ni ziyaret etmek üzere Badaling'e gittiğini, ancak kendisine haber verildiğini ve hemen döneceğini söyleyip sabırlı olmalarını rica etmişti. "Yemek vakti geldiğinde birisi size yemek getirecek," demişti. "Böylece, eyalet kadro üyeleri geri dönünceye dek burada bekleyebilirsiniz. Gerekirse birini gönderir, onları hemen getirtiriz."

Her şey göz açıp kapayıncaya dek, sanki bir tiyatro oyunu bittikten sonra tüm sahne dekoru bir kenara kaldırılmış gibi aniden bitivermişti. Kimse eve dönüş yolu boyunca İlçe Amiri Liu'nun ne düşündüğünü bilememişti. Şuanguay'a döndükten sonra anıtmezarı ziyaret etmek için Spirit dağına çıkacağını söylediğinde ne görmek istediğini kimse anlayamamıştı. Öyle ya da böyle, İlçe Amiri Liu, ilçe idari merkezinin doğu girişine ulaştığında akşam karanlığı çökmüştü. Yüzü bir ölününki kadar soluk, saçları tamamen beyazdı. Saçlarının ne zaman beyazladığı belli değildi; valinin ofisini ziyaret ettikten ya da anıtmezara geri döndükten sonra olabilirdi. Her halükarda, saçları bir yuva dolusu beyaz serçe kadar beyazdı.

İlçe Amiri Liu tek gecede yaşlanmıştı.

Tam bir ihtiyara dönmüştü.

Yaşlı bir insan edasıyla ilçe idari merkezine doğru güçlükle yürüdü. Bacakları son derece zayıftı ve dikkatli olmazsa yere devrilecek gibi görünüyordu.

İlçe Amiri Liu Spirit dağından, Mao Ci Nine liderliğindeki açılış gösterisinden ayrıldığından beri adım adım[1] sadece birkaç gün geçmişti. Oysa Şuanguay'dan ayrılalı birkaç yıl, belki onlarca yıl, hatta bir ömrün yarısı geçmiş gibi hissetmişti. Şuanguay halkı artık onu tanımıyormuş gibi görünüyordu. Geçmişte hep arabayla seyahat eder, aracın dışındaki manzara gözlerinin önünden rüzgâr gibi geçerdi. Geçmiş artık geçmişti ve geriye hiçbir şey kalmamıştı.

O zamanlar, İlçe Amiri Liu arada bir herhangi bir sebepten dolayı aracından indiğinde sokaktaki herkes onu tanır ve büyük bir kargaşa yaşanırdı. Herkes heyecan içinde, "Amir Liu, Amir Liu!" diye sevgi çığlıkları atıp hemen onun etrafını sarardı. Evlerine yemeğe gelmesi için ısrar etmedikleri zamanlarda oturması için ona bir iskemle uzatıp kapılarının eşiğine davet ederlerdi. Kimisi yeni doğmuş bebeğini amirin kollarına koyup, ondan bebeğe şans getirmesini ve bir isim vermesini isterdi. Bazıları ondan oldukça vasat olan el yazısıyla bir beyit yazmasını ister, sonra da onu kapısının önüne yapıştırırdı. Öğrenciler defterlerini ve ev ödevlerini getirip, imzalaması için ilçe amirine uzatırdı. İlçe Amiri Liu şehirde dolaştığında caddede yürüyen bir imparator gibi karşılanırdı ve sadece varlığı bile insanların çılgınlar gibi sevinmesi için yeterli olurdu. Bu yüzden, Amir Liu manzaraya dikkat etmezdi.

Oysa şimdi, hava kapalı ve oldukça soğuktu; dolayısıyla sokakta sadece birkaç kişi vardı. Dükkânlar ve mağazalar çoktan kapanmıştı ve küçük ara sokaklar bile neredeyse boş sayılırdı.

Ana cadde boş bir oda kadar sessizdi ve dışarıda sadece fahişeler dolaşıyordu.

İlçe Amiri Liu görülmekten korktuğu için şehrin girişine gelmeden aracından inmişti. Eski şehrin sokaklarını yürüyerek geçmek istemişti. Beklediği gibi, sokaklar tamamen boştu ve ortalıkta onu tanıyacak kimse yoktu. Gerçi İlçe Amiri Liu tanınmayı özlemişti. Burası ilçe idari merkeziydi ve Şuanguay onun ilçesiydi. Şuanguay'da onun tanımayan kimse olmamalıydı. Sokakta yürüdüğü zaman herkesin ona şaşkın şaşkın bakması gerekirdi. Oysa bugün sokak neredeyse tamamen sessizdi. Arada bir gördüğü kişiler hızla oradan uzaklaşıyor, arkasına bile bakmadan evine gidiyordu. Bir ara bir kadın kapısını açıp yemeğe gelmeleri için çocuklarına seslendiğinde İlçe Amiri Liu'yu fark etti, ama onu tanımıyormuş gibi çocuklarına seslenmeye devam ederek kapısını kapatıp içeri girdi.

Şehrin bu eski mahallesi, yeni bölgeleriyle kıyaslanamazdı bile. Sokaklar kırık tuğlalı ve çatlak kiremitli evlerle doluydu. Gerçi arada bir yeni evlere de rastlamak mümkündü. Bu evler kırmızı tuğladan inşa edilmişti ve kare şeklindeydiler. Bu kış gününde, kızılçamdan imal edilmiş, ama henüz boyanmamış tabutları andırıyorlardı. İlçe Amiri Liu yalnız başına yürümeye devam ederken bir mezarlığa girmiş gibi hissetti; sanki ölmüş, ama sonra hayata döndürülmüştü. Dolayısıyla, insanlar onu gördüğünde gözlerinin içine bakmaya cesaret edemiyordu.

Bir ara, omuzlarında içi meyve dolu birer sepet taşıyan iki kişi yanından geçti. Ürünlerini satmak üzere pazara gidiyorlardı. Elbette ikisi de Şuanguay yerlisiydi ve muhtemelen birkaç nesildir bu ilçede yaşayan ailelerden geliyordu. İlçe Amiri Liu, adamların kendisini tanıyıp durdurması ve ona adıyla hitap etmesi durumunda birini ticaret bürosuna, diğerini de dış ticaret bürosuna yardımcı direktör olarak atamaya karar verdi. O

hâlâ Şuanguay'ın ilçe amiri ve parti sekreteriydi. Eğer birini bir pozisyona atamak isterse hiçbir şey onu durduramazdı. Hatta isterse bu adamları baş direktör olarak bile atayabilirdi. Tek istediği, bu iki meyve satıcısının kendisini tanıması, taşıdıkları ürünleri yere indirip önünde eğilmesi ve ona Amir Liu diye hitap etmesiydi; tıpkı eski günlerde insanların onu sokakta gördüğünde yaptığı gibi.

İlçe Amiri Liu kıpırdamadan orada durdu ve adamların onu tanımasını ve "Amir Liu" diye hitap etmesini bekledi.

Adamlar İlçe Amiri Liu'nun yanından geçerken ona sadece şöyle bir bakıp yollarına devam etti. Onlar uzaklaştıkça taşıdıkları sepetlerin tıkırtısı da giderek azaldı ve sonunda tamamen kayboldu.

Karanlığın içinde kaybolan bu iki adamı seyreden İlçe Amiri Liu şoke olmuştu. Kalbini yılanlar ısırıyor, arılar sokuyor gibi hissediyordu, çünkü adamlar onu tanımamıştı. Yine de gülümsemeye devam etti; bu iki adam, yardımcı direktör olma fırsatını kaçırdığını bilseydi tamamen mağdur[3] hissederdi.

İlçe Amiri Liu, şehrin eski mahallelerinden yeni mahallelerine doğru yürümeye başladı. Ne zaman birilerine rastlasa durdu ve onu tanımalarını bekledi. Onu tanıyan kişiyi büro amirliği gibi bir göreve atayacaktı, ancak sonuçta kimse onu tanımadı. Hiç kimse ona geçmişte olduğu gibi yolun kenarında durup kocaman gülümseyerek, başını sallayıp öne eğilerek yumuşak bir ses tonuyla "Amir Liu!" diye hitap etmedi. Bu sırada gökyüzü çoktan kararmıştı ve İlçe Amiri Liu ilçenin merkezi sokaklarından çıkmış, bir dizi kırsal ara sokağa ulaşmıştı. Ailesinin avlusuna ulaştığında arkasındaki sokak lambaları sonunda yandı.

İlçe Amiri Liu tanınmayı ve kendisine ismiyle hitap edilmesini daha önce hiç bu kadar arzulamamıştı. İlk başta kimseye

görünmemek için şehre karanlığın maskesi altında girmek istemişti, ama kimse onu tanımadığında kalbinin hırsızlar tarafından soyulmuş bir depo kadar boş olduğunu hissetmişti. En azından ailesinin avlusunun kapı görevlisi onu tanır ve aceleyle kulübesinden çıkıp onu karşılar diye düşündü, ama avlunun girişine geldiğinde görevli adam normalde yaptığı gibi dışarı çıkmadı. İlçe Amiri Liu yoldayken uzaktan baktığında evde açık bir ışık olduğunu görmüştü, ama girişe geldiğinde ev bir mezar kadar sessizdi.

İlçe Amiri Liu'nun, yaşlı kapı görevlisinin nereye gittiğine dair hiçbir fikri yoktu. Giriş kapısı açıktı, ama görevli adamdan eser yoktu.

Girişte ayakkabılarının tozunu aldıktan sonra avlunun içine yürüdü.

Eve dönmek zorundaydı.

Buraya en son ne zaman geldiğini hatırlayamıyordu. Çok ama çok uzun zaman önce gibiydi. Karısı ona, eğer mümkünse üç ay evden uzak kalmasını söylemiş, o da "Gör bakalım! Altı aydan önce eve dönmem," demişti.

Aslında İlçe Amiri Liu, evinden altı aydan daha uzun bir süre uzak kalmıştı. Evden ayrıldığında ilkbaharın başıydı, oysa şimdi kara kış yaşanıyordu.

Kırsal bölgelere yaptığı ziyaretler, katıldığı toplantılar ya da Lenin'in anıtmezarının inşaat sahasında geçirdiği geceler derken altı aydan uzun bir süre geçmişti. Aslında evinden birkaç yıl uzak kalmış gibi hissediyordu. Bazen ilçe idari merkezinde işler uzadığında eve dönmek yerine ofisinde uyumayı tercih etmişti. Ve şimdi ailesinin avlusunda ilerlerken, karısının yüzünü tam olarak hatırlayamıyordu. Zayıf mı, yoksa şişman mı, açık tenli mi, yoksa esmer mi olduğunu hatırlamıyor, hatta nasıl kıyafetler giydiğini bile anımsayamıyordu.

Şu anda gökyüzü tamamen kararmış olsa da mehtabı ve yıldızları görmek mümkün değildi, çünkü gökyüzü siyah sisi andıran bulutlar tarafından kaplanmıştı. Karanlık girişin içinde duran İlçe Amiri Liu bir süre durup yoğunlaştı ve karısını hatırlamaya çalıştı; otuzlu yaşlarda, kısa boylu, beyaz tenli bir kadındı ve koyu siyah saçlarını çoğu zaman omuzlarına dökerdi. Yüzünde, çoğu kişi tarafından güzellik emaresi olarak kabul edilen bir ben vardı ve rengi siyaha yakın bir kahverengiydi, ancak benin yüzünün hangi tarafında olduğunu bir türlü hatırlayamıyordu.

İlçe Amiri Liu eve girer girmez ilk iş olarak o benin karısının yüzünün hangi tarafında olduğuna bakacaktı. Eve doğru baktığında karısının bir serçeyi andıran gölgesinin mutfak penceresinden hızla geçtiğini gördü. Bu geçiş sadece bir anlık olsa da İlçe Amiri Liu bir şeylerin kalbini hafifçe okşadığını hissetti. Hızla eve doğru yöneldi.

Artık eve dönmek istiyordu.

Bir iki adım attıktan sonra sol tarafına baktı ve Kutsal Salon'u ziyaret edip saygılarını sunmasının iyi olacağını düşündü. Eve gelmeyeli altı aydan fazla bir süre, hatta belki de birkaç yıl geçmişti. Salon kim bilir ne haldeydi?

Dolayısıyla, önce Kutsal Salon'a gitti. Kapıyı açtı, içeri girdi ve ışıkları yaktı. İçerisi aydınlanır aydınlanmaz duvardaki portrelere baktı, ancak eski günlerde hissettiği canlanma duygusunu artık yaşayamıyordu. Marx, Engels, Stalin, Başkan Mao, Hoşha, Tito, Ho Chi Minh, Kim Il Sung ve Carlos Mariátegui'nin portreleri eski yerlerinde duruyordu. Çin'in en büyük askeri liderlerinin portreleri de hemen aşağıdaydı. Tek fark, İlçe Amiri Liu'nun portresi artık ikinci sırada, Lin Biao'nun portresinin eskiden bulunduğu yerde değil, ilk sırada, Marx, Engels, Lenin, Stalin ve Mao'nun portrelerinin, hemen yanında olmasıydı.

İlçe Amiri Liu, Kutsal Salon'un tam ortasında uzun bir süre durdu ve zamanın yavaşça akıp gitmesine izin verdi. Bir ömür gibi hissedilen sürenin sonunda Mao'nun hemen yanındaki portresini yerinden çıkardı ve Marx'ın portresinin yanına, birinci sıranın en önüne astı. Ardından, portresinin altındaki bütün boş satırları doldurdu ve altlarına kırmızı bir çizgi çekti. En alt satıra şunları yazdı:

Dünyanın en büyük çiftçi lideri ve üçüncü dünyanın en önemli proleter devrimcisi.

İlçe Amiri Liu bu iki satırlık yazının her satırının altına dokuz adet kırmızı çizgi çekti. Bu dokuz çizgi, daha önce tanımladığı kalın kırmızı ejderha gibiydi; baş döndürücü ve göz alıcıydı. İlçe amiri, bir süre bu iki satırlık yazıyı ve altındaki kırmızı ejderhayı seyretti. Ardından diz çöküp yazının ve portresinin önünde secde etti. Sonra arkasını döndü ve üvey babasının portresini seyredip, onun için üç adet tütsü yaktı. Sonunda Kutsal Salon'dan çıktı.

İlçe amiri, gecenin sessizliğinde, uzaktan yaklaşan bir araç sesi duydu. Motorun derinden duyulan gürültüsü hiç de yabancı gelmiyordu; tıpkı kendi aracının sesi gibiydi. Muhtemelen Sekreter Şi döndüğünü öğrenmişti ve onu görmeye geliyordu. En azından onun kendisine "İlçe Amiri Liu" diye hitap edeceğine şüphe yoktu.

Siyah otomobil gerçekten de evinin önüne park etti ve aracın içinden Sekreter Şi çıktı; kendisini görmeye gelmişti. İlçe Amiri Liu, göreve başladığı ilk gün Sekreter Şi'yi sekreteri olarak atamıştı ve Sekreter Şi her zaman ona "İlçe Amiri Liu" diye hitap etmişti. Elbette şimdi de bu şekilde hitap edecekti.

Ve gerçekten de Sekreter Şi ona "İlçe Amiri" diye hitap etmeyi bırakmadı.

İlave Okuma

1. Adım adım: *LEHÇE. Zamanı esnetme hareketini ifade eder ve her şeyi en ince detayına kadar hesaplama anlamındadır. Adım atmakla hiçbir ilgisi yoktur.*

3. Tamamen mağdur: *LEHÇE. Bir fırsatı kaçırmayı ve dolayısıyla mağdur hissetmeyi ifade eder.*

Üçüncü Bölüm:
Amir Liu, Amir Liu, Önünüzde Eğilebilir miyim?

"Beni affedin Amir Liu. Size çok büyük bir yanlış yaptım."

"Nineni bellerim senin! Kafanı keserim senin! Vururum seni! Kafanı vurmak ya da seni vurmak bile içimdeki öfkeyi dindirmeye yetmez."

"Amir Liu, Amir Liu, büyük bir yanlış yaptım ben Amir Liu."

"Eğil önümde, herkes önümde eğilsin."

"Onu suçlama, Sekreter Şi'yi suçlama. Her şey için beni suçla."

"Defol buradan! Seni iffetsiz kadın, seni dişi domuz, seni sürtük, seni çakal."

"Amir Liu, karınızı dövmeyin. Onu yerine beni dövün. Bakın, yüzü kan içinde kaldı. Onu dövmeye devam ederseniz öldüreceksiniz kadını. Her şey benim hatam. Hepsi Sekreter Şi'nin hatası."

"Onun yerine seni dövmemi mi istiyorsun? Gerçekten gitmene izin vereceğimi mi sandın?"

"Eee..."

"Seni çoktan kovdum. Hapiste cezanı çektikten sonra memleketine dönüp tarlada çalışmanı sağlayacağım."

"Dövün beni Amir Liu! Beni öldüresiye dövmenize, dümdüz oluncaya kadar ayaklarınızın altında çiğnemenize, posamı çıkarıncaya kadar üzerimde yürümenize izin veriyorum."

"Senin sekiz sülaleni bellerdim, ama şimdilik Halk Güvenlik Bürosu'nun seni hapse göndermesini sağlayacağım. Tek sözümle tüm sülaleni yok edebilirim. İsmini çamurda sürükleyip itibarını bir sokak faresininkinden daha beter ederim. Şuanguay sokaklarında yürüyemezsin bile. Seni öyle bir hale sokarım ki, Şuanguay'da dilenecek bir kapı bile bulamazsın."

"Sana yalvarıyorum, lütfen Sekreter Şi'yi dövme. Baksana, bilincini yitirmiş bile. İhtiyar Liu, Amir Liu, yalvarıyorum, onun yerine beni döv."

"Nineni bellerim senin. Bana gerçeği söyle; evden çıktığında herkes seni ilçe amirinin karısı olarak tanıyor ve sana *first lady* diye hitap ediyor. Bunun farkında mısın?"

"Bunu biliyorum, ama ben *first lady* olmak istemiyorum. Ben sıradan bir insanın karısı olmak istiyorum. İşten döndüğümde kocam kanepede gazetesini okurken akşam yemeği pişirmek ve yerleri silmek istiyorum. Yemeği masaya getirdiğimde gazetesini bir kenara koyup benimle yemek yemesini istiyorum. Yemek yedikten sonra bu sefer ben kanepeye uzanıp gazete okumak, onun da mutfağa gidip bulaşıkları yıkamasını istiyorum. İşi bittiğinde ikimiz kanepeye uzanıp televizyon seyredelim, sohbet edelim ve sonunda yatağa beraberce gidelim istiyorum."

"Amir Liu, bizi affetmeniz gerek. Eğer affetmezseniz bütün gece burada önünüzde diz çökeriz."

"Su yok mu su? Kahretsin! Bu evde bir damla su yok mu?"

"Hazır içme suyumuz yok... Gidip biraz kaynatayım."

"Nineni bellerim senin. Seni sekreterim olarak atarken beni sırtımdan bıçaklayacağın hiç aklıma gelmezdi. Lenin'in naaşını satın alamamak bile beni bu kadar üzmedi."

"Size yanlış yaptım Amir Liu, çok büyük bir yanlış yaptım."

"Hiç uğraşma, alnın kanayıncaya dek bana secde etsen de seni affetmeyeceğim."

"Sizden beni affetmenizi istemiyorum. Herkes suçunun cezasını çekmeli."

"Lütfen biraz su iç... Yalnız hâlâ sıcak, bırak soğusun biraz."

"Hiç çayımız var mı?"

"Yeşil çay mı, yoksa kırmızı çay mı istiyorsun?"

"Umurumda bile değil."

"Tamam, sana yeşil çay hazırlayayım. Biraz olacaktı."

"Ayağa kalk. Bu konuda ne yapmayı planladığını söyle."

"Amir Liu, eğer beni bağışlamazsanız ayağa kalkmam; ucunda ölüm bile olsa."

"O zaman sadece diz çök ve ne yapmayı planladığını söyle."

"Bizi bir araya getirmenizi diliyorum, çünkü bunu yapmazsanız burada, önünüzde diz çökmüş bir şekilde öleceğiz."

"Sizi nasıl bir araya getirmemi istiyorsunuz?"

"Evlenelim. Benim yüzümden Şuanguay'da insan içine çıkamaz oldun. Artık bizi başka bir yere gönderme konusunda özgürsün."

"Amir Liu, iyiliğinizi ve cömertliğinizi asla unutmayacağız. Yıllarca sekreterliğinizi yaptım ve bu yüzden ne istediğinizi benden daha iyi hiç kimse bilemez. Eğer bizi bir araya getirirseniz ilçedeki herkesin önünüzde eğilmesini sağlayacağım. Lenin'in naaşını satın almayı başaramadığınızı biliyorum. Buna rağmen, ilçedeki herkesin önünüzde eğilmesini sağlayacağım. İlçedeki herkesin sizi her gördüğünde önünüzde eğilmesini sağlayacağım. Eğer bana inanmıyorsanız deneyin. Yarından itibaren sokaktaki herkes sizi her gördüğünde önünüzde eğilecek. Yeni ve eski şehirdeki herkes evinin salonundaki duvara portrenizi asacak, anlaştık mı?"

"Nasıl yani? Sen uzaydan filan mı geldin? Söylüyorum sana, Tanrı'nın bile böyle bir gücü yok."

"Amir Liu, size teklif ettiğim şeyi gerçekleştirebilirim."

"Defol buradan. İkiniz de defolun buradan. Gözüm görmesin sizi."

"..."

"Altı ay boyunca geri dönmedin, belki bir gece kalıp seninle konuşurum diye düşündüm."

"Fazla söze gerek yok, bu evden ne istiyorsan alıp gidebilirsin."

"Hiçbir şey istemiyorum. İstediğim tek şey, babamın portresi."

"Alabilirsin. İstediğin her şeyi alabilirsin."

"Tamam o zaman. Biz şimdi gidiyoruz."

"Gidin. Acele edin ve gidin. İkinizi de bir daha görmek istemiyorum."

"Size minnettarım Amir Liu... Bu iyiliğiniz karşılıksız kalmayacak. İyiliğinizi ve cömertliğinizi unutmayacağım. Yarın ilçedeki herkesin önünüzde secde etmesini ve size ilahi bir varlık gibi davranmasını sağlayacağım."

Beşinci Bölüm:
Tüm Dünya Saygıyla Eğiliyor

İlçe Amiri Liu'nun canlanma gözyaşları nihayet yere düşmüştü.

Ertesi gün evden çıktığında herkesin gerçekten de önünde saygıyla eğildiğini gördüğünde şaşırmıştı.

Kalktığında güneş çoktan en tepe noktasını geçmiş, neredeyse öğle yemeği saati gelmişti. İlçe Amiri Liu, son günlerde yaşanan onca sarsıcı olaydan sonra geceyi deliksiz bir uyku çekerek geçireceğini hiç tahmin etmemişti. Sekreter Niu'nun telefonları bile onu uyandıramamıştı.

İlçe Amiri Liu çok yorgun hissetmiş ve iyi bir gece uykusunun dinlendiriciliğine ihtiyaç duymuştu. Dolayısıyla, uzun bir süre deliksiz uyumuştu.

"Eğer evdeysen neden telefona cevap vermedin?" diye sordu Sekreter Niu.

"Üzgünüm Sekreter Niu, çok yorgundum."

"Vali aradı ve bölge hükümetinin üç gün içinde Şuanguay'a yeni bir parti sekreteri ve yeni bir ilçe amiri göndermesini istedi."

İlçe Amiri Liu'nun zihni bulanmıştı. Sekreter Niu, "Lenin'in naaşını satın almak için gerekli olan evrakları Rusya'ya göndermediniz mi?" diye sordu. "Nasıl göndermemiş olabiliriz ki?" diye yanıtladı İlçe Amiri Liu. "Böylesine önemli bir iş anlaşması için gerekli evrakları nasıl göndermemiş olabiliriz? Satın alma niyeti tebliğinden iki kopya bile gönderdik; üstelik diğer ilgili belgenin birer kopyasıyla beraber." İlçe Amiri Liu konuşmasına devam etti: "Sonuçta Rusya çok uzak bir yer ve her şeyi yüz yüze görüşmemiz mümkün değil, dolayısıyla biz de ilk önce satın alma niyeti tebliğini gönderdik.

"Aman ne güzel!" diye kükredi Sekreter Niu. "Adamlarını bir satın alma niyeti tebliği ve ayrı bir satın alma reddi belgesiyle beraber başkente göndermişsin. Bunun üzerine eyalet yöneticileri öfkeden kudurmuş; o kadar sinirlenmişler ki, bağırsakları dışarı sızmış."

İlçe Amiri Liu, Şuanguay ilçe amiri ve aynı zamanda ilçenin parti sekreteri olduğunun farkındaydı, ama bu noktada bir uçurumun kenarına geldiğini ve dönecek başka bir yön olmadığını hissetti. "O zaman ne yapmalıyım?" diye sordu. "Sana gidecek bir yer bulacağım," dedi Sekreter Niu. "Bölge idari merkezine yeni bir imparatorluk anıtmezarı inşa edildi. Ciudu'ya gömülmüş tüm imparatorların, imparatorluk ailelerinin ve bakanların mezarları, insanların görüp takdir edebilmesi için buraya taşındı. Müze, birinci kademe bir iş birimi ve sen müze müdürü olarak görev alacaksın." İlçe Amiri Liu bir şey söylemek istedi, ancak Sekreter Niu, konuşması biter bitmez telefonu kapadı.

İlçe Amiri Liu kendisine verilen görevden memnundu; Sekreter Niu, müze müdürlüğünden sonra verilecek görevin eyalet yetkililerinin planlarına bağlı olduğunu ve bekleyip göreceklerini söylemişti. En fazla rütbesini düşürürlerdi. Ceza almasını gerektirecek bir şey yoktu. Ama daha da önemlisi, Sek-

reter Niu, İlçe Amiri Liu'dan bulaşıcı bir hastalık gibi kaçmış, söylemek istediği şeyi duymak için beklememişti. Telefonun kapanma sesi, bir buzu parçalayan bıçak darbesi kadar soğuk bir şekilde yankılanmıştı. İlçe Amiri Liu afallamış bir şekilde yatağının kenarında oturdu. Henüz giyinmemiş olduğunun farkına varması uzun zaman aldı. Telefonun ahizesini küçük bir fırça gibi masanın üzerine fırlattı ve ardından ceketini giydi. "Ceset" ve "tabut" gibi, antik anıtmezar müzesiyle ilgili kelimelerin haricinde zihni tamamen boşalmıştı.

Yatağının kenarında oturup boş gözlerle etrafa bakarken içinde en ufak bir üzüntü ya da mutsuzluk hissi yoktu, ama her şey gerçekdışı geliyordu; sanki henüz uyanmamıştı ve bu son gelişmeler rüyadan ibaretti. Kendisini çimdiklemek ve her şeyin gerçek olup olmadığını kontrol etmek istedi, ama aynı zamanda gerçeği keşfetmekten de korktu. Bu yüzden, yatağında kaskatı bir şekilde oturmaya devam etti. Yavaş yavaş, başının içinde hareket eden bir şey hissetti; bir meltem, zihninin içindeki sisi dağıtmaya başlamıştı. Beyninin içinde dalgalanan gölgeleri yakalamaya çalıştı ve karşısındaki duvara dikkatle baktı. Birden, Canlanan'ın topluluklardan çekilmesini kabul ettiği halde, bunu hayata geçirmek için ilçe düzeyinde resmi bir toplantı düzenlemediğini hatırladı. Gözleri şaşkınlıkla kocaman açıldı ve zihnindeki kara bulutların arasında bir çatlak belirdi. Bu çatlak giderek bir deliğe dönüştü ve arasından parlak bir günışığı, bir kapı açılmış gibi içeri yansıdı.

İlçe Amiri Liu hemen odadan çıktı.

Derhal bir ilçe daimi komitesi toplantısı düzenlemesi gerekiyordu. Yeni ilçe amiri ve parti sekreteri üç gün içinde ilçeye geliyordu ve dolayısıyla, bu onun son daimi komite toplantısı olacaktı.

İlçe Amiri Liu evinden dışarı çıktığında şehirdeki herkesin, hatta tüm dünyanın önünde eğildiğini, hatta secde ettiğini gör-

dü. Önce, her gün çöpünü alan ve avlusunu temizleyen yaşlı adam gülümseyerek yanına geldi. Adam elli yaşından büyüktü ve avlusunu on yıldan uzun bir süredir temizleyip süpürüyordu. Adam sessizce gülümsüyordu; sanki çöpün içinde altın ya da gümüş bulmuştu. İlçe Amiri Liu'nun önünde saygıyla eğildi, ama bir sopa kadar ince belini doğrulttuktan sonra konuşmaya başladı. "Teşekkürler Amir Liu," dedi eksik dişlerinin arasından. "Duyduğuma göre yılsonundan sonra avlunuzu süpürmek için ayda birkaç bin yuan maaş alacakmışım."

İlçe Amiri Liu çöpünü kaldırdı ve bir çöp bidonuna doğru yöneldi. Neler olduğu konusunda hiçbir fikri yoktu. Avlunun girişine vardığında yaşlı kapı görevlisi bulaşıkları yıkamakla meşguldü, ama İlçe Amiri Liu'yu gördüğünde derhal bulaşıkları bir kenara bıraktı, elindeki suyu sildi ve dışarı koşarak, "Amir Liu," diye seslendi. "Aslında önünüzde secde etmem gerekir, ama çok yaşlandım ve artık bedenim elvermiyor." Yaşlı adam konuşmasına devam etti: "Çocuğum olmadığı halde bir gün emekli olup rahata ereceğim hiç aklıma gelmezdi. Oysa siz ilçeye bir huzurevi yaptırmışsınız ve altmış yaş üzerindekilere burada bir oda tahsis edileceğini ve her ay normal maaşlarının iki katı kadar emeklilik maaşı verileceğini duyurmuşsunuz." Yaşlı adam ocaktaki suyun kaynamaya başladığını duyunca konuşmayı bırakıp içeri koştu.

İlçe Amiri Liu sokakta yürümeye başladı. Bütün kışı kabak çekirdeği, şeker kamışı ve elma satarak geçiren sokak satıcıları –erkek, kadın, genç, yaşlı fark etmeksizin– İlçe Amiri Liu'yu gördüğünde kocaman gülümsedi ve kendisine defalarca teşekkür etti. "Amir Liu, size minnettarız. Sayenizde Şuanguay'ın kötü kaderi değişti. Artık kara kışın ortasında burada durup seyyar satıcılık yapmak zorunda kalmayacağız," veya "Teşekkürler Amir Liu. Ömrüm boyunca elma sattıktan ve yaşlandık-

tan sonra evde istirahata çekilebileceğim ve hâlâ yeterli yiyecek ve içeceğe sahip olacağım hiç aklıma gelmezdi," diyorlardı.

Otuzlu yaşlarda bir kadın, kendi yaptığı kaplan başlı çocuk ayakkabılarını satmak için köyden ilçeye gelmişti. Güneşten ve rüzgârdan korunmak için bir duvarın dibine çökmüştü, ancak İlçe Amiri Liu'yu görür görmez utana sıkıla yanına gitti ve önünde secde etti. Gözleri yaşlarla dolmuştu.

"Amir Liu," dedi kadın. "İnsanların dediğine göre, yılsonundan sonra tarlalarda çalışmamız gerekmeyecekmiş. Bunun yerine herkese her ay bedava tahıl, sebze ve et dağıtılacakmış. Dediklerine göre, Şuanguay'a gelen turistler yaptığım kaplan başlı ayakkabıların çiftine düzinelerce yuan ödeyecek ve onları evlerinin duvarına asacakmış."

"İlçe idari merkezi tek gecede muazzam bir dönüşümden geçmiş olmalı," diye düşündü İlçe Amiri Liu. Herkes ona secde etmekle kalmıyor, anlaşılmaz bir gülümsemeyle ortalıkta dolanıyordu; sanki bodhisattvalar geçen gece şehre gelmiş ve herkese bir müjde vermişti. Geçen gün tüm memleket sis altındayken, bugün gökyüzü tamamen açıktı ve güneş tüm parlaklığıyla yeryüzüne yansıyordu. Gökyüzüne uçsuz bucaksız bir mavilik hâkimdi; o kadar pürüzsüzdü ki, fırçayla ovulmuş sanırdınız. Arada bir bulutların izine rastlansa da ipek kadar beyaz görünüyorlardı. Hava, ilkbahar gelmiş gibi ılıktı. Eğer hava üç-beş gün daha böyle giderse söğüt ve kavak ağaçları tomurcuklanmaya, kır çiçekleri de çiçek açmaya başlardı; tıpkı birkaç hafta önce Spirit dağında açan çiçekler gibi.

Kim bilir, belki de bu hava bir kehanetti.

İlçe Amiri Liu, insanların etrafında toplanmasına ve kendisine teşekkür etmesine izin verdi. Avlusundan ilçe idare binasına doğru ilerlerken etrafındaki kalabalık giderek büyüdü. Genci yaşlısı, daha çok insan önünde eğilmeye ve secde etmeye

başladı. Yarım kilometrelik yol boyunca göz açıp kapayıncaya kadar o kadar çok insan toplandı ki, İlçe Amiri Liu daha fazla ilerleyemedi. Birdenbire, gökten inmiş kutsal bir varlık gibi ilgi görmeye başlamıştı.

İşin aslı farklıydı. O sabah herkese, Lenin'in naaşını satın alma girişiminin hüsranla sonuçlandığı haberinin dedikodudan ibaret olduğu söylenmişti. Gerçekte, hem bölge hem de eyalet idareleri, Lenin'in naaşını kendi şehirlerinde birkaç günlüğüne teşhir etmek istemiş ve kasıtlı olarak hem Şuanguay'a hem de İlçe Amiri Liu'ya sorun çıkarmıştı. Gelgelelim, şimdi bu sorunlar çözülmüş ve Pekin yönetimi Şuanguay'a ve İlçe Amiri Liu'ya destek olmaya karar vermişti. Büyük olasılıkla en geç üç-beş gün içinde programa kalındığı yerden devam edilecek ve Şuanguay'a Lenin'in naaşını Rusya'dan satın alıp Spirit dağına getirrmesi için izin verilecekti. Dahası, İlçe Amiri Liu, Marx'ın ve Engels'in özel eşyalarını satın alma konusunu görüşmesi için bir yetkiliyi Almanya'ya göndermişti. Yetkilinin Almanya'dan bildirdiğine göre, Alman yetkililer sadece Marx'ın örgülü pijamalarını satmayı kabul etmekle kalmamış, Canlanan'lı köylülerin Marx'a olan sadakatini takdir etmek için ünlü liderin masasını, sandalyesini ve dolmakalemini de satmayı kabul etmişti. Ayrıca Engels'in soyundan gelenler, atalarının giydiği kırlangıç kuyruklu akşam yemeği ceketlerinin hepsini İlçe Amiri Liu'ya vermeye gönüllü olmuştu. Lenin'in soyundan gelenler ise, ünlü Rus liderin naaşı Spirit dağındaki kristal tabuta yerleştirildikten sonra açılış törenine katılacak, uçak biletlerini de kendileri ödeyecekti. Vietnam'ın eski cumhurbaşkanı Ho Chi Minh'in soyundan gelenler, ünlü liderin özel eşyalarının yarısını Şuanguay'a bağışlamayı kabul etmişti. Arnavutluk ve Yugoslavya'nın mevcut liderleri, Hoşha ve Tito'nun kullandığı her şeyi Şuanguay'a bağışlayacaktı ve karşılığında tek

kuruş bile talep etmeyecekti; hatta eski liderlerinin küllerini bile göndereceklerdi. Kübalı liderler çok daha cömertti; gerçi Castro'nun naaşını vermek istememişlerdi, ama diğer her şeyi alabileceklerini söylemişlerdi. Şuanguay ilçesinin kolay yoldan elde edemediği tek özel eşyalar, eski Kuzey Kore Devlet Başkanı Kim Il Sung'a aitti. Kim Il Sung'un oğlu Kim Jong Il ülkenin şu anki lideriydi ve babasının kullanmış olduğu her kalem ve elbisesinden düşen her düğme için yüz on bin ila yüz elli bin yuan para talep etmişti. Kuzey Koreli yetkililer, eğer İlçe Amiri Liu, Kim Il Sung'ın eski tabancasını satın almak isterse fiyatın dokuz milyon yuan olduğunu iletmişti.

Fiyatı dokuz milyon yuan olmasına rağmen, İlçe Amiri Liu tabancayı satın almayı kabul etmişti.

Böylece hem Lenin'in anıtmezarı bir an önce hizmete hazır olurdu, hem de bir sonraki yıl, diğer dünya liderlerinin küllerini, kıyafetlerini ve özel eşyalarını içeren bir teşhir salonu kurabilirlerdi. Böylece Spirit dağındaki on tepenin her birinin üzerine dünyaca ünlü bir liderin anıtmezarını kurabilir ve her gün Lenin'in anıtmezarının tek başına çektiği turist sayısının en az üç-beş katını çekebilirlerdi. Bu turistler komşu ilçelerden, bölgelerden, eyaletlerden, ülkenin dört bir yanından ve dünyanın diğer ülkelerinden gelen kişileri kapsayacaktı. Nasıl Çin'e gelen turistler Pekin'i görmeden edemezlerse, Pekin'i ziyaret ettiklerinde de Şuanguay'ı görmeden edemeyeceklerdi. Hatta insanlar Çin'e sırf Şuanguay'ı ziyaret etmek için gelecek, Pekin'e ilgi bile göstermeyeceklerdi. Bunun ilçeye ne kadar para kazandıracağı, akıllara durgunluk vericiydi!

İnsanların dediğine göre, İlçe Amiri Liu Şuanguay'a yeni yollar, hatta bir havaalanı inşa edilmesi için çoktan çalışmalara başlamıştı. Tanesi yüz yuandan satılacak olan biletleri basabilmeleri için ilçenin üç-beş adet büyük fabrika inşa etmesi

ve bu fabrikaların günde yirmi dört saat sadece bilet basması gerekecekti. Çin bankaları en büyük şubelerini Şuanguay'da kurmayı planlıyordu; böylece ilçe sakinleri, harcayamadıkları paraları bu bankalara yatıracaktı. Bankalar ilçe sakinlerinin birkaç yıl içinde sahip olacağı tonla paranın kendi şubelerine yatırılmasını teşvik etmek amacıyla, iki yanında konukevleri olacak şekilde Spirit dağına giden bir otoyol inşa edilmesi için ilçe hazinesine kredi verme yarışına girmişti.

Gerçekten de Şuanguay halkının hayatı tek gecede değişmişti. Cennetsel günlerin gelmesine az kalmıştı. Dolayısıyla, İlçe Amiri Liu'nun önünde secde etmemeleri için hiçbir sebep yoktu. İlçe Amiri Liu'nun Lenin'in naaşını almak için ne kadar çok çalıştığını Şuanguay'da bilmeyen var mıydı? Canlanan gösteri topluluklarını kurmak için ne kadar çok çaba sarf ettiğini bilmeyen kalmış mıydı?

İlçe Amiri Liu'nun Lenin'in naaşını satın almak için çalışırken bir yandan da diğer dünya liderlerinin özel eşyalarını edinmeye çalıştığını kim bilebilirdi ki? Hiç kimse, imkânsız gibi görünen onca görevin neredeyse tek gecede tamamlanacağını, her şeyin satın alınıp derhal Şuanguay'a teslim edileceğini tahmin etmemişti.

İlçe Amiri Liu, ilçe sakinlerinden birini yanına çekti. "Tüm bunları nereden duydunuz?"

"Sekreterinizden tabii ki" dedi adam. "Kendi sekreteriniz söyledi. Nasıl yalan olabilir ki?"

İlçe Amiri Liu'nun başından aşağı kaynar sular dökülmüştü, ama yüzündeki şaşkın ifade, ona secde etmek, elini sıkmak, bir şeyler söylemek, çocuğunun başını sıvazlatmak için etrafını saran halk tarafından bastırılmıştı. İlçe amirinin etrafı o kadar kalabalıklaşmıştı ki, güçlükle dengede duruyordu. İtişip kakışmaya başlayan bazı insanlarla beraber sokak bir anda tamamen tıkandı ve seyyar satıcılar feryat etmeye başladı:

"Elma standımı yıktınız! Elma standımı yıktınız!"

"Kabak çekirdeği torbalarıma bastınız! Kabak çekirdeği torbalarıma bastınız!"

Kalabalık, bir seyyar satıcının stant olarak kullandığı ahşap kapıyı yıktı; adamın yeni yıl için sattığı maytaplar, kırmızı çiftmısra flamaları ve mutfak tanrısı portreleri her yana saçıldı.

"Maytapların patlamasından korkmuyor musunuz? Maytapların patlamasından korkmuyor musunuz?"

Tüm bu kargaşanın sebebi, insanların İlçe Amiri Liu'ya eğilerek ve secde ederek minnettarlıklarını iletmek istemesiydi. Alışveriş yapmakta olan insanlar hemen poşetlerini yere koyup marketten dışarı çıkmış, yemek yemekte olan insanlar derhal kâselerini ve yemek çubuklarını masaya bırakıp lokantayı terk etmişti. Herkes secde ediyor, minnettarlık ifadeleri mırıldanıyordu. Doğal olarak sormadan edemediler: "Amir Liu, duyduğumuza göre gelecek yıl evlerimizin önü mermerle kaplanacakmış, doğru mu?"

"Herkese beş bin yuanlık maaş bağlanması garanti edilecekmiş, öyle mi?"

"Ne zaman bir şey yemek istesek ilçe idaresi tedarik edecekmiş, doğru mu?"

"Her aileye yeni bir ev verileceği doğru mu?"

Birisi endişeli bir şekilde sordu: "İyi de, o zaman insanlar giderek tembelleşmez mi?"

"Belki çocuklarımız ders bile çalışmak istemeyecek."

Etrafına hücum eden kalabalığın ortasında sıkışıp kalan İlçe Amiri Liu, tüm bu yaşananların gerçek olduğunu idrak etti. Güneşin altında, insanların iğrenç ter kokusu, boğucu tozun kokusu, çiftçilerin yıllardır yıkamadan giydiği şapkalarının yağlı pis kokusu ve şehirlilerin yeni kıyafetleri ile eşarplarının pamuk kokusu birbirine karışmıştı. İlçe Amiri Liu kalabalığın ortasın-

da bir ileri bir geri itilip kakılmaktaydı. Bir yandan insanların elini sıkarken, bir yandan da soruları yanıtlamaya çalışıyordu.

Bu gerçek canlanma, elbisenizi giyerken hissettiğiniz sıcaklık ya da bir yeriniz kanadığı zaman duyduğunuz acı kadar gerçekti. İnsanlar akın akın İlçe Amiri Liu'ya hücum ediyor, minnettarlıklarını iletmek için adamın önünde eğiliyor, secde ediyordu. Bir grup aradan çekilince, başka bir grup devreye giriyordu.

Güneş en tepedeydi ve sokakların arasından ılık bir meltem esiyordu. İnsanların kafaları, bir kavun tarlasındaki kavunlar kadar sık dizilmişti. Bazı erkekler içi dolgulu şapka giyerken, bazıları da tek katlı olanları tercih etmişti. Hatta tüm kış boyunca hiç şapka kullanmayan insanlar da vardı. Siyah, mavi ve gri kafalardan oluşan renkli bir deniz ortaya çıkmıştı. Kadınlara gelince, çoğu eşarp bağlamayı tercih etmişti. Şehirli kadınlar, kırmızı, sarı, yeşil ya da mavi renkli uzun yün eşarplar takmış ve renklerini de yaşlarına ve düşkünlüklerine[1] göre seçmişti. Hava soğuk olduğunda eşarpları başlarına geçirir, sıcak olduğunda ise bir aksesuar gibi boyunlarına dolar ya da omuzlarını örterlerdi. Bazı taşralı genç kızlar şehirli modasını takip ederek uzun, örgülü eşarp takmış olsa da çoğu kadın, köylülerin giydiği geleneksel, kare şeklindeki eşarplara olan düşkünlüğünü korumuştu; özellikle de indirimli ve ucuz olanlarına. İndirimli olmalarına rağmen parlak olan kırmızı ve yeşil renkli eşarplar, tüm sokağı bir renk cümbüşüne çevirmişti. İnsanların eğilip secde etmesinin dışında, tüm dünya renklerin dansıyla dolmuştu.

Tüm dünya İlçe Amiri Liu'yu selamlıyordu.

Tüm dünya onun etrafını sarmak için ilerliyordu.

İlçe Amiri Liu yoğun bir mutluluk duygusu içindeydi. Böylesine bir manzara sadece Lenin'in anıtmezarı tamamlanıp içi-

ne Lenin'in naaşı yerleştirildiğinde, ilçe son derece zenginleşip para ağaçta yetişiyormuş gibi göründüğünde, hiçbir beldenin ya da köyün halkı istediklerini alabilmek için tarlada çalışmak zorunda kalmadığında ve yapmaları gereken tek şey, halk merkezine gidip istedikleri şeyi almak olduğunda mümkün olabilirdi.

Oysa bu manzara şu anda yaşanıyordu. Pek çok köylünün elinde yılbaşı için hazırladığı kırmızı çift-mısra flamaları, maytap ve tanrı portreleri vardı. Ocak tanrılarının portrelerinin çoğunun yağlıboya resimlere sarılmış olduğunu gördü. Birden, dışta kalan yağlıboya resimlerin insanların sokaktan satın aldığı altmışa doksan santimetre boyutundaki kendi portresi olduğunu fark etti. Resimde, kafasının etrafında kırmızı bir hale varmış gibi görünüyordu. Kendi portresini tanıyan ve kafasının etrafındaki halkayı gören İlçe Amiri Liu, köylülerden birini yanına çekti ve bu yıl çift-mısraların ve maytapların pahalı olup olmadığını sordu. Köylü adam fiyatların makul olduğunu söyledi ve Başkan Liu'nun portresini satan yerlerin çift-mısraları ve maytapları diğer yerlere kıyasla yarı fiyatına sattığını ekledi.

"Benim portremi satın alıp duvarınıza asmanız uygun olmaz," dedi İlçe Amiri Liu. "Şehrin yaşlılarının ya da şeytan kovucu Cong Kui'nin resimlerini assanız daha iyi olur."

"Şehrin yaşlılarının ya da şeytan kovucu Cong Kui'nin resimlerini yıllardır duvarlarımıza asıyoruz zaten," diye yanıtladı köylü adam. "Ama bize hiçbir zaman iyi bir hayat sağlamadılar. Sadece siz Amir Liu sayesinde iyi bir hayat biz bekliyor."

Bunu duyan İlçe Amiri Liu kalbinin derinliklerinden dışarı taşan ılık bir canlanma hissetti. Sekreter Şi'nin hazırlıkları için minnettardı ve yaşanan onca felaketten sonra binlerce insanın önünde eğilmesi ve secde etmesi iyi gelmişti. Mutlu olması gerektiğinin farkındaydı. Ve buna değmişti. Yüzü kızarmış bir şe-

kilde kalabalığın arasından sokağın önüne doğru yürüdü. İlçe hükümeti ve komitesi binasına iyice yaklaştığında, aslında bu yolun çok kısa olduğunu fark etti. Bu kadar hızlı yürüdüğü için pişmandı; bu yolu, Pekin'deki Chang'an Bulvarı gibi beş kilometre uzunluğunda inşa ettirmeliydi.

Yine de neyse ki ilçe idaresi ve komitesi binasının önünde bir meydan yerine oldukça geniş bir cadde vardı. Yoğun bir insan kalabalığı çoktan oraya gelmişti ve İlçe Amiri Liu'nun dürülmüş ve kırmızı kurdeleyle bağlanmış, birer tütsü çubuğunu andıran portresini büyük bir saygıyla tutuyordu. İnsanlar parmak uçlarında yükselerek ve boyunlarını bir turna gibi öne eğerek İlçe Amiri Liu'yu görmeye çalışıyordu; sanki yüzlerce, hatta binlerce yıldır onu bekliyorlardı. Sonunda ilçe amirleri geldiği için minnettar ve canlanmış, mutlu ve keyifli görünüyorlardı. İlçe Amiri Liu sonunda ilçe idaresi ve komitesi binasının girişine ulaştığında, elli yaşını aşmış yüzlerce şehirli ve köylü, aynı anda amirlerinin önünde eğilmeye, ona secde etmeye ve hep bir ağızdan haykırmaya başladı.

"Teşekkürler Amir Liu! Bize bu cennetsel zenginliği sağladığın için teşekkürler..."

"Sen çok yaşa, Amir Liu! Yüzlerce, hatta binlerce yıl yaşa..."

"Amir Liu, Şuanguay halkı sana tüm minnettarlığıyla secde etmek ister..."

Herkes aynı anda ve yüksek sesle bu sözleri haykırıyordu. Birden, oraya toplanmış binlerce insan, bir emir almış gibi aynı anda İlçe Amiri Liu'ya secde etti. Herkesin başı –siyah ya da renkli– rüzgârda eğilen buğday sapları gibi öne eğildi. Ardından, kalkıp tekrar eğildiler. Bu sırada tüm dünya derin bir sessizliğe bürünmüştü; o kadar ki, insanların nefesi rüzgârın sesinden daha çok duyuluyordu. Geçmişte, imparator Şuanguay'ı ziyarete gelip on binlerce insanın önünde durduğunda yaşanan sessizlikten çok daha sessiz ve ciddi bir ortam oluşmuştu. Gök-

yüzü berrak, güneş son derece parlaktı. Bulutların havada hareket edişini bile duyabilirdiniz.

Bu sırada İlçe Amiri Liu, birisinin alnının asfalta çarpış sesini duydu; sanki tahta bir tokmak bir davula çarpmıştı. Gözyaşlarına boğulan ilçe amiri, yere secde etmiş olan yaşlı insanları yerlerinden kaldırmaya gitti, ama aynı zamanda, üç kez tekrarlanması gereken secdelerini çınlayan seslerle bitirmelerine ve minnettarlık duygularını sonuna kadar ifade etmelerine izin verdi. Ayinin başarıyla tamamlanabilmesi için üç kez secde edilmesi gerektiğinin o da farkındaydı.

İlçe Amiri Liu tereddüt içinde ne yapacağını bilemezken –ve binlerce insan önünde secde ederken– hükümet binasının girişinde kendisini beklemekte olan kadro üyelerini gördü. Aralarında Lenin'in naaşını satın almak üzere görevlendirilen, ama eve eli boş dönen ilçe amiri vekili de vardı. Sekreter Şi de oradaydı; yıllarca ilçe amirinin sekreterliğini yapmış, ama dün gece amirinin karısına amirinin evine kadar eşlik etmişti.

Tüm kadro üyelerinin yüzünde şaşkın bir ifade vardı. Sadece Sekreter Şi'nin yüzünde durumdan haberdar olduğunu belli eden bir gülümseme mevcuttu. Gözyaşlarını silen İlçe Amiri Liu onların yanına doğru yürüdü.

İlçe Amiri Liu yumuşak bir ses tonuyla, "Bir toplantı düzenlemek istiyorum," dedi Sekreter Şi'ye. Ardından, şaşkın şaşkın bakan ilçe amiri vekili sekreterine döndü. "Daimi komite üyeleri toplantı odasına gelsin," dedi. "Daimi komite toplantısı düzenleyeceğiz."

İlçe Amiri Liu bunu söyledikten sonra sokakta duran binlerce Şuanguay sakinine döndü. Üç defa secde etmiş olmalarına rağmen hâlâ diz çökmüş vaziyetteydiler. Tıpkı tarihte olduğu gibi, imparator konuşmaya başlayıncaya dek ayağa kalkmaya cüret edememişlerdi.

İlçe Amiri Liu kapıya doğru bir adım attı ve girişteki bir metrelik çiçek tarhının üzerinde durdu. Kış olduğu için tarhın tabanında hiç çiçek yoktu ve içindeki toprak, üzerinde oynayan çocuklar tarafından dümdüz edilmişti. Çiçek tarhının kenarında duran İlçe Amiri Liu, önünde sıra sıra dizilmiş olan insan kafalarına baktı. Kalabalığın arka tarafına baktığında pek çok farklı beldeden ve köyden binlerce çiftçinin gelmiş olduğunu gördü. Hepsinin elinde İlçe Amiri Liu'nun dürülmüş bir portresi vardı ve tütsü çubuklarını andırıyorlardı. İnsanlar, çok kalabalıktan ötürü İlçe Amiri Liu'nun yanına yaklaşamıyor, dolayısıyla oldukları yerde, sokağın ortasında art arda secde ediyordu. Yeryüzünün sonuna kadar sıralanmışlardı sanki.

İlçe Amiri Liu, neden herkesin uzun süre diz çökmüş vaziyette beklediğinin farkındaydı; kendisini görmek isteyen, ama geç geldikleri için arkada kalan grubun görüş açısını kapatmaktan çekinmişlerdi. Arkadaki grup da İlçe Amiri Liu'yu gördükten sonra diz çöküp üç kere secde etti.

Civardaki kırsal alanlardan ilçeye ve hükümet binasının önündeki sokağa akın eden insanlar yaklaşık iki yüz elli metre uzakta durup İlçe Amiri Liu'yu seyretti. Sonra onlar da diz çöküp secde etmeye başladılar.

Günün ortasında, güneş batıya doğru yöneldiğinde, hükümet binasının önü bir insan deniziyle dolmuştu; secde eden bedenler sanki tüm şehri, hatta tüm dünyayı kaplamıştı. Bu sırada İlçe Amiri Liu sessizce gülümsedi ve gözlerinden mutluluk gözyaşları dökülmeye başladı.

İlave Okuma

1. Düşkünlük: LEHÇE. *Tercih ya da aşırı sevgi.*

Yedinci Bölüm:
Canlanan'ın Topluluklardan Çekilmesini Kabul Etmeyenler, Lütfen Sağ Elinizi Kaldırın

İlçe Amiri Liu, ilçe amiri olarak son daimi komite toplantısını gerçekleştirmek üzere ilçe komitesi dairesine doğru ilerlerken, ana avlunun dışında toplanmış olan halk hâlâ diz çökmüş vaziyetteydi.

"Ne söylerseniz söyleyin," dedi İlçe Amiri Liu, "ben çoktan Canlanan'a yerleşmeye karar verdim. Bundan sonra ikamet yerim Canlanan olacak. Ancak Canlanan'a yerleşebilmek için tek bir şart var; eli ayağı tutan bir bütün olamazsınız. Eğer bir bütünseniz, bir Canlanan yerlisi olamazsınız."

"Şimdi," diye devam etti İlçe Amiri Liu, "Canlanan'ın topluluklardan çekilmesine lütfen izin verin ki bundan sonra ne Şuanguay ilçesinin ne de Boşuzi beldesinin yetki alanı içinde olsun. Kabul edenler, lütfen sağ elinizi kaldırın."

Salonda uzun bir sessizlik oldu. İlçe Amiri Liu haricinde kimse elini kaldırmamıştı.

Kendisi haricinde kimsenin elini kaldırmadığını gören Amir Liu elini indirdi. "Şuna ne dersiniz? Canlanan'ın toplu-

luklardan çekilmesini kabul *etmeyenler*, lütfen elinizi huzurumda kaldırın."

Tekrar uzun bir sessizlik oldu ve kimse elini kaldırmadı.

"Eğer kimse elini kaldırmadıysa, tüm oylar Canlanan'ın topluluklardan çekilmesi için verilmiş demektir," dedi İlçe Amiri Liu ve yanında oturan ve not almakta olan sekreterine döndü: "Oybirliği sağlanmıştır. Tutanağını yazdıktan sonra lütfen kararı hemen uygulayın. Bu arada, şoföre söyleyin, hemen arabayı getirsin."

Sonunda, İlçe Amiri Liu daimi komite üyelerine döndü. "Hiçbiriniz Canlanan'a taşınmak istemiyor musunuz? Eğer cevabınız hayırsa bu toplantı bitmiştir." Toplantının bittiğini duyuran İlçe Amiri Liu, salonu terk eden ilk kişi oldu. Herkes onun, hükümet binasının avlusunda diz çökmüş binlerce kişilik kalabalığı selamlayacağını düşünmüştü. Binadan dışarı adım atar atmaz, birisinin çığlık çığlığa bağıracağını kim tahmin edebilirdi ki?

"Çabuk buraya gelin, korkunç bir kaza oldu. İlçe amirini araba ezdi..."

"Çabuk buraya gelin, İlçe amirinin bacakları kendi arabasının altında kaldı..."

O bağrışlar hükümet binasının avlusuna ve tüm dünyaya bir kan gibi yağdı.

On Beşinci Kitap
TOHUMLAR

Birinci Bölüm:
Daha Sonra Ne Olacağına Gelecek Olursak, Daha Sonra Olacak

Mao Ci Nine ayrılacaktı.[1]

Yeni kameri yıla girilmişti ve havalar bir nebze ısınmıştı. Söğütlerin, kavakların ve yabani otların hepsi yeşermiş ve tomurcuklanmıştı. Bahar gerçekten de erken gelmişti, daha ilk kameri aydı ve Balou dağlarının her yanına otların pis kokusu burcu burcu yayılmıştı. Kıştan bahara ilerleyen bu dönüşüm sürecinde, Boşuzi beldesinden biri çıkageldi. Balou dağlarının derinliklerindeki bir akrabasının evine gitmekte olan bu şahıs, Canlanan'dan geçerken köyün önünde durdu ve bağırmaya başladı.

"Hey, Canlanan halkı! Hey, Canlanan halkı!"

"Beni duyuyor musunuz? Bu, köyünüze gönderilmiş bir mektuptur... Bu bir belgedir..."

O gün hava ılık olsa da, kışın serinliği tamamen geçmemişti. Köylüler köyün merkezindeki yaşlı gladiçya ağacının etrafında güneşleniyordu. Mao Ci Nine o kadar yaşlanmıştı ki, tek bir siyah saç teli bile kalmamıştı. Saçlarının tamamı bir tutam kuru ot gibi kırılmış ve beyazlamıştı. Gösteri grubunu toparlayıp

Spirit dağından döndüğünden beri cenaze kıyafetini çıkarmamıştı. Onu bütün gün giyiyordu; yemek pişirirken, yemek yerken, hatta güneşlenirken. Gece yatarken bile üzerinde cenaze kıyafeti oluyordu.

Neredeyse ağzından tek kelime çıkmıyordu; dudakları öylesine birbirine kenetlenmişti ki çoktan ölmüş sanırdınız. Ağzını açtığı zamanlarda ise aynı şeyi tekrarlayıp duruyordu:

"Ben bir dava uğruna aranızdan ayrılmak üzereyim. Ölsem ne çıkar? Öldüğünüzde bedeniniz kaskatı kesilir. Ben hayattayken, köylülerin topluluklardan çekilmesini sağlayamadım ve herkesi hayal kırıklığına uğrattım. Öldükten sonra cenaze kıyafetimi giydirme zamanı geldiğinde, beni lime lime etme fırsatını kaçırmayacaklar."

Mao Ci Nine konuşmasına devam ediyordu: "İşte bu yüzden ne cenaze kıyafetimi çıkaracağım ne de köylülerin beni lime lime etmesine fırsat vereceğim."

Bu yüzden Mao Ci Nine, cenaze kıyafetini gece gündüz giyiyordu. Ayrıca, ister evde dinleniyor, ister köyde dolaşıyor olsun, o on altı –on yedi de olabilir– kör, kötürüm, yarı felçli köpek sürekli peşinden geliyordu.

Sağır Adam Ma'nın yüzü, altı ay süren maytap patlatma numarasından sonra tamamen deforme olmuştu. Aslında bu numarayı sergilerken herhangi bir sorun yaşamamıştı, ama gösteriler bittikten hemen sonra yüzünün o tarafı cerahatle kaplanmıştı. Bunun üzerine, o kış, boş zamanlarında köyün merkezine gidip güneşlenmiş, yüzünün yaralı tarafını güneş ışığına çevirmişti. Söylenenlere göre güneş ışığı pek çok hastalığı tedavi edebilirdi ve bütün kış güneşlendikten sonra Sağır Adam Ma'nın yüzü gerçekten de yavaş yavaş iyileşmişti. Belden Aşağısı Felçli Kadın artık kâğıda ya da yaprağa nakış işlemiyor, bunun yerine güneşlenmeyi ve ayakkabı tamir etmeyi tercih ediyordu. Ayakkabıları onarırken, "Çocuklarımın dişleri

ayakuçlarında herhalde, yoksa ayakkabıları bu kadar çabuk yırtılmazdı," diye kendi kendine söyleniyordu.

Tek Bacaklı Maymun da Canlanan'a dönmüştü ve bir kuruş parası yoktu. Gerçi, onu bir ömür idare edecek bir torba dolusu altın harfi vardı. Onları yiyemese ya da içemese de sık sık, dağda iki odalı bir ev inşa etmek ve bir lokanta açmak istediğinden bahsediyordu. Patron olmak istediğini söylemişti ve otuz yaşına gelmeden önce altınlarını azımsanmayacak bir yatırma dönüştürmeyi ümit ediyordu. Bir marangozdan alet edevat ödünç almıştı ve bütün günü lokantası için raf yaparak geçiriyor, çekiç sesleri tüm köye ve dağın yamacına yayılıyordu.

Huayhua hamileydi, karnı her geçen gün biraz daha büyüse de kırmızı yün gömleğini giymeye devam ediyordu. Narin yapısı ve büyüyen karnıyla, söğütten örülü yuvarlak bir sepet bağlanmış taşıma sırığına benzemişti. Hamile olduğu ve özellikle de Spirit dağında yaşananların sonucunda gayri meşru bir çocuk dünyaya getireceği için, annesi Jumei utançtan yerin dibine girmişti. Kimseyi görmek istemiyor, bütün günü evde geçiriyordu. Huayhua'nın karnını gören herkes genç kızın başına neler geldiğini biliyordu; ayrıca kör Tonghua ve küçük nin kız kardeşleri Yuhua ve Kelebekçik'in de aynı bütünler tarafından tecavüze uğradığının, dolayısıyla ortalıklarda görünmediğinin farkındalardı.

Gerçi, cesur yürek Huayhua her gün köyün sokaklarında dolaşıyordu, çünkü hamileyken aktif olmanın faydalı olduğu söylenmişti. Genç kız bir aşağı bir yukarı yürürken, karnındaki bebekten gurur duyuyor gibi görünüyordu.

İnsanlar onu yolda gördüğünde sormadan edemiyordu. "Huayhua, kaç aylık hamilesin?"

Huayhua kabak çekirdeği yiyerek cevap veriyordu. "Çok değil."

"Bebek ne zaman doğacak?"

"Henüz erken."

"Erkek mi, kız mı?"

"Belli değil, ama en azından bir bütün olacağını biliyorum."

Küçük Felçli Çocuk'a gelince, marangoz olmak istediği için her gününü Tek Bacaklı Maymun'un evinde geçirip adamın getir götür işlerini hallediyor, diğer işlerine de yardımcı oluyordu.

Tek Göz'ün tüm kış boyunca ne yaptığını kimse bilmiyordu. Diğer köylüler sokaklarda dolanırken, o ortalıkta gözükmüyordu. Gelgelelim, köylüler ortadan kaybolduğunda, Tek Göz amaçsızca ortalıkta dolanırken görülüyor ve arada bir birisini yanına çekip, "Herkes nerede?" diye soruyordu. "Herkes nereye gitti? Yine turneye mi gittiler gizlice?"

Bu şekilde, her şey eski haline dönmüştü, ama hiçbir şey değişmemiş gibi gözükse de aslında her şey eskisinden farklıydı.

O gün, Mao Ci Nine üzerinde cenaze kıyafetiyle gladiçya ağacının altında güneşleniyordu ve torunları gibi sevdiği on altı –on yedi de olabilir– köpeği, yaşlı kadının etrafını sarmıştı. Belden Aşağısı Felçli Kadın köyün batı kıyısında ahşap bir taburede oturuyor ve ayakkabı tamir ediyordu. Sağır Adam Ma, direkt güneş ışığı alabileceği bir noktaya bir kapı tahtası yerleştirmiş ve yüzünün cerahatli tarafı rüzgârın esmediği yönde olacak şekilde kapının üzerine uzanmıştı. Bazı köylüler bir kenarda oturmuş poker ya da satranç oynuyor, kışın sıkıntısından kurtulmaya çalışıyordu.

Bağıran adamın sesi dağ sırasından tekrar duyuldu:

"Canlanan halkı... Beni duydunuz mu? Beldeden size resmi bir evrak getirdim..."

Ölü bir salkım ağacını kesmek ve Tek Bacaklı Maymun'a bu ağaçtan bir dolap yaptırmak için dağ sırasına gitmiş olan Küçük Felçli Çocuk, dönüş yolunda mektubu adamın elinden

aldı ve köye doğru ilerlemeye başladı. Salkım ağacının gövdesini omzuna dayamıştı, dallarını ise yerde sürüklüyor, arkasında kocaman bir toz bulutu ve uzun bir iz bırakarak aksak bir şekilde yürüyordu. Sonunda köyün merkezine vardığında, hâlâ gladiçya ağacının altında güneşlenmekte olan Mao Ci Nine'nin önünde durdu:

"Nine, bu mektubu sana getirmişler."

Mao Ci Nine şaşırmış gibiydi.

"Adamın dediğine göre, ilçe idaresinden gelen resmi bir evrakmış."

Mao Ci Nine'nin şaşkınlığı bariz bir hayrete dönmüştü.

Deriden yapılmış zarfa uzanmaya çalışırken, cenaze kıyafeti yüksek sesle hışırdadı. Mektubu Küçük Felçli Çocuk'un elinden alır almaz elleri titremeye başladı ve zarfı açmakta zorlandı. Sonunda zarfı yırtarak açmayı başardı ve içindeki kalın mektubu çıkardı. Mektubu açtığında siyah karakterleri ve ilçe komitesi ile hükümetinin sayfanın altındaki yuvarlak mühürlerini gördü. Ansızın ağlamaya başladı. Birden ayağa kalktı ve hıçkıra hıçkıra ağlamaya devam etti. Gri gözyaşları, soluk benzinden aşağı birer inci tanesi gibi dökülüyordu.

Güneş etrafı ısıtmıştı. Neredeyse öğlen olmuştu ve köyün sessizliği günışığı gibi her yere yansıyordu. Mao Ci Nine birdenbire çığlık atmaya başladı; sanki yaşlı kadın çoktan ölmüştü de birden canlanarak herkesi şaşırtmıştı. *"Ah, ah!"* sesleri bir sobanın içinde yanan çıra gibi boğazından fışkırıyordu. Yanında oturmakta olan engelli köpekler birden gözlerini açıp şaşkınlıkla yaşlı kadına baktılar.

Küçük Felçli Çocuk irkilerek bir adım geri çekildi.

Belden Aşağısı Felçli Kadın ayakkabı iğnesini eline batırdı.

Sağır Adam Ma, kapı tahtasının üzerinde güneşlenmeye devam etti. Güneşin ısısıyla çözülen cerahat boynundan aşağı akıyordu.

Poker oynamakta olan köylülerin kart tutan elleri, ölmüşler gibi havada asılı kaldı.

Büyükannesinin çığlıklarını köyün diğer tarafından duyan hamile Huayhua, belini tutarak koşmaya başladı ve daha gladiçya ağacına varmadan o da feryat etmeye başladı:

"Nine! Nine! Neyin var?"

"Nine! Nine! Neyin var?"

Belden Aşağısı Felçli Kadın, Sağır Adam Ma ve kâğıt oynayan adamlar da aynı anda bağırmaya başladılar.

"Mao Ci Nine, neyin var? Mao Ci Nine, neyin var?"

Mao Ci Nine bir anda çığlık atmayı kesti, ancak gözyaşları yanaklarından süzülmeye devam etti. Ağlıyor olmasına rağmen yaşlı kadının yüzü gitgide heyecanla kızardı. Şaşkın köylülere baktıktan sonra bambu sandalyesini eline alarak gladiçya ağacına asılı olan çana doğru ilerledi. Yürümeye devam ederken, çığlık atmaktan çatallaşmış sesiyle kendi kendine mırıldanmaya başladı:

"Topluluklardan çekiliyoruz. Topluluklardan çekiliyoruz."

"Bu sefer gerçekten topluluklardan çekiliyoruz. Evraklar gönderileli bir aydan fazla olmuş. Beldeye yılsonunda gelmiş, ama bugüne kadar köye ulaşmamış."

Mao Ci Nine kendi kendine mırıldanarak, kimseye bakmadan ilerlemeye devam etti; sanki etrafta ondan başka kimse yoktu. Mırıldanmayı sürdürerek sonunda çanın yanına ulaştı. Sandalyeyi çanın altına yerleştirip, yerden yuvarlak bir taş aldı. Sandalyenin üzerine tırmandı ve taşı, öküz arabası tekerleği çanına vurmaya başladı. Keskin bir *dong, dong, dong* sesi duyuldu. Öğlen güneşinin altında, *cimao* yılının ilk ayının sonunda, tüm köy ve dağ yamacı çalan çanın canlı sesiyle doldu. Tüm Balou bölgesi çanın pembe renkli çınlamasıyla dolmuştu. Hatta tüm dünya bu *dong, dong, dong* sesiyle kaplanmıştı.

Tüm Canlanan sakinleri evlerinden çıktı. Erkek, kadın, genç, yaşlı, kör, kötürüm, sağır, dilsiz, kolu bacağı olmayan kim varsa çan sesiyle çağrılıyordu. Tek Bacaklı Maymun, belinde keten işçi önlüğü, elinde ise bir ağaç rendesiyle evinden çıkmıştı. Jumei içeride, elleri un içinde yemek pişiriyordu. Tonghua, Yuhua ve Kelebekçik farklı işlerle uğraşıyordu, ama sonunda herkes diğer köylülere katıldı. Tüm köy şeytana tapma ayinine gelmiş gibi gladiçya ağacının altında toplandı.

"Neler oluyor?"

"Bilmiyorum."

"Neden çanı çalıyor?"

"Acil bir durum olmalı."

Curcunanın içinde Mao Ci Nine, kalabalığın önünde durmakta olan Tek Bacaklı Maymun'a baktı ve elindeki mektubu ona uzattı. "Bunu yüksek sesle köylülere oku!" Tek Bacaklı Maymun okuyacağı şeyin ne olduğunu sorduğunda Mao Ci Nine, okuyunca öğreneceğini açıkladı. Tek Bacaklı Maymun mektubu alıp açtı ve büyük bir şaşkınlıkla nefesi kesildi. Bir süre şoke olmuş bir halde kaldıktan sonra yüzünde Mao Ci Nine'ninki gibi keyif dolu bir ifade oluştu. Aksayarak ağacın altındaki taş yükseltinin yanına gidip üzerine çıktı. Boğazını temizledi, kollarını salladı ve önemli bir şahsiyetmiş gibi bağırarak konuşmaya başladı. "Sessiz olun, sessiz olun lütfen. Ninenizi bellerim sizin, Canlanan'ın topluluklardan çekildiğini teyit eden belge elimize ulaştı. Şimdi, bu lanet olası belgeyi yüksek sesle herkese okuyacağım! Bu, bir sunum olacak!"

Gladiçya ağacının altı, bir anda ölüm sessizliğine büründü; o kadar sessizdi ki, sanki ortalıkta hiç kimse yoktu.

Taş yükseltinin üzerinde durmakta olan Tek Bacaklı Maymun, cırtlak sesiyle bu belgenin Şuanguay ilçe komitesi ve ilçe idaresi tarafından gönderilmiş olduğunu açıkladı:

Her departmandan, ofisten ve beldeden parti komitelerine:

Canlanan'ın topluluklardan çekilmesine –bir başka deyişle, Şuanguay ve Boşuzi beldelerinin idari yetki alanından gönüllü olarak çıkmasına– izin verilmesi için köy halkı tarafından yapılan mükerrer talepler doğrultusunda, ilçe komitesi ve ilçe idaresi konuyu dikkatlice incelemiş ve aşağıdaki karara varmıştır:

1. Bugün itibariyle, Balou dağlarının derinliklerinde bulunan Canlanan, artık Şuanguay ilçesi ve Boşuzi beldesinin idari yetki alanı altında değildir. Şuanguay ve Boşuzi, artık Canlanan üzerinde hiçbir yetkiye sahip olmayacaktır. Buna karşılık, Canlanan da Şuanguay ve Boşuzi'ye karşı herhangi bir sorumluluk taşımayacaktır.

2. Bu belgenin verilmesinden sonra en geç bir ay içinde, Boşuzi beldesi önceden Canlanan sakinlerine dağıtılmış olan tüm oturma izinlerini ve kimlik kartlarını toplamak ve imha etmek zorundadır. Eğer Canlanan'lılar beldenin oturma izinlerini ve kimlik kartlarını kullanmaya devam ederlerse, sahte belge kullanmış muamelesi göreceklerdir.

3. Bundan sonra, Şuanguay ilçesi tarafından basılan tüm idari haritaların sınırları revize edilecek ve Balou dağlarında Canlanan'ın bulunduğu kısım çıkartılacaktır. Canlanan köyü bir daha asla ilçe haritalarında yer almayacaktır.

4. Bugünden başlamak üzere, Canlanan köyünün temel özgürlüklerinin ve haklarının –vatandaşlık, mülkiyet, konutlandırma, afet yardımı, tıbbi tedavi vs. dahil olmak üzere– Şuanguay ya da Boşuzi ile ilgilisi

kalmayacaktır. Öte yandan, Şuanguay ve Boşuzi, Canlanan'ın ilçe, belde ya da herhangi bir bölgesiyle olan gayri resmi temaslarına müdahale etmeyecektir.

Sayfanın en altında ilçe komitesi ve ilçe idaresinin imzası, mühürleri ve belgenin veriliş tarihi vardı.

Tek Bacaklı Maymun resmi belgeyi okuduktan sonra onu katladı ve zarfına geri koydu. Bu sırada, güneş gladiçya ağacının tam üzerine gelmişti ve köyün üzerine kaynar su gibi dökülüyordu. Birkaç üveyik ve bir grup serçe, gladiçya ağacının dallarına kondu ve ötüşleri herkesin kafasına ve vücuduna yağmur gibi döküldü. Köylüler duyuruyu dinleyip anlamış olmalarına rağmen orada durmaya, oturmaya ve dikkatle Tek Bacaklı Maymun'un eline bakmaya devam etti; sanki belgeyi okumayı bitirmemişti, sanki en anlaşılır kısma gelmemiş ve dolayısıyla geriye hâlâ pek çok belirsiz konu kalmıştı. Herkes sakin görünüyordu; sanki Canlanan'ın topluluklardan çekilmesi son derece olağan bir şeydi ve heyecanlanacak bir durum yoktu. Ayrıca, Canlanan'ın topluluklardan çekilmesi gibi dünyayı sarsacak bir haber bu şekilde, bir kâğıt ve iki mühürle duyurulamazdı. Bu çekilme haberi sanki gerçek değildi ve insanlar buna inanmakta güçlük çekiyordu. Derin bir uykudan henüz uyanmış yarı-uyur bir insan gibi boş gözlerle Tek Bacaklı Maymun'a bakmaya devam ettiler.

Bu noktada, Tek Bacaklı Maymun taş yükseltinin üzerinden indi. Sonra, bir gerçek kafasına dank etti ve köylülere seslendi: "Güzel, ama eğer kendi gösteri topluluğumuzu kurmak istersek kimden referans mektubu alacağız? Referans mektubu olmadan gösterilerden aynı parayı kazanabilecek miyiz?"

Bu soru Mao Ci Nine'ye yöneltilmişti, ama Tek Bacaklı Maymun yaşlı kadına döndüğünde, kadının bambu sandalye-

sinin üzerinde ağaca yaslanmış bir halde hiç hareket etmeden oturduğunu gördü; sanki çoktan uykuya dalmıştı. Cenaze kıyafeti güneş ışığının altında –sahnede performans sergilerken spot ışığının altında olduğu gibi– yepyeniymiş gibi parıldıyordu. Orada öylece, bambu sandalyesinin üzerinde başını yana eğmiş, gladiçya ağacına yaslanmıştı. Işıltılı yüzünde huzurlu ve canlanmış bir ifade vardı; mutlu bir rüya gören bir çocuğu andırıyordu. Tek Bacaklı Maymun sorusunu tekrarladı, ama yine bir cevap alamadı. Tam üçüncü kez soracaktı ki, soru boğazında düğümlendi.

"Mao Ci Nine!" diye bağırdı panik içinde. "Mao Ci Nine!"

Jumei de feryat etmeye başladı. "Anne! Anne!"

Huayhua ve üç küçük nin kız kardeşi de kalabalığın içinde itişe kakışa ilerleyerek bağırdılar: "Nine! Nine, iyi misin? Neden konuşmuyorsun?"

Sonunda kalabalık bir anda patladı ve sanki bütün dağ yamacı Mao Ci Nine'ye bağırmaya başladı.

İnsanların tüm bağrışlarına ve sarsmalarına rağmen Mao Ci Nine hiçbir tepki vermedi.

Aralarından ayrılmıştı.

Dudaklarında huzurlu bir tebessümle ölmüştü. Öldüğünde yüzünde kalan o tatminkâr ifade, güneş kadar sıcak ve cömertti. Yetmiş bir yaşındaydı ve onunki neşe dolu bir cenaze olacaktı. Elbette arkasından ağlayacaklardı, ama herkes şunun farkındaydı ki Mao Ci Nine, ölümünü hakkıyla kazanmıştı ve yüzündeki o huzurlu ifade çok az insana nasip olacak cinstendi.

Mao Ci Nine'yi üç gün sonra defnetmişlerdi. Mao Ci Nine için aceleyle cenaze kıyafeti dikmelerine gerek kalmamıştı tabii. Yaşlı kadın kendi tabutunu bile önceden hazırlamıştı. Sonuç olarak, tüm hazırlık süreci huzur içinde ilerlemişti. Huayhua hamileydi, dolayısıyla büyükannesine mezarlığa kadar

eşlik edemezdi. Bu arada, Jumei ve kızları Tonghua, Yuhua ve Kelebekçik'in hepsi kadındı ve Mao Ci Nine'nin erkek akrabası olmadığı için, cenaze alayı yola çıkmadan önce erkek katılımcı bulmaları gerekmişti. Bu asırlık bir kuraldı. Köylülerin tamamı –genç, yaşlı, kör ya da kötürüm– Mao Ci Nine'den daha gençti ve kendilerini onun evladı gibi hissediyor ve mezarına kadar ona eşlik etmenin doğru ve mantıklı bir hareket olduğunu düşünüyordu.

Yaşlı kadının cenazesiyle mezarlığa doğru yürümeden önce, köylülerin hiç beklemediği bir olay yaşandı: On altı engelli köpek, boyunları bükük bir şekilde Mao Ci Nine'nin tabutunu takip etmeye başladı. Cenaze alayındaki insanlar gibi yüksek sesle ağlamıyorlardı, ama her birinin gözlerinin altında iki damla kirli ve tozlu gözyaşı vardı. Mao Ci Nine hayattayken arkasından gittikleri gibi tabutun ve yas tutan kalabalığın ardından ilerledikçe gözyaşı dökmeye devam ettiler. Cenaze alayı köyden yaklaşık yarım kilometre uzaklaştığında, peşlerinde yirminden, hatta otuzdan fazla köpek vardı. Komşu köylerden mi, yoksa Balou dağlarının ötesinden mi geldikleri meçhuldü. Siyah, beyaz ve gri bir sürü köpek ile çok sayıda çelimsiz, pis ve engelli kedi cenazeyi takip etmeye başladı ve kısa sürede sayıları yüze, hatta Canlanan sakinlerinden daha fazla bir sayıya ulaştı.

Cenaze alayı mezarlığa vardığında dağın tüm yamacı evcil ya da vahşi köpek ve kedilerle dolmuştu ve hemen hemen hepsi kör, sakat ya da bir uzvu eksik hayvanlardı. Mao Ci Nine defnedilirken, hayvanlar ne yerlerinden kımıldadı ne de bir ses çıkardı.

Yas tutanlar mezarlıktan ayrılırken birisi, "Amma çok köpek var," dedi. "Hayatımda bu kadar çok köpeği bir arada görmemiştim."

"Evet," dedi bir başkası. "Üstelik hepsi de engelli."

Sonra, aniden, Mao Ci Nine'nin mezarının civarındaki bölgeden inleme sesleri yükseldi. Hem ağlayıp hem söylenen insanların aksine, bu hayvanlar sadece ağızlarını açıp köyün arka sokaklarına esen kış rüzgârı gibi inliyorlardı. Mao Ci Nine'nin akrabaları ve köylüleri arkalarını dönüp iniltilerin geldiği yöne doğru baktılar; köpekler ve kediler, cenaze alayının dağılmasını beklemiş, ardından Mao Ci Nine'nin mezarının önünde toplanmışlardı. Mezarın bulunduğu bölgenin her yanında çiçekler açmıştı. Fasulye filizleri çoktan yeşermiş ve boyunlarını eğmişti. Mao Ci Nine'nin mezarına dökülen taze toprağın kırmızı rengi göz kamaştırıcıydı. Bu yeşil alana oturmuş, Mao Ci Nine'nin mezarını seyreden köpekler, bir ırmağın içinde yatan alacalı taşları andırıyordu. Sonra birden yattıkları yerden kalktılar ve Mao Ci Nine'nin mezarını eşeleyerek her yana toprak saçmaya başladılar; yaşlı kadını mezarından çıkarmak istiyorlardı sanki.

Dağ sırasındaki köylüler köpeklere bağırmaya başladı:

"Ne yaptığınızı sanıyorsunuz siz? Çoktan ölmüş birini mezarından çıkarmanın ne faydası var?"

"Gelin buraya... Mao Ci Nine çoktan öldü, ama Canlanan hâlâ sizin eviniz."

Sonunda köpekler birer birer toprağı eşelemeyi kesti ve köyün arka sokaklarına esen kış rüzgârı gibi eskisinden daha çok inlemeye başladı.

Kör ve kötürüm köylüler, köpeklere ve kedilere birçok şey söyledikten sonra yavaş yavaş, birbirlerine destek olarak Canlanan'a doğru ilerledi. Canlanan'ın bulunduğu dağ sırasına ulaştıklarında, Balou dağlarının dışından gelen yüzlerce insanın akın akın köye doğru yürümekte olduğunu gördüler. Canlanan'lılar gibi, bu insanların da neredeyse tamamı engelliydi;

kör, kötürüm, felçli, sağır, dilsiz ya da bir uzvu eksik kim varsa Canlanan'a gelmişti. Aralarında çok az bütün vardı. Yatak takımı, yiyecek ve diğer eşyalarla dolu taşıma sırıklarıyla art arda yüzlerce aile birbirlerine destek olarak köye doğru ilerliyorlardı. Giysi, kap kacak, bıçak ve mutfak eşyaları, kum, kiremit, kavanoz, masa, sandık, sandalye, karyola, elektrik kablosu, ip gibi gereçler ve bunların yanı sıra tavuk, ördek, kedi, domuz ve koyun gibi pek çok hayvan at arabalarına ve taşıma sırıklarına yüklenmiş bir şekilde köye getiriliyordu. Ayrıca pek çok köpek, dilleri dışarı sarkmış bir halde kalabalığı takip ediyordu. Bir sürü öküz ve tıknaz dağ keçisi de yavaşça köye doğru güdülüyordu.

İnsanlar gruplar halinde vadinin içine dökülüyordu. Körler arabaları çekiyor, belden aşağısı felçliler ise üstte oturup körleri yönlendiriyordu. Sağırlar ve dilsizler sırtlarında taşıma sırıklarıyla beraber bağırıp şarkı söylüyordu. Kötürümler, öküzleri ve keçileri güdüyor, hayvanlar durduğunda onları bir değnekle kamçılayarak yürümelerini sağlıyorlardı. Bazı bütünlerin çektiği arabaların üzerinde gereçler yerine sadece çocuklar ve yaşlılar vardı. Çocukların bazıları kör veya dilsizdi. Kör olanlar bir soru sorduğunda dilsiz olanlar işaret diliyle cevap vermeye çalışıyor, ama kör olanlar bunu göremediği için kaçınılmaz olarak kavga çıkıyordu. Kafile bu şekilde, Canlanan'ın bulunduğu dağ sırasına doğru yavaş yavaş ilerliyordu.

Cenazeden dönmekte olan Canlanan'lılar şaşkın bir halde yolun kenarında durup köylerine gelmekte olan insanlara seslendi: "Nereye taşınıyorsunuz?"

Kafiledekilerden birisi, "Siz Canlanan'lı mısınız?" diye soruya soruyla karşılık verdi ve sonra konuşmasına devam etti: "Çok uzaklardan geldik. Geldiğimiz yere hükümet bir baraj

inşa etti ve geçişi engelleyen tüm haneleri taşınmaya zorladı. Bize bir miktar para verip istersek hep birlikte yeni bir bölgeye taşınabileceğimizi ya da parayı bölüşüp farklı yerlere yerleşebileceğimizi söylediler. Biz de Balou dağlarının derinliklerinde, bu köyden bile daha iyi bir yer bulduk. Canlanan; Şuanguay, Gaoliu ve Dayu ilçelerinin kesişme noktasında yer alıyor. Oysa bizim taşındığımız yer, Baişizi, Cıngsuği, Mienma ve Vanbozi'nin de dahil olduğu pek çok ilçenin birleştiği bir yerde. Orada hiçbir idari haritada bulunmayan ve hiçbir yönetimin yetki alanına girmeyen küçük bir vadi var. Toprağı da son derece verimli ve suyu bol."

Dolayısıyla bu yüzlerce engelli insan o vadinin içine yerleşmeye, bir kamp kurmaya, bir köy oluşturmaya, toprağı ekip biçmeye ve canlanmaya karar vermişti.

"Merak etmeyin," dedi adam konuşmasına devam ederek, "orada, Canlanan'da yaşadığınızdan daha güzel bir hayat yaşayacağız."

"Tam olarak nerede bu bahsettiğiniz yer?" diye sordu Canlanan'lılar.

"Balou dağlarının en uzak tarafında, Spirit dağının ötesinde."

Bu konuşma sürerken, kafiledeki köylüler arabalarını çekmeye ve taşıma sırıklarını taşımaya devam ediyordu. Sonunda, Canlanan'a veda ettikten sonra Balou dağlarının derinliklerine doğru hareket ettiler. Canlanan sakinleri dağ sırası boyunca uzanan yolun üzerinde durup bu yüzlerce körün, kötürümün, sağırın ve dilsizin bütünler diyarından yavaşça gözden kaybolusunu izledi.

Canlanan sakinleri, kafiledekilerin gölgeleri kayboluncaya dek bekledi ve sonra az önce bir şey kaybetmiş gibi Canlanan'a doğru ilerledi. Rahibe Hua Bayırı'nı[3] geçtiklerinde dağ yama-

cındaki bereketli toprağa baktılar; henüz ekilmemişti ve at arabası tekerleği krizantemleri*, ay ışığı çimi ve yeşil yaz çiçekleriyle kaplıydı.

"Topluluklardan çekildiğimize göre artık özgür toprağı[5] ekip biçebilir miyiz?" diye sordu köylüler.

"Tabii ki," diye yanıtladı diğerleri. "Özgür günler[7] yaşarken, nasıl olur da özgür toprağı ekip biçmeyiz?"

Birisi, "Bu özgür günlerde Ejderha Günü'nü[9], Anka Kuşu Günü'nü[11] ve Yaşlılar Günü'nü[13] kutlayabilecek miyiz?" diye sordu.

"Bana sorma," diye yanıtladı diğeri. "Mao Ci Nine aramızdan ayrıldığına göre, köyün en yaşlı kimse ona sor."

"O zaman nasıl canlanma şarkısı[15] söyleyebilirsin?" diye sordu birisi. "Mao Ci Nine ayrıldığına göre, korkarım sözleri hatırlayan birisi yoktur."

"Mao Ci Nine artık gittiğine göre, köyün işlerini kim idare edecek?" diye sordu bir köylü.

"Buradaki hiç kimse bir diğerini idare etmediğine göre, neden işleri idare edecek birine ihtiyacımız olsun ki?" diye yanıtladı diğer bir köylü.

Sonunda, belden aşağısı felçli bir kadın, bir sakat ve bir kör en önde olmak üzere Canlanan'a ulaştılar. Hamile Huayhua şaşkınlık dolu bakışlarla köyün girişinde bekliyordu ve cenazeden dönen köylüleri görür görmez onlara uzaktan seslendi.

"İlçe Amiri Liu bir araba kazası geçirmiş ve bacaklarının ikisi de kırılmış. Ayrıca, o artık bir ilçe amiri değil. Canlanan'da yaşamaya geldi. Şu anda konukevinde. Artık orada kalacağını söyledi."

Köyün girişindeki tüm köylüler şaşkınlıkla baktılar. Tonghua, Yuhua ve Kelebekçik kalabalığın içinde yuvadan henüz

* Eski bir at arabası tekerleği ile süslenmiş krizantemler anlamındadır. (ç.n.)

düşmüş civcivler gibi duruyorlardı. Anneleri Jumei, tam arkalarındaydı. Yaşadığı şok yüzünden beti benzi atmıştı; sanki az önce birisi ona vurmuş ya da onu öpmüştü.

Tüm köylüler ne yapmaları gerektiğini bilemeden birbirlerine baktı.

Tek Bacaklı Maymun halinden memnun gibi görünüyordu.

İlçe Amiri Liu Canlanan'a yerleşecek ve böylece köyün engelli sakinlerinden biri olacaktı.

Huayhua'ya gelince, altı ay sonra doğum yaptı. İnce ve zayıf bir kız çocuk doğurdu.

Bebek kız olsa da, en azından bir sonraki nesle aitti. Gelecekte neler olacağına gelince, bunu sadece gelecek söyleyebilirdi.

Üçüncü Bölüm:
Daha Fazla İlave Okuma –
Rahibe Hua Bayırı, Tatil ve Canlanma Şarkısı

1. Ayrılmış: *Merhum. Bu terim, ölen kişiye saygı duyulduğuna işaret eder. Balou halkı, çok saygı duyulan birisi öldüğünde saygılarını bu kelimeyle ifade eder.*

3. Rahibe Hua Bayırı: *"Rahibe Hua Bayırı", Canlanan köyünde bir yerdir ve adını Rahibe Hua'dan almıştır. Canlanan'daki herkes Rahibe Hua Bayırı'nın ve Rahibe Hua'nın hikâyesini bilir.*

Söylenenlere göre, hikâye dört ciazi *döngüsü önce Fare Yılı'nda* (gengzi), *Rahibe Hua on yedi yaşındayken başlamıştı. Ebeveynlerinden biri sağır, diğeri dilsiz olan Rahibe Hua'nın bacakları görevlerini çok iyi yerine getiremiyordu, ancak keskin bir işitme yetisi, tatlı bir sesi ve son derece zarif bir güzelliği vardı. Teninin rengi, gökyüzündeki bulutların saf beyazının ve bir su orkidesinin açık pembesinin karışımıydı. Rahibe Hua, annesi ve babasıyla beraber Canlanan'dan çok uzak olmayan bir dağın yamacında yaşamıştı. Evleri birkaç sazdan oda ve bir kuyudan oluşuyordu. Ailenin öküzleri, keçileri, tavukları ve ördekleri vardı. Dağın yamacındaki toprak o kadar verimliydi ki, içine tahta bir çubuk soksanız hemen tomurcuklanmaya başlardı.*

Günler birbirini takip etmiş, Rahibe Hua on yedi yaşına girmiş ve o güne kadar hiç kimsenin görmediği kadar güzel bir kıza dönüşmüştü. Qing hanedanının en parlak dönemindeki yıllardan birinde, tüm memleket huzurun ve bolluğun keyfini sürerken, Şi'an'dan gelen genç bir adam, resmi bir görev için atandığı Şuanguay idari merkezine ulaşmak için Funiu dağını aşmaya teşebbüs etmişti. Ne var ki yolun çok uzun olduğunu gören genç adam sonunda Balou dağlarından geçen kestirme yoldan gitmeye karar vermişti. Canlanan'a vardığında dili damağı kurumuş olan genç adam bir kap su rica etmek için Rahibe Hua'nın evine uğramış ve genç kızla bu şekilde tanışmıştı.

Evin önünde duran genç adam, Rahibe Hua'nın anne babasının ektiği ekinlerin son derece iyi yetişmiş olduğunu fark etmişti. Dağın yamacındaki buğday saplarının hepsi tahılla doluydu ve tek bir yılın hasadı bile üç yıllık tahıl ihtiyaçlarını karşılayabilirdi. Evin saçaklarının altına ise geçen yıllardan kalma balyalar dolusu mısır yığılmıştı. Köyde yıllarca doğru dürüst hasat yapılamasa bile, ailenin elinde yine de bitirebileceğinden çok mısır kalırdı. Evin önüne ve arkasına ekilmiş ve ilkbaharda parlak kırmızıya, yazın koyu yeşile dönen çiçekler, sebzeler ve ayçiçekleri en olgun hallerindeydi. At arabası tekerleği krizantemleri, beyaz dağ orkideleri, koyu gölgeler ve kırmızı günışığıyla birleşen ay otları her yanı sarmıştı. Her yerde yabani morsalkım ve hayıt ağacı çalıları, duvarlara tırmanan kertenkeleler, kırmızı çiçekler ve yeşil söğütler vardı. Bitki örtüsünün kokusu her yana yayılmıştı.

Bu cennet gibi ortamla karşı karşıya kalan genç adam, Şuanguay'da sulh yargıcı gibi yüksek bir makama atanmış olmasına rağmen yola devam etmek istememiş, Canlanan'da kalıp Rahibe Hua ile evlenmiş ve kendisine bir iş kurmuştu.

Tabii ki Rahibe Hua'nın anne babası, kızlarının aileye bir iç güvey olarak katılan bu adamla evlenmesine sert bir şekilde karşı

çıkmıştı. "Biz sadece köylü bir aileyiz," demişlerdi. "Seni bir ilçe yetkilisiyle evlendirmeye nasıl kalkışabiliriz?"

Bunu üzerine, yüksek makama atanmış olan genç adam, şöhret ve servet arama yolculuğunda beraberinde getirdiği imparatorluk mektubunu, mühürlerini ve ilgili evrakları vadiye fırlatmıştı. Rahibe Hua'nın babası, "Ailemizdeki herkes engellidir," demişti. "Nasıl bir bütünü damat olarak kabul edebilirim?"

Bu sefer, genç adam ailenin mutfağına gitmişti. Herkes su kabını bırakmak için mutfağa gittiğini düşünmüş, genç adamın kasap satırını alıp sol elini bileğinden keseceğini, böylece kendisini ebediyen bir engelli haline getireceğini tahmin etmemişti.

Bu şekilde, Rahibe Hua'nın onunla evlenmekten başka şansı kalmamıştı.

O günden sonra, yüksek makam sahibi gencin yüksek makama sahip olma günleri sona ermiş, bunun yerine Rahibe Hua ile evlenip yeni ailesinin evine taşınmıştı. Rahibe Hua'nın babası, tüm hayatını ders çalışarak geçirmiş olan bu gence toprağın nasıl çapalanacağını, ekinlerin nasıl ekilip biçileceğini öğretmeye başlamıştı. Tek eliyle orak tutup harman dövmeyi göstermiş, Rahibe Hua da yeni kocasına nasıl sebze ve çiçek ekilmesi gerektiğini açıklamıştı. O günden sonra, cennetsel günlerin keyfini çıkarmaya başlamışlardı.

Rahibe Hua'nın anne babası öldüğünde, genç adam çoktan tek eliyle darı ekmeyi, fasulye dikmeyi, sorgum toplamayı, buğdayı hasat etmeyi ve toprağa fide dikmeyi öğrenmişti. Sonuç olarak, dağın tüm yamacı yazları buğdayla kaplanmış, sonbaharda ise tahta bir sopa büyüklüğündeki mısırlarla dolmuştu. Pamuklar beyaza döndüğünde bulutlar gökten yere inmiş gibi gözükmüş, sarı kolzalar baharda açtığında güneş, su tarafından yutulmuş gibi görünmüştü. Tüm yıl boyunca araziye taze çiçekler ve sebzeler hâkim olmuş, ördekler ve tavuklar gün doğumundan batımına kadar beslenmişti.

Rahibe Hua kimseyle kıyaslanamayacak kadar güzel bir kadın olduğu gibi, çocukluğundan beri evlerinin arkasına çiçek ekmeye de

bayılıyordu. Ayrıca, dağın yamacına da manolyalar, krizantemler ve ay otları ekmişti. İlkbahar geldiğinde tüm yamaç manolyaların kokusuyla dolmuş, yaz geldiğinde güneşli çiçeklerin ve ay otlarının kırmızı ve yeşil kokularıyla kaplanmıştı. Sonbaharda yabani krizantemlerin, dalındaki kavunların ve kurutulmaya bırakılmış fasulyelerin kokusu hissedilirken, kışın evlerin saçaklarında yetişen yabani böğürtlen çalılarının ve vadi boyunca büyüyen dağ eriklerinin kokusu etrafa yayılmıştı. Rahibe Hua yatağının başucunda, sıcak günışığında at arabası tekerleği krizantemleri gibi küçük kırmızı çiçekler veren ay otu yetiştirmişti. Kış geldiğinde günışığında boynunu büken, hava kapandığında ise çiçek açan hoş kokulu mor Çin gülleri ve Çin şakayıklarından ekmişti. Bu şekilde tüm yıl boyunca dağın yamacında bir bahar havası yaşatmış, taze çiçek kokusunun keyfini her zaman sürmüştü. Tüm yıl boyunca ilkbaharın kokusunu çok ama çok uzaklardan hissedebilirdiniz.

Burası mükemmel, cennetsel bir yerdi.

Genç adam gündüz vakti tarlada çalışırken, Rahibe Hua ya dikiş dikmiş ya da ayakkabı tamir etmişti. Birisi dışarıda, diğeri evlerinin girişinde çalışırken hep sohbet etmişlerdi.

"Nasıl elini öylece budamaya karar verdin?"

"Eğer bir engelli olmasaydım, benimle evlenir miydin?"

"Hayır, evlenmezdim."

"Bak, gördün mü?"

Bazen genç adam dışarıda çalışırken birbirlerini duyamayacak kadar evden uzaklaştığında Rahibe Hua tekerlekli sandalyesini kocasının çalıştığı yere kadar ittirir ve o çalışırken ya pamuk eğirir ya da ayakkabı tamir ederdi.

"Toprak çok zengin, çok verimli," demişti genç adam.

"Aslında sulh hâkimliği görevini kabul etmeliydin. Bu bir erkek için çok gurur verici olmalı."

"Doğruyu söylemek gerekirse, yedi yaşındayken bir rüya gördüm; rüyamda, eğer cennetsel yaşamın keyfini sürmek istiyorsam,

çok çalışmam gerekiyordu. Eğer çok çalışırsam ve bir makam sahibi olursam, cennetsel günler beni bekleyecekti. Bu yüzden, on üç yıl boyunca deliler gibi çalıştım, cinşi sınavını* *geçtim ve sulh hâkimliği görevine atandım. Senin evinin önünden geçerken, bu on üç yıllık rüya birden zihnimde canlandı; sen ve tarlalar, tıpkı rüyamdaki gibiydiniz. Rüyamda dokuz tane tavuk olduğunu hatırladım ve senin evinde de dokuz tane tavuk olduğunu gördüm. Rüyamda altı ya da yedi ördek vardı ve senin evinde de altı ya da yedi ördek olduğunu gördüm. Rüyamdaki kız benden üç yaş küçüktü ve seninle tanıştığımda on yedi yaşındaydın, bense yirmi. Rüyamda bir dağ kadar büyük bir tahıl yığını vardı ve dağın tepesi taze çiçeklerle kaplıydı ve senin evinde de bir dağ kadar büyük bir tahıl yığını olduğunu ve dağın eteğinin taze çiçeklerle kaplı olduğunu gördüm. Yoluma devam etmek için bir sebebim yoktu."*

Evli çift her gece birbirine sıkı sıkı sarılmıştı. Genç adam kitaplardan öğrendiği sayısız hikâyeyi karısıyla paylaşmış, karısı da dağlardaki hayatla ilgili sonu gelmeyen birçok öyküyü kocasına anlatmıştı. Zaman su –ya da ot veya buğday kokusu– gibi geçmiş, günler birbirini kovalamış, yıllar yılları devirmişti. Sonunda bir gün Rahibe Hua, "Sana bir çocuk vermek istiyorum," demişti kocasına.

"Çocuğumuzun bir bütün olmasından korkuyorum," diye yanıtlamıştı adam.

"Aslında çocuğumuzun bir bütün olmasını umut ediyordum," demişti Rahibe Hua.

Adam, eğer çocukları bir bütün olursa, büyüdüğünde oradaki insanların hayatını anlayamayacağını, cennetsel yaşamın keyfini tadamayacağını ve başka diyarlara gidip amaçsızca dolaşarak çok büyük zorluklar ve acılar yaşayacağını açıklamıştı.

---

* Eski Çin'de, imparatorluk döneminde, ülke idaresinin farklı makamlarına atanacak adayların seçilmesi için düzenlenmiş bir sınav. (ç.n.)

Rahibe Hua bunu bir an için kafasında tartmış, ama bir cevap vermemişti. Sonunda, ne olursa olsun bir çocuk doğurmaya karar vermiş ve hamile kalmıştı. Bu sırada eyalet yetkilileri, Rahibe Hua'nın kocasının sulh hâkimi olarak atandığı Şuanguay idari merkezindeki görevine gitmeyip cennetsel günlerin keyfini sürmeye karar verdiğini keşfetmiş ve bu durumu imparatora iletmişti. "Engelli insanların canlanma günlerini kullanarak sağlam bedenlilerin refahıyla dalga mı geçiyor bu adam?" diye düşünen imparator öfkeli bir şekilde cevap vermişti: "Tek eliyle çok iyi savaşamaz, ama kesinlikle yemek pişirebilir. Derhal orduya katılmasını ve birliklere yemek pişirmesini sağlayın."

O sırada, Yunnan civarındaki bölgede birçok ayaklanma vardı ve zamanında sulh hâkimi olarak atanan adam, bir ordu aşçısı olarak hizmet verecekti. Köyden ayrılacağı gün Rahibe Hua kocasının ayağına sarılmış ve ağlamaya başlamıştı. Adam, "İki elimi birden kesmeliymişim," demişti karısına. "Kesmiş olsaydım bunlar başımıza gelmezdi. Burada son birkaç yılda yaşadığım canlanma günlerine gerçekten değdi. Tek endişem, çocuğumuz doğduktan sonra onu bir engelliye çevirmek için kendini ikna edemeyecek olman. Şimdi beni iyi dinle; birincisi, benim dönmemi bekle. İkincisi, ben gelinceye kadar çocuğun en azından tek ayağını sakatla ki doğru düzgün yürüyemesin ve kötürüm sayılsın."

Sulh hâkimi bunu söyledikten sonra birlikler tarafından götürülmüştü.

Rahibe Hua, çocuğu Rahibe Hua Bayırı'nda doğurmuştu. Çocuk mükemmel bir bütündü. Rahibe Hua'nın zor bir doğum yapmasından endişe eden tüm köylü kadınlar yatağın başucunda beklemiş ve bebeğin bir bütün olarak doğduğunu görünce çok sevinmişti. Bir annenin gönlü kendi çocuğunu sakatlamaya nasıl razı olurdu? Elinin üzerinden bir deri parçasını sıyırma düşüncesi bile Rahibe Hua'nın gözyaşlarına boğulması için yeterliydi. Dolayısıyla Rahibe Hua çocuğuyla beraber Rahibe Hua Bayırı'nda

kocasının Yunnan'dan eve dönmesini beklemişti. Bu bekleyiş yıllarca sürmüş ve çocuk on yedi yaşına geldiğinde Balou dağlarından ayrılıp babasını aramaya gitmek istediğini söylemişti. Ve bir gün, çocuk gerçekten de babasını bulmak üzere Canlanan'dan ayrılmış ve uzak diyarlarda bir oraya bir buraya sürüklenmişti.

Sonunda, babası gibi o da hiç eve dönmemişti.

Kocasını ve oğlunu eve dönmeye teşvik etmek isteyen Rahibe Hua, dağın yamacına ekin ekmeyi kesmiş, bunun yerine tüm araziyi çiçekler ve yeşilliklerle donatmıştı. At arabası tekerleği krizantemleri, Ricov erikleri, manolyalar ve beyaz orkideler her yanı kaplamıştı. Sonbaharda mis gibi kokmuş, kış geldiğinde kırmızı çiçek açmışlardı. Çiçek kokuları tüm yıl boyunca onlarca kilometre uzaktan ve dört bir yandan hissedilmişti.

Rahibe Hua, kocasının ve oğlunun çiçek kokularını alarak Balou'ya döneceğini ümit etmişti. Her yıl, çiçek sezonu başladığında dağın yamacında bir köşeye çökmüş ve nemli gözlerle uzaklara bakmıştı. Çiçeklerin ve yeşilliklerin en canlı olduğu, kokularının tüm bölgeye yayıldığı bir yıl, iki gözü de kör olan altmış yaşındaki Rahibe Hua, çiçek dolu o yamaçtan uzaklara bakamaz olmuştu.

Hikâyenin sonunda, Rahibe Hua'nın kocası ve oğlu eve dönmemişti. Bunun üzerine Canlanan ve Balou halkı, toprağı verimli o yamaca tekrar ekin ekmemiş, çiçeklerin ve yeşilliklerin büyümesine izin vermişti. O günden sonra bu yamaç, Rahibe Hua Bayırı olarak tanınmıştı.

5. Özgür Toprak: *Bu terim hem her ailenin kendi ektiği araziyi hem de Canlanan'ın yıllarca uyguladığı, arazi ve işçiliğin ortak kullanım hareketine tamamen zıt olan bir tür çiftçilik şeklini ve yaşam tarzını ifade etmektedir. Daha net bir şekilde açıklamak gerekirse, herkesin kendi yetiştirdiğini yediği, kimsenin tahıl vergisi ödemediği ve hükümetle hiçbir bağı olmadığı bir yaşam tarzını ifade etmektedir.*

*7. **Özgür Günler:** Özgür ve sınırsız bir yaşam tarzını ifade etmektedir. Hatırlanamayacak kadar eski zamanlardan beri süregelen ve özgür topraklar tarafından mümkün kılınan bir yaşantıyı belirtmektedir.*

*9. **Ejderha Günü, 11. Anka Kuşu Günü, 13. Yaşlılar Günü:** Bunlar, erkekleri, kadınları ve ilerlemiş yaşları ve bilgelikleri için yaşlıları onurlandırmak adına Canlanan tarafından kutlanan özel günlerdi, ancak onlarca yıl önce tarihe karışmıştı. Ejderha Günü erkekleri onurlandırıyordu ve her yıl altıncı ayın altıncı günü kutlanırdı. Anka Kuşu Günü kadınları onurlandırıyordu ve her yıl yedinci ayın yedinci günü kutlanırdı. Yaşlılar Günü ise tabii ki yaşlıları onurlandırıyordu ve her yıl dokuzuncu ayın dokuzuncu günü kutlanırdı.*

Bu tatil günlerinin kökeni Ming hanedanına kadar uzanır. Canlanan köyü, Balou dağlarında, Büyük Göç sonrasında kurulmuştu, ancak sakinlerinin çoğu körlerden, sağırlardan, felçlilerden, kötürümlerden ya da dilsizlerden oluştuğu için, erkeklerin çoğu toprağı çapalamaktan ya da ekinleri biçmekten acizdi. Tüm dünyadan uzak yaşamak keyifliydi, ama aynı zamanda pek çok insan Canlanan'ın hayat tarzından ve varoluş biçiminden memnun değildi. Bir gün, köye yaşlı bir adam gelmiş ve eğer güneydoğuya giderlerse körlerin tekrar göreceğini, sağırların tekrar duyacağını, felçlilerin uçarcasına yürüyebileceğini, dilsizlerin de konuşup şarkı söyleyebileceğini söylemişti. Çirkin görünüşlü bütünler de güneydoğuya gittikleri takdirde yakışıklı ve güçlü olabileceklerdi. Bunun üzerine erkekler, karılarına haber vermeden Canlanan'dan ayrılmaya karar vermiş ve gece yarısı gizlice yola çıkıp güneydoğuya doğru ilerlemişti.

Yolda giderken acıktıklarında tarlalarda çalışan köylülere yardım etmiş, ufak tefek ayak işlerini görmüş, gerektiğinde dilenmiş-

lerdi. Susadıkları zaman bir nehirden ya da göletten su içmişlerdi. Çok büyük zorluklar çekip yorulmuşlardı, ancak bir buçuk yıl süren yürüyüşün ardından bir gün, yolun kenarında oturan beyaz saçlı bir ihtiyara rastlamışlardı. Son derece aç ve susuz olan yaşlı adam, bir parça yemek ve su dilenmişti. Kendisine biraz yemek ve su uzatan Canlanan'lı köylüler, yaşlı adamın kör, kötürüm ve sağır olduğunu fark etmiş ve adam karnını doyurur doyurmaz ona sormadan edememişti. "Hepimiz engelli olsak da en azından genciz ve hepimizin sadece bir engeli var. Oysa sen çoktan seksen yaşını aşmışsın ve birden fazla engelin var; hem körsün hem sakatsın hem sağırsın hem de bir ayağın yok. Neden evden çıktın ki bu halde?"

"Altmış bir yıldır yollardayım," diye açıklamaya başlamıştı yaşlı adam. "Tam bir ciazi *döngüsünden daha uzun bir süre. On dokuz yaşındayken, kötürüm olduğum için birkaç kez intihara kalkıştım, ama sonra Tanrı bir rüya görmemi sağladı. Kuzeybatıya, Canlanan adında bir köyün bulunduğu Balou dağlarına gitmemi istedi. Canlanan'da devasa bir gladiçya ağacı varmış ve bu ağacın altında körlerin tekrar görmesini, sağırların tekrar duymasını, dilsizlerin tekrar konuşmasını, kötürümlerin tekrar koşabilmesini sağlayacak bir sır gizliymiş. O sırrı bulabilmek için güneydoğudaki evimden ayrıldım ve altmış bir yıldır yollardayım. Evden ayrıldığımda on dokuz yaşındaydım, şimdi seksen yaşındayım. Eğer bir buçuk yıl daha yol yürürsem Canlanan'a ulaşacağımdan eminim, ama ne yazık ki çok yaşlıyım ve Canlanan'ı görecek kadar uzun yaşayacağımı sanmıyorum."*

Yaşlı adam bunu söylerken ağlamaya başlamıştı.

Canlanan'lı köylüler derhal arkalarını dönüp Canlanan'a doğru ilerlemeye başlamıştı; bu ağır engelli yaşlı adamı da yanlarında götürmeyi ihmal etmemişlerdi tabii. Ne var ki yaşlı adam, çok iyi bakılmış olmasına rağmen üç gün sonra bir gece yarısı ölmüştü. Ölmeden önce, "Seksen yıldır hayattayım," demişti, "ve altmış bir

yıldır yollardayım, ama şu son üç günü yaşamak bile buna değdi." Yaşlı adam bunu söyledikten sonra uyumuş, ama ertesi sabah uyanamamıştı.

Yaşlı adam için uygun bir mezar bulan köylüler yola devam etmiş ve Canlanan'a ulaşabilmek için altı ay daha yol gitmişlerdi. Sonunda köylerine vardıklarında yaptıkları ilk iş, kazmalarını kürekleri kapıp gladiçya ağacının altını kazmak olmuştu. Sonunda toprağın altından, içinde sekoya ağacından yapılmış küçük bir kutu bulunan porselen bir kavanoz çıkarmışlardı. Kavanozun ağzı o kadar dardı ki, kutuyu çıkarabilmek için kavanozu kırmak zorunda kalmışlardı. Sonunda kutuyu açıp içine bakmayı başarmış, ancak içinin boş olduğunu görmüşlerdi; ne bir kâğıt parçası ne de bir toz zerresi vardı.

Köylüler kutuyu bir kenara fırlatarak yaşlı adama küfretmiş, sonra da dinlenmek üzere evlerine dönmüştü. Bir buçuk yılı güneydoğuya giderek, diğer bir buçuk yılı da Balou dağlarına geri dönerek harcayan köylüler, toplamda üç yılı yollarda geçirmişti. Hepsi son derece yorulmuştu ve bir daha hiç kimse Canlanan'dan ve karılarından ayrılmaktan bahsetmemişti. Bunun yerine, tarlalarda çalışmaya ve aileleriyle beraber olmaya odaklanmışlardı.

Gelgelelim, buğday hasadı ve sorgum ekimi sezonunda tek kollu erkekler, yollarda geçen zorlu üç yıldan sonra tek elle ekin biçebildiklerini, toprağı kazabildiklerini, hatta iki kollu bütünlerin yapabildiği işleri bile yapabildiklerini keşfetmişlerdi. Kötürümler, üç yıl evden uzak kaldıktan sonra yürümeye alıştıklarını, hatta bedenen sağlam insanlardan daha hızlı ve canlı bir şekilde hareket edebildiklerini görmüşlerdi. Körler de o uzak mesafelere yürüdükten sonra bastonlarını, görebilen insanların gözlerini kullanabildiğinden daha etkili bir biçimde kullanabildiklerini fark etmişlerdi. Sağırlar da aynı şekilde, yolda geçen üç yıl içinde gördükleri onca insanın dudaklarını okumaya çalıştıktan sonra artık herkesin ne dediğini daha iyi anlamaya başlamışlardı. Dilsizler de yolculuk

sırasında her şeyi işaretle açıklamak zorunda kaldıkları için yavaş yavaş kendi işaret dillerini geliştirmişlerdi.

O yolculuğa çıkan herkes en az bütünler kadar iyi çiftçilik yapabileceğini ve yaşabileceğini keşfetmişti. O seksen yaşındaki yaşlı adamın azmini hatırlayan köylüler, dokuzuncu ayın dokuzuncu gününü Yaşlılar Günü olarak ilan etmişti. Kocalarının eve dönüşünü ve özel beceriler kazanmış olmalarını kutlamak isteyen kadınlar, altıncı ayın altıncı gününü Erkekler Günü ilan etmiş ve Ejderha Günü olarak anmıştı. Evde kalıp üç yıl boyunca ev işleriyle meşgul olan ve çocuklarını büyüten karılarına teşekkür etmek isteyen erkekler de yedinci ayın yedinci gününü Kadınlar Günü ilan etmiş ve Anka Kuşu Günü olarak anmıştı. Yaşlılar Günü'nde genç neslin tüm üyeleri yaşlıların önünde secde ederdi. Onlara sadece yiyecek ve içecek gibi güzel şeyler ikram etmekle kalmaz, hazırlamış oldukları astarlı ya da astarsız kıyafetleri onlara giydirerek kimin kıyafetinin daha güzel göründüğüne dair birbirleriyle yarışırlardı. Yarışmanın sonunda, kıyafetler yaşlılara hediye edilirdi.

Altıncı ayın altıncı günü genellikle yılın en yoğun günlerinden biriydi, ancak o günün Ejderha Günü ilan edilmesinden sonra erkekler çalışmaya gitmeyip bütün günü evde dinlenerek geçirmiş, yemek hazırlama ve tarlada çalışma işlerinden kadınlar sorumlu olmuştu. Gelgelelim, bütün günü dinlenerek geçiren erkekler, ertesi gün açığı kapatmak için fazla mesai yapmak zorunda kalmıştı. Yedinci ayın yedinci gününe gelindiğinde, yoğun sezon çoktan sona ererdi ve bu tarihe gelindiğinde kadınlar da son derece yorgun olurdu ve bu yüzden dinlenme sırası onlara gelirdi. O gün, erkekler karılarının en çok sevdiği yemeği hazırlardı.

Ejderha Günü, Anka Kuşu Günü ya da Yaşlılar Günü geldiğinde elbette Balou ezgileri söyleyen insanlar davet edilirdi. Canlanan köyü, aslan dansı sergileyen bir grup bütünü yirmi-otuz kilometre uzaktan getirebilmek için bir servet harcardı. Doğal olarak, çocuk-

lar da tıpkı yılbaşında olduğu gibi maytap patlatır ve yeni kıyafetlerini giyerdi.

15. Canlanma Şarkısı: *Canlanma şarkısı, Balou ezgilerinin ilk örneğiydi. Melodisi daha çok âşık atışmalarının melodisine benzerdi ve şarkı nadiren bir solo formunu alırdı. Yine de, Canlanma Şarkısı birçok farklı şekilde söylenebilirdi. Bazıları canlanma şarkısını dağ sırasında yalnız ve yorgunken söylerken, bazıları da dağın yamacında birbirlerine söylerdi. Hatta bazen bir grup köylü köyün girişinde toplanır ve hep beraber canlanma şarkısını söylerdi. Melodisinin belli bir düzeni vardı, ama şarkı sözleri ortama ve havaya göre değişebilirdi. Yaşlı engelliler arasında en çok sevilen canlanma şarkısının sözleri aşağıdaki gibiydi:*

Hey, hey hey hey...
Yamaçtaki sağır adam, beni dinle.
Gökyüzünde şarkı söyleyen bir peri var.
Onu iyi duyabilirsen seninle evlenecek.
Ama duyamazsan hayatının sonuna dek yalnız kalacaksın.

Hey, hey hey hey...
Diğer yamaçtaki kör adam, bana bak.
Ayaklarının ucunda altın bir tavşan uyuyor.
Onu yakalarsan hayatının sonuna kadar zengin yaşayacaksın.
Ama yakalayamazsan her gün kuru ekmek yiyeceksin.

Hey, hey hey hey...
Vadinin dibindeki kötürüm adam, beni dinle.
Tepeyi tek nefeste çıkmalısın.
Başarırsan bir bütüne dönüşeceksin.
Başarmazsan hayatının sonuna dek topallayacaksın.

Hey, hey hey hey...
Dağ sırtındaki felçli adam, beni dinle.
Göklerin perisi çok yalnız.
Ayağa kalkarsan sana elini uzatacak.
Onu eve götürürsen karın olacak.

Bu ezgiyi genellikle dağ sırtlarında çiftçilik yapan ve yalnızlık duygusunu bastırmak isteyen köylüler söylerdi. Melodisi düetlere benzerdi, ancak daha tasasız ve coşkuluydu. Bu romanı yazabilmek için birkaç yıl Canlanan'da yaşadım, ancak toplayabildiğim tek şarkı sözleri aşağıdakiler gibiydi:

İlk şarkının sözleri:

Toprak çok zengin, evet, çok verimli.
Buğday taneleri bir taş kadar büyük.
Yol kenarında bir buğday tanesi buldum.
Onu kenara attığımda kazayla başını yardım...

İkinci şarkının sözleri:

Ben körüm, seninse ayağın sakat.
Sen arabada otururken onu ben çekerim.
Ayaklarım senin için yere basar,
Gözlerin, benim gözlerimin yerine görür.